TECHE
UDINE

MANOSCRITTI

FONDO JOPPI

Manoscritto n. **J_MSS_0376**

I manoscritti che compongono compongono il fondo, assieme alle migliaia di testi a stampa - compresi rari incunaboli e cinquecentine - il Fondo Joppi, sono quasi esclusivamente di interesse friulano. La raccolta si è formata nell'arco di una sessantina di anni grazie alle ricerche di Vincenzo ed Antonio Joppi.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine - Inventario dei manoscritti del Fondo Joppi
https://www.techeudine.it/fondo-joppi
https://www.sbhu.it/

Mss. Joppi 376
377

DOCUMENTI FRIULANI

1421-1840

BIBLIOTECA COMUNALE
VINCENZO JOPPI
UDINE
Cat. Mss Joppi
Loc. 376-377
Tip. Fiorini, tel. 3-59

Castello di Pers 1421. 12 martij

Thomas Mocenico Dei gratia Dux Venetiarum Nobili et Sapienti Viro Roberto Mauroceno
de suo mandato Locumtenenti Patrie Forijulij fideli dilecto salutem et dilectionis affectum.
Communitas nostra Glemone inter cetera per suos Ambaxiatores fecit nobis exponi
quod tempore Reverendissimi Domini Antonij Patriarche nunc Cardinalis amisit Castrum Pers
a Jacobo Arcatho et Juliano Guarono stipendiarijs ipsius Domini Patriarche pretio
ducatorum mille quinque, et transactis mansionem tribus sit quod Castrum
dicta Communitas postea vendidit Bertholdo de Pers uni ex consortibus
dicti Castri uti suo, et proinde supplicavit ut ipsi Bertholdo confirmare
debemus dictam venditionem et conservare dictum Bertholdum in plena posses-
sione tertie dicti Castri sicut erat antiquitus Odoricus de Pers, qui
est alius consors per Vos positus esset in dicto Castro vel saltem quod pretium
et expensa facta per dictam Communitatem Glemone et ipsum Bertholdum
pro aquisitione et salvamento ipsius Castri eis restituatur. Super quo re-
ctiam audivimus dictum Odoricum de Pers. et quoniam omnia hujusmodi
negotia vestro arbitrio et judicio sunt commissa, cum omnes differentias
que sunt inter Communitates et Communitatem et Castellanos et Castel-
lanum, ac Communitates et Castellanos audire et definire debeatis, jdcirco
sicut illis diximus ita vobis scribimus et mandamus, quatenus ipsam Communi-
tatem Glemone et suum ora, et quidquid dicere et allegare voluerit in hoc
facto, ac similiter dictos Bertholdum et Odoricum de Pers audire debeatis
et eis ac unicuique ipsorum sicut de vobis bene confidimus jus, et justi-
tiam secundum formam vestre commissionis faciatis, quia si de
definitiva aut sententia vestra quisquam de partibus senserit se gra-
vatum, tunc in appellatione secundum nostros ordines procedetur.

Dat. in Nostro Ducali Palatio die 12 Martij ind. 14. MCCCC.21

Vide documenta in volumine, incipiendo
investiture de' Nobb. Castellani pag.ª 183
jbi reperitur instrumentum emptionis pag.ª 181
1410

1421. 19 Marzo - Udine.

2

Sentenza capitale contro il nob. Marco de' Signori di Moruzzo come fautore di Marsilio da Carrara. (1)

1421, die 19 Martij. Ser Marcus de Morutio q. D. Pilei capite mulctatus est ex sententia Roberti Mauroceni Locumtenentis Patrie Fori Julij eo quod Marsilium de Carraria qui cum Banno Hungarie in Forum Julium venerat, adjuvisset, ipsumque per duos menses in Castro Morutij recepisset et Magistrum Federicum de Bononia famulum Marsilij de Carraria apud se habuisset, qui falsas monetas fabricaverat, easque expendiderat. Bona pheudalia Marci de Morutio in Phiscum devoluta sunt.

Ex libris Rasparum olim in Arch. Praetorio Utini.

(Collez. Joppi.)

(1) L'ultimo de' Signori di Moruzzo non vide il patibolo, essendo morto, a quello che si dice, in un Processo feudale, di malattia in carcere. Il suo corpo fu però esposto sulla pubblica piazza di Udine.

Pubb. dal D.r Vinc.o Joppi
In nozze Valmarana - Pappafava
Udine [illegible] Sett. - 1879

Die mit = bezeichneten Register in die Zettel aufg[enommen] und collat. +ᵛ neuer Bezug, Januar 1871

XXI

1421. 19 Marzo. Udine Viene decapitato Marco de' Signori di Moruzzo per fautore di Marsilio da Carrara e falsificatore di monete

Moruzzo 137

Anno MCCCCXXI. die XIX Martii Ser Marcus de Morutio q. d. Pilei capite mutilatus est ex sententia Magn. d. Roberti Mauroceni Locumtenentis Patrie Forijulii, eo quod Marsilium de Carraria qui cum Banno Ungarie in Foroiulium venerat adiuvisset, ipsumque per duos menses in castro Morutii recepisset et magistrum Federicum de Bononia famulum Marsilii de Carraria apud se habuisset, qui falsas monetas fabricaverat easque expendiderat. Bona pheudalia Marci de Morutio in phiscum devoluta sunt.

Da copia dal libro Rasparum ...

contienbijs

7 1422. 21 ottobre. Roma — Giordano Cardinale assolve dalle censure ecclesiastiche Oderico di Cattello e Nicolò di Savorgnano per lo spoglio di papa Gregorio XII.

Videat Dominus Auditor.

Vita q̄ m̄d Audit.

Venerabili in Christo Patri . . . Dei Gratia Episcopo Concordiensi, uel eius Vicario in Spiritualibus. Jordanus Miseratione Diuina Episcopus Albanensis salutem, & sinceram in Domino caritatem. Ex parte Odorici de Castello, et Nicolai de Sauorgnano Armigerorum Aquilegen. Dioecesis Nobis oblata petitio continebat, quod cum olim quondam Dnūs Angelus Correr Gregorius Papa XII in sua obedientia nuncupatus post eius depositionem, & eiectionem à Papatu per Sacrum generale Pisanum Concilium pro unione Ecclesie Dei factis, et Sententiam latam, et processus fulminatos contra eum, se uersus Oppidum Ciuitatis Austrie transtulisset, et in circumuicinis locis illius Patrie obedientes non haberet, nec inueniret, & propterea ad alias partes sub dissimulato habitu, ne cognosceretur, se transferret: dicti exponentes, qui iam notitiam processuum huiusmodi apprehenderant, illuc, unde dictus quondam Angelus transitum faciebat, accedentes eum capere credentes, illum qui in Habitu Papali, prout ordinatum fuerat, incedebat, ceperunt, eumq. Bonis, et rebus, que portabat, spoliarunt, nullam tamen in illius personam aliam iniuriam inferendo, quem demum alias illesum pristine libertati restituerunt, spoliaq., et Bona huiusmodi non gentium armorum inter se diuiserunt in proprios eorum usus illa conuertendo, credentes ex hoc, attentis huiusmodi Processibus, potius meritum à Deo reportari, quia pro bono Vnionis, et pacis Vniuersalis Ecclesie hoc fecerunt. Et quamuis dicti Exponentes se propterea, attentis Processibus predictis, nullam Canonis Sententiam, nullasq. penas, seu Censuras Ecclesiasticas incurrisse, tamen quia huiusmodi eorum credulitas eorum

conscientijs

contientijs omnimodam tranquillitatem non inducit ad serenandum predictas eorum contientias, ac ad obstruendum ora quorumcumq: eis super hoc obloquentium, supplicari fecerunt humiliter dicti exponentes, eis super hijs per Sedem Apostolicam nunc provideri. Quia vero de Processibus huiusmodi, & alijs premissis Nobis clare constitit, & constat, et ea negatis nituntur, Vosq: exinde credimus de predictis omnibus notitiam habuisse, et habere; Idcirco Nos auctoritate Dni Papae, cuius primariam curam gerimus, Circumspectioni Vestre, cum eorum Ordinarijs quod in remotis ad presens, committimus, quatenus iuxta huiusmodi Processuum tenorem, et effectum declaretis dictos Armigeros nullam Canonis Sententiam, nullasq: Censuras Ecclesiasticas, seu penas alias premissorum occasione incurrisse.

Dat. Rome apud Sanctos Apostolos. XII Kl. Novembris. Pontificatus Dni Martini Pape V. Anno. 8°.

I.A.G.X.

Ex alio consimili existente penes d. Dnos [illegible] Petrum Antonium et Franciscum ex Dnis Maniacis ac Bullam [illegible] per alium sibi fidum Ioan: Antonius Zalmi U.J.D. Nots, Maniaciq: [illegible] per alium sibi fidum extr. et facta collatione [illegible] [illegible] apposito signo subscripsi fidem [illegible]

Die 27. Xbris 1718.

1422, [illegible] del castello [illegible]
[illegible] Francesco [illegible]

5

[illegible] Zuccarin [illegible]

A. D. 1422, ind. XV, die XIX mensis novembris, actum in Castro Zopule in camino Ser Natalis Panceria, M.o Francisco barberio, Johanne q. Rodulfi Mugati de Orobeto, Antonio Zilei de Zopula, Dominico q. Altum de Villa Romana et M.o Jacobo cerdonario q. Male. de [illegible] nunc habitante in burgo Zopule testibus et alijs vocatis et rogatis.

Cum quedam lis et questio verteretur inter nobiles viros Ser Natalem et Ser Franceschinum fratres, nobilis viri Ser Andree Panceria olim de Portugruario nunc habitantes Zopulle nomine et occasione divisionis castri Zopulle [illegible] dicti fratres se [illegible] promisissent de iure et de facto in nobilem virum [illegible] rium q. nobilis Ser Zanini de Regugna nunc habitantem in Portunaone tanquam in arbitrum, arbitratorem, amicabilem compositorem et bonum virum in compromisso mei notarii [illegible] dicto millesimo, [illegible] et die; ad discernendum ac cognoscendum et [illegible] divisionem faciendam de dicto Castellario ac iurantes corporaliter ad sancta Dei Evangelia, tactis

[illegible]

et generosi viri D. plurimi honor et pater fidelissimorum

sacris scripturis, delato eisdem dicto sacramento per me
notarium infrascriptum, omnia que erunt gesta, cognita,
arbitrata et divisa per dictum ser Federicum in eadem causa
firma rata et grata habere. Dictus namque Ser. Federicus
habita deliberacione sollempni, auditis et intellectis omnibus
iuribus dictarum partium, que super questione [illegible]
de usura predicta dicere, ostendere et monstrare volue
runt et utriusque partis diligenter investigata et cognita
voluntate, pro bono pacis et concordie ex ipso compromisso
in me facti, presentibus partibus volentibus et consencientibus
ac petentibus dividi et pronunciari sententiam, Dei nomine
invocato, laudavit, sententiavit, arbitravit et pronun-
ciavit in hunc modum, videlicet, quod ser Franceschinus
teneatur et sit obligatus facere unam portam in muro
sue partis omnibus suis sumptibus et expensis usque ad festum
resurrectionis Domini nostri proxime futurum, taliter quod
possit intrare et exire per dictam portam ad sui bene
placitum sine contradicione alicuius persone, veniendo tamen
ad portam ipsius castelarii.

Item sententiavit, pronunciavit et declaravit quod ... medieno posito in Turre magna et a medieno posito in muro ... ipsius Italicie videlicet versus meridiem extirando ... sint et esse debeant supra parte Ser Natalis, videlicet versus solis occasum, versus vero solis ortum sit et esse debeat ... Ser Francischini.

Item sententiavit, pronunciavit et arbitravit, quod ... magna sit et esse debeat comunis, non obstante ... posito in dicta turre a parte exterior, ... parte interiori esset plus vel minus supra parte alicuius ipsorum et quod teneantur facere unum portellum pro quolibet, causa eundi in dicta turre ... suis sumptibus et expensis, videlicet supra parte sua.

Item pronunciavit et sententiavit supra ballatorio versus Burgum a merlo unius balistere versus Ser Natalem sit Ser Natali et ab angulo dicti merli sit Ser Francischini.

Item sententiavit, pronunciavit et declaravit quod illum spacium illius tereni videlicet illa platea que est inter pontem

et generosi viri D. plurimi honore ac prefer fidelissimorum

et murum Ziron ipsius Castalorii sit et esse debeat comunis, cum hoc quod si aliquid indigeret aptare versus partem superiorem Ser Franceschinus teneatur aptare omnibus suis sumptibus et expensis et si versus partem Ser Natalis indigeret aptare aliquid, quod dictus Ser Natalis teneatur aptare omnibus suis sumptibus et expensis et quod unusquisque ipsorum vellent stare et manere supra partem suam possint et valeant stare sine contradicione alicuius persone.

Item sentenciavit, pronunciavit et declaravit quod illud murum quod est versus Burgum et tenet pontem sit versus solis ortum Ser Franceschini, versus vero solis occasum sit Ser Natalis et quod unusquisque ipsorum possint et valeant laborare supra parte sua sine contradicione alicuius persone omnibus suis sumptibus et expensis.

Item sentenciavit quod illud portellum quod est supra parte Ser Franceschini sit et esse debeat comunis causa intrandi et exeundi sine contradicione alicuius persone.

Item pronunciavit et declaravit quod si casus esset quod vellent tenere unum custodem ad dictum pontem et portellum causa claudendi

et aperiendi, quod tunc dicte partes teneantur solvere dictum custodem pro rata et si dicti haberent unum custodem, quod unusquisque ipsorum possit et valeant facere unum scannum et unum copertum causa standi ad custodiam et supra parte sua, sine contradictione alicuius persone. Qua sententia et divisione et omnia ac singula in hoc instrumento contenta dictus Arbiter sententiavit, pronunciavit, declaravit et mandavit observari sub pena ducatorum [illegible] anni; videlicet medietas parti observanti pro parte [illegible] applicetur et alia medietas dicto Arbitro in singulis capitulis huius laudi et divisionis si contrafactum fuerit committenda, cum refectione damnorum et expensarum litis et extra ac interesse et obligatione bonorum omnium utriusque partis mobilium et immobilium, presentium et futurorum et pena soluta vel non presens instrumentum semper plenam obtineat roboris firmitatem etc. Cum omni meliori modo etc.

et generosi viri D. plurimi hono et preter fidelissimam

Signo

Exceptum/
1423
5. Martij

Thomas Mocenico Dei Gratia Dux Venetiarum &c.
Nobilibus, et sapientibus viris Iacobo Trevisano
de suo mandato Locumtenenti Patriae Fori Iulij,

Ad A 15.

et successoribus suis fidelibus salutem, et dilec-
tionis affectum.

Cum primum Nostra Comunitas Utini Dominio Nostro
Iuramentum fidelitatis, et obedientiae fecit, et Am-
basciatores suos ad nostram praesentiam destinavit
pro iuramento fiendo, cum requisitione cer-
torum Capitulorum, ad eadem exempla Nostras exhi-
buimus responsiones, ut infra contineri videbi-
tis, cum Nostris consilijs Rogatorum, et Additionis
die 19. mensis Iunij millesimo quadrigentesimo
decimonono. Requisiti itaque modo nuperrime
parte Comunitatis praedictae, quod dignemur ip-
sas Nostras responsiones in Litteris Nostris Ducali-
bus inserere. Dictis requisitionibus suis duximus
benignus annuendum, faciantes ipsas per praesen-
tes Nostras Litteras cum Bulla Nostra plumbea prae-
sentes Nostras valituras. Vobis mandantes quatenus

et generosi viri D. plurimi honore et prae fidelissimo

uti jacent effectualiter observetis, et facia=
tis inviolabiliter observari. Tenor talis est,
vid. et Respondeatur Ambasciatoribus Communitatis
Nostræ Urini in hac forma, vid. Quod audivimus,
et plane intelleximus ea, quæ Nobis exposuerunt
ex parte Communitatis Nostræ Urini, et eis res=
pondemus, quod dicta Communitas potest esse cer
tissima, quod intendimus eam habere tanquam
bonos, et fideles servitores Nostros, et ut vi=
deant, et cognoscant bonam intentionem Nostram ad
bonam gubernationem Civitatis, et totius Patriæ
deliberavimus mittere unum Nostrum Locumte=
nentem, qui repræsentare debeat Nostrum Do=
minium, et habeat custodiam dictæ Terræ, et
ut Communitas cognoscat humanitatem, et be=
nignitatem Nostram, sumus contenti, et pla=
cet Nobis, quod dicta Communitas debeat se regere,
et gubernare secundum statuta, ordines, et con=
suetudines suas facere, et eligere suos deputa=
tos, et Officiales prout consueti sunt facere
per elapsum, et quod fiat Jus in Civilibus secundum
mores

mores suos, et quod Locumtenens noster de-
beat deputare unum Capitaneum in Utino se-
cundum quod faciebat Patriarcha, ita tamen,
quod dictus Capitaneus non vendatur, et idem
Capitaneus debeat facere ius in Civilibus se-
cundum mores suos, sicut faciebat tempore
Patriarchae, et appellationes Capitanei vadant
ad nostrum Locumtenentem; In Criminalibus
autem volumus, quod libertas, et arbitrium re-
maneat in Locumtenente nostro solo, ut fiat de-
bita Iustitia, et aequalibus omnibus. Verum si dic-
tus Locumtenens noster aliquid faceret, vel termi-
naret super aliquibus, qui forent de Iurisdictione
sua, ubi non esset Iudicium de Vita, vel de
membris, aut membro, et aliquis vellet se grava-
re, et appellare: Volumus, quod isti tales possint
habere recursum, et appellationem ad Nostrum
Dominium, seu ad nostros Auditores novas sen-
tentiarum: quibus huiusmodi ex nunc volumus esse

et generosi viri D. plurimi honi et prefer fidelissimorum

commissum, et quod dicta Communitas Datia, et in:
troitus eiusdem secundum quod dederunt in scrip:
tis Provisori nostro exigat, et exigi faciat de
quibus faciant expensas suas, et de dictis Datijs,
et introitibus disponant secundum consuetudines suas,
et prout consueti sunt facere per elapsum, ita tamen quod
de dictis introitibus faciant etiam solutiones, et restitu:
tiones, sicut inferius continebitur: verum quod ap:
pellationes spectent Locumtenenti, prout spectabant Pa:
triarche, et quia amplam fidem facimus de dicta Communi:
tate, et ut hoc videant per effectum, et quod ab eis
nolumus, nisi sacramenta, et corda sua, quia, sicut
diximus, sumus certissimi, quod fidem suam fideliter ob:
servabunt, placet nobis, quod omnes obsides, quos con:
duxerunt Venetias, sint in libertate sua, et simul
cum eis revertantur Utinum quia considerata fidelitate
dicte Communitatis, dictos obsides ita habemus caros in
Utino, quam alibi, quia reddimur certi, quod dicti
obsides, et sui erunt fidelissimi servitores nostri;

Super

super facto autem Datiorum, que sicut informati sumus,
fuerunt afficata per comunitatem predictam pro pretio
tali levi per quatuor annos, cum magno damno dic=
te Communitati aliquibus, qui exbursaverunt pecunias
suas, sed tamen non debebant incipere gaudere dic=
tis datijs, nisi ad festum sancti Michaelis proximi,
quam venditionem habemus non esse relinquendam
hoc modo etc. Respondetur quod nobis videtur, quod
talis afficatio, sive venditio fuerit inhonesta, et vali=
de damnosa dicte Communitati, et quod tenere non
debet, et propterea pro commodo Communitatis eiusdem
sumus contenti, quod dicta afficatio, sive venditio
revocetur, quodque ipsa Datia remaneant libera ipsi
Communitati, que habeat illa afficare, iuxta consuetu=
dines suas pro utilitate, et commodo dicte Communitatis,
sed quia non esset iustum, quod illi qui emerant dicta
Datia, perderent pecunias suas, quas exbursarunt,
volumus, quod de proventibus, qui exigentur ex da=
tijs suprascriptis, fiat eis solutio in tribus annis, ita
quod singulo anno detur eis tertia pars pretij per eos

et generosi viri D. plurimum honi et presertim fidelissimi

soluti usque ad integram satisfactionem; Circa fac=
tum autem possessionum, et Bonorum Dni Tristani,
ac fratris, et exitiorum, quia sumus informati, quod
aliquae ex dictis possessionibus, et bonis sunt in mani=
bus aliquorum, qui nihil, seu parum solverunt, et habuerunt
multas utilitates ex eis, et aliquae sunt in manibus
quorundam, qui aliquid solverunt, sed non multum, et
habuerunt similiter multas utilitates, et proventus
de dictis possessionibus in maiori quantitate, quam fue=
runt pecuniae solutae, dicatur illis Ambasciatoribus, quod
intentio Nostra est, quod omnia Bona, et possessiones
huiusmodi libere, et subito restituantur Dno Tristano,
et fratri, et aliis exitiis, sicut primo tenebant.
Sed quia sunt aliquae aliae possessiones, et Bona in
manibus aliquorum, qui solverunt pecunias suas, et
nihil, vel modicum utilitatis habuerunt, et non esset
conveniens, quod isti perderent pecunias suas, dica=
tur ipsis Ambasciatoribus, quod Nobis iustum videtur,
et sic volumus, quod illae possessiones, et Bona libere, et
de praesenti restituantur illis quorum erant; sed quia
Nobis

vobis inconveniens videretur, quod illi tales per:
derent pecunias suas; volumus quod de proventi:
bus Communitatis vestrae fiat eis restitutio veri pre:
tii exbursati in tribus annis, videlicet singulo anno
pro tertia parte usque ad integram satisfactionem
suam. Praeterea quia Patriarcha etiam ... habuit
aliqua Castra, quae erant Dni Tristani et Fratris
cum pertinentiis et Iurisdictionibus suis aliquibus,
qui dederunt pecunias suas, et propter Guerras
ullam, vel minimam utilitatem habuerunt: dica:
tis ipsis Ambasiatoribus, quod intentio nostra est,
quod etiam dicta Castra cum pertinentiis et Iu:
risdictionibus suis, restituantur Dno Tristano et Fra:
tri, sicut primo habebant, sed ut illi non perdant
pecunias suas, sumus dispositi per viam concordii,
vel aliter, sicut vobis videbitur providere provi:
dere circa restitutionem fiendam per Dnum Tri:
stanum de vero pretio exbursato per eos per illos
modos, terminos, quantitates, quae Dno Dominio
videbuntur, et ulterius solutionem fiendam tam illis, qui
emerunt data suprascripta, quam illis, qui emerunt
Castra, possessiones, et Bona predicta, quibus debet

et generosi viri D. plurimi honor et praeter fidelissimorum

fiani restitutio. Reliqua omnia Dacia, ut Antiquitus dictae Communitati, sicut dederunt in scriptis Pro: uisori Nostro, liberè remaneant dictae Communi: tati pro expensis occurrentibus secundum con: suetudines suas.

Datum in Nostro Palatio die quinto mensis Martij, Anno Domini prima millesimo quadrigentesimo uigesimo tertio

Ex Annalibus Mag.cae Ciuitatis Utinis
Eiusdem Cancell.r Alexander Brunallerchi
die 15. Januarij 1734 –

1429. 3 May

1429

In Christi Nomine Amen. Anno a nativitate ejusdem
1429. Indictione p.ma Die Lune 3.o Mensis Maij.
Utini in pleno Consilio Parlamenti Gentis totius Patrię
Foriiulij ordine et mandato Ex.mi Dominij Venetiarum
celebrato. die 2.do dicti mensis Maij in Ecclesia S. Fran-
cisci. In quo quidem Consilio interfuerunt de mandato
prefati excelsi Dominij Viri Mag.ci D. Jacobus Trivisa
no hon.dus locumt.s Patrię, Nicolaus Georgio hon. Consiliarij
Venetus, Petrus Lauredano hon. Caput Consilij, Andreas
Contar.no hon. sapiens terrarum de novo aquisitarum.
Item interfuerunt infrascripti nominati electi in dicto
Parlamento pro Consiliarijs dicti Parlamenti Consilij.
Vid.t R.dus Pater in X.to D.s Ervicus Dei gratia Ep.us Con-
cordiensis, et Ven. D.nus Nicolaus de Portugruario Deca-
nus Ecclesię Aquil.s pro Prelatis, et Federicus Comes de
Purlilijs pro liberis, et Mainardus de Pulcinico, D. Tris-
tanus de Savorgnano, S. Nicolaus de Spilimbergo, S. Enri-
cus de Prampergo, S. Petrus de Cucanea, S. Hector de
Strassoldo, S. Nicolaus de Attimis, S. Odoricus de Castello
pro Nobilibus, S. Thobias Pustau, S. Odoricus Provisor dictę
Terrę pro Communitate Aquilejen. S. Nicolaus de Por...
S. Enricus de Clunicinis pro Communitate Civitatis Austrię.
D.D. Joannes Moysi ll. Doct. S. Joannes de Gua... a pro com-
munitate Utini, S. Faustinus, et S. Pantaleon de Glemona
pro communitate Glemone,
Audita supplicatione exhibita coram prefatis honoratissi-
mis D.D. et Consilio continentię istius, honorabiles, mag.ci
et generosi viri D. plurimum honorati et preter fidelissimorum

servitorum Illmi ac Exmi Dni. Dom.i Venet. Guarnerij, et Nicolai de S.to Daniele, et aliorum eorum consortium exponitur Magnificentijs Vestris quanto ipsi et sui precessores recognoverunt in pheudum habitantie locum sive Castrum S.ti Danielis ab Ecclesia Aquilejen. quod Castrum nondum sunt ultra annos sexaginta habebat sub se villam, ubi modo est facta terra muris vallata ac fossis fortificata per progenitores dictorum Nobilium ipsum Castrum S.i Danielis cum suis juribus et pertinentijs jure dicti pheudi habitantie fuit possessum. Item exponitur quanto ipsi Nobb. tenentes ipsum Castrum in dicto jure pheudi semper soliti fuerunt respondere in generalibus Parlamentis pro d.o loco sive castro S.i Danielis, et non alij habitantes dictum locum S.i Danielis ubi modo est facta terra presens qua ortis annis citra ex novitatem predictam. Item dicitur et exponitur quod alijs nobilibus recognoscentibus similia pheuda fuit observatum illud quod observatur: quare supplicatur instantissime vestris spectabilitatibus, et magnificentijs quatenus dignetur ipsos Nobiles admittere ad respondendum in Generalibus Parlamentis pro dicto loco, et Castro S. Danielis et ipsos Nobiles reducere in eorum antiquum et pristinum statum et possessionem dicti juris et alijs habitantibus in d.o loco S. Danielis qui jam fuit Villa, et a modico tempore citra reducta est terra imponere perpetuum silentium a predicta responsione, et preminentia in eodem Consilio Parlamenti. Per omnes ac nemine discrepante deliberatum et terminatum

minatu fuit quod quia Nobb: de S.to Daniele convocari
debeant ad Parlamenta nomine ipsorum Nobilium de
S.to Daniele, et similiter quod Communitas S. Danielis
debeat convocari ad dicta Parlamenta post Convocationem
aliarum Communitatum, quae quidem omnia praefati D.D.
de Consilio mandaverunt mihi Joseph. Cancellario quatenus
in publicam formam redigam et de eis public. conficiam instrum.

S.N. Ego Joseph de Papia q. D. Jo.is pub.s Imp.li auct.e not.s et prae-
honoratissimi Consilij Canc.s premissis omnibus presens fui ea-
que praefati Consilij mandato rogavi scripsi et publicavi et in
testimonium me subscripsi meo signo apposito consueto

1425. 6 Febbrajo Gemona Commendia di tutte le indulgenze [illegible]

1124, 6 novembre. Pordenone. Promessa di costruire un ponte sulla Roja di Pordenone, fatta [illegible] che [illegible] una Sega in questa.

8

Pergamena nell'arch. di Pordenone. Arch. [illegible] Udine

[illegible] 11 de [illegible] [illegible] in Portunaone [illegible] Communis [illegible] [illegible] Ser Johannis de S. Daniele Potestatis Portus naonis [illegible] [illegible] Li[illegible] Massario Communis etc.

Magister Stephanus (1) marangonus habitans in Portunaone promisit supra[dictis] Dominis Potestati et Massario communis [illegible] [illegible] temporibus [illegible] aqua et roja Portusnaonis supra seca et quod [illegible] [illegible] pontem ita quod possit cum curribus taliter [illegible] [illegible] quod nullus habeat ex hoc [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] libr. XXV cum refectione [illegible] etc. [illegible] Stefanus [illegible] [illegible] sua etc.

(1) [illegible] il detto [illegible] M° Stefano aveva [illegible] [illegible] della Famiglia [illegible] di Pordenone una [illegible] di Sega sulla Roja di detto luogo [illegible] [illegible] all'anno

1425. 6 Febbrajo [illegible]. Compendio di tutte le indulgenze [illegible]

1425. [illegible] Udine. [illegible] del [illegible] [illegible]

[illegible]

Dagli atti del L. T. Fr. Bembo, Arch. Not. Udine.

Franciscus Bembo [illegible] Patrie Forijulii Locumtenens

9

[illegible] [illegible] [illegible] Potestati [illegible] [illegible]

Egregie dilecte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proclamationes fiende iuxta formam et tenorem litterarum ducalium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ind. I, MCCCCXXIV et directarum Spect. D. Jacobo Trivisano [illegible] Locumtenenti [illegible] patrie Forijulii et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proclamare [illegible] [illegible] publice et [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proclamationis [illegible] [illegible] [illegible] et singulis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tiam nobis quid pro premissis duxeritis exequendam. Datum Utini die v [illegible] MCCCCXXV, ind. III.

Fiat proclama ex parte Magnifici et generosi militis D. Francisci Bembo pro Serenissimo et excelso Ducali Dominio Venetiarum honoratissimi Patrie Forijulii Locumtenentis, quod mercatores et navigatores venientes a partibus Istrie et ab aliis partibus ad partes Forijulii [illegible] ripam Petre et Sablonis, ire debeant Aquilegiam et solvere ibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], dicentes quod omnes barche et navigia et alie mercationes que non ibunt Aquilegiam tractabuntur et habebunt

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1425. 6 Febbrajo. Gemona. Compendio di tutte le indulgenze annesse all'Ospitale di S. Spirito dei Colli di Gemona.

10

Universis et singulis presentes literas inspecturis quod ad laudem Dei et sue intemerate virginis Marie et sanctorum sanctarumque omnium, totiusque curie celestis ac ad utilitatem animarum Christi fidelium ut illa munera possint adipisci in hoc mundo quibus amplecti valeant Salvatorem mundi in futuro quibus Christus erit merces. Preterea ego Frater Simeon prior, rector et gubernator hospitalis et Ecclesie sancte Marie de collibus Glemone omnibus via et modo quibus valeo exoro Omnipotentem Deum ut infrascripte Indulgentie largite in Ecclesia, Hospitali predictis [illegible] membris eius ad notitiam cunctorum Christi fidelium perveniant ut animati dignentur Ecclesiam predictam Sancte Marie et Hospitalis de Glemona visitare. Et qui ex longinquo itinere venire vel aliquo casu aut causa impedientibus occupati saltem nuntio vel nuntiis nostris portantibus, notificantibus et presentantibus has literas nostras invocantur et dignentur manum impertiri suffragium et helemosinas suas pauperibus et Hospitali erogandas et distribuendas in eorum augmentum et Hospitalis predicti. Igitur ut corda hominum quibus Deus plenitudinem intellectus prestitit ad faciendum predicta moveantur, predictas Indulgentias feci declarari per Notarium infrascriptum, [illegible] in originali [illegible] presentibus et ceteris contentis in eodem, quod sic incipit: In nomine Domini.

...verunt universi presens transumptum etc. et sic finitur: in quorum quidem transumpti dictarumque literarum apostolicarum visionem et ... inspectionem etc. Rogatus a me fratre Simeone, priore ut supra presentes Indulgentias infrascriptas tradidi notificandas, declarandas et ...endas. Que Indulgentie sic incipiunt.

Innocentius papa concessit prefato Ordini Sancti Spiritus de Roma et omnibus membris eius seu Hospitali et Ecclesie sancte Marie de ... in nativitate domini nostri Jesu Christi usque ad octavam eius duo millia annorum de Indulgentia et VIII annos.

Innocentius papa tercius in nativitate domini nostri Jesu Christi usque ad octavam eius duo millia annorum et VIII annos de Indulgentia.

Innocentius singulis festis omnium Apostolorum duo millia annorum.

Innocentius papa singulis diebus anni.

Alexander papa tercius a festo Sancti Spiritus de mense Januarii singulis diebus usque ad eius octavam quatuor millia annorum et VIII millia quadragenas et remissionem septime partis omnium peccatorum.

Alexander papa concessit predicto Hospitali et omnibus membris eius omnibus diebus primis singuli mensis tocius anni tria millia annorum et quadraginta et quadragenas LXX et remissionem tercie partis omnium peccatorum.

Alexander papa concessit in festo Corporis Christi usque ad octavam eius duo millia annorum et remissionem omnium peccatorum

Celestinus papa quintus concessit in festo Epiphanie usque ad octavam eiusdem duo millia annorum
et remissionem septime partis omnium peccatorum.
Celestinus papa sextus a festo Nativitatis domini nostri [illegible] usque ad
eius octavam singulis diebus anni quatuor millia annorum

Clemens papa quintus a festo Resurrectionis usque ad octavam eius duo
millia annorum et octingentos annos.

Bonifacius papa octavus a festo Assumptionis Virginis Marie singulis
diebus usque ad octavam octingentos annos.

Clemens papa sextus a festo Penthecostes usque ad octavam octo millia
annorum et VIII quarantenas et remissionem omnium peccatorum.

Innocentius papa sextus a festo Assumptionis usque ad octavam duo
millia annorum et duo millia quarantenarum.

Benedictus papa quartus a festo Omnium Sanctorum usque ad festum
Sancti Leonardi tria millia annorum et tria millia quarantenarum.

Postquam quidem literarum apostolicarum visionem et diligentem inspec=
tionem predictas Indulgentias transumptas et publicatas per me
fratrem Simeonem priorem Hospitalis Sancti Spiritus de collibus
[illegible] et examinatas per me Notarium infrascriptum, volui de mandato
domini mei Domini Preceptoris de Urbe ut devotio surgat in [illegible]
faciendum Hospitali et [illegible]
ad vos fratres Religiosos Leonardum [illegible] fratrem professum
et Paulum fratrem etiam professum ut vobis per ipsos ostentis predictis

Indulgentiis digne mini predictis fratribus helemosinas devotissime impartiri.

Datum Glemone in Hospitali Sancti Spiritus de Collibus Glemone die VI februarii sub anno domini Millesimo quadrigentesimo vigesimo quinto. Indictione V.

Ego Gaspar q. Stephani de Glemona publicus imperiali auctoritate Notarius de mandato supradicti d. Prioris scripsi et scrutatus fui sub brevi compendio redigendo et sic ut prefertur rogatus scribere scripsi.

Insuper prefatus d. Prior in fide et testimonio omnium premissorum suum sigillum apposuit consuetum.

La pergamena mancante del sigillo è all'Arch. comun. in S. Daniele del Friuli.

1425, 24 febbrajo. Pordenone. Ser Daniele de la Fontana d'Pordenone dà l'investitura feudale di un maso in Cordenons e [illegible] il giuramento di fedeltà.

Padoa Valle not. di Pordenone. Arch. Not. d'Udine.

A. D. 1425, ind. III, die XXIIII mensis februarii, actum in Portunaone ante domum [illegible], presentibus [illegible] Georgio [illegible] ser Johanne [illegible] Radinus [illegible] filius ser Christofori [illegible] rogatis.

Cum Cristoforus Sagramore et eius predecessores [illegible] a ser Daniele de la Fontana, Francisco, fratribus eorumque predecessoribus unum mansum situm in villa de Vacuis in feudum et Radinus filius q. dicti Christofori voluisset ibidem in presentia [illegible] testium et mei notarii infrascripti de dicto feudo investiri, prefatus ser Daniel pro se et dicto eius fratre nomine investivit dictum Radinum per fimbriam sue vestis. Qui Radinus iuravit fidelitatem etc.

[illegible] aquito
mutate [illegible]
presentibus [illegible]
[illegible] q. Nobilis viri
Bernardi de
[illegible] magri
[illegible] q. [illegible]
[illegible] Clemona
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et bonorum
[illegible]
tradere, et solue
[illegible] deberet
[illegible] et habere
[illegible] ut [illegible]
Cum re uera
[illegible] seu alio eiusde
[illegible] ibidem [illegible]
[illegible] eadem [illegible]
dare [illegible]
[illegible] dedit [illegible]
ibidem [illegible] ipse
[illegible] et Recepisti
[illegible] expressam
[illegible] actiones
[illegible]

1425: 11 ottobre ... [illegible]

12

N Christi nomine amen. Anno Nativitatis eiusdem Millesimo quadringentesimo vigesimo quinto, indictione tertia, die undecimo mensis octobris. Actum in Civitate Austrie in plateam ... positis ... super via publica ante domum habitationis infrascripte domine Elysabeth ... presentibus honorabilibus viris ser Nicolao ... Nobilis viri ser Odorico de Villalta ... ser Henrico notario q. ser Bernardi de Civitate Austrie; ser Nordio filio egregii artium et Medicine doctoris magistri Nicolai de Nordys de Tarvisio nunc Civitatis Austrie, Antonio q. ser Corradi boch de Civitate predicta, magistro Daniele ... filio q. Petri de Clemona

1426. 31 Genn.° Copia d'una parte del Testamento di Maria di Lorenzaga vedova Sgabatta a favore di Emacora q. Asquino di Sbrojavacca.

mi ...
be ...
imo

... ex altera parte nomine et occasione hereditatis et bonorum dicti q. ser Squarini, eandem ad talem devenerunt compositionem ... prefatus dominus Iacobus deberet ipsi domine Elisabeth dare, tradere et dare marchas soldorum sexaginta, et nunc eadem domina ipsi domino Iacobo deberet cedere omne ius et omnem actionem quod et quam haberet et habere posset in omnibus et singulis bonis stabilibus dicti q. ser Squarini, ut de his clare patet in processu et actis dicte litis et cause. Et cum re vera eadem domina Elisabeth iam receperit ab ipso domino Iacobo seu alio eius ... domini Iacobi nomine et mandato ipsius sexaginta marchas ... ibidem ... ipsius partis ... fuit predicta verum esse ei ... Ideo eadem domina Elisabeth volens atque intendens predicta executioni mandare pro se et heredes suas solemniter sine aliqua exceptione iuris vel facti ... transtulit et mandavit atque donavit prefato domino Iacobo ibidem presenti ipse et suis heredibus aut cui ius suum dederit libere acceptanti et recipienti omne ius omnemque actionem utilem et directam tacitam et expressam mixtam et pretoriam ... omnia ... [illegible]

1425.

1425. [illegible]
ale [illegible]
[illegible]
[illegible]
quarino [illegible]

12

N Christi nomine amen. Anno Nativitatis eiusdem Millesimo quadringentesimo [illegible] quinto
Indictione tertia Die vero mensis undecimo mensis octobris. Actum in civitate [illegible]
In pertinentiis pontis [illegible] sup via pu[illegible] ante domum habitationis infrascripte domine
Helisabeth presentibus Nobilibus atque honorabilibus viris S. Nicolao q. Nobilis viri
S. odorico de villalta [illegible] [illegible] S. Henrico notario q. S. Benevenuti de
Civitate [illegible] S. Nordeo filio egregii artium et Medicine doctoris magistri
Nicolai de Nordys de [illegible] Cive Civitatis [illegible] Antonio q. S. Gerardi
boch de Civitate predicta magistro Daniele pell filio q. Petri de glemona
In civitate [illegible] habitante [illegible] testibus vocatis atque rogatis et alys.
Cum esset atque foret quod certa lis et causa [illegible] verteret et [illegible]
Inter Nobilem et famosum virum dominum Jacobum q. [illegible]
domini Rizardi de Valvasono ex una parte. Et honestam dominam Helisabeth
uxorem relictam q. Nobilis viri S. Squarini de fratta q. de Valvasono
[illegible] ex altera parte nomine et occasione hereditatis et bonorum
dicti q. S. Squarini. eandem ad talem devenerunt compositionem quod
[illegible] dominus Jacobus deberet ipsi domine Elisabeth dare, tradere et [illegible]
Marchas soldorum sexaginta. et nunc eadem domina ipsi domino Jacobo deberet
cedere omne ius et omnem actionem [illegible] et quam haberet et habere
posset in omnibus et singulis bonis stabilibus dicti q. S. Squarini [illegible]
clare patet in processu et actis dicte litis et cause. Et cum re vera
eadem domina Elisabeth iam Receperit ab ipso domino Jacobo seu alio eius
domini Jacobi nomine et Mandato ipsius sexaginta Marchas sol. [illegible] bidem [illegible]
ipsas partes [illegible] fuit predicta vera esse et fuisse. Ideo eadem domina
Elisabeth volens atque intendens predicta executioni Mandare pro se et
heredes suos solemniter sine aliqua exceptione iuris vel facti [illegible]
transtulit et [illegible] atque donavit [illegible] domino Jacobo [illegible]
et suis heredibus aut cui ius suum dederit libere accipienti et Recipienti
omne ius omnemque actionem utilem et directam [illegible] [illegible]
[illegible] et pretoriam atque [illegible] omnia iura [illegible]
[illegible] et directas [illegible] et [illegible]

e. hup... earu qualles et spales corporale et incorporalles et Nias
omne genus cuiuscunque modi quam que quam et quantas ipsi dna Elisabeth
habet habere posset et qualitercunque habere videretur, quibuscunque occasione
titulis sive causis de iure vel de facto in et sup omnibus et singulis bonis
stabilibus ... vig ... et alios tam in Monte quam in plano
Ad habendum tenendum possidendum seu quasi possidendum dandum donandum
... anima et corpore iudicandum, et quicquid ipi dno Jacobo eiusque heredibus
aut cui ius suum dederit deinceps perpetuo placuerit faciendum ordi
nandum et disponendum de ipsis bonis et omnibus ... ac pertinentiis
ad ipsa bona stabilia sine ipsius dne Helisabeth eiusque heredum et alia
quarumcunque personarum impedimento et contradictione Constituens
ipsa dna Helisabeth eundem dnum Jacobum procuratorem suum tamquam in
rem suam propriam et ponens eum in locum suum. Ita quod a modo et dein
ceps in premissis actionibus quibuscunque possit uti experiri excipere
replicare consequi et se tueri in iudicio et extra contra quascunque personas
quocunque nomine aut pronomine vocatam sive vocatam sicuti et quemad
modum ipsa dna Elisabeth ante huiusmodi cessione facere exercere
et agere poss potuisset. Constituens insuper eadem dna Elisabeth se
pro ipsius dni Jacobi nomine et vice et loco ... iura et dictas actiones sic cessas
datas et donatas possidere seu quasi donec eiusdem sive earundem idem
dns Jacobus tenutam intraverit et possessionem acceperit corporalem
seu quasi quam accipiendi et sui propria auctoritate retinendi deinceps
eidem licentiam bailiam et auctoritatem contulit atque dedit. Renuncians
eadem dna Elisabeth certificata prius quid sit et quid importet
dicta cessio atque datio, exceptioni non sic facte ipsius huius contractus datio
nis et cessionis et exceptioni doli mali et in factum actioni conditioni
indebiti sine causa vel ex iniusta et non vera causa simulationi contractus
per ... causa et omni alii et singulo suo iuri ... competenti seu
competituro ... quo vel quibus ... predictis
... ante ... se defendere posset

atque non promittens quod atque praestes praefata domina [illegible] et heredes suo ad obligationem et [illegible] omnium et singulorum bonorum eius mobilium et stabilium praesentium et futurorum et damnorum omnium interesse et expensarum litis et extra restitutionem et [illegible] respondere [illegible] Dei [illegible] memoratis scripturis de lato eidem per me notarium infrascriptum dicto

iuramento memorato domino Jacobo pro se et heredibus suis ita quod in hac parte sibi non dederit nunquam licentiam aut quomodolibet tempore inferendo facere movere nec inferenti movere vel facienti consentire per se vel alium aliqua ratione vel causa de iure vel de facto sed dictam cessionem et omnia et singula in hoc instrumento contenta manutenere defensare et auctorizare contra quamcumque personam communem collegium et universitatem impedientem vel occupantem. Et hoc quantum pro suo facto proprio [illegible] et in quantum [illegible] futura cessa apparere aliquo tempore an huiusmodi cessionem factam per ipsam dominam Elisabeth seu alium eiusdem vice et nomine alicui alteri fuisse datam sive cessam aut aliquo alio modo alienatam quam dicto domino Jacobo et non alteri nec alio modo declarans insuper ipsa domina Elisabeth dictam [illegible] cessam ipsi domino Jacobo nulli habere [illegible] cessisse et dictam cessionem dationem et donationem et omnia et singula in hoc praesenti instrumento contenta perpetuo firma rata et grata habere tenere et observare et non contrafacere vel venire per se vel alium aliqua ratione dolo ingenio sive causa de iure vel de facto sub poena dupli eius de quo quaestio moveretur minus quinque solidorum veronensium parvulorum in singulis huius instrumenti capitulis stipulata et promissa. Que totiens peti et exigi possit quotiens contrafactum vel ventum fuerit [illegible] sive unoquoque capitulo non attendito et non observato. Qua poena soluta vel non praesens nihilominus [illegible] et per omnia stabile obtineat firmitatem.

+ Ego Nicolaus civis et habitator civitatis [illegible] filius [illegible] Girardi de Desiderys de Tumenio [illegible] imperiali auctoritate [illegible] praemissis [illegible] praesens fui et ea rogatus scribere ac publicavi scripsi [illegible] [illegible] [illegible]

12

1426 ultimo januarij

In christi nomine Amen. Anno natiuitatis eiusdem millesimo quadringentesimo uigesimo sexto Inditione quarta die ultimo mensis Januarij. Actum in Castro Pagano Aquilegensis diocesis in domo solite habitationis, et camera cubiculari infrascripte domine testatricis presentibus discretis uiris Hermacora q. Macoris de Vtino, Nicolao q. Dominici Caligarii, Antonio quondam Candidi, Daniele q. Terdi, Nicolao q. Fadi, Leonardo q. Dominici mussan, et Jacobo q. Henrici omnibus de Villa feletani dicte diocesis et alijs ad premissa uocatis et specialiter ab ore ipsius domine testatricis rogatis etc. Superna dominum sexus utriusque iudicia, et ultima uoluntas, quibus et animi saluti, et temporalis cure patrimonij post uite presentis exitum, prouidetur, etiam languente corpore, dum tamen in mente ratio presideat, debere et legitime disponuntur. Hinc est quod Nobilis et uirtuosissima domina Maria nata q. Nobilis uiri domini Nicolussij de Sauorgnano et relicta q. Nobilis, et famosi militis domini Michaelis de Rabata licet languens, et egra corpore, tamen sue mentis sana, et sobria attendens, quod nil certius est morte, et nihil incertius hora mortis, rerum, et bonorum suorum mobilium et immobilium presentium et futurorum dispositionem per presens nuncupatiuum testamentum sine scriptis in hunc modum condere, et facere curauit, primo quidem animam suam etc.

In omnibus autem alijs suis bonis mobilibus et immobilibus

iuribus, actionibus, debitis, et excessis, tam presentibus quam futuris. specialiter, et generaliter sibi heredem universalem instituit, et esse voluit, Nobilem virum D. Hermacora q. Nob. viri D. Asquini de Savorgnano, consanguineum affinem, et attinentem suum, cum hoc quod ipse heredes suus omnia, et singula supra per eam ordinata disposita, et legata debitae executioni et fideliter mandare debeat, et teneatur, in omnibus, et per totum. Ita quod praedicta omnia, et singula sue dispositioni ultime voluntatis asseruit esse velle, quam ut testamentum et testamenti iure valere voluit, quod si aliqua causa presentis vel futuris testamenti iure non valeret, seu valere non posset voluit, et mandavit valere iure codicillorum, et si codicillorum iure non valeret, ordinavit valere iure donationis causa mortis, et quocunque alio iure quo melius valere, et tenere posset, tam de iure quam de consuetudine, vel statuti ipsum, et omnia, et singula, quae in eo continentur ab herede, et successori suo inviolabiliter observari, et efficaciter adimpleri mandavit.

Et ego Joannes q. dominici olim de Susannis de Utino dioecesis Aquilejensis publicus imperiali authoritate Notarius predicto testamento, et omnibus in eo contentis presens interfui, et sic fieri vidi, et audivi, rogatusque ab ore dicte domine testatricis premissa omnia scripsi, et publicavi, meis, hic signo, et nomine appositis consuetis in fidem, robur, et testimonium omnium et singulorum premissorum. Ineusque ego Antonius Bellonus de

de verbo ad verbum Notarius publicato in membranis fideliter exemplari, Millesimo quingentesimo sexto decimo vigesimo Januarii rogatus a Nob. D. Petro Antonio de Sbroiavacca

Christophorus Spinnum nos[illegible] pub. ex Collegio Utini registrum
istum [illegible] ad [illegible] institutionem
[illegible] alijs aliena manu descriptum ex [illegible]
eius manu firmato [illegible] inter [illegible] probum D.
Bartholomaeum [illegible] d. [illegible] ex una ar[illegible]
nob. D. [illegible] [illegible] Pauli
Spil.o ex altera, et ex [illegible] [illegible] et firm[illegible] d. Sbroia-
vaca, et nob. D. [illegible] [illegible] d. Sbroia
vacca esse, quod quidem [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] 4 Octobris 1565 rogatus
pub.[illegible]

Nos Hieronimus de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] originali [illegible] indubiam facimus [illegible]
[illegible] Sbroiavacca [illegible] publicum [illegible]
cuius hic [illegible] [illegible] plena fides adhibetur [illegible]
adhibendaque [illegible] quam [illegible]

[illegible] die 2.a [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

1426

Particola del Testamento di
Simone [illegible]
di [illegible]

1425.
particula testam[en]ti
D. Marię, in quo
[illegible]
corum et [illegible]
[illegible]

426. Januarii

In Christi Nomine Amen. Anno Nativitatis eiusdem Millmo quadrin-
gentesimo Vigmo sexto ind.ne quarta die ultimo mensis Januarii.
Actum in Castro Zegani(?) Aquil. Diocesis, et domo solitae
habitationis, et camera cubiculari infrascriptae Dnae testatricis
Praesentibus discretis viris Hermacora q. Sr. Marcoris(?) Brocianaca(?)
de [illegible] Nicolao q. Dominici [illegible], Antonio q. Candidi
Daniele q. Fonti, Nicolao q. Dni Leonardo q. Joannis [illegible]
et Jacobo q. Henrici omnibus de Villa Delettari(?), et aliis ad
praemiss. vocatis, et specialiter a ore ipsius Dnae testatricis
rogatis. Suprema hominum sexus utriusque inditia, et
ultima voluntas, viribus, et animi salute et temporalis iuris
patrimonii post vitae praesentis exitum providere cum sanguine
corpore, dum tamen in mente ratio praesideat debere, et legitime
disponi convenitur. Hinc est quod nob. et virtuosissima Dna Maria
nata q. nob. viri D. Nicolussij de Savergna et rel. q. nob.
et famosi militis D. Michaelis de Rabatta licet languens,
et egra corpore tamen, mentis sana, et sobria, attendens,
quod nihil certius est morte, et nihil incertius hora mortis
rerum et bonorum suorum mob. et immobilium iurium, et [illegible]
dispositionem per praesens nuncupativum testamentum sine scriptis
in hunc modum condere et facere procuravit, primo quidem
animam suam
In omnibus autem aliis suis bonis mobilibus et immobilibus iuribus,
et actionibus debitis et creditis tam in dictis [illegible]
[illegible] ibi heredem universalem instituit esse
voluit nob. virum Sr. Hermacoram q. nob. viri Sr. [illegible] de
Brocianaca consanguineum, [illegible] et [illegible] cum
hoc quod ipse heres suus [illegible], et [illegible] per eam
ordinata

ita nata disposita et egata dedita exoni, et fidelr mandare debeat, et teneat. in oibus, et p totum, et quod predicta oia et singula sua dispositioni ultima voluntatis alterait esse rede, quod ut testamentu et testamentu iure valere voluit, quod si aliqua causa iste, vel vult. testam. iure non valeret seu valere non posset voluit et mandauit valere iure Codicillor, et si codicillor iure non valeret ordinauit valere iure donat. causa mortis et quocunq alio iure quo melius valere et tenere, potest tam de iure, quam de consuetudine, vel statuto ipsum et oia, et singula, quae in eo continentur ab herede, et successori suo inuiolabiliter obseruari, et efficaciter adimpleri mandauit.

Et ego Joannes q. D. Dorici de Susanis de Utino dicto Dioecesis, et publicus imperiali authe not. Codicis testam. et oibus in eo contentis pns interfui. et sic fieri vidi, et audiui, rogatusq ab ore d. testatricis premissa oia scripsi, et publicam meis nec signo, et noie apposito consuetis in fidem robur et testimonium oium, et singulor premissor huiusq ego Antonius Bellones de Utino notarius a iudicato in membranis fidele exemplaui, millo. quingmo sexto decimo vigmo Januarij rogatus a nob. D. Petro de Strasoldo

(Signu notarij)

Theophrastus Sporenas not. pub. ex coll. Utini supr. testam. Rambald cum heredis institutionem omittis alijs aliena manu descriptu ex processu eius manu formato in Rdo Presbytero D. Bartholomeo Veneriun de Tricesimo existente nob.

ac nob. [illegible] Montana ux. nob. D. [illegible] de [illegible]
ex altera et exceptis [illegible] et [illegible]
et nob. D. [illegible] et [illegible] de [illegible]
[illegible] quidem testamentum [illegible] rogatum [illegible]
4. 9bris 1565. rog. publicam

Locus sigilli — Nos Hieronymus [illegible] D. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fidem indubiam facimus et attestamur
[illegible] D. [illegible] [illegible] esse [illegible] nostri
[illegible] [illegible] cuius [illegible] hic plena fides adhibetur et
ubique locorum adhibenda est, in quorum fidem

[illegible] die 2. maii 1585

Iulius [illegible] [illegible] [illegible]

1426 circa. senza data. Roma. Breve di papa Martino V al Cardinal Brando Legato presso Sigismondo Re de' Romani e di Ungaria, sul provvedere di un nuovo Patriarca alla Chiesa di Aquileja ridotta a pessimo stato dall'attuale Patriarca e occupata dai Veneziani.

tergo { Aquilegensis Patriarche provisio facta a Martino V ubi etiam agitur de bonorum restitutione.

Martinus Pp. V dilecto viro Brando tituli Sancti Clementis Presbitero Cardinali Apostolice Sedis Legato etc.

Multi arguunt et culpant Nos quod tandiu differamus providere circa statum Ecclesie Aquileiensis que, ut nosti, penitus desolata est et propter defectum capitis spoliata omnibus bonis suis; quam enim ruinam patiatur propter culpam Patriarche, quod in spiritualibus detrimentum, omnibus est notum. Ideo estimantes necessario providendum esse de alio Pastore idoneo, qui esset acceptus et aptus ad regimen tante Ecclesie, et qui sciret bona temporalia subducere de manibus Venetorum, que si diutius detineant, dubitandum est, ne ipsi per longam occupationem iustam quodammodo causam habere pretendant illa retinendi; nam dificilius restituentur diutius possessa et inveterata sub dominio eorum, quam si recentibus rebus remedium adhiberetur. Hec multum conturbat Nos, verentes ne dicatur per deffectum provisionis nostre tam nobilem Ecclesiam desolari et destrui. Licet enim regia Serenitas etiam in hoc culpetur, tamen totum onus in Nos redundat; horum tamen malorum initium et causa fuit ipsemet Patriarcha, qui se intromisit de rebus minime ad eum pertinentibus ulterius quam necesse erat et preter promissionem suam; scis enim ipsum promisisse quando eum promovimus ad Ecclesiam Aquileiensem, quod quiete viveret et pacifice, neque se intromitteret de bellis Venetorum, quod quodammodo servaverit, effectus declarat cum maximo Ecclesie detrimento.

Ideo volumus ut circumspectio tua de hec loquatur cum carissimo in Christo filio nostro

Sigismundo Rege Romanorum Illustri, cui etiam super hoc scribimus communi-
cesque cum eo quid agendum videatur, quod remedium, que provisio adhibenda,
ut tanta Ecclesia reducatur in statum suum. Quod nisi per novi Pastoris provi-
sionem non videtur modo aliquo posse fieri. Itaque videretur Nobis, ut Pa-
triarcha, quem tamen habere volumus alias favorabiliter recommissum transferretur ad aliam
aliquam Ecclesiam, et alter idoneus ad recuperationem bonorum et status Patriarcha-
tus eiusdem, quam cito comode fieri posset, preficeretur. Ex provisione quidem
idonei viri et accepti aliqua spes est recuperandi Ecclesie iura, ex ampliori
vero dilatione nulla et honestius est, ut ipse qui est in culpa aliquid patiatur
incommodi, quam talis Ecclesia funditus subvertatur, ex quo et Regie Maiestati
ac Nobis et tote Ecclesie non modica sequeretur infamia. Postquam vero
cum Serenitate Regia contuleris, ad Nos scribe Consilium tuum, et quid circa
hoc prudentie tue videatur agendum, ut maturo tuo et aliorum consilio
in tam gravi re procedere valeamus.

Datum . . . .

Da copia nel Vol. VIII. fol. 487 dei MSS Fontanini nella Biblioteca Guarneriana
in San Daniele del Friuli, estratta dall'Archivio Vaticano.

Inventarj

1426. Inventario delle cose del q.m Ser Antonio q. Ser Nicolò de Cardoja abitin Aquileja: duo mantilia cum ugellis et unum ob ucellis et reginis, unum mantile vergatum cum XIII vergis de bombice; unum buffetum a tenendo rasoratos cum XXXV rasoratis cistis de ramo, unum curtrellum sine cultellis; quatuor fruita sine gas argenteas de archemia unum cingulum de corio cum argento a portando dicti Ser Antonii de Vendoiò. — — — — — — Inventarj I 17.1/40 15 Prasmati ? [illegible]

Inventario di Paolo quondam q. Johannis Ser [illegible] et Clam Inventari di un ortolano, circa [illegible] —

In coquina
2 platellos de peltro cum [illegible] et duos [illegible], platellas par. 4 de peltro, 2 lebetas de [illegible] et caldere [illegible] de [illegible], [illegible], duo mantilia de [illegible]; unum torchum a duobus truclulis.

In stupa: 12 scutellas de peltro et scutelinos 12 de peltro; 4 cifos argenteos; unum cupam de nuce indiana cum pede et orlis de argento deaurato; Jaclones argenteos octo; unum cingulum [illegible] de [illegible] [illegible] totum cum [illegible] passetulis et aliud unum [illegible] passetulis et fibam sine pigalo; magnum cultellum [illegible]; unam fontanam de [illegible] [illegible] cum bacinis et [illegible] longo cum Donzello; [illegible] et unum [illegible] cum [illegible] in quo [illegible] in [illegible]; unum Prosperum in pergamena cum tabulis [illegible] [illegible]; unum Boecium antiquum et unum [illegible] Regularum in papiro; XXII [illegible] Ovidii metamorfoseos in papiro, [illegible] Decimus [illegible] [illegible] Flambo et patromonii [illegible] [illegible] Decani; [illegible] in pergamena incipiens: Coniugale .... [illegible] de panno cum caputio; ducat. aureos 40; [illegible] octo, [illegible] septem; unam [illegible] cum bacinum a [illegible]

In camera
Unam lecticam de [illegible] cum uno bancho de [illegible] tre truclulis; unam [illegible] de pegio cultram [illegible] a [illegible] [illegible] et [illegible]; [illegible] a tela [illegible] pictam antiquam; unum par caligarum nigrarum [illegible] a portando dicti Ser Pauli, [illegible]; unam [illegible] [illegible] cum [illegible] portantes [illegible], [illegible] [illegible] et cum uno angelo [illegible] [illegible]; duos lectos de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum duobus plumaciis; unum [illegible] de [illegible], [illegible] turchinam, [illegible] dicti Ser Pauli; unum [illegible] pictum antiquum; tria candelabra de [illegible]

In [illegible] superiori:

Unum arcum ungarescum cum carcasso, unum par [illegible] de ferro; et unum par cirothecarum de ferro; [illegible] spallarolum magnum, [illegible] pectus magnum et unum par flancorum ferreum

In curia. unum [illegible] valdinum [illegible]

In Apotheca [illegible]

[illegible] in libro intitolato: Aurea Alexandrina [illegible] de debitori et unum alterium magnum in pergameno; unum librum lunarium novum in pergameno [illegible] tabulas.

[illegible], bombace filato e [illegible], corde, filo, terra [illegible], filo [illegible] a piperata et [illegible] speciebus; [illegible] a coreo [illegible] parvas [illegible] [illegible] [illegible] faciendo confectiones, [illegible] magnas et parvas; [illegible] [illegible] aguzzare, [illegible], [illegible] in polvere, [illegible], [illegible] [illegible] (pillole lucis), turbitti, draganti, [illegible], [illegible] cera verde, diachilon, [illegible], [illegible], gingevero, garofali, melegettarum, galanga, garofani, noci moscate, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], colloquintide, gomma arabica, [illegible], arsenico, aloe, [illegible] di [illegible], pece, piretro, farina di [illegible], farina di fien greco, [illegible], allume di [illegible], galbano, [illegible], gomma dragante, [illegible], [illegible], zolfo, sapone [illegible], regia [illegible] in electuario, olii di più cose, aque di [illegible] erbe in fiale grandi e piccole [illegible]

[illegible] et [illegible] boum, cavezze, frenidi cavallo, [illegible] anche per battere il grano, [illegible] di ferro: gutturigeli vitrei [illegible], [illegible] de Palermo [illegible] unum; [illegible], clavos [illegible], de [illegible] quatuor pro uno, clavos [illegible], [illegible], [illegible] vitreas, [illegible], [illegible] unum, caldariam de ramo, [illegible] de ramo, mortalia de [illegible]; [illegible] vitreas, [illegible] lampadas [illegible]; [illegible] unum.

In [illegible]

[illegible] a [illegible] oleum; [illegible] ornacia [illegible], calderiam a [illegible] ceram magnam; caldaronum a [illegible]; unum circulum ferreum a [illegible], [illegible] ferrei [illegible]; [illegible] ferream a [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]

Ligni nominati Sgnodini fasties viii, viam trader – faciendo quintenos de nuce arbore, tiralum [illegible] ligni, [illegible] ligni, tenaciam [illegible], [illegible] duos fasties [illegible] tiranum, [illegible] cum duobus [illegible]. 200 [illegible] laborando candellas de ligno

[illegible]

1426, 23 Gennajo. Porcia. Ser Tano di San Vito (della famiglia poi detta Altan) acquista dal Conte Federico di Porcia la Villa di Campomolino.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCC.XXVI. Ind. quarta, die XXIII mensis Januarii. Actum Purliliis, Dioc. Concordiensis, videlicet in camino domus habitationis ser Nicolai q. ser Johannis de Calcijs de Purliliis, presentibus ibidem ven. viro D. Sylvestro presbitero et Priore Ecclesie S. Angeli de Purliliis, ser Nicolao predicto q. ser Johannis, magistro Nicolao cerdone q. Michaelis per Purliliis et magistro Zanino notario q. Martini de Brugnaria testibus vocatis et rogatis.

Nobilis et Egregius vir D. Federicus Comes q. Nobilis et Egregie memorie D. Artici Comitis Purliliarum de sua pacifica tenuta et possessione, titulo et nomine perpetualis venditionis de iure directi dominii et plene proprietatis dedit vendidit et tradidit per se suosque heredes Nobili et Circumspecto viro D. Tano q. ser Antonii de Sancto Vito prelibatae Concordiensis Diocesis, presenti et recipienti et legitime stipulanti pro se suisque heredibus et cui vel quibus Tanus dare vendere et alienare et transferre in alterum voluerit, in perpetuum, quandam eiusdem D. Federici comitis Purliliarum Villam vulgariter nuncupatam Villam de Campo Molendini, terminantem versus istrum Pertes Buffa letti et post ... discurrit Flumen Liquentie, a meridie fluit alia aqua vocata la Resteggia, ab occasu eadem aqua decurrit, versus vero montem fluit aqua que dicitur la Zuzagia et infra etc. Et omnes et singulos mansos et territoria quecumque in dicta Villa existentia et ad ipsam quomodocumque et qualitercumque spectantia et que spectant de iure et de consuetudine quam de facto. Cum omnibus et singulis introitibus seu redditibus, agricolaturis prensionibus, censibus et prestationibus suis, tam perpetuis quam temporalibus et tam in specie quam in genere constitutis. Item omnes et singulos agros et arva, sylvas, nemora, lucos, colles, valles, planicies, palludes, arida et aquosa et cetera

predia rustica et urbana, tam humane habitationis quam gregium animalium et fructuum recondendorum gratia constituta, culta et inculta, fructuosa et sterilia et cum omnibus et singulis officiis, appendiciis, terris et possessionibus, vineis, hortis, pratis, pascuis, fossatis, aqueductibus, venationibus, piscationibus, alluvionibus, ceterisque iuribus, servitutibus, iurisdictionibus, tenimentis, actionibus realibus et personalibus etc. Item omnia iura et actiones etc. que et quas dictus venditor habet etc. in dicta Villa eiusque districtu et pertinentiis suis. Hanc autem venditionem etc. fecit dictus venditor eidem emptori presenti et recipienti etc. pro precio et nomine precii conventi et finiti quingentorum ducatorum boni auri et iusti ponderis: quod precium etc. idem venditor contentus et confessus fuit re vera non in spe future numerationis sed ab eodem ser Tano emptore habuisse et recepisse etc. et renuncians omni exceptioni non habiti non recepti etc. Volens insuper et mandans dictus venditor, quod ex nunc in antea dictus ser Tanus emptor suique heredes etc. dictam Villam cum iuribus et pertinentiis suis predictis propria eius auctoritate, agat petat et recipiat, eamque habeat teneat et possideat, habereque tenere et possidere possit et dare donare et alienare sicut de re propria et sicut melius videbitur ei et placebit; nullo iure nullaque actione eidem venditori suisque heredibus aliquo modo reservatis et omnia et singula alia faciat etc. quemadmodum idem venditor faceret et sicut quilibet verus proprietarius et possessor facere posset. Preterea si dicta Villa cum iuribus et pertinentiis suis predictis plus suprascripto precio ad presens vel in futurum valeret, dictus venditor eidem emptori stipulanti sponte etc. donavit et titulo donationis que dicitur inter vivos cessit et concessit

ob honestum amorem et dilectionem quam erga eum habet etc., promit-
tens dictam Villam cum iuribus et pertinentiis premissis et omnia et singula suprascripta eidem per Tuao etc. eiusdem emptoris nomine constituit se dictus venditor possidere etc. donec etc. Promittens per se etc. eidem emptori etc. omnia et singula perpetuo firma, rata et grata habere etc. sub pena dupli eius etc. et pena soluta vel non etc. Pro quibus omnibus attendendis et firmiter observandis obligavit sepedictus venditor eidem emptori et hypothecavit omnia et singula bona sua presentia et futura.

Ego Johannes Paulus q. ser Gasparini de Prioribus de Venzono civis et habitator Civitatis Austrie imperiali auctoritate Notarius publicus ac iudex ordinarius premissis omnibus et singulis interfui eaque rogatus scripsi et fideliter publicavi.

Da copia nel Vol. II Apographa Joh. Josephi Liruti pag. 162
(Arch. del Dott. Pietro Biasutti in Udine)

1426, 26 Marzo. Ducale al Lu. T.te del Friuli di dar l'investitura del Castel Pagano al nob. Ermacora di Sbrojavacca previa dietro richiesta di Maria la Bella di Lorenzaga vedova del Com. Michele di Rabatta.

Franciscus Foscari Dei gratia Dux Venetiarum etc. Nobilibus et Sapientibus viris Sancto Venerio militi de suo mandato Locumtenenti Patrie Fori Julii etc.

Denotamus Vobis quod in nostris Consiliis Minori de XL et Maiori sub presentibus millesimo, indictione et die capta fuit Gratia tenoris infrascripti etc. Intellecta devota supplicatione pluribus diebus ex Nobis porrecta pro parte... Domine Marie la Bella de Castro Pagano, uxoris olim D. Michaelis de Rabatha, perquam Nobis exponi fecit: quod est quidam situs unius Castri nominati Castel Pagano, quod per tempora retroacta fuit dirruptum et demolitum, quem situm una cum brayda ibi contigua una cum iurisdictione Ville Felettani, prope iacentis, recognovit ab Ecclesia Aquilegensi in pheudum, et quod dicta D. Maria erat sola, non habens masculum neque feminam, supplicabat D. Hermachoram de Sbroliavacha eius affinem investiri de eo pheudo. Auditaque optima responsione viri Nobilis Ser Sancti Venerio Militis Locumtenentis nostri in Patria Fori Julii, fiat Gratia, quod dictus D. Hermachoras investiatur de dicto pheudo secundum consuetudinem Patrie Fori Julii et secundum quod alias investitus fuit per D. Patriarcham Bertrandum D. Nicolussius de Lorenzaga pater dicte D. Marie, sicut eadem Dominio nostro fecit supplicari. Quapropter cum suprascriptis nostris Consiliis Fidelitati Vestre scribimus et mandamus, quatenus dictam Gratiam et contenta in ea observare et observari facere debeatis inviolabiliter, facientes has nostras litteras in actis vestri Regiminis ad futurorum memoriam registrari.

Date in nostro Ducali Palatio die XXVI mensis Martii: Ind. IV, MCCCCXXVI.

Da copia nel Vol. II Apographa Jo. Josephi Liruti pag. 490, presso il D.r Pietro Bianchi di Udine ... e nel ... [illegible] 1814

p dicta p D. procuratore D. Gasparino die 30 mensis Aug[usti] 1455

Die unico 9no Junij 1426 indictione quarta 18

Magnificus ... Venerio miles ... ... Venetiarum ... ... Plathea utini deliberavit ad publicum ... cantum Camiparis et mutarum ... cum furnis suis et parritis ... viro ... francisco de Uanicinis de Civitate ... plus offerenti ... donum ... anno incepturum die 19 mensis Junij 1426 indictione 4ta et inde per ... Cum pactis et conditionibus infrascriptis ac ... magistro ... ... fabriciano ... Nicolino de la Turre ... franc[isc]o de ... ... et alijs multis.

Pacta et conditiones sunt hec videlicet

... accipiet ad ... ... deliberant ... de toto ... et ... ... illos qui [illegible] ... ... dbeat ... ad damnum ... qui ... huiusmodi ...

Item quod emptor dicti Mute et Camipare teneatur solvere ... ... dictarum ... infra primos sex menses reliquam vero medietatem in fine termini dicti ... sub pena ... per libram ... ... terminis et ... ... quam non solveret et solvere ... ... terminis ... qui ... ... debeat die sequenti post deliberationem ... Camipare et Mute ...

... indictione et die ... Plathea ... ... fabriciano medico Nicolino de la Turre et franc[isc]o ... ... et alijs ... Nicolaus ... ... et libere ac ...

p dulta p d. procuratore d. Castelde die 30 mo Aug[ti] 1435

die unico 9no Junij 1426 Indictione quarta 15

Magnificus d. Jacobus Venerio miles p[otesta]s et c[apitaneu]s duc. d[omi]ni Venet[iarum] In[...] loco [...] In Plathea Utini deliberavit ad publicum in-cantum Camiphi, et mutam [...] cum juribus suis, et pertinentiis nobili viro ser Francisco de Clanciniis de civitate, uspiam tamen plus offerenti, ad annum p[rese]ntem anno incepturo die 19 mensis [...] Junij 1426 Indictione 4ta, et inde p[ro]x[im]e sequenti [...] qui [...] deum cum pactis, et conditionibus infrascriptis ac [...] magistro fo[...] et Fabriano physico, et Nicolino de la Turre, [...] Franc[isc]o de porcato et Rabbon [...] [...] et aliis multis.

Pacta, et conditiones sunt hec [...]

Primo quod [...] qui deum mutam, et camiph[...] acceptet ad incantum teneatur infra dies 13 immediate sequentes dicte deliberationis dare [...] pro quantitate eiusdem incantus bonam et idoneam fideiussionem [...], et gratam mag[nifi]co d[omi]no locumtenenti, et [...] ille, qui [redacted] deum incantum acceptasset non [...] deum, [...] [...] termino transacto, dicta muta et Camifa de novo debeat incantari ad damnum dicti primi incantatoris, sive emptoris, qui in termino huiusmodi fideiussionem non [...].

Item quod emptor dicte mute et Camiphe teneatur solvere medietatem [...] dicte mute et camiphe infra primos sex menses, reliquam vero medietatem in fine termini dicti incantus, [...] et de omni pecunie quantitate [...] solvere deficeret in terminis suprad[ict]is [...] perdere debeat die sequenti post deliberationem ipsorum camiphe et mute.

Lecta [...] Indictione et die in Plathea Com[un]is Utini [...] magistro Fo[...] et Fabriano medico, Nicolino de la Turre, et Francisco de porcato [...], et aliis. Ibique ser Nicolaus [...] [...], et libere, ac [...]

certo sua scientia ad instantiam francisci de Stanciinis de
Civitate Austrie emptoris dicte Castaldie presentis et requirentis Consti-
tuit se fideiussorem dicto domino dicte Castaldie obligando se heredes et
bona ipsius et nicolai predicti presentia et futura, et e converso dictus
Franciscus sub obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum promisit
eundem et nicolinum indemnes conservare de dicta fideiussione.

Sanctus Venerio miles pro serenissimo ducali dominio et cetera Ex certa vestri et vestri fide
dilecti Locumtenentis de fidelitate, et sufficientia nobilis viri nobis dilecti
Francisci de Stanciinis de Civitate Austrie plenam fiduciam
innectentes Canipam et mutam Tumeti cum omnibus iuribus, iurisdictionibus spectantibus et pertinentibus huiusmodi Canipe et
mute, et per nos publicum ad incantum deliberatam, tamquam plus offerenti, ei
dantes pro uno anno proxime futuro incepturo die .19. presentis mensis Iunij
et inde prout continuo, sequendo, ad nostri Camere ducatorum .110. eum solvendo
nobis, aut nostris successoribus sub modis, et terminis infrascriptis
medietatem infra sex menses primos, et aliam medietatem infra
fine termini dicti incantus sub pena .500. ducatorum pro libra totius
quantitatis non solute in terminis statutis. Harum tenore sibi Comi-
simus, mandantes quatenus dilectis, et singulis fictabilibus, livellarijs, reddi-
tuarijs et massarijs, ceterisque hominibus, et singularibus personis, ad
quos spectat, et spectare poterit in futurum, quatenus durante termino
incantus dicti omnibus dicti anni de omnibus et singulis affictibus, redditibus, ga-
rrittis, livellis, introytibus et alijs spectantibus et pertinentibus ad
huiusmodi Canipam et mutam, dicto francisco integre, debitisque
vicinorum temporibus infallibiliter respondeant, seu facere respondere
sub pena nostri et successorum nostrorum arbitrio auferenda. In
quorum fidem, et testimonium presentes fieri iussimus nostri, sigilloque
nostri maioris nostri regiminis impressione muniri.
Datum Utini die .9. mensis Iunij 1426.

Exemplavit fideliter Ioseph Ste.s coad.r
Canc.e Utini et sigillavit

[illegible] Padova, [illegible] della Provincia [illegible] Fr. [illegible] Guardiano [illegible] di Pordenone, [illegible].

[illegible] Pordenone. [illegible]

In Christo sibi karissimo fratri Paulo de Padua guardiano Portusnaonis. Frater [illegible] de Padua vicarius Rev.di patris M. [illegible] sacre Theologie Magister, salutem et pacem in Domino sempiternam.

Cum locus Portusnaonis sicut creditur omnimoda subventione [illegible] careat [illegible] a fundamentis construendus, sine [illegible] quod nolo quod alicui Prelato prefatus locus teneatur solvere collectas seu tunicas in ordine ejusdem computatas et totaliter ab omnibus impositionibus immunis et liber sit et stat et liberius [illegible] que sunt necessaria constructione et reparationi dicti loci nolo quod aliquis me inferior in aliquo valeat molestare. Item tibi precipio quod a Comunitate prefate Terre Portusnaonis petas unum vel duos Sindicos qui tecum valeant necessaria supradicto loco exercere. Vale in Christo Jesu et ora pro me.

Data Padue XXV octobris anno Domini 1426

1426. 1 ag.to

In noie Dni nri Jesu Xpi. Anno Nativitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vigesimo sexto, Ind.ne quarta, Die Jovis primo Augusti, post prandium: Convocato consilio in stufa cois ad sonum campanae actum et diffinitum fuit, ut in

1426. 1 Agosto. Cividale in consiglio. Un [illegible] embasciadore del Co. Federico di Cilli generale dell'Imperatore propone con minaccie che la Comità di Cividale presti al med.o obbedienza

2 Agosto. Risposta analoga della Comunità previo concerto col Luogotenente Veneto in Udine.

credentialibus suis. Dnus
m exposuit has rationes
coitatem istam pro parte
et varios [illegible]
s erat Generalis Capitaneus
quem. nra Comunitas ad
quas post istas missiones etc.
missionem ultra ad damnum
a ista Civitas semp [illegible]
rii, et aliorum predecessorum suorum
t ruinam huius civitatis.
ipsam hanc civitatem conser-

[illegible] ideo non[illegible] uare, et potest ipsam ad ruinam ponere, et q. modo, tamen [illegible] ni ipsius est iste, q. comitas obedientiam. Debet ipsi comiti [illegible] si recepit ipse comes cum bonis caris vult coitatem istam re[illegible] curam de adiuuando eam et manutenendo eam ab omni[illegible] inimicorum suorum. Si autem no fuerint a commissione sua facta non potuit abstinere et finem fecit.

Exposita igitur huiusmodi Ambasciata ipse orator subiunxit [illegible] nro ut oibus civibus bene notum erat semper [illegible] amicus et benivolus huius Civitatis, et ex hoc vult aliqua nunciare coitati nre sunt ista. q. ipse in diebus [illegible] [illegible] quasdam litteras in quibus continebatur confederatio et liga una facta inter [illegible] mum D. nrum Papam ac Invictissimum Dnum Romanorum Regem, et excellum Ducem Mediolani et q. Dnus Imperator nunquam tam numerosum exercitum nunquam tamen simul conniungit, quam nunc congregat, ut veniant ad Italia

1426. [illegible]

In noie Dni nri Jesu Xpi. Anno Nativitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vigesimo sexto, Ind. quarta, Die Jovis Primo Augusti, Post prandium: Convocato consilio in sala cois ad sonum campane. Actum et diffinitum fuit ut infra.

Sub huius itaque Comitis Cilie Federici credentialibus nris Dnus Presbiter Joannes Pauli ambaxiatam exposuit has partes continentem in effectu: Primo itaque coitatem istam pro parte illius comitis salutavit tamquam amicos, et vicinos carissimos.

Deinde nunciavit quomodo ipse factus erat Generalis Capitaneus exercitus Regis Ungarie cognati sui, quem presentialiter ad partes istas mittit, et aliarum gentium quas post istas missurus est.

Tertio dixit, q. spatium habebat commissionem ultro i dannum et ruinam huius Civitatis. Sed quia ista Civitas semper fuit amica, et bona vicina Dni genitoris sui et aliorum Successorum suorum, ipse non libenter videbit damnum et ruinam huius civitatis.

[illegible] hoc notificat communitati, q. potest ipsam bene civitatem conservare, et potest ipsam ad ruinam ponere; et q. modus salvationis ipsius est iste, q. civitas obedientiam reddat ipsi comiti. Et si fecerit ipse comes cum bonis caris vult coitatem tenere securam in adiuvando eam et manutenendo eam ab omni potentia inimicorum suorum. Si autem non fecerit a commissione sibi facta non potuit abstinere, et finem fecit.

Exposita igitur huiusmodi ambaxiata ipse orator subiunxit [illegible] pro ut oibus civibus bene notum erat semper fuit amicus et benivolus huius Civitatis, et ex hoc vult aliqua nunciare coitati que sunt ista. Q ipse in diebus proximis vidit quasdam litteras, in quibus continebatur confederatio et liga una facta inter smum D. nrum Papam ac serenissimum Dnum Romanorum Regem, et excellentissimum Ducem Mediolani et q. Dnus Imperator numquam tam numerosum exercitum numquam tamen simul congregavit, quam nunc congregat ut veniant ad Italiam

Federico ex diffinitione Consilii fuit talis.

Egregie Dne Joannes Communitas nostra fuit vobis [illegible]
q. vos benevenistis, et q. vos libenter videat [illegible]
D. Federici Comitis [illegible] et etiam veniente [illegible]
Vestre: et ad Ambaxiatam q. vos [illegible] expositam fa-
cimus vobis respondere: Et ad primam partem saluta-
tionis, quam nobis misistis pro parte illius Sui dni Comitas
nostra, q. salutes suas recepit cum omni reverentia tanq.
suo maiore penitus honorando. Et ad partem autem illam
q. nuntiastis illum esse factum [illegible], ess. Comitas dicit,
q. ipsa multum consolata fuit de isto honore illi dno impenso
quia semp desideravit honor. et amplitudines suas, sui d.
Genitoris, et oim precessor suor respectato, q. semp ab illis
Dominis et sua domo nra Comitas semp fuit predilecta.

Ad partem illam, q. dixistis, q. d. Federicus specialem comissionem
habet veniendi ad ruinam huius Civitatis, ess. nostra Comitas
respondit, q. ipsa multum ~~fuit~~ sperat in bona humanitate
huius dni, q. ipse nō volet videre damna nostra, quia
semp fuimus amici sui, et nihil mali meriti sumus [illegible]
sus cum vel patrem suum [illegible] q. ipse ad petitionem
aliarum personarum suas [illegible] manus non [illegible] in
damnis suor amicor deturpare quod valentibus ~~dominos~~
Dominos non decet.

Ad aliam autem quod petitis, q. comitas nra reddat sibi
obedientiam. Communitas respondit, q. ipsa comitas certa
pacta habet cum Inclito Dominio Venetor, qua usq ad
mortem intendit servare Inviolata, tanq veri fideles,
et q. habebimus concordie, et obedientie [illegible]

cum ipso Domino [illegible] a cuius mandatis numquam sumus [illegible]: et [illegible] ipse comes volet nobis damna inferre dispositi sumus nos viriliter deffendere sperantes in Deo [illegible] et in [illegible] Iustitia [illegible] Ser.mo Du. Dno Venetorum, et eius potentia, quod [illegible] nostri ad nostras [illegible] venerint, [illegible] quod [illegible] non venisse: Demum rogat [illegible] quod illi Dno eam faciatis recommandatam.

Facta fuit ista responsio [illegible] D. Ioanni [illegible] Dnos Alexium, et Simonem [illegible], ac Zenonem de Portis, et [illegible], In domo [illegible] de [illegible] ubi erat ipse Dnus Ioannes. [illegible]

[illegible]

Stampato per nozze Gruber – Comino. Udine, Doretti 1889 – col documento 1425: 5 marzo.

21

1427 24 luglio. Castions (di Zoppola) Bando della Fiera di S. Giacomo in Castions, fatto a nome del Conte Brachino e [illegible] del Comune di Castions.

= [illegible] [illegible] Pordenone [illegible] Vol. III.

A. D. 1427, ind. V, die XXIV mensis iulii, actum in villa Castioni supra campo ubi [illegible] [illegible] Bartholomeo [illegible] [illegible], ad instantiam et petitionem nobilis viri d. Brachini Comitis de [illegible] suo nomine et nomine Communitatis dicte Ville [illegible] proclamasse festum S. Jacobi de mense iulii in hunc modum, videlicet: Sit notum omnibus personis, qualiter [illegible] d. Brachinus Comes de [illegible] et Communitas Ville Castioni faciunt proclamare [illegible] festum, quod unusquisque possit et valeat venire, stare et redire, vendere, emere supra dictum festum ad iustam mensuram, latro, depredatores, robatores, fures et incisores bursarum aut aliquis qui essent in damno dicte Ville et quod nullus audeat facere rumorem sive questionem supra dictum festum sub pena librarum sexaginta parvulorum pro quolibet contrafaciente, semel, bis et ~~tertio~~ ter. –

[illegible] [illegible] [illegible] di Zoppola [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] li sei luglio 1429.

~~(C. [illegible] Joppi)~~

(1) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l'anno 1408. 4 decembre. [illegible] [illegible] documento [illegible] [illegible] l'anno 1428.

1427, 2 settembre. Nel Castello di Pers. — Il nob. Odorico di Pers fa consegnare al nob. Vicardo di Spilimbergo la parte sua ... del Castello di Pers vendutagli.

Federico di Colloredo q. di Giorgio, notajo. Arch. Not. Udine

A. D. 1427, ind. V, die secunda mensis septembris, actum in Castro de Pers, praesentibus nobili et egregio viro ... Dominico q. ... Federici de Melss Plebano Buiae, nobili viro Ser Filippo q. Ser Vincislai, nobili viro Aluisio q. Ser Antonii ... de Cavriacho testibus ad hoc vocatis et rogatis.

Cum nobilis vir Ser Odoricus q. nobilis viri Ser Odorici de Pers fecisset datum venditionem et traditionem nobili viro Ser Vicardo q. nobilis viri Ser Thome de Spegnimbergo de tota parte sua Castri de Pers cum dominio et garito eidem spectanti et pertinenti, cum domibus, ortis, braidis, ... campis, silvis, nemoribus, pratis et de omnibus aliis suis bonis immobilibus videlicet mansis, bonis sitis in Villa de Pers et in Villa de Sancto Liceo, tam propriis quam feudalibus, pertinentibus et pertinentibus ... dicti Castri et de omnibus aliis suis bonis sitis ubique in pertinentiis Forijulii feudalibus et de omnibus aliis suis bonis feudalibus in futurum eidem Ser Odorico spectantibus tam ex successione quam aliter quomodocumque de iure spectare et pervenire posse. Et idem Ser Odoricus in nunc ...

(1) Per errore ... cittadino veneto ... l'anno 1408 ... documento ... 1428.

tenute dicte partis Castri et omnium aliorum bonorum suprascriptorum
eidem ser Nicolao emptori dedisse et consignasse in nuncium tenute
[illegible] [illegible] ser [illegible] de Pirenberge ut dicitur
[illegible] manu [illegible] ser Antonii notarii q. Matiussii de Utino
sub anno MCCCCXXVII, ind. V, die VIII mensis augusti. Idem ser Thigas
dus tamquam nuncius datus et assignatus ut supra, posuit et induxit
suprascriptum nobilem virum ser Nicolaum in tenutam et corporalem
possessionem dicte partis Castri de Pers cum omnibus aliis bonis con-
tentis in instrumento venditionis, accipiendo ianuam porte castri de Pers et
dando in manibus predicti ser Nicolai, claudendo et aperiendo semel, secundo
et tercio in signum tradite possessionis eidem ser Nicolao, presente dicto ser
[illegible] et confirmante cum omni [illegible] etc. - :

Corp. Morsuzzo 8.

XXX

1427 5 decembre. Ducale [illegible] Luogotenente [illegible] che gli partecipa [illegible] [illegible] Morsuzzo a ser Antonio Sbruglio [illegible] fedeltà [illegible] nato da donna [illegible] a [illegible] pericoli [illegible] [illegible]

a tergo: Nobilibus et [illegible] viris Sancto Venerio de suo mandato Locumtenenti Patrie Fori Julii et successoribus [illegible] dilectis [illegible].

Franciscus Foscari Dei gratia Dux Venetiarum etc. Nobilibus et S[illegible] tibus viris Sancto Venerio Militi de suo mandato Locumtenenti Patrie Fori Julii et successoribus suis fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum.

Significamus vobis quod in nostris Consiliis Minori de Quadragiata et Maiori in presentibus millesimo et indictione die primo Decembris capta fuit Gratia tenoris infrascripti, videlicet:

[illegible] et humili Supplicatione Antonii [illegible] egregii viri Stephani [illegible] ac quondam domine [illegible] filii Nobilis viri Ser Nicolai Delfino, qui Antonius semper fuit fidelissimus Nostri Dominii, pro cuius statu [illegible] personam suam multis periculis exposuit, quoniam a [illegible] natus [illegible] erat, tum quia ex Nobili Domina 1) huius Civitatis Venetiarum natus erat, tum quia Civis noster Venetiis est, de cuius optimis operibus constat Nobis verum et apertum testimonium, fiat sibi Gratia, habito [illegible] [illegible] viri Nobilis ser Sancti Venerio Militis nostre Patrie Fori Julii Locumtenentis, quod habeat Castrum Morutii [illegible] Utino per tria milliaria, ad beneplacitum Nostri Dominii, cum [illegible] suis, tenendo ipsum [illegible] in conzio et reparatum, [illegible] humiliter [illegible] supplicavit. [illegible] cum [illegible] predictis nostris Consiliis Vestre Fidelitati scribimus et mandamus quatenus dictam Gratiam et contenta in ea observabis et observari inviolabiliter facere debeatis, faciendo has Nostras litteras in actis [illegible] Regiminis [illegible] futurorum memoriam registrari.

Data in Nostro Ducali Palatio die quinta [illegible], indictione [illegible] MCCCCXXVII 2).

[Da copia nell'Archivio Conti Sbruglio. Udine]

1) Orsa era figlia del [illegible] veneto Nicolò Dolfin detto il Cagno [illegible] [illegible] — Il [illegible] nato Stefano Sbruglio [illegible] cittadino veneto [illegible] l'anno 1408. 4 decembre.

2) Per errore [illegible] documento [illegible] attribuito [illegible] 1428.

1428. 7 marzo - Udine.

24

Sentenza di arbitri per la quale Antonio Baietti è obbligato a dipingere la Cappella di Antonio Cardinale di Aquileja coll' aiuto del solo suo figlio, escluso qualsiasi altro pittore (1).

Antonio a Fabris not. Arch. notar. di Udine.

Anno Domini MCCCCXXVIII, ind. VI, die VII mensis marcii, actum Utini in Ecclesia S. Christofori, presentibus M.º Nicolao q. Bulgari, Johanne de Pantianico, M.º Aldrigo sartore de Ungaria testibus et aliis. Ibique Nobilis Ser Federicus de Savorgnano et Ser Jacobus de Fabriano arbitri arbitratores, amicabiles compositores etc. visis auditis et intellectis iuribus et probationibus ipsorum partium et quod ipse partes dicere et allegare voluerint tamquam oretenus quam in scriptis, delatoque sacramento M.º Antonio pictori Bayetti de Utino de veritate dicenda, Christi nomine invocato a quo eventus recto procedunt iudicia, partibus ipsis presentibus monitis et citatis sentenciaverunt arbitrati fuerunt quod Magister Antonius pictor in pingendo Capellam Patris Domini Antonii de Portugruarii Cardinalis Aquilegensis nullum debeat habere coadiutorem preter quam filium suum et si quis ad dictam picturam faciendam invitatus per dictum Mag. Antonium pinxerit in eadem, quod tunc et eo casu ipse M.r Antonius teneatur et obligatus sit ad dandum et solvendum M.º Marco pictori de Veneciis Utini habitanti ducatos boni auri et iusti ponderis decem et ex nunc eundem Mag. Antonium condemnant et condemnatum esse volunt si adiutorem aliquem extraneum circa picturas ipsius Capelle habuerit et si pictorem aliquem extraneum assumere voluerit per coadiutorem ad pingendum dictam Capellam sententiant ex nunc quod dictus Mag. Antonius teneatur et debeat ipsi M.º Marco dare partem ipsius picture et nullum alium preter quam ipsum Mag. Marcum assumere possit in socium, quod si faceret eundem condemnant ut supra. Quam sententiam mandaverunt a partibus ipsis inviolabiliter observare sub pena XXV librarum cuius pene medietas cedat parti observanti et reliqua ipsis arbitris etc. Quam sententiam ipse partes laudaverunt etc.

(1) Si ritiene che le pitture da eseguirsi da Antonio q. Tomasino Baietti di Udine e dal di lui figlio Niccolò, siano quelle ricordate dal Liruti (Notizie de' Letter. Friul. Vol. I) come ordinate dal Cardinale Antonio Panciera nel suo Castello di Zoppola. — Il pittore veneziano ricordato nel documento, è certo Marco q. Daniele che avea contratto società col Baietti.

Pubbl. dal D.r Vinc. Joppi
Nozze ... (Udine Tip. ... 1870)

1428, 24 aprile. Pordenone. Riforma del modo di eleggere de' Giurati e Marighi di Pordenone.

Paolo a Valle notajo di Pordenone. Arch. Not. Udine.

A. D. 1428, ind. VI, die xxiv mensis aprilis, actum in Curia Naonis in Ecclesia S. Marie in Curtina, presentibus Henrico q. Nicolai de S. Daniele, Jacoppo notario q. Zanuttini Zacharie, Onofrio q. Andree ser Nicolai de Portunaone, Jacobo Zacharino preconé Curie Naonis et aliis testibus ad hec vocatis et rogatis

Cum differentia verteret et fieret inter Spectabilem virum D. Johannem Velsegker Capitaneum Portusnaonis et homines et Comune dicte Ville Curie Naonis occasione officialium videlicet Juratorum et Marigorum marigorum ponendorum annuatim in dicta Villa et dicte partes contentassent in Consilium et homines de Consilio Terre Portusnaonis quod cognoscerent et dividerent ac determinarent et accordare deberent inter ipsos ~~inter homines~~ dictam differentiam et per dictum Consilium Portusnaonis dati et deputati fuissent ser Gaspar q. ser Dominici de Michoriis Potestas Portusnaonis, ser Franciscus de la Fontana massarius Comunis, ser Johannes q. ser Nicolai de Popaytis, ser Johannes Daniel de Gregoriis, Sebastianus de Montereale et ego Notarius infrascriptus, habitis informationibus de consuetudinibus antiquis in predictis dudum servatis ac voluntatibus utriusque partis pro bono pacis et concordie partium predictarum per nos omnes hic deputatos ambabus

partibus presentibus et contentantibus, concordatum et diffinitum fuit in hunc modum, videlicet quod in die quo Officiales in dicta Villa curie Naonis mutantur, D. Capitaneus, presens et qui fuerit pro tempore elligere debeat de Consilio veteri videlicet anni preteriti unum quem voluerit de dicto Consilio Curie Naonis in Juratum dummodo idem possit esse Officialis et Officium illo anno habere secundum mores et consuetudines dicte Ville, videlicet quod non fuerit in officio annis tribus preteritis; alios vero duos Juratos elligant et elligere debeant Jurati veteres et homines de Consilio. Qui-bus tribus Juratis sic electis, prefatus D. Capitaneus vel eius Gastaldio et locumtenentes prout defere debeat sacramentum.

Item quod dicti de Consilio Curie Naonis elligant pro Marigiis maioribus ponendis pro anno sequenti, quatuor qui videantur pro melioramento et illos nuncient et presentent Domino Capitaneo presenti et qui pro tempore fuerit, ex quibus quatuor prefatus D. Capitaneus elligat et elligere teneatur et debeat duos qui sibi melius placuerint et quod dicti homines de Consilio Curie Naonis defferant et fferre debeant eisdem Marigiis electis per D. Capitaneum sacramentum more solito dicte Ville et quod postea dicti Jurati et Marige habito sacramento elligant eos quos voluerint et melius videbitur pro Consilio et de Consilio futuro, quibus sic electis, prefatus D. Capitaneus vel eius Juratus referat sacramentum more solito

et ut consuetum est. Quibus quidem determinationes et conco. Di-
fatis, prefati D. Capitaneus et homines dicte Ville . B. dum in regulam
more solito congregati et ipse ambe partes vicissim exeruerunt con-
tentare, rogantes ut per predictas duo eiusdem tenoris conficerem instru-
menta, videlicet unum pro parte.

[illegible]

1428, 17 dicembre. Pordenone. Deliberazione del Consiglio sulla imposta delle case de' [illegible] in Pordenone.

Pergamena [illegible] di Pordenone. [illegible] Udine. 26

A. D. 1428, ind. VI, die xvii. decembris, in Portunaone [illegible] communis in pleno consilio presentibus D. [illegible] Capitaneo Portusnaonis, [illegible] de [illegible] Potestate, [illegible] [illegible] Gorgio q. ser Nicolai, ser Daniele et [illegible], [illegible] la Fontana, [illegible] Justino de S. Daniele, M.° Jacobo rectore scholarum [illegible] de [illegible], [illegible] Sebastiano de Monteregali, ser [illegible], [illegible] Santo, ser Vitelmo apothecario et aliis de consilio determinatum fuit nemine discrepante, quod homines de S. Quirino habentes domos in Portunaone non solvant nisi soldos quatuor pro [illegible] et spinatis pro una domo sicut solvunt homines de Curia Naonis, salvo si essent supra via magna in [illegible] proqua solvant sicut solvunt homines de Curia Naonis, Roraygo et Villanova videlicet [illegible] octo. De quibus [illegible] fui publicum [illegible] ipsis de S. Quirino instrumentum. =

1229, 1 gennaio. Pr[illegible]. Il Conte Federico di Prata avvocato della Villa di S. Avvocato, rinunzia all'abbazia di S. Salvatore di Millstadt, alcuni suoi diritti

Pa[illegible] [illegible] di Pordenone. Arch. Not. Udine.

A. D. 1229, ind. VII, die I ianuarii, actum in Villa [illegible] in Ecclesia Sancti Bartholomei presentibus [illegible] [illegible] de [illegible], [illegible] Rolandino eius filio, Thomasio [illegible] de [illegible] de Portunaone testibus et aliis vocatis et rogatis.

Cum Ecclesia S. Salvatoris de Milistath seu eius Abbas et Procurator tenentur et [illegible] seu obligatus esset quandocumque D. Federicus [illegible] de Pinzileis Dominus Advocatie et directi dominii Ville [illegible] [illegible] ibat vel mittebat [illegible] placita districtum facere ipsi et suis expensis [illegible] [illegible] [illegible] rationem suam ad reddendum ius in [illegible], nunc vero in presentia dictorum testium et mei notarii infrascripti puro amore et zelo ac caritate et affectione quos et quas gerebat erga dictum Monasterium et in remissione peccatorum ipsius et suorum [illegible] et [illegible] heredes dedit, donavit, remisit et liberavit dictum Monasterium et [illegible] Abbates et Procuratores tam presentem quam futuros ab [illegible] [illegible], [illegible] quod deinceps de dictis expensis vel pro dictis expensis faciendis [illegible] [illegible] Monasterium S. Salvatoris vel Abbates et Procuratores [illegible] [illegible], dicto D. Federico vel heredibus ipsius aut alteri cui [illegible] [illegible] Advocatie et directi Dominii Ville [illegible] [illegible] dederit vel cesserit pro dicto Placito tenendo vel iure reddendo aliquo tempore [illegible] [illegible] dictum Monasterium vel ipsius Abbates et Procuratores,

[illegible]mittens per se et suos heredes et cum obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum Ser Nicolao filio Armani Procuratori et gastaldioni dicti Monasterii, recipienti nomine et vice dicti Monasterii [illegible]ationes litem vel questionem occasione predictorum vel annexorum et dependentium [illegible] eiusdem ullo tempore non inferre nec inferenti [illegible] sed predicta omnia et singula in hoc instrumento contenta [illegible] firma et rata habere et tenere et non contrafacere vel venire per se vel alium [al]iqua ratione vel causa, de iure vel de facto sub [pena] dupli eius de quo questio moveretur cum damnorum refectione [illegible] et interesse litis et extra, hoc tamen reservato quod si per aliquem vel aliquos predicta Villa vel parte lis moveretur ob quam [illegible] [illegible] erit [illegible] oportebit, quod eo tunc [illegible] solvant sicut consuetum alias fuit, [illegible] infrascripto licentiam [illegible] predictum instrumentum [illegible] &c.

1429, 18 ottobre. Gorizia. [illegible] di Rabatta.

In Christi nomine Amen. Anno ejusdem Nativitatis millesimo quadringentesimo trigesimo nono Ind[ictio]ne 8, die 18 Mensis octobris. Actum [illegible] in Domo Communitatis Praesentibus Nobilibus Viris Matthea della Turre,
18 Ser Conrado q[uonda]m Ser Henrici de [illegible], Ser Georgio Baxerman, et Ser Joanne de Mala Vestibus, et aliis pluribus in multitudine copiosa, coram Nob[ili] et Egregio Viro Dom[i]no Burcardo de Holzhausen, pro Ill[ust]ri, et Magnifico Dom[i]no meo, Dom[i]no Henrico Comite Goritiae, et Tyrolis, et honorabili quirinco [illegible] ibidem, pro Tribunali Sedente.

In Judicio comparuit Providus vir Magister Jacobus sutor de Utino allegans, et proponens olim Egregium Virum [illegible] Dom[inu]m Ludovicum q[uonda]m [illegible] bilis, et Famosi Militis Dom[i]ni Michaelis de Rabatta, sibi jure [illegible] in [illegible] quinque Ducatis aureis, denariis libris triginta una, quas [illegible] Magister Jacobus ab ipso olim Dom[i]no Ludovico [illegible] recepit, prout de dicto [illegible] apparet quodam Instrumento [illegible] eadem [illegible] manu [illegible] Sub millesimo quadringentesimo decimo nono [illegible] die vero — ibidem per ipsum Magistrum Jacobum producto, et [illegible] secundum [illegible] eodem Instrumento [illegible] Dom[i]ni Ludovici [illegible] [illegible] compelli ad solvendum, et [illegible] 35 Ducatis auri, [illegible] libris triginta una solidorum, quam de damnis, et expensis, tam habitis, et factis, quam habendis, et fiendis.

Ex adverso comparuit [illegible] vir Ser Bernardus de Rabatta [illegible] nomine et tamquam Procurator [illegible] suorum Ser Antonii, et Ser Nicolai [illegible] de Rabatta, ut asserebat, constare [illegible] in notis mei Notarii infrascripti Respondens dixit, ipsum suo proprio nomine, et nominibus quibus supra, tamquam haeredes per olim [illegible] Dom[inu]m Michaelem substitutos, [illegible] haereditatem [illegible] Dom[i]ni Michaelis [illegible] Dom[i]ni Ludovici cum Beneficio Inventarii, cum [illegible] per eos [illegible], ipsam haereditatem [illegible] [illegible] substitutionem per ipsum olim Dom[inu]m Michaelem in dicta Haereditate in persona ipsius Bernardi, et [illegible]

fratrum suorum factam ad quos legitime ipsius hæreditas de jure spectat, tum et propter multitudinem Creditorum, et uerum Dotalium et Morghengabia Nob. et honestæ Dnæ Mariæ cà Bolla, relictæ tunc præfati Dni Michaelis, et sive legati fact. per antedictum olim Dn. Michaelem, olim prefatæ Dnæ Mariæ uxori suæ, quæ ascendunt ad summam mille quingentarum librarum solidorum et scatem cent. et sexaginta novem Ducatorum auri; prout de prædictis apparet sententia sive arbitraria lata per egregium utriusque Juris Doctorem Dnum Baldesarem de Pisa contra ipsum olim Dnum Ludovicum scripta manu Providi viri ser Joannis de Bolla Cancellary Magnifici viri Dni Francisci Foscareno benemerentis Patriæ Fori Julij Anno millesimo quadringentesimo vigesimo tertio Ind. prima die 18 Mensis ... ibidem producta visa, et lecta ac de plenum intellectum præfatis Dni Luterani et Nobb. adsistentium legalizat. et quoniam dictam sententiam arbitrariam de novo fuit lata quædam sententia arbitraria in qua condemnatur ad solvendum ipse olim Dnus Ludovicus solidis ... Ducatis trecentis et viginti prout de dicta sententia dictus constare in notis mei Notarij infrascripti. Sed considerato quod ipse ser Bernardus nominibus, quibus supra, ipsam hæreditatem acceptaverat cum Beneficio Inventarij et considerato quod sunt quam plurium personarum vacillant jura ipsius magistri Jacobi nec non per elapsum spatium temporis, ipse, nominibus quibus supra seu hæredes eorum in damnum pervenire possent supplicabat præfato Dno Capitaneo, ut peteret ab astantibus finaliter debere definiri, et sententiari quod juxta vires hæreditatis prædictæ hæreditatis unicuique habere debentium satisfiat, cum ipse ser Bernardus nominibus quibus supra est paratus satisfacere usque ad summam Ducatorum quibus dicta, et sententia mediantibus per unum plures ipsa hæreditate extimata fuit. Quibus allegationibus, et propositionibus auditis præfatus Dnus Capitaneus petijt ab istantibus finaliter debere definiri super prædictis, qui

Iuris per omnes aditantes nemine poenitus discrepante sententiatum fuit quod licet idem Magister Iacobus habeat bonum Ius retendo dictorum dicatorum resolutionem, nihilhominus alij in Iuribus eorum essent in iure esse potiores, et sic, ne ipse ser Bernardus nominatus quibus supra, scilicet heredes eorum in damnum revenire possit. Sententiatum pronunciatum, et Declaratum fuit, quod fiat publica proclamatio per Praeconem Goritiae, intra quindecim dies quod omnes, qui pretendunt habere aliquid ius contra praedicta hereditatis quae sunt dictum terrain coram ipso Domino Vicario una coram Iudicibus comparere debeant. Et tunc ipse ser Bernardus nominatus, quibus supra, tamquam heredes per ~~indivisio~~ olim Donum Miraclem substituti usque in extimationem supradicta hereditatis, pariter potioribus in iure teneat, et debeat solvere, et requirentes satisfacere. Qua sententia lata praefatus ser Bernardus requisivit me Notarium infrascriptum ut sibi de praedictis publicum conficerem Instrumentum.

Ego Marcus q. ser Nicolai Notarij de Goritia Publicus Imperiali Auctoritate Notarius praedictis omnibus, et singulis interfui et rogatus scripsi, et publicavi, meoque nomine, et signo consuetis apposito in fidem et testimonium omnium, et singulorum.

Praemissum Instrumentum sive Sententia ex originali in Carta Membrana veteri dificilimo Caractere conscriptum existentem penes Illmum Dnum Sigismundum Sac. R. I. Co. ab Attemis Suae Sac. Ces. R. Matis Cubicular. et Illmi Comitatus Goritiae Pretorem ab eodem mihi Jo. Bapta. Boli Publico Impli auctte Not. de verbo ad verbum dictato et a me Scripto, colationato, et authenticato sub die [illegible] curr. Italiane mihi fida manu ex eodem extrahi curavi, et quia concordantem inveni facta itemque Collat. me in fidem subscri authenticavi, et apposui mei tabellionatus signo nominis S. S. V. C.

Goritiae Die 4 Julij 1748. Beatus Vir qui timet Dnum.

Die 18 8^bris 1429

Sententia Lata a Nob. et Egregio
Viro Burcardo de Holzhausen Capi
taneo Goritie pro Illustri, et Magni
fico Dno Henrico Comite Goritie et
Tyrolis, et Adstantibus Tribunali,
inter Nob. Viros Bernardum, Anto
nium, et Nicolaum Fratres de Rab
ut haeredes Ludovici filii qm Spec
lis, et famosi Militis Michaelis de
Rabatta ex una, et inter Iacobum
torem de Utino petentem a predictis he
redibus 35 Ducatos aureos, quos ipsi de
bat prefatus Ludovicus de Rabatta ex
altera parte. Predictus Michael de Ra
ta in uxorem habuit Mariam Lab
prout fusius intus.

1429. 22 Novembre. Udine. Vendita della Villa e giurisdizione di Marzinis fatta da Odorico Soldoniero al nob. Franceschino Panciera di Zoppola. — Vedi Pergamene Zoppi all'anno

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem D. N. Jesu Christi MCCCCXXIX, ind. VII, die iovis XXII mensis Novembris. Actum Utini in contrata S. Stephani in stupa domus solite habitationis nobilis ser Nicolai de Savorgnano, presentibus ipso ser Nicolao q. strenui et potentis militis d. Federici de Savorgnano ac honorabilibus et dispositis viris ser Pinzano et ser Paulo fratribus q. honorandi viri ser Nicolussii ser Zani de Utino hiis Utino habitantibus ac Francisco q. Nicolai de Portugruario testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis.

Ibique honorabilis iuvenis ser Odoricus q. honorabilis viri ser Gabrielis de Soldoneriis de Utino precio et foro triecentorum sexaginta septem ducatorum auri, quod totum precium prefatus ser Odoricus contentus et confessus fuit habuisse et integre recepisse ac sibi datum fore a nobili ser Franceschino Pancera de Zopola q. . . . renuncians exceptioni per ipsum non habiti et non recepti ac sibi non dati ac non soluti et numerati dicti precii tempore huius contractus omnique alii suo legum et iuris auxilio tam canonico quam civili, quibus se a contentis in hoc prefati instrumento modo aliquo defendere vel tueri posset, pro se suosque heredes iure proprio? dedit vendidit et tradidit prefato ser Franceschino ibidem presenti, ementi, stipulanti et recipienti pro se suisque heredibus aut cui ius suum dare voluerit quandam Villam de Marzinis ultra Tulmentum situatam et positam infra Cusanum, Villas Banie et Sili cum garitu, dominio et iurisdictione ac braidis, campis, pratis, pascuis, comunaliis,

silvis, aquis aquarumve decursibus, omnibusque aliis iuribus et per=
tinentiis ad dictum ser Odoricum et dictam Villam de Marzinis perti=
nentibus et spectantibus, ad habendum tenendum possidendum, dandum,
donandum, vendendum, alienandum, permutandum, in solutum dandum,
pro anima et corpore iudicandum et quicquid ipsi emptori eiusque
heredibus de dicta Villa de Marzinis cum omnibus iuribus et perti=
nentiis ad ipsam Villam spectantibus et pertinentibus deinceps
perpetuo placuerit faciendum sine contradictione dicti venditoris
eiusque heredum sive alicuius alterius persone cum omnibus
et singulis que dicta Villa de Marzinis ac baiarziis, campi, prata,
pascua, comugne, silve et nemora vendita habent supra se,
infra se seu intra se in integrum ac accessibus et regressibus
suis usque in vias publicas atque cum omni iure et actione, usu
et requisitione, dominio, honore, commodo et utilitate predicto
venditori eiusque heredibus pro dicta Villa modo aliquo spectan=
tibus et pertinentibus, tam de iure quam de facto. Quam quidem
Villam venditam cum garita, dominio et iurisdictione ac baiarziis, campis,
pratis, pascuis, comugnis, silvis, nemoribus, piscationibus, venationibus
aquarum decursibus omnibusque aliis iuribus et pertinentiis ad dictam
Villam spectantibus et pertinentibus, predictus ser Odoricus venditor se ipsam
emptoris nomine constituit possidere donec ipse emptor eiusdem Ville cum
garita, dominio et iurisditione ac omnibus aliis iuribus ad ipsam spectan=
tibus et pertinentibus tenutam intraverit et possessionem acceperit corporalem,

prout fuerit intus.

Quam accipiendi et in se auctoritate propria retinendi eidem
emptori licentiam omnimodam contulit atque dedit. Promittens quoque
dictus venditor ac iurans corporaliter ad sancta Dei evangelia tactis
scripturis sibi per me Notarium delato debito sacramento per se
suosque heredes et cum obligatione omnium suorum bonorum
presentium et futurorum ac refectione damnorum omnium et expen=
sarum litis et extra ac interesse eidem emptori stipulanti
et recipienti pro se suisque heredibus de dicta Villa vendita
vel de eius parte aut aliquo eius iure sibi litem vel questionem
aliquam facere vel movere, vel volenti facere consentire, sed ipsam
Villam venditam cum omnibus suis iuribus et pertinentiis tam in pro=
prietate quam in possessione ab omni homine, persona, collegio et
universitate in iure legitime defendere, auctorizare, disbrigare,
varentare et in solutum manutenere et predictam venditionem ac omnia
et singula in hoc instrumento contenta perpetuo firma, rata et
grata habere, tenere et plenius observare et nunquam contra predictam
venditionem seu predicta omnia et singula vel predictorum aliquod
dicere, facere vel venire per se vel alium seu alios aliqua ratione
vel causa, dolo, ingenio sive fraude, de iure vel de facto sub pena
dupli questionis movende minus quinque solidis veronensium
parvorum in singulis capitulis huius contractus stipulata et promissa,
qua soluta vel non presens tamen instrumentum ac omnia et singula
in eo contenta perpetuo plenum obtineant robur atque perpetuam

firmitatem. Insuper per dictum venditorem eidem emptori datus, assignatus fuit tenute nuntius Franciscus testis suprascriptus, qui ipsum emptorem in tenutam et corporalem possessionem dicte Ville cum garitu, dominio et iurisditione cum omnibus aliis suis iuribus et pertinentiis ponat pariterque inducat.

Notarius Antonius a Fornace Utinensis.

Da copia in Processo Frangipane contro Zoppola nell' Arch. Frangipane, Tomo XI, pag. 36.

prout fusius intus.

Sn̄a contro il Sr. Urico di Castello per il Sr. di Tarcento à favore delle Sr. Stella, et Antonia sorelle q. Artico di Castello

38

Franciscus Foscari Dei gratia Dux Venetiarum et c. nobilibus viris Ioanni Contareno de suo mandato locumtenenti in Patria Fori Iulij, et successoribus suis fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum. Significamus vobis quod cum per quondam virum nobilem Andream Barbadico olim auditorem nostrum novarum sententiarum intromissa fuisset sententia infrascripta ad instantiam Federici filij q. Vorlici de Castello in cuius q. Volrici favorem lata erat ipsa sententia per una parte, et Stella, et Antonia sorores filias quondam Artici de Castello, contra quas ipsa sententia lata erat per altera parte fuisset expedita sententia per nob. viros Hier.^m Miani, et Alexandrum Mauri aud. nostros sententiarum ut tenetur ex forma suarum capitularum. et cons.^m nostrum de 40.ta de duobus et placitatis presentibus predictis Federico filio dicti q. Vorlici de Castello et q. Antonio de S.^{to} Daniele utriusque notario, ac nob. viro [illegible] pro una parte et Federico de [illegible] marito dicte Stelle, et procuratore dicte Antonie eius cognate, ac utriusque notario parte ex altera ex predictis mensibus in dicto nostro cons.^o de quadraginta capta fuit pars posita per ipsos nostros auditores tenoris infrascripti vz. quod ista sententia lata, et facta per q. virum nob. q. Francum Bembo militem olim Locumtenentem in Patria Fori Iulij in millesimo quadrigentesimo vigesimo quinto, inditione 3.^a die vigesima tertia mercurij mensis maij, per quam sententiavit, Castellum Tarcenti inferioris cum Garitu, Roncalibus, pratis, sylvis et bonis de canali supra Tarcentum, et villam Tarcenti, et omnibus bonis, et iuribus possessis olim per q. Arthicum de Castello in dictis locis tam in monte quam in plano, ac etiam possessis per alios nobiles de Castello in dictis locis, tamquam bona pheudalia Ecclesie Aquilegiensis recti et legalis pheudi, in quibus succedunt, et succedere consueverunt, et in futurum succedant masculi proximiores, feminis penitus exclusis, spectare, et pertinere, ac spectasse, et pertinuisse a die obitus dicti q. Artici de iure ad ipsum q. Vorli-
cum

tum fratrem legitimum, et naturalem dicti olim q. Arthici ex premiorem dicti Masculum dicti q. Arthici pro quarta parte suprascriptorum bonorum, et Jurium tanquam premiorem masculum dicti q. Arthici, qui decessit nullis relictis descendentibus masculis condemnantes dnas Stellam et Antoniam filias et heredes q. Arthici de Castello ad relaxandum q. Vorlico de Castello quartam partem dicti castri cum suprascriptis bonis possessis pro dictum q. Arthicum spectantibus ad dictam quartam partem etc. ut in ipsa sententia melius et difusius continetur tanquam male et indebite facta, et lata incidatur, cassetur, revocetur, et annulletur cum suis omnibus sequutis exemplis, et dependentiis, partibus reuertentibus in eisdem Jure, statu, conditione et esse, in quibus erant ante dicta sententia lata esset. Quo circa fidelitatibus vestris cum dicto nostro cons.o scribimus et mandamus, quatenus suprascriptam partem observare, et observari, et executioni mandari facere debeatis, cassantes, annullantes sententiam suprascriptam cum suis ~~dominus~~ omnibus sequutis exemplis, et dependentiis, itaque de caetero nullius vigoris existant, et partes suprascriptas reducatis, et reduci, ac poni faciatis in illum statum, in conditione, et esse, in quibus erant antequam dicta sententia lata fuit, Et quia predicti Nicolaus miani, et Alexander marini nostri Auditores taxaverunt expensas quas fecerunt, et substulerunt dicte Stella, et Ant.a sorores in, et pro causa app.nis pro eas interposite a sententia suprascripta in duc. quinquaginta auri, vobis propterea mandamus quatenus predictum Federicum filium quondam q. Vorlici dicti de Castello. ad omnia ipsarum dominarum, vivae earum legitimi nuncii requisitionem arctari facere debeatis ad persolvendum eisdem dominabus predictos ducatos quinquaginta auri pro expensis pro dictos nostros aud: ut supra taxatis, et has litteras nostras in actis vestri Regiminis ad posteritatis memoriam

...um registrari faciatis ... ipsis ...
... favore iusticie suorum ...

Datum in nostro ducali palatio die ... indictione octava 1430.

... occilis not.s Utinj collegiatus ... manu ... marie ... evangelis ... maria ...

Gabriel Mauroceno Patriarcha
Fori Julij Cons. Helio

Fidem indubiam facimus, et attestamur qualiter suprascriptus Egr. D. Jo. Maria de occellis est not.s autenticus, et de collegio Utinj, bone conditionis et fame, cuius scripturis pub. hic plena adhibetur fides, et est ubique merito. Adhibenda ... quod ...

Utinj die 22 augusti 1561

Galeaceus ... fino not.s
canc.a Utinj m. ...

[illegible]

N° 17.

1430, 9 magg. ... Pietro di Braz... fatto cittadino di Udine

Consilium ... Die sabbati XX mensis Maij 1430.

31

Item indicto Consilio ... infrascriptis ... Utini ...
... Nobilium ... Hectoris, et ... Petri fratrum filiorum q. ...
Petri de Brazzacco ... Comunitas nostra digfeter ... in ... suis
offerentes se velle facere et observare omnia et singula pertinentia ad Civile
... Utini, et ... deliberatum, et definitum fuit quod ipsi q. Hector, et q.
Petrus fratres assumantur prout iidem gratiose assumpti fuerunt in Cives, et vi-
cinos ejusdem terre Utini. Qui de lato eis debito Juramento promiserunt et
juraverunt manualiter ... de fidelitate ... Serenissimo Dominio
nostro Venetiarum, et ... loco et foco in
dicta terra Utini per spatium octo annorum continuorum ...
fideliter, et ... facient et observabunt toto ... et ... ipso-
rum omnia, et singula ... et sub
pena ... pro qua pena ... precibus, et
instantia dictorum q. Hectoris, et q. Petri fratrum ... et ...
... q. Franciscus ... qui obligavit ad hoc omnia
sua bona presentia, et futura, et viceversa ... q. Hector, et q. Petrus
promiserunt relevare et conservare indemnem dictum q. Franciscum ...
... et sub obligatione omnium ... omni meliorament...

Johannem ... producta et ... quibus ego Nodarius infrascriptus rogatus fui, per ... Petri
... publicum conficere instrumentum

1430. 16 Maggio. Sesto. Pagamento delle spese di lite in causa giudicata tra l'Ab. di Belligna Benvenuto di [illegible] (come vicario) ed un [illegible] di Gajo, nelle cui terre il do Abate aveva raccolto il vino. Gajo è soggetto all'Ab. di Sesto.

---

32 In Christi nomine Amen. Anno Nativitatis ejusdem Millesimo quadringentesimo trigesimo, Indictione octava, die Martis sextadecima mensis May. Actum in monasterio Sextensi sub turri parte ejusdem monasterij.

Presentibus religiosis viris Dominis fratre Johanne de Portugruarij qm ser Bonifacij de Verona Priore Conventus dicti Monasterij, fratre Marino monaco professo ejusdem monast.i et Nicolao qm Danielis de Bagnarola testibus et alijs.

Ibique coram Revdo in Christo Patre et Domino Federico Dei gratia Abbate Sextensi Johannes qm Magistri Tibaldi de Gajo ad instantiam et requisitionem Ven. viri Dni presbiteri Minigini officiantis in [illegible] ibidem presentis et tamquam procurator et procuratorio nomine Revdi patris Dni Benvenuti Dei gratia Abbatis Bellignensis instantis et requirentis, confessus et manifestus fuit se habuisse et integre recepisse a Revdo in Xto Patre et Dno Benvenuto Abbate Bellignensi supradicto urnas vini decem sibi debitas per prefatum Dnum Abbatem vigore sententie convictionis contra eum obtente in judicio Sexti occasione certe vindemie per ipsum Dnum Abbatem vel alium ejus nomine facte de et supra certo Manso ipsius Domini Abbatis, locato et affictato ipsi Johanni Tibaldi. Nec non habuisse et integre recepisse libras soldorum viginti, per manus Revdi Patris Federici Abbatis Sextensis, dantis et solventis nomine prefati Dni Benvenuti Abb. Bellignensis et pro eo. In quibus 20 libris soldorum prefatus Dnus Abbas Bellignensis condemnatus extiterat in judicio Sextensi pro expensis factis per ipsum Johannem Tibaldi in causa suprascripte vindemie. Qua confessione sic facta et ejus vigore prefatus Dnus Federicus Abbas Sextensis instante ad hoc dicto Dno presbitero Minigino nomine quo supra mandavit ibidem instrumenta sententie convictionis et taxationis expensarum, predicta ibidem per dictum Johannem Tibaldi producta et ostensa incidi et cancellari. Super quibus ego Notarius infrascriptus rogatus fui, per dictum Revdi[illegible] [illegible] nomine publicum conficere instrumentum.

[illegible]

= Abª Belligna e Abbª Sesto =

1430. 16 Maggio. Sesto – Pagamento delle spese di lite in causa giudicata tra l'Ab. di Belligna Benvenuto di Pordenone (come privato) ed un ... di Gajo, nelle cui terre il d° Abate aveva raccolti il vino. Gajo è soggetto all'Ab. di Sesto.

---

32 In Christi nomine Amen. Anno Nativitatis ejusdem Millesimo quadringentesimo trigesimo Indictione octava, die martis sextadecima mensis Maij. Actum in monasterio Sextensi sub turri porte ejusdem monasterij.

Presentibus religiosis viris Dominis fratre Johanne de Portugruario quondam ser Bonifacij de Verona Priore conventus dicti Monasterij, fratre Marino monaco professo ejusdem monasterij et Nicolao quondam Danielis de Bagnarola testibus et alijs.

Ibique coram Revdo in Christo Patre et Domino Federico Dei gratia Abbate Sextensi Johannes quondam Magistri Tibaldi de Gajo ... et nomine ... Ven. viri Dni presbiteri Minigini officiantis in Portu Naonis ibidem presentis et tamquam procurator et procuratorio nomine Revdi patris Dni Benvenuti Dei gratia Abbatis Bellignensis instantis et requirentis, confessus et manifestus fuit se habuisse et integre recepisse a Revdo in Xto Patre et Dno Benvenuto Abbate Bellignensi supradicto urnas vini decem sibi debitas per prefatum Dnum Abbatem vigore sententie convictionis contra eum obtente in judicio Sexti occasione certe vindemie per ipsum Dnum Abbatem vel alium ejus nomine facte de et supra certo Manso ipsius Domini Abbatis, locato et affictato ipsi Johanni Tibaldi. Nec non habuisse et integre recepisse libras solidorum viginti per manus Revdi Patris Federici Abbatis Sextensis dantis et solventis nomine prefati Dni Benvenuti Abb. Bellignensis et pro eo. In quibus 20 libris solidorum prefatus Dnus Abbas Bellignensis condemnatus extiterat in judicio Sextensi pro expensis factis per ipsum Johannem Tibaldi in causa suprascripte vindemie. Qua confessione sic facta et ejus vigore prefatus Dnus Federicus Abbas Sextensis instante ad hoc dicto Dno presbitero Minigino nomine quo supra mandavit ibidem instrumenta sententie convictionis et taxationis expensarum, predicta ibidem per dictum Johannem Tibaldi producta et ostensa incidi et anullari. Super quibus ego Notarius infrascriptus rogatus fui per dictum Presbiterum Miniginum dicto nomine publicum conficere instrumentum.

Et ego Johannes q. Magistri Maccorij Sartoris de Utino sacri imperii ... notarius et ipsi Dni Abb. Sextensis Cancellarius etc. etc.

(Dall'originale nel Museo Civico di Udine).

1431. 22 Giugno — Gio. Giovanni di Spilimbergo dona a suo nipote Odorico di Spilimbergo in Udine il Castello di Zoppola (?)

In Xsti noie amen. anno Nat. ejusd. 1431. Ind. IX.a Die .XXV. mensis junij. Spilimbergi in via publica ante domum habitationis q. Vivanti filij q. q. Augustini q. q. Desideratti. pntibus q. Joe filio q. q. Philippi de Strasoldo, et bartholusio filio q. q. Petri de Canipa, q. Vivante filio q. magro Leorgio pellipario q. Jois del Zoler oibus in Spilimbergo testibus. Ibiq. Sp. et Generosus D. Joes q. D. Gualterpertholdi de Spegnimbergo propter multa grata servitia habita a Sp. milite D. Odorico q. D. Preogne de Spegnimbergo nepote suo. Et quae in futurum sperat, nec non amore affinitatis per se et ejus heredes Dedit, cessit, transtulit et mandavit jure liberi et proprij in perpetuum Eidem D. Odorico ibidem pnti et pro se q. stipulanti et recipienti oe suum jus, omnia jura et actiones q. Quae et quas habuit pro indiviso cum ceteris ejus Consortibus In sedimine, seu Terreno, ubi erat quedam Turris in Castro adversus Tulmentum, Cujus hij dicunt ees confines. vid.t ab una parte est domus ipsius D. Odorici med.te itinere, quo itur extra portam respiciente versus Tulmentum, et sub pergolas, ab alia parte est domus a furno, ab alia est murus Castellanus versus Tulmentum, ab alia est via per transiens per antea Cisternam vel si qui alij forent veriores Confines, Cum oibus suis juribus, ronibus, et actionibus realibus et personalibus, tacitis et expressis, seu mixtis, etc. . . . . Ad habendum tenen. possiden. gauden. usufructuan. dan. venden. donandum q.

Et Ego Daniel q. magri Fran.ci de Spignimbergo pub.s Aplica A. N.s hoc suprascriptum instrum notatum in abreviaturis ol. q. . . . . Not.ii de Spignimbergo q. per alium fidelem transcribere feci q. et Collatione facta cum originali concordare inveni, manu ppa sub.i q.

Vicarium ...

1454, 3 ottobre. Udine — Investitura d'Odorico di Spilimbergo anche consorti data de loro feudi dal Luogot. te Veneto.

In Xsti noie amen. anno ab ipsius nat.e 1457. Ind. V.a Die lune 14.a mensis 8bris. Utini in Castello Pathali in sala majori: pntibus celeberrimo milite et U. Doct. D. Conrado de Monteregali, Eximio U. Doct. D. Guarnerio de Crema vic.o insti D. Locum.t et q. Joe Meglioranza Vicentino prefati D. Locum.t Cancell.o pro mei not.ij qui mecum pariter licentiam huius de instto conficiendi publicum privilegium q. testibus. Coram Mag.co et Sapientiss. D. Paulo Bernardo pro Illmo et florentiss. Venet. Dnio provincie Forijulij Locum.te gnli Constitutus personaliter nob. vir q. Henricus q. q. Jo.s de Spilimbergo agens suo proprio noie, nec non noie et vice ceterorum suor. consortum nobilium de Spilimbergo. vid.t q. Petri pauli q. Odoardi, et frum, q. Jo.s Fran.ci et frum, q. Thomasij, q. Ubertini frum q. Fran.ci cognominati piccinini et nepotum suorum, q. Barthol.i et frij q.

Hectorij

Hectoris qm ꝗ Antonij et fris, petijt, et cum magna instantia requisivit
à prefato Mag.co D. Locumt.e representante Ill.ma Dominat.is nrã Ve
netiar. se de Terra et oppido Spilimbergi cum oĩb suis jurib, villis, p
heminentijs, Iurisdictionibus, servitutibus, Dominio, Garrito, re
lijs, adjacentijs, et ptinentijs quibuscumq; ad ipsum locum et Terram de
Spilimbergo spectan. et ptinen. Nec n de oĩb et singulis suis bonis f
udalibus antiquis, seu de novo p suos progenitores, sive ipsomet
aquisitis Investiri, prout sui progenitores et antecessores supior.
tporibus jure recti et Legalis Pheudi d.m oppidum de Spilimbergo cum
oĩb ptinentijs, villis, et jurisdictionibus generis cujuscumq; tenue
runt, possederunt, et recognoverunt à Rmis D. Pathij pro Eccla
Aquilegen. Et successivè ab Ill.ma Dominat.e venetiar. Et secun
dum morem tiarum antiquar. Investiturar. offerens pro se d.o ꝗ
Consortibus in oĩ casu et eventu fore paratiss.m ad sustinendum p
Statu Inclyti Dnij nri cuncta incumbentia pro ipsis pheudis —
Qua profecto petitione audita anted.t Mag.cus Locumt.s d.i ꝗ Henri
sue juste ac vere petitionis, considerata maxima fidelitate, ac
Laudanda promptitud.e et ubidientia sua Consortumq; suorum erga
honorem et amplitudinem Status Serm.e Dominat.s venetiar. hab
sup inte matura considerat.e, nec n diligentiss.e oĩb considerati
in hac sua petitione profecto consideratis, recepto primitus etiam
oĩa à prefato ꝗ Henrico in aĩa sua coterorumq; Consortum suoru
debito sacram.to fidelitatis, et obedientie, vassallagij in similibus f
ri consueto eundem ipsum ꝗ Henricum coram pntia sua humilr petente
et reverenter suscipiente p se suisq; consortib anted.s filijs suis, et he
redibus cum annuli impositione de facto legitimè solemniterq; in
vestivit jure pheudi recti et Legalis de d.o oppido de Spilimbergo
cum oĩb suis villis, jurib, jurisdictionib, honoribus, servitutib,
preheminentijs, dignitatibus, Dominio, et Garrito, terris, bonis
et gnlr de oĩb et singulis suis pheudis antiquis tentis et possessis
p suos Antecessores cum oĩb juribus et jurisd.s ad suprã bona phe
udalia quomodocumq; spectantibus, et ptinentib eo jure, et cum il
oneribus, cum quib sui progenitores hactenus à Rmis Pathijs, et
postmodum ab Inclyta Dominatione nrã fuerunt investiti: salvo
semp et reservato jure Ser.me Dominationis pre Venetiar. pro E
clia Aquilej.e et oĩum psonarum. Mandans de pd.s oĩb et singulis ad fu
turam memoriam pat.m hoc conficiendum ees privilegium, corroboran
dum sub fide soliti sigilli majoris S. Marci —

Ego Ant.s Fontana not.s utini ex authentico Cancell.e fidelr ex
emplavi in quorum fidem &

1431. 4 Settembre. Venezia. Ducale che partecipa al luogotenente della patria del Friuli, la vittoria delle navi veneziane sulle genovesi a Portofino o Rapallo il 27 agosto.

34

Franciscus Foscari Dei gracia dux Venetiarum etc. Nobili et sapienti viro Johanni Contareno de suo mandato Locumtenenti Patrie Foriiulii fideli dilecto salutem et dilectionis affectum. Vobis ad consolationem vestram cum cordiali gaudio denotamus quod favente gratia summi Regis et domini nostri Jesu Christi et gloriose genitricis eius Beate Virginis ac intercessionibus gloriosi protectoris nostri beati Marci, cum die XXVII mensis Augusti proximi preteriti felix Classis sive Armata nostra maritima supra aquas Cademonte distantes a Janua per viginti milliaria se reperisset cum Armata Januensi que veniebat hostiliter sibi ovviam cum viginti una galeis, una navi portante butarum MCC et aliis multis magnis armatis, invocato Dei omnipotentis auxilio ac aspiracionibus et favore beate gloriose Virginis Marie et beati Marci prenominati facto per nostrum Capitaneum qui erat cum decem octo galeis completis et tribus galeis ~~Marci~~ insultu in dictam Armatam hostilem longam et asperam habuere otiis viri et ordinate pugnam supra dicto die circha horam meridiei et Armatam Januensem .... fregit rupit atque conflixit captis decem galeis inimicorum et capto Capitaneo suo Francisco Spinola et multis aliis patronis ac notabilibus civibus ~~cum magna strage ipsorum~~ Janue, reliquis galeis et navigiis hostilibus cum magna strage ipsorum et fuga conversis, ex qua magna victoria infinitas gracias referentes Altissimo et Domino nostro Jesu Christo fidelitati vestre mandamus quatenus diebus tribus continuis post receptionem presencium litterarum fieri faciatis solempnes processiones et pulsari campanacia et fieri fanacia et alia signa leticie et gratitudinis erga Deum et sanctos eius.

Speramus enim cum [illegible] sua gratia quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
felicia donotabimus.

Data in nostro ducali palatio die quarto Septembris MCCCC.XXXI

Orig. continuo [illegible] Vol. L XX.XIV. Arch. Com. S. Daniele.

1431. 6 9bre. Udine. Due parti di lettera del L. T. del Friuli al Comune di Cividale sul passaggio del Conte di Carmagnola Capitano Generale della Ducal Signoria con cavalli e fanti:

1431. 6 Novembris. Utini. Iohannes [illegible] Locumtenens Generalis Patrie Forijulii Communitati Civitatis Austrie.

Utini . . nunc recepimus litteras ducales in quibus continetur quod (die) secundo presentis mensis inclyta ducalis dominatio deliberavit et per suas litteras mandavit quod Magn. Comes Carmignola Capitaneus Generalis cum duo millibus equitibus ultra illos 800 Gasparis de Cavedulo et Baptiste [illegible] qui transiverunt iam Plavim et cum mille aliis peditibus hic sit presto, intendente nostro dominatio quod omnino hostes [illegible] et barbare de terris suis expellantur cum eorum incomodo et dedecore et quod in futurum non videant reverti ad inferendum molestiam [illegible] suis ipso omnino ad complectionem nostram immediate [illegible] decrevimus.

Da originale Busta VI. N. 20 [illegible] Civid.

Dal L. T. del Friuli al Com. di Civ.

1431. 7 Nov. Utini . . . Superius nunc propediem Mag. [illegible] [illegible] cum maxima comitiva gentium equestrium et pedestrium de quibus iam in [illegible] applicuerunt equites 800 et pedites multi.

[illegible] N. 43

1453 [illegible] [illegible] Dì [illegible] S. maga.
Elezione [illegible] Geroladmo da Firenze monaco [illegible]
[illegible] Abbate di San maga efendi [illegible]
[illegible] Antonio Panciera

Giovanni [illegible] not. di Udine. Archivio notarile [illegible] 36

In nomine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eiusdem [illegible]
[illegible] Monasterii [illegible] Concordiensis Diocesis per obitum [illegible]
[illegible] [illegible] ultimi Abbatis et [illegible] dicti Monasterii [illegible]
bone memorie [illegible] Rev.mi Patris et D.D. [illegible] titulo [illegible]
[illegible] privilegiis [illegible] commendatarii et ultimi rectoris et gubernatoris
[illegible] et [illegible] S. Marie prefate. Monaci conventuales
dicti Monasterii Frater Bernardus de Florentia Rector ad presens dicte Ecclesie
[illegible] Frater Johannes [illegible] Johannis de [illegible] [illegible] [illegible]
Frater Jacobus [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad tractandum de futura electione Pastoris
[illegible] capitulo [illegible] loco ad hoc apto et honesto [illegible] convenerunt.
[illegible] [illegible] nullo tractatu alio intervenientes [illegible]
et [illegible] invocata Spiritus Sancti gratia, [illegible] nemine [illegible]
[illegible] religiosum virum [illegible] de Florentia
[illegible] in sacerdotio constitutum et in monasterio S. [illegible]
[illegible] Castellane Diocesis expresse professum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in Abbatem et [illegible] S. Marie [illegible]
prefate Abbatem et Pastorem elligerunt. Te Deum laudamus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] electionem [illegible] [illegible] notario
infrascripto publicantes in [illegible]. Quamquidem publicationem ut premittitur

facta, Fratres ipsi me notarium infrascriptum rogaverunt ut super premissis publicum instrumentum conficerem.

Acta fuerunt hec in Monasterio S. Marie Summaquensis prefato in Capitulo et loco [illegible] nominato, anno MCCCCXXXII, die jovis XXIV Mensis Januarii, ind. X, pontificatus SS. in Christo Patris et Domini nostri D. Eugenii divina providentia Pape quarti anno primo. Presentibus Ven. [illegible] Petro et D.D. Thoma de Cavitis de Padua Canonici juris doctore Dei gratia Abbate Monasterii Sextensis, nobilibus [illegible] Telchomario filio q. nob. viri ser Johannis de Panciligis cive et habitatore Portigruarii, ser Egidino q. ser Hermani de Alemania, [illegible] filio ser [illegible] habitantibus in dicto Portugruario, Petro filio q. Nicolai de Corona [illegible] Bonifacium et Paulo q. Johannis de Placentia habitante in dicto monasterio testibus ad hec habitis et vocatis.

Segue la lettera partecipazione di Papa Eugenio IV di sua elezione.

1426 10 febbraio Sesto. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Salvarolo [illegible]

[illegible]

In Christi nomine amen. Anno a nativitate ejusdem MCCCCXXVI, ind. IV, die X mensis februarii, actum in [illegible] Sexti [illegible] in camera [illegible] notarii infrascripti, presentibus [illegible] discretis viris Francisco filio q. [illegible], [illegible] Sexti [illegible] testibus [illegible] et rogatis.

Ibique Magister Stephanus filius q. [illegible] Richardi et M.r Marcus filius q. Ugolini ambo calefarii habitatores Portusgruarii pretio et foro ducatorum centum [illegible] boni et justi ponderis [illegible] ser [illegible] Hermacoras filius q. [illegible] de Salvarolo obligando ad hec [illegible] bona mobilia et immobilia presentia et futura cum refectione damnorum omnium et expensarum litis et extra [illegible] heredes [illegible] predictis [illegible] et [illegible] heredibus [illegible] requisitionem [illegible] infrascriptum [illegible]. Dicti Magistri Stephanus et Marcus [illegible] heredes et cum obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum, refectioneque damnorum omnium et expensarum litis et extra se obligantes dicto ser Jo. Hermacore pro se suisque heredibus aut cui jus suum dare voluerit legitime stipulanti et recipienti pro [illegible] dicto pretio centum ducatorum promiserunt facere construere,

vivere et complere eiusdem temporibus et expensis predicto ser
Jo. Hermacore ut supra stipulanti unum burchum bonum et
sufficientem longitudinis in columba pedum XXXVII in fundi videlicet
licet de uno coltro ad aliud coltrum et in fundo latitudinis pedum
septem et altitudinis in maderio oris pedum trium cum dimidio
ac in mortuo unius pedis cum dimidio et unius pedis falche cum
prora et puppe a [illegible] cum uno banchetto in prora
et uno in puppe, apertum in maderio oris pedum XIV deinigratum
in aqua impermeatum [illegible] in oris et parasciole et
columba cum impositis, his pactis et conditionibus inter ipsas
partes [illegible] stipulatione vallatis atque firmatis, videlicet
quod prefatus ser Jo. Hermacore [illegible] debeat ipsis magistris Ste-
phano et Marco omnia foramina, lignamina et asseres ac clavos
apreciandum et apreciandos [illegible] ipsi ser
Jo. Hermacore [illegible] Stephanum [illegible] Marcum [illegible]
[illegible] Stephanus et Marcus [illegible] incontinenti [illegible]
Debeant [illegible] dictum burchum [illegible]
prefatus ser Jo. Hermacoras eis consignaverit et dederit ligna, foramina,
clavos et asseres pro predicto burcho necessaria et opportuna. et
in opere dicti burchi perseverare usque ad ipsius complementum et
perfectionem. Que omnia et singula prescripta dicte partes sibi
vicissim videlicet dictus ser Jo. Hermacoras se et heredibus suis

dictis Mag.^ri Septano et Marco et dicti Magistri pro se et suis heredibus dicto Ser Jo. Hermacore cum obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum, refectione dannorum omnium et expensarum litis et extra ac interesse promiserunt attendere, observare et adimplere et in nullo penitus contrafacere, dicere vel venire per se vel alium seu alios ratione aliqua dolo ingenio vel causa de iure vel de facto sub pena dupli eius de quo questio moveretur minus quinque solidis veronensium parvorum in singulis capitulis huius contractus stipulata et promissa. Qua soluta vel non presens tamen instrumentum et omnia in eo contenta obtineant suum robur et perpetuam firmitatem. Item reficere et emendare omnia damna expensas et interesse que una pars occasione alterius predicta et suprascripta non observantis incurrerit vel substinuerit, renunciantes exceptioni promissionum obligationum renunciationum et pactorum omnium predictorum et singulorum tempore huius contractus non sic factis et celebratis ac omnibus et singulis iuribus et legibus quibus de his contentis in presenti instrumento possent modo aliquo defendere vel tueri ac rogantes demum me subscriptum notarium ut de predictis publicum conficerem instrumentum.

Ego Iohannes a Vari q. M.^ri Hermacore Varotarii de Utino publicus imperiali auctoritate Notarius omnibus interfui, rogatus scripsi ac publicavi meisque signo et nomine predictis consuetis in fidem et testimonium omnium premissorum.

I 14[illegible], 17 febbrajo [illegible]. [illegible] del Consiglio di [illegible] contro un consegna [illegible] dei condannati a [illegible] in assenza del Capitano.

II 14[illegible], 25 febbrajo [illegible]. Il [illegible] [illegible] ad apprendere [illegible] e torture per gli accusati condannati, protestando che lo fa per la assenza del Capitano. –

Paolo Valle not. Arch. Not. Udine.

A. D. 1432, ind. X, die XVII mensis februarii, actum in [illegible] turnone supra domo Comunis, congregato ibidem Consilio ubi interfuerunt [illegible] Petrus de [illegible] [illegible] tanens Portusnaonis et Ga[illegible] stalbio Generali viri Georgii [illegible] honorabilis [illegible] Portusnaonis, [illegible] Sebastianus de Monteregali [illegible] [illegible], Ser Martinus [illegible] [illegible], Ser Gasparis Richeriis, Ser Daniel de la Fontana [illegible] Consiliarius, [illegible] Georgius q. Ser Nicolai, Ser [illegible] [illegible] Ser Nicolaus de [illegible], [illegible] Daniel, Ser [illegible] de la Fontana, Ser Andreas de Popaytis, [illegible] Jacobus Rector [illegible] [illegible] Thomasius [illegible] Richeriis, [illegible] et alii. Cum ad preces [illegible] Vicecapitanei ~~[illegible] necessitate [illegible] deficeret~~ et Gastaldionis cum voluntate dicti Consilii propter absentiam D. Capitanei et ex necessitate ne justitia deficeret ~~[illegible]~~ prefati Ser Johannes vel Thomas de Richeriis et Johannes Nicolaus [illegible] acceptum Thomasium [illegible] Richerii de Curia [illegible] [illegible] ad preces dictorum Dominorum Vicecapitanei, Potestatis et ~~[illegible]~~ Consilii ibidem tanquam [illegible] detentus et Antonium filio q. Ma[illegible] Tonsi de dicto loco Curie Naonis ad preces ut supra detentum, prefati [illegible] Daniel et Andreas de Popaytis Massarii Comunis protestati fuerunt Communitati Portusnaonis non preiudicare cum hec et similia facere debeant Capitaneos et eorum Gastaldiones cum familia ipsorum Capitaneorum, que ipsi nunc faciebant propter absentiam D. Capitanei ne justitia deficiat. =

Die, ut dicto millesimo, indictione, die XXV mensis februarii, in lo-
gia Comunis (Porte maris), presentibus ser Martino Fanti,
ser Tomaso Corradi, ser Gaspare de Michaeliis et ser Daniele et Fa-
tio fratribus de la Fontana, ser Georgio, ser Crescadulo, ser Guidone
ser Jo. Daniele, ser Nicolao de Bisottis, Andrea de Popaytis, Thomasino
de Michaeliis, M.º Jacobo rectore scolarum, Jo. Nicolao
et aliis, per ser Johannem Danielem et Andream de Popaytis
antedictos fuit requisitus dictus Gastaldio cum magna instantia
ut idem parat funcharum Antonius Gillie et Thomas Fe-
russii straterum derobatores et homicide suspendantur et
quia idem dicebat non posse reperire qui faciant, fuit manda-
tum dictis Massariis Comunis ut si dictus Gastaldio non faciat,
quod ipsi per omnem modum faciant sumptibus D. Capitanei
ne iustitia deficiat. Qui Massarii Comunis nomine dicte
Comunitatis protestati fuerunt contra dictum ser Petrum, cum
ipsum ut Gastaldionem predicta facere spectet non debere
in posterum preiudicare dicte sue Comunitati. -

1432 7 Aprile. Venezia. Il Doge Francesco Foscari partecipa al Luogotenente di Udine Leonardo Giustiniano l'arresto del Conte di Carmagnola.

37

Franciscus Foscari dei gratia dux Venetiarum etc. Nobili et Sapienti viro Leonardo Justiniano de suo mandato Locumtenenti Patrie Forijulii fideli dilecto salutem et dilectionis affectum. Videntibus nobis iamdudum qualiter negotia nostra ducebantur per manus Comitis Carmignole nostri Capitanei Generalis licet apud nos esset non parva suspitio de factis suis per plurimas coniecturas ac diversissima inditia, dissimulavimus tamen donec res ipsas clarius videremus, quoniam difficile nobis erat credere tantum malum. Cum autem certificati sumus de his que dudum suspicabamur ac de mala intentione et pravis operibus dicti Comitis clarissimam habuerimus certitudinem ita ut si res iste diutius perseverassent videbamus maximum imo evidentissimum periculum imminere Statui nostro, qui paulatim per ipsum Comitem sub specie boni magnis artibus in precipitium ducebatur. Tandem ad salvandum statum nostrum deliberavimus vocare ad presentiam nostram ipsum Comitem sub certo honesto colore, qui tandem huc venit et nos eum fecimus detineri et carceribus mancipari. Ex qua re speramus in divino presidio quod Status noster a futuris periculis liber erit, quodque res nostre bellice feliciter et gloriose cum laude et victoria optate succedant.

Data in nostro ducali palatio die VII Aprilis. Ind. X. MCCCCXXXII. hora XXIIII.

Da copia contemporanea mandata dal L. T. del Friuli al Comune di Cividale.

Busta XI. N. 55 Arch. Municip. di Cividale.

1432 .. Aprile. Udine - H. L. T. della Patria del Friuli accompagna al Comune di ..., Ducale che gli partecipa la cattura del Conte di Carmagnola e gli ordina di fare una Proc.ne

Egregiis Dilectis nostris Provisoribus. Consilio ac Communitati Civitatis Austrie (tergo).

Leonardus Justinianus Patrie Forijulii Locumtenens Generalis.

Egregii dilecti ac fidelissimi nostri . Ut vestris fidelitatibus ... note sint consolationes nostre et ut int....., ac optima remedia ab altissimo Deo nostro insperata ad salutem et optatam ... tatem et victoriam f.... ... Ducalis dominationis nostre Venetiarum, quae mittimus Vobis copiam litterarum ducalium quas heri f..... noctis recepimus: quibus auditis per vos et bene consideratis volumus quod respectetis ad optimum ... habeatis et processiones die veneris proxima per ... civitatem faciatis sicut hic ... ad honorem Omnipotentis Dei ac protectoris nostri Evangeliste Marci: Dat. Utini .....

Nota che nel di dietro della presente accompagnatoria leggesi in carattere contemporaneo: Notificat captivitatem Comitis Carmignole 1432.

è precedente ... ... 1 Aprile

1432. 12 7bre. Maniago.

Regalo a nome di dote di Nicolò q.m Galvano di Maniago a ~~sua~~ sua Moglie Maddalena di Odorico di Pers, che ebbe a primo marito Nicolò de' nob. consorti di Spilimbergo.

Nod. Daniele di Pers, Pietro Astolfo di Toma.

(Copia del 1727 del Cancelliere di Maniago)

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

1432. XXVII.

In Christi Nomine Amen. Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Trigesimo Secundo; Indict. X.^na; Die 12.ma mensis Sept.^ris: Actum in Castro Maniaci in Sala Palatij infrascripti D.ni Nicolai ex Consortibus supradicti Castri Maniaci: Presentibus infrascriptis Testibus, & me Not.o infrascripto, V.z S. Jacobo q.m S. Guarnerii, S. Daniele q.m S. Zutti, S. Ciscutto q.m S. Antonij dela Porta, S. Ant.o q.m S. Joannis Aylini, mag. Jacobo Fabro, et m.ro Vecello hon. Fratribus, et Filijs q.m mag.ri Bertolussij Fabri, m.ro Antonio Sartore, & mag.co Stephano Fratribus, et Filijs q.m Dom.ci de dicto Maniaco Testibus ad hoc vocatis, & rogatis, & alijs &.

Ibiq: Nob. Vir D. Nicolaus q.m Nob. Viri D. Salvani de Maniaco una cum eius Patruo S. Odorico Novello, et tamquam eius Patre requisito, et rogato ad consulendum eum quicquid diceri, facere, et exponere debeat infrascripto Instrum.to pactorum Dotalium contineri debeat; Qui supradictus Nob. S. Nicolaus, habito Consilio cum ipso Patruo suo, dixit, exposuit, et narravit, presente D.na Magdalena eius Uxore, V.z quod cum hoc sit, quod tempore promissionis contracti Matrimonij facti per Nob. Virum D.num Odoricum de Pers eius Socerum nomine eius Filię D.nę Magdalenę Uxoris p.dicti Nob. S. Nicolai ex una parti, et inter suprascriptum S. Nicolaum ex parti altera, V.z celebratum fuit p.dictum Contractum in Villa Rodegliani; et quia per S. Joannem Notarium de Codroipo, qui stipulare, scribere, et notare debebat pacta Dotalia tamquam Notarius rogatus, et requisitus ab utraq: parti, et non notavit, neq: stipulavit, et hoc propter ignorantiam, & modicam memoriam, quam habebat in se metipso; et propterea

Nolentes ipse ℰ Nicolaus, et p̃fata Dña Magdalena eius Vxor remanere deberent indemnes, neq: decepti; imo potius Volens prouideri, & procurari indemnitati suę; in hunc modum, & formam, Vz prefata Dña Magdalena se dotauit eum cum ipso ℰ Nicolao eius Marito cum omnibus suis Iuribus, & rationibus cuiuscumq: et qualitercumq: ipsa Dña Magdalena habet, habere, et spectare debeat quocumq: modo, & quacumq: causa. Itẽ ipse Nob. ℰ Nicolaus dedit, et donauit eidem Dnę Magdalenę Duas Vestes à Dominabus prẽtio Ducatorum Centum, Vz Vnam de Veluto Alexandrino fulcita cum Botonis de Perlis; Alia uero media de Grana, et media de Seda fulcita de Argenteis deauratis. Itẽ etiam dedit, et donauit tres Anulos deauratos fulcitos cum Safilis, et Rubinis. Itẽ Vnum Cingulum, siuẽ Zisutum argenteum doratum ponderis Vnciarum Viginti quinque pretio Ducatorum Quinquaginta; Cum quibus Anulis ipse ℰ Nicolaus dixit sponsasse ipsam Dnam Magdalenam Vxorem suam; Item etiam ipse ℰ Nicolaus promisit, dedit Dnę Magdalenę eius Vxori nomine Contrapactorum, Morgingabior., & dismontaduraruum Libras solidorum paruor. Quattuor Centum, de quibus prefata Dña Magdalena possit facere, disponere omnimodã suam Voluntatem tam in Vita, quam in Morte; Cum hac tamen conditione; quod à Casu, quo ipsa Dña Magdalena premor. ipso ℰ Nicolao eius Marito sine comuni Herede, uel comunibus Heredibus ab eis legime descendentibus; uel discendentibus, ac supervivente, uel supervivenbus, uel eo Herede, siu Heredibus superviuente, uel superviuentibus, & ad pubertatis ętatem non perueniente, seu peruenientibus (quod absit) Iure

et

et eo Casu d.s Nicolaus suam primam Dotem Sexcentum Ducatorum restituere debeat suis Filijs, et comunibus Heredibus ipsius D.nę Magdalenę, & q. Nob. Viri D. Nicolai ex Consortib. Spilimbergi sui primi mariti si ò casu quo soluta fuerit supradicta Dos, retinendo tamen de ipsa Dote in se habere Iura Contra pactorum Libras Ducentas solidorum ad faciendum de ipsis Ducentis Libris omnimodam suam uoluntatem; Et è conuerso si contigerit premori ipsum q. Nicolaum dictę D.nę Magdalenę sine comuni Herede, uel comunibus Heredibus Legitime descendentibus, uel discendentibus sine Liberis ex eis Legitime descendentibus, uel discendentibus, et superuiuentibus, uel superuiuentibus, et ad pubertatis ętatem non peruenientibus, seu non peruenientibus (quod absit) Tunc, et eo Casu d.ta D.na Magdalena integre rehabere debeat dictam Dotem Sexcentum Ducatorum ò casu quo soluta fuerit, et omnia alia sua Iura. Quę quidem pacta, promissiones, conuentiones, & omnia, & singula in presenti Instrumento contenta dictę partes pro se, et eorum Heredes cum obligatione omnium suorum Bonorum presentium, et futurorum, ac refectione damnorum omnium, & expensarum litis, ac interesse, solemni stipulatione sic obligando, promiserunt sibi hinc inde, videlicet una pars alteri, & altera alteri perpetuo attendere, obseruare, et adimplere, et non contrafacere, dicere, uel uenire per se, uel alium, seu alios aliqua ratione, uel causa de Iure, uel de facto sub pena dupli eius, de quo questio moueretur, in singulis Capitulis huius Contractus stipulata et promissa; Qua pena soluta, uel non, presens tamen Instrumentum, & omnia in eo contenta perpetuo plenum obtineant robur,

atq: perpetuam firmitatem; Renuntiarunt exceptioni per eas non sic factarum dictarum promissionum, Conventionum, pactorum, & obligationum, ac non sic celebrati Contractus, doli mali, in factum actioni, et omni alij suo Legum, et Juris auxilio tam Can.ci, quam Civ.lis, quo si à contentis in p.nti Instrum.to modo aliquo, sive Causa quomodocumq: defferidere, vel tueri posset; De quibus omnibus et singulis rogatus, & requisitus fui Ego Notarius infrascriptus à dictis partibus publicum conficere Instrumentum etc.

Signum Not.

Et Ego Daniel Filius q. Petri Astulfi de Janna pu.cus Imp. Auct.te Not.s presens fui, atq: rogatus, & requisitus propria manu scripsi, & in hanc publicam formam redegi, meis signo, et Nomine appositis consuetis in fidem, et testimonium omnium premissorum etc.

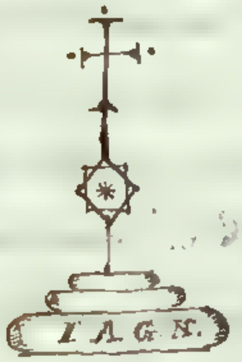

Ex alio consimili authentico Exemplo in Pergamena existente penes Ill.mum D. Co: Petrum Antonium ex D.nis Maniaci premissa omnia in hisce duobus folijs contenta med.te sibi fida aliena manu ex.it Joa.s Antonius Zelmi V.A. Not.s, Maniacijq: Cancell.s, et facta collatione ideo se se apposito signo pub.co in fidem etc. L. D. C. Not. die 20. Julij 172

1432. 20 Decembre. Inventario degli oggetti preziosi esistenti nell'arca ove si venerava il corpo del Beato Bertrando nella Chiesa Maggiore di S. Maria di Udine.

Inventarium rerum repertarum in sarcophago Beati Bertrandi in Ecclesia S. Marie maioris de Utino.

Et primo facies argentea B. Bertrandi unciarum XI avari ponderis;

item quinque capita et duo corda argentea unciarum sex boni ponderis;

item imagines virorum et puerorum XXVII unciarum XXXIV avari ponderis;

item due imagines S. Christofori unciarum quinque;

item imagines puellarum et dominarum cum una beati Bertrandi unciarum XIV cum dimidia dempto quarto;

item oculi XV unciarum trium cum dimidia dempto quarto;

item due forme nasorum, octo dentes, una manus, media tibia, unus massillus, sex taxilli, unciarum IV cum dimidia;

item tres ~~anuli~~ cruces et unus digitus ponderis unciarum trium cum dimidia minus medio quarto;

item anuli duo ponderis unius quarti, et omnia supradicta sunt argentea.

Item anuli aurei septem, unus cum perlis, tres lapidibus et una agata, uncia unius auri

item in manibus et digitis B. Bertrandi anuli XX.

Acta sunt super altare maius Ecclesie B. Marie Utinensis, presentibus D. Daniele Decano, Jacobo Francisci, Christoforo de Cavalcantibus, Lodovico de Manzano, Galeotto, Bernardo, Guarnerio, Leonardo de Ragonea omnibus Canonicis dicte Ecclesie, presbitero Michaele officiale et thesaurario B. Bertrandi. Anno 1432 die 20 decembris.

(Dal Vol 1° Varietà Friulane, Archivio Frangipane di Castello Porpetto)

1423, 19 Gennajo. Spilimbergo. Il Decano della Villa di Vivaro si appella al Signore della stessa Pertoldo di Spilimbergo nella questione cogli abitanti di quella per obbligarli a darli un carro di legna all'anno.

A. D. MCCCCXXXIII, ind XI, die XIX mensis Januarii. Actum in Spegnimbergo in burgo exteriori sub portica domus habitationis ser Francisci Zane, presentibus ... domino presbitero Daniele q. Francisci, M. Martino de Bafaldella et aliis

Coram nobili viro ser Pertoldo de Spegnimbergo tamquam domino Ville Vivarii in iudicio pro tribunali sedente, comparentibus Johanne et Vivarucio tamquam Juratis et deputatis personnes dicte Ville ex una parte et Johanne de Pergamo Decano dicte Ville ex alia in termino ipsis partibus per ipsum ser Pertoldum in pena XX soldorum statuto ad audiendam determinationem certe appellationis inter d. ras partes interposite per ipsum Johannem Decanus contra Comune dicte Ville Vivarii ad ipsum ser Pertoldum a certa sententia lata in favorem dicti comunis ... dictum Johannem Decanum hoc modo, videlicet, quod dum idem Johannes Decanus intraret coram comuni et idem comune et homines dicte Ville Vivarii iuxta consuetudinem et iura diutius observata sibi tamquam Decano ipsius Ville dare tradere et conducere debeant unum currum lignorum cum de iure dare debeant et dum ipsi homines et comune dicte Ville Vivarii dicant et velint libenter ipsum currum lignorum velle dare de amore sed non de iure cum non teneantur, dictus Johannes Decanus volens obtinere quod de iure dare debent et sibi conducere dictum currum lignorum velint nolintve appellavit ad ipsum ser Pertoldum tamquam dominum dicte Ville, dicensque velle probare per homines ipsos dicte Ville. Prefatus vero ser Pertoldus auditis ipsis partibus easdem monuit ad diem Sabbati proxime futurum ad audiendum sententiam ferendam per dictum ser Pertoldum inter nonam et vesperas ...

Not. Giovanni q. Antonio di ...

... ad zoucam bvaidq uocat. lo Broito. Item unum rivale fossatum

1433, 24 gennajo. Spilimbergo. Il nob. Bertoldo di Spilimbergo Signore di Vivaro, sentenzia che gli uomini di quella villa sono tenuti a dare ogni anno al Decano loro un carro di legna.

A. D. MCCCCXXXIII, ind. XI, die sabbati XXIV mensis Ianuarii ante nonam et vesperas, actum Spegnimbergi in burgo extrinseco penes stationem magistri Francisci barbitonsoris, presentibus egregio medicine doctore M.o Martino de Basaldella, Francisco de Barbeano testibus et aliis pluribus.

Coram nobili viro ser Bertoldo de Spegnimbergo tanquam domino Ville Vivarii in iudicio pro tribunali sedente, comparentibus Johanne de Pergamo Decano dicte Ville pro suprascripto ser Bertoldo ex una parte et Johanne de Vivaracio de dicta Villa tamquam Iurato dicte Ville ex altera in termino eisdem partibus per dictum ser Bertoldum statuto ad audiendum fieri sententiam inter ipsas partes supra predictis. Ubi quidem prelibatus ser Bertoldus auditis, visis et intellectis iuribus et probationibus et allegationibus quas ipse partes producere et allegare coram eo voluerunt, habitaque supra his matura deliberatione sententiando declaravit et iudicavit predictos homines et comune dicte Ville Vivarii de iure teneri ad dandum tradendum et conducendum ipsi Johanni Decano suo unum currum lignorum singulo anno. A qua quidem sententia tamquam iniqua et iniusta dicti Johannes et Vivaracius tamquam Iurati ut supra sentientes se dicto nomine gravatos et precipue cum dictus Johannes de Pergamo nullam probationem unquam fecerit contra eos, appellaverunt ad magnificum dominum Locumtenentem Patrie Fori Iulii et eius curiam. Quam quidem appellationem prefatus ser Bertoldus admisit in quantum de iure tenetur et aliter non.

Not. Giovanni q. Antonio di Vinis. Arch. Not. Udine.

ad foveam braidę vocatę lo Broilo. item unum viale fossatum

61. In Christi nomine amen, anno nativitatis eiusdem 1433 Ind. 11.ma die ultima mensis

1433, 31 Marzo
Il castello di Villalta.
[illegible] a Gio[illegible]
[illegible] di Villalta moglie
[illegible] della Torre.

Martij. Actum in castro Villaltae ante portam dicti Castri, Presentibus ibidem
Ven.do Viro Presbitero Jacobo q.m Niccolai de Quadruvio, Religioso Viro Fratre
Joanne q. Iac.i ordinis Fratrum Minorum de Villalta, et ibidem Guardiano, Nob.
viro d. Gaspare q. Corradi de Cucanea utini habitante ac providenti viro d. Fran.co q.
ser Niccolai Roperti de Zozedis etiam Utini habitante testibus ad haec habitis
vocatis, et rogatis et alijs.

Cum Nobiles viri d. Maynardus q.m d. Aluisij et d. Nic.s q.m d. Odorici de Villalta tenerentur et obligati forent Nobili viro d. Carolo q.m Nob. viri d. Ottilini della Turre
de Utino in libris sold. mille quadrigentis ex causa dotis et iurium olim
Nob. d. Joanninae uxoris d. Caroli Matris, et in duc. auri centum pro tribus Vestibus
eiusdem d. Joanninae sibi promissis tempore contracti Matrimonij inter dictum
olim d. Melinum, et dictam d. Joanninam de quibus quantitatibus Pecuniarum ipsi
d. Maynardus, et d. Nic.s ab ipso d. Carolo Sequitavere nomine q.m d. Joanninae eius
Matris convicti fuerunt, sicut ibidem per dictos d. Maynardum et d. Niccolaum
ita in presentia predictorum testium, et mei infrascripti Notarij affirmatum, et
declaratum et confessatum fuit coram antedictis testibus et me Antonio in-
frascripto Nott.o Prenominati d. Maynardus, et d. Nic.s de Villalta cum
consensu ac voluntate Nobilium Virorum d. Frogae fratris dicti d. Nic.i
ac d. Andreae filij dicti d. Majnardi hic presentium et presenti dationi traditioni
assignationi et omnibus et singulis in p.nti Instrum.to contentis expresse
consentientium in solutum et satisfactionem predictarum mille quadrigentarum
librarum sold. et duc. auri centum dederunt tradiderunt assignaverunt
prefato Nob. viro d. Carolo della Turre ibidem presenti per se, suisque Heredi-
bus aut cui ius suum dederit, recipienti bona infrascripta si propria iure
proprij et si feudi iure feudi. Et primo partem Castri Villaltae incipiendo
a tertio Muro erecto, edificato, et constructo per medium dicti Castri et
eundo a dicto Muro versus solis occasum sive Monasterium Sancti Fran.ci Fra-
trum Minorum de Villalta. Item unum Broilum fossalatum circum circa inci-
piendo a Fossa dicti Castri exterioris versus usque in Foudam Musilij usque
ad Foveam Braidae vocatae lo Broilo. Item unum rivale fossalatum

situm prope praedictum Castrum Villaltae et Siluam uocatae la masele. Ite

medietatem Burgi Castri Villaltae Item medietatem Dominij, et garit

Iurisdictionis quatuor Villarum, Villaltae, Zuichanici, Brasaguite, et Sancti

subtus Dagendam cum omnibus suis Iuribus, et actionibus, et pertinentijs

omnibus et singulis, quae bona suprascripta insolutum data habent sub

supra, intra, et infra se in integrum. cum omni iure et actione, usu, seu req

sitione, dominio, onere, honore, comodo et utilitate dicti d. Maynardi

Dom. Nic. de Villalta, seu ad ipsos praedicta partae Castri, et Burgi Vill

bonis et dominio, et garitu sic ut supra praefertur insolutum datis mo

aliquo spectantibus, et pertinentibus tam de iure quam de facto. A

ben. tenen. possiden. dan. donan. uenden. permutan. insolutum dandum

animo, et corpore iudicans. et quidquid ipsi d. Carolo della Turre suis

dibus, aut cui ius suum dederit deinceps de dicta parte Castri Villaltae, et m

tate Burgi, et bonis, et dominio ac garitu supra insolutum datae. cum omn

suis iuribus et pertinentijs placuerit, perpetuo faciendum sine contradiction

seu replicatione dictorum d. Maynardi, et d. Nic. de Villalta, suorum

Heredum, et cuiuscumque alterius personae Constituentes se dicti d. Maynar

et d. Nicolaus de Villalta dictam partem Castri, et medietatem Burgi V

laltae, et bona, Dominium, garitam cum omnibus suis iuribus et pertinentijs

eiusdem d. Caroli della Turre precario possidere ciuiliter, et naturaliter

ipsius partis Castri, et medietatis Burgi Villaltae, ac dictorum bonorum domi

garitae, et iurisdictionis dictarum Villarum antedictarum tenutam intrauerit, e

possessionem. seu quasi acceperit corporalem, quam accipiendi, et in se auto

propria retinendi deinceps, ipsi d. Maynardus, et d. Nic.s praedicto d. Carolo

omnimodam contulerunt, atque cesserunt, hic pactis promissionibus et conuen

inter dictos d. Maynardum et d. Nic.m et d. Carolum. solemni stipulatione h

inde interueniente habitis. et firmatis. uidelicet quod si dictus d. Carolus aedific

seu laborare uel aedificare uoluerit super Murum dicti Castri concernentem pa

ipsius d. Caroli dicti Castri Villaltae sibi insolutum datam quod possit labor

seu laborare facere cum lapidibus existentibus in ipso Castro Villaltae, et in

ipsum Castrum. silicet in Castro Veteri et alibi ubicumque. cum hoc tamen

ipse d. Carolus non possit facere construi, et edificare in dicto Muro grosso constructo, et edificato in medio ipsius Castri Villalte portas uel fenestras que respondeant supra partem Castri predictorum Nobb. de Villalta, et uersa uice si ipsi Nobb. de Villalta uellent laborare, seu laborari, et construi facere possint super dictum Murum dummodo non construant, seu construi, et edificari faciant portas hostia uel fenestras, respicientes uersus partem dicti Castri d. Caroli. Item quod utraque pars supradictum Murum laborare possit sine aliqua solutione presenti uel futura sibi ad inuicem uel uicissim. Item quod omnes lapides Castri ueteris Villalte sint comunes ad laborandum, seu laborare faciendum cum eis utrique parti. Item quod omnes fontes siue Cisterne etiam sint comunes tam ipsis Nobb. de Villalta quam ipsi d. Carolo. Item si altera pars partium predictarum processu temporis aliquo uellet uendere seu alienare partem suam dicti Castri, et Burgi Villalte, et dominij, et garitus Villarum predictarum teneatur, et obligata sit uendere dicto d. Carolo, et uersa uice similiter si dictus d. Carolus partem suam eiusdem Castri et Burgi Villalte, ac dicta bona Dominium, ac garitum dictarum Villarum supra insolutum datarum uendere uellet, teneatur predictis Nobb. et Consortibus de Villalta uendere ad arbitrium boni uiri. Item quod in casu quod dictum Castrum, et Burgum Villalte, ac bona Dominium, ac garitum, super insolutum data reperiretur aliquo tempore fore feudum Aquileiensis Ecclesie quod ipsi Nobb. insoriuy heredes, et successores eorum sumptibus et expensis teneantur, et debeant, ac obligati sint ipsum Castrum, et Burgum et specialiter partem dicti d. Caroli tangentem ac dicta bona, Dominium iurisditionem, seu garitum Villarum predictarum renuntiare in forma debita, et seruato iuris ordine, et facta ipsa renuntiatione dictum d. Carolum et et ipsius heredes, et successores facere inuestire, et infeudare de dicta parte Castri, et Burgi ac bonis et garitu supradictis. Quam quidem donationem traditionem, et assignationem et omnia et singula in presenti instrumento contenta predicti d. Mainardus et Nic.s de Villalta pro se suorumque heredes sub obligatione omnium suorum bonorum mobilium et imobilium presentium et futurorum, ac refectione damnorum omnium et expensarum litis, et extra ac interesse solemni stip.e interueniente se obligando promiserunt.

prefato d. Carolo della Turre pro se suis heredibus aut cui ius suum dari fuerit recipienti perpetuo firma rata et grata habere tenere observare et adimplere de dicta parte Burgi Castri ac bonis dominicalibus et iurisdictionis predictis uel eorum parte aut aliqua eorum iure numquam sibi uel suis heredibus, aut cui ius suum dederit litem uel questionem aliquam facere uel mouere nec uolenti facere consentire sed dictam partem Castri, Burgi ac bona dominicalia Villarum suprascriptarum supra insolutum datarum cum omnibus suis iuribus et pertinentijs sibi ab omni homine et persona comuni collegio Ecclesia et universitate legitime defendere auctorizare disbrigare, auentare et insolutum manutenere in iure, nec contrafacere, dicere uel uenire per se uel alium siue alios aliqua occasione uel causa dolo uel ingenio, siue fraude de iure uel de facto sub pena ... eius de quo questio moueretur in singulis capitulis huius contractus stipulata et promissa qua soluta uel non presens Instrumentum et omnia et singula in eo contenta plenum perpetuo obtineant roboris atque separatum firmitatem.

Insuper prefati dicti d. Mainardus, et d. Nicolaus de Villalta dati et assignati fuerunt nuncij tenutae suprascriptae partis Castri et Burgi Villaltae ac bonorum dominicalium et iurisdictionis suprascriptorum cum omnibus suis iuribus et pertinentijs suis insolutum datorum eidem d. Carolo della Turre suprascripti Nob. d. Progne q.m d. Odorici de Villalta, ac d. Antonius filius d. Conradi suprascripti hic presentes qui dictum d. Carolum in tenutam dictae partis Castri, Burgi Villaltae ac bonorum dominicalium et iurisdictionis cum omnibus suis iuribus, et actionibus, ac pertinentijs induceret et in possessionem uel tenerent corporalem etc.

Suprascriptum Instrumentum ex quodam processu existente penes Nob. d. Lodouicum de Brazacho ciuem Aquileiensem requisitus fideliter et accurate eduxi uerbo ad uerbum nil addendo, uel minuendo quod sensum mutet uel intellectum ego Franciscus Robles ciuis Aquileiensis publicus Apostolica autoritate Notarius me subscripsi appositis signo, et nomine meis consuetis in fidem etc.

Laus Deo optimo Maximo.

1433, 7 Aprile. Spilimbergo. Il nob. Bertoldo di Spilimbergo dà licenza ad un suo massaro di cavar sassi dalla Meduna per una casa da costruirsi.

A. D. MCCCCXXXIII, Ind. XI. die VII mensis Aprilis. Actum Spilimbergi sub portica domus habitationis ser Francisci Zani, presentibus ve=nerabili viro domino presbitero Federico de Voremberga parochiano ecclesie S. Marie de Spegnimbergo, m.° Johanne Antonio barbitonsore q. Jacobi Gombe testibus etc.

Ibi nobilis et circumspectus vir ser Bertoldus q. spectabilis et egregii militis D. Wenceslai de Spegnimbergo licentiam, auctoritatem et bailiam dedit Danieli Petri Sarodin de villa Castelglioni ibidem presenti instanti et supplicanti conducendi, accipiendi et apportandi lapides et saxa a grava Medune in qua idem ser Bertoldus ius et dominium habet et hoc pro una domo quam dictus Daniel tamquam massarius dicti ser Bertoldi intendit facere edificare et construere

Not. Giovanni q. Antonio di Venis. Arch. Not. Udine

Laus Deo Optimo Maximo.

1433, 4 ottobre. Pordenone. Il Comune [illegible] ungherese è fatto cittadino di Pordenone [illegible].

Perg. [illegible] not. [illegible]

A. D. 1433, ind. XI, die XIX octobris, actum in platea Portusnaonis, presentibus [illegible], ser Daniele de Cortitaan, [illegible] Francisco, ser [illegible] et aliis de Consilio necnon Rolandino filio [illegible] Gasparis de Richeriis et aliis. Honorabiles viri ser Johannes Daniel de Gregoriis [illegible] et ser Georgius de Verlis Massarius Comunis Portusnaonis ex deliberatione Consilii predicti pro se et suos successores nomine dicti comunis receperunt in civem et vicinum ac habitatorem dicte Terre Portusnaonis magistrum Nicolaum Ungarum Cirogicum eidemque de gratia concesserunt quod idem in vita sua non debeat facere neque teneatur angarias, custodias aut factiones aliquas et similiter quod heredes ex eo [illegible] legiptime descendentes usque ad viginti annos non teneantur ad predicta. De quibus rogatus fui publicum conficere instrumentum. =

47

1434, 2 ottobre. Pordenone. Petizione [illegible] della Chiesa di [illegible] in Pordenone contro la [illegible] del Convento nuovo dei Francescani di detto luogo.

Prova dalle not. di Pordenone. Arch. Not. Udine

A. D. 1434, ind. XII, die secunda mensis octobris, in [illegible] Terrae de Portunaone in claustro, praesentibus ibidem honorabilibus viris Ser Andrea de Popaytis Potestate, Domino presbytero Nicolao [illegible] plebe S. Mariae de [illegible], Ser Gasparo de [illegible], Ser Jo. Daniele, [illegible] de Montereale, [illegible] Portuensis et aliis.

Coram Reverendo in Christo Patre D. Guielmo de Portugruario Episcopo Engubino (sic), constituti venerabiles viri Domini presbyteri Simon et Antonius Vicarii Ecclesiae Sancti Marci de Portunaone, praesentibus ibidem Fratre Philippo Guardiano loci S. Francisci de Portunaone cum ceteris fratribus in dicto loco existentibus exposuerunt et dixerunt dicto D. Episcopo: Reverende Pater D. Episcope, nos praesentimus quod venistis huc causa consecrandi Ecclesiam loci S. Francisci ac etiam consecrandi cimiterium, et quia Fratres dicti loci non debent sub parochia nostra habere plura uno cimiterio, vobis notum facimus quod dicti Fratres [illegible] Ordo habent extra Terram iuxta foveam huius Terrae Ecclesiam S. Antonii dicti Ordinis cum cimiterio ibidem et quod si volunt aliud

hic habere non [illegible] quantum [illegible] de [illegible], [illegible]
[illegible] quas [illegible] consecrationem quam fecerunt, non
et [illegible] preiudicium Ecclesie nostre . Marci. [illegible]
Frater Philippus [illegible] maioribus suis hoc ostendere et [illegible]
non debent habere nisi unum [illegible], quam [illegible]
[illegible] interpositis
Qua protestatione facta [illegible] Episcopus dixit quod [illegible]
solummodo consecravit Ecclesiam [illegible] preiudicio [illegible]
quo [illegible] predictorum [illegible]
De quibus rogatus fui ego [illegible] publicum
conficere instrumentum

Ego Paulus q. Odorici a Valle not. [illegible]

K. 66
K. 48

1434
7. Maggio e
12 Settembre.
Bagagna.
Revisione dei
statuti delle
Bazio e conse-
guente approva-
zione.

In Christi noie Amen Anno Domini mille
quadringentesimo trigesimo quarto Ind.
duodecima die septima Maij.
Item statutum fuit et ordinatum per Dd.
minos, Vicinantiam et Consilium Baganee
veterem et novum de Bagancia et dederunt
plenam libertatem et licentiam . . .
frumentario communitatis Baganee quod
ipse deberet facere aptare, et regolare
omnia statuta, et ordines dicti comunis Baganee,
et ita fuerunt regulata, et aptata in
tempore Nob. Viri D. Antonii q. S. Bermacone,
Nob. D. Vecchini q. S. Girardi, D. An-
tonij q. S. Andree, Mag. Francisci q. Michelis,
Mag. Joannis Sevile, Valentini q. Dom.
Valentini Zan, Mag. Joan. Cerdonis,
Nicolai Joannis, Mag. Mathei Falvi,
Stephani q. Dom. Zus omnes isti de con-
silio vecchio electi per consilium vetus
ad faciendum aptare dicta statuta,
et ita fuerunt aptata et regolata cum
eorum velle, et consensu, et non debeat
credi ad alios quaternos de statutis
suprascriptis nisi isto libro, et fuit ap-
tatus, et regolatus hoc modo cum con-
sensu supradictorum a Consilio Cois
Baganee, et aptatus, et regolatus per
quondam Ven. Viri D. presbyteri Antonij Filij
mag. Stephani Cerdonis de Venetijs fidelis
Nobis Vicarij Mariae Plebis Baganee.
Eodem anno, et die duodecima Septembris
dicta Statuta lecta, et approbata in qualibet
sui parte sub Logia Cois Baganee, quod omnes

48

Il corpo di questa
Bagagna compren-
deva
i Signori
la Vicinanza
ed il consiglio di Ba-
gagna Vecchio nuovo.

Supradicti de dicto Consilio una voce dixerunt bene stare et omnia supras. Statuta confirmaverunt bene stare et bona etc.

Et Ego Antonius filius Stephani Cardonis de Venetijs, Imp.li Aut.te Not.s exemplavi

Tratto il premesso documento 1434 . 7 Magg. come sta, e giace senza alcuna alterazione, o lineatura in un libro antico coperto di vecchia bergamina a carte 49, ora esistente presso il N.ob. Sig.r Andrea Aspricini Contrino intitolato al di dentro: Iura Castri et Communitatis ... ganeq. que hactenus reperiri potuerunt per me Danielem unum ex Consortibus ... Anno Domini 1559, e presentato al mag.to ecc. dell'Avogaria in Venezia del 1718 ... avendo fatta l'incontrazione, in fede di che

Arcano di sotto li 31 Marzo 1750

Leonardo Canciani di Imp. Aut. Not.

1435, 8 maggio. Montereale. Contratto [illegible] alcuni di

Montereale e alcuni di Barcis, coi quali i primi

[illegible] di fare una strada per condurre il legname

[illegible] il bosco di Calchica e patti per il taglio di esso.

Giovanni [illegible] q. Zaccaria, notaio di Pordenone. Arch. Not. Udine

[illegible] 1435, ind. XIII, die 8 maii, actum in villa Montisregalis, presentibus [illegible] Dominico q. Christofori de Montereyale, Johanne q. Mathei [illegible] Uriesacho, Daniele Venuti, [illegible] q. [illegible] [illegible] [illegible].

Hec sunt pacta habita et firmata inter Danielem [illegible], [illegible]annem Magnum, Dominicum Bedechiam et Johannem q. Stephani [illegible] habitantibus in Montereyale parte ex una et [illegible]olaum q. Petri [illegible]zotte, [illegible] filium Petri [illegible], [illegible] q. Tomasii Zardi, Stephanum q. Francisci Tomasii et [illegible] [illegible] omnes in [illegible] [illegible] promittunt quod ratificabit et approbavit omniaque [illegible] gesta et promissa per [illegible] ac per [illegible] filio [illegible] Stephani [illegible] habitantibus in villa Barcis parte ex altera. [illegible] [illegible] et [illegible], [illegible] Magnus, Dominicus Bedechia et Johannes q. Stephani unusquisque ipsorum principaliter et in [illegible] per se et eorum heredes convenerunt et pactum fecerunt cum suprascriptis hominibus de Barcis prout inferius continetur [illegible] primo promiserunt suprascripti Daniel, Dominicus Bedechia, Johannes Magnus et Johannes Stephani actare facere unam viam in districtu Barcis in loco vocato Chalchica omnibus suis sumptibus et expensis ita et taliter quod suprascripti homines de Barcis possint et valeant charizare lignamina et quod ~~quandocumque~~ quandocumque facta dicta via debeat videri per bonos viros si bene fuerit actata et hoc usque ad tempus quod suprascripti potuerint

conducere ligna in dicto nemore vocato de Chalebica et non alibi ... et si aliquis eorum sufferet alibi quam in dicto nemore, quod tunc suprascripti Daniel et socii possint et valeant ponere unum alium loco illius qui deffecerit. Item quod suprascripti de Barcis teneantur et debeant tota lignamina suprascriptis incisa in dicto nemore suprascriptis scilicet sociis suis pro precio competenti et si casus esset ... non possent se concordare, quod tunc ad extimacionem ... virorum teneant et dare debeant. Item quod suprascripti Daniel et socii possint et valeant quolibet anno incidere aut incidi facere eorum nomine lignos trecentos et ipsos conducere facere suis sumptibus et expensis per dictam viam absque contradicione suprascriptorum sociorum, dummodo primo ... debeant suprascriptis hominibus de Barcis et si suprascripti non possent se concordare et vellent per alias personas conduci facere et facto foro cum aliis debeant notificare suprascriptis de Barcis et si pro eodem precio vellent conducere teneantur eisdem dare pro eodem precio quo convenissent cum aliis, bona fide et si non vellent conducere, quod supradicti possint et valeant conduci facere quibus eis placebit absque contradicione suprascriptorum de Barcis. Item quod suprascripti de Barcis

tenentur dare Danieli et sociis semel tantum taleros du-
centum, videlicet 2 pro quolibet 50 pro quolibet
pro anno presenti et 50 anno subsequenti et hoc pro
via fienda. Item quod si aliquis veniret ad standum
et habitandum in dicta Villa inevatur et obligatus sit
ut suprascripti de Barcis. Pro quibus omnibus et sin-
gulis observandis et attendendis suprascripte partes
vicissim obligaverunt una pars alteri et altera alteri
omnia eorum bona mobilia et immobilia, presentia et
futura.

Item in supradicte partes de pacto convenerunt quod si
aliquis predictorum non succaverit in dicto nemore ~~non possit nec valeat~~ uno
uno anno et iret alibi ad cupandum, non possit nec valeat
... in dicto nemore usque ad V annos et suprascripti
... et socii possit et valeat mittere unum alium loco
ditti defficientis. Et ab annis quinque supra possit et valeat
in dicto nemore incidere prout alii Vicini de Barcis.
Item quod suprascripti Daniel et socii debeant actare viam
a Ria usque ad aquam ita et taliter quod possint et valeant
conducere ligna cum eorum curribus. Item quod suprascripti
de Barcis tenentur et dare debeant suprascriptis in aptando viam
laboratores XX, de quibus laboratoribus nobiles viri ... Bastianus et
ser Thanus de S. Vito teneantur et debeant dare operarios octo
suis sumptibus. —

Detto anno, giorno e luogo. Ser Matteo figlio di Ser Tano di S. Vito
affitta per anni 20 ai detti Daniele e compagni di Montereale, il suo

ai cinque
di .16. luio
... di

... ingno

...

... dar a ...
... 1320.
...
...
...

...

...

lis ...
...
... sigilli ...

Botto de [illegible] in Barij per otti ducati d'[illegible] Bacco
in tempo d'guerra o [illegible] [illegible] [illegible] potessero godere del detto Botto.

F Vista p. procuratori di Castello die 30 aug.ti ...

al nome di dio .1435. in vdnei

Muda de Aquilegia affitada a Zuan Drigo de chioza p anni cinq p duc.ti 75. oro i año a pagar i do paghe die haver a di .16. luio contadi da lui p la seconda paga del primo anno ... a di 19. zugno ... 37 ... L 208 ...
e otto luio p la seconda paga del secondo anno ... adi ... zugno de 37. ... p la ... paga ... L 208 ...

... incontro

+ al nome de dio .1435. i vdnei

.1436. muda alli ficado die dar a di .10. agosto del .1436. porto ... conto de v.a d'Aver ... L 624 ...

... L 624 ...

+ .1435. de 2. ...

... ma regalia lui e tignuda dar a ... zuan drigo da chioza p parti de L 320. ... di 20 ... L 62 iiii ...
... p la 2.a paga del 2.o anno ...
... L 62 ...

.1435. i vdnei

1436. Comunita de Aquileia die dar a di p.o ... porto i ... p la 1.a paga de mesi ... de la regalia ... L 160 ...

Ex quodam libro ... olim ... Vitalis ... fide ... sigilli ...

Borro di Malcalza in Barj per otto ducati d'oro [illegible] ; [illegible]
in tempo di guerra o altro che [illegible] potessi godere del detto borro.

F p(er)duta p(er) p(ro)curator(e) [illegible] die 3 aug(ust)i 1555

al nome di dio 1435 in udine

Muda de Aquilegia affitada a Zuan [illegible] de chioza p(er) anni cinq(ue) p(er) duc(a)ti 75 oro l'ano et pagar i do paghe die haver a di 16 luio Contadi da lui p(er) la seconda paga del prim anno [illegible] a di 19 zugno [illegible] 37 [illegible] 15 L 208 s 13 ——

Contadi luio p(er) la seconda paga del secondo anno [illegible] zugno [illegible] 37 [illegible] 12 [illegible] iii p(er) la i paga D 422 - 208 s 13 ————

alli incontro

al nome de dio 1435 i udine

1436 muda alli incontro die dar a di 10 agosto del 1436 porto [illegible] cont(i) de v(ostr)a [illegible] —— L 262 s 4 ——

L 262 s 4 9

1435 a 2 [illegible]

Comunita d'Aquil(eia) die haver p(er) una regalia [illegible] tignuda dar a questa camera i do paghe contadi da Zuan [illegible] dachioza p(er) partida de L 320. [illegible] la ditta die dar al ano contadi de 20 [illegible] iii p(er) [illegible] iii [illegible]
L 262 iii s — o ——

[illegible] in [illegible] p(er) la [illegible] paga del [illegible] anno [illegible]
—— L 262 4 [illegible] ——

alli incontro

al nome de dio 1435 i udine

1436 Comunita de d'Aquileia die dar a di [illegible] agosto porto i [illegible] p(er) la paga de mesi [illegible] de la regalia [illegible] L 160 s — o ——

Ex quodam libro [illegible] olim [illegible] italis [illegible] loc(um)tenentis fide [illegible] [illegible] [illegible] came(ra) [illegible] sigill(o)

[illegible]
[illegible]

1435. 51

In nomine Domini nostri Jesu Christi amen. Anno a nativitate eiusdem 1435, indictione 14, die 17 martii. Ubi in domo [illegible] D. l. t. sub porticulo [illegible] [illegible] ... Jeronimo [illegible] D. Stephano [illegible] [illegible] [illegible] M. D. l. t. [illegible] Mag. D. Civitatis [illegible] [illegible] [illegible] ...

differentia vertente inter nos [illegible] [illegible] nos consortes [illegible] [illegible] nos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nostri, [illegible] Capit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] marani [illegible] altra occasione [illegible] [illegible] [illegible] dictus de marano de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] non possint [illegible] ad piscan in paludibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in dictis paludibus ad piscan, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] D. D. nostri. In manum [illegible] [illegible] [illegible] mandamus [illegible] [illegible] [illegible] suprascripto m. D. l. t. [illegible] partibus audiendas, [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] loci differentia [illegible] [illegible] audire ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: Et comparentibus [illegible] [illegible] Ivano de Avorgnano, et Odorico de Castello [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] de rato [illegible] una, et Laurentio de [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de rato [illegible] altera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] hominum marani [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] suprascripti [illegible] Capitum [illegible] Civitatis [illegible] piscari in dictis paludibus [illegible] [illegible] dictis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] dicta civitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] piscari, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] Mag. D. l. t. [illegible] [illegible] [illegible]: quod [illegible] [illegible] [illegible] laudaverunt et approbaverunt.

[illegible] [illegible] de [illegible] q. [illegible] [illegible] de Justinopoli [illegible] [illegible] [illegible] notarius et suprascripti [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] manu [illegible] [illegible]

[illegible] honestos, Vos omnes et singulos supradictos auctoritate Apostolica qua fungimur in hac parte, harum

1437, 5 Febbrajo Udine. Contratto con una serva (massera) col compenso delle vesti nuziali.

A. D. MCCCCXXXVII. indictione XV, die V intrantis Februarii. Actum Spegnimbergi in burgo de medio in via publica prope domum habitationis infrascripti M.i Petri, presentibus D. Barnaba q. D. Antonii de Spegnimbergo, ser Johanne q. ser Philippi de Stapoldo, Leonardo Feraguccio filio Nicolai de Cisterna omnibus habitantibus in Spegnimbergo testibus etc.

Ibique magister Minias falzarius q. Francisci de Farcento Spegnimbergi habitans pro se et suos heredes tanquam pater et legitimus gubernator Ursule eius filie dedit et locavit prefatam Ursulam eius filiam etatis annorum decem magistro Petro aurifici q. m.i Jacobi a Serijs ad serviendum et ancillandum sibi usque ad quinque annos nunc proxime venturos et deinceps usque quo dicta Ursula nupserit et maritabitur. Cum hoc pacto et conditione inter ipsos habito et firmato, videlicet quod prefatus mag.er Petrus elapso dicto termino quinque annorum tempore tantum quo ipsa Ursula nupserit ultra tamen dictos quinque annos, teneatur et debeat prout ibidem prefato Minico promisit et se obligavit dare, tradere et consignare ipsi Ursule unum lectum cum culcitra, pulvillis, plumacio et linteamini[b]us et omnibus aliis paramentis nuptalibus ipsi Ursule condecentibus; item unum vestitum de baretino aut de blavo; item unam alium vestitum de panno nigro, item unam pelliciam et unum bercandum. Quod si dicta Ursula usque ad dictum terminum cum prefato mag.o Petro non steterit et eidem non servierit, ipse mag.er Petrus in nihilo teneatur. Quam locationem, pacta et omnia suprascripta dicte partes sibi vicissim hinc inde promiserunt perpetuo firma rata et grata habere et tenere et non contrafacere vel venire, obligantes ad hec omnia sua bona mobilia et immobilia, presentia et futura.

Not. Giovanni q. Antonio di Nimis. Arch. Not. Udine.

Ut reedificemus honesta, Vos omnes et singulos supradictos aucto-
ritate Apostolica qua fungimur in hac parte, harum

1450. 26. Jul.

54

Thomas Thomasino de Venetiis Dei, et Apostolice Sedis gratia Recanatensis, et Maceratensis Episcopus, ac Ludovicus Barbo de Venetiis eadem gratia Abbas sancte Iustine de Padua in Patriarchatu et Provincia Aquilejensis, nonnullarumque aliarum Civitatum Longobardie quarumcumque Ecclesiarum, Ordinum, ac religiosorum locorum Visitatores, Correctores et reformatores generales a Sede Apostolica specialiter deputati Universis et singulis Clericis cuiuscumque dignitatis, status, ordinis, sexus, et conditionis exitant, tam secularibus quam regularibus, tam in sacris ordinibus constitutis quam aliis per Patriarchatum Aquilejensem ubilibet constitutis salutem in Domino sempiternam. Ex commisso nobis in partibus supradictis per Apostolicam Sedem officio vigilanter insistere nos oportet ut sancte Ecclesie membra, que antiqui hostis calliditate a clericalis vite mundicia, et morum honestate collapsa reperimus, per oportuna remedia quantum in Deo possumus, reducamus, et reformemus in melius. Cum igitur ad nostram notitiam in nostre visitationis progressu sit deductum nonnullos sacerdotes et Clericos alios, Dei timore postposito, damnationis eterne penam non verentes, mulierculas de incontinentia suspectas publice in eorum domibus retinere, et eis abuti in gravem divine Majestatis offensam, sancte Dei Ecclesie et totius Ecclesiastici status et ordinis dedecus, et detrimentum, scandalumque populi Christiani; Nos qui ad hoc, licet immeriti, ab eadem Sede Apostolica missi sumus, ut vitia removeantur a Domo Dei, quam sanctitudo decet, atque mundicia, summopere in eadem reedificemus honesta, Vos omnes et singulos supradictos auctoritate Apostolica qua fungimur in hac parte, harum

tenore monemus, et requirimus, ac hortamur in Domino Je.
Christo, vobis nihilominus et vestrum singulis in virtute san
obedientie districte precipiendo mandantes quatenus usque
octavam Resurrectionis Dominice proxime future quem termi.
vobis omnibus et singulis pro ultimo et peremptorio termino a
-gnamus, omnes et quaslibet Mulieres de incontinentia suspe
debeatis, et vestrum singuli debeant a vobis, et domibus habita
vestrarum exclusisse totaliter, et effectualiter amovisse eas
de cetero admissuri nullatenus, nec ad eas adituri providentes
interim dicto termino pendente exhortationibus et remediis vi
possibilibus, ut honeste viventes veniam a Domino de commis
per dignam penitentiam implorare non desinant. Si qui aute
vestrum intra dictum terminum mandata nostra hujusmo
imma verius Apostolica parvipendentes dictas a se feminas
fectualiter non eiecerint seu in presenti ejectas de cetero ad se
fecerint, aut ipsi ad domos dictarum Mulierum ejectarum a
cesserint, et si ipsi qui infra dictum terminum debent eas expe
ipsas, vel alias similes, post lapsum dictum terminum ad se rec
perint, aut ad ipsas accesserint, omnibus beneficiis, et officiis Ecle
siasticis que obtinent, sint ipso facto privati, quibus eos sic
publicos Fornicarios ex nunc pro ut ex tunc et ex tunc pro
ex nunc auctoritate prefata declaramus fore privatos, man
dantes Ordinariis immediatis eorundem beneficiorum Colla
ribus, ut ipsa beneficia personis aliis idoneis conferre non
differant et nihilominus hi publici concubinarii usque quo
cum eis per Superiores suos post ipsarum Concubinarum
missionem manifestamque vitae emendationem fuerit d
pensatum; ad susceptionem quorumcumque honorum dignit
tum, beneficiorum, vel officiorum sint inhabiles juxta in

in sacrosancto generali Basiliensi Concilio nuper edito. Quod si post dispensationem forte sic obtentam recidivo vomitu ad hujus=
=modi publicum concubinatum redierint, sine spe dispensationis ad predicta prorsus inhabiles fiant. Quod si hi ad quos talium coercitio pertinet eos, ut predictum est, punire neglexerint, eorum superiores tam in ipsos de neglectu quam in illos pro concubinatu animad=
versione condigna procedere non omittant, ut in die districti examinis de subditorum suorum sanguine intrepidam valeant red=
dere rationem. declarantes Mulieres esse de incontinentia suspectas, que etatem quadraginta quinque annorum non excesserint. Mandamus insuper, ut nullus clericalis cujuscumque conditionis sexus, vel dignitatis existat, publicas tabernas nisi pro necessita=
=te itineris intrare vel ibi bibere aut morari aut ludere ad taxil=
=los, vel aliter illegitime ludere per se vel alias aliquas personas, seu lusori=
bus favere inibi vel alibi, vel eis pecuniam vel quodlibet aliud mutu=
are, seu ludos et lusores in domo propria retinere aut dicto nefando operi quomodolibet suffragari pro cupiditate lucrandi presumat. Quod si aliquis repertus fuerit huic nostro immo verius Apostolico salubri contraire mandato in marcturam unam solid. in fabri=
cam majoris Ecclesie Sociruli tali commiserit effectualiter con=
vertendam toties quoties repertus fuerit transgressor absque spe gratie ipsum sic repertum transgressorem auctoritate pre=
fata condemnamus, et nihilominus qui sic pecuniam hujus=
=modi vicerit, sicut turpiter adeptum reddere teneatur in dictam fabricam etiam effectualiter convertendam. Quod si quis pluries videlicet usque ad trinam vicem fuerit correp=
tus et punitus velut incorrigibilis, si amplius predicta commi=
serit, ipsum beneficiis aut officiis Ecclesiasticis modo quo supra privamus. Preterea quoniam grave est et divini plenum animadversione judicii, ut monasteria sanctimonialium que claustro contente, solique Deo in suo flore dignissimo conti=
nentie devotione continua servire debent, clericorum, vel saeco

rum frequentatione turbentur, omnes et singulos tam clericos quam laicos, tam seculares quam regulares cujuscumque sexus, dignitatis ordinis et gradus, vel conditionis existant, harum serie monemus ac hortamur vobis nihilominus et vestrum singulis in virtute sancte obedientie et sub excommunicationis pena quam ex nunc prout ex tunc, et ex tunc prout ex nunc contra vos et vestrum singulos infrascriptis mandatis nostris, immo verius Apostolicis parentes trina monitione canonica premissa ferimus in his scriptis districte precipiendo mandantes, ut ab ingressu quorum=cumque monasteriorum Monialium penitus abstineatis et vestrum singuli abstineant, inhibentes ne quisquam vestrum audeat prefatorum monasteriorum clausuras, et habitationes sanctimonialium prefato=rum nisi dumtaxat ad fenestras parlatoriis pro collocutione deputatas accedere, salvis mulieribus honestis, nec non in casu infirmitatis Medico, et celebrationi Missarum aut ministrandis sacramentis sacerdote deputato, quem talem sacerdotem etatis quinquaginta annorum et ultra esse volumus, asociatum uno adolescente qui etatem duodecim annorum non excedat et preter casus [illegible] muratores, aut alios artifices magistros, et qui contrafecerit in excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, a qua absolvi non possint nisi de licentia Dni Vicarii Carissimi Patriarche Aquilejensis, aut alterius, qui ad hoc esset per Sedem Apostolicam deputatus prestito sacramento de amplius non contrafaciendo. Demum illas abusivas et Deo odibiles, periculosasque ad multa scandala producenda consuetudines per quas introductum esse videtur, ut moniales nescientes quo duce spiritu quodammodo vagantes per alienas domos discur=rant amovere, et abolere salubriter cupientes, statuimus et mandamus, quatenus omnes et singule moniales tam Abbatisse quam Priorisse, quam etiam cetere Moniales quorum=cumque monasteriorum sanctimonialium in Diocesi [illegible]

Aquilejensi constitu ad domos aliorum cujuscumque conditionis exi=
stentium qualicumque causa sive quibuscumque ex causis a jure non
concessis sub excommunicationis pena quam modo suprascripto ferimus
et quam ipso facto ipse et earum singule incurrant accedere non pre=
=sumant, a qua absolvi non possint nisi modo superius descripto. Volentes
tamen dictis monialibus quantum possumus compati et misericorditer indul=
=gere per presentes eisdem facultatem concedimus, ut earum singule bine
intendentes semel in mense dumtaxat suos consanguineos et attinentes visi=
tare valeant, ita tamen quod eadem die ad monasterium suum redire
teneantur, nec extra monasterium dormire presumant nec quovis modo
muros locorum in quibus monasteria hujusmodi sunt edificata exire
presumant. In quorum omnium et singulorum fidem has presentes fieri
jussimus, et nostro Thome Episcopi prefati sigillo rotundo quo utimur in
hac parte communi nomine impresso roborari, atque in actis nostri of-
ficii ad posteritatis memoriam registrari, nec non in formam edicti publici
in valvis majoris Ecclesie Collegiate Civitatensis per Nicolaum Juniorem
latoris de Alemania de familia nostra, nostrumque et officii nostri
juratum nuncium affigi mandavimus, atque ibidem dimitti, de
quarum affixione ejus relationi plenam dedimus fidem vel
publico documento exinde confecto. Datum et actum in Civitate
Austrie, Die Lune XXVI mensis Februarii sub anno a Nativi=
tate Domini MCCCCXXXVIII. Ind. XV. Pontificatus vero san=
ctissimi in Christo Patris et Dni nostri Dni Eugenii divina
providentia Pape Quarti Anno septimo.

Andreas Pergamens
Cancellarius

Questo [illegible] dal Nob.[mo] Sig.[r] [illegible] [illegible] a. 1438. 20 luglio la [illegible]
[illegible] di [illegible] Pietro Martini di Udine:
[illegible] [illegible] Thorvaldsen [illegible] [illegible] [illegible]

1437, 9 aprile. S. Giorgio presso Barcis. I signori di Montereale e Tano di S. Vito giurisdicenti di Barcis, proibiscono ad altri [illegible] commestibile nella detta giurisdizione eccettuati [illegible] del luogo.

Giovanni Nicolò q. Zanutto q. Zaccaria Notajo di Pordenone [illegible]

A. D. 1437, ind. XV, die 9 aprilis, actum supra pratum ecclesie S. Georgii districtus Barcis, ubi [illegible] presentibus nobilibus viris D. Federico q. Ser Johannis de Ragogna, [illegible] rino Turris, Ser Henrico q. Ser Nicolai de S. [illegible] et aliis. Ibique Petrus Muschita de Barcis iuramento [illegible] retulit mihi notario infrascripto de mandato nobilium virorum Ser [illegible] de Monteregali ac Dominis Ville Barcis pro duabus partibus nec non pro nobili viro Ser Thano de S. Vito domino pro tercia parte, proclamasse voce preconia alta voce ubi erat multitudo personarum, quod nullus seu nulla persona audeat vel ausus sit conducere aut conduci facere vinum, panem nec carnes ad vendendum seu [illegible] facere ad minutum supra territorio et districtu Ville Barcis, salvo quod omnes habitantes in dicta Villa possint et valeant in dicta Villa et confinibus vendere panem, vinum et carnes absque contradicione alicuius persone, salvis personis habentibus et cognoscentibus posse conducere aut conduci facere cum licentia suprascriptorum Dominorum in pena librarum octo parvorum pro qualibet vice. Et si aliquis presumpserit aut contrafecerit in vendendo vinum, panem et carnes ut superius expressum est, cadat ad penam librarum 8 parv. pro qualibet contrafacienti.

dipendente dall'Austria. Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. [illegible]

cui de iure debebitur Et si de hoc mandato aliquis reputat
se gravatum, compareat coram Magnifico ac Generoso Domino
Patrie Fori Julii Locumtenente ad dicendum qua de causa se
agravatur. Dummodo denunciatum nobis fuerit ad eorum dis-
pensionem de qua proclamatione facta rogatus fui facere instru-
mentum etc. —

1439, 24 Gennajo Udine — Tommaso (?) Abate di Sesto e Daniele di Strassoldo Decano d'Udine giudici arbitri decidono che la Chiesa di Avasinis possa avere il diritto battesimale per sei mesi dell'anno salvo un annuo contrassegno di dipendenza dalla Pieve di Osoppo.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis ejusdem domini nostri Jesu Christi MCCCCXXXIX, ind. II, die vero sabbati XXIV mensis Januarii hora vesperorum, actum Utini aquilegensis diocesis penes ecclesiam maiorem collegiatam S. Marie in domo capitulari ejusdem ecclesie ubi per infrascriptum dominum vicarium ius reddi consuevit, presentibus venerabilibus viris domino presbitero Jacobo de Venetiis plebano Buie, egregio iuris utriusque doctore D. Juliano de Florentia, discretis viris ser Antonio notario Mathiussii et ser Antonio notario a Fornace de Utino testibus et aliis pluribus ad hec habitis vocatis et rogatis.

Hi reverendi patres et domini D. Thomas de Savidis de Padua egregius decretorum doctor benemeritus Abbas Sextensis et vicarius in spiritualibus generalis sancte sedis Aquilegensis et egregius in iure canonico licentiatus D. Daniel de Strasoldo Decanus benemeritus prelibate ecclesie collegiate S. Marie de Utino tamquam communes arbitri et arbitratores electi et assumpti per partes infrascriptas ut in compromisso latius patet, presentibus Andrea q. Odorici del Merchadant et ... q. Lodovici Osopio tamquam sindicis et procuratoribus hominum et comunitatis ville de Osopio et Jacobo Chulotte q. Johannis de Avasinis tamquam sindico et procuratore hominum et comunitatis ville de Avasinis et per antedictos dominos arbitros et arbitratores ibidem admonitis ad infrascriptas sententias audiendas et per eos ferendas, ipsis quoque partibus nihilominus sententiam ferri petentibus et instantibus, eorum sententiam sive sententias sedendo in scriptis pronunciaverunt inter dictas partes in hunc modum videlicet:

Nos Thomas de Savidis Abbas Sextensis et vicarius generalis pro diocesi aquilegensi et ~~Nos Thomas et~~ Daniel de Strasoldo Decanus ecclesie collegiate S. Marie de Utino et

tamquam communes arbitri et arbitratores electi et assumpti ad tollendum certam litem, causam et differentiam, lites, causas, questiones et differentias vertentes inter homines et comune ville de Osopio ex una parte et homines et comunitatem ville de Avasinis ex alia nomine et occasione baptismatis ecclesie S. Nicolai de Avasinis capelle subiecte plebi S. Petri de Osopio, ut latius patet in compromisso inde facto ... et plenariter

...rospea deate dall'Austria — Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. Sigilli ...

celebrato inter dictas partes et scripto manu Johannis de Vinis sub MCCCCXXXVIII

Ind. I, die XXVIII mensis Julii et per nos causa rationabili quatuor vicibus pr

rogato ut constat manu eiusdem Johannis notarii nostri sub iamdictis millesim

et inditione die III mensis Septembris; de secunda vero constat manu Ser Ra

phaelis notarii de Verona Utini habitantis sub antedictis proxime millesimo et in

ditione, die sabbati XXVII eiusdem mensis Septembris; de tertia autem constat ma

eiusdem Ser Raphaelis notarii sub eisdem millesimo et inditione, die veneris XX

mensis Octobris; de quarta vero prorogatione constat manu D. Jacobi Francisci d

Utino canonici Utinensis et publici apostolica et imperiali auctoritate notarii su

antedictis proxime millesimo et inditione, prima die veneris XIX mensis decem

quarum quidem prorogationum tenorem de verbo ad verbum mandamus per su

scriptum Johannem notarium nostrum de Vinis presentibus inseri, subscribi

et apponi, visis auditis intellectis examinatis et inspectis iuribus probatio

nibus et allegationibus que et quas ipse partes coram nobis producere propone

et allegare voluerunt, habitaque super hiis matura deliberatione Christi no

ne cuiusque gloriosissime genitricis semper virginis Marie invocato, de quorum vultu cunt

recta procedunt iudicia, presentibus antedictis partibus et coram nobis ad presen

diem locum et horam ad hanc nostram sententiam audiendam legitime cita

et admonitis et sententiam per nos ferri petentibus nostram sententiam diffini

tivam in his scriptis pronunciamus sententiamus declaramus et arbitramu

in hunc modum, videlicet quod dicti homines et comune de Avasinis absq

impedimento et contradictione dictorum et comunitatis sive ecclesie plebis sanct

Petri de Osopio possint et valeant in ecclesia predicta sancti Nicolai de Avasinis eor

pueros et filios utriusque sexus baptizare seu baptizari facere per plebanum qui pro

tempore fuerit dicte plebis sancti Petri de Osopio annuatim et perpetuo quatuor m

sibus anni tantum, videlicet de mensibus Aprilis, Maii, Iunii et Iulii. Reliquis ver

mensibus totius anni teneantur et debeant dicti homines de Avasinis eorum pue

et filios utriusque sexus baptizari facere per dictum plebanum in ecclesia predicta

sancti Petri de Osopio et non alibi. Cum hoc quod prefati homines et comune ville d

Avasinis teneantur et debeant perpetuo et annuatim in die festi sancti Petri de Osopio de mense Junii presentare, dare tradere et consignare cum effectu in uno vero unius libre unum ducatum boni auri et iusti ponderis prelibate matri ecclesie sancti Petri de Osopio in honorem ac signum preheminentie et ad ipsam matricem ecclesiam vere ac devote obedientie.

Item sententiamus pronunciamus et declaramus quod neutra partium predictarum possit aut debeat ullo unquam tempore alteram partem inquietare turbare vel molestare super predictis seu predictorum aliquo sub pena in compromisso contenta.

Item sententiamus et arbitramur quod sit in optione et electione dictorum hominum et comunis de Avasinis usque duos menses nunc proxime et subsequenter venturos tantum, loco dictorum quatuor mensium scilicet Aprilis, Maji, Junii et Julii, alios quatuor menses permutare eligere et assumere pro baptizando seu baptizari faciendo per dictum plebanum eorum pueros et filios in predicta ecclesia sive capella sancti Nicolai. Alioquin si infra dictos duos menses alios quatuor menses sibi non permutaverint et elegerint ut supra dictis quatuor mensibus supranominatis et specificatis tantum, teneantur suos possint baptizari facere ut supra declaratum est.

Item sententiamus mandamus et declaramus quod nullus sacerdos sive clericus possit aut debeat in dicta ecclesia sancti Nicolai ullo tempore baptizare officiare seu divina celebrare absque licentia et expresso consensu plebani antedicti.

Item diffinimus, sententiamus mandamus arbitramur et arbitramentamur quod ipse partes supraescriptas nostras latas sententias pronunciationes declarationes et diffinitiones laudare approbare ratificare observare et adimplere et in nullo penitus contrafacere aut contravenire debeant sub pena in compromisso contenta. Quas quidem sententias pronunciationes declarationes prefati Andreas et Franciscus nomine quo supra ibidem viva voce in omnibus et per totum laudaverunt approbaverunt et ratificaverunt

...rappresentate dall'Austria. Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. Mapp. [illegible]

Lecta lata et in scriptis promulgata fuit suprascripta sententia per prelibatos dominos arbitros et arbitratores sub millesimo cccc xxxix . ind.
II. die sabbati XXIV mensis Januarii hora loco et testibus suprascriptis
Ego Johannes q. Antonii de Vinis civis et habitator Utini publicus imperiali
auctoritate notarius etc rogatus etc in hanc publicam formam redegi etc.

Arch. Not. Udine.

1439, a) Venezia, [illegible] Francesco Sforza ed il Gattamelata partecipano al Doge di Vengia la rotta di Nicolò Piccinino.

[illegible]

Di Francesco Sforza [illegible]

[illegible] Principe et Excellentissime Domine [illegible] [illegible] gaudium [illegible] difficultà [illegible] passi de tempo, [illegible] tutti li detti passi [illegible] che [illegible] de Brescia [illegible] in forma che [illegible] Carlo figlio del Signor da Mantova [illegible] molti [illegible] [illegible] V. S. [illegible]

[illegible] 1439,
[illegible] XXI

[illegible] Sforza Vicecomes
Gattamelata de Narnia.

Dal [illegible] 1439 [illegible]

[illegible] dall'Austria – Così anche oggi (1847) perdura lo stemma di Pordenone – [illegible]

1440, 3 maggio. Udine. Consiglio del Parlamento sui diritti di Consorti del Castello di S. Daniele. Copia antica dell'Arch. Varmo.

58

In Christi Noe. Amen. anno a Nativitate ejusdem 1440. ind.
p.ma die Lune 3.° mensis maij. Utini in pleno Consilio
Parlamenti gentis totius Patrie Fori julij ordine ac man-
dato S.mi Do: nri Venet. ut cet. celebrato die 2.do dicti
mensis maij in ecclia S. Francisci. In quo quidem Con.°
Interfuerunt de m.to prefati excelsi Dom.i Viri Magni-
fici Dnus Jacobus Trivisano honorand.s Locumt.s Patrie
Nicolaus Georgio hon.s Consiliarius Venet. Petrus Laure-
dano honorandi Caput Consilij, Andreas Contareno hon.
sapiens terrarum de novo adquisitarum. alij interfuerunt
infrascripti nominati electi In d.o Parlamento
per Consiliarijs dicti Parlamenti Consilij Videlicet R.dus
Pater in Xto. D. Enricus Dei gratia Epus Concordiensis
et Ven. Dnus Nicolaus de Portugruario Decanus ecclie
Aquilejensis pro Prelatis, S.r Federicus Comes de Purlilijs
pro liberis, S.r Meynardus de Ruluincis D. Tristanus
de Savorgnano, S.r Nicolaus de Spilimbergo, S.r Artuicus de
Prampergo, S.r Petrus de Cucanea, S.r Hector de Gramoldo, ac
S.r Nicolaus de Attimis, S.r Odoricus de Castello pro
nobilibus. S.r Thobias Potestas S.r Odoricus Provisor
dicte Terre pro Communit.e Aquilejen. S.r Nicolaus
de Portis S.r Artic de Claricinis pro Commun.e
Civitatis Austrie, D. D. Joannes Mayri H. Doc. S.r Joes
de Susanna pro Communit.e Utini S.r Fantinus et
S.r Pantaleon de Glemona pro Commun.e Glemone.
Audita supplicatione exhibita coram prefatis honora-
bilissimis D. D. et Consilio continentie istius honorabi-
les, magnifici, et Generosi Viri D. plurimum hon.e
ex parte fidelissimorum servitorum Illmi et E.mi
Dni. Do. Venet. S.r Guarneri et Nicolai de S.to

... reale dell'Austria. Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. ... [illegible]

Daniele et aliorum suorum Consortum exponitur magnificentijs Vestris qualenus ipsi, et sui Predecessores recognoverunt in pheudum habitantie loci sive Castrum S.ti Danielis ab Eccl.a Aquilejen. quod castrum nondum sunt ultra annos sexaginta habebat sub se villa ubi modo est facta terra muris vallata ac fossis fortificata p progenitores dictorum Nobb. ipsorum Castrum S. Danielis cum suis juribus ac pertinentijs jure dicti pheudi habitantie fuit possessum: itē exponitur qualiter ipsi nobiles tenentes ipsum castrum in d.o jure pheudi semper soliti fuerunt respondere in generalibus Parlamentis pro dicto loco sive castro S. Danielis, et non alij habitantes dicto loco S.i Danielis ubi modo est facta terra prout quas octo annis citra p. novitate prędictam. ite dicitur et exponitur q alijs nobilibus recognoscentibus similia pheuda fuit observatū illud quod observatur. Quare applicatur istantiis me vestris spectabilitatibus ac magnificentijs qualenus dignetur ipsos Nobb. admittere ad respondend. in generalibus Parlamentis pro dicto loco et castro S. Danielis, et ipsos Nobb. reducere in suum antiquum et pristinum statum dicti juris, et alijs habitantibus in d.o loco S.i Danielis qui ja fuit Villa et a modico tempore citra reducta est terra imponere perpetuum silentiū. de prędictis responsione et preminentia in eodē Consilio Parlamenti per omnes ac nemine discrepante deliberatum

et ten

ac terminatum fuit quod quia Nobb.s de S.to Daniele convocari debeant ad Parlamenta nomine ipsorum Nobilium de S. Daniele et similiter quod Communitas S. Danielis debeat convocari ad dicta Parlamenta post convocationem aliarum Communitatum. Quae quidem omnia prefati DD.i de Consilio mandaverunt mihi Josepho Cancell.o quatenus in publicam formam redigam et de eis publicum conficiam instrumentum.

S. N. Ego Joseph. de Papia q. D. Joannis Pub.s Imperiali auctoritate not.s et prefati honorabilis Consilij Cancell.s premissis omnibus presens fui aliisque ea cum praef. Con.o m.to rogatus fui et publicavi et in testimonium me subscripsi meo signo apposito consueto.

Documentum premissorum ex libro veteri tabulis ligneis cooperto existente apud Nobb. D.nos de Varmo exemplavit J. B. C. P. F. J.

spenedate dall'Austria. Così anche oggi (1897) perduta lo stemma di Pordenone. Oggi Audio

1440 27 Giugno [illegible] dove già fu la Villa di Chiasottis (presso Plasencis).
compromesso e Sentenza arbitraria per differenze in cagione di pascolo
tra i Comuni delle Ville di Zucuniso e San Marco. — Segue un aggiunto [illegible]

Anno a nativitate D. n. Jesu Christi MCCCCXL. Ind. III. die XXVII mensis Junii, actum supra strata publica sive trivetto tendente Spegnimbergum extra villam que olim fuit Chiasottis nunc in pustotta et derelicta quasi prope crucem, presentibus Nicolao filio Laurentii de Faganea, Antonio habitante in Plasenza q. Dominici de Chiasottis, Dominico filio Johannis de Chiasottis habitante in Plasenza testibus adhibitis vocatis rogatis et aliis.

Utique de omni et singula lite causa questione et differentia, controversia et querela, litibus causis questionibus differentiis controversiis et querelis [illegible] tibus seu que verti oriri et esse possent inter homines et comune Ville Sancti Marci ex una et homines et comune Ville Zuchunici ex altera partibus usque in presentem diem occasione et occasione cuiusdam pignorationis facte per homines et comune Zuchonici seu per eorum parte contra homines et comune Ville Sancti Marci sive aliquem vicinum ipsorum in et supra quodam prato recto per Johannem de Chiasottis habitantem in Plasenza, quod est situm extra Villam Chiasottis versus solis ortum iuxta campos rectos per eundem Johannem, iuxta quosdam campos rectos per [illegible] Bartulum de Sancto Marco qui sunt nobilis ser Simonis de Colloreto, iuxta [illegible] pratum dicti Bartuli versus meridiem et iuxta alios veriores confines per quod pratum tendit una via superior quasi per penes campos rectos per eundem Johannem de Chiasottis et citationis de exfortio emanate ad petitionem et instantiam hominum et comunis Ville Sancti Marci, adversus homines et comune Ville Zuchonici occasione dicte pignorationis de qua supra et de huiusmodi citatione et processibus continere asseritur fuit manu ser Nicolai notarii Medici de Utino etc., Johannes habitans in Sancto Marco q. Stefani de Mereto Tombe tamquam sindicus et procurator ut asserens hominum et comunis Ville Sancti Marci ex una

[illegible] il Duca [illegible] che al sigillo [illegible]
modificato colla unione della insegna Austriaca (fondo rosso a fascia d'argento) che era propria della città o Castello siccome dipendente dall'Austria. — Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. [illegible]

et Jacobus q. Nicolussii ac Stefanus Moretti de Zuchunico tamquam procuratores et sindici hominum et comunis Ville Zuchunici ex altera parte, prout de procuratorio manu ser Bartholomei notarii de Faganea, se compromiserunt et liberaliter laxaverunt in providos viros Bertulum q. Gregorii de Sancto Marco pro parte hominum et comunis Sancti Marci et Jacobum habitantem in Zuchonico q. Dominici Narcutii de Fagagna pro parte comunis et hominum Ville Zuchonici, nec non in Odoricum q. Comutii Bunifan de Martignacho tamquam in tertium, comuniter et de pari consensu predictas partes electum et confidenter assumptum tamquam in arbitros, transactores, concordatores etc. dantes, concedentes et attribuentes partes ipse etc. plenam et liberam auctoritatem, facultatem, licentiam et bayliam, [illegible] lites etc., audiendi, comprehendi etc. sub pena [illegible] [illegible] contra in singulis huius contractus capitulis etc.

Et successive predictis supra millesimo, indictione, die, loco et testibus supra scriptis arbitri arbitratores arbitramentatores transactores concordatores pacificatores [illegible] viri et amici comunes ut supra electi et assumpti, visis auditis examinatis et intellectis iuribus probationibus scripturis et allegationibus ipsarum partium et que dicte partes dicere producere monstrare et allegare voluerunt et supra predictis participato ac comunicato consilio bonorum virorum et inter se supra premissis matura et diligenti deliberatione prehabita, ipsis partibus presentibus et monitis et certis aliis bonis viris utriusque ville videlicet sancti Marci et Zuchunici, Christi domini nostri Jesu nomine invocato a [illegible] cuius [illegible] universa tramite recto prodeunt, dixerunt, pronunciaverunt, concordaverunt, terminaverunt, laudaverunt, arbitrati et arbitramentati fuerunt, deciserunt et amicabiliter composuerunt ut infra sequitur:

Et primo videlicet quod homines et comune Ville Zuchunici pro ista vice largiantur [illegible] quam habere debebant a hominibus Ville Sancti Marci occasione pignorationis facte pro parte ipsorum hominum Ville Zuchunici contra homines Ville

sancti Marci occasione pignorationis facte pro parte ipsorum hominum Ville Zuchunici contra homines Ville sancti Marci in prato secto per Johannem de Chiapottis habitantem in Placenza, que multa erat quatuor denariorum et quod restituere debeant dictis hominibus de sancto Marco unum palum ferreum quem receperant ipsi de Zuchunico pro pignore pro veda[1] que erat unius armentario eorum de sancto Marco quando fuit pignoratus

Item sententiaverunt etc. quod homines et comune Ville Zuchunici deinceps accipere debeant hominibus Ville sancti Marci seu eorum armentariis et pastoribus quando eos contingeret pignorari, pro multa soldos et non denarios, videlicet quod ubi prius solvebantur denarii octo solvi debeant soldi octo et ubi hactenus soluti sunt pro multa denarii quatuor, solvi debeant in futurum soldi quatuor.

Item concordaverunt etc. quod homines de sancto Marco seu eorum armentarii et pastores possint et valeant in futurum pasculare cum eorum animalibus in prato Johannis de Chiapottis seu per eum secto, confinato ut in supradicto compromisso usque supra prato confinante cum pascuo comunis Villatte etc. ac supra pratis sitis infra pascuum Villatte infra viam de Chiapottis, infra tabeam Ville sancti Marci, infra pascuum Ville de Tomba, infra viam qua itur per quam itur de Tomba Blessanum et generaliter in quibuscumque aliis pratis dictorum hominum et comune Ville Zuchunici habeant guardiam seu custodiam et ius guardandi seu custodiendi pacifice et quiete absque contradictione vel impedimento hominum et comunis Ville Zuchunici, incipiendo ab ultima die dominicali mensis Augusti singulis annis usque ad festum sancti Floriani de mense Maij, et hoc annuatim et perpetualiter, exceptis tamen porcis, quos in eisdem pratis ducere non debeant ipsi homines de sancto Marco

Item sententiaverunt etc. quod si homines vel per homines Zuchunici damnum aliquod inferretur in et supra pratis quorum homines et comune Zuchunici

[1] armento.

(1) Sembra che il Duca accordi che il sigillo comunale rappresentante ... modificato colla unione della insegna Austriaca (fondo rosso e fascia d'argento) che era propria della città o Castello siccome dipendente dall'Austria. Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. [illegible]

habent guardariam seu custodiam et ius custodiendi hominibus Ville sancti Mar.
quod non debeant seu teneantur ipsi homines de Zuchonico solvere aliquam multam
eo quod habent guardariam et ius custodiendi hominibus Ville sancti Marci, sed
teneantur tantum solvere et emendare damnum datum et extimatum seu
extimandum per extimatores requisitos vel deputandos illi cui damnum
illatum fuerit.

Item sententiaverunt etc. quod si per homines seu pastores Ville Sancti Marci
pascularentur in pratis quorum homines de Zuchonico habent guardariam et ius
custodiendi, elapso festo sancti Floriani usque ad ultimam dominicam mensis
Augusti exclusive, solvere debeant multam, videlicet armentarius soldos octo
et pastor soldos quatuor.

Item laudaverunt et ex et amicabiliter composuerunt, quod si damnum
aliquod illatum fuerit in pratis quorum homines Ville Zuchunici habent
guardariam et guardandi ius per homines Ville sancti Marci ab ultima domi-
nica mensis Augusti usque ad festum sancti Michaelis in pratis non sectis per
homines et comune Ville sancti Marci; teneantur facere et cogere illum
de Villa sancti Marci qui damnum dederit, ad satisfacere et emendare damnum
illi qui damnum passus fuerit.

Item sententiaverunt etc. quod si homines Ville sancti Marci vel aliquis ex eis invenirent
aliquos de aliis locis et villis infra tempus predictum damnum aliquod inferentes
in eisdem pratis in quibus dicti homines et comune Ville Zuchunici habent guardariam
et custodiam, teneantur et debeant denunciare decano Ville Zuchunici sub pena

in compromisso adiecta
Item mandaverunt etc. quod nullus de Villa Zuchunici possit vel valeat pigno-
rare homines de Sancto Marco seu eorum armentarios et pastores, nisi guardianus

iuratus vel saltarius iuratus Ville Zuchunici.

Item dixerunt etc. quod homines Zuchunici eorumque annuatarii et pastores possint et valeant pasculare cum suorum animalibus in et supra pratis in quibus habent guardariam ad ipsorum beneplacitum, pratis non extantibus bannitis.

Item sententiaverunt et quod homines ville sancti Marci semel tantum hinc ad festum sancti Martini proximum futurum dare teneantur et solvere in capo fratrum Cosme et Damiani de Zuchunico marcham unam soldorum, et hoc ideo quia per eosdem arbitros, arbitratores et amicabiles compositores data concessa et attributa est facultas ipsis hominibus de sancto Marco pasculandi a bultima dominica Augusti usque ad festum sancti Michaelis annuatim in pratis quorum ipsi homines de Zuchunico habeant guardariam et ius guardandi seu custodiendi, ubi prius dictum ius non habebant ante presentem latam sententiam. Absolvendo hinc inde partes ab expensis per eas factis, reservando tamen sibi ipsi arbitri arbitratores pacificatores concordatores boni viri et amici communes potestatem facultatem et bayliam declarandi pronunciandi laudandi arbitrandi arbitramentandi, amicabiliter componendi et de novo sententiandi si quid per eos foret ommissum in sententiando supra differentiis vertentibus inter dicta comunitates supra nominatas; mandantes quoque supra dicti arbitri, arbitratores et amicabiles compositores dictis partibus presentibus quatenus sub pena in compromisso adiecta supra dictam eorum arbitrariam sententiam laudum arbitrium arbitramentum concordium pronuntiationem et amicabilem compositionem laudarent approbarent et in se susciperent. Cuius mandati vigore et metu pene descripte in compromisso, ipsam sententiam supra latam et omnia et singula in ea contenta ipsi sindici et procuratores comunitatum Villarum Zuchunici

[illegible] semplicemente [illegible] che al sigillo comunale [illegible] modificato colla unione della insegna Austriaca (fondo rosso e fascia d'argento) che era propria della città o Castello si come dipendente dall'Austria. Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. Giuseppe Auda [?]

et Sancti Marci laudaverunt approbaverunt et in se susceperunt in omnibus et per totum, rogantes me Antonium notarium subscriptum.

Ego Antonius de Fabris publicus imperiali auctoritate notarius hiis omnibus interfui et rogatus scripsi.

Da protocollo originale del not. Antonio a Fabris di Udine. Arch. Not. Udine.

Anno a nativitate suprascriptis, die lune XXV mensis Iulii, actum Utini in burgo Glemone interiori ante domum habitationis M.i Stefani barberii Peterati, presentibus M.o Iohanne aurifice filio ser Antonii Violetti de Utino, Leonardo sartore filio M.i Petri Corvati sartoris de Utino testibus adhibitis vocatis rogatis et aliis.

Utique cum alias super certis litibus causis, questionibus et differentiis vertentibus inter homines et comune Ville Sancti Marci ex una et homines et comune Ville Zuchunici ex altera partibus occasione pignorationibus etc. compromissum foret in.... arbitros etc. et deinde ipsi arbitri et arbitratores eorum in scriptis etc. sententiam protulissent etc. manu mei Antonii a Fabris notarii infrascripti: Nunc autem.... prefati arbitri ex auctoritate et licentia sibi reservatis, volentibus tamen partibus.... Christi nomine invocato dixerunt, pronunciaverunt etc.; primo: Quod homines et Comune Ville Sancti Marci possint et valeant pasculare cum suis animalibus in pratis ipsorum de Sancto Marco tempore quo secabunt prata sua sive in eis laborabunt absque aliqua molla, sine contradictione alicuius persone, et maxime hominum et comunis Zuchunici.

Item declarando et addendo sententiaverunt etc. quod homines Ville Sancti Marci possint ire in suis pratis et non aliorum vicinorum cum animalibus suis grossis et minutis ad pasculandum, eundo de strata vel de pascuo sive comugna, non eundo seu damnificando per prata aliorum sine molestia et perturbatione illorum de Zuchunico etiam si prata forent

banniti. Et si accederet non possent quando vadant per prata ipsorum quod pignoreantur per guardianum Zuchunici si reperiantur pro qualibet vice pro molta videlicet soldorum quatuor. Et si homines sancti Marci videlicet quilibet vicinus auederent in pratis suis ut supra, et si unus pastor duceret animalia grossa et minuta simul, quod unam tantum moltam solvere teneatur et debeat. Absolventesque etiam dictas partes ab expensis per eas hactenus factis, declarantes tamen quod illa pars que lamentum et querelam fecit, debeat et teneatur ipsum lamentum retrahere ita et taliter quod pars contra quam est conquestum occasione ipsius lamenti damnum aliquod non patiatur. Quam additionem etc. prefati sindici partium suprascriptarum laudaverunt etc.

Ibique constitutus Johannes habitans in Sancto Marco q. Stefani de Meretto tamquam sindicus et procurator hominum et comunis Ville sancti Marci cum voluntate consensu et licentia omnium aliorum suorum vicinorum dixit et assentans fuit, quod homines et comune Zuchunici habeant et habere debeant guardiam, custodiam et ius guardandi seu custodiendi deinceps in prato recto per Johannem de Chiasottis habitantem in Plasenzas quod est extra Villam de Chiasottis versus solis ortum iuxta campos rectos per eundem Johannem, iuxta campos rectos per Bertolum de Sancto Marco qui sunt nobilis ser Simonis de Colloreto, per quod pratum tendit una via quasi per penes campos rectos per eundem Johannem de Chiasottis, item et quedam alia via vocata Triet de Spignimberg tendens per subtus Villam de Chiasottis et iuxta unum campum Bertuli de Sancto Marco versus meridiem, vel si qui dicti prati veriores et plures forent confines prout et sicut prefati homines et comune Ville Zuchunici habeant in aliis pratis

... semplice et dura ... che al sigillo comunale ... modificato colla unione della insegna Austriaca (fondo rosso e fascia d'argento) che era propria della città o Castello sicome dipendente dall'Austria. Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. Zuppi(?)

de quibus habent guardariam et custodiam. Cum hoc tamen quod homines Ville sancti Marci possint ire et redire cum animalibus suis et sine per dictam viam per penes campos rectos prædictum Johannem de Chiasottis et alios campos rectos per eosdem homines Ville sancti Marci, non inferendo tamen damnum in pratis alicui persone.

Quam quidem contentationem, confessionem omniaque alia et singula in hoc instrumento contenta prefatus sindicus etc. Ville sancti Marci pro se dicto sindicario nomine ac vice et nomine comunis Ville sancti Marci et cum obligatione etc. solemniter se obligando Jacobo q. Nicolussii de Zuchunico tamquam sindico etc. comunis et hominum Ville Zuchunici etc. promisit perpetuo firmas, ratas et gratas etc. habere tenere, attendere, observare et adimplere et non contrafacere dicere vel venire etc. sub pena dupli eius de quo questio moveretur minus quinque soldis veronensium parvorum etc. qua pena soluta vel non, presens nichilominus instrumentum et omnia in eo contenta in se perpetuam obtineant roboris firmitatem.

Dal protocollo del notajo di Udine Antonio a Fabris. Arch. Not. di Udine.

1440, 11 luglio. Portogruaro. Convenzioni e patti tra la Comunità di Portogruaro e l'Abate di Sesto [illegible], al quale [illegible] il dominio o garrito della Villa di Vulgariis

[illegible] MCCCCXL, ind. III, die lune XI mensis iulii, [illegible] Portugruario supra [illegible] logie Comunis in loco conspectu Consilii dicti Portus, presentibus venerabilibus viris DD. presb. Zanino de [illegible] plebano dicti Portus [illegible] in [illegible] [illegible] Iacobo [illegible] dicti Portugruario [illegible] ad hec habitis ac vocatis et rogatis.

[illegible] spectabile et generoso D. Antonio [illegible] pro Ill.mo et [illegible] Dominio nostro Venetiarum [illegible] dicti Portus honorabili [illegible] Amadeo canonico [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] differentiis [illegible] et que [illegible] in [illegible] et egregiam comunitatem [illegible] dicti Portus [illegible] Ville de [illegible] Vulgariis et eius pertinentiis ac iure pasculandi [illegible] secandi, [illegible] pro ipsis [illegible] laboribus et expensis ac pro bono pacis et concordii partium [illegible] Rev.mus D. Abbas pro se et successores ac vice et nomine dicti sui monasterii et prudentes viri M.r Andreas [illegible] q. [illegible] [illegible] ser Jacobi de S. Nedura [illegible] dicti Portus, [illegible] de [illegible] et Marcutius q. ser Nicolai Marcutii omnes cives et iudices dicti Portus nomine prefate Comunitatis et hominum dicti Portus cum plena facultate sibi in premissis attributa de [illegible] D. Pote[illegible] [illegible] per Consilium dicti Portus, ut constat in libro deliberationum [illegible] manu ser Antonii notarii et cancellarii [illegible] cum [illegible] ad [illegible] conventiones, pacta [illegible]

[illegible] che il sigillo comunale rappresentavasi [illegible] modificato colla unione della insegna Austriaca (fondo rosso e fascia d'argento) che era propria della città o Castello [illegible] dipendente dall'Austria. Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. [illegible]

[illegible] et declarationes [illegible] [illegible], [illegible] et [illegible]
quod dominium [illegible] Villae [illegible] cum eius pertinentiis
infra [illegible] confines [illegible] [illegible] [illegible] flumen [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et pontem lapideum [illegible] [illegible]
versus Portumgruarium [illegible] [illegible] et pertineat prefato D. Abbati et
eius monasterio [illegible] [illegible] secundum formam [illegible] privilegiorum, [illegible]
Comunitas [illegible] [illegible] usque ad festum S. Michaelis [illegible] [illegible]
cum eius armento in comugnis, paludibus et [illegible] pascuis et incultis
infra dictos confines pasculare sive mittere ad pasculandum absque pref.
D. Abbatis et successorum licentia, quam semel in anno [illegible] [illegible]
et eam prefatus D. Abbas et successores [illegible] non debeant [illegible]
[illegible] [illegible] tamen a [illegible]ficatione [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] nunc [illegible] [illegible] paludibus, [illegible]
[illegible] dicti monasterii [illegible] [illegible] reducerentur [illegible] ad
culturam vel [illegible].
Item quod dicta Comunitas sive eius cives non possint nec debeant in palu-
dibus incultis infra dictos limites fenum sive stramen secare nec
[illegible] facere [illegible] tempus predictum absque prefati D. Abbatis et
successorum licentia herbam autem et paludem in dictis comugnis et palu-
dibus [illegible] et cum [illegible] et aliis asportare, inde possint pro libito volun-
tatis secundum antiquam consuetudinem
Item quod nullus in locis suprascriptis audeat ligna incidere absque licent.
[illegible] [illegible] [illegible] quorum [illegible] festo S. Michaelis usque ad
festum S. Georgii liceat prefate Comunitati et hominibus mittere ad pasculandum
in quibuscumque locis infra dictos confines semper tamen [illegible] [illegible]
[illegible] damnis inferendis.
Item quod dicta Comunitas et homines in comuni non debeant aliquid innovare
[illegible] [illegible] stratarum sive mundificatione aut fodere terram pro
[illegible] vel alia causa infra dictos confines absque prefati D. Abbatis et succes-

licentia, quam semel in anno tandem petere teneantur [illegible]
gare non possint dicti monasterii Rectores, quam tamen [illegible]
stiant in loco dicto Bar Saur ubi est [illegible] ipsam [illegible]
[illegible] et non alibi. Exceptis in [illegible] hominibus de circa Alberi dicti Portus [illegible]
iectes dicto monasterio [illegible] tanquam [illegible]
na [illegible] quartesii [illegible] dicte [illegible] subeant
iuxta antiquam consuetudinem in supradictis omnibus, [illegible]
tem

Item quod [illegible] eorum supradictorum [illegible] debeant
aperte et patentes omnibus ut libere ire valeant ad agendum, [illegible]
dicat et necessaria fiat per loca predicta.

Item quod e converso massarii subditi prefati D. Abbatis habitantes in
Vulpariis volentes uti comugnes dicte Comunitatis et in ipsis pasculare
cum animalibus, teneantur semel in anno [illegible] de predictis licentiam
petere a Regimine sive Iudicibus dicti Portus, que etiam non possit nec
debeat denegari

Et si quis subditorum prefatarum partium in aliquo supradictorum contrafecerit, cadat ad penam solidorum xl et minus ad arbitrium iudicantis
[illegible] contrafacientes condemnentur [illegible]
[illegible] delinquerent [illegible] omnia
et singula [illegible] nominibus [illegible]
[illegible] forma
habere et [illegible] et non contrafacere vel venire [illegible] vel
causa de iure vel de facto, sub pena Ducatorum centum [illegible]
committenda et cum effectu exigenda, quotiens [illegible]
[illegible] et non [illegible] maneant omnia supradicta [illegible] obli
gantes [illegible] monasterii [illegible] omnia bona [illegible] comunitatis [illegible] et
futura, pro quibus omnibus [illegible] prefate DD [illegible]
[illegible] et Amadeus [illegible]
[illegible] decretum: (Ex libro Consil. Com. [illegible])

Dal Vol. MSS Statuta Terre Portusgruarii p. 175 t. Bibl. Florio

[illegible] che al sigillo comunale rappresentava [illegible] modificato colla unione della insegna Austriaca (fondo rosso e fascia d'argento) che era propria della città o Castello sicome dipendente dall'Austria. Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. [illegible]

1440. 16 Luglio Udine. Processi innanzi al tribunale patriarcale e sentenza arbitraria tra due sacerdoti pel possesso di una serva — 1440, 17 sett. Udine. Il Vicario generale ordina l'esecuzione dell'arbitrato —

Anno MCCCCXL, indict. III, die XVI mensis Julii, hora vesperarum, actum Utini in domo habitationis infrascripti D. Decani, presentibus presbitero Johanne de Sicilia, ser Antonio notario Mathiussii de Utino testibus etc.

Ibi coram venerando et egregio viro D. Daniele de Strassoldo Decano Utinense vicesgerente Rev. Patris D. Thome de Savidis Abbate Sextense in spiritualibus vicarii generalis in iudicio pro tribunali sedente, comparentibus presb. Martino de Jadra officiante in Fagedis ex una parte et presb. Antonio de Neapoli officiante in Povoleto ex alia in termino statuto per citationem, ubi de partium voluntate et assensu prefatus Dominus vicesgerens dictum terminum prorogavit in eodem statu et gradu ad diem Sabbati proxime venturam.

Post que ipsi presbiteri Martinus et Antonius presentibus presbitero Johanne officiante in Predemano et Johanne subdyacono filio Venuti pelliparii de Utino compromiserunt de iure et de facto in spectabilem et circumspectum caballarium Georgium de Turino q. ser Nicolai presentem et acceptantem de omnibus litibus et differentiis quas invicem quomodocumque habent vel habere possent, attribuentes ei facultatem plenariam sententiandi et sententias de iure et de facto fulminandi tam supra predictis differentiis quam supra ancilla ipsius presb. Martini que ab eo insalutato hospite discessit et ad ipsum presb. Antonium et in eius cubili divertit hora meridiei ut etiam

3: Sembra che il Duca accordi che al Sigillo Comunale rappresentante la Porta o torre sull'acqua venga modificato colla unione della insegna Austriaca (fondo rosso e fascia d'argento) che era propria della città o Castello siccome dipendente dall'Austria — Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. Leggi Au[illegible]

in nocte amplexus incestuosos et amorosos cum ipso et ab ipso pres-
tero Antonio reciperet, et hoc usque ad octavam inclusive. Et pro-
miserunt non appellare nec reducere ad arbitrium boni viri sub pena
XXV librarum, medietas cuius pene cedat parti observanti et non
contradicenti, alia suprascripto D. Decano, Cuius pena soluta vel
non etc

Dicto die post predicta, actum Utini sub portica domus habitationis
ser Laurentii notarii de Lovaria, presentibus dominis Joseph legum
doctore, D. Erasmo decretorum doctore, ser Hermacora de Ascoloniis,
ser Johanne de Monticulis testibus et aliis pluribus.
Ibi suprascriptus ser Georgius arbiter et arbitrator pro Tribunali
sedens, presentibus dictis partibus et sententiam fieri petentibus, sen-
tentiam suam oretenus fulminavit in hunc modum, videlicet
quod ipse partes sint et esse debeant boni amici et remittere
sibi invicem omnem iniuriam;
Item quod ambo presbiteri Martinus et Antonius pro dimidia debeant
luere eorum sumptibus unum cingulum argenteum et unum par
manicarum cum maspillis argenteis a Simone Judeo qui illa habet in
pignore et dare illa in manus Biance ancille suprascripte;
Item quod utraque pars debeat solvere expensas in causa factas,
Item quod dictus presb. Antonius debeat sibi servare et in cubili
proprio pernoctare, amplecti et deosculari dictam Biancam eius ancillam
absque contradictione et repetitione dicti presb. Martini
vel eius successoris,

Item quod dictus presb. Antonius debeat permittere tute et secure dictum presb. Martinum quomodocumque voluerit ambulare et pertransire preterquam per tibias et arcum dicte ancille, transferens ex nunc dictus presb. Martinus in dictum presb. Antonium omne ius suum quod habet in dicta ancilla.
Item quod D. ... Blasca nec ipse presb. Antonius pro qua inde promisit de vato nihil petere possit a dicto presb. Martino;
Item quod dicte partes debeant sub pena in compromisso contenta dictas sententias laudare et approbare, prout ibidem laudaverunt et approbaverunt in omnibus et per totum.

Die ... sabbati XVII mensis Septembris post vesperas, actum Utini ... in burgo Grezani in domibus D. Abbatis Sextensis Vicarii etc. presentibus presb. Bartholomeo officiante in Remanzacho et ser Georgio de Brandis familiari ipsius D. Abbatis, Georgio caballario et aliis ibi prefatus Rev. Pater D. Thomas abbas Sextensis Vicarius generalis in spiritualibus etc. mandavit presbiteris Martino de Jadra et Antonio de Neapoli, quatenus sub pena compromissi inter eos celebrati debeant per totum diem crastinum satisfecisse et sententiam arbitrariam inter eos latam adimplesse in omnibus et per totum ut in ea continetur, declarans ex nunc prout ex tunc illum sive ipsos ad penam compromissi teneri et in ipsam intelligantur incurrisse si et cum per totum diem crastinum non fecerint ut supra.

Dai protocolli del notajo in Udine Giovanni q. Antonio di Viniis. Arch. Not. Udine.

B: sembra che il Duca accordi che al Sigillo Comunale rappresentante la Porta o torre sull'aqua venga modificato colla unione della insegna Austriaca (fondo rosso e fascia d'argento) che era propria della città o Castello [illegible] dipendente dall'Austria. Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. [illegible]

1441, 9 Febbrajo. Udine. Cerimonia della presa di possesso di un Canonicato in Udine e Statuto relativo.

Possessio prebende et canonicatus magistri D. Johannis de Andriottis scriptoris apostolice assignata per capitulum Dno Guarnerio de Artenea tanquam procuratori ipsius magistri Johannis de prebenda quam obtinebat D. Angelus Bono in Eccl. Collegiata Utini.

A. D. MCCCCXLI, indictione IV, die ipsius nono intrante Februario, actum Utini in sacristia maioris ecclesie Utini in loco capitulari et in ipso capitulo in quo interfuere venerandi domini Daniel de Strassoldo decanus, Christoforus, Lodovicus, Jacobus et alii, Guarnerius, Bertrandus Petrus Paxetti et Vitus omnes canonici prebendati, presentibus D. Antonio de Nordis canonico Civitatensi, ser Jacobo notario Michuli et ser Johanne notario a Variis qui presentes fuere in capitulo et presentibus D. Petro Paxetti et dicto ser Johanne notario a Variis et aliis pluribus ad funem tintinnabuli et ad altare et ad stallum in choro et in decreto etiam fuit ipsi D. Guarnerio quo supra nomine littera ad possessionem. Qui solvit pro capa ibidem in monetis ducatos quatuor. D. Jacobus Franciscus immissor possessionis.

Statutum.

Deliberatum fuit per dictos dominos quod quandocunque occurreret casus (~~quaecunque~~) adipiscende possessionis cuiuscumque decanatus ipse Decanus pro ipsa possessione teneatur pro capa solvere ducatos quatuor sicut alii Canonici. Qui D. Daniel Decanus dixit dictam deliberationem et statutum imprudenter factam (et) non consentire.

Notajo Giovanni di Varis q. Antonio. Arch. Not. Udine.

B: Sembra che il Duca accordasse che al Sigillo Comunale rappresentante la Porta e Torre sull'aqua venga modificato colla unione della insegna Austriaca (fondo rosso e fascia d'argento) che era propria della città o Castello siccome dipendente dall'Austria. Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. Joppi Antonio

1441. 16 febb.° S. Vito di Carinzia - Il ~~Du~~ Duca d'Austria Guglielmo autorizza il comune di Pordenone a modificare il proprio stemma.

6 P

Nos Vilhelmus Dei gratia Dux Austrie, Stirie, Carinthie, Carniolie, Comes Tirolen: Recognoscimus cum honorabiles, nobisque fideles cives et commune Civitatis nostre Portus Naonis desiderent sigillum ipsorum excerdis et rationabilibus causis ipsos moventibus alterare, ac in futurum cum armis nostre Civitatis videlicet sculptis cum duabus portis aureis in scuto nostro Austriam super unda maris ipsorum litteras sigilare; nobisque supplicarunt humiliter quatenus ad hanc alterationem nostrum adhibere digneremur consensum. Nos igitur ipsorum supplicationibus prout iustis, ac rationabilibus inclinati ad eandem alterationem nostrum adhibemus consensum. Dantes et concedentes ipsis liberam facultatem, ut ipso sigillo cum armis uti possint in futurum prout de iure, vel consuetudine talibus est utendum, harum testimonio litterarum.

Datum in Opido nostro ad Sanctum Vitum in Carinthia, XVI Die Mensis Februarij. Anno Domini Millesimo quadringentesimo primo.

Drusan scripsit

(Da copia nel Volume C. V. Cittadinanza Arch.° Comunale Vecchio Udine)

B: Sembra che il Duca accordi che al Sigillo Comunale rappresentante la Porta o torre sull'acqua venga modificato colla unione della insegna Austriaca (fondo rosso e fascia di argento) che era propria della città o Castello siccome dipendente dall'Austria. Così anche oggi (1897) perdura lo stemma di Pordenone. Ioppi Vincenzo

1[illegible]

h.D. [illegible]
et [illegible]
legum[illegible]
D [illegible]
per [illegible]
form[illegible]
gat[illegible]
tum p[illegible]
nobi[illegible]
quod [illegible]
Jaspp[illegible]
per [illegible]
Sic [illegible]
ned[illegible]
mat[illegible]
eror[illegible]
Caff[illegible]
inte[illegible]
nobi[illegible]
Ave[illegible]
mu[illegible]
Sa[illegible]
on[illegible]
C. pp[illegible]
Qu[illegible]
pen[illegible]

1441, 20 Giugno. Presso il castello di Cergneu. Convenzione de' Nobili Signori di Cergneu per i giudizj e Statuto nel tuo... di un loro Borgo.

A.D. MCCCC XLI, ind. IV, die XX mensis Junii, actum in pertinentiis et supra Castrum Cergnei in loco dicto Saldanan, presentibus egregio legum doctore D. Francisco de Ravena vicario magnifici et generosi viri D. Thome Duodo Patrie Forijulii Locumtenentis generalis etc., nobili viro ser Pretto q. ser Vidrandi de Civitate Austrie, Hermacora et Leonardo fratribus q. Jallucii de Cergneo testibus et aliis ad hec vocatis et rogatis.

Cum pium et necessarium sit ius suum cuique reddere et iusticiam tam subditis et civibus quam externis et forensibus ministrare, hinc est quod nobiles et circumspecti viri ser Sigismundus q. ser Federici, ser Jaspar q. ser Conradi, ser Christoforus, ser Jacomucius q. ser Jacobi et ser Hector q. ser Petri pro se et ser Petro eius fratre pro quo promisit de rato sub obligatione omnium suorum bonorum etc. omnes consortes predicti Castri Cergnei, de ipsorum pari consensu et unanimi voluntate, matura inter se deliberatione prehabita statuerunt decreverunt et ordinaverunt quod ius reddatur per eos et eorum quemlibet in dicto Castro et Villa Cergnei unus videlicet uno suo anno sibi contingante integro et completo et sic singuli pro singulo suo anno successive subsequenter et gradatim prout etas ipsorum dispoxuerit et requisiverit. Ad quod ius servandum inchoet et inchoare debeat ser Sigismundus predictus tamquam antiquior a proximo futuro festo nativitatis Sancti Johannis Baptiste usque ad unum annum integrum et completum et ceteri subsequantur in ordine et iure servando iuxta dispositionem etatis eorum, volentes statuentes et deliberantes quod quilibet pro eorum officio et anno possit et valeat guadias et penas exigere per ipsum sicut ei videbitur impositas tempore

officii sui contra unumquemque delinquentem et mandatis non obtemperantem massarium et colonum ac habitatorem eorum et elapso anno sine contradictione aliorum Consortum suorum. Qui [illegible] officiis Potestatis nomen consequatur et Potestas appelletur.

Preterea statuerunt et determinaverunt dicti domini Consortes quod nemus vocatum Bant reservetur et sit reservatum hominibus dicti Castri et dicte Ville Cergnei hoc modo, videlicet, quod Potestas qui pro tempore fuerit faciat quod unus non imponatur nec inducat plures laboratores in incidendo ligna in dicto bando quam unus alter eorum et sic subsequenter annuatim determinetur et fiat. quod si quis contra fecerit, illico penam incurrat octo denariorum, que pena applicetur predicto Potestati.

Notajo Giovanni q. Antonio di Nimis. Arch. Not. Udine.

1441, 20 giugno. Castello di Cergneu. Arbitrato del V. cario del Luogotenente del Friuli nelle differenze tra i nobili Signori di Cergneu coi loro uomini per le strade, fossati e confini.

65

A. D. MCCCCXLI. ind. IV, die XX mensis Junii, actum in Castro Cergnei ante portam dicti Castri, presentibus nobili viro ser Pretto q. ser Vi-dwardi de Civ. Austrie, ser Daniele Canifice q. ser Johannis ser Firmssii de Strassoldo, Antonio Juliane de Cergneo superiori et Luca q. Marcucii de S. Georgio testibus et aliis ad hec vocatis et rogatis.

Ibique egregius legum doctor D. Franciscus de Ravena vicarius et in hac parte commissarium magnifici et generosi viri D. Thome Duodo pro serenissimo ducali dominio Venetiarum Patrie Forijulii Locumtenenti generali ad tollendum certas differentias et controversias vertentes inter Nobiles Consortes Cergnei, ut de dicta commissione constare dicitur manu ser Johannis de Vicentia eius cancellarii, visis, auditis et intellectis certis petitionibus, propositionibus et allegationibus factis ortenus hinc inde per nobiles ser Sigismundum q. ser Federici, ser Gasparem q. ser Conradi, ser Christoforum et ser Jacomuccium fratres q. ser Jacobi et ser Hectorem q. ser Petri pro se et ser Petro eius fratre proquo promisit de rato sub obligatione omnium suorum bonorum omnes Consortes dicti Castri Cergnei, habitaque supra his matura deliberatione, Christi nomine invocato, presentibus dictis Consortibus, pronunciavit, sententiavit et declaravit in hunc modum, videlicet quod vie, strate et armentarecie superiores et inferiores a parte Saldanariis et quecumque pascua existentia in territorio Cergnei corrigantur, dilatentur, largentur et reformentur per homines seu maiorem partem hominum Ville Castri Cergnei ad libitum eorum obstantibus dictis Consortibus, ita et taliter quod ipsi homines dicte Ville possint commode ire ad pascua predicta et redire.

Item quod omnia confinia et fossata existentia inter ipsos Consortes corrigantur et reformentur per dictos homines Ville Cergnei vel maiorem ipsorum partem

ad eorum hominum libitum et confidentiam, absentibus dictis Consortibus, reservata semper et salva certa sententia lata de consortio inter predictos ser Hectorem ex una parte et ser Sigismundum ex alia, quod nullus predictorum Consortum audeat vel presumat molestare, inquietari, turbare vel quovis modo impedire dictos homines in divisione, correctione et reformatione in melius omnium predictorum sub pena quinquaginta librarum solidorum, cuius medietas per contrafacientem persolvatur et deveniat Camere Serenissimi Dominii nostri, alia dividi parti non contrafacienti totiens quotiens fuerit contrafactum. Insuper declaravit quod dicti homines Ville Cergnei seu maior pars ipsorum teneantur et debeant ad requisitionem dicti ser Sigismundi Potestatis et Iuratorum morum vel alterius cuiuscumque dictorum Consortum ire dividere, dilatare et reformare predicta ut dictum est infra per totum mensem Iulii proxime futurum sub pena librarum solidorum octo pro quolibet, cuius medietas applicetur Camere predicte et alia medietas dictis Consortibus et predictis intelligantur quod sufficiat maior pars hominum dicte Ville ad faciendum suprascripta. Quas pronunciationes, sententias et declarationes dicti domini Consortes in omnibus et per omnia laudaverunt et approbaverunt.

Dai protocolli del notajo in Udine Giovanni q. Antonio di Vitis, Arch. Not. Udine.

1442

Aquileja.

Consenso e modo della Transfor[illegible]

[illegible] 1442 [illegible]

[illegible]

[illegible] 6000 [illegible]

[illegible] Patrie [illegible]

[illegible]

1442. 16. Luglio. Udine. Divisioni tra i Nobili Consorti di Castello.

2

In Christi nomine Amen. Anno nativitatis eiusdem Domini Millesimo Quadringentesimo Quadragesimosecundo Indictione quarta die Sextodecimo mensis Julii Actum Utini in contrata inchoi in Camino inferiori domorum infrascriptorum Nobilium Consortium de Castello, Presentibus Reverendo patre Domino Damele condam nobilis Viri ser Antonii de Strasoldo decano Utinensi, Ac egregio et prudentibus Viris domino Iohanne Moysi legum Doctore ser Iacobo filio Nicolai de Montagnacho et Iohanne clerico filio magistri Venuti pellisarii dicti Ungari et Antonio rubeo condam Christophori de fin belberch Utini habitantibus testibus ad infrascripta adhibitis vocatis et rogatis. Nobiles Viri ser Odoricus condam nobilis Viri ser Doymi de Castello, ser Sifridus condam nobilis ser

sic

et ser Iacobus condam nobilis ser Doymi de eodem loco Ac ser Melchior de Strezplanacha tamquam curator et curatorio nomine, Danielis, Urbani, francisci et christofori fratrum filiorum dicti condam ser Doymi et suprascripti ser Iacobi fratrum, ad divisiones bonorum inter eos faciendas specialiter constitutis Volentes prefati Consortes de Castello ad divisionem infrascriptorum Bonorum inter eos,

comunium devenisse. Et cum ex dicta divisione fienda
biti fuissent nobiles Viri ser Johannes de Vualvesono ser A
lous de Cormono, et ser Nicolaus de Savorgnano cmnt. ..
dicta Ita fuisse et esse constabant ex suppradictorum nob
consortum et prefati ser Marhores de Strazlavacha ajsu
Nunc vero constitutis memoratis ser Odorico, ser Rifar
ser Jacobo et ser Marhore prelibito ser Nicolao de Savo
no in loco predicto causa sortiendi inter predictas partes
ibidem exhibitas tribus partibus in Orat Quarum signata
litera A. Incipiente in Cortino Nicolaus Bomanulli ..
vero signata erat litera B. Incipiente in Cortino M
nus Bomanut, in reliqua vero signata erat litera C.
piente in Cortino, Maria solvit bu. Et dictis ser Od
Rifardo, Jacobo, et dicto ser Marhore quo supra nom
contentantibus partes ipsas Iustas et equales esse, prefatu
Nicolaus de Savorgnano Unus de predictis electus de comu
et Voluntate eorundem Consortum et predicti ser Mar
Imposuit in quodam bireto nomine Sortium tres carta
plas in Una quarum erat signata seu scripta litera A.
tia litera B. et in reliqua litera C. Et deinde nomin

predictorum Ser Iacobi et fratrum et pro eis prout sorte
veniret Invocato nomine domini nostri Jhesu Christi accepit
seu accipi fecit per unum puerum ex dicto bireto unam ex
dictis tribus scriptis videlicet illam in qua erat scripta litera
B. deinde nomine Ser Siferdi ~~aliam~~ ex dicto bireto ex
trahi fecit per predictum puerum in qua erat scripta lite
ra C. Deinde vero nomine prefati Ser Odorici aliam ex
trahi fecit per ipsum puerum, in qua signata erat seu scri
pta litera A. Qui Ser Iacobus et prefatus Ser Marcus dicto
curatorio nomine in suam sortem acceperunt predictam
partem signatam litera B. cum introitibus redditibus, et
bonis in ea descriptis, dictus vero Ser Siferdus in suam sortem
accepit predictam partem signatam litera C. cum mansis
possessionibus, bonis et redditibus in ea descriptis, et tunc
prefatus Ser Odoricus in suam sortem seu partem accepit, pre
dictam partem signatam litera A. cum mansis, possessioni
bus redditibus et mansis bonis in ea contentis, laudantes et
approbantes ipsi omnes consortes et prefatus Ser Marcus dicto
nomine supradictam divisionem, et partes, ac sortium et
partium assignationes, tamquam bene et laudabiliter, et omnia

Comnia factas Promittentesque ipsi omnes Consortes et dicti Mathor, per solemnem Stipulationem Vnius alteri, et alter alteri, atque alij alijs et e converso Superadictam divisionem Sortium partium assignationem et acceptationem, ac omnia et singula Supraseripta et alia in hoc instrumento contenta, perpetuo firma rata et grata habere tenere observare et adimplere, et nullo aliqualiter contradicere, contrafacere aut contravenire aliqua aliqua ratione vel causa de Jure vel de facto, sub pena dupli questionis movende in singulis Capitulis huius instrumenti stipulata et promissa Qua soluta vel non, presens tamen Instrumentum et omnia in eo contenta perpetuo plenum obtineant robur. Ceterum vero si lis vel controversia aliqua futurum per quasvis personas, Vniversitates Collegia seu ... inferretur alicui partium preditarum, de predictis ... vis Introitibus et redditibus ad eiusmodi litis seu controversie deffensionem predicti Consortes omnes, et singuli auxilium teneantur Et ipsam litem seu controversiam Subire et ... stare equalibus singulorum ipsorum expensis periculis et ... dumnis, Et sibi invicem prestare evictionem Si forte ... predictarum aliquod totaliter aut particulariter evincere

a Simi...

[illegible] ad predictorum omnium et singulorum observationem, [illegible] dicti Consortes obligaverunt invicem omnia et singula eorum Bona mobilia et immobilia presentia et futura

Infra notantur Sortes seu partes de quibus supra fit mentio Et primo pars signata litera B. perventa in Sortem et partem suprascripto Ser Jacobo et fratribus

In Carlino

Martinus Romanut frumenti staria duo. pro gallinis spatulis et denariis, denarios XXIIII.or Johannes del paijder frumenti staria IIII½. avene staria IIII½. pro gallinis spatulis et denariis, denarios XL. [illegible] VIII. Dominicus diodat solvit ad mensuram Communis frumenti staria II. [illegible] solvit frumenti staria III. avene staria III. pro gallinis spatulis et denariis, denarios XXXV. Dominicus condam Johanni de Utino frumenti staria I½. denarios XL. Dominicus [illegible] solvit frumenti staria II. avene staria II. pro gallinis spatulis et denariis denarios XX. Clemens de Mufana solvit frumenti III. avene staria III. pro gallinis spatulis et denariis denarios XX. — Justolle in Carlino Ser Zan solvebat frumenti staria II½ avene staria II½ gallinas II. spatulam unam denarios VIII. Solvit nunc frumenti staria II. avene staria II. Dominicus condam hermachore solvc

bat frumenti staria III. Auene staria II ½ gallinam I. Spatulam
denarios VIII. Nunc uero soluit frumenti pessonalia II. Auene
staria I, pessonalia II denarios VIII Magister Petrus aras rema
in comuni — Custotta in Sancta Maria la longa. Daniel
soluebat frumenti staria III. Auene staria III Unum congium
soluit denarios XL. gallinas II. — Custotta in Bifinigo. Idorum
uebat milei staria I. Surgi staria I. — In Villuorba. Daniel et
nus soluebant Cuseonum staria III. — Sicella Panterarum in
no. Petrus et frater libras VII. Heredes Romani denarios XV.
da condam Musetti ~~denarios III~~ denarios II. Magistri Antonius Curandinus den
V. Stephanus pescer denarios V. Sperana denarios V. Domina
nia denarios VI. Capelanus Sancti Viti denarios XIIII^or. Uliana
rios III. Petrus generali denarium I. — In Zouno Comunelas
nello frumenti pessonalia II. pro parte Unius cans galinarum
soldos IIII. — In Villanoua Antonius condam Andree Menaçu
nus, Iohannes, pulisan Soluunt pro parte Unius Silue Marcham
dorum Unam. Iohannes maout Iohannes grudi, Iacobus tons
dus Florianus soluunt pro parte Unius Silue marcham soldorum
Iohannes Masut Grudus, Nicolaus frater grudi. Florianus
tonsi Soluunt pro parte Unius Silue Marcham soldorum I ½;
solu

solut libras VI. soldos XIIII.or Georgeus condam Venuti soluit libras soldorum XI. soldos VII.½ — In Carisacho. Daniel Zermil soluit frumenti staria I. auene staria I½. milei staria II½. — In Corzeto Pusottus soluit frumenti staria I. auene staria IIII.or Vini congia IIII.or sar pullorum I. Dominicus de Pampaluna soluit auene staria I mi lei staria II. Surgi. vesponalia III Vini congia III. gallinas cum ouis II. Stephanus boni soluit fabarum staria ½ milei staria IIII.or Surgi staria V. gallinas cum ouis II. denarios XVI. Pusottus soluit frumenti staria I. Milei staria II½ Surgi staria II½. gallinam cum ouis I. denarios XVI. — In Fluminiano Venerium soluit frumenti staria III. auene staria II. Milei staria III. gallinas cum ouis II. denarios VIII. — In Castiglono. Cerdo de Sancto Andrato soluit frumenti staria I. auene staria I. — In Chiasiclis. Claudus soluit auene staria ½ gallinas cum ouis I. — In Mirsano. Nicolaus in Mansis soluit frumenti staria III½. vesponalia I½ auene staria VI. Milei staria VI. Vini congia I½ gallinas cum ouis duas denarios XV. — In Zenarz. Jacobus del blanc soluit frumenti staria III. Auene staria II. Milei staria II Vini congia III. gallinas cum ouis III. Scutulam I. denarios XI. — In Zaugliis. Dominicus Nart soluit frumenti staria III auene staria III. Milei staria III. Vini congia III. Gallinas cum ouis quatuor Scutulam

Unum denarios XXXIIII.^or Johannes condam Leonardi soluit frumen-
tia 1½. Siale pessonalia 1½ Auene staria 1½ pessonalia 1½ Milei m-
1½ pessonalia 1½. Vini congia II. gallinam cum ouis I. Spatulam ½ [de-]
narios VIII. Iacobus condam Mathei soluit frumenti staria II. Au-
II. Vini congia II. gallinas II. cum ouis. Pelegrinus condam Joh-
sanne soluit frumenti staria II. Auene staria II. Milei staria
Surgi staria II. Vini congia VI. gallinas cum ouis II. denarios
Antonius gregorii Johannes et daniel cum socijs soluit frumen-
pessonalia IIII.^or pro parte tertia duorum molendinorum soldos III
munitas de fauglis soluit ad mensuram Comunis frumenti sta-
Auene pessonalia V. — in Outomano. Antonius del pagagni m-
frumenti staria II. Auene staria I. Milei staria I Vini congia
Antonius condam Benedicti soluit frumenti staria II. Auene
II. Milei staria II Vini congia II. Michael condam Petri solu-
uit frumenti staria 1½ Auene staria 1½ Milei staria 1½ Vini con-
gia 1½ gallinas cum ouis I. Martinus de Castiglono soluit frum-
staria III½ Milei staria II. Surgi staria II. gallinas cum ouis II
In Pelettis filius Cochuli soluit frumenti staria 1½ Auene st-
1½. — In Cranglo. Antonius de Cranglo soluit frumenti staria
Auene staria III Milei staria 1½ Vini congia VII. gallinas cum
II

IIII.ᵒʳ in Bagnaria Comunitas Bagnarie soluit frumenti uno
nalia II Auene supsonalia IIIIᵒʳ gallinam et unum tercium calan,
dinus soluit pro Molendino frumenti staria I. supsonalia II. In
Curgnulo Nicolaus Molendinarius soluit frumenti staria II.
supsonalia IIIIᵒʳ Milei staria II. supsonalia IIII.ᵒʳ Surgi staria II. su
sonalia IIII.ᵒʳ denarios X. paruulos IIII.ᵒʳ pro tercia parte Unius
spatule gallinarum denarios IIII.ᵒʳ paruulos VIIII.ᵒʳ in Mortegiano
Comunitas Mortegiani Soluit Surgi staria I. supsonalia IIIIᵒʳ In
villaorba Comunitas soluit denarios XIII. paruulos IIII.ᵒʳ Comu
nandam Petri soluit milei staria II. Surgi staria II. — In Cosse
ano, Iacobus Decanus soluit frumenti staria I. Auene staria I.
Milei staria I Surgi Staria II. Comune soluit Auene staria I
gallinam I — in Zaliuana Nouellus soluit frumenti staria II.
Milei staria II. Vini Urnas II. libras oui actalis III. Iacobo
del bruno soluit frumenti staria IIII.ᵒʳ Vini Urnas tres Iohannes
del gardel Soluit frumenti staria II. Iacobus Vitrosupus milei
staria I. Cesas I — in Campoformio. Comune soluit frumenti
supsonalia III. Auene supsonalia III Milei supsonalia tres Surgi
supsonalia III. pro tercia parte Unius spatule denarios II. par
uulos IIIIᵒʳ pro tercia parte Unius gallinae denarios II. paruulos

IIII^{or} denarios tres pro tercia parte medij Cugonij soldi. ... Caniciy Solvit ad mensuram Comunis frumenti sesponalia IIII^{or} ... ne sesponalia II. Milei sesponalia IIII.^{or} Surgi sesponalia II. pro ... parte duarum gallinarum denarios IIII.^{or} varnellos IIII.^{or} ... ni Salisana comunis soluebat frumenti staria ½ Milei staria ... Surgi staria ½ Vini Vrnam I. pullum I. Bertulus olim ... uebat frumenti staria II Auene staria II. Surgi staria II. ... nus soluebat frumenti quartam I Milei quartam I. ... tam I. Vini Vrnam I. pullum I. ... Iohannes soluebat ... menti staria IIII.^{or} Auene staria IIII.^{or} Ecclesia sancti ... soluebat grosso. V

infra notatam per signata litera C. Que contigit in sortem ... Riferdo de Castello

In Carlino

Maria soluit frumenti staria I. Auene staria II. pro gallinis ... et denariis denarios XVI. Dominicus ... frumenti staria sesponalia I Auene staria V. sesponalia I. pro gallinis ... denariis denarios XXXVII Dominicus ... soluit frumenti ... II Auene staria II. pro gallinis ... et denariis denarios ... Dominicus ... Iohannis ... soluit frumenti III. Auene ...

staria III. pro gallinis spatulis et denariis denarios XL. Decanus condam Stelani soluit frumenti staria II Auene staria II. pro gallinis spatulis et denariis denarios XVII. Thomadus condam Gervasii soluit frumenti staria II. Auene staria II. denarios XVII. Cumminus soluit frumenti I. Auene staria I — Pustotta in Cartino. Iulianus soluebat frumenti staria II½ Auene staria II½ pro gallinis et spatulis denarios XXII. Nunc vero soluit frumenti II. Annone staria II. denarios XXVII. Decanus soluebat frumenti staria I½ Auene staria I½ gallinas II. spatulam unam. XVIIII.or Item Decanus soluebat frumenti staria ½ Auene staria ½. Sedimen Molendini rectum cum ... utrum ... remanet indiuisum — In Bronfano ... Martinus soluebat frumenti staria II. Auene staria II. — In Ontagno pustotta. Martinus soluebat ... Quadam pustotta frumenti staria I. Auene staria ½ — In Curgnulo Thomadus soluebat frumenti staria ½ Milei staria ½ Surgi staria ... gallinam ½ denarios II. Nunc vero soluit soldos XXX. — In Villaorba. Dominicus condam ... soluebat denarios VIII° — In Marano Petrus et frater libras VII ... mina denarios VIII° Martinus Theupoli denarios VIII. Iohannes Vidoni denarios VIII° Cutma denarios VIII° Iohannes ... nusy denarios VI. Vidonis denarios XVIII° — In Ponno. Comunita.

de furgnello frumenti vesponalia ii. denarios iiii^or. pro parte

in paris pullinarum — In Villanova. Antonius condam Andree

tornario, Menricus, Vidonus ac Zuchulo, Iohannes pulseum ...

uunt pro parte Unius Manssi Marcham soldorum v. Iohannes

sut Nicolaus gruchi, Iacobus condam Tonsi, Yruchus, Floriano ...

bus Tonsi soluunt pro parte Unius Silue marchas soldorum i½

chor condam Claudi soluit marcham denariorum mediam dena...

viii. Iohannes Masut soluit Marcham denariorum mediam ...

Iohannes soluit denarios xl Nicolaus Gruchi denarios xiiii^or —

Bando. Iacobus soluit frumenti staria i. Auene staria i. Mile...

ria i. Vini congia iii. Surgi staria iii. Dominicus de Bando ...

uit pro Uno Campo Vini congium i. — In Corpito. Odoricus Ga...

soluit frumenti staria ½ Milei staria ii ½ Surgi staria v. ...

ii. denarios xvi. Cinius soluit frumenti staria ii. Auene sta...

ii. Milei staria ii. Vini congia iii. gallinas cum ouis i½ denario...

viii. — In Flumignano. Iohannes Salamonis soluit frumenti

ria i½ Milei staria ii gallinas ii Georgius soluit Milei sta...

gallinas cum ouis unam — In Castellino. Petrus del Chialchia ...

galim frumenti staria i Auene staria i. Milei staria i. gallin...

cum ouis duas — In Morsano. Petrus del Chialchia soluit frumenti

staria

staria I ½ Auene staria II ½ Milei staria II ½ Vini congia II ½ gallinas

cum ouis II. denarios VIII. — In Genario. Nicolaus gorliçus soluit fru

menti staria IIII^or Auene staria II Milei staria III Vini congia III.

gallinas cum ouis IIII^or denarios VIII. — In Sauglis. Ambrosius soluit

frumenti staria II. Siliginis staria I passonalia ½ Auene staria III.

Milei staria II. Vini congia II. Gallinas cum ouis II. Spatulam ½ de

narios XVIII. Franciscus soluit frumenti staria II ½ Siliginis staria

I fabarum staria ½ Auene staria II. Milei staria II. Vini congia

IIII^or gallinas cum ouis I. Spatulam I. denarios VIII. Georgius soluit

frumenti staria II. Auene staria II. Milei staria II. Vini congia III.

Spatulam I. gallinas cum ouis II. denarios VIII. Antonius Gregori

A. daniel cum sociis suis Soluit frumenti passonalia IIII^or solidos tres

cum tercia parte duorum pullorum. Comunitas de Sauglis soluit

ad mensuram Comunis frumenti staria I. Auene passonalia V

In Cantognano. Michael condam dominici Simonutti soluit frumenti

staria II. Auene staria II. milei staria II. Bertulus olim colis

soluit frumenti staria II. Auene staria II. Milei staria II. Vini

congia II. Idem Bertulus soluit frumenti staria I. Auene staria I.

gallinam cum ouis I Michael olim iure soluit frumenti staria I. Vini

congium I. Nicolaus tonsi soluit frumenti staria II. auene staria I

Milei staria II. Vini congia III. gallinas ~~cum ouis~~ II. ~~In Gris~~
cum ouis, denarios XIIII.or Franciscus nouelli soluit frumenti staria
Auene staria III. Milei staria III. Vini congia IIII.or gallinas cum
II. — In Gris. Petrus soluit frumenti staria I ½. Auene staria
Milei staria I ½ — In Bagnara. Comunitas de Bagnara soluit
menti pesonalia II. Auene pesonalia IIII.or Sulamlonus soluit
Molendino frumenti staria I. pesonalia II. — In Curgnulo. Ma
lans soluit pro molendino frumenti pesonalia staria II. pes
lia IIII.or Surgi staria II. pesonalia IIII.or Milei staria IIII.or denarios
X. parvulos VIIII.or pro tercia parte Vinis paris gallinarum de
cem IIII.or parvulos VIIII.or — In Morteglano. Comunitas Morteglan
Soluit Surgi staria I. pesonalia IIII.or — In Villaorba. Comunitas
orbe soluit denarios XIII. parvulos IIII.or — In Bicinicho Ca
nus soluit frumenti staria III. Auene staria II. Milei staria
Spatulam I. gallinas cum ouis II. — In Pozecho Bertulus soluit
Auene staria ½ gallinam I. — In Sauorgnana. Andreas frate
Chunus gardel soluit frumenti staria III ½. Vini Urnas II.
et soluit quartas V. — In Campoaluna. Omnes soluit frum
pesonalia III. Auene pesonalia III. Milei pesonalia III. Surgi
nalia III. pro tercia parte Vinis spatule denarios II. parvulos
cum

pro tercia parte unius galline denarios II. parvulos IIII.or denarios III. pro tercia parte medij Capponis solidos Idem Cenius sol vit frumenti pesonalia III. Auene pesonalia II. milei pesondia IIII.or Surgi pesonalia II pro tercia parte duarum gallinarum dena rios IIII.or parvulos octo — In Latisana inutilitate. Antonius Schia nauacha soldebat frumenti staria ½ Antonius benedicti soluebat frumenti staria I. Milei staria I. Surgi staria I. Vini urnam I. pullum I. Molendinarius soluebat frumenti staria II ½, Iohannes decanus soluebat frumenti staria II. ½ Vini Urnam I ½ Iohannes palme soluebat gallinam Unum

Infra notatur pars signata litera A. Que contigit in partem Ser Odorico de Castello

In Carlino

Nicolaus Somaruttis frumenti staria III. Auene staria III. pro gallinis Spatulis et denarijs, denarios XLI. Sina soluit frumenti staria IIII.or Nicolaus condam Pauli del bos soluit frumenti staria I. Aue ne staria I. Nicolaus frater decani soluit frumenti staria III. Auene staria II. pro gallinis Spatulis, et denariis denarios XI Thomadus condam Geruasij soluit frumenti staria I½ auene staria I½ denarios X Dominicus condam Iohannes de Utino solut

frumenti staria II½ Auene staria II½ pro gallinis spatulis et
narijs denarios XXX. Militsa Soluit frumenti staria II. Auene
III. vero gallinis spatulis, et denarijs, denarios XXXV. Nicolau
dam Pauli del Coz soluit frumenti staria II. Auene staria II
gallinis spatulis et denarijs, denarios XXXVIIIIor — Pustelle in
tino. Dominicus condam Johannis Cossi soluebat frumenti
II. Auene staria II gallinam I. spatulam I. denarios XII
frumenti staria I. Auene staria I. gallinam I. spatulam I. den
XII Dalussens soluebat frumenti staria III. Auene staria III
staria III. gallinas II. denarios XVI. Nunc vero soluit frument
senalia I. Auene, sesonalia I Sedimen Molendini olim
Petrum gra permanet inutilisum — Pustelle in Castiglione
tonius Marchus soluit frumenti staria I. Auene staria I
ria I. gallinam I. — In Cornatiaglae. Venerius de Varmo soluit
vero nunc dum pustella in Cornatiagla libras soldorum VII
staria III. Simon condam Petri soluebat denarios VIIIo — in
no. Petrus et frater libras VII. Marchus condam dominici
denarios XXXII Nicolaus Butul denarios VI. Johannis condam
tri Malpasut denarios XII. Heredes Justi denarios VI. Leonar
olim Mussetti denarios IIIIor — In Zojno. Comunitas de Jurgn
frumen

spenalia II. pro parte unius paris gallinarum denarios IIII.or
In Villanova. Antonius condam Andree, Menacius Vidonus, Iohan
nes paulisan soluit pro parte Unius Silue Marcham soldorum I½. Io-
hannes Mussat Iohannes pauli, Iacobus condam tonsi, Ianulus, Flo-
rianus soluunt pro parte Unius Silue Marcham soldorum I½. ~~Io-
hannes Mussat~~, Iacobus condam tonsi soluit denarios LXXXXVI. Me-
natius soluit denarios CXII. Florianus denarios VIII.or — In Bando.
Dominicus condam Leonardi soluit Milei staria III. Surgi staria III.
Vini congia III. galinas cum ouis II. denarios XXXVII. Iacobus de
Bando soluit pro Uno Campo Surgi staria ½ — In porpeto. Odoricus
Pani soluit Auene staria II. Milei staria II. Vini congia II. Michael
Saluini soluit frumenti staria II. Milei staria III. Surgi staria III.
Vini congia II. gallinam cum ouis I. Nicolaus More soluit fabarum
staria I. Milei staria IIII. Surgi staria V. galinas III. par caponum
I. denarios XVI. Petrus soluit piperis libras I. — In Casteglono
Iohannes del palos soluit frumenti staria I½ Auene staria I½ Milei
staria I½ — In Marsano Petrus Calchia soluit frumenti staria II.
Milei staria II. Surgi staria II. Vini congia II. galinas cum ouis III.
Spatulam I. denarios XII. — In Gonario. Thomas soluit de affictu fru
menti III. Auene staria III. Milei staria II½ Surgi staria II. Vini

congia III. galinas cum ovis II. denarios XVI. Idem Thomas solvit fru-
menti staria II. Avene staria II. Milei staria II. Vini congia II. Si[...]
staria II. gallinas cum ovis II denarios XVI. — In Fauglis. Lucha[...]
nit frumenti staria V. Avene staria V. Milei staria V. Vini con[...]
IIII^or gallinas II. Spatulam I. denarios XII. Ambrosius solvit frum[...]
staria 1½ Siliginis pessonalia 1½ Avene staria 2½ pessonalia 1½ [...]
lei staria 1½ pessonalia 1½ Vini congia II. galinam I. Spatulam
denarios IIII.^or Nicolaus solvit frumenti staria I. Milei staria II
[...]ni congia II½ gallinas cum ovis II. Antonius gregory, Iohannes et
[...]niel Chanaam cum socys, Solvunt frumenti pessonalia IIII.^or Solv[...]
tres pro tertia parte duorum pullorum Comunitas de Fauglis s[...]
frumenti staria I. Avene pessonalia V. — In Ontognano. Anto[...]
[...]nus solvit frumenti staria II. Avene staria II. Milei staria [...]
gallinas cum ovis II. Antonius del parhagin solvit frumenti sta[...]
II. Avene staria II. Milei staria II. Vini congia II½ gallinas cum [...]
II. denarios VIII. Dominicus condam Petri flum frumenti staria [...]
Avene staria 1½ Milei staria 1½ Vini congia 1½ gallinam cu[...]
ovis I. Tomsus solvit frumenti staria III. Avene staria III. Mi[...]
staria III. Vini congia III. gallinas cum ovis II Dominicus condam
Petri flum frumenti staria II. Avene staria II. Milei staria II

congia

congia III½ gallinas cum ovis II. — In Bagnaria. Johannis del Don sol
vit frumenti staria II. Auene staria II. Milei staria II. Vini congia
1½. gallinas cum ovis II. denarios VIII.° Comunitas Bagnarie solvit
frumenti possonalia II. Auene possonalia IIII.or gallinam I. et Cereum I.
Salandinus solvit de affictu frumenti staria I. possonalia II. — In Car
punlo Nicolaus solvit pro molendino frumenti staria II possonalia
IIII.or Surgi staria II. possonalia IIII.ab denarios X. parvulos VIIII.or
in Morteglano. Comunitas Morteglani solvit Surgi staria I. possona
lia IIII.or — In Villaorba. Comunitas Villeorbe solvit denarios XIII. par
vulos IIII.or — In Cozerho. Bonatus solvit frumenti staria II. avene
staria II. Milei staria II. gallinas cum ovis II. Jacobus Mistruis solvit
avene staria ½ gallinam I. — In Latisana. Beramus solvit frumen
ti staria II. Auene staria II. Vini Urnas II. libras lini IIII.or Danial
condam Johannis Lurie solvit frumenti staria II. Vini Urnas II
libras lini III. Jacobus condam Dominici brini solvit frumenti staria
II. Vini Urnas II. libras lini IIII. Cimicunis solvit frumenti staria
I. Milei staria I Surgi staria I. Vini Urnas III. pullorum par 1½ —
In Camsalano. Ciniciis solvit frumenti possonalia III. avene possonalia
III. Milei possonalia III. Surgi possonalia III. pro tercia parte unius
spatule soldos II. parvulos IIII.or pro tercia parte Unius galline de

narios II. parvulos IIIIor denarios III. pro tertia parte medij. Capp
Soldos sic Idem Lininus solvit frumenti pesonalia IIIIor ann
pesonalia II. Milei pesonalia IIIIor Surgi pesonalia II. in tert
parte duarum gallinarum denarios IIII. parvulos VIIIo — In
tisana bustolla. Linfanus solvebat frumenti staria ½ Ita
dus solvebat frumenti staria II. Surgi staria II. Vini Urnas
spatulam ½ Quarantenum lini ½ libras lini aptati III. ..
III. Johannes solvebat frumenti staria II. Bertulus olim dum
solvebat frumenti staria I. Vini Urnam I. Chochulus solvebat
libram piperis I.

Et ego Antonius a fornace filius olim prudentis Viri Ser Ba..
mei de Utino publicus Imperiali auctoritate notarius, supra
ctis omnibus dum sic ut premittitur agerentur et fierent
terfui Vidi et audivi Et ea rogatus scribere fideliter su..
et publicavi quia in Una Eademque Membrana predicta
bere non valui, In tribus Membranis simul filo albo sutis
colligatis meaque solito signo signatis redegi et publicavi, Meo
signo et nomine solitis appositis consuetis In fidem et testi
nium omnium et singulorum premissorum

Dall' originale

Dall'originale pergamena esistente nel nostro archivio

Cas.o di Porpetto 11. 7bre 1817.

Frangipane

Copia ex suo authentico originali fideliter extracta:-

Ex.^m^ Marcus Justinianus Pria Fori July Loc.^s^ pro Illmo Duc.
Do: Venet. d. Significamus, et notum facimus omnibus,
et singulis has nras Inspecturis, qualiter S. Jo.^s^ Rauagnanus
Potestas Aquileie nomine Comunitatis dicti loci, pro Regalia
Completa die 19. July presentis, ad quam ipsa Comunnitas
tenetur Cameræ nræ prælibate dnat. dedit hesterno die
Libras centum, et sexaginta paruorum, quas pecunias de
nostro consensu, et uoluntate exbursauit, et numerauit.
strenuo Viro Raphaeli Dulcano, Pria Miniscalcho,
In quorum Testimonium et fidem. &c.
Utini die 27. July 1442.

Archiv ... Graz

Franciscus Foscari Dei gratia dux [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] m. [illegible]

significamus vobis quod in nostro consilio de quad[ragint]a

[illegible] et [illegible] Antonii Lore-

dano ad fuit auditorum nostrorum novorum sententiarum, [illegible]

[illegible] proxime [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] per virum nobilem ser Marcum Justinia-

1444. 15 febb.o (More Veneto 1443). In Venezia.

Ducale di Franco Foscari che non si possano

né vendere né dare in enfiteusi li beni feudali,

approvando la sentenza del Luogotenente della Patria

Marco Giustiniano riguardo al feudo del castello di

Brazzà Inferiore.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causa [illegible]

[illegible] in ipsa [illegible] [illegible] et declaravit dicti [illegible]

Brazacchi inferioris cum [illegible] suis [illegible], iurisdictionibus [illegible]

nionis, tamquam [illegible] ad praefatam ducalem [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] de Brazacco superiori tamquam feudum

[illegible] concessum, et [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] in dicta [illegible] [illegible] declaratione [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], revocetur et annulletur

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]

tum [illegible] in ipsa parte [illegible], et captum fuit, quod ipsa [illegible]

declaratio [illegible] bona et bene lata. Ergo circa fidelitatis [illegible]

[illegible] et mandamus quatenus dictam [illegible] tamquam bene et [illegible]

tam. et [illegible] dictum nostrum consilium laudatam et approbatam observa[re]

exequi [illegible] ac observari et executioni mandari facere [illegible]

et [illegible] [illegible] sine [illegible] facere [illegible] Ant.[illegible] de [illegible]grado et Iom.

Franciscus Foscari Dei gratia Dux [illegible]
Marco Lippomano de suo [illegible]
et successoribus suis [illegible]
significamus vobis quod in nostro consilio de quadraginta
[illegible] et [illegible] Antonii [illegible]
[illegible] ad [illegible] auditorum [illegible] nostrorum [illegible] vos
[illegible] proxime subsequentis [illegible] illa
declaratio facta per virum nobilem ser Marcum Iustiniano
[illegible] [illegible] 1443, die [illegible]
Februarii, indictione sexta, per [illegible] diffinitivam sententiam [illegible]
[illegible], et terminavit de iure [illegible]
contractu emptionis venditionis [illegible] emphiteusis [illegible] dicto
[illegible] castro Brazzachi inferioris cum suis pertinentiis, iuribus, iurisdictionibus
[illegible] et territorio in dictum [illegible] Antonium de [illegible]. cum de iure sit [illegible]
[illegible] feudi prohibita alienatio et [illegible], seu emphiteusis [illegible]
[illegible] eorundem contractum et [illegible] dicto feudo
de dicto castro Brazzachi inferioris, cum iuribus iurisdictionibus pertinentiis
[illegible] et territorio eiusdem castro Brazzachi inferioris fuisse [illegible]
[illegible] in [illegible] seu ad cameram [illegible]
et [illegible] esse declaramus et [illegible] Antonium de [illegible]
dicto castro feudali Brazzachi inferioris cum suis iuribus, et
[illegible] nec debere ius, et facultatem, [illegible] causa [illegible]
[illegible] in ipsa sententia contenta [illegible] et [illegible] dicto, feudo
Brazzachi inferioris cum [illegible] suis iuribus iurisdictionibus [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible], et sic [illegible] in [illegible]
[illegible] Brazzacco superiori [illegible]
[illegible], et [illegible] consequenter [illegible]
et diffinitiva in dicta sententia sive declaratione contenta
et [illegible] incidat, cassat, revocet et annullet
[illegible] et descendentibus [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] in ipsa parte [illegible], et captum fuit, quod ipsa sententia
declaratio [illegible] bona et bene lata. Ideo circa fidelitatis [illegible]
[illegible] et mandamus quatenus dictam sententiam tamquam [illegible] et [illegible]
[illegible], et [illegible] dictum nostrum consilium laudatam et approbatam observare
exequi [illegible] ac observari et executioni mandari facere [illegible]
et [illegible] sine [illegible] dictum [illegible] Antonium de [illegible] et [illegible].

... in tertio qui in hac aff.mir causa ... dicti Gasparo et Hectori ... tricatis tiquera auri ... sex ... parua ... nec aff.mir causa facit, et ... prefatos ... dictos ... facientes has ... literas in actis ... regiminis ad futuram memoriam registrari, et registratas dictis ... et Hectori et ... pro eorum cautione restitui.

Datum in n.ro ducali palatio die 12 Februarij 1443 indictione ...

Recepta die ... Februarij 1444.

Ego Joannes de ... notarius et coadiutor cancellarie Utini ex Registro autentico cancellarie publice registrata in libro ... ad carta 37 ... ...auit, et ... sigillo ... munivi.

Theophrastus q. ... Joseph Sforcin ... notarius ... fidem ... et cancellarie ... ... descripta, et ... expedit ... inter ... Lodouici ... Henrici de ... loco rogat ...

Nos Andreas ... locumtenens ... fidem ... mus et attestamur supradictum ... Theophrastum esse notarium ... et ... huius ciuitatis ... scripturis ... et ... adhiberi ... fidem in ... Utini 26 ... 1563.

... Siccominus ... Situlariu... coadiutor cancellarie ...
... Utini ...

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Copia Conventionis Inter Rmum
Dnm Patriarcham Aquileien.
et Ill. Dominium Venetu. ex Filo
seu libro Venetor. fo: n° 431.

In Chri noie Amen. Anno Nativitatis eiusdem 1445.
mensis ... die 18 Indictione octaua Pateat omnibus
hoc publicu Instrum Inspecturis, Quod cu hoc sit q Rmus
in Chro Pater & D. Dnus L. miseratione diuina tt. S.
Laurentij in Damaso pbr Cardinalis & Patriarcha
Aquileien, ac Smi Dnj nri Papae Camerarius dim.
tum per lras proprias, q per nonnullos Nuntios
et Legatos suos, ac etiam personaliter nc existens
Legatus de latere sanctae Sedis Aplicae, & pfati Smi
Dnj nri pluries requisiuerit & nouissime per R. in
Chro Prem D. Joannem de Reate eiusdem Sedis
Protthonotariu, & ipius Dnj Patriarchae procuratore
Syndicu & Nuntiu specialem vt de eius mandato
patentibus lris dicti R. D. Cardinalis & Patriarche
cu suo magno sigillo sigillatis Datt Romae apud
sanctu Laurentiu in Damaso Anno 1445. Indictione
octaua die sexta mensis Marcij à nobis Notarijs
infrascriptis visis & lectis plene constat. in tantissime
requirat Ill. Du: Do: Venetias, vt ipi R.mo D. Car.
dinali & Patriarchae, tanq Patriarchae Aquileien.
ac pro suo Patriarchatu, det. restituat. & assignet
Ciuitates, terras, oppida, castra, loca & bona, quae
ipsum Ill. Dominiu Du: Jam diu tenuit & hodie
tenet & possidet de bonis dicti Patriarchatus Ex
aduerso pro parte ipius Illmi Dnij diceretur &
dicatur, q Illas & Illa, non teneatur restituere,
cu sint per ipm Juste & legitime acquisita sint. Nam
cu Iniuste per Inuictissimu tunc Romanor Rege
fuisset Indictu bellu ipi Ill. Du: Do: cu fauore &
auxilio Patriarchae Aquileien & totius Ecclie &
Patrie Aquileien, ex qua ... Justu fuit ipi Do: bona

Iniuste ipm Inuadentiu sua propria fuere & aqui
rere; & demu tanq propria retinere: et si vellet ex
benignitate predicta restituere Iustu esset ei prius
satisfierj debere de damnis receptis & Interesse &
expensis omnibus per ipm Ill. Do. legitime factis
& passis, tam In defendendo loca propria Inuasa
& Lacessita a q. pn̄o Ro: Rege, & a q. Ludouico
Patriarcha, & Ecclia Aquileien, & ab alijs supra
dictis Iniuste & Inaudite, q etiam In capiendo
bona predicta pro necessaria defensione ipsius
Illmj. D. D. & suor, locor de manibus ipsius q.
Ludouicj Patriarcha & alior Iniuste & Indebite
dictu Dominiu In terris & locis proprijs eius Inquie
tantiu. Nam pnus Ludouicus q. Patriarcha &
Dux Dech, detinens pdicta bona beniuole &
amice vt vicinos & finitimos decet, tractatus
nuia eu ad hoc iustu ratione cogente contra
omne naturales & ciuiles Iustitie debitu & contra
honestate & ritu Ecclesiasticu accersitis & admissis
non semel sed pluries ac diuersis vicibus magnis
& potentissimis exercitibus pfati Regis ac Pannonu
Germanor ceteror q omniu qui Veneto noi tunc
Inimicj & Infesti erant, medij his adiutoribus,
Sed solus etia Venetor territoria, ac eor subditos
pleruq Inuasit, & Inuadentibus quibuscu, vel In
uadere volentibus, vel quomodocuq offendere di
Ill. Do: & eius Ciuitates, oppida, loca & subditos,
semper aditu, consiliu, auxiliu & fauore praestitit
& se cu Illis adiunxit, vna cu omnj Patria & Ecclia
supradicta quibus ex rebus plurima loca dicti
Dominij capta Incendijs, ruinis, praedis, rapinisq
exposita & deuastata fuerut, cu maxima suor
subditor cede, & miseranda membror mutilatione.
Adeo q temporibus Illis nullus Venetor locus patr
forj, alij finitimus satis tutus poterat Iudicari, seu

suspitionis, timoris, mæstitiæ, & cladis tam publice quam
priuatæ omnia plena videbantur. Hæc cum dura et
acerbissima ipsi Ill. Do. Veneto magnopere essent,
nec pro eorum dignitate ac vetusta in subditos fide
& singulari beneuolentia, tollerari deberent, Roma-
num tunc Pontificem per litteras & Oratores suos sepe-
numero requisiuerunt, vt ipse prout iuris erat dictum
Patriarcham a tam temerarijs & diuturnis ausis
reuocaret & compesceret. qui Romanus Pontifex
hac de causa misso Rmo. Dno. Cardinali Hispano,
nolentibus ei dicto Patriarcha & Ecclesiæ et com-
patriotis obedire tantæ tamque necessariæ rei
pro tunc legitime satisque oportune minime proui-
dit quas ob res, cum nihil aliud eis relictum esset,
nisi vim vi repellere, vt sua & subditorum suorum bona
tuerentur, ac tantos tamque crebros impetus & fre-
quentes et diuturnas iniurias iniuste illatas pro-
pulsarent, Exercitum contra dictum Patriarcham & Pa-
triarchalem Patriam, quam tenebat, & cum qua et ex
qua ipsum Ill. Do. toties offenderat, parauerunt,
quo factum est, vt fauente deo, ac iustitia, patria
fori Iulij in eorum ditione breui tempore non contra-
dicente Ro. Pontifice deuenerit, & pluribus
annis salubriter detenta gubernataque fuerit, quæ
cum ita iuste & legitime acquisita sint Ill. Do. Venetis
satis clare intelligit neminem de iure per ipsum debere
restitui. si qua tamen in prædictis restituendis humani-
tate in R. D. Cardinalem Patriarcham aut eorum solita
in Romanam Ecclesiam deuotione vti vellent. nemo
est qui non intelligat ipsi Ill. Do. saltem prius re-
fici debere damna interesse & expensas, quæ sum-
mam Ducatorum Trecentorum millium excedunt. His et
merito adiungi potest, quod ipsum Ill. Do. Venetum hæc
loca maximis sumptibus semper defensauit, ac
hodie defendit aduersus eos qui contra sanctam

Romanā ecclīam, ac beatissimū D. Dnm Eugeniū Papam quartū aduersa altaria erexerit, & sacrilegiū scisma. In Dei Ecclīa introduxerit, & adhuc turpissime inducunt & nutriunt. Nam statūs Ludouicus Dux Decii. olim Patriarcha .B. Eugenio sub noīe Basilien Concilij dicta territoria inuadere nixus est. Et olim quidā Epūs Triden Car.lis & Patriarcha Aquileien̄ prætensus ex nobilissimo Mazouie Ducū genere ortus. p̄fata bona quodam quesito colore summis viribus vsurpare studuit, ad quod non parū conferrebant, que alias de Teucris & tris & orasoribus vndique allata fuerunt. Parabunt enim maximis conatibus multas gentiū copias præter eor. consuetudines omi armor genere munitissimas & validissimas exercitus contra Hungariā & omem Populū Chrianū qui se præualuissent, quod Deus auertit maximū nimirū periculū patriæ Aquileien res ipā attulisset, & ideo non iniusta quidem ratione dicta loca ipī Ill. Du: Do: vt supra absolute & incaute restituere nactenus recusamus, ne eius subsidijs dictis locis destitutio non solū ipī Ill Do: sed vniuersæ Ecclīæ sanctæ Dei, & cuncto populo Chriano dannū & grauissima jactura sequi potuissent. Ex aduerso aūt dictus D. Joēs Prothonotarius tris auditis & intellectis noibus quibus petebat ipam Patriam sibi debere restitui. Post multa tandē hinc inde examinata discussa & agitata p̄tatus: D. Prothonotarius Sindicus & Procurator supradicti R. Domini Car.lis & Patriarchæ; ex vna. Et Spect.les & generosi viri Dnj Marcus Foscarj procurator. Sti Marci & Ludouicus Fuschareno artiū & Juris vtr: Doctor, honorabiles ciues Veneti, Mandatarij, sindici & Procuratores Ill.mi Principis, & Ex.mi Dnj D. Francisci Foscarj Dei gra Ducis Dominij & Cōis Venet. vt eor. Sindicatu & man

dato plene constat publico instro scripto & publicato manu circumspecti viri S. Dauid de Tadaldinis publici Imperialis Notarij, & prefati .. Du: Do: Venet Secretarij, die nono mensis Junij a nobis Notariis Infra scriptis viso & lecto ex parte altera. Volentes benigne concorditer & amice vtriusq partis Indemnitati Consulere ad Infrascripta compositionem concordiam transactione & Infrascripta capitula Conuentiones & pacta vnanimiter deuenerunt. Tum primo prefati Dnj Marcus Foscarj & Ludouicus Fuscareno noie quo supra fatentur & acceptant ipm Rmu Magnm & Patriarcham In vnicu verum Canonicu & Indubitatum Patriarcham Aquileien, prout hactenus habuerunt, secluso omni alio pseudo Patriarcha pretenso. promittuntq prefati Dnj Sindici & procuratores supradicto noie, q dictum Ill. Do: habebit perpetuam & Inuiolabilem amicitiam beniuolentiam & charitatem, cum ipo R. Dno Car. & Patriarcha, Eumq & Statum suum In dicta Patria omni tempore & omni casu & omni modo & contra quemcumq tuebitur & manutenebit. & In omnibus & per omnia secum aget, vt cum ciue & homine sibi charmo. Et e contra promittit Idem Dnus Parthonot. dictis noibus vt supra plibatis Dnis Sindicis & Procuratt. Ill. D. D. Venet perpetuam & Inuiolabilem amicitiam beniuolentiam & charitatem cum ipo Ill. Do: Illudq & Statum suum In dicta Patria omni tempore & In omni casu, & omni modo, & contra quemcumq tueri & manutenere. Item promittunt prefati Sindici & Procuratores noie supradicto, q totalis Jurisdictio spiritualis & Ecclia & omnis superioritas & administratio In spiritualibus dicti Patriarchatus & Patrie Aquileien sine diminutione aliqua sit sicut hactenus semper fuit ipius R. D. Carlis & Patriarche, & ipi veram plenam & totalem obedientiam In spiritualibus omnibus & administratione vsu & exercitio omnium spiritualium ex nunc exhibent & assignant Promittentes q per totum dictum Patriarchatum ab omnibus subditis dicti

Ill. Du: Do: dictũ dominiũ faciet In spũalibus ipi R. D. Car.li & Patriarchæ, ac eius officialibus plenarie obediri nec directe vel Indirecte de dicta Jurisdictione vel administratione spũali se Impediet, quinimo ipm R. D. Car.lem & Patriarcham In sua Jurisdictione spũali tuebitur & defendet. Insuper ut ipa Ecclia Aquileien, & ipe R. D. Car.lis & Patriarcha bonis temporalibus dictæ Patriæ utantur & gaudeant, non aduertente dicto Du: Dominio ad pfatas omes expensas maximas per se factas & faciendas damna & Interesse, quæ prætendit ut supra, & ad Jura multa alia quæ habet dictũ Ill. Do: in dictis bonis de quibus supra, Sed volente multa remittere supra dicti Dnj Sindicj & procuratores antedicto noie cũ eodem Prothonotario noie quo supra conuenerũt, & Ciuitas Aquileien & opida sancti Vitj & sancti Danielis In dicta patria consistentia, cũ omibus eorũ districtibus & pertinentijs. Territorijs, fructibus. comoditatibus, emolumentis. & quibuscũq alijs Juribus eorũ & cũ omimoda Jurisdictione, & mero & mixto Imperio ac omj temporali Dominio Exceptis feudis & eorũ collatione habeantur per ipm R. D. Car.lem & Patriarcha, ita q In Illis & de Illis nullo modo dictũ Ill. Du: Do: se Impedire possit, sed totale Dominiũ, administratio. gubernatio & ome Imperiũ eorũ libere remaneat dicto R. D. Car.li & Patriarchæ. Et ex nunc dicti Dnj Sindicj & Procuratores quo supra noie dicta Ciuitate & oppida, cũ dictis eorũ districtibus Territorijs. & Juribus, ut supra dictũ est. libere relaxant & ipoꝝ vacuã & liberatã possessionẽ, dimittunt, restituunt & assignant dicto Dno Prothonotario dictis noibus recipienti. dictoq R. dño Car.li & Patriarchæ dictoq dno Prothonotario dictis noibus dant & concedunt liberã potestatẽ facultatẽ & auctoritatẽ realem possessionem aprehendendi dictæ Ciuitatis & oppidorũ

cū dictis eorū districtibus, Territorijs & pertinen: ut supra dictū est. propria auctoritate: & sine aliqua licentia vel requisitione dicti Ill. Dnij, cū his tamen conditionibus & pactis, q omes Introitus, Redditus, prouentus & emolumenta percipienda per Rm. D. Car.lem & Patriarcha ex temporalitate dictor. locor. computentur In sumam Ducator. Quinque milliū Infrascriptor.
Item q omes, qui tenentur personalr vel cū Equis seruire custodiæ dictæ patriæ vndecūq. sint, etiā si In prædictis tribus locis habitent, semper cū res exegerit, vel ipi Ill. Du: Do: opus visu fuerit obediant & seruiant ipi Ill. Do: & eius officialibus,
Item q pfatus Rs. D Car.lis & Patriarcha vel eius Officiales non permittant portari sal, aut vti alio Sale In dictis tribus locis, q de Sale Camparo dicti Ill. Do: In dicta patria adhoc deputator. vel deputandor.
Item q non permittant cōmittentes Contrabanna dicti Salis & aliar. rer. Ternos fugitiuos, & alios quoscūq rebelles & bannitos, per ipm Ill. Do: in dictis locis tute & secure permanere, Et si Ibi Inueniantur remittantur In potestatē ipius Ill. Dni: Do: Et ē contra, Bannitj fugitiuj condemnati vel Rebelles dictor. Triū locor. Rs. D. Car.lis & Patriarchæ, vel censuris ecclesiasticis Inuodati, per ipm Rm. D. Carlem & Patriarchā vel suos officiales, non possint se reducere nec debeant aliquo modo acceptari In aliquibus locis sitis In dicto patriarchatu & Patria Aquileieū tentis per dictū Ill. Do: Sed hinc Inde debeat fieri remissio realiter & sine fraude; Et q neutra partiū In dictis locis debeat aliquid Innouare In præiuditiū alterius vel subditor. suor. Insuper antedicti Drij Procuratores & Sindici noīe suprascripto, promittunt dicto Dnō Prothonotario dictis noībus recipienti & stipulanti dare & soluere ipi Rmo Dnō Car.li & Patriarchæ pro omnibus alijs locis ipius Ill. Dō: & que ipi Ill. Domino remanerent In administratione Temporali singulis annis

quinq millia ducat. Veneti boni aurj & Iusti ponderis,
computando In Illis p̃fatos Introitus, redditus, prouent.
& emolumenta que Idem R.mo D. Car.lis & Patriarcha
annuatim recipiet ex dictis tribus locis, que quidē
quinq millia Ducat. aurj soluantur In tribus termi.
videlicet singulis quatuor mensibus tertia pars de Re
ditibus ordinariis, extraordinarijs atq mixtis dicte
patrie per officiales quoscumq p̃fati Ill. Dominij In
dicta patria existentes, absq alia speciali licentia,
& mandato suo, Declarando tm q terminus huiusmoj
solutionis Initiu habuerit ad Calen. Januarij ppe
preteritj, Promittunt etiam dicti Sindicj & procu
ratores dicto noie prefato D. Prothonotario, noibus
quibus supra, q ipm Illud Du: Dominiu tuebitur
& defendet personam ipius R.mi D. Car.lis In dicta
Patria Aquileien. & tria loca suprascripta scilicet
Ciuitatẽ Aquileien, & oppida S. Vitj, & sancti Dan.
per ipm R.mo D. Car.lem & Patriarcham possidend.
Et ipa etiã loca sibi Ill. Dominio retenta, & po
ssessa, sumptibus laboribus & expensis p̃fati Ill.
Dominij contra quoscumq Inimicos & hostes perfidos,
scismaticos, [illegible] Item conuenerũt p̃libatj Dnj
Procuratores & Sindicj dicto noie, & p̃fatus D.
Prothonotarius noibus quibus supra, q omes alie
Ciuitates, & omnia alia oppida, Castra & loca ipius
patriarchatus, & Aquileien Ecclie, & per ipam
olim habita, & possessa, & que hodie per ipum
Ill. Do: detinentur, & seu possidentur, cu eorum
districtibus, Territorijs, fructibus, comoditatibus, Iu
dis. ac generali omniu feudorum collatione Iuribus &
pertinentijs suis, & cu omnimoda & plenaria Iurisdi
ditione, mero & mixto Imperio In Temporalibus
& omnis superioritas, & Ius omniu feudorum, & gene
ralis eorum collatio, & omnis administratio & Custodia
detineantur & possideantur, & possint ex causa ani

tedicte Transactionis licite detinerj & possiderj
per ipm̄ Ill. Do: Venetiaro. & fructus exinde
superlucrarj, ac etiã sint cũ omj Juris plenitu..
dine Jn dictis bonis dictæ Ecclię Aquileien
competentis libere & expedite. sine aliqua
contradictione; aut Juris ipsorũ bonorũ aliqua
diminutione; omnibus melioribus Jure via &
forma, quibus possunt & liberre per ipm̄ Domi..
niũ habeantur, teneantur & possideantur. &
custodiantur. Jta q. ipe Rᵒ. D. Carᵈᵃˡⁱˢ & Patriarcha
nec suo nec Ecclię Aquileien noie possit se de
pfatis locis, Juribus & Jurisdictionibus & dominijs
aliquo modo via Jure & forma directe vel Jn..
directe Jn temporalibus Jmpedire, vel Jntromit..
tere. sed vt supra dictũ est sint & esse debeant
dicti Ill. Dominij, omnibus melioribus Jure: via
& forma quibus possunt, & ex nunc dictus Dnũs
Prothonotarius dictis noibus predicta omnia
dicto Ill. Du: Do: seu prelibatis Dms Sindicis &
procuratoribus recipientibus noie suprascripto,
relaxat, tribuit & concedit, & dictis noibus pro..
mittit, q ipe Rᵒ. D. Carᵈᵃˡⁱˢ & Patriarcha, nec aliquis
suo vel Ecclię suę Aquileien noie. directe vel Jndi..
recte, vel aliquo quesito colore, se de Jllis, & Jn Jllo
vllo modo Jmpediet Jn temporalibus, Et q se etiam
de Jllis & Jn Jllis quo ad temporalia Jmpedire non
possit. Quę quidem omnia & singula suprascripta sol..
lemnj stipulatione promiserunt predictę partes dictis
modis & noibus sibi adinuicem, singula singulis refe..
rendo congrue; & nobis Notarijs Jnfrascriptis, & publicis
personis stipulantibus & recipientibus vice & noie omniũ
& singulorũ quorũ Jnterest vel Jnteresse poterit Jn futurũ
firma, rata & grata perpetuo habere & tenere, & Jnuio..
labiliter obseruare, & adimplere, & nunq̃ contrafacere
dicere vel venire, de Jure vel de facto per se vel aliũ

sens alios, directe vel indirecte, tacite vel expresse quouis modo causa vel ingenio, nec aliquo quesito colore, sub pœna viginti quinque millium Ducatorum auri, sollemni stipulatione promissa, cum refectione omnium & singulorum damnorum expensarum & interesse litis & extra. In quam pœnam incidat pars illa, que contrafecerit, & predicta integraliter non obseruauerit, & ab ipso contrafaciente exigi possit & debeat, & applicari parti obseruanti, contra quam esset contrafactum, et pœna soluta vel non predicta omnia & singula nihilominus firma perdurent, & inuiolabiliter obseruentur. Renuntiantes partes predicte, & quelibet earum in predictis omnibus & singulis, exceptioni non sic vel taliter celebrati con-tractus non sic vel aliter factorum captorum vel conuentionum predictarum, Exceptioni doli mali conditioni sine causa vel ex iniusta causa in factum actioni, & exceptioni quod metus causa privilegio fori & omni & cuilibet alii iuri legum & constitutionum auxilio eisdem quomodolibet competenti vel competituro, & legis dicenti generalem renuntiationem non valere sub hyppotheca & obligatione omnium bonorum presentium & futurorum predictorum partium & cuiuslibet earum. Iurarunt preterea partes ad sacra Dei Euangelia manu tactis scripturis in animas constituentium suorum omnia & singula suprascripta obseruare & adimplere, ac obseruari & adimpleri facere, bona fide & sine fraude. Ad que autem omnia & singula supradicta Venerabiles viri Domini Joannes de Zucho vicedecanus Ecclesie Aquileiensis, & Guarnerius de Artentica Canonicus eiusdem Ecclesie seruatis prius & celebratis aliquibus actibus & sollemnitatibus sicut de iure requiritur, Iconomi Sindici & procuratores constituti a Capitulo predicto Ecclesiastico [illegible] prout de predictis omnibus plene constat publico instrumento scripto manu venerabilis viri domini Dominici de Glemona Canonici Aquileiensis publici Imperialis Notarii sub millesimo, Indictione & diebus in ipso instro parti

cularitèr contentis a nobis Notarijs Infrascriptis v.d.
& lecto Interuenorunt, ac vice & noie ipius Capituli
Aquileien. mij meliori modo via & forma quibus po-
tuerunt & possunt tam de Jure q. de facto ora consue-
tudine supradicta Transactioni Concordiae & Compo-
sitionj pro maiori eius robore dum ageretur consensu
& auctoritate suam, ac etiã dictj Capitulj Interposuere,
& de nouo libere sponte, & ex certa scientia actualiter
& sollenniter Interponunt, cũ omibus obligationibus,
pœnis, renuntiationibus & alijs suprascriptis Jurantes
In animas suas & constituentiũ pdictorũ omia & sin-
gula suprascripta obseruare & adimplere, bona fide
& sine fraude. Item promittit pfatus protho-
notarius, q. dictus R.o D. Car.lis & Patriarcha pdict.
omia & singula ratificabit & approbabit Infra unũ
mensem, à die quo praemissa ad suam notitiã per-
uenerint computan. per suas patrũ lrãs aut pub-
licũ Instrum., Alioquin pñs Contractus nullius sit
roboris vel momenti, voluerũt etiã & mandauerũt
ac rogauerũt partes pdictae & quelibet earũ de
pfatis omibus & singulis per me Petrũ Enrico, &
alios Notarios publicos Infrascriptos, & quemlibet
nrũm debere confici, unũ & plura publica Instru-
menta eiusdem substantiae & tenoris, prout fuerit
opportunũ. Actũ Venetijs, In domibus Monasterij
sanctae Mariae Cruciferorũ, Prntibus R.o In Chro
pre dnõ Martino Archiepõ Corfiensi, ác Ven.bus &
religiosis viris dnis Petro Bolau Priore, S. Mariae
de Carceribus ordinis Camaldulensis, ac fre Jacobo
de Perusio Priore Domus. S. Chrophori de Mauri-
ano, ordinis heremitarũ. S. Augustini, Et fre Mauro
Monasterij sancti Michaelis de Mauriano dictj ordi-
nis Camaldulensis, & fre Luca de Parisijs dicti ordi-
nis heremitarũ sancti Augustinj, ac dno Petro Ba-
duario. q. Dnj Hyeremie, & Dnõ Andrea de Turicellis
de foro Sempronio vtriusq. Juris Doctor, & Dno An-
drea q. Francisci de Vrsinis, Testibus ad pmissa vocatis

specialiter et rogatis

Ego Dominus [illegible]

6

I 1445, 7 giugno. Aquileja. - Il Vicedecano di Aquileja invita il Capitolo a radunarsi in Aquileja per trattare sulla Transazione tra il Patriarca d'Aquileja e la Repubblica di Venezia.

II 1445, 9 giugno. Aquileja. [illegible] di Aquileja [illegible] del Patriarca d'Aquileja [illegible] esporre i patti della Transazione e il [illegible] rimandata al giorno seguente

III 1445, [illegible] giugno. Aquileja. Si proroga la deliberazione sull'argomento al giorno seguente.

IV. 1445, 11 giugno. Aquileja. Il Capitolo elegge due Procuratori ad accettare tale transazione.

Dal Volume: Acta Capituli Aquilejensis ab anno 1443 usque ad annum 1453. - Originale nell'Archivio Capitolare d'Udine, a pag. 24 tergo e seguenti del quaderno dell'anno 1445.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo quadringentesimo quadragesimo quinto, inditione octava, die vero septimo mensis iunii, de mandato Ven.^il^ viri D. Johannis de Gucko Vicedecani sancte Aquilegensis Ecclesie ad quem spectat convocatio Capituli dicte Ecclesie Aquilegensis in absentia Domini Decani commissum et mandatum fuit per eius litteras patentes universis et singulis Canonicis prefate Ecclesie Aquilegensis in Patria Forijulii existentibus, quatenus die mercurii proxime ventura nona instantis mensis venire debeant Aquilegiam pro nonnullis tractatibus iniendis et faciendis supra nonnullis tractatibus, transactionibus sive dispositionibus faciendis inter Reverendissimum in Christo Patrem et Dominum D. Lodovicum tituli S. Laurentii in Damaso Presbiterum Cardinalem et Patriarcham Aquilegensem sive eius Procuratorem et ipsum Capitulum ex una et

Illustrissimum Dominium Venetorum sive eius Sindicos et Procuratores parte ex altera supra nonnullis differentiis que vertuntur inter dictas partes de omnibus bonis et que tenentur et possidentur per ipsum Illustrissimum Dominium Venetorum et supra obligationibus et iuribus que dicte partes una ab altera et altera ab alia haberent seu pretendarent habere et ad deliberandum quod utilius et melius pro dicto Rev.mo D. Patriarcha, Capitulo et Ecclesie Aquilegiensi viderint expedire.

Quarum litterarum vigore omnes DD. Canonici infrascripti venerunt Aquilegiam et die mercurii personaliter citati fuerunt ad faciendum tractatus infrascriptos.

II In Dei nomine amen. Anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quinto, inditione octava, die vero nona mensis Junii, convocato solemniter et legiptime Capitulo Ecclesie Aquilegiensis et congregato in loco capitulari consueto in quo similes actus ut infrascripti fieri consueverunt ad sonum campanae et ad citationem nuncii predicti ut moris est, in quo

Capitulo interfuerunt, primum venerabilis vir D. Georgius de Priolis Plebanus Sanctorum Simonis et Jude de Venetijs vice et nomine reverendi in Christo Patris D. Iohannis de Reate protonotarii apostolici procuratoris et sindici prefati Rev.mi D. Cardinalis et Patriarche, et venerabiles viri Domini Iohannes de Gueclo Vicedecanus supradictus, Albertus de Venetijs, Petrus de Nagio, Guarnerius de Artenea, Dominicus de Glemona, Bertrandus de Strasoldo, Jacobus de Conegliano, Nicolaus Lotti de Tarvisio, Federicus de Civitate Austria, Michael Tarantono de Venetijs, Ambrosius Minotto, Bonus Iohannes Minotto et Georgius de Glemona interveniente etiam consensu venerabilium Dominorum Onofrii de Strasoldo et Leonardi de Fontanellis etiam Canonicorum Aquilegiensium absentium propter infirmitatem, qui omnes Canonici sunt, faciunt et constituunt duas partes vocandorum dicti Capituli. In quo Capitulo surrexit prefatus D. Plebanus et exposuit dicto Capitulo qualiter quamplures et varie differentie fuerunt et sunt inter Rev.mum D. Patriarcham, Ecclesiam et Capitulum Aquilegiense ex una et Ill.mum Dominium Venetorum ex altera pro bonis possessis et detentis per ipsum Ill.mum Dominium que esse dicuntur ipsius Ecclesie Aquilegiensis et ad ipsam spectare. Et ex adverso pro parte Ill.mi Dominii dicentes quod ipsa bona sunt propria ipsius Dominii ex eo quod dictum Dominium illa acquisiverit in bello quod Dominium predictum asserit iniuste fuisse sibi indictum a quodam tunc Romanorum Rege et a Patriarcha

rus amor continuo et in seculum seculi vigeat augeat et [illegible]

Aquilegiensi et maiori parte Ecclesie Aquilegiensis, ac etiam maxime quia dictum Dominium asserit substinuisse propter dictas guerras quammultos et maximos et varios impensas, damna et interesse indebite illata, que dicebat ascendere ad summam ducatorum trecentorum millium et ultra, que pretendit ab ipso D. Patriarcha et ab Ecclesia Aquilegiensi habere debere et propter predicta denegavit et denegat dictum Dominium restitutionem dictorum bonorum. Quare vobis Dominis de Capitulo proponitur ut deliberetis et deliberare possitis ac tractetis et proponatis quod vobis melius videbitur agendum cum dicto Ill.mo Dominio quod melius sit et expediat vestre Sancte Ecclesie Aquilegiensi ac Rev.mo D. Patriarche et Capitulo supra restitutione fienda dictorum bonorum et reintegratione ipsorum vestre Ecclesie Aquilegiensi et supra dirimendis ac tollendis omnibus litibus et differentiis que fuerunt et sunt vel esse possunt inter predictos, ac etiam supra quodam tractatu et concordia que praticatur iamdiu inter Rev.mum D. ~~Cardinalem et Patriarcham~~ Patriarcham et prefatum Dominium. Cuius pratice et concordie iniende tenor infra subditur et est talis, ~~videlicet~~ primo, quod prefatum Illustrissimum Dominium fatetur et acceptat ipsum Reverendissimum Dominum Cardinalem et Patriarcham in unicum, verum, canonicum et indubitatum Patriarcham Aquilegiensem prout hactenus habuit seclusso

omnissio Pseudopatriarcha pretenso: promittitque prefatum Dominium quod habebit perpetuam et inviolabilem amicitiam, benivolentiam et caritatem cum ipso Rev.mo D. Cardinali et Patriarcha, eumque et statum suum in dicta Patria omni tempore, omni casu et omni modo et contra quemcumque tuebitur et manutenebit et in omnibus et per omnia secum aget ut cum cive et homine sibi carissimo. Et e contra promittit idem D. Johannes prothonotarius dictis nominibus ut supra prelibato Dominio perpetuam et inviolabilem amicitiam, benivolentiam et caritatem cum ipso Ill.mo Ducali Dominio, ipsumque et statum suum in dicta Patria omni tempore omni casu et omni modo et contra quemcumque tueri et manutenere. Item promittit dictum Dominium quod totalis iurisdictio spiritualis et ecclesiastica et omnis superioritas et administratio in spiritualibus dicti Patriarchatus et Patrie Aquilegiensis sine diminutione aliqua ut sicut hactenus semper fuit ipsius Rev.mi D. Cardinalis et Patriarche et ipsi veram plenam et totalem obedientiam in spiritualibus omnibus et in administratione, usu et exercitio omnium spiritualium ex nunc exhibet et assignat, promittens quod per totum dictum Patriarchatum ab omnibus subditis ipsius Ill.mi Dominii dictum Dominium faciet in spiritualibus ipsi Rev.mo D. Patriarche ac eius officialibus plenarie obediri, nec directe vel indirecte de dictis iurisdictione

rus amor continuo et in se[...] secus vigeat augeat et crescat, ...

vel administratione spirituali se impediet quin imo ipsum Rev.mum D. Cardinalem et Patriarcham in sua iurisditione spirituali tuetur et deffendet. Insuper ut ipsa Ecclesia Aquilegiensis et ipse D. Cardinalis et Patriarcha bonis temporalibus dicte Patrie utantur et gaudeant, non advertente dicto Ducali Dominio ad predictas omnes maximas impensas per se factas et fiendas, damna et interesse que pretendit ut supra et ad iura multa alia que habet dictum Ill.mum Ducale Dominium in dictis bonis de quibus supra, sed volente multa remittere, supradictum Dominium cum eodem Prothonotario nomine quo supra convenit quod Civitas Aquilegiensis et Opida Sancti Viti et Sancti Danielis in dicta Patria consistentia cum omnibus eorum districtibus et pertinentiis, territoriis, fructibus, comoditatibus, emolimentis et quibuscumque aliis iuribus eorum et cum omnimoda iurisditione ac mero et mixto imperio ac cum temporali dominio exceptis prebendis et eorum collatione habeantur per ipsum Rev.mum D. Cardinalem et Patriarcham et quod in illis et de illis nullo modo dictum Ill.mum Dominium se impedire possit, sed totale dominium, administratio et gubernatio et omne imperium eorum libere remaneat dicto Rev.mo D. Cardinali et Patriarche et ex nunc dictum Dominium dictam Civitatem et Opida cum dictis eorum districtibus, territoriis et iuribus, ut supradictum est, libere relaxat

et ipsorum vacuam et liberam possessionem demittit, restituit et assignat dicto D. Prothonotario dictis nominibus recipienti; dictoque Rev.mo D. Cardinali et Patriarche, dictoque D. Prothonotario dictis nominibus dat et concedit liberam potestatem, facultatem et auctoritatem realem, possessionem apprehendendi dicte Civitatis et Opidorum cum dictis eorum districtibus, territoriis et pertinentiis, ut supradictum est, propria auctoritate, sine aliqua licentia vel requisitione dicti Ill.mi Dominii. Cum his tamen conditionibus et pactis, quod omnes introytus, redditus, proventus ac emolimenta percipienda per Rev.mum D. Cardinalem et Patriarcham ex temporalitate dictorum locorum computentur in summam ducatorum quinque millium infrascriptorum. ¶ Item quod omnes qui teneantur personaliter vel cum equis servire custodie dicte Patrie undecumque sint, etiam si in predictis tribus locis habitent, semper cum res exegerit vel ipsi Ill.mo Dominio opus visum fuerit obediant et serviant ipsi Ill.mo Dominio et eius officialibus. Item quod prefatus Rev.mus D. Cardinalis et Patriarcha vel eius officiales non permittant portari sal aut uti alio sale in dictis tribus locis quam de sale caniparum dicti Ill.mi Dominii in dicta Patria ad hoc deputatarum vel deputandarum.

Item quod non permittat committentes contrabanna dicti salis et aliarum rerum, servos fugitivos et alios quos cumque rebelles et bannitos per ipsum Ill.mum Dominium in dictis locis tute et secure permanere et si ibi inveniantur remittantur in potestate ipsius Ill.mi Dominii. Et e contra banniti, fugitivi, condemnati vel rebelles dictorum trium locorum Rev.mi D. Cardinalis et Patriarche vel censuris ecclesiasticis innodati per ipsum Rev.mum D. Cardinalem et Patriarcham vel suos officiales, non possint se reducere nec debeant aliquo modo acceptari in aliquibus locis sitis in dicto Patriarchatu et Patria Aquilegiense tentis per dictum Ill.mum Dominium, sed hinc inde debeat fieri remissio realiter et sine fraude et quod neutra partium in dictis locis debeat aliquod innovare in preiudicium alterius vel subditorum suorum. Insuper antedictum Dominium promittit dicto D. Prothonotario dictis nominibus recipienti et stipulanti dare et solvere ipsi Ill.mo D. Cardinali et Patriarche pro omnibus aliis locis ipsius Ill.mi Dominii et que ipsi Ill.mo Dominio remanent in administratione temporali singulis annis quinque millia ducatorum auri venetorum boni auri et iusti ponderis computando in illis predictis

introitus, redditus, proventus et emolumenta que idem Rev.mus D. Car=
dinalis et Patriarcha annuatim recipiet ex dictis tribus locis. Que
quidem mille ducatorum auri solvantur in tribus terminis, videlicet,
singulis quatuor mensibus tercia pars de redditibus ordinariis, extra=
ordinariis atque mixtis dicte Patrie per officiales quoscumque pre=
fati Ill.mi Dominii in dicta Patria existentes absque alia speciali
licentia et mandato suo, declarando tamen quod terminus huiusmodi
solutionis initium habuerit ad Kalendas Januarii prope preteriti.
Promittit etiam idem Dominium dicto D. Prothonotario nominibus
quibus supra, quod ipsum Ill.mum Dominium tuebitur et deffendet
personam ipsius Rev.mi D. Cardinalis in dicta Patria Aquilegiense
et tria loca, scilicet Civitatem Aquilegiensem et Opida S. Viti et
S. Danielis per ipsum Rev.mum D. Cardinalem et Patriarcham possiden=
da et ipsa etiam loca sibi Ill.mo Dominio retenta et possessa sumptibus,
laboribus et expensis prefati Ill.mi Dominii contra quoscumque ini=
micos et hostes perfidos scismaticos. Item convenerunt prefatum
Dominium et prefatus D. Prothonotarius nominibus quibus supra,
quod omnes alie Civitates et omnia alia Opida, Castra et loca
ipsius Patriarchatus et Aquilegiensis Ecclesie per ipsum ~~et~~ olim habita

nes amor continuo et in secum secus Vigeat augeat et Crescat,

et possessa et que hodie per ipsum Ill.^mum^ Dominium deti-
nentur et possidentur cum eorum districtibus, territoriis, fructibus
et comoditatibus, pheudis et generali omnium pheudorum col-
latione, iuribus et pertinentiis suis et cum omnimoda et
plenaria iurisdictione, mero et mixto imperio in tempora-
libus et omnis superioritas et ius omnium pheudorum et
generalis eorum collatio et omnis administratio et custodia
detineantur et possideantur et possint ex causa antedicte transactio-
nis licite detineri et possideri per ipsum Ill.^mum^ Domi-
nium Venetiarum et fructus exinde superlucrari ac etiam
sint cum omni iuris plenitudine in dictis bonis dicte Eccle-
sie Aquilegiensis competentis libere et expedite sine
aliqua contradictione aut iuris et ipsorum bonorum aliqua
diminutione, omnibus melioribus iure, via et forma quibus possunt
et libere per ipsum Dominium habeantur, teneantur et posside-
antur et custodiantur, ita quod ipse Rev.^mus^ D. Cardinalis
et Patriarcha nec suo, nec Aquilegiensis Ecclesie nomine possit se

de predictis locis, iuribus et iurisdictionibus et dominiis aliquo modo, via, iure et forma, directe vel indirecte in temporalibus impedire vel intromittere, sed, ut supradictum est, sint et esse debeant dicti Ill.mi Domini omnibus melioribus, via, iure et forma quibus possunt. Et ex nunc dictus D. Prothonotarius dictis nominibus, predicta omnia dicto Ill.mo Dominio relaxat, tribuit et concedit et dictis nominibus promittit quod ipse Rev.mus D. Cardinalis et Patriarcha nec aliquis nomine Ecclesie sue Aquilegiensis nomine directe vel indirecte vel aliquo quesito colore se de illis et in illis ullo modo impediet in temporalibus et quod se etiam de illis et in illis quoad temporalia impedire non possit.

Item promittit prefatus D. Prothonotarius quod dictus Rev.mus D. Cardinalis et Patriarcha predicta omnia et singula ratificabit et approbabit infra unum mensem proxime futurum per suas patentes litteras aut publicum instrumentum: aliquin presens contractus nullius sit roboris vel momenti.

Quibus omnibus intellectis, predictus D. Vicecancellarius dixit eisdem Dominis [illegible] contradicerent quod eis melius videbatur: et post varias quolountiones

et disceptationes inter se habitas, tandem dictum fuit quod si veniri potest ad supradictam transactionem, compositionem et contractum cum prefato Illmo Dominio et maxime quam que in ipsa transactione fienda continetur Rev.^mo D. Patriarche et Capitulo ac Ecclesie per ipsum Dominium offerantur quod in Dei nomine pro utilitate Ecclesie, Prelati et Capituli veniatur et concludatur tanquam prore meliori et utiliori dicte Ecclesie, Prelato et Capitulo, cum non videatur alia via unde iura et bona Patriarchatus melius recuperari et conservari possint, cum non sint pecunie aut alie res mobiles que possint alienari, de quibus satisfiat ipsi Illmo Dominio in iure quod ab Ecclesia predicta pretendit habere et propter alia iura Dominii in dictis bonis, sed nihilominus dictus D. Vicedecanus dictos Canonicos licentiavit ac ipsos monuit quod die secunda proxima iterum debeant convenire ad similiter tractandum et videndum si aliqua alia via esset salubrior et utilior ipsi Ecclesie et predictis et interim ad cogitandum supra predictis si aliquid melius possit occurrere.

III Eisdem millesimo et inditione, die vero decima mensis Junii, Congregato dicto Capitulo ut supra, inter predictos Canonicos diversa raciocinata sunt

supra premissis et inter cetera quod non videtur quomodo possit melius subveniri dicte Ecclesie quam venire ad transactionem et compositionem predictam. Et quamvis omnes Domini Canonici ad hoc videantur assentire, tamen D. Vicedecanus assignavit ad diem sequentem de mane ad cogitandum si meliores vie inveniri possent pro salute et bono Ecclesie prelibate.

III. Item eisdem millesimo et indictione, die vero undecima eiusdem mensis Congregato supradicto Capitulo et facta simili propositione prout in supradicta concordia fienda continetur, omnes unanimiter et concorditer concluserunt quod nulla erat melior vel salubrior via ad consulendum utilitati dicte Ecclesie, quam venire ad supradictam concordiam si fieri potest, attentis iuribus dicti Ill.mi Domini et causis in ipsa scripta oblationis concordie contentis et aliis causis supra in aliis tractatibus narratis. Et ea propter dicta die, loco, anno, mense et indictione, predicti Domini Vicedecanus et Capitulum omnibus melioribus modo, via, iure, forma et tenore quibus melius sciverunt et efficacius potuerunt tam de iure quam de consuetudine fecerunt, constituerunt, creaverunt et ordinaverunt eorum et dicti Capituli Aquilegiensis yconomos legiptimos et indubitatos sindicos,

rus amor continuo et in seculum seculi vigeat augeat et crescat

et procuratores ac nuntios speciales et generales et quicquid in his ac effi
catius esse vel dici potest venerabiles viros Dominos Johannem de Reate
Vicedecanum et Guarnerium Canonicum suprascriptos ibidem presentes et hoc
onus procuratorii in se sponte suscipientes specialiter et expresse ad dictam
transactionem, concordiam et compositionem ineundum et firmandum cum
dicto Ill.mo Ducali Dominio Venetiarum sive eius sindicis et procuratoribus
sive etiam ad consensum prestandum prefato D. Johanni de Reate nomine dicti
Rev.mi D. Cardinalis et Patriarche dictam transactionem et concordiam facienti
et firmanti cum omnibus clausulis et solemnitatibus in talibus necessariis et
opportunis et ad iurandum in animas dictorum constituentium et cuiuslibet
eorum et generaliter ad omnia et singula alia dicendi, gerendi, faciendi et tractandi
que in predictis et circa predicta quomodolibet necessaria fuerint et oppor
tuna etiam si talia forent que mandatum exigerent magis speciale et que
ipsimet constituentes facere possent si personaliter interessent, dantes et
concedentes predictis sindicis et procuratoribus suis plenum, liberum et gene
rale mandatum cum plena, libera et generali administratione in pre
dictis et circa predicta, ac etiam promittentes firma, rata et grata
habere, tenere, observare et adimplere omnia et singula que per ipsos

eorum sindicos et procuratores facta, gesta et tractata fuerint in premissis et circa premissa et non contrafacere, dicere vel venire aliqua ratione vel causa, de iure vel de facto sub ypotecha et obligatione omnium bonorum dicti capituli presentium et futurorum, ac rogantes me notarium infrascriptum quatenus de premissis publicum conficerem instrumentum et ipsius Capituli impressione munirem sigilli.

Acta sunt hec in Civitate Aquilegie in Sacristia Ecclesie Patriarchalis presentibus venerabilibus viris Dominis presbiteris Iohanne de Aquilegia et Vito de Novaria Mansionariis dicte Ecclesie ac provido Ser Thoma Ca-thapan de Venetiis testibus ad infrascripta vocatis specialiter et rogatis.

Et Ego Dominicus q. Ser Danielis de Glemona publicus imperiali auctoritate Notarius ac Sancte Aquilegiensis Ecclesie Canonicus prefatique Capituli Aquilegiensis Cancellarius predictis omnibus et singulis presens fui, eaque rogatus scripsi et publicavi signo et nomine meis hic appositis consuetis in fidem et testimonium omnium premissorum.

rus amor continuo et in seculum secul vigeat augeat et crescat,

1445, 18 Decembre. Udine. [illegible] ad il Comune [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

In nativitate Domini Iesu Christi, [illegible] civitate eiusdem [illegible] MCCCCXLV, indictione VIII, die [illegible] XVIII [illegible] Decembris, in cancellaria [illegible], presentibus [illegible] Doctore D. Iohanne de Mels, [illegible] [illegible] [illegible] Bartholomeo q. Guidonis [illegible] et rogatis.

[illegible] superioribus [illegible] [illegible] [illegible] ex altera parte [illegible] et [illegible] differentiis [illegible] [illegible] avant [illegible] tunc [illegible] Ill.mi [illegible] [illegible] Patrie Foriiulii Locumtenentis [illegible] [illegible] [illegible] parte [illegible] civitatem [illegible] [illegible] conductoris mei [illegible] infrascripti, [illegible] essent supra causis infrascriptis et pro ipsis differentiis ipse parte [illegible] pluries fuissent [illegible] ad conspectum nostri [illegible] Ill.mi [illegible] et prefatum Ducale Dominium superinde scripsisset prefato [illegible] [illegible] ut se interponeret pro ipsis partibus de dictis [illegible]

rus amor continuo et in seculum seculi vigeat augeat et crescat, [illegible]

[illegible] [illegible] ipsi [illegible] [illegible], pro parte [illegible] communitatis [illegible] Spegenberge [illegible] [illegible] petitiones et capitula [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] incolarum et totius communitatis [illegible] Spegenberge [illegible] dicunt, narrant et exponunt, quod cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de consilio [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro consilio faciendo et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in terra Spegenberge [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Spegenberge [illegible] [illegible] et prohibetur ne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consilium [illegible] [illegible] dicto nomine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consilii [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] quolibet septimana [illegible] [illegible] pluries [illegible] fuerit opportunum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Item dicto nomine dicunt, narrant et exponunt, quod cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nobilis Miles D. Bartholomeus de Spegenberge [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et successoribus ex una et Jacobus q. D. Thacii habitator Spegenberge

et [illegible] [illegible] [illegible] de Spigno burgo tanquam Sindici

et procuratores Potestatis, hominum et comunis Terre de Spignoburgo

[illegible] partibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

quod dicti Consortes allivellere debeant domos in Terra Spignoburgi,

frascenses quinque pro passu singulo et [illegible] pro frascensibus quatuor

similiter pro quolibet agro et non ultra et facere murari terram

[illegible] et fieri pontes, turres, portas et facere [illegible] muni-

tiones cum omnibus suis necessariis omni tempore et [illegible] homines

et cives dicte Spignoburgi [illegible] [illegible] dicti frascenses

quatuor pro [illegible] hostiorum habitationis extra [illegible] [illegible]

predicti teneant. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et aliis suis [illegible] [illegible] [illegible] de

Spignoburgo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in compania quam [illegible] [illegible] pro [illegible] dedit a

[illegible] [illegible] que ad querelam [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] observare sub mille [illegible] pena et quod [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

pro frumento ad [illegible] [illegible] quinque frascensium pro passu [illegible]

faciant murari Terram, nec faciant pontes, turres, portas aut aliquas mu-

nitiones, imo permittunt tendere in ruinam ac usurpando habeant et teneant

frascenses quatuor pro quolibet hostiorum domorum habitacium ab extra

rus amor continuo et in seculu seculy vigeat augeat et crescat

qui venit ad dictam civitatem [illegible]

[illegible] dum suffocatum [illegible]

[illegible] et afflictionem et [illegible] dictam [illegible]

[illegible] nomine [illegible] et pro materia dictae Communita-

tis, [illegible] et instant per [illegible] praesentium [illegible] ad [illegible]

[illegible] Nobiles [illegible] de cetero ad [illegible] librarum

mille et sibi resarciri illos quatuor [illegible] pro hostio, quos

hactenus contra iuris debitum excusserunt et ad [illegible]

[illegible].

Item dicto nomine [illegible] Nobiles non [illegible]

nec debeant exigere [illegible]

et quod non [illegible] nec [illegible] faciant [illegible]

[illegible] et illud [illegible]

et exegerunt [illegible] contra debitum iuris. [illegible]

dicto nomine [illegible] sibi velle vel [illegible]

[illegible] illud [illegible] et ad hoc illos Nobiles comp[illegible].

Item dicto nomine [illegible] et petunt [illegible] compelli

ad [illegible] in separationem [illegible]

exactas [illegible] ad

praesentem diem et [illegible] persone qui [illegible] fu-

erunt ad exigendum et [illegible], reddere rationem pecuniarum

exactarum et [illegible] praesentium [illegible]

[illegible] rationes dictarum pecuniarum praefatarum [illegible]

hactenus exactarum de anno in annum.

Item [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] in omnibus et [illegible], [illegible] [illegible] sive [illegible] in illa parte [illegible] ad [illegible] condempnationem [illegible] Dominorum et [illegible] alia Comunitatis dicte Terre [illegible] [illegible] compellantur ad restituendum [illegible] [illegible] [illegible] tangentem ad dictum Comunem [illegible] [illegible] expresserint

Item quod hactenus [illegible] tenentur ad [illegible] [illegible] una cum [illegible] Rectoribus [illegible] hactenus [illegible].

Item quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicte [illegible] [illegible] [illegible].

Item quod [illegible] [illegible] [illegible] terram [illegible] et quod non possint [illegible] in fossis [illegible] [illegible], [illegible] barbacanos [illegible] [illegible] et [illegible] faciant [illegible] plent fossas predictas, [illegible] ad defensionem ipsius terre.

Item quod compellantur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ignani et Bergeche, [illegible] alterum [illegible] Dominicum de Ignano [illegible] alterum per [illegible] de Bergeche, [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] hactenus, qui sunt [illegible] [illegible] ... et qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debeant [illegible] Dei

rus amor continuo et in seculum seculi Vigeat augeat et Crescat

et reducere Sandolum ex opposito Ecclesie S. Johannis de Heremitā super Tulmento defluente prope Spegnimbergum et hoc quia usurparent dicti [illegible] et affectant dictum Sandolum, multi pauperes moriuntur in ipsa aqua:

Prefati autem Domini Consortes ad ipsas petitiones et capitula (cum) produxissent [illegible] responsiones ipsis capitulis contradicentes, cum pluries ipse partes fuissent coram ipso D. Locumtenente, [illegible] ipsis capitulis et responsionibus et alijs iuribus per ipsas partes productis et auditis et intellectis que dicte partes [illegible] et allegare [illegible] sunt superius [illegible], [illegible] ipse partes [illegible] Spect. [illegible] D. Pisenon, D. Bassaneso [illegible], D. [illegible] D. [illegible] Nobiles, D. [illegible] pro se et alijs suis [illegible] ex una parte et [illegible] de Militijs et S. Georgius filius D. [illegible] de Spegnimbergo, [illegible] procuratorio constat instrumento producto coram prefato D. Locumtenente, scripto manu Ser Jacobi Nichul notarij de Utino a me notario et cancellario [illegible] ex altera parte, medio, interpositione et [illegible] Magn. D. Locumtenenti

[illegible] ... [illegible] in, translationem, partinemet
[illegible] ordinem [illegible] supra carbij [illegible]:

Et primo circa capitulum Consilii, quod dict [illegible]
sunt et etiam de presenti se congregant quandocunque et quandocumque [illegible] ad sonum [illegible] campane, qua campana non [illegible] pulsatur in campanili S. Marie [illegible]burge [illegible] [illegible] horis, neque in turri castri [illegible]burge et ibi facere
posse in [illegible] eorum omnes deliberationes suas [illegible] et provisiones que tamen non concernant statum et [illegible] ~~[illegible]~~ terre – [illegible]burge, si tamen per Dominos non
[illegible] videretur circa concernentia utilitatem publicam dicte [illegible]
[illegible] propositionem et requisitionem [illegible] sic congregatorum:
Quod tunc liceat dictis civibus [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] recursum ad serenissimum Ducem Dominum [illegible]
vel ad Dominos Locumtenentes [illegible] pro predictis [illegible]
tibus utilitatem publicam obtinendis, iuxta propositiones [illegible]
[illegible] factas dictis Dominis Consortibus vel prout placuerit
superioribus ad quod habebitur recursus.
Circa electionem officialium pupillorum, quod elligantur [illegible]
[illegible] anno sex officiales pupillorum per illos XX de Consilio alias

ree eiusdem
[illegible]sto [illegible]
austris [illegible]
antonii de
[illegible] sermcoim
[illegible]
[illegible] trevica
martel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] rogat
[illegible]
[illegible]
nomini
[illegible] medi
Sacre
[illegible]
[illegible]
[illegible]vinis
Jacobo de
[illegible] separe
[illegible] uirgi
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]rus amor continuo et in seculum seculi (V)igeat augeat et (cr)escat, [illegible]

concesso supra ellectionem Potestatis et Iuratorum et illo anno illi duo remaneant officiales pupillorum, qui placuerint dictis Dominis consortibus vel maiori parti eorum. Circa ellectionem camerariorum Ecclesiarum, quod Camerarii Ecclesiarum elligantur singulo anno per dominos Consortes: qui ellecti, statim anno finito teneantur reddere rationem de administratis per eos dictis Dominis Consortibus qui eo anno Rectores erunt presentibus [illegible] creatis [illegible] ex dictis Civibus qui deputabantur per dictos Cives in eorum Consilio congregatione. Et casu quo Camerarii non redderent [illegible] sufficientem rationem de administratis, per eos liceat dictis Civibus vel deputandis per eos, ad hoc querelare et recursum habere ad D. [illegible] Patrie.

Circa allivellationes domorum et agrorum pro singulo passu ad frixacenses et non ad frumentum, quod servetur compositio alias facta inter quondam D. Bartholomeum de Spegninbergo et sindicos dicte Comunitatis, cum facultate allivellandi quibuscumque personis et allivellationes facte quibuscumque personis remaneant, cum hac tamen declaratione, quod allivellationes facte ante dictam compositionem seu ad frixacenses seu ad frumentum

reducantur ad frixacenses pro singulo passu vel agro et si que domus
[illegible] integre sive in ruina deducte vel etiam agri reperiantur
nunc allivellate vel allivellati, qui tamen [illegible] ante dictam
compositionem fuissent allivellati ad frixacenses vel ad frumentum,
quod nunc censeatur esse eiusdem conditionis cuius erant ante dic-
tam compositionem et de novo allivellare possint [illegible] frixacenses
vel frumentum ut ante dictam compositionem erant.

Circa capitulum introytus quatuor [illegible] pro singulo bestie
[illegible] exterius habitantium qui petitur per dictos cives virtute
[illegible] facte cum D. Bartholomeo, quod introitus predictus
[illegible] ante dicta compositione remaneat ipsis Consortibus, sed
[illegible] Consortes teneantur ad vaytas et custodias Castri Spegnimberg
[illegible] cives teneantur quem erit necessarium [illegible]
[illegible] portarum et platee.

Circa capitulum precium, quod dicti Consortes teneantur tenere
[illegible] qui serviant iuxta eorum officium [illegible] Consorti-
bus et Civibus.

Circa capitulum [illegible] oboli, quod servetur sententia Parlamenti MCCCCXXIII,
[illegible] dictum [illegible] rationem secundum dictam
sententiam, cum hoc quod [illegible]
[illegible] reparatione et fortificatione, [illegible]

rus amor continuo et in secula seculy vigeat augeat et crescat, [illegible]

[illegible]rum . [illegible] secundum dictam [illegible] et quod illi qui [illegible] exigerent, teneantur [illegible] reddere rationem.

Circa [illegible] pascuorum in campaneis et communibus [illegible] conventuum D. Bartholomei, quod dicti Consortes non [illegible] civitatensium subditos pascolare et [illegible] in campaneis [illegible] habitant tempore [illegible] ditionis facte et infra confinia [illegible] ta in dicta compositione. In [illegible] autem post dictam compositionem predictos [illegible] non liceat [illegible] pascolare.

Circa capitulum [illegible] exigendi, quod in [illegible] [illegible] Constituti generalis Patrie [illegible] nendarum et fiant notificationes, ut moris est Patrie possint tamen fieri dicte notificationes et [illegible] absque impetratione [illegible] per preconis et officiales [illegible], in preteritum [illegible] ut hactenus servatum est.

Circa capitulum condemnationum dividendarum inter Dominos et Comunitatem quod dicte condemnationes pertineant ad dictos Dominos Consortes, ut in compositione inita cum predicto D. Bartholomeo.

Circa capitulum de [illegible] appellationum, quod [illegible] appellationum, [illegible] circa appellationes [illegible] Decreto Consilii [illegible] pro hoc anno proxime preterito.

[illegible] [illegible] [illegible], quod fiat ut [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] quod dicta [illegible] circa muros [illegible] [illegible] certis [illegible]

[illegible] tamen quod fosse non [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] parte qui [illegible]

[illegible]mentum,

[illegible] barbacanos, quod [illegible] [illegible] barbacanos [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], fovearum et si implerentur, quod [illegible] et in [illegible]

locatores teneantur mundare dictas foveas.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pauperes

[illegible] [illegible]mentum, quod [illegible] testamentum et [illegible] [illegible] [illegible]

qui reliquit certos mansos ad dictum pium opus.

Ulterius [illegible] et contentaverunt dicte partes, quod [illegible]

[illegible] expressis hac conventione facta inter dictas partes [illegible] [illegible]

conventione mediante etiam prefato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

manu Ser Raphaelis de Portugruario notarii et coadiutoris [illegible],

[illegible] [illegible], et [illegible] [illegible]menta, transactiones, [illegible], [illegible]

et iura serventur et roboris sui firmitatem [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] per has dictas [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

D. Matheo Vic. [illegible]

[illegible] prefato Magn. [illegible] [illegible].

Postmodum autem die lune XX suprascripti ~~[illegible]~~ mensis Decembris in [illegible] [illegible]

Castri Utini, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] Iohanne [illegible] [illegible] suprascripto et pluribus aliis testibus, dicte partes

[illegible]rus amor continuo et in seculis seculi vigeat augeat et crescat, [illegible]

[illegible] dictis nominibus, quae [illegible] D. Locumtenens Patrie [illegible] quem [illegible], per [illegible] dictarum partium gravaret alteram partem, quod liceat parti gravate se appellare ad superiorem dicti D. Locumtenentis.

Item dicti Sindici et procuratores dicto nomine [illegible] quod [illegible] nolunt impedire contra dictos Nobiles supra eorum iurisdictionibus et garittis nisi quatenus in civilibus et criminalibus est eis concessum per Consilium Rogatorum.

Quam quidem [illegible], transactionem, pactionem, [illegible] et concordiam [illegible] promiserunt dicte partes dictis nominibus una alteri [illegible] firma et rata habere et tenere et observare et in aliquo non contrafacere vel venire per se [illegible] aliquam rationem vel causa, de iure vel de facto, sub pena [illegible] quingentorum auri, quorum medietas deveniat in Camera [illegible] et alia medietas parti attendenti et predicta observanti.

Ego Facius q. Francisci Alerami Pergami et [illegible] publicus [illegible] Locumtenentis [illegible] predictis interfui et ea rogatus scripsi et publicavi, signoque et nomine meis consuetis apposuitis notavi.

5

1446. 8 luglio

IN Nomine Patris et filij et spus sancti amen. Anno a nativitate eiusdem domini nri Jesu Xristi Millesimo quadrigentesimo quadragesimo sexto Indic. ne nona. Die veneris octava mensis Julij. Actum in Civitate austrie in stupha domor. Comunis et consilij, presentibus dno presbitero Johanne antonij de burgo sancti petri civit. prefate. honorabilibus et prudentibus viris ser .... q. ser girardi de desiderijs de Tumecio, ser nicola filio ser antonij ... de Ragonea et ser antonio q. francisci de Civit. istis tribus notarijs, providis viris magistro Job sartore q. nicolusij ser alberto q. ser petri martel ser Philippo filio magri nicolai Lanarij de civit. magro antonio sartore ... dnici de spilimbergo et magro dnico spatario q. Georgij de Jara omnibus et habitatoribus Civit. aust. prefat. test. vocat. atq. rogat. et alijs. Vertente lite causa et differentia Inter venerandum Capitulum Collegiate Ecclesie sancte marie civit. aust. Aquilegensis dioc. ex una parte et Spectabilem Comunitatem civit. Aust. parte ex altera nomine causa et occasione in capitis infrascriptis contentor. dictum Capitulum mediantibus R.do patre dno dominico de dnicis de venetijs Artium et Sacre theologie magro. decano. venerabillibusq. dnis Johanne de Capellinis ... et comucio de civit. Canonicis ecclie. et capituli prefat. deputatis. Et eadem Spectabilis Comunitas mediantibus nobillibus et honorabillibus viris ... Johanne q. dni thadey de castro mandani provisore Cois ser Jacobo de ... Nantis et Ser anthonio Boch consiliarijs et deputatis ipsius Cois ex parte altera demum median. Nobili et circumspecto viro Ser francisco ser virgilij Cive civitatem ex utraq. parte, Pro evitandis damnis, scandalis et periculis et dissensionibus q. existunt huiusmodi lite, causa et differentia vertentibus et durantibus evenire potant, Et ut vera pax quies ac verus amor continuo et in seculu seculi vigeat augeat et Crescat, ...

Secondo sequestro ... Civitatensis et ... ecclesie ... Cremariae ...

Prescriptus R.dus D. Dnicus Dominicis Decanus Civit. ... et ano 1448, 18 Februarij fuit creatus Episcopus Torcellanus. Ital. Sacra Ferd. Vghel.

ipse partes Juribus, Jurisdictionibus exemptionibus honoribus ac libertatibus
earum pacifice gaudeant et utantur. Ad laudem omnipotentis dei ...
gloriosissime virginis marie matris eius, ac gloriosi martiris sancti Doni
Juuis civitatis patroni et protectoris. quorum precibus dominus noster Iesus
Xus utramque partem pacificauit et reconciliauit, ad Infrascripta pac[ta]
conuentiones compositiones transactiones et concordiam deuenerunt v[enera]
rabiles viri domini Jacobus conassio de Utino uicedecanus Johannes de
capellinis de mediolano, Comutius de Ciuitate nicolaus de Sulmona, ...
de Taruisio, Baldasar de ciuitate Valentinus de mugia dominicus de ...
ropoli, Johannes de coneglano, et marcus nelli de Bitontho omnes canon[ici]
prebendati in dicta collegiata ecclesia et in sacris ordinibus constituti. Et ...
dicti domini Johannes de Capellinis et comucius, ac egregius ... Juris can[onici]
licentiatus dominus antonius de nordijs ciuis ciuitatensis tamquam Sindici ...
procuratores dicte ecclesie et capituli constituti, prout per Sindicatum ...
scriptum sub signo et nomine sapientis viri Ser nicolai notarij de ...
continetur, qui ibidem fecit fidem de dicto Sindicatu in persona eorundem
ex una pro se ac vice et nomine eorum successorum atque ecclesie et capituli ...
et spectabiles viri domini Benedictus Boch Antonius quondam Ser Zani pro[vi]
sores, Johannes de manzano. Johannes Gallus, simon de formentinis, Con...
Boyanus Jacobus de constantiis, antonius de formentinis, martinus de san...
daniele, franciscus ser virgilij, Johannes philippi, Jacobus de Venustis, ...
nardus de Vngrispaccho, Daniel de maniacho, nicolaus Lananius per...
de Atms, et Jacobus quagliano omnes ciues ciuitatenses et consiliarij ...
Dictis ex altera parte per se et eorum successores ac vice et nomine ...
... Ciuium et Comunitatis predicte: ——

1 Et primo super differentia iurisdictionis ville premeriachi eo quod idem capitulum pretendebat se habere in dicta villa ius criminale quantum spectat ad merum et mixtum imperium, Composuerunt et in hoc pacto remanserunt videlicet quod si quis comiserit aliquod delictu in villa et iurisdictione ac districtu ville premeriachi, pro quod delictum aliquis talis delinquens mereret puniri pena corporali ad mortem, vel ad mutilationem membri, vel alia pena corporis afflictiva etc. Castaldio civitatensis vel eius officiales possint et debeant ipsum delinquentem capere tam in dicta villa, quam alibi sub iurisdictione civitatis austrie et contra ipsum procedere, processusque et sententiam super ipso delicto facere absque aliqua contradictione. Castaldionis prefati capituli, ut antiquitus per ipsum Castaldionem contra quoscunque in iurisdictione civitatis austrie delinquentes processum et procedi consuetum est.

2 Item si quis comiserit aliquod delictum in dicta villa premeriachi et eius iurisdictione et districtu et tamen ipse delinquens pena corporali de qua supra puniri non mereat, sed solum pecuniaria etc. Castaldio capituli civitatis possit et debeat talem delinquentem capere, et punire pro ut delictum et ipse delinquens punire meretur et super eo processus formare, et sententiam facere, secundum quod per quam tenitur fieri consuetum est. Et pena qua punietur idem delinquens, veniat cedat et cadat ipsi Castaldioni capituli sine aliqua contradictione Castaldionis civitatis austrie prefate, qui in huiusmodi delicto se quoquomodo impedire non valeat.

Item quod gastaldio civitatis austrie et eius officiales auctoritatem habeant et possint capere seu capi facere delinquentes et malefactores delicta comitentes in dicta villa premeriachi seu eius iurisdictione et districtu pro quibus delicta mereant puniri tales delinquentes pena corporali de qua supra dictum est. Et possit ipse gastaldio civitatensis sua propria auctoritate et sine licentia et ...

dicti Gastal. capituli predicti. Et i casu q̄ aliquis delictū aliqd de q
supra proxime cōmiserit in Iurisdictione ciuit. aust. et in dicta villa
seu eius Iurisdictione per gast. ciuit. uel eius officiales repertus fuer
dictus gast. ciuit. ipsum talē malefactorē capere, et capi facere
possit. Et Casu q Gastaldio Capli seu decanus uel Iurati dicte
ville illū prius reperirent q idem Gastaldio capituli, decanus uel
Iurati ville predicte ipsum capere et capi facere possint, ipsūq captū
in manibus Gast. Ciuit. aust. uel eius officiat tradere et cōsignar
debeant bona fide Iuxe posse suum :

4 Item q si quis delictū in dicta villa et eius Iurisdictione cōmiserit et
captus fuerit per gast. ciuitatem aut Gast. capli prefati seu eoru
officialium et in potestate et dominio gast. ciuitat. tradit. et cōsign
fuerit et ad bancuz Iuxta constitutiones ciuitatenses conductus fuer
et sententia lata fuerit absolutoria siue aliter absolut. fuerit, q
tunc Idem absolut. in eius libertate relaxet. Iuxta sententiaz m
latam. Et hoc quantu ad penam corporalem, de qua supdictū est.

5 Item q si quis fecit in capite uel in menbris Iuxta mores et consuetudines ci
aust. aliqd uulnus ad effusionē sanguinis in dicta villa et eius Iurisdic
q tunc gast. capituli, decanus uel Iurati dicte ville ipsū uulnerat
capere possint, et captum in manibus gast. ciuitat. tradere et cōsign
debeant et similiter Si idem gast. ciuit. aust. uel eius officiales ip
uulneratorem reperirent ex sua auctoritate ipsū capere et capi facer
possint Et si talis uulnerat. nō uideat esse in periculo mortis, t
coram gast. ciuit. aust. et eius Iuditio deputari debeant medici
Iuxta formam statutor. ciuit. aust. Et si facta deputatione u

aliter idem uulnerator per sententiam absolutus fuerit, quod tunc idem uulnera-
tor iuxta dictam sententiam prestita prius per eundem sufficienti cautione
Liber sit, et immunis a pena corporali. Et tunc satisfactis expensis
gastaldionis civitatensis per eum sibi factis, uel prestita cautione de satisfacien-
do, quod tunc idem gastaldio civitatensis ipsum captiuum in manibus Gastaldionis Capituli
tradere debeat. Et quod idem gastaldio Capituli cum suis Iuratis siue astan-
tibus iuxta mores suos ipsum pena pecuniaria condenare possint, prout
eis uisum fuerit de iure. Et ipsa pena cedat cadat et ueniat gastaldioni
Capituli, Refectis nihilominus expensis factis ipsi captiuo per gastaldionem
civitatensem, eidem Gastaldioni.

6 Item si quis in dicta uilla et eius iurisdictione delictum aliquod commi-
serit uel homicidium, furtum, uel aliquod importans propter quod subeat penam
corporalem, et propterea aufugerit, et non potuerit haberi per gastaldionem ci-
uitatensem siue gastaldionem Capituli uel eorum officiales, quod gastaldio civitatensis possit
ipsum malefactorem per cridam publicee coram eius Iuditio citari facere
et processum et sententiam super eo formare, et pronuntiare prout in
talibus fieri consuetum est. Et quod dictus gastaldio capituli nullo modo ha-
beat se impedire. ymo ipsa sententia perpetuo firmam habeat firmi-
tatem.

7 Super differentijs autem Causarum ciuilium, ex eo quod dictum capitulum preten-
debat habere in dicta uilla Premeriachi totum ius ciuile, et nolebat quod ho-
mines de premeriacho citarent coram gastaldione civitatensi etc. Sic composue-
runt et in hoc concordio remanserunt videlicet, primo quod quilibet ciuis
et habitator infra iuras ciuitatis austriae si aliquid cum aliquibus hominibus

et personis dicte ville premeriachi et in ea habitantibus agere et petere velle
q possit ipsos coram gast. civit. aust. citari facere et coram eo contra
eos procedere. Et q idem gast. civitatem contra eos sententias latas
executioni mittere possit. [Clericis dilatis et exceptis q vacant citra
coram gastaldione capituli civitatem massarios suos de premeriacho
loco et foco tm etiam si dicti clerici sint habitatores civit. aust.

8 Item q ceteri non habitantes infra suras dicte civit. aust. et ipsi
habitantes in dicta villa premeriachi q aliq agere habeant vel intendunt
cum hominibus dicte ville premeriachi, vel inter se p eorum differentiis
ipsi non habitantes intra dictas suras, et ipsi habitatores dicte ville
premeriachi ipsos de premeriacho et se invice coram gast. capituli et
eius iuditio seu astantibus agant et agere debeant, Et ipse gast.
capituli suas sententias exequi absq aliquo impedimento alicuius
persone :

9 Item q si qui pupilli vel pupille in dicta villa premeriachi remanserint carentes
gubernatoribus tutoribus vel curatoribus, q ipsis pupillis dari et de tutore
et curatore provideri possit per generalem curatorem pupillorum civit. aust.
secundum consuetudinem terre civit. aust. si et in quantum in ipsa villa pre
meriachi non reperiant proximiores, Et idem curator vel tutor decreti
coram dicto generali curatore et omne administrationis reddere tenea
tur Si autem reperiant in dicta villa premeriachi proximiores habitan
tes, q tunc gast. dicti capituli et eius iuditium de tutore et curatore
providere debeat. Et coram officialibus capituli vel deputatis rationem
administrationis reddere teneantur.

10 Super angarijs et factionibus terre ciuitatis austrie, quod homines dicte ville premeniachi teneantur facere uaytas, schirnaytas cum personis et plaustris ac omnia alia et singula spectantia et pertinentia pro fortificatione et subsidio terre ciuitatis austrie uti antiquitus consueuerunt. Et a casu quod recusare uellent seu negligentes forent ad faciendum predicta, quod de mandato communis ciuitatis austrie pignorari possint sine contradictione alicuius persone, secundum consuetudines et statuta ipsius Comunitatis.

11 Item si aliqua occurrerent necessaria comunitati ciuitatis austrie uel alicui ciui dicte terre pro salute et fortificatione eorum, quod comunitas prefata in dicta uilla imponere possit et ualeat gentes sine contradictione dicti capituli et alterius persone, prout ceteris subditis dicte terre. eadem comunitas imponere potest, Non tamen aggrauando ipsos homines de premeniacho plusquam alios subditos, sed pro rata eos tangente etc. Et a casu quo prefati homines inobedientes essent, et premissa facere recusarent quod liceat ipsi comunitati illos grauare prout aggrauare solent ceteros dicte comunitatis subditos, et secundum statuta et consuetudines suas.

12 Item si a casu quo serenissimum ducale dominium nostrum uenetiarum uel Mag: D. Locumtenens uel alia persona comunitati predicte imponeret aliquam angariam, uidelicet plaustra, coltas, Impositiones, gentes, et uictualia pro eorum equis et similia, quod prefata comunitas ipsis hominibus de premeniacho aliquid mandare non possit, Sed capitulum requisitum per comunitatem mandata super angarijs predictis, ipsis de premeniacho facere teneatur, Et si capitulum recusaret ipsis mandare ut facerent prout alij dicte terre subditi facient pro eorum rata quod comunitas ipsos homines aggrauare et compellere possit, prout compellere et aggrauare

potest ceteros eius subditos, secundum statuta et consuetudines ipsius communitatis, Et q ipsi pro rata seruire et obedire teneant in premissis: Saluo tn q si eidem capto aliqua angaria imposita fuerit per serenissimum D. dominiu nrum venetr vt Mag. D. locumtenet aut aliam ... nam vt supradictu est. q ipsa comunitas ciuitatis austr ipsos homines de premeriacho aggrauare aut molestare no debeat neq possit, Sed tn homines de premeriacho ad mandatu capituli, cum ipse capitulo ciuitatis et ceteris eius subditis talem angariaz subire teneantur et debeant pro eorum rata.

13 Item q nullus in villa de premeriacho possit vendere, nec vendi facere Sal, oleum, Carnes, nec aliquas pinguedines, Sed obseruetur forma constitutionis et statutorum Comunitatis dicte Ciuitatis Austrie.

1446 12 Dicembre. S. Daniele – Intimazione di Pre Guarnerio di Artegna al bene-

ficiario della Chiesa di S. Giorgio di Amaro, Pre Antonio di Feltre di pagare un debito sotto pena di scomunica

Guarnerius de Artenia plebanus Sancti Danielis in Dioc. Aqui. in Spiritualibus Vic. Gen. dilecto nobis in Cho. presbitero Antonio de Feltre beneficiario in Ecclesia S. Georgi de Amaro contrate Carnee prefate Dioc. salutem in Domino. Hon. vir ser Cichonj apotecharius in S. Daniele coram nobis comparens conquestus eo quod teneris et obligaris in lib. VII den. et den. V pro uno porco ab ipso predicto empto anno preterito proximo, ad extremum terminum ~~[illegible]~~ primum elapsum allegavis quod tu alias ad ipsius instanter monitus asseris quod cum sis in jurisdictione monasterii mosacensis et non de foro meo ~~[illegible]~~ coram nobis non teneris comparere nec te monere valemus. Et quod presbiter Franciscus beneficiarius mosacensis tuo nomine exegit aliquos fructus oblationes seu obventiones tibi debite, cum quibus ipsi tuo creditori solvet. Rursum requisitus ad solutionem supra-dictarum pecuniarum per prefatum ser Cichonum asseruit? contrario nim factam + prefate oblationis fructus seu obventas accepisse petens cum instantia debitam sibi justitiam ministrare. Et dato quod sis ut asseris in jurisditione monasterii mosacensis, sortitus es fore in loco ubi debitum contraxistis et per consequens factus es de foro meo et ubi te invenero ibi te judicabo sequente ~~iuba~~ verbo Dei. Ea propter sub ter-ia excomunicationis late sententie tibi precipimus et tenore presentium ~~[illegible]~~ sententie mandamus quatenus visis presentibus realiter in effectum dare solvere et numerare debeas petro caballario nostro latore pre-sentium libras VII den. et pro expensis nunctij lib. VI. item pro duo-bus mandatis sol. XXIIII cum relatione reprommittendo Fagan sol. V et pro 1° mandato ire contra scriptu pro presbitero Jacobo archidiaco-ne Carnulis pedastre(!) carnee tuo fideiussore sol. XII ut pignus idoneum pro supradictis pecuniis alioquin contra te procedamus ad sententiam excomunicationis ~~[illegible]~~ sententiam z dennt? et alia graviora/

+ Fagan

prout nobis videbitur. De fine dorpulz computate tibi aut domui tue jurate facte relationis ipsius Antonelli (volence dne Getr... lateris carrorum dabimus plenam fidem. Harum sub nostri vicariatus impressione sigilli testimonio litterarum [illegible]. Datum in Sancto Daniele die XII Decembris M.cccc.xlvj. nona Ind.

( ) L. S. abbatialis

Arch. arciv. Ud. B X Benefic. Mos Cart. Varie

originale.

1450 20 feb.

Privilegium Nicolai Papae V

Nicolaus Eps servus servorum Dei Universis Christi Fidelibus praesentes litteras inspecturis salutem

1447. 10 Maggio Cividale – Fra Leonardo (Mattei) di Udine Maestro in S. Teologia, abitante nel monastero di S. Domenico di Cividale chiede al Consiglio che gli permetta di aprire un monumento di certa Madonna Benvenuta sepolta nel Cimitero di S. Domenico, quale da lui è stimata essere beata – Viene concesso.

Archivio Comunale di Cividale, volume segnato 1262
MCCCCXXXXVII
Diffinitiones Magnificae Communitatis Civitatis Fori Julij

c. 54 Die mercurij . x . may.
Super eo quod magister leonardus sacre theologie magister petit quod comunitas ~~det~~ sibi licentiam ut apperiat monumentum cuiusdam domine beneventte sepulte in cimiterio sancti ~~dominici~~ quia dicit quod putat illam esse beatam
Diffinitum fuit quod apperiat monumentum in nomine domini.
pertoldus pasii vicegastaldus – franciscus ser vergilii provisor – Antonius bielis – Antonius pupp – Vorlicus pretti – ossalcus de saciletto – Benedictus boch – Antonius zani – Brandalisius – Jacobus de venustis – Johannes gallo – coradus boiani – franceglus guroni – Nicolaus ser Zenonis – Job sartor

Facsimile

Die m'curij . x . ~~ap~~ (sic) may.

Sup eo q magr leonādus sacre theologie magr petit q coītas det sibi licētiā ut apperiat monumētū cuiꝰd dnē bnuenute sepulte i cimit'io sc̄i dnici qa dicit q putat illā ēē beatam

Diffinitū fuit q apperiat monumētum i noīe dnī

ptoldus pasii vicegast
franc's s' v'gilii pvis'
Antonius bielis
Antonius pupp
vorlicus p'tti
Ossalcus d saciletto
Bndictus Boch
antonius zani
Brandalisius
Jacob' d venustis
Johēs gallo
coradus boiani
franceglus gurone
Nicolaus s' zenonis
Job s'tor

prov
mui
tatou,
riatu
Diani

1450. 20 Feb.

Privilegium Nicolai Papae V

Nicolaus Epus servus servorum Dei Universis Christi Fidelibus praesentes litteras inspecturis salutem et Apostolicam benedictionem. Etsi gloriosi Dei in Sanctis suis et in Majestate adorabilis altitudo providentiae nullis clausa limitibus nullis terminis comprehensa recta censura judicii cunctos ejus Ministros magnificet, altis decoret honoribus et coelestis efficiat Beatitudinis possessores, sic et nos qui licet insufficientibus meritis, ejus in terris summus omnibus Vicarii superna dispositione ~~[illegible]~~ deputati exemplo ducti Dominico considerantes singulos nostrae vigilantiae . . . . divina gratia summopere indigere, ac ad id Sanctorum posse meritis, et intercessionibus non mediocriter adjuvari pro consequenda cum electis in coelesti aeternae Beatitudinis portione, ad illa curis vigilamus assiduis et studiis intendimus indefessis, ut nostrae operationis ministerio Christi Fideles singuli ad ipsorum Sanctorum, praecipue Beati Marci Evangelistae Dni per cujus diligentissimum et fidelissimum studium hominibus Sacri Evangelii hactenus vita eluxit, veneratione Ecclesiae quoque Patriarcali dignitate fulgenti, cui vivens in carne laudabiliter praefuit devotione invitati tandem illius intercessionibus et meritis, a peccatis liberi possint ad indeficientis luminis visionem perenniter pervenire. Cum itaque sicut accepimus Ecclesia Aquilejensis, quae Patriarcali fulgere dignitate dignoscitur et inter alias orbis Ecclesias semper retroactis temporibus venerabilis et celebris habita et reputata extitit, prout etiam in praesentiarum habetur et reputatur, cuique dictus S. Marcus Evangelista, ut pote a B. Petro Apostolorum Principe in primitivae Ecclesiae ac Christianae fidei primordiis transmissus hactenus praefuisse, et illius Patronus fuisse et esse dignoscitur, et in qua idem S. Marcus Sacrum Xpti manu propria conscripsisse perhibetur Evangelium, et Baculus Pastoralis quem ad partes illas ipsum dictus Apostolus dirigens sibi decretur tradidisse, nec non pallium insigne ~~pastoralis~~ Pontificalis Officii plenitudinem significans, quo dictus Evangelista in Divinorum administratione utebatur aliaque plurimorum SS. Martyrum et Confessorum et Virginum reliquiae cum magna et decenti veneratione conservantur, et recondita existunt, ad quam quidem Ecclesiam, ob diversa quae Altissimus Sanctorum eorundem meritis et intercessionibus frequenter inibi facere dignatus est miracula, maxima undique confluere populi multitudo, causantibus guerris turbinibus, mortalitatum pestibus, aliisque sinistris eventibus quibus, proh dolor, partes antedictae retroactis temporibus diutius afflictae fuere, in suis redditibus et proventibus plurimum diminuta et attenuata, ac in ipsius structuris et aedificiis collapsa et ruinae supposita existat, reparationibus indigeat non modicum sumptuosis, ad quas commoda fructuum ipsius Ecclesiae propriae non suppetunt facultates, sed ad id Christifidelium suffragia quamplurimum sint opportuna. Nos igitur praemissorum, nec non dilecti filii nostri Ludovici tituli S. Laurentii in Damaso presbiteri Cardinalis Camerarii nostri qui etiam praefatae Ecclesiae, ex concessione Apostolica, praesidet, super hoc nobis humiliter supplicantis, consideratione inducti ut Ecclesia ipsa, quae etiam calicibus, libris et aliis paramentis Ecclesiasticis ~~indiget~~ et ad divinum cultum necessariis indigere dinoscitur, in hujusmodi structuris et aedificiis votive restauretur et reparetur et decenter manu teneatur, nec non ut fideles ipsi causa devotionis confluant ad eandem, et ad illius structurarem ...

prou
mu
latris
riatu.
Dane

1454 20 Feb.

Privilegium Nicolai Papae V

Nicolaus Eps servus servorum Dei Universis Christi Fidelibus praesentes litteras inspecturis salutem
et Apostolicam benedictionem. Etsi gloriosus Deus in Sanctis suis et in Majestate adorabilis
altitudo providentiae, nullis clausa limitibus nullis terminis comprahensa recta censura judi-
cii cunctos ejus Ministros magnificet, altis decoret honoribus, et caelestis efficiat Beatitudi-
nis possessores, sic et nos qui licet insufficientibus meritis, ejus in terris sumus omnibus Vica-
rii superna dispositione ~~constituti~~ deputati exemplo ducti Dominico considerantes sin-
gulos nostrae vigilantiae . . . . divina gratia summopere indigere, ac ad id San-
ctorum posse meritis, et intercessionibus non mediocriter adjuvari pro consequenda cum e-
lectis in caelestis aeternae Beatitudinis portione, ad illa curis vigilamus assiduis et studiis
intendimus indefessis, ut nostrae operationis ministerio Christi Fideles singuli ad ipsorum
Sanctorum, praecipue Beati Marci Evangelistae Dñi per cujus diligentissimum et fidelissi-
mum studium hominibus Sacri Evangelii hactenus vita eluxit, veneratione Ecclesiae quo-
que Patriarcali dignitate fulgentis, cui vivens in carne laudabiliter praefuit, devotione
invitati tandem illius intercessionibus et meritis, a peccatis libera possint ad indeficien-
tis Luminis visionem perenniter pervenire. Cum itaque sicut accepimus Ecclesia Aquilejen-
sis, quae Patriarcali fulgens dignitate dignoscitur et inter alias orbis Ecclesias semper
retroactis temporibus venerabilis et celebris habita et reputata extitit, prout etiam in
praesentiarum habetur et reputatur, cuique dictus S. Marcus Evangelista, ut fertur a B.
Petro Apostolorum Principe in primaevae Ecclesiae ac Christianae fidei primordiis
transmissus hactenus praefuisse, et illius Patronus fuisse et esse dinoscitur, et in qua idem
S. Marcus Sacrum Xpti manu propria conscriptum perhibetur Evangelium, et Baculus
Pastoralis, quem ad partes illas ipsum dictus Apostolus dirigens sibi dicitur tradidisse,
nec non palium insigne ~~pastoralis~~ Pontificalis Officii plenitudinem significans, quo dictus Evan-
gelista in Divinorum administratione utebatur, aliaeque plurimorum SS Martyrum
et Confessorum et Virginum reliquiae cum magna et decenti veneratione conservan-
tur, et recondita existunt, ad quam quidem Ecclesiam, ob diversa quae Altissimus
Sanctorum eorundem meritis et intercessionibus frequenter inibi facere dignatus est
miracula, maxima undique confluere populi multitudo, cessantibus guerrae turbinibus,
mortalitatum pestibus, aliisque sinistris eventibus quibus proh dolor, partes antedictae
retroactis temporibus diutius afflictae fuere, in suis redditibus et proventibus pluri-
mum diminuta et attenuata, ac in ipsius structuris et aedificiis collapsa et ruinae
supposita existat, reparationibus indigeat non modicum sumptuosis, ad quas commoda suffi-
cientes ipsius Ecclesiae propriae non suppetunt facultates, sed ad id Christi fidelium suf-
fragia quamplurimum sint opportuna. Nos igitur praemissorum, nec non dilecti filii no-
stri Ludovici tituli S. Laurentii in Damaso praesbiteri Cardinalis Camerarii nostri
qui etiam praefatae Ecclesiae, ex concessione Apostolica praesidet, super hoc nobis humi-
liter supplicantis, consideratione cupientes ut Ecclesia ipsa, quae etiam calicibus, li-
bris et aliis paramentis Ecclesiasticis ~~indiget~~ et ad divinum cultum necessariis indi-
gere dinoscitur, in hujusmodi structuris et aedificiis notive restauretur et reparetur
et decenter manu teneatur, nec non ut fideles ipsi causa devotionis confluant ad eandem,
et ad illius structurarum et aedificiorum restaurationem et manutentionem manus
promptius porrigant adjutrices, quo ex hoc ibidem dono coelestis gratiae uberius conspex-

erint se refectos de Omnipotentis Dei misericordia ac Petri Principis memorati ejusque coa postoli Pauli auctoritate confisi, omnibus et singulis vere poenitentibus et confessis, qui dictam Ecclesiam singulis Hebdomadae Sanctae diebus devote visitaverint annuatim, et ad illius reparationem restaurationem et manutentionem nec non calicum, librorum et aliorum ornamentorum praedictorum munimentum et fulcimentum manus juxta suarum exigentiam facultatum porrexerint adjutrices, seu alias inibi pias elemosinas erogaverint praeter Indulgentias ~~[illegible]~~ jam Ecclesiae per nos forsan et Praedecessores nostros Romanos Pontifices sub quacumque forma vel expressione verborum quoquomodo concessas quas in suo pleno et pristino robore permanere volumus atque decernimus, quinque annos et totidem quadragenas de injunctis eis poenitentiis in Domino misericorditer relaxamus. et insuper ut fideles praedicti Indulgentias hujusmodi uberius et salubrius consequi valeant et illae eis fiant amplius fructuosae, Dilectis filiis Capitulo praedictae Ecclesiae deputandi tot idoneos presbiteros saeculares vel regulares, sicut eis videbitur expedire, qui omnium et singulorum Christi fidelium tam de civitate et Diocesi Aquilejensi, quam etiam de quibuscumque aliis Civitatibus partibus regionibus atque locis ad eandem Ecclesiam in diebus Hebdomadae Sanctae hujusmodi confluentium confessionibus diligenter auditis, pro commissis criminibus atque delictis, a quibus minoribus Poenitentiariis in Romana Curia pro tempore existentibus absolvendi quolibet est concessa potestas, debitam absolutionem impendere et poenitentiam salutarem injungere, ac saluti singulorum confitentium praedictorum plene consulere libere et licite possint et valeant auctoritate Apostolica licentiam auctoritatem et facultatem concedimus per praesentes, quas etiam in pleno suo robore perpetuis volumus futuris temporibus permanere, non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque

Dat. Romae apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicae Millesimo Quadrigentesimo Quinquagesimo Duodecimo Kalendas Februarii Pontificatus nostri anno Quarto

Jacobus de Rizonibus

1451, 13 Marzo. Udine. Patti per la giostra da farsi in Udine tra i nobili Giovanni di Donna Onesta e Marco della Frattina.

1451. 15 Marzo Udine. Disfida del nob. Raimondo della Torre per Marco della Frattina, rifiutata.

12

... Johannis Domine Honeste et Ser Marci de la Fratina.

... Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem Domini nostri Jesu Christi mille... quadringentesimo quinquagesimo primo, indictione quartadecima, die XIII mensis ... Utini in burgo Curtine in domo barbarie Nicolai barberi Beloni ..., presentibus nobilibus et circumspectis viris ser Johanne notario a Variis, ... Leonardo filio nobilis ser Nachoris Archoloniani, ser Augustino q. honorabilis viri ... Leonardi ser Augustini, ser Tingo filio nobilis viri ser Antonii Tingi, ser Anto... nobilis viri ser Federici de ... omnibus Utini habitantibus testibus ... infrascripta vocatis et rogatis.

... nobiles et circumspecti iuvenes ser Johannes q. nobilis viri ser Philippi Domine ... Honeste de Utino ex una et ser Marcus q. nobilis viri ser Marquardi della Fratina Utini ... ex altera ad infrascripta pacta, conventiones seu promissiones ad invicem ... solemniter obligantes solemnibus stipulationibus hincinde intervenientibus concorditer devenerunt, videlicet quod ipse partes casu inopinato ... superveniente per quem evidentissime videretur parsana presentem promissionem adimplere non posse, debeant et teneantur die crastina proxime futura ad octavam que erit die dominica XXI presentis mensis Marcii insimul videlicet unus contra alium equester, prout eis videbitur cum lanzeis more zostre concurrere seu zostrare cum his siquidem pactis, videlicet quod si per aliquem ipsorum deficeret quominus inter ipsas partes fieret dicta zostra, quod pars per quam deficeret teneatur parti volenti observare et complere dictam zostram solvere et reficere omnes et singulas expensas quas dicta pars volens predicta adimplere fecerit tam in lanzeis quam in quibuscumque

alijs apparatibus pro dicta zostra fiendis ad ornatum ipsius observan[tis]
nec non teneatur ipsi parti observanti in ducatos auri XXV nomin[e]
pene per partes ipsas solemniter interposite, quia sic promissum
et pactatum inter ipsas partes;
Item cum hoc quod partes ipse debeant sibi hinc inde ydoneam facere,
prestare, fideiussionem et securitatem ac principalem solutorem
solvendo penam suprascriptorum XXV ducatorum seu expensas
per partem observantem nec non de solvendo seu satisfaciendo
equi unicuique partis, si per aliquem istarum partium cum pena
lancee devastaretur seu interficeretur, promittentes partes ipse sib[i]
invicem et vicissim solemnibus stipulationibus intervenientibus
gatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum omn[ia]
et singula in hoc instrumento contenta firma habere, tenere, comp[lere]
observare;
Item sibi hinc inde solvere, satisfacere et emendare omnia et sing[ula]
dampna, expensas et interesse, que quasvel quod una pars occasione alterius
dicta non complentis in observantis fecerit vel sustinuerit et non contra[facere vel]
dicere vel venire aliqua ratione sive causa, de iure vel de facto sub pena
eius de quo questio moveretur minus; quinque soldis veronensium pro vo[lta]
in singulis capitulis huius contractus stipulata et promissa, qua pena
vel non soluta presens nihilominus instrumentum ac omnia et singula
contenta plenum obtineant robur atque perpetuam firmitatem. Pro
et instantia cuius dicti ser Johannis fideiussor et principalis solutor;

...tionem pene dictorum suprascriptorum XXV ducatorum et expensarum
...dandum pro langeis et aliis apparatibus, nec non pro solutione equi in quantum
...vastaretur ut supra predicto ser Marco extitit et se solempniter
obligavit nobilis iuvenis ser Ropretus q. nobilis viri ser Francisci domine Stelle
de Utino. Dictus vero ser Marcus ibidem obtulit et promisit dicto ser Johanni
...re et curare cum effectu quod spectabilis et generosus vir ser Paganus
de Savorgnano se principaliter obligabit pro ipso ser Marco usque ad diem
...ne proxime futurum ad solutionem ipsius pene XXV ducatorum et expensarum
...ciendarum ut supra ac solutionem equi ut prefertur, quem spectabilem et gene=
rosum ser Paganum dictus ser Johannes dixit idoneum et sufficientem. De quibus
omnibus et singulis ego Odoricus notarius infrascriptus rogatus fui, publicum seu publica
...fiene instrumentum vel instrumenta.

Suprascriptis millesimo et indictione, die XIV mensis Marcii, actum Utini in
burgo Cortine sub porticu barbarie Nicolai barberii Beloni de Utino, presen=
tibus nobilibus viris ser Thoma de Montefalcone Utini habitante, ser Raimundo
... ser Gabrielis Pavone de Utino et aliis pluribus testibus ad infrascripta vocatis
et rogatis.

Ibique nobilis vir ser Raimundus della Turre de Utino obtulit nobili iuveni ser Johanni
domine Honeste suprascripto se obligare et obligavit principaliter ad solvendum
penam XXV ducatorum et expensas fiendas per ipsum ser Johannem pro langeis
et aliis apparatibus pro giostra fienda per ipsum ser Johannem et ser Marcum
in quantum deficeret pro ipso ser Marco quod minus dicta giostra fieret, nec non
de solvendo equum ipsi ser Johanni in quantum per ipsum Marcum cum panatia
langee interficeretur seu devastaretur et hoc ad preces ipsius ser Marci ibidem
presentis et dictum ser Raimundum requirentis ad faciendum ipsam securitatem

Cumque ex aliis legitimis Causis, et difficultatibus quae post celi=
8

et principalem obligationem de predictis pro ipso ser Marco. Qu na[…] ser Iohannes dixit ipsum ser Raimundum non acceptare pro fideiussore neg[…] principali solutore. De quibus ego Notarius infrascriptus rogatus fui publicum seu publica conficere instrumentum vel instrumenta.

Dai protocolli del notajo udinese Odorico Medici. Arch. Not. Udine.

IN christi Nomine Amen. Anno Nativitatis eiusdem 1451 indictione
14 Die XI. Junij, Cum alias inter R.mum in christo patrem et
D. D. Ludovicum tituli sti Laurentij in Damaso presbiterum S. Ro.
Ecclesie Cardinalem, et patriarcham Aquil. ac S.mi Dni nri
Pape Camerarium, seu R.dum in xpo patrem dominum Jacobum
de Reate apostolice sedis prothonotarium ac ipsius domini
Patriarche procuratorem syndicum, et nuntium, specialem ex
una parte et Ill. principem, et excell.mum D. D. Franciscum
Foscari Dei Gratia ducem, et inclytum dominium, et coe Veni:
[illegible] dominos Marcum Foscari
[illegible] nicolaum Fuscarinum artium, et
[illegible] Venetiarum mandatarios syndicos
[illegible] m Ducis, dominij, et cois
[illegible] usa, stipulata, et firmata 32
[illegible] concordia, compositiones transac:
[illegible] factis patriarchatus, et
[illegible] rium ipsius patrie suarum
iurisdictionum tam in spiritualibus quam in temporalibus, ac
redditum fructuum et proventuum suorum, et circa plurimes
particularitatis ad hanc materiam pertinentis sicut constat pub.co
et authentico instrumento scripto, et publicato Venetijs in
domibus Ste Marie Cruciferorum Anno D. 1445. mense Junij 7
die 18. indict. nona, in quo intervenerunt omnes solemnitates
que tam de iure, quam de consuetudine requiruntur. in quoquidem
instrumento subscripserunt prudentes, et hon. viri Michael de
Grassis [illegible] de Ridolfinis, et Petrus Enric not. pub.
et Ducalis Aule Venetiarum Not.s et Secretarij, ac Ioannes
Verdimus q. Bartholomei de castro Durantis apostolica, et
Imperiali Auctoritate Not.s et Iudex ordinarius, et Ioannes Belinus
q. Gaudentij Novariensis, et pub.s imperiali auctoritate Notarius
Cumque ex actis legitimis causis, et difficultatibus que post cele:

8 bratio nem

erant se
ponere i
Ecclesiam
parationen
mentorum
cultarum
gentas p
sub quec
et praete
dragenas
ut fidele
ejs piant
neos prae
gulorum
bucumo
bus Steb
commese
ria pre
solution
firentiu
Apostoli
in plen
Consti
Das
tesimo

et principalem obligationem de predictis pro ipso ser Marco. Qui nam ser Johannes dixit ipsum ser Raimundum non acceptare pro fideiussore nequ principali solutore. De quibus ego Notarius infrascriptus rogatus fui publicum seu publica conficere instrumentum vel instrumenta

Dai protocolli del notajo udinese Odorico Medici. Arch. Not. Udine.

IN christi Nomine Amen. Anno Nativitatis eiusdem 1451 ind.
14 die XI. junij, Cum plus inter R.^mum in christo prem. et
D.D. ludovicum tituli S.ti laurentij in damaso presbiterum S. Ro:
Ecclesiae Cardinalem, et patriarcham Aquil. ac S.^mi Dni nri
Papae Camerarium, seu R.^dum in xpo patrem dominum Joannem
de Reate apostolicae sedis protonotarium, ac ipsius domini
patriarchae procuratorem syndicum, et nuntium, specialem ex
una parte, et Ill. principem, et Excell.^mum D.D. franciscum
foscari Dei gratia ducem, et inclytum dominium, et coe Veni:
tiarum, seu spectabiles, et generosos dominos Marcum foscari
procuratorem S.ti Marci, ac ludovicum foscarinum artium, et
iur. v. doctorem honorabiles cives Venetiarum mandatarios syndicos
et procuratores praefatorum domini ducis dominij et cois
Venetiarum ex altera parte, conclusae, stipulatae, et firmatae
fuerint non nullae compositiones, concordiae, conventiones transac:
tionis, capitula, et pacta, super factis patriarchatus et
patriae Aquil. ac Tirrani et locorum ipsius patriae suarumque
iurisditionum tam in spiritualibus quam in temporalibus, ac
redditum fructuum et proventuum suorum, et circa plurimas
particularitates ad hanc materiam pertinentes sicut constat pub.^co
et authentico instrumento scripto, et publicato Venetijs in
domibus S.tae Mariae Cruciferorum Anno D. 1445. mensis junij
die 18. indict. nona, in quo intervenerat omnis solemnitas
quae tam de iure, quam de consuetudine requiruntur in quo quidem
instrumento subscripserunt prudentes, et hon. viri Michael de
Grassis Danielis iacobi de Zidalainis, et pitrus Entec not. pub.^ci
et Ducalis Aulae Venetiarum Not.^ii et secretarij, ac Ioannes
Vertimus q. Bartholomei de castro durantis app.lica, et
imperiali auctoritate Not.^s et iudex ordinarius, et Ioannes Brunus
q. Gaudentij novarien. et pub.^s imperiali auctoritate Notarius
cumque ex actis legitimis causis, et difficultationibus quae post cele:
brationem

Archiv [illegible] Graz

:bitationem ipsius contractus intervenerit, executio eorum, quae in eodem instrumento continentur. Seu pars eorum. Sustinentur
Nunc remotis eiusmodi dubijs, et difficultatibus partis bi...
ij Reverendissimus D. Ludovicus Cardinalis et Patriarcha
Aquileiensis. Seu venerabilis, et egregius utriusque iuris doctor
Dominus Octavianus Pontanus nuncius apostolicus ad
hoc per S. D. N. Papam specialiter destinatus sicut apparet
per litteras eiusdem S.mi et Beatissimi in Christo patris
et Domini Nostri D. Nicolai Papae quinti cum bulla plumbea
Dat. Romae apud S.m Petrum Anno incarnationis Dominicae
1450 ... pontificatus sui Anno quarto, promovente factor, negotiorum gestor, et nuntius specialis, et generalis
praefati R.mi D. Cardinalis, et Patriarchae datis Romae, apud
Sanctum Laurentium in Damaso Anno praesenti 1451 Indictione
xiiij die vero penultimo mensis maij, subscripto manu Augustini
Folani Archidiaconi ... apostolicarum litterarum scriptoris, et abbreviatoris, apostolica publici auctoritate, ac Camerae apostolicae
Notarij ac sigillo pendente praefati domini Cardinalis, et patriarchae
cum cordula rubra pendenti munito a me Notario infrascripto
viso et lecto ex una parte, et praefatus Ill. D. Dux et
inclytum dominium, et Commune Venetiarum seu Sindicus et
Actuum et iuris u. Doctor D. Zacharias Trivisano q. Cav.
minus ac iuris u. Doc. D. Zachariae, et D. Barbonus Mauro
q. D. Barbari nob. cives Venetiarum mandatarij, et Sindici
procuratores praefatorum D. Ducis, dominij, et Communis Venetiarum
Sicuti constat publico instrumento scripto, et publicato per
prudentem virum Petrum Tomasi pub. imperiali auctoritate Notarium et
Ducalis Aulae scriptorem in praesenti millesimo, et Indictione
die vero decimo mensis Iunij praesentis a me Not.o infrascripto viso
et lecto ex altera parte cupientes, et volentes omnem difficultatis, et dubia quae superiori tempore intervenissent ...

Specialiter

Spiritual. in facto redditum fructuum et proventuum ipsius Patriar:
chatus et Patriae Aquil. per viam pacis compositionis, et amica:
bilis concordiae removerunt, et ad tranquillam, et solidam utriusq.
partis intelligentiam reducere ad infrascriptam compositionem decla:
:rationem transactionem et conclusionem concorditer devenerunt
Et quod cum in iam dicto instrumento compositionis, et concordiae
inter partes ipsas, alias in 1445. 3 die 18 Junii Inductione
nona celebrato, inter caetera per unum ipsius capitulum sit conventum
quod praefati D. Dux Dominium et com. venturarum dari, et solvi
stimantur ipsi R.mo Domino Cardinali, et Patriarchae pro
omnibus et singulis locis ipsius Ill.mi Dominii, et quod ipsi Ill. Do-
minarent in administratione temporali singulis annis ducatorum quinq:
millia cum limitatione boni cum, et justi ponderis computando
in illis introitus redditus, et proventus, et emolumenta, quod 37
idem R.mus D. Cardinalis, et Patriarcha annuatim percipit
ex terris, et locis Civitatis Aquil. et oppidorum S.ti Viti, et
S.ti Danielis in dicta Patria consistentium quod dicto D. Cardinali, et
Patriarchae in spiritualibus, et temporalibus remanere debent, cum
eorum districtibus, et pertinentiis, et aliis eorum juribus, et cum
modis conditionibus et declarationibus in dicto ubi de hac
materia sit mentio specialit. declaratis. Nunc ut partes ipsae
et una quaeq. earum clare intelligantur qualiter, et quibus modis
dicti Ducati quinq. millia recipi, et solvi debeant convenerunt,
declararunt, terminarunt, et concorditer conierunt, et taxaverunt,
quod redditus, introitus et proventus dictorum trium locorum
Aquil. S.ti Danielis et S.ti Viti computentur et ibi intelli:
:gantur pro summa, et quantitati ducatorum duorum mille
qualibet anno, qui in summa dictorum ducatorum quinq. millium
computentur, reliquos autem Duc. tres mille ad supplementum
ipsorum quinq. millium ducatorum praefati D. Dux Dominium, et ...

remittere

remittat dare et solvere teneantur et debeant omni anno [illegible]
R.mo Dno, cardinali et patriarchi seu nuntijs et procuratoribus
suis seu agentibus pro eo de redditibus et proventibus illius
patriarchatus per modos et terminos contentos in dicto instrumento alias
celebrato de mense iunij 1445 [illegible] singulis annatim [illegible]
tam partem dictorum [illegible] [illegible] hoc et inter partes
convento et stipulatur declarando quod solutio dictorum [illegible]
ducatorum fienda per dictum [illegible] dominum et suos [illegible]
intelligatur [illegible] [illegible] et per [illegible] tempora non autem de [illegible]
levius solutionis terminus incipiat, et [illegible] intelligatur [illegible]
presenti die [illegible] presentis contractus, et sic per futurum
tempus [illegible] et continuari debeat per modum et terminos
suprascriptos, et ex nunc idem do: [illegible] nomine quo supra per
solemnem Aquilianam stipulationem et acceptilationem [illegible]
remittit relaxat ac finem remissionem, relaxationem, et [illegible]
quietationem, et absolutionem fecit prefatis do: [illegible] domino
et suis [illegible] ac syndicis mandatariis et procuratoribus suprascriptis
nomine quo supra de omni eo, quod prefatus d. cardinalis, et
patriarcha pretendit aut petere possit vigore dicti primi contractus
a dictis [illegible] [illegible] aut eorum parti aliqua ratione vel causa de
tempore [illegible] usque in presentem diem [illegible] omni [illegible] et acciones
[illegible] quam idem R.mus d. cardinalis [illegible] et [illegible]
vel habere pretenderit vigore dicti primi contractus, aut alia qua
ratione vel causa in dictis ducatis [illegible] millibus seu eorum [illegible]
pro tempore [illegible] usque ad hunc diem, ita ut solummodo a [illegible]
in antea per futura tempora ipsa solutio [illegible] fienda
fieri debeat eo modo et ordine [illegible], et quod in primo instrumento con-
tinetur quod quidem primum instrumentum in reliquis omnibus
suis partibus capitulis, conventionibus, conditionibus, promissio-
nibus transactionibus [illegible], et articulis in eo contentis
dicti partes dixerunt, et affirmaverunt firmum, ratum, et [illegible]
fuisse, et esse, illudque de novo approbant, ratificant, confirmant

et

et confirmant. Cui non intelligatur in aliquo omnibus partibus
in aliquo derogatum vocibus per utramque partem sub fide et iura:
tionis [illegible] et [illegible] obiurari. Salvis tamen, et firmis
remanentibus iis declarationibus, compositionibus, limitationibus pro:
:missionibus renunciationibus [illegible], remissionibus [illegible]
et omnibus aliis per utramque partem nomine quo supra [illegible]
et in [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible]. [illegible]
partes [illegible], et [illegible] nominibus quibus supra [illegible] una pars
[illegible] et altera [illegible] omnia, et singula supra [illegible] et
inviolabiliter observare, et in nullo contrafacere [illegible]
sub [illegible], et [illegible] [illegible], et [illegible] ac sub [illegible]
[illegible], et obligatione omnium bonorum suorum: et [illegible]
et [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] mandatarii et [illegible]
ambarum partium predictarum nomine constituentium suorum ad maiorem
expressionem et firmitatem omnium [illegible] [illegible] ad [illegible] 37
[illegible] manibus tactis scripturis, omnia, et singula supra [illegible]
[illegible] ad [illegible], et [illegible] intellectum, omni [illegible] dolo, aut
mala interpretatione [illegible], attendere, adimplere, exequi, et [illegible]
observare, quae omnia [illegible] [illegible] non firma [illegible]
et inviolabiliter observentur [illegible] [illegible] et [illegible]
in praedictis omnibus, et singulis [illegible] non sic [illegible]
contractus, non sic [illegible] [illegible] conventionum, declarationum, taxa:
tionum, et limitationum praedictarum [illegible] [illegible] [illegible] conditionem
sine causa, vel ex iniusta causa in [illegible] actioni et exceptioni 7
[illegible] [illegible] [illegible], et in [illegible], [illegible] constitutionum [illegible]
[illegible] ac beneficio [illegible] [illegible] [illegible] et omni alii
[illegible], [illegible], et constitutioni [illegible], et [illegible] generalem renun:
:ciationem non [illegible] nisi omni [illegible] [illegible], et [illegible]
[illegible], vel [illegible], [illegible], vel [illegible], [illegible] contra
praedicta, vel aliquid praedictorum [illegible] [illegible] [illegible] man:
:dantes [illegible], et [illegible], [illegible] praedictis omnibus [illegible]
[illegible], et plura instrumenta per me [illegible] [illegible] [illegible]
eodem tenore similia,

Actum

Ta
m3

Actum Venetiis in Monasterio S.ti Georgii maioris in Salla, sive
podiolo subter canam maius situato, presentibus Reverendo in
Xpo patre Dno Cipriano de Ranaldinis de Brix. Dicti Monasterii
Abbate. et Ven. et Ex. Iuris Doctore Domino Bernardo ...
...episcopo Sacilensi. ... aplico clerico. ac Ven. Dno Georgio de
... plebano Sanctorum Simonis et Iude de Venetiis ac S.
S. V. P. ... Dno Francisco de Alberto de Venetiis ...
... Bartholomeo de Venetiis ord. predicatorum, ... S.
V. D. Petro de ... S. Joannis, ... Sebastiano ...
Francisci olim ... Venetiis ... et prudenti, et ... viro ...
... Christophori Not. publicus, et Ducalis Aule ...
Not. et Secretariis, et aliis Testibus ad premissa habitis, et ...

Ego Franciscus dalla ... Domini Laurentii publ. imperiali ...
Not. et iudex ordinarius, ac prefatorum D. Ducis et Dominii ...
...tiarum Secretarius, et canc. predictus ...

Ego Michael de Grassis ... Bartholomei publ. imperiali auctoritate
Not. et Secretarius ut supra.

1451. 11 giugno.
[illegible] Quali in materia de' 5000 ducati da darsi al Patr. d'Aquileja in vigore dei patti 1445. 18 giugno.
presente
[illegible] Ricordi. Armar. I.

14

Franc.s Foscari Dei gr.a Dux Venet.m &c. Nobilibus et sapientibus viris Jacobo Lauredano de suo m.to Locumt.i Patriæ Forijulij, et successoribus suis fidelibus dilectis salutem et dil.nis affectum. Ad informat.em v.ram significamus vobis, quod ob reverentiam summi Pontificis, et Apostolicæ sedis, ac pro [illegible] tegranda, et conservanda naturali, et antiqua benivolentia, et amore nostro R.mo d. Lud.o Card.li Aquilegien. Camerario. Apostolico per deliberat.ne nostri Consilii Rogatorum devenimus in conclusionem seu novam reformat.em et deliberationem Compositionis, et concordiæ alias factæ anno 1445. die 18. Jun., quam nova reformat.ne, et declarat.ne inter cætera conventum, conclusum, declaratum, et limitatum est, quod idem d. Card.lis et Patria habere debeat singulis annis de redditibus et Proventibus illius Patriæ ducatos quinque millia auri. hoc modo videlicet, Quod redditus, introitus, et proventus et emolumenta horum trium locorum videlicet Aquilejæ, S. Viti, et S. Danielis, quæ d.o d. Card.li et [illegible] [illegible] bus, et temporalibus remanere debent, computentur et [illegible] intelligantur pro summa et quantitate duc. duorum millium [illegible] summæ d.orum ducatorum quinque millium computentur, reliquos [illegible] duc. tres mille ad supplem.tum ipsorum 5000 duc. Nos dare et [illegible] promisimus omni anno prefato d. Card.li, et Patriæ, seu eius [illegible] et Procuratoribus suis, vel agentibus pro eo de redditibus, et proventibus illius Patriæ, videlicet singulis 4.or mensibus tertiam partem [illegible] trium millium duc. Quæ solutio intelligatur de cætero, et pro futura tempora, non autem de [illegible]. Nam de tempore [illegible] usque ad [illegible] dies XI. presentis mensis junii, quo [illegible] est conclusio, et stipulatio huius novi Contractus facta est [illegible] libera remissio, absolutio relaxatio et acceptatio quietatio [illegible] [illegible] solutionis duc. 3000 [illegible] futura tempora [illegible] debet [illegible] die XI. [illegible] presentis et per futura tempora [illegible] [illegible] modo et [illegible]. Nos autem [illegible], quod [illegible] conventa [illegible] et [illegible] sunt [illegible] executioni [illegible]

2a. 2537 — 2a. 2537 — [illegible] in [illegible] fidem

obsolvitur mandamus vobis, quod in dum. d. thesaur.[m] predict. m
ce collectio, seu dari et solvi faciatis de locatis nomine nro de red.
introitibus illius Prii praefato R. d. Card.[li], seu eius nuncijs, ex
ratoribus, vel acceptoribus pro eo singulis 4[or] mensibus termino an
ptum trium milium duc. videl. in fine quorumlibet 4 mens.
duc. 4000 auri, seu eorum valorem, qui incipiunt sicut prefat.
die xi. mensis iunij. continuando d[tam] solut.[m] de tempore in t.
in futurum per modum, et terminos supras.[t] ita quod in fine
rumlibet 4. mensium, solvat, et percipiat d[ta] milia duc. om
exceptione remota pro executione[ne], et implem.[to] concordij supras.
m[agistr]orumque nostrarum faciatisque has lras registrari, et in
nro mandato et per successores vros debitis temporibus inviol.
observetur.

Dat. in nro Duc. Pal. die xi mensis junij ind.[ne] XIV. 1451.

15

Nos Jacobus Lauredano pro Ill.mo Illud. Duc. Dnio
Venetiarum Patriæ Fori-julij Locumt.s Gnlis existens in
Castro Utini Nostræ residentiæ in Salla inferiori præsentibus
Sp. LL. Doctore Dnō Bartholomeo de Laurentio Vicario
nostro, Dnō Antonio de Belgrado, et Laurentio de Susa:
nis Collaterale Caminæ, prædicti Dnij nostri in Utino Testibus,
et alijs. Cum coram Nobis sponte comparuerit Vir Nob. &
Federicus q.m & Arquini de Valmo inferiori, et Nobis vice, et
nomine Illud. Dnij Nostri Venetiarumq omnibus melioribus
modo, via, jure, et forma, quibus melius scivit, et potuit
tam de jure, quam de consuetudine acceptanti refutaverit,
et renunsiaverit tertiam partem jurisditionis Villæ de
Theor quam recognovit, et recognoscebat in feudum, et jure
feudi a præfatto Ill.mo Illud. Dnō cum honore, et onere;
Comparuerit quoque Vir Sp. D. Paganus de Savorgnano q.m
Clar.mi Militis Utitani, et humiliter, ac devote petierit,
et supplicaverit se investiri per Nos nomine Dnij Ill.mi Inclitti
... Villæ Theor quam præfatus q Federicus
...avit cum alijs modis honore, et onere,
...ederius eam recognovit; attentis renuntia
...tis ut prædicitur facti et habita informa:
...tione quam ipse Dnus Paganus ad Ser.
...Dominium Venetiarum habet per Nos,
...ostros vice, et nomine præfatti Dnij
...ure feudi cum annulo nostro aureo
...unum coram Nobis genibus flexis constitu:
...oque Hæredibus de dicta tertia parte
...eor, quam dictus q Federicus alias a
...gnovit, et Nobis ut supra refutavit
...mnibus, et singulis modis, juribus, honori
...ti prædictus q Federicus eam recognoscebat
...semper, et reservato jure præfatti
...cujuslibet personæ. Quibus omnibus sic

obsidetione mandamus vobis, quod [illegible] dum [illegible] praefati [illegible]
et solvere, seu dari et solvi faciatis de introitibus nomine nostro de [illegible]
introitibus illius Prioratus praefato R. D. Cardinali, seu eius nunciis [illegible]
ratoribus, vel assumptoribus pro eo singulis 4.or mensibus tertiam [illegible]
dictorum trium milium Duc. videlicet in fine quorumlibet 4. mensium
Duc. 4000 auri, seu eorum valorem, qui incipiant sicut [illegible]
die XI. mensis Junij, continuando dictam solutionem de tempore in [illegible]
in futurum per modum, et terminos suprascriptos ita quod in fine [illegible]
rumlibet 4. mensium habeat, et percipiat dictos mille Duc. [illegible]
exceptione remota pro executione, et implemento concordij supra[illegible]
missorumque nostrarum faciatisque has litteras registrari, et [illegible]
nostro mandato et per successores vestros debitis temporibus invi[illegible]
observetur.

Dat. in nostro Duc. Pal. die XI mensis Junij ind. XIV. 1451.

15

Nos Jacobus Lauredano pro Ser.mo Illu.mo Duc. Dnio Venetiarum Patriæ Fori-Julij Locumt.s Gnlis existens in Castro Utini nostræ residentiæ in salla inferiori præsentibus sp. LL. Doctore Dno Bartholomeo de Parantio Vicario nostro, Dno Antonio de Belgrado, et Laurentio de Susanis Collaterale Cancell. prædicti Dnij nostri in Utine Testibus, et alijs. Cum coram nobis sponte comparuerit Vir Nob. q. Federicus q.m q. Asquini de Varmo inferiori, et nobis Vice, et nomine Illu.mi Dnij nostri Venetiarum omnibus melioribus modo, via, iure, et forma, quibus melius scivit, et potuit tam de jure, quam de consuetudine acceptanti refutaverit, et renunciaverit tertiam partem jurisdictionis Villæ de Rheor, quam recognovit, et recognoscebat in feudum, et jure feudi a præfatto Ser.mo Illu.mo Dnio cum honore, et onere; Comparuerit quoque Vir sp. l. Paganus de Savorgnano q.m Clar.mi Militis Tristani, et humiliter, ac devote postulavit, et supplicaverit se investiri per nos nomine Dnij Ser.mi Inclitis de dicta tertia parte Villæ Rheor quam præfatus q. Federicus refutavit, et renunciavit cum sijs modis honore, et onere, quibus prædictus q. Federicus eam recognovit. Attentis renunciatione, et petitione nobis ut præditur factis, et habita informatione de fide, et devotione quam ipse Dnus Paganus ad Inclitum Dominium Nostrum Venetiarum habet per nos, Successores quoque nostros, Vice, et nomine præfatti Dnij nostri Venetiarum jure feudi cum annulo nostro Aureo eundem Dnm. Paganum coram nobis genibus flexis constitutum per se suis quoque Hæredibus de dicta tertia parte jurisdictionis Villæ Rheor, quam dictus q. Federicus alias a Dominio Nro recognovit, et nobis ut supra refutavit investivimus cum omnibus, et singulis modis, juribus, honoribus, et oneribus, quibus prædictus q. Federicus eam recognoscebat et recognovit Salvo semper, et reservato jure præfatti Dnij Venetiarum, et cujuslibet personæ. Quibus omnibus sic

peracti ipse Dnus Vaganus fidelitatis debite prestit juramentum, et quod semper erit fidelis, et legalis Vasa[llus] Ill.mi Incliti Dnii regiditi, et Locumtenentium suorum atque omnia alia, et singula perpetuo faciat, et [cum]que debet, et tenetur quilibet fidelis, et legalis Vasa[llus] Domino suo. In quorum fidem, et testimonium [...] sibi fieri jussimus sub impressione Majoris sigilli [...] Regiminis nostri, currentibus annis Dni Millesimo [qua]dringentesimo quinquagesimo secundo Ind.e quinta-de[cima] die ultimo mensis Januarii, et sibi libertatem, et Licentiam concessimus accipiendi tenutam dicte [...] Partis ad Libitum cum Nuntio Curie Nostre &c

La premessa investitura è stata da[l] sott.o copiata dal suo registro esisten[te] in un Protocollo dell'Archivio Feudale inserito al di fuori Extraordin. Contin[ent.] Lantant. et investituram 1450-51 [...] C. 127. in fede &c.

Ermenegildo Pichissini Ministro qui [...] ajutante alla riordinaz.e dell'Archivio [...] Udine ai 24 Aprile 1804.

1453-54 Testamento, inventario ed atti di David figlio dell' Imp.^re^ de Tvrchi morto a Sacile.

N.B. Sono pure qui trascritti due atti sacilesi 1349 19 9bre, e 1485. 30 settembre

16

1349. 19 Nov. Sanle il Patr. Bertrando sottopone a Sacile le Gastaldie di Caorlano e Bibano con tutti i diritti etc.

Bianchi nella trascrizione assegna la data del 9 Novembre

Sancte Sedis Aquilegensis Dei gratia Patriarcha Bertrandus. Notum fore volumus universis, quod integritatem attendentes fidelitatem, et devotionem, quam ad nos, et praedecessores nostros, ac Ecclesiam Aquilegensem fideles nostri Capitaneus, Consilium, et populus terrae nostrae Sacili retroactis temporibus habuerunt, et adhuc in eodem laudabili proposito firmant, et perseverant, et propterea honorem, utilitatem, et commodum eiusdem terrae nostrae Sacili promovere, et augmentare paterno affectu quantum possumus cupientes, Gastaldiam nostram de Caurlano et Bibano cum Garrito, et iurisdictionibus universis ad ipsam spectantibus Capitaneatui, et iurisdictioni dictae terrae nostrae Sacili nostro, ac successorum nostrorum, et Aquilegensis Ecclesiae nomine perpetuo annectimus, unimus, et incorporamus omni modo, et via, quibus melius possumus, atque iure. Volentes, ac tenore praesentium statuentes quod dicta Gastaldia, et personae in eadem constantes de caetero regantur per Capitaneum nostrum Sacili, qui est vel fuerit pro tempore, et quod personae ipsae ad ius petendum, et recipiendum ac etiam respondendum cuilibet in iure, veniant Sacilum coram dicto Capitaneo nostro, et sibi fideliter obediant, et intendant. Quodque Capitaneus Sacili de omnibus causis personarum, bonorum, et rerum praedictae Gastaldiae secundum statuta, et consuetudines, ac iura terrae Sacili, eoque modo, et forma, qui servatur in causis hominum, et districtualium de Sacilo cognoscere debeant, et ipsas fine debito terminare. ita quod in omnibus et per omnia ... per dictum Capitaneum Sacili de personis praedictae Gastaldiae, earumque causis tanquam de civibus antiquis, et veris districtualibus eiusdem terrae Sacili, redditibus tamen praedictae Gastaldiae nobis, et nostrae Camerae specialiter reservatis. In cuius rei testimonium praesentes fieri iussimus nostri Sigilli appensione munitas. Datum Utini in nostro Patriarchali Palatio die XX mensis Novembris. Anno Dominicae nativitatis MCCCXLIX. Indictione secunda.

Vet. Gubertino da Novate ... Coll. Bianchi

E' f. fedele sub... sig. in fidem

Ca.^my^ 1453 30 Decembre. Sacile. Testamento del Magn. Signor David figlio del Sultano Marmeceth.

In Christi nomine amen. Anno ab ipsius nativitate MCCCCLIII Indictione secunda, die penultima ... Sacili in domo Dnę Catarucię uxoris q. Periculi Civis in contrata stupę, qua stabat infrascriptus testator, presentibus Tobia q. S. Antonii Ottoboni, Antonio Marangono q. magistri Pauli, S. Michaele de Grazys q. Almerico q. S. Matthei Tortolini, Zanmartino q. S. Antonij Joanne Zanna, et Antonio de Ronchis Tophoti omnibus habitatoribus Sacili testibus ad hęc vocatis, et a bore proprio infrascripti Testatoris ... Ibique Magnus D. David q. Mris Imperatoris Turcarum Marmeceth sanus gratia Dei mente ... sensu, auditu, et intellectu, licet corpore languens, timens casus mortis, nolensque ab intestato decedere ... dispositionem suorum bonorum in hunc modum facere procuravit in lingua Ungara mihi notario, et ... lario explicata per Joannem Ungarum habitatorem Sacili suo sacramento per infrascriptum modum tenorem. In primis quidem, si casus acciderit, cum mors etc. animam suam Altissimo creatori comm... et corpus suum ... et voluit sepelliri debere in Ecclesia Scti Nicolai de Sacilo cum honore, et expensis eleemosinis quę placuerint, et voluerint sui famuli presentes V.Z. Valcus Albanensis, Stephanus Georgius Ungari. In omnibus alijs suis bonis mobilibus, et immobilibus presentibus, et futuris, instituit ... Cabeir suam matrem, et D. Catarina suam sororem, iubendo, et mandando, quod bona, quę ha... Sacili apud se ventur predictis famulis suis, qui habent consignare ipsa bona predictis suis here... quibus famulis suis dat plenissimam fidem in predictis; et hanc suam ultimam voluntatem esse ... velle, quam valere voluit iure testamenti, quę si iure testamenti non valeret, valeat saltem Codicillorum, vel cuiuscunque alterius ultimę voluntatis, quo melius fieri potest.

1454. 13 Gennajo. Sacile. Inventario a consegna delle cose lasciate dal d.^o^ David.

Infrascripte sunt res inventę apud famulos Magci Dni David olim Turcum ad presens Christiani ... inventarium per suprascriptum Spectem Dom. Potestatem, et Capitaneum Sacili presentibus ... no Sacili Dno presbitero Laurentio, Dno presbo Daniele, Dno Iacobo de Cortona, S. Hectore Zabuagnis, et S. Nicolao de Ottoboni testibus vocatis in domo predicta etc. modo predicto die ... Januarij Indictione secunda.

... Unum biretum ueluti figurati ad more Theucrorum.
Item una duplois damaschi uiridi.
Item unum linteamen dictum melini ad morem Theucrorum.
Item unus fazolus theucri de siricu rubeo laboratus.
Item una uestis de mortaualeria fulcita pano uiridi.
Item una clamis de mortaualerio.
Item unum biretum de zambelloto azuro.
Item una camisia, et una zenabulla.
Item una uestis delecta zentanini cremisini affigurati.
Item brachia 25 q. 3 ueluti cremisini affigurati.
Item circa brachia xv ueluti cremisini plani.
Item una scimitarra.
Item uiginti asfrusini aurei.
Item ducati ueneti triginta unus.
Item floreni sexaginta.
Item duo tapeti.
Item unus sigillus argenteus.
Item unum uadisium de curamine.
Item equi quinque cum sellis, et fulimentis.

Quæ quidem bona sub die 25 Januarij 1454 in Cancellaria Sacili presentibus Dno Presbo Laurentio predicto, Andrea de Maserata de Conegiano, Joanne Ungaro, et multis alijs testibus uocatis prefatus Sp. Dnus Potestas et Capitaneus Sacili uigore literarum ducalium datarum die 22 dicti mensis restitui fecit predictis famulis iuxta ordinem testatoris predicti, uidelicet dictos asfrusinos uiginti, et ducatos quinquaginta septem cum florinis. Residuum uero ad summam predictam expenditum fuit et distributum per dictos famulos in expensis oris in funere dicti Testatoris, in eleemosinis, et in expensis equorum. Item pro eundo Venetias, et alijs expensis minutis in summa ducatorum 34. Item unus equus datus fuit per ipsos famulos Ecclesiæ in qua idem Dnus Dauid sepultus fuit pro anima sua.

[...] Cadonicus Vicecancellarius Sacili fideliter prout inuenit in originalibus libris [...] ex[...]ut, et in fidem subscripsit die x 7mbris 1591.

(Stile Comune) 22 Gen. Ducale del Doge Foscari sulla consegna di tutta robe. — Pro bonis Dni Dauid.

Franciscus Foscari Dei gratia Dux Venetiarum etc. Nob. et Sap. Viro Andreæ Bembo de suo mandato Potestati, et Capitaneo Sacili fideli dilecto salutem, et dilectionis affectum. Intellectis his quæ scripsisti nobis nouiter circa factum bonorum, quæ fuerunt Dni Dauid alias Theucri defuncti in illo loco nostro Sacili uisaque copia testamenti quod condidit Vestris literis introscripta, per quod matrem suam, et sororem heredes instituit omnium bonorum suorum, et ordinauit bona ipsa consignari debere illis famulis suis [...] suis heredibus

e' x. fidel. subt'', ex 519. in fidem

deferenda, deliberauimus, et sic mandamus uobis, ut de dictis bonis disponere debeatis iuxta ordinationem q. Dni David, nam omnino intendimus q. eius testamentum, et ultima uoluntas executioni mittatur quaquam obstantibus aliis literis nostris, quas uobis istis diebus decursis scripsimus.
Datae in nostro Duc: Palatio Die 22 Mis Januarij Ind. 2da MCCCCLIII.

Nob: et Sap: Viro Andreae Bembo Potti et Capeo Sacili.

Itemo Aloysius, qui 8 ex.

1485. ult. settembre. Ducale del Doge Giov. Mocenigo al Cav. Gerosolimitano Francesco Pelizza di Sacile che lo ringrazia dell'ajuto offerto a Pordenone da farsi senza compromettere la Signoria

Joannes Mocenigo Dei gra
Dux Venetiarum.

Venerabilis dilecte noster. Habbiamo riceuute lettere uostre ad Nui, et ai Capi del conseio nostro dei X addrecte: et per quelle molto gratamente inteso quanto ne auete fatto intender de la [illegible] uostra, circa il particular fauore uostro per tutella et conseruation de Pordenon, et [illegible] fer delli parenti uostri auete in quel luogo. Et comendando il circunspecto, et fedel respecto uui auuto de non deuegnir ad tal acto senza nostro consentimento, ve diremo respondendo [illegible] terne, et esser molto ben contenti: et uui tutti i Capi del Conseio nostro dei X libera licentia concedemoui: che cum quanta menor demostrazion far se pol possate porzer a quel loco de Pordenon il fauore dei cento cinquanta fanti uui ne scriuete desiderar mandarli: tutto uolta fazando lo cum tanta aptitudine, et dexterità che'l non appari che de nostro consentimento uadeno. ma ben a nome, et cum le Insegne de la Maiestà Imperatoria. Et perche come ben intendete celeritate opus est: fate quello auete ad far cum solicitudine et prestamente, che i siano dentro a tempo, et di quanto havete cura ziò seguito darete ad nui, et ai Capi del conseio nostro [illegible] immediata notizia. Ben ui arricordemo che abbiate sopra tutto bona aduertenzia, che havete ad mandar siano persone fedele. T.

Datae in nro Ducali palatio Die ultimo septembris: Ind IIIJ MCCCCLXXXV

A tergo. Venerabili Dno Francisco Peliza Militi hierosolymitano, Ciui Sacilli dil...

Marcus Ant. Zorro Pub. Vta. Ate, et de Coll. Sacili Nots. [illegible]
ex confimilibus cra ex antiqua non autentica Dni Gotifredi Pabri Utini [illegible], reaurda cero ex antiqua, et autentica pergamena scripta a Simeone filio Dni Jo: de Locatrio Not. Utini, tenta ex privilegio non ue... nec uitiato ad nota Rev.di et Ill.mi Dni Bertrandi Patri.e Utini, quarta...

3 [illegible]

[illegible] Paulo [illegible] [illegible]

1552 [illegible] decembris, [illegible] [illegible] [illegible] Filippo [illegible] Ferrari [illegible] habitantibus [illegible] rogatis

[illegible] Populus [illegible] temporibus [illegible] Imperatoris [illegible] testamento [illegible]

[illegible] sigillo [illegible]

II 53 [illegible]

[illegible] pronominatis [illegible] Paulus [illegible] bonum [illegible] Paulo [illegible] procuratoris [illegible] hospitio [illegible] Paulo [illegible] fuit [illegible] =

[illegible] chal [illegible] 18. [illegible] oro. [illegible] moda. [illegible] 2537 [illegible] d'oro. [illegible] da. [illegible] 2537 [illegible]

ex. fidelit. subss., in sig. [illegible] fidem

1454 5 Gennajo Venzone. L'Ebreo Benedetto giura di non trasportare i suoi denari fuori di Venzone sotto pena di perdere i suoi beni e dalla camera. —

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCCLIV. ind. XV. die vero quinta Januarii. Actum Venzoni sub logia Comunis, presentibus honorabilibus et prudentibus viris ser Johanne Narabegia camerario comunis Venzoni, ser Georgio Radiussio, ser Andrea Pitaculi, ser Manfredo a Stella, ser Nicolaoque magistri Johannis testibus et dominis Deputatis ad regimen Terre Venzoni.

Coram quibus constitutus Benedictus Judeus habitans Venzoni ad requisitionem suprascriptorum dominorum Camerarii et Deputatorum promisit michi Nicolao notario uti publice persone stipulanti vice et nomine omnium quorum interest vel interesse poterit quomodolibet in futurum pignora gentium nec alia sua bona mobilia aliqualiter vel aliqua via aut sub quovis colore portare extra Venzonum vel pecunias suas sed semper ea in Venzono tenere, iurans in manibus mei Notarii, manutactis Scripturis Ebraicis per decem precepta legis Moisi et per legem Ebraicam ac per Deum quem adorat, predicta attendere et observare et numquam contrafacere per se vel alium sub quovis exquisito colore, contentans et se expresse obligans quod a casu quod contrafaceret aut aliquid exportaret, quod tam Comunitas Venzoni quam qualibet persona Venzoni possit contra eum et sua bona procedere sub quocumque dominio tam ecclesiastico quam seculari ad capiendum et sustinendum ipsum personaliter et eius bona tam in patria Forijulii quam extra et tam sub nostro Illustrissimo dominio Venetiarum quam sub alio quocumque dominio

[redacted]

et contra eum et eius bona procedere summarie; contentans et con[3]
cedens mihi Notario auctoritatem ut de hac promissione et obli[2]
gatione facerem hoc instrumentum ad plenum cum omni melior
ac cum consilio Sapientum.

Dal Vol. Sententie et deliberationes Consilii Comunis Terre Venzon

Bibl. Civ. Udine.

1454, 6 gennajo Udine. Il nob. Pagano di Savorgnano accorda le insegne a lui date dal Re d'Inghilterra a Giovanni de' Saccioni di Pigino nel Milanese.

Giovanni a Varis notajo. Arch. Cit. di Udine

Nos Paganus natus olim Spectabilis et Generosi Militis D. Tristani de Savorgnano, Dilecto nobis Johanni nato olim Ser Boni de Saccionibus de Pigino Districtus Mediolani salutem et dilectionis affectum.

Si Aroganti[a] tue probitatis et virtutum merita, quibus docente experientia ex longa et domestica familiaritate qua nobiscum iam longo tempore constitutus et iunctus fuisti, te novimus insignitum nec non tua fidelitatis et devotionis obsequia, que nobis et domui nostrae incessanter impendere studuisti et Deo dante impendere poteris in futurum, mentem nostram merito excitant et inducunt ut personam tuam favore benivolo prosequentes quadam perpetuitatis memoria specialiter honoremus, in hoc enim liberalitatis nostre non errat intentio, ut quotiens personas dignas et sufficientes invenimus congruis honoribus decoremus. Hac igitur consideratione moti pariter et inducti ac tuis supplicationibus benignius inclinati, ad perpetuam rei memoriam tenore presentium tibi et heredibus tuis masculis ex te de legitimo matrimonio natis et nascituris dumtaxat, Insignia seu Arma nostra cum nostro cimiero quo dicta Insignia seu Arma decoramus et que deferri consuevimus in subscripta pictura et forma (1) cum tribus litteris S en regali

(1) manca nel protocollo nonostante tale disegno, che sarà stato unito al diploma.

~ S . . . . Ex.^me fidelis subs.^, ex sig.^li ... fidem?

Insignia Serenissimi Regis Anglorum nobis dudum concesso, quas in
eisdem Insignijs et Arma nostris, ad decorem, addicimus et iubemus
apponi, cum omnibus circumstantijs suis, ex certa scientia et lib
voluntate donamus, concedimus ut te de eisdem, presentialiter inv
stimus volentes et harum serie concedentes, quod tu et heredes tu
predicti ex te, ut prefertur, de legitimo matrimonio nati et
nascituri, ubique possitis dicta Insignia et Arma deferre et eis
uti et gaudere ac si essitis de nostro latere et progenie proc
Ad maiorem itaque tui et tuorum heredum predictorum cautela
presentis programatis tenore promittimus largitionem et donation
nostras huiusmodi in omnibus et ab omnibus in iure ubilibet
defensare. Volumus tamen ut ex honore quem tibi ex huiusmodi
gitione nostra libenter adicimus nichil honoris vel iuris nostri
et alijs de domo et progenie nostra subtrahi videatur. Tu igitur tu
in posterum cum incremento laudabilium operum studeas te haber
quod merito atque digne tam singularis et precipue dilectionis mun
per laudabiles effectus in te appareat fuisse transfusum. Ad cuius
rei memoriam et robur perpetuo valiturum, presens privilegium per Johann
a Varis de Utino notarium publicum fieri fecimus, nostrique sigilli

... in ... tradicionis communivi.

... Datum et actum Utini Aquilegensis diocesis apud plateam comunis sub pontico domus ser Antonii Thealdi, sub anno nativitatis Domini nostri Iesu Christi millesimo quadrigentesimo quinquagesimoquarto, inditione ... secunda, die sexto mensis ianuarii, presentibus egregiis et ... D. Matheo Farina de Vincentia iuris civilis perito honorabili ... Terre Utini, D. Nicolao Contarentio de Venetiis Thesaurario civitatis Utinensis, D. Simone Diedo q. D. Petri Diedo de Venetiis ... Patrie Foriiulii, ser Nicolao q. ser Iohannis de ..., ... Petro notario q. egregii artium et medicine Doctoris Magistri Iohannis de Fabriano, omnibus Utini habitantibus testibus ad premissa habitis et vocatis et aliis pluribus.

Ego Iohannes a Variis q. magistri Hermacore Varotarii de Utino publicus imperiali auctoritate notarius, predictis largitioni, concessioni et donationi ... suprascriptum D. Paganum de Savorgnano factis omnibusque aliis ... singulis suprascriptis, dum sic ut premittitur agerentur et fierent ... cum prenominatis testibus presens fui et ea sic fieri vidi et audivi ... rogatus scribere fideliter scripsi et publicavi meis hic signo et nomine ...

... fideliter subs., ... sig. ... fidem ...

appositis consuetis una cum sigillo pendenti prefati D. Pagan, in fi
et testimonium premissorum omnium et singulorum. =

[illegible]

MCCCCLIV, ind. II, Die mercurii [illegible]

[illegible] Dioecesis in burgo [illegible]

[illegible] predictarum [illegible]

[illegible]

19

chal

22

2537

2537

[illegible] fidem [illegible]

chal

22

dio

8

into

18.

oro.

moda.

J 2537

om:

la

ono

upo

d'oro.

da.

J 2537

pratini

nti in

pramissa

e x.me fidet. subss. in sig. in fidem

chal

22

dio

br.

18

fra

into

18.

oro.

moda.

J 2537-

on:

la

ono

upo

d'oro.

da.

J 2537-

rc.ad ultimi

nti in

premissa

Ex.mi fidem subss. et sig.lli fidem

1458. 20 Marzo. Ducale al L. T.te del Friuli Nicolò Contarini per la esenzioni da certe fazioni della Comunità di Fagagna che forma un corpo solo coi Nobili, villa e Sobborghi.

20

Nobilibus et Sapientibus viris Nicolao Contareno Locumtenenti Patrie Forijulii et successoribus suis.

Franciscus Foscari Dei gratia Dux Venetiarum etc. Nobilibus et Sapientibus viris Nicolao Contareno de suo mandato Locumtenenti Patrie Foriiulii et suis successoribus fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum. Per supplicationem fidelis comunitatis nostre Castri Fagunee illius Patrie intelleximus quod licet Consortes et habitatores dicti Castri simul cum habitatoribus in suburbiis seu Villa contiguis dicto Castro, ab antiquo constituerint et constituant unam Comunitatem et ipsa Comunitas etiam semper reputata fuit inter Comunitates fortiliciorum et terrarum Patrie et semper consueverit vocari ad publica et generalia Parlamenta simul cum aliis comunitatibus et nobilibus Patrie, tamen a non modico tempore citra ipsa Comunitas in occurrentibus gravatur preter debitum ad publicas factiones simul cum aliis villis tamquam si esset simplex Commune Ville et nihilominus in omnibus occurrentibus in quibus contribuunt nobiles et comunitates fortiliciorum et terrarum Patrie etiam gravantur, et per hunc modum duplicitter gravantur videlicet cum nobilibus et villicis. Et proinde humiliter supplicavit ut taliter providere dignemur quod duplici onere non gravetur, sed sicut hactenus reputata fuit et est una Comunitas inter alias comunitates. Ita etiam ad factiones et onera supportanda sit ad conditionem aliarum comunitatum et non simplicium villarum, presertim cum ipsa Comunitas Fagunee semper fuit et sit honorata vexillo et reputata et vocata cum

Ex.me fideli subsi. ex sig. in fidem

22

nobilibus et comunitatibus ad generalia parlamenta habuitque et habeat me[...]
et mixtum imperium et regimen illius Gastaldie circa administrationem i[...]
sicut habet terra sancti Danielis et Glemone et Venzoni, quare suburbia [...]
tigua et reputatur unum corpus et[...]. Intellecta itaque supplicatione [...]
dicta [...]que responsione vestra nec quam mandetis fieri sicut petitur e[...]
quod ipsa comunitas non debeat segregari ab aliis comunitatibus sed conser[...]
sicut alie comunitates Patrie, cum dictis quod loca sancti Danielis, Glemone [...]
zoni cum terra, suburbiis et villis contiguis faciunt et constituunt unum corpus [...]
reputantur cum nobilibus et comunitatibus Patrie sicut de iure reputari debe[...]
et sicut observatum est etc. Vobis rescribimus quod talis deliberatio et conces[...]
principaliter pertinet ad arbitrium et iurisdictionem vestram et vestri regiminis [...]
ideo pro conservatione iurisdictionis vestre volumus quod super inde delib[...]
tis et terminetis sicut Vobis videbitur conveniens et honestum.

Data in nostro ducali palatio die xx martii indictione III. MCCCCLV

F. de la Siega Cancellarius

D'a pergamena orig. con bolla plumbea pendente. Arch. Nob. Agu[...]
in Udine.

1455. 23 Marzo. Cast. di Madrisio. Concordio fra il Comune e di Nobili consorti di Madrisio ed il Comune di detta Villa.

21

MCCCCLV. die XXIII Martii. In Castro Madrisii

... ordium inter Comune Madrisii et Nobiles consort...

... pascuum ... pensionaticum et ius pascuandi spectat ... nobili...
... Madrisio et eius Consortibus et heredibus eius, ita quod possint locare
... forensibus dictum pascuum sicut eis ... debetur, ...

...

... quando affictabant facere respondere ... et Comuni Madrisii ...
... 50 et unum agnum ad festum S. Georgii et hoc maxime pro ...
... pecularii per pecudarios forenses introducendos ... consortes et ... omni...
... competere ~~~~ possit Comuni.

Item quod Comune et homines debeant et possint dictas pecudes et pastores allogiare in villa Madrisii in suis domibus per rotulum cum commoditate et profecuo de quibus ...
... cum eisdem pecudariis et si induxerint allogiare, cogi possint per Consortes et
... remittant ... et expensas quia litigaverant;

... quod propter talem transactionem non sit derogatum facultati et ... homi...
... omnis Madrisii, quominus cum eorum ...... cum animalibus valeant
... in pascuo et pertinentiis Madrisii ... sicut ...
... hactenus ... praticata;

... declaratio domini Vicarii qui sic concordavit quod nobilis ser Christoforus ... dare debeat clavem ser Matheo armigero de certa domo in qua manere ... et quod propter eam Comune nihil de affictu solvat dicto ser Christoforo;
... quod homines ville Madrisii possint eligere officiales suos in eadem villa Madrisii ... presentare dicto ser Christoforo tamquam antiquiori domus de Madrisio et ... maioribus dicti Castri antiquioribus, qui pro tempore regent dictum Castrum, et qui...

... Ex.ᵐᵉ fideli ... subsc. ex sig. ... fidem

[illegible] ibiles teneantur confirmare;

item quod mulcte quas homines ponent inter se pro negotiis et rebus Comunis Nadrisii usque ad octo denarios, sint istorum hominum et Comunis;

itemque quod Potestas et Iurati qui pro tempore fuerint electi et confirmati debeant [illegible] [illegible] castri Nadrisii ubicumque voluerint [illegible] qui fuerint [illegible],

item quod banna et pene que incurrent litigantes in iudicio, debeant esse [illegible] qui pro tempore reget Castrum et habebit iurisdictionem de [illegible] [illegible] et Iurati teneantur notificare ~~et habebit iurisdictionem~~ ipsi Domino.

Manu ser Antonii a Fabris notarii (Utinensis)

Dal Memoriale Belloni Vol. III pag. 56 t°.

p(?) dudum p.a Augusti 1555

ms(?) X5

Partide cauade dal libro della camera fischal di Udene del Anno 1445. arz 391.

22

Castaldia de Carnia di aquileia affittada à ser Zuan Ravagna per m(?) Lorenzo donado per anni cinque, cominciò l'año adi 19. Zugno 1439. per duc 88. al'anno, à pagar di sie mesi in sie mesi, dito per la p.a paga del quinto anno adi 18. Xbre. duc 44. d'oro val à ñ 115. £ duc £ 253 ñ–

Et dito per la 2.a paga del 5.to anno, compirà adi 18. Zugno. 1444. duc 44. d'oro à ñ 115 £ 253 ñ–

Nota la sop.ta gastaldia esser affittada per m(?) Marco lippomano à ser Zuà Ravagna £ duc 90. al'año, à pagar in do paghe, ciò è di sie mesi in sie mesi, cominciò l'año adi 18. Zugno. 1444.

Cas.dia al'incontro die haver adi 21. Xbre. 1443. contadi da ser Zuan Ravagna per la p.a paga del quinto anno, compì adi 18. ditto, duc 37. d'oro. et duc 7. in moneda. val à ñ 115. £ duc £ 253 ñ–

1444. adi 3. luio con:tadi dal dito per la 2.a paga del 5.to anno compirà adi 18. Zugno passato, duc 39. d'oro. et duc 5. in moneda. val à ñ 115. £ duc £ 253 ñ–

Joseph Ambrosius not.s canc.us Utini ex libro supradicto existenti in camera fhiscali Utini premissa ex.it fideliter subs., et sig.ni in fidem

p duca dne v.a ms. Juaus/ti 1558

ms
x:5

Partide cauate dal libro della Camera fischal di Udene dt Anno 1444. a 1391.

Cità d'aquileia paga ogni Anno per una sua regalia in do paghe — £ 320. cio è di sei mesi, in sei mesi, cominciando adi 19. Zugno di dto per la p.a paga chi compi adi 19. 7mbre 1443. val — — £ 160.–

Et die dar per la 2.da paga dt Anno 1443. che compirà adi 18. Zugno 1444. — £ 160.–

Cità all'incontro die hauer adi 8. Zenar. 1444. contadi da ß Zuane Rauagna per la p.a paga, compi adi 19. 7mbre 1443. £ 160.–

Adi 14. dcõ contadi da mathio calligaro per parte de la 2.da paga, compi adi 18. Zugno 1444. £ 155.–

A. ditto contadi dal dcõ per resto de la dcã paga — £ 5.–

Praeanotatas partitas de libro s.dcõ camerae phiscalis urbis fideliter, prout inuenit, transumpsit, et sig.l in fidem, Joseph Ambrosius nos.s canc.us urbis.

p(re)dicta p(er) d. prouratore D. Gazella di 30 Jugli 1553 44

Ex(cellentissi)me

p(ro) dominio

Archivio di Stato Mantova

Serenis(sim)e Princeps, ac ex(cellentissi)me domine: quia Potestas Aquil(eie)
fuit ad p(rese)ntiam dominat(ionis) v(est)re, et mihi data fuit dic(t)e ...
v(est)ra ha(bet) do(minatio) v(est)re, p(ro)ut mihi scribit q(uod) do(minatio) v(est)re dam(natum)
fuit, q(uod) Potestas, et officiales sui, qui steteru(n)t i(n) Aquil(eia)
habet multos denarios spectan(tes) do(minationi) v(est)re no(n) bene ductos, et
ob hanc causam do(minatio) v(est)ra mihi Comittit, q(uod) si ita ... est ego
videre debeam et illos exigere debeam tanq(uam) p(er)sona, cuius
interest respectu regiminis mei. Unde ser(enissi)me Princeps do(minatio) v(est)ra
no(n) fuit bene informata i(n) simili p(ro)posito: q(uonia)m de toto id
exigitur p(ro) Comunitate Aquil(eie) nihil spectat do(minationi) v(est)re;
[illegible] frisacos, q(ui) solvit debet p(ro) sp(eci)e
[illegible] do(minationi) v(est)re. Residuu(m) no(n) inter
[illegible] sicut voluit, et determinat p(er)
[illegible], nihil s(ibi) videtur mandatu(m) unum
[illegible] et eidem dic(t)e, q(uod) mihi declaret
[illegible] invenit qui esset male distribu(tum)
[illegible] d(ir)igisset do(minatio) v(est)ra. sed q(uod) modo sunt
[illegible] officiales illius loci inter ipsos officia-
[illegible] voluntate, et i(n) fine dic(ti) Potestatis
p(re)teriti fuisse ungaros. Unde video, q(uod) ea q(ue) dic(tu)s, et dicit sindic(us)
dic(tu)s, et dicit animose, totum Consilii illius Potestatis et Comunitatis, q(uod)
d(omi)n(u)s m(agnifi)cus modo videre debeat de rationes factas p(er) illos
Potestates et suos officiales p(re)teritos, et si q(ui)d invenerit i(n) notam, et
forma debita mihi destinare debeat, q(uod) postea se(cun)d(u)m form(am)
iuris, declarabo do(minationi) v(est)re, q(uod) illud, q(uod) d(ominationi) v(est)re spectat, q(uod) me
visum fuit et inde, et aliter p(ro) toto debitu meo fagio cu(m)
Camparrio deputato i(n) Aquil(eia) sub regimine s(er)e(nissi)mi viri d. Rob(er)ti
mauroceni mei p(re)decessoris feci ratione, q(uod) spectabat d(omi)no
meo p(re)decessori, et meo videre. Et exactu(m) fuit i(n) totum,
subtractis certis exp(e)n(sis) libras centu(m) septuaginta nove, et ... 18
et dr(ari)o unu(m), et itaq(ue) i(n)ter posse meo p(ro)curabo videre, et
exigere illud, q(uo)d modo tam exigi poterit p(ro) do(minatione) v(est)ra. ...

pòulla p

p dominio

Archiv … Gouvernements Graz

p[re]dulla p[er] D. procuratore D. Castella die 30 Aug[us]ti 1551 **44**

Ex[cellentissi]mi

Archivio di Stato Gorizia

p[er] dominio

Serenissime Princeps, et Ex[cellentissi]me domine: quia Rector Aquil.
fuit ad presentiam dominationis v[est]re, et mihi data fuit dies pro [illegible]
una [illegible] do. v[est]re, et quid mihi scribit, quod do. v[est]re dam[natum]
fuit, quod Rectores et officiales sui qui steterunt in Aquil.
habent multos denarios spectantes do. v[est]re non bene ductos, et
ob hanc causam do. v[est]ra mihi committit, quod si ita est ego
videre debeam, et illos exigere debeam tamquam persona, cuius
interest respectu regiminis mei. Unde Ex[cellentissi]me Princeps do. v.
non fuit bene informata in simili proposito, quia de toto id
exigitur per Comunitatem Aquil. nihil spectat do. v[est]re;
salvo quod quadraginta marcas frisacorum, quas solvere debet ipsa
Comunitas singulo anno do. v[est]re. Residuum vero inter
ipsam Comunitatem dispensatur sicut solet, et determinatur per
eorum Consilia et ordinamenta, nihil [illegible] videtur mandatum, unum
locutus fui cum d[omi]no Rectore, et eidem dixi, quod mihi declaret
denarios quos d. v. denotaverat, qui essent male distributi,
respondit nescire quos denarios dixisset do. v. sed quod modo sunt
sex anni, quod d[omi]nus [illegible] per officiales illius loci inter ipsos officia-
les divisi fuerunt, et ad eorum voluntatem, et in fine dixit Rector
[illegible] unquam. Unde video, quod ea que dixit, et dicit [illegible]
dixit, et dicit animose, tamen Comissi illi Rectori et Comunitati quod
de mandato meo videre debeant omnes rationes factas per illos
Rectorem et suos officiales preteritos, et si quod invenerint in notam et
forma debita mihi assignare debeant, quod postea sequentis for-
[illegible], denotare do. v[est]re, quod illud quod d. v. spectat, per me
visum fuit et inde, et aliis per totum debitum meum faciam cum
Camerario deputato in Aquil. sub regimine [illegible] viri d. Roberti
Mauroceni mei predecessoris feci rationem, que spectabat domino
meo predecessori, et meo videre; et exactum fuit in totum,
subtractis certis expensis libras centum sexaginta novem, et sol. 18.
et denarios unum, et itaque inter posse meum procurabo videre, et
exigere illud, quod videbitur et exigi poterit per do. v. [illegible]

die x presentis mihi data, qua intimata fuit una littera d. v.
certos cives Tarvis. que mihi committit, et me avisat de certa
petita do. v. per illam Communitatem Tarvis. eo quia dicit se
impotentem ad solvendum do. v. illas suprascriptas quadraginta marcas,
do. v. facere debeat illis gratiam, ut solum solvant viginti
marchas in anno et ut debitam responsionem facere possit d. v.
volui scire ab ipsis quid fiebat de suis introitibus. dixerunt
de eorum tributa dispensantur inter suos officiales, et oratores,
qui multotiens vadunt, et libenter circumquaque quibus dabunt
eorum sallarium, et pro uno quoque et pro qualibet die libras quatuor
et in naulis equorum, et barcharum, et istud faciunt, quia pauperes
fore asserunt, et sic isto modo dividunt inter se dictos introitus
eorum, ut dixi, mihi autem videtur fore melius, quod d. v. non
ad horam debeat illud, quod consueverunt, dimittere, quod illa re-
nove debeat illud, quod solvere debet, ut est dignum, considerando
extorsiones que sunt in ista patria, multa dicunt non habere privilegia
de gratia sibi concessa per Patriam super debito, neque aliquas
alias scripturas videri possunt, nisi quas aliqua alia informatione
d. v. fieri possit, cuius gratie me humiliter recommendo.
Date Utini die vii novembris 1421. Indictione xiiii.

Vestrus laude domo totius
Patrie Foriiulii Camerarius

a tergo: Ser.mo ac Ex.mo Principi d. d. Thome Mocenigo dei gratia inclyto Duci
Venetiarum

requisitis sibi de Joseph Car. coad.
Canc. Utini, et sigill.

6 Pieula p. ro. procuratori ... die 30 Aug.ti 1555

In Causa Gestaldie placita die 14 ...

Petrus Lauredano dei gratia dux venetiarum etc. [illegible] fortissimis et prudentibus viris ... Thobie de Bolonia [illegible] fidelibus dilectis terre nostre ... et fidelitate, discretionibus vestris plenam, atque specialem obtinentes ... volumus, ut videre et investigare debeatis bene rationes quondam introitum quomodocumque et quantumque ad nostram excelsam dominationem spectant ... mandamus igitur Consilio ... terre, nec non universis et singulis Iudicibus officialibus [illegible] Potestarie Iudicii et subiectis [illegible] durante dicto tempore in [illegible] videre et investigare [illegible] excelse dominationis parere [illegible] et ostendere sibi bene qua- [illegible] scripturas secundum [illegible] sub pena nostri arbitrii [illegible].

Datum ... die 17 mensis novembris 1421. Indictione XIIII.

Prudentibus viris et circumspectis Thobie ... fidelibus nostris

dil. nostri. Certas informationes vestras recepimus, quibus specialiter respondimus, et que volumus et mandamus debere observari prout inferius continebitur etc.

Ad primam informationem mandamus quod nos vendi debere non ... [illegible] omni [illegible], imo [illegible] data a ... et Casalia, ac Gastaldia [illegible] et [illegible] deliberetis ea nobis destinare debeatis [illegible] copiam una cum nominibus emptorum et si aliqua alia venditio de aliis rebus facta esse reperiretis simili modo nos informare debeatis de re [illegible] eiusdem rei.

Die ... facti mihi data, et presentata fuit una littera ... v.
certos cives Aquilei. a mihi commissis, et me avisat de certa
petita ... per illam Communitatem Aquilei. et quia dicit ...
impotentes ad solvendum ... v. illas sue quadraginta marcas
... v. facere debeat illis gratiam, ut solum solvat ...
marcas in anno et ut debitam responsionem facere possit ...
volui scire ab ipsis quid fiebat de suis introitibus dicentes
dona eorum tributa dispensantur inter suos officiales et oratores
qui multotiens vadunt et libenter circumquaque quibus dabunt
eorum sallarium et pro uno quoque et pro qualibet die [illegible]
et in naulis equorum et barcharum et [illegible]
fore ascendit, et sic isto modo di[illegible]
eorum, ut dixi, mihi autem videtur [illegible]
et habere debeat illud quod consue[illegible]
non debeat illud quod solvere debe[illegible]
contra quod fuit in ista curia ... [illegible]
de gratia sibi concessa per ... [illegible]
alie scripture videri possunt ... [illegible]
v. fieri possit, cuius gratie me humiliter recommando.
Dat. ... die ... novembr. 1421. Indicione .14.

Petrus Laudedamo locumtenens
Patrie Foriiulii Generalis

a tergo: Serenissimo ac excellentissimo Principi d. d. Thome Mocenigo dei gratia inclyto ...
Venetiarum

requisiz. fidel. ... Joseph ... coad.
Canc... ... et sigill.

6 pendula pro procuratore d(omi)ni ... dile 30 aug(ust)i 1555

Petrus Lauradino de Ticheto(?) ad excelso duc. ... et ...
... Iohanni ... prudenti viro ... Thobie de Bononia ... vicario
... duc. nro ... dilecto Terre nre ... et prelibate
discretionibus vestris plenarie atque ... obtinentes vobis commit-
timus, ut videre et investigare debeatis ... rationes
quoruncumque introituum quomodocumque et qualitercumque ad nram
excelsam dominationem duc. spectantium et pertinentium ... pro tempore
preterito ... mandamus igitur Consilio et Comuni
dicte terre, nec non universis et singulis iudicibus, officialibus
et hominibus eiusdem terre, et Potestatis subditis et subiectis
harum tenore, quatenus suo tempore durante dictam ... in
omnibus ... Potestas voluerit videre et investigare
observandis circa introitus nre excelse dominationis parere
studeant, intendant et obediant, et ostendant sibi ...
ternos, libros, et qualescumque scripturas secundum ...
Potestas requiret et videre voluerit sub pena nri arbitrij
contrafacientium infallibiliter auferenda.

Dat. ... die 17 mensis ~~novemb.~~ 1421 indictione ... 14

Prudenti viro et circumspecto ... Thobie Potestati ... dil. nro

Dil. nr. certas informationes vestras recepimus, quibus intellectis respon-
dimus, et sic volumus et mandamus debere observari prout in-
ferius continetur ...

Ad primam informationem mandamus quod nos ... debere nobis ...
... ... imo ... auctoritatem dationem
et Casatia, ac Castaldia ..., et ... diliberetis ea
nobis ... debeatis ... una cum ... emptorum
ad si aliqua alia venditio de aliis rebus facta esse reperiretur
simili modo nos informare debeatis de re et ... eiusdem
rei.

fi. ad secundum mandamus, ut illas abbreviationes Comunis quit. pro bono et utili nostri etc. Inscribi mittatis coram quit. nos et cons.^m quit.

fi. ad tertium mandamus, quod dicte note, et abreviature non cancellate existentes, in ipsa vestra informatione dicti cancell. quit. in una Capsa et que claudi debeat tribus clavibus, quarum clavium una debeat remanere apud Potestatem, alia apud Camerarium, et alia apud Canipam quit. ita, et taliter quod ipsa Capsa aperiri non possit nisi unanimi voluntate dictorum trium pro concedendis et videndis aliquibus de ipsis abreviaturis, et notis.

fi. ad quartum informationem que est ultima mandamus sal. vestri debere, et subito denarios, facta venditione, ad nos mittere.

Datum Utini die 26. novembris 1421. Indictione xiiii.

Petrus Loredano Doge
fo. Nu. Loc.^s

Nobil. viro. Hesterna die recepimus litteras vestras datas die 13 instantis super facto affictus certorum daciorum quit. quibus respondemus, quod remanemus contenti de locationibus contractis ipsis annis tribus dummodo conductores sint idonei ad solvendum in omnibus, et per omnia, et eorum, quod dicte mandamus vobis affictatum daciorum eorundem.

Datum Utini die 14. Jan. 1422. Indictione xv.^{ma}

..... Tergo, Circumspecto, et honorabili viro .... dilecto

.... coad. Canc. Utini etc. ....

422 10 giugno. Porto ... n. 71 ... di Concor...

26

In Christi nomine amen. Anno ab ipsius nativitate ... indictione X quarta decima die
exeunte Iunii in episcopali palacio sancti Prosperi et sala parva
presentibus Reverendo in Christo patre domino fratre Iacobo Dei gratia abbate s... na-
quensis, testibus viris dominis Daniele de Pernigo de Canno ...
de Bononia, Benevenuto de Canono et Gulgerio de Pernigo canonicis
predicte Concordiensis et aliis pluribus. Coram Reverendo in Christo patre et domino
domino Henrico Dei gratia episcopo Concordiensi, constitutus nobilis vir ser Iaco-
bus quondam nobilis militis domini Ricardi de ... pro se ac vice et
nomine nobilis ser Nicholai olim ser ... et fratris eius consortis, pro quo
promisit ... de rato ... et curatorem omni accep-
cione remota, quod ipse ser Nicolaus eius consors ratificaret et
approbaret presentem investituram ac omnes ipsius domini episcopi con-
ditiones, ac fidem domino episcopo prestaret fidelitatis debitum
sacramentum, ad hoc obligans omnia sua bona presentia et futura,
supplicavit eidem domino episcopo humiliter ex toto voto, ut cum ipsi
duo consortes et progenitores ipsorum diu a predecessoribus ipsius domini
episcopi et ecclesie Concordiensis habuerunt, tenuerunt, possiderunt
et recognoverunt ... ac habeant, teneant et possideant in
presenti iure feudi bona infrascripta, videlicet castrum loci de
Fratta ac bona, iura et iurisdictiones quascumque ad ipsum
castrum spectantes et pertinentes quocumque ... terrarum et [illegible]
mansos duos in Concordia et mansos ... ...
iure feudi ipsum ser Iacobum recipientem pro se et dicto ser
Nicolao consorte suo cum bonis iuribus et iurisdictionibus ad
dictum castrum Fratte ... suspendendo et suspendi faciendo,
cohercendo et non cohercendo, plantando et plantari faciendo,
et cum omnibus ... faciendo et ministrando sicut quilibet
nobilis dominus vassallus et comes potest facere super suo territorio

... ...

... ...

Item ad secundum mandamus, ut nullam deliberationes Consilii Aquil. pro bono et utile [illegible] exc. [illegible] ac communis Aquil. per nos et cons. Aquil.

Item ad tertium mandamus, quod de [illegible] notis et abreviaturis non. cancell. existentium in [illegible] forma informationis [illegible] cancell. Aquil. in una capsa, quae claudi debeat tribus clavibus, quarum clavium una debeat remanere apud Potestatem, alia apud Camerarium, et alia apud [illegible] Aquil. ita et taliter quod dicta capsa aperiri non possit [illegible] unanimi voluntate dictorum trium pro concedendis [illegible] [illegible] de ipsis abreviaturis et notis.

Item ad quartum informationis, quod est ultimum mandamus sal[illegible] debere et subito denarios (facta venditione) ad nos [illegible]

Datum [illegible] die 26 novembris 1421 Indictione 14.

Petrus Cont[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] die recepimus litteras vestras datas die [illegible] instantis [illegible] facto affictus certorum daciorum Aquil. [illegible] [illegible] (quae [illegible] contracti et locationis confirmationem ipsis viris [illegible] dummodo conductores sint idonei ad [illegible] [illegible] et [illegible] omnia [illegible], quod [illegible] mandavimus [illegible] affictationem daciorum predictorum.

Datum [illegible] die 14 [illegible] 1422 Indictione 15.

[illegible] [illegible] circumspecto et honorabili viro [illegible] Aquil. dilecto

[illegible] Cancell. [illegible] [illegible]

In x̄ noīe amen anno ab ipsius nativitate indict. quinta dic

... Iunij in episcopali palatio sub porticu et sala parva

presentibus R.do in x̄ patre dño fratre Iacobo dei gratia abbate sūma

quinensis Vltrīs viris dño Daniele de poianis de Como Bartholomeo

de Bononia benevenuto de Gaono et gulielmo de poetino canonicis

eccle gerodien. et alijs pluribus. Coram R.do in x̄ patre et dño

d. Henrico dei gratia epo gerodien. comparuit N. vir Iaco-

bus q. H. militis d. Ricardi de ... pro se ac vice et

noie N. Nicholai olim patris et fratrum suis consortibus pro quo

promisit ... vel ... et curamus omnia acceptar

... quod ipse Nicholaus suis ... ratificaret et

approbaret petijt investituram ac omnes ipsius dni epi suc-

cessionis: ac fidem dño epo prestaret fidelitatis debitum

sacramentum ad hoc obligans omnia sua bona presentia et futura

supplicavit eidem dño epo humiliter ... voto, ut cum ipsi

suo consortes et progenitores ipsorum diu a predecessoribus ipsius dni

epi et ecclesia gerodien. habuerunt tenuerunt possiderunt

et recognoverunt ac habeant teneant et possideant et

pro iure feudi bona infrascripta videlicet Castrum loci de

Frata ac bona iura et iurisdictiones quascumque ad ipsum

Castrum spectantes et pertinentes quocumque territoria et frantz

mansos duos in Concordia et mansos ... in Iustisalam per

iure feudi ipsorum S. Iacobum recipientem pro se et dicto S.

Nicolao consorte suo cum bonis iuribus et iurisdictionibus ad

dictum castrum et suspendente et suspendi faciendo

cohoperiendo et non cohoperiendo plantando et plantari faciendo

et de omnibus ... faciendo et ministrando sicut quilibet

N. dominus miles et comes potest facere super suo territorio

et districtu ac iuribus omnibus ad dicta bona de franza
Concordia fosalta quomodolibet pertinentibus in vestire
Gratius dignaretur Qui quidem dominus episcopus volens in
bene gestis predecessorum suorum vestigia imitari Relictis per
sibi Tosaurum ut benivolos et amicos sibi ex dicta eccle-
sie gerere prefati Sancti Jacobi pro et nomine quo supra
postulatis supplicationibus ut pote iustis annuens Molinarum
Conradi .. Jacobum pro et dicto Sancto Nicholao suis fratribus
omnibusque eorum heredibus stipulantibus et recipientibus de ipso Castro et loco
franze cum omnibus iuribus et pertinentiis suis ac iurisdictione et
suspendendo et suspendi faciendo gubernando et regubernando
planitando et planitari faciendo ac ius faciendo velut
quilibet .N. dominus miles et comes potest facere in suo
territorio et districtu ac de bonis franze masisque de
Concordia et de fosalta bonisque iuribus et iurisdictione consuetis
Recendum dicto iure feudi seu eo iure quo ipsi domini fratres
eorum progenitores et predecessoribus ipsius domini episcopi et sua ecclesia
immediate habuerunt tenuerunt et recognoverunt et se ipsa
bona feudalia fuerunt alias et quacumque causa ad predecessores
ipsius domini episcopi et dicta eius ecclesia legittime devoluta
Per unum Annuum Aureum depositatum quem fecerunt in manibus domini
in vestitura salvo semper iure dicte sue ecclesie et dominii
et alterius cuiuscumque persone et hic insuper actis prefatus .N. et
Jacobus pro et nominibus quibus supra prestiterunt in manibus prefati no-
tarii scripture fidelitatis debitum Juramentum quod quilibet fidelis
vasalus domino suo pro talibus prestare tenetur et consuevit.

Ego franciscus q. magistri [illegible] de Soravdis de Condenacii [illegible] dicti [illegible]
habitans terra portus gruarii [illegible] dioecesis [illegible] publicus [illegible]
notarius predictis omnibus interfui, eaque in mea nota recepi rogatus
et rogatus aliis vero occupatus negotiis hic per alium fideliter
et publicari feci et quia facta diligenti collatione presentis [illegible]
cum dicta mea nota [illegible] concordare inveni ideo hic me subscripsi
meis nomine et signo consuetis appositis in fidem premissorum.

[illegible]

fabrica, et ornatum necessarys

Primo q[ue] Water [illegible]

[illegible] aliis vero occupat[us] negotiis hic palam fil[...]
& publicari feci et q[ue] [...] diligenti collatione p[rese]ns [...]
[illegible]

fabrica, et ornatum necessary

[illegible]

... aliis vero occupatus negotiis hic palam [illegible]
& publicam feci [illegible] diligenti collatione [illegible]
[illegible]

fabrica, et ornatum necessary-

... rogatus aliis vero occupatus negotiis hic p[ro] aliu[m] fid[elem] ...
& publicham feci ... diligenti collatione p[rese]ntis ...
[illegible]

fabrica, et ornatum necessari-

[illegible] rogatus aliis vero occupatus negotiis hic p alium fid[illegible]
& publicari feci ex qa facta diligenti collatione pns [illegible]
[illegible]

1457, 12 Febbrajo. Udine: Patti per tregue fra due di Arcano sotto pena pecuniaria o di mutilazione di piede o mano.

A. D. 1457, ind. v, die XII Februarii, actum Utini in camino palatii, presentibus nobili ser Doimo de Castello et Signorino caballario testibus et aliis. Ibique Antonius Stangillinus de Arcano inferiori ex una et Vardellus molendinarius de dicto Arcano ex altera de mandato nobilium virorum ser Christofori de Strassoldo tamquam tutoris Antonii q. nobilis ser Gabrielis de Arcano et mandato nobilis ser Johannis Antonii de dicto Arcano tamquam dominorum et iurisdictionem habentium in dicto loco de Arcano et eius iurisdictionis pro se ipsis et eorum consanguineis, amicis et parentibus, videlicet una pars alteri fecerunt bonas et legales treugas duraturas hinc ad festum S. Georgii proxime futuri et de dicto festo S. Georgii ad unum annum tunc proxime secuturum et octo diebus post, videlicet de libris soldorum quinquaginta, de verbis iniuriosis et ducentis libris soldorum de factis et trientis de non conveniendo aut amissionis unius pedis aut unius manus si non essent solvendo, quas ibidem ad sancta Dei evangelia delato eis debito sacramento per me notarium etc., promiserunt habere firmas et non contravenire sub dictis penis, obligantes ad hec partes ipse omnia eorum bona mobilia et immobilia, presentia et futura.

Notajo Oderico Medici di Udine. Arch. Not. Udine.

separare suis sumptibus ecclesiam Sancti Suffolei cum omnibus ad fabricam, et ornatum necessariis.

... [illegible] aliis vero occupatus negotiis hic palam fide(liter)
et publicari feci et quia facta diligenti collatione pr(ae)s(en)s ...
... [illegible]

[illegible] inter Capitulum Aquilegiae, et Communae Sassoli de anno 1459 in Januarij manu Dominici [illegible] Medici.

quod Homines Sassoli teneantur solvere quartesium de omnibus [illegible] ex Territorijs Territorium Sassoli circumquamque quartesianis [illegible] deputandis per Capitulum nomine Camerae seu Luminariae Aquilegiae Ecclesiae; ita tamen quod teneatur remittere certum [illegible] prout remiserunt, videlicet certam personam, quam per elapsum solvere consueverant dicti de Sassoleo; videlicet unum Pizonale Frumenti pro singulo manso dictis quartesianis sive exactoribus nomine dictae Ecclesiae, sive Camerae, prout ibidem et incontinenti prefati Domini Decanus et Canonici dimiserunt. [illegible] etiam deberent deputare, et [illegible] certas dotem [illegible] videlicet unius Starij Frumenti, unius Starij milei, et unius Starij Avenae, quam ad presens solvit quidam [illegible] Scharamin de Sassolio pro uno Terreno per eum tento, et hoc pro augmento victus, et sustentationis Sacerdotis in dicta Villa officiantis habitantis iuxta institutionem prefati Capituli, et hoc ultra alios redditus, et quartesios eidem Sacerdoti per elapsum, et antiquitus deputatos, de quibus dictum Capitulum, nec quartesiani seu exactores se non habeant impedire; cum hoc quod Homines, et Comune teneantur sustentare Sacerdotem in dicta Villa in reliquis suis sumptibus; [illegible] quod teneantur reparare suis sumptibus ecclesiam [illegible] Sassoli cum omnibus ad fabricam, et ornatum necessarijs.

publicum ... diligenti ... pns

[illegible]

1857, 24 giugno [illegible] [illegible] [illegible]
pubblicazione [illegible] delle [illegible] [illegible] e [illegible]
e [illegible] vagabondi.

[illegible]

& publicatum feci et ga. facta diligenti collatione pns [illegible]

[illegible]

1460. 20 Decembre – Venzone. Affittanza di un follo per far carta in Venzone.

31

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo quadringentesimo sexagesimo, inditione VIII die vero Sabati xx mensis Decembris. Actum Venzoni in stuffa domus solite habitationis mei Notarii, presentibus venerando et celeberrimo decretorum doctore d. Johanne Antonio filio ser Nicolai de Pratta civis Venzoni Preposito collegiate Ecclesie sancti Petri de Carnea, providis Johanne q. Dominici Marabegii et Nicolao q. Janzeli a Leone sutoribus de Venzono testibus ad hec specialiter habitis et vocatis.

Ibique honorabiles et prudentes viri ser Daniel et ser Martinus Michisotti fratres de Venzono per se et eorum heredes iure affictus simplicis et appensionis dederunt locaverunt et affictaverunt provido viro magistro Nicolao cartaro q. magistri Georgii de Seravallo alias habitantis in villa de Carbonaria districtus Tarvisii et domine Marie eius uxori q. ser Leonardi de Coneglano habitantis Tarvisii ibidem presentibus stipulantibus et recipientibus pro se ipsis tantum ad vitam eorum, tantum eorum follum a cartis cum domo supra dictum follum et spandatorio et aliis pertinenciis folli, cum hoc quod terminus locationis dicti folli ~~incipiat~~ intelligatur incipere et incoare in festo nativitatis Domini nostri Jesu Christi futuro, ad habendum tenendum possidendum gaudendum et usufructuandum dictum follum usque ad vitam eorum ut supra absque contradictione

et impedimento dictorum locatorum suorumque heredum et alterius

cuiuscumque persone. Et hoc secundum tenorem Capitulorum infrascrip-

torum in fine presentis instrumenti Scriptorum in vulgari per me

Notarium, que Capitula solemniter inter ipsas partes fuerunt acta fac-

et celebrata et per me Notarium de eorum volle scripta et ipsis partibus

videlicet tam ipsis locatoribus quam dictis conductoribus de verbo ad verbum

et de parte in partem lecta et declarata ad eorum plenam intelligentiam. Que

Capitula et ipsorum quodlibet nec non presens instrumentum locationis et

omnia et singula suprascripta et infrascripta in presenti quoque instru-

mento contenta, dicte partes videlicet dicti locatores et ipsi conductores sine

aliqua iuris vel facti exceptione se solemniter obligando promiserunt sibi

invicem solemni stipulatione interveniente, videlicet una pars alteri et altera

alteri, per se et eorum heredes iurantes tam dicti locatores quam ipsi conductores

corporaliter ad sancta Dei evangelia manutactis Scripturis omnes et eorum

cuilibet a me Notario delato debito sacramento, perpetuo firma rata et grata

habere tenere observare et firmiter adimplere; et nichilominus dicti locatores

ipsis conductoribus promiserunt usque ad vitam eorum secundum tenorem pre-

sentis locationis et Capitulorum infrascriptorum dictum follum in iure contra

quemcumque manutenere et de ipso follo eis litem non movere nec moveri con-

sentire. Et non contrafacere dicere vel venire per se vel alium seu alios aliqua

ratione causa dolo vel ingenio, de iure vel de facto seu quovis aliquo alio

colore sub pena dupli etc. Qua soluta vel non, presens nichilominus instrumentum

Et publicavi feci [illegible] diligenti collatione [illegible]

[illegible]

omnique et singula in eo contenta obtineant semper plenum robur et perpetuam firmitatem omni penitus impedimento et contra=
dictione cessantibus. Pro quibus omnibus et singulis attendendis et firmiter observandis prefata domina Maria non vi metu dolo seu aliquo deducta errore, sed de eius certa scientia et spontanea voluntate et expresso con=
sensu dicti magistri Nicolai sui mariti ibidem presentis et consentientis et ipse magister Nicolaus una cum dicta sua uxore obligaverunt dictis fratribus locatoribus omnia et singula eorum et cuiuslibet ipsorum bona mobilia et immobilia, presentia et futura et specialiter omnia et singula iura dotalia ipsius domine Marie, de quibus iuribus dotalibus continetur publico instru=
mento superinde confecto manu ser Melchioris q. ser Bortho[illegible] de Roverito civis Tarvisini publici Notarii sub MCCCCLI. ind. XIV die IV[?]
XXV mensis Novembris a me Notario viso et lecto, cum integra refectione damnorum omnium et expensarum litis et extra. Et e contra dicti ser Daniel et ser Martinus fratres locatores similiter ipsis magistro Nicolao et domine Marie con=
ductoribus obligaverunt omnia et singula eorum et cuiuslibet ipsorum bona mobilia et immobilia, presentia et futura cum integra refectione damnorum omnium et expensarum ac interesse litis et extra. Renunciantes dicte partes exceptione non sic facte locationis et Capitulorum infrascriptorum et contractus non si=
mulati omnibusque legibus statutis constitutionibus tam Patrie Foriiulii quam Civitatis Tarvisii et eius districtus et demum omni alii legum et iuris auxilio et favori tam canonico quam civili et tam introductis in favorem dominarum quam non cum quo vel quibus se a contentis seu aliquo contentorum in hoc instrumento

quibuscumque modis possent defendere vel tueri omnino et expresse renunciantes, certificata prius per me Notarium ipsa domina Maria de iuribus suis et sibi competentibus. Et rogaverunt me Notarium dicte partes ut de suprascriptis et infrascriptis omnibus hoc publicum conficerem instrumentum ad plenum cum omni melioramento ac consilio sapientum.

Tenor autem Capitulorum huius locationis de quibus supra fit mentio sequitur et talis est, videlicet:

Questi sono li capitoli de la affitason del follo.

Prima la affitason sia fatta a maistro Nicolò e dona Maria so mogler a la vita sua pagando ogni anno marche sedixe de soldi del follo e spandador e [illegible] pagar lo fitto ogni anno se obligi lui e la mogler in solidum a qual de lor che li se vol tegner del fitto in tuto e in parte.

Item che li ditti fradelli sia tegnudi sempre conzar la rossa se la se rompesse e far le pille nove sempre se le se marsisse e niente altro.

Item chel sia tignudo sempre lavorar carta de straza e fina, zoe de do sorte suficiente e non debia far fioreson.

Item chel sia in libertà delli ditti fradelli per lo fitto o tor dinari o tanta carta o da strazar o bona como piaserà a li ditti fradelli, toiando la carta de strazar per soldi trentado la risma.

Item che li ditti fradelli sia tignudi al presente dar al ditto maistro Nicolò una posta di feltri e a la summa di quatro miar de straze, li quali lui e la mogler e quilibet in solidum sia obligadi pagar in spacio de diexe anni vivando lor e se li morisse, che non obstante lo termene li ditti fradelli se possa pagar de li soi beni.

Dal protocollo orig. del notajo Nicolò de Paulinis q. Simone di Venzone! Bibl. Civ. [illegible]

Et publicari feci [illegible] diligenti collatione [illegible]

Item che lo ditto maistro Nicolò e la mogler et quilibet in solidum se obligi mai per se ne per interposita persona per directum vel per indirectum far ne far far algun edificio de follo de carta in la patria de Friul e questo sotto pena de ducati xxv tante volte da esser tolta quante volte sarà contrafatto e che per la ditta pena ubique locorum li possa far piar e incarcerar cosi lo ditto maistro Nicolò como la ditta mogler se li contrafazesse? Tutta via per la ditta pena e possando proceder in li li lor beni como piaserà a li ditti fradelli:

Item che li ditti maistro Nicolò e la mogler debia sempre meglorar e non impezorar studiosamentre e per negligencia lo ditto follo e spandador

Item che li ditti maistro Nicolò e la mogler debia lagar (leggi lassar) tor alli ditti fradelli tuta le carte che sequestrade in Venzon e Udene che li se pagi de quello anno obtignudo contra de lui taliter che segondo li patti lor se li ~~vorrà~~ vorà tor la carta de strazo per soldi xxxII la risma, la toia, e lo resto se mandi a Venexia a vender, e quello se tirarà oltra quello li ditti fradelli deno aver, sia vegnir a le man del ditto maistro Nicolò; e se li non volesse la carta de strazo, tuta se mandi a Venexia e se fazi ut supra.

Item che sempre per li fitti e per tuto quello li ditti fradelli quocumque et qualitercumque et quacumque ratione et causa li deberà aver dal ditto maistro Nicolò, sempre tuti li beni del ditto maistro Nicolò e de la mogler, cosi de carte como altramentre, debia romagner per pegno e specialiter obligadi a li ditti fradelli taliter che se altri volesse aver o aparesse dover aver dal ditto maistro Nicolò o de la mogler, e li possa contrastar e sequestrar li ditti beni como loro pegno

Item che li ditti fradelli sii attignudi conzar al presente la stancia al ditto maistro

Nicolò e far un prevado e questo anno complir lo spandador e farli una stuva;

Item che de quello le ditte parte avaranno a far un cum l'altro, tuto quello che serà scritto de la man del ditto maistro Nicolò suso li quaderni delli ditti fradelli, o de lor fioli, debia esser creduto senza testimoni e altre ciarezze,

Item che se la rotta se rompesse e non se podesse conzar sì presto che de quello tempo che la non se conzasse, non corra fitto al ditto maistro Nicolò e altri danni e spesi non possa domandar ne interessi:

Item che de questo se faza un publico instrumento, che se posti clausulas cum consenso de savio e che maestro Nicolò e la mogler obligi li soi beni e rason dotale, similiter li ditti fradelli.

Postquam in executionem suprascripte locationis magister Nicolaus et domina Maria commiserant ser Iohanni Marabegii testi suprascripto ut cantas quas apud se habebat in depositum que apud ipsum erant sequestrate ad petitionem dicte domine Marie daret ipsis ser Danieli et ser Martino fratribus assignare:

Et publicum feci et g[illegible] facta diligenti collatione [illegible]
[illegible]

1462. 23 Ottobre. Christophorus Mauro Dei gratia
Dux Venetiarum et cet.ª

Nicolae. Fidelissima Patria nostra Foriiuliana per Oratores suos nuper exponendum nobis curavit, pervenisse ad notitiam suam, Serenissimum Imperatorem velle tentare et efficere ut Provincia Lubiglianae segregetur a Diocesi Aquileyensi: eique praesit novus Episcopus promovendus: qui Ecclesiae praedictae non subsit praeter consuetudinem antiquam et contra jura Patriae et praerogativas Ecclesiae Aquileyensis: propterea quod vetustissimo jure et more jam inde a constitutione dictae Ecclesiae comprobatum: continuatis temporibus Lubiglianenses in rebus sacris et spiritualibus recognoverunt Ecclesiam Aquileyensem: eo convenire frequentissime in maximaque celebritate quotannis: indeque Sanctum Chrisma facere et accipere die Jovis Sancti consueverunt. Et denique sic omnia facere ut veros Diocesanos decet. Cumque [illegible] aegre et molestissime ferat Patria praedicta Ecclesiam praedictam Aquileyensem hoc jure et praerogativa sua privatum iri: Nova ista Episcopi Lubiglani promotione, opera praefati Serenissimi Imperatoris: petierunt suppliciter ut prospicere dignemur: et operam dare ne hoc fiat. Eam ob rem ne honestissimo desyderio patriae ipsius defuisse videamur, quinimmo aequissimo juri suo et Aquileyensis Ecclesiae adesse compellimur. Scribendas has tibi duximus: volentes et mandantes tibi: ut de hac re primum convenire et alloqui nostris verbis debeas Reverendissimum D. Cardinalem Aquileyensem: si istic in curia adest: vel si per quatuor millia passuum abesset. Et referre quantum haec res importet praerogativae Patriae et Ecclesiae Aquileyensi: et uti favoribus suis. Denique captato tempore: et oblata occasione: adire conspectum Summi Pontificis: et de hac re similiter verba facere: et demum exorare ut si Imperatoria Majestas optinere hoc attentaverit a Beatitudine sua: dignetur in gratiam nostram et in conservationem jurium Dictae Ecclesiae: abnuere et [illegible]: necnon [illegible] tentum jam fuisset: ut id abroget et revocet. Uterque hac in re exoranda illis verbis: modis et rationibus: quae prudentiae et dexteritati tuae videbuntur convenire.

Dat. in nostro Ducali Palatio Die XXIIJ. Octobr. Indict. XIJ.ª MCCCCLXV.º

Circumspecto et Sapienti Viro Nicolao Sagundino Secretario nrō apud Summ. Pontificem.

Contra il Vesco_ [illegible]

Terzo

& publicbmi feci ... facta diligenti collatione pns ...
[illegible]

Raphael Zovenzonius Viro Clarissimo Guarnerio suo salutem plurimam dicit. Hesterno quum pro Patria gravius angerer, Ecce litere tue redduntur, que tam digne tamque Iocunde fuerunt, ut omnem animi molestiam abstergerent. Quid si tecum ijs temporibus essem? quibus interdum adeo solus excrucior, ut hanc lucem aspernar. Audio quippe quotidie cedes meorum. Audio nenium ruinas et, quod atrocius est, Urbis universe direptionem futuram. O diem infaustum, et omni mihi morte seviorem, qui Civium meorum sanguine Muros, et Portas, lacrimis vero Raptarum domos, et Templa fedabit. Hec sunt Guarneri suavissime, que quum mentem irrepunt, Icumd. more latrare succurrit. Atqui nolles Tergestum sub Veneta ditione teneri. Nollem? Quin ipse manibus medio foro Vexillum statuerem. At hostis enes, et patrie libertatis infensus. Hostes sunt hij, qui Patrie ruinis suas pervicatias explent, et cum libertatem pertinatius amplectuntur in graviorem [struck] servitutem incurrunt. Libertas est enim ubi cum Justitia vivitur, hoc satis, et nimium fortassis. Optas ea, que meus Guarinus e greco sermone deduxit, ut qui tue lingue nectar avide sitias. Operam tibi navabo et more molossi Canis omnes Bibliothecas investigabo, in quibus si quid venabor tuum erit. Ego grecis tantum sermonibus vescor. Tuchydidem nostrum ab Episcopi manibus non evellas, sed allicias et potius, ut ajunt, emungas; ne dum mihi morem geris molestus homini fias. Quod laudas Epigrammata mea facis amice, sed a tuo Pacuvio longius abherrent. Cyres meus adhuc Venetijs vivit. Credo tua dicendi copia tardiusculus erit: Hospes enim eum vel invitum morabitur, et me prius habebis; sed exercitatione gratior veniet. Psychium nostrum Mercurius ille deducat qui Priamum apud Homerum comitatus voti sui compotem reddidit. Quod in calce jubes Epistole nostro Te Esculapio commendabo: sed peccat, ut inquit ille, qui commendandum se putat esse suis. Tuus enim non minus atque suus est. Ego vero tantum homini debeo, quantum tibi, cui maxime debeo. Quod autem is optime de me sentiat est quod gaudeam. Laus enim a docto spectatoque Viro cornu Amaltheo mihi Jocundior est.

Ex Urbe pridie idus Octobris.

Nel fine di un Protocollo di Articuccio di Rivignano che si conserva nell'Archivio vecchio del Collegio de Spp. Ssi Notari.

& publicari feci et q^a facta diligenti collatione pns [illegible]
[illegible]

In Nomine Sanctæ, et individuæ Trinitatis &. die 3. mensis Aprilis Anno Domini 1465. ind.ne 13.a in Stæ Aquilejensis Ecclæ Sacristia ubi hora missæ meridiei fuerunt ad sonum campanæ Capitulariter Congregati venerandi, et Circumspecti viri Dni Leonardus de Fontanellis, Jacobus de Utino, Jacobus de Conegliano, Laurentius, Daniel, Philippus, Jo. Franciscus, Antonius de Susana, Beltrandus de Florona, Franciscus del Tacco, Michael de Zampis, Marinus, et Dionysius, omnes Can.ci &.

Vocatis omnibus aliis Can.cis in Patria Fori-julii existentibus ad diem, et locum hujusmodi pro electione futuri Pathæ Aquilejensis Congregatis &.

Ibidem Dominus Franciscus Decretorum Doctor exposuit eleganter quomodo sunt tres viæ eligendi, videlicet viam Sti Spiritus, Compromissi, et Scrutinii, et quod dicti Dni habent assumere viam quam maluerint; qui quidem Dni videlicet Leonardus, Jacobus, Ambrosius, Agapitus, Laurentius, Daniel, Philippus, et ceteri præscripti præter Dominum Michaelem qui vult dare vocem cui sibi placuerit publice, et coram omnibus in Caplo., Quibus sic actis exposuit quod sunt tres Can.ci eligendi, qui voces aliorum scrutentur, et in scriptis redigantur. Qui Dni elegerunt Dnos Franciscum Agapitum et Marinum, præter d.us Dnus Michael, quibus datum fuit juramentum ad Sta Dei Evangelia de fideliter vota singulorum scrutanda in scriptis

redi-

redigenda, et referenda &c. et ipsis ad partem se-
gregatis exeuntibus invicem singulorum Dnorum
predictorum vota particulariter examinaverunt
et ipsis ad Capitulum reversis, dictorum vota dili-
genter scrutata publice et palam in Capitulo dicta
vota legerunt, et repertum est per vota singu-
lorum unanimiter, et nemine discrepante
Rdum D. D. Marcum Barbo Epum Vicentinum
et sic per dum D. Leonardum postulatus fuit
vice, et nomine omnium predictorum Dominorum
ac totius Capituli d.ti Rdus D.D. Marcus Barbo
Epus Vicentinus in suum, ex dicte Sancte Eccle
Pastorem.
Quibus sic actis prefati Domini constituerunt suos Pro-
curatores Rdum D. Doctorem D. Ladislaum de
Comitibus Purgiteanum Decanum, Nicolaum de
et Franciscum de Bonomis Can.os dicte Eccle, et
eorum quemlibet in solidum ad postulationem
hujusmodi tam Sco Dno Nro quam Postulato
predicto presentandam, ipsque S. D. N. ut postu-
lationem hujusmodi confirmare et approbare
ac Postulato ut eidem postulationi suum pre-
bere assensum dignetur supplicandos et genera-
liter, &c. Presentibus Dnis Presbyteris
Antº de Sicilia mansion.º dicte Eccle, et Jo. Josepho
de Nobb. de Aviano testibus Antº de Castrovillaco
et Philiberto Perono mansionariis.

Et publicavi feci ... diligenti collatione pns ...
... [illegible]

1465, 11 decembre Roma. Papa Paolo II. accorda a Francesco Contarini eletto Vescovo di Cittanova; le rendite del Vescovado di Equilio

MSS. Fontanini, Colleg. Concina. Copia corretta

Dilecto Filio Abbati S. Georgii de Venetiis Bartholomeo Paruta Paulus II

dilecte Fili salutem et apostolicam benedictionem. Cum superioribus mensibus provideremus Ecclesie Calomensi de persona dilecti filii Francisci Contareni theologie artiumque Doctoris, qui priusquam Bulle super Ecclesie expedivisset, munere etiam consecrationis non suscepto aut ex redditibus eiusdem Ecclesie aliquid percepisset cum per obitum quondam Andree Episcopi Equilini vacasset Ecclesia ipsa Equilina eamque nos ex certis rationibus et causis Patriarchatui Veneto univissemus et ab eo ob huiusmodi unionem Aemoniensem Ecclesiam que dudum dicto Patriarchatui unita extat segregaremus, subinde ad hanc Emoniensem Ecclesiam eundem Franciscum de consilio Venerabilium Fratrum nostrorum Sancte Romane Ecclesie Cardinalium promovimus. Unde cum intellexissemus Oeconomos dicti Patriarchatus nunc Pastore carentis presentis anni fructus omnes ac redditus Emoniensis Ecclesie exigisse, idcirco ne dictus Franciscus damnum propterea patiatur, nec redditibus hoc anno careat, volumus ac tibi per presentes committimus et mandamus, ut auctoritate nostra [illegible] quod omnes fructus, redditus et proventus Ecclesie prefate Equiline Patriarchatui Veneto, ut prefertur, per nos unite et ad ipsum Franciscum vel eiusdem legitimum Procuratorem, non obstante dicta unione et quod ad Ecclesiam Aemoniensem sit per nos promotus vel translatus ceterisque contrariis quibuscumque: contradictores etiam per censuras ecclesiasticas et alia

oportuna remedia quantum opus esse noveris compescendo.
Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo piscatoris, die XII
Decembris 1465, Pontificatus vero nostri anno III.

et publicavi feci ... facta diligenti collatione pns ...
[illegible]

1465, 12 Decembre. Roma. Papa Paolo II concede alla Chiesa Vescovile di Cittanova, la Mitra ed altre insegne episcopali lasciate alla Chiesa di Equilio dal defunto Vescovo di questa Andrea.

MSS. [illegible] Collez. [illegible] [illegible].

Paulus Papa II dilecte fili salutem et apostolicam benedictionem. Intelle-
ximus Andream Episcopum Equilinum superioribus diebus decedentem e vita,
testamento vel verbo iussisse ut Mitra et Pontificale et alia ad usum
Episcopi necessaria ad suum successorem suum devenirent et cum Ec-
clesiam Equilinam rationabilibus ex causis Patriarchatui Venetiarum
univissemus et ab eo Aemoniensem Ecclesiam separavimus, que [illegible]
[illegible] ad dictam eandem unionem supradictis rebus careat, et
Ecclesia Patriarchalis Venetiarum cui Ecclesia unita est talibus non egeat,
[illegible] sit et plurimum abundet: Volentes igitur indemnitati
Ecclesie Aemoniensi providere, committimus et mandamus tibi per pre-
sentes ut auctoritate nostra facias et mandes quod predicta bona, que
dictus Equilinus Episcopus successoribus reliquit, imo etiam si ei non
reliquisset Francisco Contareno ad Aemoniensem Ecclesiam electo confir-
matoque infra certum terminum per te prefiiendum assignentur,
cum presertim predicta bona Ecclesie Aemoniensis, ad quam ipse Fran-
ciscus Contarenus electus est, [illegible], contradictores eadem auctoritate
compescendo. Non obstantibus quod Ecclesia Patriarchalis Venetiarum
eidem Andree Equilino defuncto propter predictam unionem succedere
videatur, ceterisque contrariis quibuscunque.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo piscatoris die XII De-
cembris 1465, pontificatus nostri Anno II.

& publicham feci [illegible] [illegible] facta diligenti collatione pns [illegible]
[illegible]

1466 = Ind.^ne^ 15. die 26 = Martij 36

Actum ... sub Logia Palatij Comunis in Conuoca=
tione conuocata iuxta solitum, in qua propositum
fuit, ut infra, videlicet

Gloria Deo Patri omnipotenti, Lausque, et excellentia
gloriosissimo et inclito Duc: Dom: Nro Venetiarum,
eiusque clementissime nostre Dominationi, que tam
clementissime decreuit, quod hec sua fidelissima Com=
munitas seruetur in suis consuetudinibus diffinitum fuit,
et determinatum, quod ad futurorum memoriam fiat so=
lemni scriptura super una tabula affigenda in muro su=
per ostium ... Palatij: Qualiter ipsum Ser:^mum^ nostrum
Dominium fundens suam Clementiam in hanc suam fide=
lissimam Comunitatem, quod vellet se regere secundum
suas antiquissimas consuetudines, prout in Litteris Duca=
libus cum Exc:^mo^ Consiglio X. emanatis, et hoc sub Prin=
cipatu Illmi Principis Dni nostri Christophori Mauro Co=
cumbenente, seu Pretore existente magnifico, et cla=
rissimo Dno David Contareno, spectabilibusque Dnis sep=
tem deputatis, quorum nomina g

Marcus Antonius Fioncius Cancell.^s^ g

illorum de Tigris usque ad quoddam ...

Regr. A 18

Litterę Ducalę sequuntur

Christophorus Mauro Dei Gratia Dux Venetiarum &c.

Nobilibus, et sapientibus viris David Contareno de suo mandato Locumtenenti Patriae Fori Julij, et successoribus suis fidelibus dilectis salutem, et dilectionis affectum.

Parte fidelissimae Communitatis nostrae Utini fuerunt ad praesentiam nostram spectabiles oratores sui, qui in stantissime supplicarunt, ut pro integerrima devotione ipsius Communitatis ad statum nostrum, pro q[uo] parati sunt, et semper fuere, nedum facultatem, et filios, sed et propriam vitam alacri animo exponere. Cum a nostro Consilio decem processerint certe Litter[e] vigore cuiusdam Partis in eo Consilio captae sub d[ie] 30 Mensis Januarij 1464: per quas derogatur [...] risuo, et concessionibus per Nos ipsi Communitati fac[tis], et ut ... videantur veri, et fidelissimi nostri [sub]diti, ut revera sunt, et semper fuerunt, dignaremus istas litteras revocare pro honore suo, et ne ab alijs opprimantur: Nos, cognita multarum rerum experientia solita, et constantissima eorum fide postquam sub nostro sunt dominio continue demon[strata]

cum

Et publicavi feci &c. ... diligenti collatione ...
[illegible]

cum nostro Consilio decem determinaverimus, et captum est, quod in observatione Privilegiorum, et concessionum per nostrum Dominium eis indultarum, litteræ predictæ revocentur, et pro revocatis habeantur. verum teneantur quoticumque eorum Consilium vocare volens, vos advisare, et in vestrum arbitrium sit in eo intrandi, et standi, aut in eo mittendi Capitaneum vestrum, ut de tempore in tempus vobis videbitur, et Consilium cum observatione consuetudinum suarum faciat in Palatio. Has autem nostras Litteras in Cancellaria vestra deinde ad futurorum memoriam registrari faciatis, et registratas prefatæ Comunitati restitui.

Dat. in nro Ducali Pal.o die ult.o Mensis Februarij Ind.ne decima tertia 1465.

Ex volumine existente in Cancell.a Mag.ce Civit.s Utini.
Eiusdem Cancell.s Alexander Brunelleschi
die 5: Maij: 1734.

illorum de Tijeis usque ad quoddam truncum seu servenum

et publicari feci etc. qua facta diligenti collatione pns [illegible]
[illegible]

466. 12 Xbre
signazione di
tri per l'ampli
ento della strada
e tradurzione
carrate e foraggi
nelle di Rivis
Pozzalis.
At. Notº Pilosio.

1466. Ind. 14. die 12 decembris Actum in districtu infrascriptarum Villarum de Ripis et Pozalis. Presentibus Antonio Zili, Dominico Liruttij, et omnibus alijs vicinis de Ripis, et Martino della Furlana de Ragonea habitante Pozalis, et omnibus alijs Vicinis de Pozalis testibus &. Ad quem locum ipse Communitates de Ripis, et de Pozalis conduxerant Providos viros Ser Asquinum q. & Donici de Tricano inferiori Arbitrum, et Amicum electum per homines, et Communitatem de Ripis, et & Nicolaum Laurentij de Jaganea electum per homines, et Communitatem de Pozalis in Arbitrum et Amicum, ut ibidem ipse Communitates, et homines dictarum Villarum affirmabant, et de novo coram me Notario elegerunt, et affirmaverunt in eorum hominum, et Communitatum predictarum Villarum Arbitros, et amicos ad ampliandum, aptandum, et metandum quandam viam inter eos, et campos et possessiones dictorum hominum, et Communitatum predictarum Villarum, et hoc occasione, et causa certe sententie arbitrarie iam dudum late inter ipsos homines et Communitates dictarum Villarum. In qua sententia inter cetera dicitur, et notatur quod ipsa via sit lata, et ampla quantum commode duci possit currus cum bubulco penes currum, ita quod per eam stratam et viam possint conduci mercimonia, et omnia habiliter. Quod ipsi Dni Arbitri animadvertentes, et etiam ipsi homines dictarum Villarum, et Communitates ad hoc instantes ut ipsa via aptetur, ita quod commode per eam duci possint currus cum mercimonijs, et sine, et cum manipulis, fenibus et alijs quibusvis rebus cum bubulcis penes ipsos currus, primo et principaliter visa ipsa strata per ipsos Arbitros a principio usque ad finem, videlicet primo in capite ipsius vie factus fuit unus terminus lapideus, et ab illo termino usque ad aliud latus vie ampliando, et mensurando cum una [illegible] seu pertica longa quantus est passus Communis Aquilegie, et aliquantulum plus quantus est cubitus unus, venientes per carētias unius campi illorum de Ripis usque ad quoddam trivium seu terrenum.

in modum trivij figendo terminos lapideos, seu fodiendo foveas, et foramina faciendo, ut termini lapidei ibi figantur, et mensurando cum dicta cimina seu pertica quantum debeat esse lata ipsa strata, et sic mensurando, et signando foramina cum uno ligone ubi, et in quibus signatis ab utroque latere viæ figantur et figi debeant ipsi termini lapidei ad perpetuam memoriam. Qua via sic mensurata, et terminata ab uno capite ad aliud ipsi Dñi Arbitri Xpi nõe invocato a cuius vultu recta procedunt iudicia primo, et principaliter sententiaverunt laudaverunt, arbitrati fuerunt, et mandaverunt quod ipsam sententiam Arbitramentum iamdudum latam inter ipsas partes in omnibus, et per omnia laudant, affirmant, et approbant, mandantes illam in omnibus ab partibus ab hominibus, et Communitatibus prędictis inviolabiliter observari cum omnibus, et singulis in ea contentis. Item sententiaverunt, mandaverunt, et arbitrati fuerunt, quod ipsi homines, et Communitas ... pis aptet ipsam stratam, et etiam pro nunc habilem et condecenter, et figant, et ponant ipsos terminos in foraminibus signatis, ita et taliter quod ipsi termini ab utroque latere viæ sic signatæ cum dicta cimina seu pertica remaneant firmi, et illesi extra signata et ampliaturam ab utroque latere ipsius viæ. Quam sententiam sic latam ipsi homines, et Communitates laudaverunt, et approbaverunt in omnibus, et per omnia dicentes bene, sancte, et laudabiliter hoc actum esse rogantes me notarium ut de prędictis publicum conficerem documentum.

Pro 2do ext.o et labore — — — ʒ : : 16

Die 13 Martij 1753 [illegible]

Premissum Instr.m ex notis olim Ludovici Zitonj existentibus penes me Not.m Joannes Bapta ... V.A: terra [illegible] ibi fidem manu ext.t Leg. in fo lubt

Regest. Pauli II. XIX. f. 141.t 1468.

38

Paulus Epus Servus Servor. Dei

Venerabili Fratri Andreae Epo Ferentin. Vicario, et Gubernatori in spiritualibus et temporalibus patriarchatus Aquilegien., Salutem &.

Ex injuncto nobis superna dispositione pastorali officio curam super grege dominico universalem gerere tenemur. Attendentes autem, quod singula per nos geri nequeunt, decere arbitramur, ut in partem laboris nostri eos interdum eligamus, quos idoneos et utiles ipsi noscimus, quo melius per ipsos vices nostras supplentes ex eorum laudabili cohoperatione utilique regimine oneris nostri parte alleviemur. Sane cum Eccl(es)ia Patriarchalis Aquilegien. Pastore adhuc careat, et jam aliquandiu caruerit, nos volentes ipsi Ecclie quoadusque talem ei Patriarcham prefecerimus, qualem certe decet, tam in spiritualibus, quam in temporalibus oportune providere mentis nostrae aciem ad Fraternitatem tuam tanquam ad personam providam et circumspectam direximus. Quocirca eidem Fraternitati tuae, de cujus prudentia, rerum experientia, vitaque integritate in hiis et majoribus specialem in Domino fiduciam obtinemus auctoritate aplica tenore praesentium regimen et administrationem dictae Aquilegien. Ecclie, ejusque jurium et pertinentiarum omnium in spiritualibus concedimus. Dantes tibi facultatem, et omnimodam auctoritatem circa temporalia in illis locis et terris, quae olim

cu

bonae memoriae, Venerabilis Frater noster Ludovic[us]
Epus Albanen. Patriarcha Aquilegien. dum vi[ve]
ret tenuit, ut in dis officiales et Secularis
personas ponere, deputare, amovare et substi[tue]
re, aliaque oportuna facere, ac gerere posse
et valeas; qui quidem officiales, prout meri[...]
rit iusticiam ibidem administrant, curamque
hu[ius]modi in temporalibus gerant. Mandantes eadem
auctoritate omnibus et singulis ecclesiastic[is]
personis, cujuscumque Status, gradus, aut di[gni]
tatis fuerint; ceterisque quorum interest
quatenus tibi in premissis omnibus pareant
et efficaciter intendant. Non obstantibus c[on]
trariis quibuscumque. Datum Romae apud S[anc]
tum Petrum Anno &c. MCCCCLXVIII. XI. Kal[endas]
Decembris; Pontificatus nostri Anno Quinto.

[illegible] ibi fidei mamet ex[...] Leg in po[...]
[illegible]

Ex Reg.^to^ Brev. Pauli II. p. 74.

Venerabili fratri A. Epo Levantinati Patriarchatus Aquilegien. Administratori

Paulus II.

Venerab. frater Salutem ꝫ. Diligimus paterno affectu dilectum filium Marquardum de Susanna Civem Utinen. ob ejus probitatem, et devotionem, ac fidem, quam nobis et Sedi Aplicae gerit. Quare volumus et tibi mandamus, ut eum ad officium Capitaneatus Oppidi S. Viti Concordien. Dioc. ad beneplacitum nostrum incohandum post finitum annum, pnti nunc Capitaneo concessum cum salario, emolumentis, honoribus, et oneribus consuetis, ac ea forma, et modo, quibus alii deputari consueverunt, deputes et constituas. Quibuscumque contrariis non obstan. Datum Romae apud S. Petrum XXIX. Octobris 1470. Anno Septimo.

Ibid. p. 73.

Venerabili fratri A. Epo Leventinati in Patriarchatu Aquilegien. Vicario et Gubernatori

Paulus II.

Venerab. frater Salutem ꝫ. Relatione dilecti filii Andreae de S. Vito familiaris nostri continui commensalis, qui de commissione nostra, computa, et rationes Venerabilis fratris Epi Concordien. tui in isto officio immediati predecessoris revidit, accepimus dilectum filium Nicolaum de Philitinis Civitatis Austriae, alias Castaldionem fuisse assignatum debitorem patriarchatus Aquilegien. de summa CCC.^tor^ ducatorum pro residuo majoris summe, et adhuc esse in eadem summa

cred

debitorum. Quocirca cupientes, pro debito offic
pastoralis indemnitati ipsius patriarchatus, q
ad hoc oportune in Domino consuli, ac intelligen
quod palatium d. patriarchatus in dicta Civi
te Austrie dudum hedificatum necessaria indige
paratione. Fraternitati tue per presentes com
timus et mandamus, ut huiusmodi trecentorum
ducatorum summa, omni oportuna diligentia
bitas, exigere cures, et eos sic exactos adhibitis
cum moderno castaldione, et provisoribus in rep
tionem palatij dicte Civitatis Austrie utili
convertas, ac de his diligentem computum
neas. Super quo plenam tue fraternitati
re presentium concedimus facultatem. Dat
Rome apud S. Petrum die IX. Ianuarij 14
Anno Septimo.

ibi Fidez mamus ear Leg in po
lobt

1458. 17. maij.

Angelus Gradenicus Patriæ Forijulij Locumtenens.

Egregij Dilecti nostri. Per litteras nostri Illustrissimi Dominij Hodie certiores Habuimus Nuntium fuisse in Totum et per Totum conclusam Pacem, atque confirmatam inter Illustrissimum Dominium nostrum, et Serenissimum D. Regem Ferdinandum. Illustrissimum Ducem Mediolani, et excelsam Communitatem Florentiæ cum omnibus colligatis, et adhærentibus utriusque Partis sub die octavo Presentis Hora nona noctis, quare in signum gaudij et letitiæ mandamus vobis, ut acceptis Presentibus fieri faciatis Demonstrationem et signum Gaudij et festivitatis cum sonitu campanarum Fallodijs et alijs significationibus. Die vero Ascensionis Dominicæ proxime solemniter dictam pacem publicari faciatis in locis solitis et consuetis. Dat. Utini. 17. maij. 1458.

A tergo.

Egregijs Dilectis nostris Gastaldioni et Communitati Faganeæ.

1480. 9. maij.

Joannes emo eques Patriæ Forijulij Locumtenens.

Egregij Dilecti nostri, quod vobis gratum fore existimavimus, id vobis significandum duximus, ad Dei laudem Medio et interpositione R.mi Domini Cardinalis Foscari, Romæ die 16. Preteriti mensis Initam et Conclusam fuisse Unionem, ligam, et intelligentiam Inter Summum Pontificem et Nostrum Illustrissimum Dominium, sicut ex suis litteris Hodie percepimus. Propterea Rem istam publicabitis, ut subditis vestris pateat, et in signum letitiæ pulsationem campanarum et fatodia pro more per dies tres continuos fieri faciatis.

Utini 9. maij 1480.

A tergo.

Egregijs Dilectis nostris Gastaldioni et Communitati Faganeæ.

1484. 10. aug.

Lucas Mauro Patriæ Forijulij Loc.

Ita Jubente Illustrissimo Dominio nostro significamus vobis ad gaudium et consolationem vestram, totiusque istius fidelissimi Populi, quatenus

Cum bona gratia et Spiritus sancti nomine Inita, conclusa et finita ac Iglata est bona sincera, perpetua et Universalis Pax Totius Italiae, quem Nuncium adeo iucundissimum, felicissimumque Communicabitis cum dictis fidelissimis civibus et Populo, et in signum Letitia per triduum Campanas pulsari faceritis cum nocturnis [illegible] iuxta consuetum &c.

Utini die xi Augusti 1484.

Atergo

Egregijs dilectis nostris Communitati Faganee.

Recepta die xi augusti 1484.

Leonardus Mocenico Patria
Foriiulij Locumtenens.

Spectabiles dilecti nostri: Mittimus vobis Presentibus Annexa copia literarum nostri Illustrissimi Do. de letitia percepta contra Regem Franciae, quare mandamus vobis, ut fieri faciatis Processiones et solemnitates ad admodum habetur in ipsis litteris Nostri Illustrissimi Dominij &c.

Utini die 13 Julij 1495.

Atergo

Sp. Dilectis nostris Gastaldioni et Communitati Faganee.

Tenor litterarum

.1495.10. iulij Augustinus Barbadico Dei gratia Dux Venetiarum &c. Nob. et sapienti viro Leonardo Mocenico de suo Mandato Locumtenenti Patriae Foriiulij fideli dilecto salutem et dilectionis affectum. Non dubitamus ad notitiam vestram pervenisse, qualiter die 6 instantis foelix noster Exercitus in Agro Parmensi apud Gaveolas feliciter est congressus cum Hostili Exercitu Regis Franciae, et post Atrocissimam pugnam, Exercitus noster victor evasit occisis ex Hostibus maxima numero, et captis Impedimentis Regis Ultra valorem ducatorum centum millium Propter

quod

quod Rex Predictus cum reliquo exercitu suo in fugam conversus Insectatur ab exercitu nostro cum Inimicitore [illegible] Predictorum, ita quod Speramus Benignitate et Clementia Summi Dei Nostri, à quo omne bonum, quicquid reliquum ipsius Exercitus superest, et forte Persona Regis perveniet ad nostras manus, quare Decrevimus cum Senatu nostro Referendas eidem Sacratissimae Divinae Maiestati Devotissimas gratias eiusque Beatissimae Genetricis, et Sancto Marco Evangelistae Protectori nostri Status, Universaeque Celesti curiae Triumfanti, Et Propterea volumus et vobis Iubemus, quod die Dominico proximo fiant in Papia ista Universa Solemnes et Devotissimae supplicationes Totius cleri et Scolarum cum Sanctorum Reliquijs, et alijs celebritatibus cum Interventu Persona ibi sic vestra, ac fidelissimorum Civium istorum . . . . nostrorum, Agantur que gratiae Divinae Maiestati, quod tam benigniter super Statum respexit nostrum in se sperantem, quamdiu autem supplicationes ipsae procedent, per civitatem pulsari facietis Campanas omnes, qualiter sit letitiae signa . . . Et Sic Idem tam de Processione, quam campanis pro Tempore ipso fieri facietis in Locis, ac Castellis, et Terris vicinis isti Papiae, si forte autem non posseris Has nostras Executioni mittere Die Predicto, Transferte in alium diem subsequentem.

Datum in Nostro Ducali Palatio . x . iulij . 1495.

Joannes Jacobus Coriucus Notarius Juganeus
Premissas litteras de Filecia [illegible] coitanis Juganeus
exemplavit et me subscripsit.

Regia

Fridericus divina favente clementia Romanorum Imperator semper Augustus, Hungarie, Dalmatie, Croatie, et c. Rex, Austrie, Stirie, Karinthie, et Carniole Dux, Dominus Marchie, Sclavonie, et Portus Naonis, Comes Habspurg Tyrolis, Ferretis, et Kiburg, Marchio Burgovie, et Lantgravius Alsatie etc.

40

F. 51

Cum Imperialis quoque celsitudo, sicut eam Deus ad culmen secularis evexerit potestatis, legi tamen humanitatis subiecta, cum fines Imperij longe, lateque protenderit, et secularibus arctius prematur negotijs, sese etiam universis ingrediatur curis, hinc semper uberiora duximus ea, que bello iam parta sunt, pacis tranquillitate tueri, quam que diutius comparanda essent labore, sub ancipiti rerum eventu sola sepe cupiditate pertingere.

Licet sub predecessoribus nostris varijs totus orbis conflictarit eventibus, non quando fragor exaudiebatur armorum, sed dum cuncta in pace erant composita, qui orbis extitit conditor Deus, nobis illuxit Redemptor, a quo cum toto orbe Christiana pax emanarit, Nos, qui eiusdem favente clementia ad Imperialis dignitatis apicem evecti sumus, ea, que pacis sunt, maxime exoptare debemus. Cum itaque nuper inter Aquileiensem Patriarcham, et Venetos graves exorte essent inimicitie, et controversie, ac tandem tunc iusto bello forum Julium in eorundem Venetorum ditionem ac potestatem transiret, adeo novis Tergestinorum et aliorum finitimorum motibus excitatis, res sub discrimine verteretur, quod eiusdem Patriarchatus negotium pertingebat, ad Romanum Pontificem, qui tunc in proximo nostrum Rome expectabat adventum, referendum esse duximus; Unde cum interiecta mora postmodum cum eodem Pontifice statum rerum, et cause eventum prospiceremus, fratrem nostrum Austrie Ducem ad eosdem Venetos destinavimus, ut etiam tandem pacatis rebus, omnia ex equo decernere noster. Quia vero idem Patriarcha, qui ideo tunc Venetijs affuit, rem ex nostro consilio terminandam esse censuit, de eiusdem Pontificis consilio, nobis quoque ex Italia discedentibus, ideo Venetias adire visum fuit

Ubi

Quod cum Imperialem celsitudinem urbis mirae structurae, aquis enata, ad
sui admiratione excellit, plus nobis in libera civitate devotum Venetorum
prosperitate coaequitur, quam in illis, quae nostro subiectae Imperio ad hoc
ex debito tenebantur. Tunc ipsi, audito nostrae voluntatis pro-
posito, quo ad inducendam omnium futurarum dissensionum occasionem
zelo pacis, et tranquillitatis ferebamur, omnem bene exortam
controversiam sponte nostrae subiecere voluntati. Nos itaque
attendentes, et prospicientes omnes, et quamcumque causam, et
occasionem futuri dissidii omnino esse tollendam, et conside-
rantes, quod, quae hactenus exortae sunt quaestiones, hinc oriba-
tur, et eo tendebant, quia bona eiusdem Patriarchatus partim
sub potestatem, et ditionem Venetiarum transiere, divisa existunt
et grave videatur, quod, cum una eiusdem Patriarchatus potestas
et dignitas sit, bonorum tamen impar, et diversa ratio existat
et cum circa quaedam desuper conditiones inter eundem, ac Venetos
iam intercesserint, qui in suo robore perpetuo mansuri, eius
Patriarchatus unioni, et conservationi ex mente, et consilio eius
Romani Pontificis studentes, hoc nostro perpetuo valituro
decreto statuimus, et decernimus, ut, cum nobilior, et maior
pars eiusdem Patriarchatus bonorum, iurium, et proventuum
dictorum Venetorum potestatem, et ditionem iam transierint,
sintque eorum dispositioni subiecta, per quoscumque Patriarchas
successores, per quos, ut modo, ex Venetorum decreto, et beneplacito
bona eorum ditionis possessa fuerint, pro unione dicti Patriarchatus, et
aliis [struck through] omnia, et singula bona ubique existentia pleno iure
iisdem, quo ad usum, et commodum censeantur; licet enim relata
Patriarchatus iura, et bona Imperii nostri pertingent
negotium, dum hoc tanti aliquando fore prospicimus, ut novi
dissidii nobis, et successoribus nostris cum iisdem Venetis causa esse
possent, (id, quod ab iisdem devotionem in nos antiquam, pariter et
ab eodem Patriarchatu auferre posset) hoc firmo, et perpetuo nostrae
voluntatis decreto prorsus tollendum esse duximus, mandantes.

1, ac etiam stricte requisitionis omnibus Ducibus, Marchionibus, Comitibus,
Vicecomitibus, Gastaldionibus, et quibuscunque tam publicis quam privatis
personis in Civitatibus, Castellis, et Locis, quae nostro subsunt Imperio,
et in quibus Aquilegienses Patriarchae, pro tempore existentes ius,
et bona habuisse dignoscitur, ut liberum usum, et commodum
eidem Patriarchis, quo ad hanc solam Venetorum dispositionem, et
decretum, quod in bonis, quae iam ipsorum ditioni sunt, possessionem,
et ius habeant, plene sufficere volumus, et declaramus; integris
semper manentibus omnibus, et quibuscunque dicti Patriarchatus
iuribus, privilegiis, et indultis, quibus praeterea hoc nostrae
voluntatis decreto nil ademptum esse volumus, sed omnia
iamdudum concessa perpetuo roboramus.

Nulli ergo omnino hominum liceat huic nostro decreto ausu
temerario contraire, si quis autem hoc praesumpserit, sciat, se
libras quinquaginta auri optimi depositurum Camerae nostrae;
quod ut ab omnibus diligenter servetur, has fieri iussimus,
et sigilli nostri fecimus appensione muniri.

Dat. Neystat die trigesima mensis Martij 1469. Imperij
nostri anno decimo septimo

P. N°

1452 20 marzo Venezia. L'imp. Federico III approvando la traslazione (1445) [illegible] ... i privilegi gli concede il libero esercizio d'uso dei beni che possiede nell'Impero.

Fridericus Divina favente clementia Romanorum Imperator semper Augustus, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, etc. Rex: Austriae, Stiriae, Carinthiae, et Carniolae Dux, Dominus marchiae Sclavoniae et Portus Naonis, Comes in Habsburgh, Tyrolis, Ferretis et Kiburgh marchio Burgaviae et Lamtgravius Alsatiae etc.

Cum Imperialis quoque celsitudo, licet eam Deus ad culmen secularis [illegible] potestatis [illegible] tamen humanitatis subiecta cum fines Imperii longe lateque protulerit, et secularibus arctius prematur negotiis, saepe viam universae ingrediatur carnis, hinc semper uberiora duximus ea, quae bello iam parta sunt, pacis tranquillitate tueri, quam quae diutino comparanda essent labore sub ancipiti rerum eventu sola [illegible] cupiditate pertingere. Et licet sub Praedecessoribus Nostris variis totius orbis [illegible] variis eventibus, non quando fragor exaudiebatur armorum, sed dum cuncta in pace erant composita, qui ~~[illegible]~~ orbis conditor extitit Deus, Hic illuc Redemptor a quo cum [illegible] orbe Christiana pax emanavit, Nos qui eiusdem favente clementia, ad Imperialis dignitatis apicem evecti sumus, ea quae pacis sunt maxime excogitare debemus. Cum itaque nuper inter Aquileiensem Patriarcham, et Venetos graves [illegible] ortae essent inimicitiae, et controversiae, ac tandem tunc [illegible] [illegible] in eorundem Venetorum ditionem, et potestatem transisset, [illegible] [illegible] Tergestinorum, et aliorum finitimorum motibus excitatis, res sub discrimine verteretur, quod eiusdem Patriarcatus negotium pertingebat ad Romanum Pontificem, qui tunc in proximo nostrum Romae expectabat adventum, differendum esse duximus, Unde cum interim mora [illegible] [illegible] cum eodem Pontifice statum rerum, et earum eventum [illegible] [illegible] fratrem Nostrum Austriae Ducem ad eosdem Venetos destinavimus ut etiam tandem pacatis rebus omnia ex aequo componerentur. Cum vero [illegible] Patriarca qui ideo tunc Venetiis affuit rem ex nostro consilio terminandam esse censuit de eiusdem Pontificis consilio Nobis quoque ex [illegible] [illegible] discedentibus, Ideo Venetias adire visum fuit. Ubi cum Imperialem [illegible] Urbis mira structura aquis erecta sola sui admirationi [illegible], plus Nobis in libera Civitate devotum Venetiarum praestitit obsequium quam in illis quae nostro subiectae Imperio adhuc de debito tenentur.

tenebantur, tunc ipsi audito nostre voluntatis proposito, quod ad deducendum omnium futurarum dissentionum occasionem Zelo pacis, et tranquillitatis ferebamur, omnem tunc exortam controversiam sponte nostre subij voluntati. Nos itaq. attendentes, et prospicientes omnes, et quamcumq. causam et occasionem futuri dissidij omnino esse tollendam, et considerantes, quod ... hactenus suborte sunt questiones hinc oriebantur et eo tendebant, quia bona eiusdem Patriarchatus post quam in potestatem, et ditionem Venetorum transierunt divisa existunt, et grave videatur, quod cum una eiusdem Patriarcatus potestas, et dignitas, bonorum tamen dispar, et divisa ratio existat, et cum certe iam desuper conditiones inter eundem ac Venetos intercesserint, eis in robore perpetuo mansuris eiusdem Patriarcatus unioni, et conservationi ex mente, et consilio eiusdem Romani Pontificis studentes hoc nostro perpetuo valituro decreto statuimus, ac declaramus, ut cum nobilior et maior pars eiusdem Patriarcatus, bonorum, iurium et proventuum in dictorum Venetorum potestatem, et ditionem iam translata sint, sintq. eorum dispositioni subiecta, per quoscumq. Patriarchas successores, per quos ut modo ex Venetorum decreto, et beneplacito dicta bona eorum ditionis possessa fuerint pro unione dicti Patriarcatus, et alia omnia et singula bona ubicumq. existentia pleno iure deberi ijsdem quoad usum, et comodum censemus. Licet enim antiqua Patriarcatus iura, et bona Imperij presertim nostri pertingant negotium, dum hec tanti anquam fore prospicimus, ut novi dissidij nobis, et successoribus nostris ijsdem Venetis causas excitare possent, id quod ab ijsdem devotionem in nos antiquam pariterq. unionem ab eodem Patriarcatu ferre possent, hoc firmo, et perpetuo nostre voluntatis decreto ... cendum esse duximus, mandantes, et propterea stricte precipientes ... bus Ducibus, marchionibus, Comitibus, Vicecomitibus, Castaldionibus et quibuscumq. tam publicis, quam privatis personis in Civitatibus, Castellis

-ciis, quę Imperio Nostro subsunt, et in quibus Aquileienses Patriar-
cas pro tempore existentes, ius, et bona habuisse dignoscitur, ius
liberum usum, et comodum eius Patriarchis, quoad hanc ultam vere:
torum dispositionem, et decretum quod in bonis, quę iam ipsorum
ditionis sunt, possessionem, et Ius habeant, plane sufficere volumus,
et declaramus, integris semper manentibus omnibus, et quibuscumq.
dcti Patriarcatus Juribus, priuilegijs, et indultis, quibus propterea
hoc nostrę voluntatis decreto nil adeptum esse volumus, sed omnia
iamdudum concessa plęctemo roboramus Nulli ergo omnino ho-
minum liceat huic nostro decreto ausu temerario contraire, si
quis autem hoc pręsumpserit sciat se libris quinquaginta auri
optimi compulitur Camerę nostrę, quod [illegible] ab omnibus diligenter ter:
netur, has fieri iussimus, et sigilli nostri fecimus appentione muniri
Dat. Neestot die 20, mentis Martij M. CCCC.
LXVIIII Imperij Nostri anno Decimo septimo &c

Qud

In Ducali 21. Genno 1470. si esalta dal Senato la prudenza et attenzione del Luog.te med.mo nel procurare frequenti notizie delle mosse de Turchi, e lo incarica a continuare le corrispondenze con certi Capitani per avvertire di tutto il Pub.co a salvezza della Patria, in onor di Dio, e della Religione; perilche Teriano d' esser eletto un proveditore nelle Provincie inferiori.

Christoforus Mauro Dei gratia Dux &c. Ioanni Mocenigo Locumt.te &c. Accepimus nuper literas imperatoriæ Maiestatis circa causam cuiusdam sui subditi pro quadam domo combusta &c. &c., sicut per literas ipsas imperatorias quas ad vestram informationem mittimus presentibus insertas intelligere potestis, et quia de tali casu non habemus aliquam informationem, volumus, et vobis mandamus quod causam ipsam bene examinare, et intelligere debeatis, et si vobis videtur, quod causa ipsa spectet regimini vestro, ipsam terminare, et expedire debeatis iustitia mediante: si vobis autem aliter videretur per vestras literas de dicta causa dominium nostrum informare studeatis ut super ipsam terminare valeamus

Dat. die 18 - Martij Indict.e 4.ta 1471.

Fredericus divina favente clementia Romanorum imperator semper augustus Ungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Rex, nec Austriæ, Stiriæ, et Carniolæ &c. Dux &c. ...

Illustris sincere dilecte. Exposuit nobis fidelis noster Ioannes Parimbieg qualiter subditi tui igne... sibi domum suam circa pontem in dominijs vestris sitam, quam superioribus annis inhabitaverat cum omnibus bonis suis, quæ in ea habebat cremaverint quibus quidem ex damnis ad summam inopiam deductus sit; ne autem hij qui ei huiusmodi damna intulerunt ea impune ferant, hortamur te magnopere quatenus prefatum Ioannem in suis querelis nostra contemplatione benigne audire, et ei per Locumtenentem tuum Foriiulij celerem, et expeditam iustitiam super huiuscemodi querelis, et actionibus suis contra subditos tuos a quibus ea

1470 —
Giovanni Mocenigo · Doge 1477

1494 Lunardo Mocenigo

1518 Lazaro Mocenigo

1533 Nicolò Mocenigo

1570 Girolamo Mocenigo

1670 Alvise Mocenigo

1642 – Nicolò Mocenigo

1715 Sebastian Mocenigo

Cio: —

Christoforus Mauro Dux &c. Ioanni Mocenigo Locumtenenti &c. accepimus nuper binas litteras vestras uno eodemque die datas, alterius significastis adventum Ex.mi Imperatoris in totam patriam nostram ac discessum illius; nec non sermones habitos cum illius Ex.tia alterius vero declarastis provisiones per vos prudenter excogitatas factas ad obsistendum spurcissimis Turcis crudelissimis Christiani nominis persecutoribus: quae omnia nobis admodum placuerunt grata fuerunt: comendantes proinde solitam prudentiam, et diligentiam vestram vobis respondemus nos eiusmodi provisiones opportunas necessariasque approbare, et confirmare, vobis, vestrisque Successoribus iniungentes ut illas penitus servare, et exequi faciatis tum pro nostri Dominii honore, tum pro comoditate, et defensione fidelissimorum nostrorum istius Patriae

Datum die 26. Aprilis Inditione 3.tia 1470 —

...damna passus est, et pro sibi nominandis duxerit administrare
...facere velis; in eo nobis complacentiam singularem facies,
...tione ejus te recognoscendam.
Dat. in ... quarta die mensis Januarij anno Domini 1471.
...nostri imperij nostri decimonono Regnorum nostrorum Romani,
...gesimo ... vero Ungarie &
a tergo / Illustri Christoforo Mauro Duci Venetiarum
Nobis sincere Dilecto.

...Inclusde procurò, che fossero escavate le fosse di questa Città
...maggiore salvezza della medesima come da Ducali 13. Giugno 1470,
...n. d.o.

Leonardo figlio del precessore Giovanni Doge.

...insinuò al Preneipe, che sollevar volesse dall'aggravio delle
...pene dovute al Mag.co Tesoriero li debitori rescidati di Feudi,
...e livelli della Serenissima Signoria, et in Ducali 13. Febraro 1494
...fu accordato il ricevuto sollievo, essendo Doge Agostino Barbarigo.

Giacomo —

...Propose più premij di Ducati 25. l'uno pagabili dal Pub.co
...per esercitare la gioventù di questa Città a tirare al
...palio con gl'archibusi, come da annotaz.e al margine di
...Ducali ult.o Xmbre 1518, che permettono li palij stessi,
...e danno facoltà ad esso Giacomo di proporne ~~per~~ uno o più
...a suo piacere.

Nicolò

...Liberò la Patria dalla contribuzione delle tasse, che venivano
...estorte da molte genti d'arme, e condottieri d'esse ~~altro~~ indebita=
...mente, come da Ducali 2. Giugno 1533.

1470, 31 marzo. Spilimbergo. Gli uomini del Comune di Tesis stabiliscono che [illegible] pena di lire 50 nessuno di loro in alcun[illegible] possa prendere [illegible] affitto alcun terreno [illegible] in [illegible] di Tesis, se non sia stato da essi lasciato

Ib. [illegible] notajo di Spilimbergo. Arch. not. Udine

A. D. 1470, ind. [illegible] die ultima martii, actum Spilimbergi in burgo [illegible] videlicet in stola mei notarii, presentibus Jacobo filio Ambrosii de Provesano, Dominico q. Cichini de Provesano habitante in Gradischa [illegible]

[illegible] pro bono pacis et concordie et pro evitandis scandalis que possint occur[illegible] et que solent ex talibus nasci; convenientes et congregati in [illegible] homines et vicini Ville de Tesis, videlicet Jacobus q. Viti de les Massis, [illegible] dicte Ville Dominicus q. Antonii Carnelli et Daniel dictus [illegible] q. Pauli de [illegible] [illegible] dicte Ville nec non Dominicus q. Pauli de [illegible], Dominicus q. Antonii [illegible] [illegible] habitans in Tesis, Antonius q. [illegible] Morassi, Leonardus q. Michaelis [illegible], Laurentius q. Nicolai Leonardus filius Antonii de Frasanch habitans in Tesis, [illegible] Jorgus Morassi, Antonius q. Mantini, [illegible] q. Bertoli, Dominicus q. Mar[illegible] [illegible] q. Nicolai Garlat, Jacobus filius Antonii Pauli et Jacobus q. Henrici [illegible] de Arba habitans in Tesis, omnes in simul representantes et facientes [illegible] Commune ipsius Ville de Tesis unanimiter et concorditer exposuerunt [illegible] et dixerunt et ita per me notarium scribi voluerunt et rogaverunt [illegible] cautelam et ad futurorum memoriam, qualiter die hodierna in plena [illegible] vicinantia congregata in dicta villa de Tesis [illegible] more [illegible] et in pleno ipsorum Consilio nemine discrepante captum, deliberatum [illegible] et statutum fuit inter eos quod ab hodierna die deinceps

nullus vicinorum dicte ville audeat aut presumat aliquo modo que-
rere seu terrare per se vel interpositas personas acquirere aut con-
dire ad acquirendum seu conducendum ad affictum aliquod terrenum
tentum et rectum per aliquem vicinorum dicte ville, nisi talis tenens sua
sponte prius relaxaverit dictum terrenum. Et hec quidem statuerunt
sub pena librarum quinquaginta soldorum quotiens per aliquem contrafactum
fuerit, cuius pene medietas cedat camere S. Marci, alia medietas parti lese
et sustinenti iniuriam. Que omnia … per ipsos omnes vicinos exposita ibidem
et ordinata, cum ego notarius ad eorum requisitionem scripsissem et postea
legissem in vulgari sermone ad plenam eorum intelligentiam, ipsi omnes una
voce confirmaverunt et approbaverunt, promiseruntque sibi ad invicem
solemnibus stipulationibus intervenientibus omnimodo inviolabiliter observare
sub dicta pena librarum 50 soldorum apposita et hinc supra specificata

Auditis nuper in contradictorio judicio Oratoribus, et Nuntijs Prę-
latorum, Comitum Castellanorum, et Communitatum istius
Fidel.mę Patrię Nostrę parte una, et Oratoribus Fidel.mę
Communitatis Nostrę Utini parte altera, et super facto
Cavationis fossarum Terrę Utini, visisque plane, et in-
tellectis Privilegijs, juribus, et allegationibus utriusque
partis, ac mature omnibus consideratis considerandis
declaravimus, quod cum recavatio dictarum fossarum
pertineat principaliter ad commodum, et utile dictę
Communitatis Utini, Communitas ipsa debeat cum
Territorio suo, et quatuor Gastaldijs facere, et absol-
vere ipsum opus recavandarum fossarum Utini,
hac conditione, quod hominibus ipsarum Gastaldiarum
qui ad ipsum opus laborabunt pretium solidorum sex
tantum in die mercedis causa limitari debeat solvendum
per ipsam Communitatem de pecunijs sibi reservatis,
et deputatis pro Fabrica et necessitatibus ipsius
Terrę Nostrę Utini declarantes et terminantes
dictos Prelatos, Comites Castellanos, et Communitates
non teneri, nec cogi debere modo aliquo, vel forma
ad contributionem dicti operis cavationis fossarum.
Quare mandamus vobis, ut hanc nostram Declaratio-
nem, et determinationem observare, et servare
facere, et exequi debeatis. Has autem Nostras
ad successorum vestrorum memoriam registrare
faciatis, registratas presentanti restitui.

Dat. in Nrō Duc.li Pal.o Die 12 Aplis ind. 3. 1470.

[illegible]

1 Marcus Miseratione Divina Tituli S. Marci Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbiter Cardinalis, ac Patha Aquilejen, et in natione Alemaniæ, ac tota Germania; Necnon universis et singulis Civitatibus, terris, et locis ejusdem Germaniæ Sacro Romano Imperio Subjectis, ac Ungarij, & Poloniæ Regnis a latere Sedis Aplicæ Legatus.

1472. 4 Aprile

[illegible] Marco Barbo [illegible] [illegible] Generale [illegible] del Patriarcato [illegible] di Feltre

Vniversis, et singulis pntes litteras, sive præsens publicum Instrumentum visuris pariter et audituris notum facimus, quod Nos hodie Rdum in Christo Patrem, et Dnum D. Angelum Dei & Aplicæ sedis gratia Episcopum Feltrensem absentem tanquam præsentem, solum, et insolidum omnibus melioribus modo, via, jure, causa, et forma, quibus melius, et efficatius potuimus, et debuimus, citra tamen quorumcunque aliorum Procuratorum, et Vicariorum per Nos hactenus constitutorum revocationem Gratis, & sponte fecimus, constituimus, et ordinavimus, ac facimus, constituimus, & ordinamus nostrum verum, certum, legitimum, et indubitatum in spiritualibus, & temporalibus nostri Patchatus Aquilejensis Gubernatorem, & Vicarium specialem, et generalem; ita tamen, quod specialitas generalitati non deroget, nec e contra V3. Specialiter, & expresse dans, & concedens eidem D. Epo Vicario, seu Procuratori nostro plenam, & liberam facultatem, & potestatem, ac etiam jurisdictionem quascunque personas Ecclesiasticas, et seculares coram se in judicio, vel extra citandi, et evocandi, inquirendi, privandi, crimina, & excessus puniendi, defectus quoscunque supplendi, incarcerandi, relaxandi, ligandi, et in quibuscunque casibus Nobis tamquam Pathæ a jure permissis solvendi, necnon omnia, & singula beneficia ad collationem, & provisionem nostram quocunque, qualitercunque, et ubicunque sita ad Nos ratione nostræ Ecclesiæ Patchalis spectantia, et pertinentia, etiamsi Dignitates, Personatus, Administrationes, vel Officia in Cathedrali, seu Collegiatis Ecclesiis, etiamsi Parochiales, vel earum perpetuæ Vicariæ fuerint, conferendi

ferendi, et de eisdem beneficiis ecclesiasticis cum cura, et sine cu
ut praefertur, quascumque personas sufficientes, et idoneas, ut eidem
Epo videbitur, instituendi, et investiendi, ac etiam quascumque
sias, & loca Ecclesiastica in nostris Civitate, et Dieceси Aquilejen, et
ubilibet constituta, in quibus Nobis ratione dictae nostrae Ecclesiae
lejensis de jure, vel consuetudine, aut alias qualitercumque visitati
officium competit, ac eorum personas tam in capite, quam in mem
visitandi, et eorum defectus supplendi, & quae fuerint reformand
melius reformandi, et emendandi. Necnon quascumque pecuniar
Summas ab Illmo Dominio Venetorum ratione, & occasione q
rumdam fructuum, & redditum, et proventuum ad Nos quo
libet, vel quacumque occasione alia spectantium et pertinentium
per praefatum Dominium nobis annis singulis solvendum, exig
dum, levandum, percipiendum, & requirendum, & de habitis, leva
et perceptis praefata occasione quoscumque quietandum cum pacto
ni, et expresso de rem habitam ulterius non petendo. Et nihilominus
et singulos fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, et emolu
necnon quascumque pecuniarum Summas occasione nostrorum Ca
Videlicet SS.rum Viti et Danielis nostrae Diaecesis ad Nos legitime pe
necnon Monasterii S. Petri de Rosatio Ordinis S. Benedicti dict
strae Diaecesis; Monasterii SS. Sergi, et Bacchi, Sextarensis Monas
SS. Severii et Marterii Ordinis S. Benedicti Urbevetanensis Mon
S. Spiritus Ordinis S. Benedicti extra muros Panormitan Monast
Nicolai de Monteurbanctabs Camaldulensis Ordinis Urbevetanen
necnon assignationis, et reservationis caeterorum fructuum, & Mo
rum super Prioratu Urbis Ordinis S. Joannis Hjerosolimitani
reservatorum, ac etiam cujusdam pensionis quingentorum Ducator
auri super Ecclesia Constantiensi Nobis a Sede Aplica reservatae a
buscumque personis Ecclesiasticis, et Secularibus debitoribus, procurat
et l

et Vicariis alias ad dicta Monasteria regendis, et gubernandis per Nos constitutis exigendum, requirendum, percipiendum, & levandum, et de habitis eosdem quietandũ. Volumus tamen, quod modernus, seu in præsentiarum Gubernator, seu Conductor præfati nostri Monasterii S. Petri de Rosatio anno pñti effluxo se de hujusmodi gubernationis, seu conductionis officio se amplius intromittere possit, neque valeat, nec de præfato Monasterio impedire præsumat. Consequenter quoscunque Vicarios, Procuratores, et Officiales aliàs per nos ad quæcumque beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, seu quorumvis Ordinum Sæcularia, vel regularia in titulum idest commendam obtenta regendum, & gubernandum quomodolibet constitutos totiens quotiens sibi videbitur revocandum, & loco illius, vel illorum alium, vel alios ponendum, et de novo constituendum, beneficia, et Monasteria supradicta nomine nostro, et pro Nobis, et quibuscunque personis sufficientibus, et idoneis ad firmam, seu annuam pensionem ad tempus, et tempora pretio, seu pretiis, pro quo, seu quibus eidem Dño Episcopo Vicario, & Gubernatori nostro videbitur expedire dandum, concedendum fructus quoque, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta ex dictis beneficiis, & Monasteriis provenientes, seu provenientia. Iterum a quibuscunque personis Ecclesiasticis & Secularibus arrendatoribus, seu debitoribus iterum petendum, levandum, exigendum, recipiendum, et modo supradicto quietandum, & cum eis, seu eorum aliquo computa, rationes, calcula videndum, audiendum, et cognoscendum, Necnon præfatum Dñum Episcopum nostri nomine, & pro Nobis in Ecclesia, Civitate, et Diœcesi nostra Aquilejensi Ordines minores, & sacros celebrandum, ornamenta, Altaria, Ecclesias, Monasteria, Capellas, et loca pia, necnon Crisma, et Oleum Sacrum, et quæcumque alia res, et bona confirmandum, ac litteras desuper necessarias, et opportunas indigentibus, et habere volentibus faciendum, et concedendum; Ac omnia, et

singula

Singula Pontificalia faciendum, & exercendum, et quemcunque ali[...]
Antistitem Catholicum gratiam, et communionem Sedis Ap[osto]licae hab[...]
ad praemissa exercenda loco sui substituendum, deputandum, ordinan[dum]
acceptandum, et recipiendum. Necnon ad prosequendum, et pertractan[dum]
nostri nomine, et pro Nobis omnes, et singulas causas tam spirituales[...]
temporales super quibuscumque rebus Ecclesiasticis, seu Secularibus e[...]
ram quibuscumque Judicibus Secularibus, et Ecclesiasticis, ordinariis[...]
ordinariis, delegatis, subdelegatis, & commissariis quibuscumque qua[...]
que auctoritate fungentibus, & functuris, quas nos contra quasc[umque]
personas tam Ecclesiasticas, quam Saeculares quacumque de causa[...]
casione tam ad nostri instantiam, quam contra Nos motas, seu m[...]
speratas comparendum, et agendum; Nosque, et nostrum jus in omni[bus]
& per omnia defendendum; Necnon ad tractandum, componendum[...]
veniendum, paciscendum & concordandum de, et super praefatis ta[...]
rebus, litibus, et controversiis per nos, et contra Nos, ut praemittitur[...]
seu movendis cum quibuscumque personis cujuscunque dignitati[...]
nis, gradus, status, conditionis, aut praeeminentiae fuerint, de dam[...]
pensis, & interesse propter per Nos passis, et substentis, ac super p[...]
sis quoscumque arbitros, arbitratores, et amicabiles compositores [...]
ctim, et divisim etiam sub quacumque poena pecuniaria, et alia[...]
de jure, quam de facto apponenda, eligendum, et compromittend[um]
Demum quascumque pecuniarum summas ad reparationem, m[...]
tionem, et restaurationem quarumque Ecclesiarum, habitationum[...]
morum ubilibet existentium ad Nos ratione, et occasione tam be[...]
rum nostrorum in praesentiarum obtentorum, et in futurum obt[...]
rum, quam aliarum quarumcunque causarum exponendum et [...]
sandum, ac per alios exponi, et exbursari petendum, videndum[...]
obtinendum. Necnon quoscumque magistros, operarios et man[...]
ad fabricam hujusmodi conducendum, illosque; si opus fuerit [...]

dum

dum, et alios eorum loco ponendum, et instituendum, Et si necesse fuerit pro præmissis omnibus, et singulis, et eorum dependenter prædicto nomine, et pro Nobis coram quibuscumque Judicibus Ecclesiasticis, vel Sæcularibus quacumque auctoritate fungentibus, et functuris comparendum, agendum, et defendendum libellum, seu libellos, et quascumque alias petitiones verbo, vel in scriptis dandum, offerendum, et recipiendum, excipiendum exceptiones quoque peremptorias dilatorias, et alias cujuscumque generis reponendum, replicandum, duplicandum, triplicandum, et si opus fuerit quadruplicandum litem, seu lites contestandum, & contestari videndum de calumnia vitanda, et vitare dicenda, et cujuslibet alterius generis licitum juramentum in animam nostram præstandum, ponendum, et articulandum, ponique et articulari videndum positionibus, et articulis partis adversæ respondendum, et suis responderi petendum; Testes, Acta, literas, instrumenta, et alia probationum genera, et munimenta producendum; Testes partis adversæ jurari videndum, contra Testes, et eorum dicta, ac litteras, acta, et instrumenta, ac alia munimenta contra Nos producta, et producenda dicendum, et excipiendum, crimina, et defectus opponendum, et probandum, protestandum, allegandum terminos, et dilationes in causis necessarios, et debitos, ac beneficium absolutionis simpliciter, & ad cautelam, ac restitutionis in integrum humiliter petendum, et obtinendum, expensas, et interesse petendum, ac illas taxari videndum, et super ipsis jurandum, in causa, seu causis, concludendum, seu concludi videndum, et petendum jus interlocutorias, et difinitivas sententias audiendum, & ferri videndum, et petendum, ac ab eis, et earum qualibet, et quocumque alio gravamine contra Nos illato, seu inferendo provocandum, et appellandum, provocationes, et appellationes suas intimandum, insinuandum, et notificandum; Apostolos primo, secundo, et tertio, ac instanter, instantius, et instantissime petendum, et obtinendum; unum quoque successive, vel plures Vicarium, aut Vicarios, seu gubernatorem, vel gubernatores

tores loco sui cum simili, aut limitata potestate substituendum, ac
eum, vel eos revocandum, et destruendum quotiens sibi videbitur
pedire, p̄nti mandato, seu Vicariatu nihilominus in suo robore du
turo, et generaliter omnia alia, & singula faciendum, dicendum,
rendum, procurandum, et exercendum, quæ in præmissis, & circa
necessaria fuerint, seu etiam quomodolibet opportuna; Et quod Nos
faceremus, diceremus, gereremus, procuraremus, exerceremus, si in p
missis omnibus, et singulis præsentes, et personaliter interessemus, et
talia forent, quæ mandatum exigerent magis speciale, quam sup
est expressum. Nos etiam agenda, ferenda, et exercenda, ac procu
da per eum rata, grata, et firma habebimus, et habemus, ac habere
lumus, et promittimus, auctore Domino, præsentium per tenorem
cipientes nihilominus, et mandantes omnibus, et singulis personis Ec
siis, & secularibus dictæ nostræ Pathalis Ecclesiæ, et ipsius jurisdi
subditis, quatenus ipsi, et eorum singuli eundem D̄num Angelum
in Vicarium, & Gubernatorem nostrum, et dictæ nostræ Patriar
Ecclesiæ in spiritualibus, et temporalibus suscipiant, et admittant
eidem Angelo Episcopo, Vicario & Gubernatori nostro, et dictæ nostræ
triarchalis Ecclesiæ pareant, obediant efficaciter, et intendenter, ut
obedire, parere, et obtemperare tenentur, et sunt astricti, et obedire
berent, si per nos ipsos regimini, et gubernationi dictæ nostræ Pa
lis Ecclesiæ interessemus. Volumus insuper, quod præfatus D̄nus An
Episcopus Vicarius & Gubernator noster de fructibus, redditibus
ventibus, juribus, & obventionibus tam præfatæ nostræ Aquilejen
clesiæ, quàm omnium aliorum Beneficiorum, et Monasteriorum n
rum quascumque pecuniarum summas tam pro reparatione bene
rum nostrorum antedictorum, quam omnium, et singulorum al
nostrorum negotiorum in Curia Romana, et extra eam pertractan
et ad finem debitum deducendorum, etiam pro necessariis expensis
et

et provisionis, seu salarii Vicariorum, seu Procuratorum nostrorum alias per nos ad dicta beneficia nostra regendum, et gubernandum deputatorum, et per eum in futurum deputandorum, arbitrio tamen ipsius Dñi Episcopi Vicarii nostri exponere, et ad omnia nobis necessaria provide possit, et debeat; quas pecunias sic per eum exponendas ad rationem, et computum nostrum admittemus. Item etiam ad pertractandum, et conveniendum ad nomine antedicto, et pro Nobis unacum Cõmunitate Civitatis Austriæ nostræ Diœcesis Aquilejensis nonnullas differentias, lites, & controversias, ac quæstiones inter Nos, et Cõmunitatem præfatam pendentes, et natas ratione, et occasione præfati nostri Monasterii de Rosatio super nonnullis finibus, & terrenis in districtu, et territorio præfatæ Civitatis Austriæ, ut præfata Cõmunitas asserit statuendis, et apponendis præfatum Dnũm Episcopum in nostrum Vicarium, et Procuratorem cum simili potestate superius apposita facimus, et per præsentes deputamus.

In cujus rei testimonium præsentes litteras, sive præsens publicum instrumentum fieri, et per Notarium publicum infrascriptum subscribi, et publicari mandavimus, sigillique nostri Pathalis Ecclesiæ jussimus, et fecimus appensione communiri. Datq. et actum Pontaviæ sub anno a Nativitate Domini 1472. Indictione quinta, die vero quarta mensis Aprilis Pontificatus SSmi in Christo Patris, & Dñi Nri Dñi Sixti Dña Providentia Papæ Quarti Anno primo, Præsentibus ibidem Venerabilibus, et Honorabilibus Viris Dñis Francisco de Baufremes Canonico Ecclesiæ Tornacensis, Joanne de Pellegrina, & Thoma de Pulcinico clericis Cordubensis, et Cenetensis Diœcesium Testibus ad præmissa vocatis specialiter et rogatis.

Et ego Conrardus Althanier Clericus Eysteteñ Diœces. publicus Imperiali auctoritate Notarius quia præmissis omnibus, et singulis una cum prænominatis Testibus præsens interfui; ideo hoc præsens publicum instrumentum

mentum

mentum manu alterius fideliter scriptum, me aliis arduis legitim
præpedito negotiis exinde ꝑ confeci, subscripsi, publicavi, et in hanc
blicam formam redegi, signoque, nomine, et cognomine meis solitis
suetis unacum sigillo præfati Rmi Dni Cardinalis Patha, & Lega
sigilli appensione signavi requisitus in fidem præmissorum.

1472, 10 Maggio Aquileja. Privilegi concessi a chi verrà ad abitare in Aquileja dal governatore del Patriarcato Angelo Fasolo vescovo di Feltre. ([illegible] di maggio, [illegible] Vescovi)

Angelus Dei et Apostolice Sedis gratia Episcopus Feltrensis, in Patriarchatu et Diocesi Aquilegiensi pro Reverendissimo in Christo Patre et D. D. Marco Barbo tituli Sancti Marci miseratione divina Sacrosancte Romane Ecclesie Presbytero Cardinali ac Sancte Sedis Aquilegiensis Patriarcha dignissimo in spiritualibus et temporalibus Gubernator Generalis.

Cum multa sint que humeris nostris in munere nobis demandato exequendo incumbunt; illud tamen non de minoribus arbitrati sumus quod plerique in regimini presidentes in primis observare solent, visitandi scilicet subditorum loca vigilanti studio onus suscipere ut salubrius ac [illegible] iis que reformatione aliqua seu provisione indigent ad recuperanda vel servanda vel augenda, sedula cura consulere valeant. Nos itaque laudabilem hanc et tritam consuetudinem imitantes cum suscepta [illegible] provincia Aquilejam urbem vetustissimam prefato D. Patriarche in spiritualibus et temporalibus subditam applicuerimus, eamque et [illegible] pene et habitationibus hominum vacuam ac rebus omnibus egentem in hoc magno Patriarchalis Sedis predicte detrimento, gravique et [illegible] iactura compererimus et eos qui eam in presentiarum incolunt ad nihilum esse venturos, cum sine ordine, sine lege et absque bonarum rerum [illegible] vivant, nisi de opportuno remedio eius consulatur. Cupientes igitur civitatem ipsam ad statum congruum instaurari et civibus habitatoribusque [illegible] ydoneis ac bonis omnibus, dante Domino nostro Jesu Christo cum [illegible] Matre piissima Virgine gloriosa ac beatissimis Martyribus Hermacora et Fortunato muniri, hac salutifera constitutione et decreto nostro sancimus firmamus ac inviolabiliter observandum decrevimus, quod omnes et singuli qui voluerint venire ad habitandum et familiariter residendum in dicta

Civitate Aquileie et ibi habitabunt et residebant, sint exempti, liberi et immunes ab omni gravamine, factione, onere et angaria cuiuscumque generis et qualitatis fuerit, que quomodolibet in futurum in comuni vel in particulari a quocumque et per quoscumque ordinaretur seu imponeretur per annos XXV continuos et incohatos a die quo ad habitandum accesserint, ut dictum est. Simili quoque modo concedimus et impertimur tam ipsis presentibus habitatoribus quam aliis qui in futurum venient ad habitandum et ceteris omnibus et singulis qui ad dictam urbem Aquileie pannos laneos vel lineos, frumentum, vinum, oleum, animalia, merzimonias, pisces, aves et cetera bona alia cuiuscumque generis et qualitatis fuerint ad usum hominum quomodolibet accommoda conducere seu introducere, portata educere et vendere in Civitate seu eius districtu voluerint, sint et esse intelligantur liberi et exempti predicto tempore XXV annorum proxime futurorum a solutione cuiuscumque gabelle, datii, pedagii et cuiuslibet alterius oneris tam in intrando et exeundo quam et vendendo et res emptas exportando. Nec volumus eos et eorum quemlibet posse cogi ad aliquam solutionem pro predictis, decernentes quod nullus Officialis deputatus seu deputandus pro tempore habeat contra predictos aliquam potestatem vel auctoritatem, quibus mandamus quod hanc constitutionem nostram et Decretum inviolabiliter observare debeant sub pena nostri arbitrii.

Lecta et publicata fuit suprascripta constitutio et decretum per prefatum reverendissimum D. Gubernatorem in portica domus sue residentie apud Aquileiam, presentibus venerabilibus viris et discretis D. Jacob Utinensi, D. Francisco del Taco et D. Laurentio de Venetiis Canonicis Aquileiensibus ac D. Donato Ebriano Patritio Veneto, D. Ludovico de Purliliis et ser Petro de S. Daniele testibus etc. die XVI Maii MCCCCLXXII.

1472. Die Sabbati 16. Maj. ultrascriptus R. D. Gubernator existens
Aquilejæ in Domibus residentiæ suæ volens consulere et
providere saluti, paci, et tranquillitati, et aucmento
civitatis Aquilejæ, et reipublicæ ipsius: quæ omnia faci-
le haberi possunt, dummodo æquitas et justitia omnib.
administretur, et aliquis idoneus eligatur in præsiden-
tem, qui sciat, possit, et velit ipsa administrare absq.
ulla personarum acceptione cupiens quod totis viribus
animi Civitatem prædictam a desolatione sua relevare
præmissis mediantibus: ex auctoritate, potestate, arbitrio,
facultate, et bailia sibi in hac parte concessa et attri-
buta, creavit, nominavit, elegit, et deputavit in pote-
statem et prætorem urbis Aquilejæ prædictum Nob. ac
prudentem virum D. Ludovicum de Comitibus Purlilia-
rum ibidem præsentem et acceptantem pro duobus annis
proxime futuris incoaturis immediate post festum S. Mi-
chaelis de mense 7mbris, futuro cum salario et provisio-
ne ducatorum centum auri in anno sibi solvendorum
de introitibus Civitatis, si tot extabunt, qui sufficiant:
alias suppleri sibi debeat id quod defficeret de pecuniis
Cameræ Patriarchalis et cum guadiis more consueto: nec
non cum cæteris emolumentis, honoribus, et oneribus suo
officio hactenus debitis et consuetis. Pro quibus omnibus
ipse D. Ludovicus debeat omnib. petentib. indifferenter
justitiam ministrare: punire scelestos, et innocentes præmiare,
defendere viduas, orfanos, pupillos, et alias miserabiles per-
sonas, et loca pia: augere et conservare ac tueri pro posse
res, jurisdictiones, privilegia, immunitates, et bona quæcumq.
tam mobilia, quam stabilia, quam semoventia ipsius Civi-
tatis Aquilejæ, et omnia alia et singula facere, gerere, et
exercere, quæ ad bonum, justum, et sanctum regimen faci-
endum noverit pertinere: et in primis fidem, devotionem,
et

et obbedientiam praestare praefato R.mo D. Patriarcha
suo vicario: et insuper tenere obligetur in dicto offi
eam familiarem, quae videbitur ipsi R. D. Gubernator
quo melius onus regiminis valeat exercere. Praesenti
Ven: viris D. Iacob Utinens. D. Francisco de Tacho
Laurentio de Veneto D. Filippo Veneto Canonicis
lesens. ac D. Donato Ebriano Veneto Testib. et aliis
tis.

6. Eiagr

4

Angelus Dei et Aplicæ Sedis gratia episcopus Feltrens. in Patriarchatu et Diœcesi Aquilejens. pro Rmo in Xto Patre et DD. Marco Barbo tituli S. Marci miseratione divina sacrosanctæ Romanæ Ecclæ Presbytero Cardinali, ac sanctæ Sedis Aquilejens. Pathæ dignissimo, in spiritualibus et temporalibus Gubernator gnalis. Cum multa sint, quæ humeris nostris ex munere nobis demandato exequenda incumbunt, illud tamen non de minoribus arbitrati sumus, quod pleriq. alicui regimini præsidentes in pmis observare solent visitandi scilicet subditorum loca vigilanti studio onus suscipere, ut salubrius ac decentius in iis, quæ reformatione aliqua seu provisione indigent ad rempub: vel servandam vel augendam sedula cura consulere valeant: Nos itaq. laudabilem hanc et tritam consuetudinem imitantes: cum suscepta visitationis provincia, Aquilejam urbem vetustissimam præfato R. D. Pathæ in spiritualib. et temporalib. subditam applicuerimus: eam quam et eversam pene et habitationib. hominum vacuam, ac rebus omnib. egentem non sine magno pathlis Sedis prædictæ detrimento gravi quam et enormi jactura conspexerimus; et eos, qui eam in præsentiarum incolunt ad nihilum esse venturos cum sine ordine sine lege et absq. bonarum rerum studiis vivant: nisi de opportuno remedio ocius consulatur: Cupientes igitur Civitatem ipsam ad statum congruum instaurari et civib. habitatorib. repleri idoneis ac bonis omnib. dante Dno Nro Jesu Xto cum sua matre piissima Virgine Gloriosa, et Beatissimis martirib. Hermacora et Fortunato, muniri, Hac salutifera constitutione et Decreto Nro sancimus, ordinamus, ac inviolabiliter observandum decernimus: quod omnes, et singuli qui voluerint venire ad habitandum, et familiariter residendum in dicta Civitate

te Aquilejæ, et ita habitabunt, et residebunt sint ex
liberi, et immunes ab omni gravamine, tactione, one
et angaria cujuscumq. generis et qualitatis fuerit
quomodolibet in futurum, in communi vel particula
quomodocumq: et per quoscumq. ordinaretur seu imp
tur per annos XXV. continuos eis incoaturos a
ad habitandum accesserint, ut dictum est: Simili
modo concedimus, et impertimur tam in præsentiar
habitantib., quam aliis, qui in futurum venirent
bitandum, et cæteris omnib. et singulis: qui ad
urbem Aquilejæ pannos laneos vel lineos, frume
vinum, oleum, animalia, mercimonia, pisces, ave
et bona alia cujuscumq. generis, et qualitatis fuerint
usum hominum quomodolibet accomodata conducere,
introducere, et portare, educere, et vendere in Civita
ejus districtu voluerit: sint et esse intelligantur liber
empti pro dicto tempore XXV. annorum prox: futur
solutione cujuscumq. gabellæ, Datii, Pedagii, et cujus
teriaς oneris tam in intrando, quam in exeundo, quam
vendendo, et res emptas exportando. Nec volumus eos, et
quemlibet posse cogi ad aliquam solutionem pro prædict
cernentes, quod nullus offitialis deputatus, seu deputan
pro tempore habeat contra prædictos aliquam potestatem
auctoritatem: quib. mandamus, quod hanc constitutione
stram, ac Decretum inviolabiliter observare debeant sub
nostri arbitrii.

Lecta et publicata fuit suprascripta constitutio, et Decretum per præ
Rmum Dnum Gubernatorem in portica Domus suæ residen
apud Aquilejam. Præsentib. Ven. viris et discretis D.
Utinens. D. Francisco del Taco, et D. [illegible]tio de
tiis Canonicis Aquilejens., ac D. Donato Cbriano Patri
veneto, D. Ludovico de Purliliis, et mo Petro de S.
Testibus [illegible].

1473. 3 febbrajo. Venzone. Inventario dei Mobili pregiati della Chiesa della Pieve di Tricesimo portati a Venzone per timore dei Turchi.

1473 @ 13. Febr.o in Venzon

Questi sono li mobb: della Glesia et Madonna santa maria della Pieve de Tricessimo li quali se trova esser nel Casson posto nella Sacrestia della Glesia de m.r S. Andrea de Venzon portadi in salvo al tempo della curaria fatta per li perfidi Turchi in la Patria de Friul, li quali fo descripti visti e trovati in presenzia di ser Rodolf Capitaneo de Venzon, et de Antoni Fachin Camerario della ditta Glesia, et de ser Simon Fillipan de Venzon, et in presenzia de mauro de Martin de Tricessimo asserto Camerario della ditta Glescia et de jacomo fiolo di Pauli Toni Pilos del ditto logo caro della ditta Glescia et de Lenard che fo di Nicolò Vigilin del ditto logo de Tricessimo mandadi specialiter a far la ditta discreption.

Et primo s'ha trovato in lo ditto Casson una Croce grande d'argento indorata.

item un altra Croce piccola d'argento indorata

item in una Cassetta un altra Croce massizza di argento tutta indorata.

item Calisi forniti cum le sot pattene in li fachetti quinque videlicet V.

item Paramenti boni per numero quatro con tutti li suoi fornimenti videlicet uno di

cre

Cremisin con la croce bella di oro sopraposto, ...
tro di setta, e fillo a sflorone di grisola in
di panno d'oro lavoratto; lo terzo di setta e f...
di diversi colori. Lo quarto ancora di setta
fillo di collori divisati con filli d'grisola ...
to
item una Lombrenea ovver purpura lavorata di
setta oro, e fillo, la qual si porta quando si
porta fora lo Corpus Domini fora
item uno istromento, ovvero Rottulo in carta pe...
cullina in la qual sono introclusi li fatti
della Glesia pred.ta di S. Maria
item una Bulla della ditta Glesia con sei sigilli
pendenti.
item doi altre Bulle della ditta Glesia con li sui
sigilli
item Veli d'oro forniti doi, che son in la Cassetta
della Croce.
item mantili cum li fornim.ti d'ogni sorte per nu...
mero vintidoi, videlicet XXII.
item sugamane con li fornim.ti a Tovaglie con
fornim.ti tredecim, videlicet XIII.
item mantili, fornidi ovvero lavorati a gusell...
quinque videlicet quinque
item mantili, chietti senza fforniti tre vid. III.
item Tella nuova e curta mazza doi videlicet ...
et uno Tovaglinzo.

Li quali tutti mobb: fo possti, et serati in uno Casson della ditta Glesia, et fù bollado col sigillo dello ditto ser Rodolfo Capitanio in la ditta Glesia di Venzon anno, et millesimo sovrascritto die 4.ta Aprilis ~~1473~~ 1473. ~~scripsit~~ recepit Nicolaus filius Joannis Ninin de Laipaco Camerarius recepit et habuit de Capsa unum paramentum fulatum cum suis preparamentis, et unam bullam supra factam cum Vicarij in presentia Capitanij Venzoni

Et m.r Andrea Nodaro de Venzon fui presente et si scrisse li sued.ti mobb: che fo introdutti in lo d.to Casson, et in fede de ciò me gò sottoscritto, et posto lo mio sigillo

1475. die pp. junij

Furono restituiti li tutti li soprad.ti mobb: alli Direttori della Chiesa d' Tricesimo, come appar dalla Ricevuta in calce della sud.ta consegna.

[illegible]

6

Pietro Mantica l'Anno 1474. 12. Maggio Dottò l'Altare del Pijssimo Crocifisso instituendo un Jus Patronato nella Famiglia.

Fran.co Figlio di Pietro l'Anno 1500. 23. 9bre Dottò l'Altare di S. Girolamo nella Chiesa Parochiale di S. Marco, et instituì il d.o Jus Patronato a pro della med.ma

L'istesso fece Antonio suo Frat.llo l'Anno 1521. li 2. 8bre instituendo il Jus Patronato et dottando l'Altare dello Spirito Santo nella sud.ta Parochia di S. Marco.

Michele del qm Fran.co 1531. 27. 9bre eresse l'Altare del Pijssimo Crocifisso nella Chiesa delli Padri Conventuali di S. Fran.co li lasciò un Maso à Zopola, et altri beni.

In Christi Nomine Amen. Anno eiusdem Nativitatis millesimo quadrigesimo septuagesimo quarto, Indict.e septima, Die vero 12. Mensis Maij.

Actum in Portunaone in Domo Nobilis S. Petri de Manticis infrascripti Videlicet in Camera sua cubicularj. Presentibus Ven.lis Viris D. Presbitero Petro qm Magistri Leonardi de edis Presbitero Guielmino de Brundusio Plebano Turris Presbitero Nicolao de Pacceris Veneto Beneficiante in Ecclesia Sanctę Marię de Portunaone Presbitero Juliano Capellano Sancti Quirini, Presbitero Bortholomeo olim Magistri Stephani Fornarij Plebano Naoncelli, Benedicto Clerico Filio Magistri Beneventuti Serrarij de Portunaone et Magistro Bortholomeo Figulo de Serravale habitans in Portunaone, Testibus ad hęc vocatis, et ab ore proprio infrascripti Testatoris rogatis.

Ibid.

Ibiq.ue Nobilis, et Egregius Vir S. Petrus de Manticis Civis et habi-
tator Terre Portus Naonis Sanus per gratiam Domini
Nostri Jesu Christi mente, sensu, et intelectu considerans
extremum diem mortis, et nolens ab intestato decedere
hoc præsens Nuncupativum Testamentum sine scriptis
in hunc modum facere procuravit.

In primis quidem Animam suam Deo Omnipotenti
ejusq. Genitricis Gloriosissime Marie commendavit, volens
mandans quandocumque contingerit ipsum ab hoc Seculo
migrari Corpus suum sepeliri debere in Cimiterio Eccle-
sie Sancti Marci de Portunaone in Sepultura eorum
Defunctorum.

Cui Fabricæ legavit libras centum solidor. parvor. semel tantum
cum hoc, quod Camerarij, qui pro tempore erunt, annu-
atim teneantur, et debeant Anniversarium pro Anima
ipsius Testatoris fieri facere iuxta exigentiam Legati.

Item dotavit, et legavit Altari Crucifixi fundati in Eccle-
Sancte Marie de Portunaone duos suos Mansos, seu
Terrenos, quor. alter est in pertinentijs Canipe, rect-
per Heredes q.m Bartholomei del Lugo de Canipa, pro
annuatim solvitur de afficta ad magnum Frumenti
staria tria Vini urnas duas cum dimidia Surgi sta-
rium unum Spatula una Gallina una. Alter vero in
via Storta districtus Gastaldie Sacili rectum per He-
des Antonij Vivanda, pro quo annuatim percipitur
Frumenti staria quatuor et medietas Vini, urnar.
duor. Gallinar. duar. Spatulam unam. Et Capel-
lanus dicti Altaris Episcopo presentan. per infra-
criptos suos Heredes, et ab R.mo Episcopo instituen.
teneatur imperpetuum singola hebdomada tres Missas
celebrare, Unam die Lune pro mortuis, alteram die
Veneris de Cruce, Tertiam die Sabbati de Virgine
Maria, vel saltem orationem dicere commemorationis
si illis diebus occurreret Festum aliquod solenne.

Item

Item Legavit Nob. Dñę Antonię ejus Uxori usumfructum infrascriptor; bonor; quousq; vixerit vivendo vita viduale, Videlicet Unius Mansi siti in Prato majori districtus Gastaldię Sacilli, rectum per Baptas ex quo Manso percipitur Frumenti staria septem cum dimidio, Spatulam unam, Gallinam unam. Item quod infrascripti sui Filij, et Heredes teneantur, et debeant omnes in solidum annuatim dare, et solvere ipsi Dñę Antonię ejus Uxori ad vitad suad Libras solidorum parvor; quinq; si et in quantum cum infrascriptis suis Filijs stare et habitare non possit. Item similiter in solidu Vini Tinad unad, Milei stz. unum, Surgi stz. unum. Insuper dare et consignare teneantur, et debeant ipsi Dñę Antonię pro usu suę habitationis partem posteriored Domus qm̃ q. Gaspirini Lanificis cum singulis capitibus Massariciar; necessarijs pro usu suo, post mortem vero ipsius Dñę Antonię suprascriptus Mansus cum rebus mobilibus habitis ab eis perveniat infrascriptis suis Heredibus, et Filijs.

Item voluit, jussit, et ordinavit, quod omnes Guardianus, et Fratres Monasterij Sancti Francisci de Portunaone, qui pro tempore erunt annuatim pro anima ipsius Testatoris, et suorum defunctorum teneantur facere anniversarium occasione Fabricę novę Domus constructę per eum in dicto Monasterio. Exequutores hujus sui Testamenti instituit, et esse voluit infrascriptos suos Heredes, et Filios.

In omnibus autem alijs bonis mobilibus, et immobilibus juribus, actionibus quibuscumq; tam presentibus, quam futuris suos Universales Heredes instituit, et esse voluit Nobb: Viros Bondiolum q. Franciscum, q. Aloysium, q. Joannem, Danielem, Antonium et Princivalem Uno alteri succedenti ipsis quandocumq; decedentibus sine heredibus, vel ab intestato,

et ipsi

et ipsi sui Filij, et heredes sint, et esse debeant taciti, et cont[...]
de bonis omnibus mobilibus, et immobilibus per ipsum Test[...]
torem divisis, ac eis datis, et consignatis, et hanc dixit su[...]
esse velle ultimam voluntatem, sive ultimum Testamen[...]
quam, et quod valere voluit jure Testamenti, et si jure Te[...]
menti valere non poterit, valeat jure Codicillum sive Do[...]
nis causa mortis et omni alio meliori modo, via, iure, et [...]
quibus melius et efficatius valere poterit, et tenoris [...]
voluit hoc Testamentum, seu ultimam voluntatem om[...]
bus alijs suis Testamentis, et ultimis voluntatibus qua[...]
documq, vel qualitercumq conditis notatis manu cujus[...]
Notij. et specialiter manu S. Joannis Cinthedori de[...]
valere; cassando, annullando, et irritando predictum Te[...]
mentum

Ego Petrus Antonius de Trescolini filij qm Egr. S. Franc[...]
Civis Portus Naonis Pub.s Imperiali aut.e Notarius, [...]
Judex Ordinarius supraschriptum Testum fideliter [...]
verbo ad verbum extrasci ex notis q.m circum Specti [...]
Jacobi Frescollini Avi Paterni mei Not.s ex aut.e et [...]
tia michi concessa de verbo ad verbum nil addens, q[...]
sensu mutet, aut intellectum variet ut ex fideli colla[...]
cum originali perpendi, In quorum [...]

Andreas Henrici q.m Dni Andree de Portunaone [...]
Aplia, et Imperiali Auctoritate Not.s sup.m Test[...]
q.m Magnif.i Dni Petri Mantica aliena man[...]
sibi fida ex quodam processu intitulato Proces[...]
delli Ss.ri Mantica de Pordenon confecto de anno [...]
1535. exemplavit, et quia auscultatum concor[...]
invenit in fidem subscripsit cum nomine, et [...]

7

1474 6 Luglio. Cusano nel Cast.°

Testamento del nob. ser Francesco q.m Ant.° de' Quecchi di Pordenone abitante in S. Vito. Sepoltura coi suoi antenati nel cimitero di S. Marco di Pord.° Provvede ad una sua figlia naturale e chiama suoi eredi tre ... figli.

Nat. Gio.Batt. q.m Gio.Franco di Villalta cittadino di S. Vito.

Pare che questo testamento sia un transunto fatto di mano del Villalta ad uno scopo speciale riguardante alcuno degli eredi.

IN CHRISTI NOIE AMEN Anno nativitatis eiusdem Dni. Millo Quadrigentesimo Septuagesimoquarto. Indictione Septima ... [illegible]

[illegible]

et ipsi sui Filij, et heredes sint, et esse debeant taciti, et cont
de bonis omnibus mobilibus, et immobilibus per ipsum Tes
torem divisis, ac eis datis, et consignatis, et hanc dixit
esse velle ultimam voluntatem, sive ultimum Testamen

Ap.lica et Imperiali Auctoritate Not.s sup.m Test
qm Magnifi. Dni Petri Mantica aliena man
sibi fida ex quodam processu intitulato Proc.
delli SS.ri Mantica de Pordenon confecto de anno
1535. exemplavit, et quia auscultatum concor
invenit in fidem subscripsit cum nomine, et

IN CRISTI · NOIE AMEN · Anno nativitatis eiusdem dni · Millo Quadrin-
gentesimo · Septuagesimoquarto · Indictione · Septima · die vero Mercurii [illegible]
mensis July · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] in Camera
Inferiori domus · habitationis · Spectabilis dni Rodulphi [illegible] presente
dno Rodulpho · [illegible] [illegible] Spectabilis dni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dno [illegible]
Cirurgico viro [illegible] Jacobo · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
viro [illegible] Ruberto · filio [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible]
Egregio viro · M. Johanne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] viro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viro · M. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] · M. [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible]
[illegible] · Et Gregorio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Spectabilis d. Rodulphi · Suprascri-
ptis [illegible] [illegible] [illegible] vocatis et Rogatis ab ore proprio ipsius testatoris. Et [illegible] [illegible]
Cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · Et nil certius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non possunt [illegible] [illegible] igitur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · Et sic bona sua [illegible] [illegible] [illegible]
Qua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] · [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Corpore languens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] · Suorum bonorum omnium dispositionem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] hunc modum [illegible] · Et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] animam suam altissimo Creatori deo Commendavit · [illegible]
[illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] · Sepulturam sui Corporis Elegit Et · [illegible]
voluit in Cimiterio [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] in Sepultura
Suorum · [illegible] · Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Suo [illegible]
[illegible] [illegible] · Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · Et · Ordina-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duos [illegible] [illegible] · Et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Phillippo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] · Maria · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] · Et [illegible] [illegible] [illegible]

d. Mariae sive suis heredibus [illegible]. [illegible] dictus Testator voluit
iussit et mandavit dictos suos [illegible] infrascriptos heredes
suos. [illegible] legavit [illegible] d. Mariae [illegible] bona [illegible]
in omnibus aliis suis bonis stabilibus [illegible]. Et [illegible] omnibus
suos [illegible] heredes. Instituit et esse voluit [illegible] portionibus
Ho. [illegible] d. [illegible] Nobilem d. [illegible] filium
[illegible] d. Andreottis [illegible]. Et hoc voluit iussit
et ordinavit esse suum ultimum testamentum et ultimam voluntatem. Et si
dictum testamentum non valeret aut non valere posset iure testamenti, valeat
et valere debeat iure Codicillorum aut saltem iure donationis
[illegible] causa mortis. Et omni alio iure quo melius et
efficacius valere possit. Cassans irritans et [illegible] revocans
omne et quodlibet aliud suum testamentum. Et omnes [illegible] alias
suam ultimam voluntatem [illegible] in [illegible]
omnibus et singulis suprascriptis. Rogatus fui Ego notarius infrascriptus
ab eo testatore suprascriptis testibus [illegible]. Et [illegible] ipsis testibus [illegible]
et [illegible] suprascriptis [illegible] legi et [illegible] ad [illegible]
[illegible] interrogavi: Si volebat sic esse. Et [illegible] ne [illegible]
legatur et [illegible] scriptum [illegible] Respondit [illegible]. Sic.

Et ego Johannes Bapt. q. Hieronimi [illegible] de [illegible] civis
[illegible] publicus imperiali auctoritate notarius et iudex ordinarius
suprascriptis interfui et rogatus scripsi signo et nomine meis
appositis consuetis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

Testamento et no [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

1475 20 Marzo. Venezia ... agli abitanti del Friuli ... in ...

Petrus Mocenigo Dei gratia Dux Venetiarum etc. Nobili-
bus et sapientibus viris Marino Maripetro de suo man-
dato Locumtenenti patriae Forijulii, et successoribus
...

Pace della Comunità di Tolmezzo
coi Quartieri della Carnia
1475. 19 Febbraio.

L'anno 1475, il giorno 19 del mese di Febbrajo, in Tolmezzo nella stufa ...
presenti pre Gregorio di Capodistria e pre Giusto q. ser Federico di Trieste, se...
delle Scuole in Tolmezzo q. m.° Giuliano di Daniele ed altri.

Alla presenza dello spettabile Modesto di Castello di Treviso, Gastaldo della Carnia ...
procuratori della Comunità di Tolmezzo; il Capitano del quartiere di Tolmezzo co...
di Cavazzo, Verzegnis, Lanaria, Casanova, Fusea, Chiazzaso e Terzo; il ...
tore di S. Pietro di qua e di là di Randice coi procuratori delle ville di Piano, ...
Prola e Noiariis; il Capitano del Quartiere di Socchieve coi procur...
... Mediis, Enemonzo e Socchieve e in fine il Capitano del Quartiere di Gorto co...
della villa di Mione di Antonio del Solar di Pesariis, allo scopo di conven...
... tra la Comunità di Tolmezzo ed i quattro Quartieri della Carnia
per la interpretazione e valore di alcuni capitoli dello Statuto di Tolmezzo
degli uomini che dovevano ascriversi nelle Cernide, o milizie paesane, che la Repu...
di guerra.

Tali differenze, oltre ad esser cagione di continui dispetti e di reciproche animosità tra le d...
originato liti dispendiose, dalle quali essendo uscita vittoriosa la Comunità di ...
... definitivo aggiustamento, per cui i Quartieri, umilmente chiesero ...
pagare per le spese della lite ... 100 ducati e di imporre la tassa di ...
compensare le spese della lite vendute

Datum in nostro Ducali Palatio vestibuli Die XX.^mo Martii:
Indictione VIII.^va MCCCCLXX quinto

A

Dei di Qua...
Tutte queste ...
miando la ...
Alla ritro...
... che ... in publi...
Seguon...

Testamenti et no [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

1475 30 Marzo. Venezia Ducale al n.le Marino Malipiero che concede agli abitanti del Friuli di portar armi in viaggio.

Petrus Mocenigo Dei gratia Dux Venetiarum etc. Nobilibus et sapientibus viris Marino Marripetro de suo mandato Locumtenenti patriae Forijulii, et successoribus ...

Pace della Comunità di Tolmezzo
coi Quartieri della Carnia
1475. 19 Febbraio.

L'anno 1475, il giorno 19 del mese di Febbrajo, in Tolmezzo nella stufa del Comune, alla presenza di pre Gregorio di Capodistria e di pre Giusto q. ser Federico di Trieste, ser Lorenzo Rettore delle Scuole in Tolmezzo q. m.o Giuliano di Daniele ed altri.

Alla presenza dello spettabile Modesto di Castello di Treviso, Gastaldo della Carnia comparvero i due Sindaci e Procuratori della Comunità di Tolmezzo; il Capitano del quartiere di Tolmezzo coi Sindaci delle ville di Cavazzo, Verzegnis, Lanova, Casanova, Fusea, Chiazzolo e Terzo; il Capitano del Quartiere di S. Pietro di qua e di là di Randice coi procuratori delle ville di Piano, Formeaso, Sudrio, Priola e Noiariis; il Capitano del Quartiere di Socchieve coi procuratori delle ville di Muilino, Enemonzo e Socchieve e infine il Capitano del Quartiere di Gorto coi procuratori Leonardo di ... di Mione della villa di ... ed Antonio del Solar di Pesariis, allo scopo di convenire ad un accordo tra la Comunità di Tolmezzo ed i quattro Quartieri della Carnia, litiganti tra loro per la interpretazione di alcuni capitoli dello Statuto di Tolmezzo, sulla scelta degli uomini che dovevano ascriversi nelle Cernide, o milizie paesane, che la Repubblica armava in tempo di guerra.

Tali differenze, oltre ad esser cagione di continui dispetti e di reciproca animosità tra le due parti, avevano originato liti dispendiose, dalle quali essendo uscita vittoriosa la comunità di Tolmezzo, si venne ad un definitivo aggiustamento, per cui i Quartieri, umilmente chiesero perdono e si offrirono di pagare per spese della lite 100 ducati e di imporre la tassa di soldi 5 per ogni fuoco, onde compensare le spese della lite venduta

vestibus
Datum in nostro Ducali Palatio Die XXX.mo Martii:
Indictione VIII.va MCCCCLXX quinto

A

2

Dei xi Quantieri per sei anni, dedicando questi proventi alla fortificazione della Terra di Tolentino.

Tutte queste obbligazioni ed anche quella sulle Cerreda furono accettate da ambedue i contendenti, non risparmiando la Comunità di rimproverar ai venti la loro ingratitudine.

Alla ritrattazione e scuse dei Capitani de' Quartieri, si aggiunge la risposta del Gastaldo della Comunità, dall' atto solenne fu rogato un istrumento notarile che, chiudesi con parole di pace ed oblio del passato e che in pubblica forma.

[illegible]

Seguono i due Documenti:

1475. 30. Marzo. Venezia ducale al N. H. Marino Malipiero che [illegible]
conceda agli abitanti [illegible] Friuli [illegible] [illegible] in [illegible].

Petrus Mocenigo Dei gratia Dux Venetiarum ec. Nobili-
bus et sapientibus viris Marino Maripetro de suo man-
dato Locumtenenti patriae Forijulii, et successoribus
[illegible]

Conciosia che lo Spettabil Conseio della Terra di Tolmezzo da antichissimo tempo in qua et da
tanto tempo in qua, che non è memoria in contrario, sia stato cavo, tieno (timone) et governo
della Contrada de Cargna, et quella abbia governada diligentemente, pro posse nelli tempi
d'i reverendissimi Signori Patriarchi de Aquileia et nel tempo in qua fu renduta fedel
obedienza alla nostra Illustrissima Signoria di Venezia expendendo più fiade de sua borsa
a beneficio de essa Contrada, come al presente in più modi et diverse cose se comprende et
maxime del 1469 in qua, da qual tempo la Contrada per instigazion de diverse persone non
avendo più avvertenza insurse contra la Terra de Tolmezzo litigando contro quella per
lo Statuto della carne et per lo Statuto de Vicini forestieri, per lo vender de li pegni in
Tolmezzo, per lo portar de le arme, per lo comprar biava sotto la Loggia, per la elezion
de le Cernede et per più cose come è noto in Venezia et in la Patria. Per la qual lite
la Contrada ha conseguito non solo danno per lo litigar indebito, ma anca ha conse-
guito, che per defension della Terra et del Spett. Conseio de Tolmezzo, spesse volte è stada
angarizada per diversi modi et con diverse insopportabili angarie et più che mai con assidua
perseveranza vien molestada; e per tanto cognoscendo che la Contrada, come membro de la
Terra, da se medesima senza diligente governo, che soleva avere la Spettabile Comunità
avanti la predetta lite, prevaler et resister et governar non se porria conoscendo ancora essa
essa Contrada aver deviato dalla debita riverenza verso la Terra, et la Terra cessar
devera affezione et carità verso la Contrada. Memorevoli adunque delle cose
passate et presenti et memorevoli ancora della contrizione che fece il beatissimo Apostolo

vestibus
Datum in nostro Ducali Palatio Die XXX.^mo^ Martii:
Indictione VIII.^va^ MCCCCLXX quinto

A

S. Pietro, il qual conversus ad se flevit amare et ritornò in grazia del suo Maestro Redentore nostro, seguendo le vestigie del detto Apostolo, essa Contrada con tutta la sua unanima mente, se getta nelle braccia et gremio dello Spettabile Conseio predetto, supplicando umilmente con ogni declinazione che se essa Contrada universalmente et particolarmente avesse qual cosa deviato dal suo debito, la Comunità predetta per opera de misericordia, voglia et si degni accettarli in grazia et rimetterli ogni offesa, perchè de qua in avanti essa Contrada, rimessa ogni eccezione, ogni rancor et odio, come fidi, sudditi et servitori farà debito obbedienza verso messer lo Gastaldo et Comunità soprascritta, et lo governo de essa Contrada sempre sub umbra et protezione della nostra Illustrissima Ducal Signoria, debitamente rimanga in la detta Spettabile Conseio de Tolmezzo. Et perchè essa Comunità per il passato ha avuto spesa in la lite avuta con essa Contrada, pertanto per renunciazione, contribuzione restaurazione ovvero recompensazione di esse spese, la Contrada predetta per una volta solamente offerisse et si obbliga dar alla Comunità predetta ducati 100 in anni quattro, cioè 25 per caduno de quattro Quartieri, per fin che sarà soddisfatto alla detta somma, cominciando a pagar alla festa di S. Maria Maddalena del mese di Luglio prossimo a vegnir.

Item prega et supplica la Contrada a esso Spett. Conseio, che sotto l'ombra et protezione della nostra Illustrissima Ducal Signoria se degni averla per raccomandata et difenderla, favorir sollevarla et per dar cagion et materia a esso Spett. Conseio che abbia bona et fedel diligenza del

1475 30 Marzo. Venezia ducale al L. T. Marino Malipiero che [illegible] agli abitanti del Friuli [illegible] in [illegible].

Petrus Mocenigo Dei gratia Dux Venetiarum ec. Nobili-
bus et sapientibus viris Marino Maripetro de suo man-
dato Locumtenenti patrie Forijulii, et successoribus
[illegible] Dilectis salutem et dilectionis af-

verno et defension de essa Contrada et abbia materia et cagion de portar bona cura et singolar
dilezion, amor et carità verso la Contrada. Essa Contrada poi a fortificazion et reparazion della
Terra offerisse dar et promettar in adiutorio de essa Comunità soldi cinque per fogo all'
anno per anni sei, comenzando li detti sei anni immediate passati li quattro anni sopra
[illegible].

Item prega et supplica essa Contrada che esso Spett. Conseio circa la elezion delle Cernede
a perpetual pace et concordia faria un ordine il qual si abbia observar nell'avvenire,
offerendose oltre di ciò essa Contrada pronta et apparecchiata ad ogni piacer del
Spett. Conseio, promettendo da qui innanzi non si levar contra la Gastaldo e Comunità
sopradetta.

A che i signori Gastaldo, Sindaci e Deputati, uditi i Capitani e Sindaci della Contrada
dopo matura deliberazione risposero in questo modo:

Pretermessa la commemorazion del diligente et fedel governo ~~della Contrada~~ ha sempre avuta la Comunità ~~di~~ et Terra
de Tolmezzo in la Contrada de Cargna particolarmente et universalmente con non poca spesa,
pretermessa la commemorazion delle ~~indebita ingratitudine~~ spese innumerabili fatte avere la Contrada contro la Co-
munità soprascritta per farle far indubitatamente liti in diverse cagioni; pretermessa ancora
la commemorazione delli grandi et diversi beneficii ricevuti per essa Contrada dalla Comunità
predetta, et pretermessa la indebita ingratitudine usata da essa Contrada verso la Comunità; non
volendo essa render mal per male, miseratione divina suadente, li prefati Sindaci et Deputati a nome
ut supra, benignamente accettano essa Contrada in le oblazioni et promissioni soprascritte fatta.

vestibus
Datum in nostro Ducali Palatio Die XXX^mo Martii:
Indictione VIII^va MCCCCLXX quinto

A

ad essa Comunità, rimettendo ogni ingratitudine et inavvertenza ha usata essa Contrada, mandando
et essortando quella a viver bene et usar del debito suo verso messer lo Gastaldo et Comu-
nità predetta, promettendo che di quanto ad essa Comunità sarà possibile, facendo essa
Contrada debita obedienza, sollevarla et aiutarla da angarie et fattioni con grazia
dell'Illustrissima Ducal Signoria a spese di essa Contrada, della qual spesa sarà tenuto
ordinato conto. Circa alla elezione delle Cernide ovvero Uomini da fatti, per la qual fu liti-
gato, e per la Comunità in contraditorio giudizio fu ottenuto, acciochè per l'avvenire sia perfetta
intelligenza dell'ordine delle elezioni, vuole essa Comunità che in lo adunar delle Cernide, quando
sarà di bisogno a dettension della Patria ovver della Contrada, ovver a requisizion dell'Illus-
trissima Ducal Signoria, la elezion de esse Cernede se abbia a far per lo Capitanio de Tolmezzo
in Quartier della Cargna dove si congregaranno gli Uomini, e fatta la elezion secondo il numero
necessario, essa elezion se scriva per lo Cancellier che sopra ciò sarà deputato per essa comunità,
io nome delle persone et arme loro; ed in cadauno de essi Quartieri, il Capitanio di Tolmezzo i-
stituirà uno Caporale al numero delle Cernede de cadaun Quartiero, il qual alli bisogni et richiesta
possa levar prestamente con le Cernede che gli saranno commesse. E per lo salario dello capitanio
et Cancellier soprascritto la Contrada pagar debba soldi 32 al giorno per cadauno et le spese de
bocca a loro et suoi cavalli.

E che sia perpetual concordia, benevolenza et perpetua pace tra essi messer lo Gastaldo
et la comunità et Contrada delle predette narrazion, oblazion, promission et provvisione, se farà pubblico
et autentico instromento: ———

1475 30 Marzo. Venezia Ducale al Lⁿ. Marino Malipiero che concede agli abitanti del Friuli di portar armi in viaggio.

Petrus Mocenigo Dei gratia Dux Venetiarum etc. Nobili-
bus et sapientibus viris Marino Maripetro de suo man-
8 dato Locuntenenti patrie Forijulii, et successoribus
suis: fidelibus, dilectis, salutem, et dilectionis af-
fectum. Ubi prohibitione armorum quam in ista
nostra patria fieri jussimus ex decreto, et aucto-
ritate consilii nostri X. Non jussio facta est ut
fideles nostri patriote privarentur securitate, et tu-
tella personarum suarum eundo de loco ad locum
suorum negotiorum causa sed ut cessarent rixe,
cedes et alia scandala, que ex licentia deferendo-
rum armorum in festibus, in nundinis, et aliis locis
celebrioribus accidere solent: quae securitati bene
vivere volentium, et negotia sua agere
providere cupientes deliberavimus, et ita volumus
et vobis mandamus ut non obstante dicta nostra
prohibitione permittere debeatis quod omnes fide-
les nostri patriote deferre possint arma impu-
ne, saltem dum de loco ad locum contingit eis ire
negotiorum suorum, tam ruralium, quam civilium
curandorum, et agendorum causa, et non aliter
vel alio modo: has nostras autem litteras in
Cancellaria regiminis vestris ad successorum ve-
strorum memoriam registrari faciatis, et registra-
tas fidelibus nostris presentium exhibitoribus
restitui

Datum in nostro Ducali Palatio Die XXX.mo Martii
Indictione VIII.va MCCCCLXX quinto

A

A tergo

Nobilibus et Sapientibus viris

Marino Maripetro Locumtenenti

Totique Consilio, et successoribus suis

Arma portari possint ... de Socco ...

Recepta die secundo Aprilis 1445

et registrata

Dall'originale Pergamena nel nostro Archivio.

Castº di Porpetto 9 ttobre 1824.

Frangipani

1475. 5 aprile. Udine: Sentenza del L.[uogotenen]te Marco [illegible] nella quale conferma
nob. Gio Giorgio di Valvasone [illegible] della Villa
di Fratta [illegible] del Vescovo di Concordia.

9

N[illegible] nomine [illegible]

[illegible]

quelsone [illegible]

[illegible]

per [illegible] procedere contra [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

et de [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] umento mutilitate Sub

anno domini 1427 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] nel anno domini [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] per mundi

[illegible]

[illegible]

domini episcopi [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] auditor [illegible]

per dominum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] observatio [illegible]

ad [illegible]

[illegible]
dominum [illegible]
dominum [illegible] ...
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
pro [illegible] [illegible]
[illegible] dominum [illegible]
decimoseptimo [illegible]
pro dictum Renerdum [illegible]
seu eius procuratorem [illegible]
reorum seu eius procuratores in hoc iudicio
deductis productis et allegatis: consideratis
[illegible] considerandis ac omnibus materiam [illegible]
tionem veritatis et iuramentum [illegible]
in que dicere et allegare voluerimus [illegible]
[illegible] tatione [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nomine

[illegible] et de
[illegible] diffinitivam
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible] omni meliori modo [illegible]
et [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] eius advocato [illegible]
[illegible]
[illegible] procurator [illegible]
[illegible] ipsam in parte. Et
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] quodam [illegible] dicta [illegible]
ad quod [illegible] denominata [illegible]
quam appellationi [illegible] committendis non
admisit nisi [illegible] et [illegible]

[illegible] data [illegible]

[illegible] comunicata fuit [illegible] sententia per
[illegible] committenti
[illegible] ad [illegible]

[illegible] contra [illegible]
[illegible] doctore et [illegible] vicario [illegible] ac recto
lecta [illegible] fuit per me [illegible]
de [illegible] notarium [illegible] anno [illegible]
scriptum [illegible] anno a nativitate
domini [illegible] millesimo [illegible]
simo septuagesimo quinto indictione [illegible]
die quinto mensis aprilis [illegible]
doctori domino [illegible] de [illegible] domino
Ioanne Antonio del Medico [illegible]
de [illegible] ac ser Bartholomeo de [illegible]
[illegible] notario [illegible] ad [illegible]
et [illegible] aliis [illegible]

Ego [illegible] non [illegible] de [illegible]
[illegible] publicus imperiali auctoritate
notarius [illegible] mandato [illegible]
[illegible] committentis [illegible]
[illegible]

[illegible] & [illegible]
[illegible] magno
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

1476. 18 Maggio. Udine. Società per la gestione dell'a ... stanza dell'Abbazia di Moggio.

110

. . Societas Abbatie Modii.

... Christi romane amen . Anno nativitatis eiusdem domini MCCCCLXXVI. ind. IX. die ... XVIII mensis Maij . Ibique nobilis vir Bardilinus filius q. ser ~~[illegible]~~ Laurentii de Mostre ... gubernator Abbatie Sexti ex parte una et ser Bartholomeus aurifex filius q. magri ... Leonardi ... Nasar pelliparii de Utino ex parte altera per se et suos heredes ... convicem ... nerunt et contraxerunt prout in quodam cirographo tenoris infrascripti continetur, videlicet :

... Christi ... amen. Anno domini MCCCCLXXV. indictione VIII. die XX Novembris . Actum ... presentibus testibus infrascriptis etc. Ibique conscosia el provido homo ser Bardellino ... proximo passato havesse tolto a fitto la Abbadia de Mozo ... in Friul, la quale è di non pocha fadiga zercha lo exercitar de quella, ... ad esso ser Bardellino de haver uno buono et sufficiente compagno ... dicta Abbadia. Imperò dicto ser Bardellino per sè et soi heredi se ... et hoc tolto cum effecto ser Bertolamio Masar orefe in Udene ipsi ... presente per sè et soi heredi acceptante per suo bon et fidel compagno in la ... Abbadia, la qual el dicto ser Bardellino mette a bona compagnia et tutto quello ... extrazerà de quella, sì de utilitade et guadagni come de danni et interessi ... de ogni altri denari fosse investidi e devestidi per li dicti compagni over uno ... vada per mità a modo de boni compagni e fidel compagni;

Item el dicto ser Bortolomio se obliga metter ogni anno in la dicta compagnia tutti ... lui ha le entrada e che schoderà de soi debitori et ogni altro vino ... se troverà in le man per dover vender, li quali vini si dee veder e zerchar ... tempo da sancta Chatarina e de quelli far prexio come coreravno da anno in anno

et segondo la sorte delli vini li quali se deba trafegar como meio parerà ai
dicti compagni et cavedal lo qual sarà stimado de dicti vini vada a con
del dicto ser Bortolamio come sua cossa propria, et della stima de i
vini facta in tutti, si in danno come utilitade, vada sempre per mitade
come bon compagni e fidel compagni. E che la dicta compagnia sia obl
torre a comune danno e utilitade li dicti vini del predicto ser Bortolamio
li quali se debeno trafegar ut supra. Et azò non intravegna errore in
li dicti compagni, quelli ex nunc sono contenti che nel tempo della stima
de essi vini se toia uno homo per parte, li quali habia a dar lo pre
a essi vini, et non essendo concordi, che loro doi possano tuor uno homo
terzo, li quali stimano ut supra; et li dicti compagni debeno star al iud
de quelli tre over la mazor parte de quelli;

item chusì come el dicto ser Bardelino è obligado alla Camera de Udene
lo fitto de essa Abbadia, chusì lui debia portar li denari ad essa camera de
de essa compagnia e farse le soe chiareze;

item, si caso fosse, che Dio non voglia, li dicti compagni vignissano differenti
come fanno li homeni in alguna chossa sono contenti ambidoi compagni,
sia lecto uno homo per parte, li quali siano alla condizion come de sopra;
precio de essi vini antedicti stimadi se deba render conto al detto ser Bortolam
zoè per suo cavedal et darli li denari dummodo fosseno extracti, el dicto
Bortolamio possa vender ogni merchadantia fossi investidi li dicti soi denari
fina ad integra soa satisfactione lo restracto veramente de essi vini zoè
lo suo cavedal se debia dar al dicto ser Bortolamio in doi termini ogni anno,
primo a pasqua et lo segondo a San Michel che succederà. La qual compagnia

da durar per anni 5 proximi comenzando adì primo magio proximo che vien fino al compimento de esse anni 5; le quale tutte chosse promette una parte all'altra e la altra a la altra per se e soi heredi cum ogni obligazion de soi beni presenti e che hanno a vegnir et maxime in pena de ducati XXV doro, li quali se debano tuor alla parte che convignarà, la mità veramente vada a santa Maria de Mozo per fabrica de quella et l'altra mità a chului che attenderà.

Et io Zaumo de Sexto scrissi de voluntade de essi parte doi parte. et io Zuan Antonio Salamon son testimonio della chossa ut supra.

Io Bardelin de Bardelini son contento come de sopra è scritto; io Bortolamio Maxer contento come de sopra è scripto.

Insuper prefatus ser ~~Bartholomeus~~ Bardelinus per se et suos heredes promisit eidem ser Bartholomeo stipulanti pro se et heredibus suis dare et prestare idoneam et sufficientem securitatem pro medietate affictus dicte Abbatie et pro medietate omnium que in dicta societate tractabuntur. Que omnia et singula ut supra premissa promiserunt sibi invicem dicte partes habere firma et rata ac attendere, observare et adimplere sub obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum.

Acta fuerunt suprascripta in Utino in burgo Grezani in camera domus Abbatie dicti, presentibus honorabili viro ser Josephatto q. ser Iacobi de Naniaco, magistro Antonio textore pannorum q. Astulphi, Beltrando precone Utini Utini habitantibus testibus vocatis et rogatis.

Dal protocollo del notajo Bortolomio Comino. Arch. not. Udine

Copia di V. Joppi 1891

11

1478. 23 Luglio. Udine. Lettera nella quale è descritta l'incursione de' Turchi nel Friuli il 22 luglio 1478.

(Mancante dell'indirizzo, però evidentemente era diretta alla Comunità e Consiglio di San Daniele).

Spectabili et egregii maiores honorandi, [illegible] post commendationem.

...io certo desiderare Vostre Spectabilità intendere el vero del progresso de' Turchi imperò me ha apparso al officio mio spectare per mie lettere ...ficarve quanto per fin a hora è successo. Adoncha voi intenderetti come ...ri circa hore 20 passorino Turchi di qua de Lusonzo li quali de subito andarino a trovare il campo nostro et cum quello feci facto d'arme ...hore 2, tandem per havere ordinato il Conte Carlo uno squadrone ...ptto... Turchi havere habuta la pegora. Dapoi dispezato el dicto facto d'arme i Turchi ventino a Cormons et de lì circumcirca pigliando et amazando quanti trovavano. Si aspectavano corressino questa matina, tamen nissuno non si è mostrato; nichilominus si tien ...to correranno per non havere contrasto ne obstaculo alcuno. ...dubita de più zente di quelli non sono. El campo nostro è tra ...doe cittadelle alogiato cum ogni incomodità di victuvaglia ...le cative positione. Questa Terra mandando circa cassoni 12 de ...paga al campo, i carradori per terrore de Turchi li abandonarino ...mezo del camino, el tutto è pervenuto in mane de li inimici. Dio ...fica le cosse vadano bene. Dubito assai per le pessime et tarde provisione. De qui sentendosse ve signate avisati. Nec plura ea Vostre Spectabilità me offeriso et racomando.

Ex Utino 23 Julij 1478 Raptissime. Vetter Nicolaus Pavigliarus

Orig. cart. nell'Arch. Com.le di S. Daniele. Vol. C.

Arch. Com.le S. Daniele Vol. C.

1481, 19 Giugno. Belgrado
... di Belgrado ...
... di s. ...
... s. Lorenzo
... di una
... in detto luogo

12

In Christi Nomine Amen
Anno Nativitatis ejusdem 1481 Ind. XIV
die vero decimanona Mensis Junii
presentibus mag.ro Dominico cerdone filio
mortui? de sancta Maritia, valente filio
mag.ri Francisci Marzorano de Utino
cerdone et Marino [illegible] q. Leonardi
Fraisenger habitantibus in Belgrado testibus
ad hoc habitis, vocatis et rogatis et aliis.

Cum sit quod de anno 1461. Ind. nona
die quinto decimo mensis Maii in villa
Flambri superioris ad bancum juris coram
Scabinis, et Nob. Marino Dorimbergo tunc
Capitaneus Belgradi homines et communi-
tates villarum Jalmassoni et Lestitiae ob-
tinuisset per sententiam dividendi, et divisionem
faciendi de certa communia in dictis villis
sicut in instr.o patet manu cuisdam viri
q.m Antonii [illegible] d.ni Mag.ri Andreae
Fabri de Utino habitanti in Quadruvio
ad quem debuit relatio, videlicet quod a
certa strata publica, per quam iter Jal-
massonorum videlicet illi de Lestitiae re-
manent, et remanere debeat hominibus et
Comunitati Jalmassoni, et a dicta strata
versus villam Lestitiae videlicet a fonte
superiori remaneat villae, et hominibus Les-
titiae cum [illegible] [illegible] sicut
in dicta sententia, et in instr.o continetur
et dicti homines de Jalmassono consignas-
sent et acquisissent dictam partem comunia
per luminaria Ecclesiae S.ti Laurentii de
dicta villa Jalmassoni, et tunc temporis
nullam fuisset factam mentionem in
dicta sententia dictae Ecclesiae. Nunc vero
constituti Dominicus q.m Martini, Joannes
de Janta, et Dominicus Dellosus omnes de
dicta villa Jalmassoni Nuncii eorum com-
munis pro dicta Ecclesia S.ti Laurentii
supplicantes, et instantes coram Nobili
viro Ulirico q.m Marini Dorimbergo
Capitaneo Belgradi, et S. Niccolai [illegible]
Rochi de Nuta castaldione dicti loci Bel-
gradi pro [illegible] [illegible] et notanti Angelina
Servis, et Rosia dispolisso, et dictis

(Segue)

loci, Zelafadi habentis auctoritatem a p
libata Dna officiandi, et licitandi, et in
liandi, et omnibus terris pratis aliis et
ac vicinorum in dicto territorio prout
ibidem asseruerunt habere mandatum a
praelibata Dna, et filiis. Considerata non
et laudabili requisitione, et supplicatione
suprascriptos facta nomine Ecclesiae pre
ut possint ipsam cum introitu dicti p
illuminare quod dignoscitur nomine dictae
sit investita de dicta parte commune
to, quod dicta Ecclesia est pauperrima, et
habeat modum illuminandi, nisi cum
gratiis bonis hominum, et vicinorum dicti
Praefati Dnus Capitaneus, et Gastaldio a
ctoritate sibi tradita ut supra ad hanc
causam prout asseruerunt pro se, et
praelibata Dispotissa, et ejus haeredes et
cessores dedit tradidit et investivit praef
Dominum Joannem et Dominicum Pelos de
Jalmassons stipulantes et recipientes vi
et nomine dictae Ecclesiae Sti Laurentii
cujus jus suum dare voluerit dictam pa
Prati, sive communae positam Jalmasson
Lestitia, cujus hi sunt confines. juxta te
num q. Georgii de quadrivio, juxta
terrenum Gatheltorum de Utino, juxta
pratum Leonardi Jebaldi, Jannis Angeli
Jannis Blasii de Lestitia, juxta viam
publicam, et juxta quandam comp
in Reganatinum impositam, et juxta suos
fines, et juxta suos plures, et veridiores
fines cum omnibus et singulis qui inter
dictos continentur confines, vel alios si q
forent veridiores cum accessibus et ingr
bus suis usque in vias publicas, et cum
omnibus, et singulis dictam communem,
portam Prati investitam habet super
infra seu citra se in integrum, omni
jure, et actione usu, seu requisitione o
honore, commodo, et utilitate quomodo li
dicti Prati, sive portam communea juva
a caelo usque ad abissum spectantibus ill
tinentibus tam de jure quam de consuetudi
a

ad habendum, tenendum, possidendum, gaudendum
usufructuandum, dandum, vendendum, permu-
tandum, et omni utilitate Ecclesiae faciendum
sine contradictione dictorum Dd. capitanei, et
Gastaldionis, proprium nomine, suorumque Here-
dum, et jura ipsorum, et alterius cujuscumque
personae, promittentes quidem Praefacti
Dd. capitis, et Gastaldio Prosa, et non
prohibitae Dominae disposuisse, et heredum
et successorum suorum praesentibus Dno
Dominico Martini solum dabatur et Dom.co
Velas stipulantibus, et recipientibus vice
et nomine dictae Ecclesiae, et cujus jus sumi
dederit litem, aut quaestionem de dicto
pratis Prati, sive communae ullo tempore
non inferre, nec inferenti consentire, sed
promisserunt in jure legittimo defende-
re, auctorizare, desbrigare, et remunerare
ab omni homine, persona, communi Colle-
gio, Ecclesia, et universitate. Dallatam
propria, contrafacere, dicere, opponere
et venire per se, vel alium, vel alios ali-
qua ratione, vel causa de jure, vel de fac-
to sub poena ducatorum quinque soli-
dorum Veronensium parvorum in sin-
gulis capitulis hujus contractus stipula-
tione promissa, qua tamen poena soluta
vel non praedicta omnia, et singula
firma perdurent cum restitutione om-
nium damnorum, et expensarum litis
pro quibus omnibus singulis praefacti
Dni capit.s, et Gastaldio ipsorum nome
obbligaverunt omnia bona castri mob.
et immob. praesentia, et futura. De
quibus omnibus, et singulis rogatus fui
et cancellarius infrascriptus, ut hoc pub-
blicum conficerem Instrum., ac plenum
ad sapientis consilium, et in hunc modum
praefactus Dnus Capitaneus commisit Gas-
taldioni, quod tenutam, et possessionem
ponat, et inducat dictos homines nomine
dictae Ecclesiae.

Tratto da una consimile cop.a
estratta dall'archivio di
Belgrado infeudal.
Natale Fabris Dotto di V. A. in
2.a Istanza li 21. Mag.o 1787.

1182, 17 settembre. Belgrado. Giorgio Despota della Servia e Signore di Belgrado, a nome della madre e del fratello conferma al Comune di Lestizza le antiche consuetudini e privilegi —

Francesco di Attilia notajo di Belgrado Arch. Not. Udine.

... Christi ... amen. Nos Georgius Servie et Rasie despota ... Belgradi cum toto eius Comitatu Dominus etc. Cum ad ... presentiam nostram fideles nostri Bertoldus Alovisii, Jacobus Bar... ... et Leonardus Cossar de Villa Lestize se contulissent tam ... nuntii et sindici vice et nomine Hominum Comunis et ... versitatis Ville de Lestiza nostre iurisdictionis, condolentes ... per Nicolaum Gastaldionem nostrum et Capitaneum Castri ... Belgradi dictum, rumpentes et tentantes eorum et dicti Comunis sive Universitatis frangere antiquas consuetudines, iuris=dictiones, pertinentias et exceptiones et hoc tam in iure reddendo et sequestrando contra quascumque personas iustitiam mi=nistrando indifferenter quam in constituendo et deputando per ... homines et Comune Decanum dicte Ville et Officiales ... impignorando et eorum sententias per Decanum dicti Comunis Officiales executioni mittendo, in quorum possessione

D. Bertolomeus de ...
D. Hermanus de Flaviciniis.
S. Isidorus della Torre.

Nicolò Forni Nod. in Sevdig ...

Visto Castre ...

ci predictarum consuetudinum et iurisdictionum ante dicti
homines et Comune conservati fuerunt sub Illustribus Dominis
Comitibus Goritie temporibus quo dictum Castrum Belgradi
cum toto eius Comitatu possidebant et maxime ab annis centum
citra et ultra et a tanto tempore cuius memoria in contra-
rium non existunt: Eapropter supplicaverunt antedicti nobis
humiliter pro iisdem providere, quod eorum iurisdictiones
et antiquas consuetudines intacte et illese conserventur, nos
vero de predictis habita plena et vera informatione, non inten-
dentes in aliquo de predictis derogare sed potius augumentare
velle pro eorum hominum et Comunis fidelitate; ideo vice et
nomine Illustris Genitricis nostre et fratris nostri ac heredibus
et successoribus nostris dicti homines et comune confirmamus
omnes antedictas iurisdictiones, consuetudines antiquas, preemi-
nentias et exemptiones eosque homines et Comune ac Universitatem
de Lestiza conservamus et conservari iubemus per nos et Offi-
ciales nostros ac successores et heredes eidemque hominibus et Comuni

in aliquo non derogari intendimus ymo manutenere et defendi volumus in omnibus et per omnia contra quamcumque contra facientem et contradicentes excepto quo ad ius reddendum contra Nobiles Castelanos Patrie Fori Julii. In fidem omnium singulorum premissorum iussimus vice et nomine Genitricis et fratris nostri hoc presens Privilegium fieri in publicam formam et nostro muniri sigillo cum cordone pendenti viridi iubeo.

Datum in castro nostro Belgradi, die 19 mensis septembris MCCCC LXXXII, ind. I. —

D. Detalmus de Cergneu.
D. Hermanus de Clavaciniis.
S. Isidorus della Torre.

Nicolò Forni Nod.º ... (Volti carta

Copia tratta dal Parlam.to 1488 / 28 Nov.e

Esistente in quest Offitio de Feudi d'Ud.e

Omittis.

14

Proposuit Sp. Doctor Dom: Bertolinus de Cergneo, quod eligantur X Viri in Parlam.to, qui unà cum mag.co D. Locum.te habeant ponere modos, et ordines debitos, et necessarios pro tollenda omni materia scandoli; quem Locum.s debeat habere, et tenere vocandi ad Parlam.tum, et facta tali ordinatione omnino inviolabiliter observentur sub poenis in ipsa ordinatione declarandis, et quod non liceat alicui de dicto Parlam.to loqui de rebus ipsius Parlam.ti, nisi illos, et illa Familia, aut Communitate ad quos, seu ad quam spectabunt res, quae tractabuntur in ipso Parlam.to sub poenis arbitrio statuendis, et sic captum, et affirmatum fuit per omnes existentes in Parlam.to

Omittis

Electi ad ordinationes Parlam.ti:

Pro D. Prelatis.

D. Jacobus de Maniano Decanus Utini.

D. Cittadinus della Frattina.

D. Nicolaus Guarne

D. Nicolaus de Castello.

Pro Castellanis.

D. Fran.cus de Strasoldo.

D. Franciscus de Cucco.

D. Ettor de Cusscrico.

D. Nicolaus de Strassoldo.

Pro Communitatibus.

Mag.cus D. Nicolaus Savorgnanus.

D. Bertolinus de Cergneo.

D. Hermannus de Cherciinis.

D. Isidorus della Torre.

Nicolò Forni Nod.o ai Feudi [illegible]

Volti carta

1523. 2° marcij:

Orig.

Do anczuum ancarenq. Iscent. in d. i Barlamt. de
pro sentencia ad Cancellum vini Wlaij y d. Tauky
de Carthagne, se dicit se numenbr ong orcandi,
vigary pro ppheta, ut diey nomine dumpreon dictum
ong ad orcandum, cui satisfaciend, orcan cijo.

Omitte

1487. 24. marzo.

15

...mino Nicolao, et Tristano Savorgnanij

...nto più ogni zorno esperimentamo, la fede, e devotion de vostra spect. verso el stato Nostro, accompagnata in virtù, e magnanimità sua singulare, tanto più accresce il desiderio nostro di fare tutte quelle cose le siano per essere utili, et honorifiche. Questo diremo, perchè inteso per lettere del nostro Luogotenente della Patria, quanto animosamente avete assaltato con li Cugini, et Fratelli Valentissimi vostri, li nemici al Monte di Croce, scacciati et fugati quelli, ne abbiamo ricevuto singulare piacere, et sattisfazione, et grandemente laudamo le operazioni di vostra spect. l'equal della grazia Nostra, promettemo se può quanto alcuno carissimo, e fidelissimo ... Nostro come altre volte abbiamo scritto, rendendovi certi, che in ogni altra occorenza quelle non siano per man... are, immo de ben, in meglio faranno quello sia de commodo Nostro, et laude sua.

Die 24. Junij 1487.

Collegium.

1487. 12. Luglio.

Locumtenenti Patriæ Forijulij.

...nuto jeri mattina alla presenza Nostra il fedelissimo Nostro Tristan de Savorgnan per nome suo, e del Sp. Nob. Nostro D. Nicolao, el Cavaglier suo Barba, se hà per la loro devotion, et fede del stato Nostro offerto con trè mille ... ... conferire a danni del Duca d'Austria inimico Nostro per quella via, e forma, che da lui personalmente intenderete. ... veramente laudata simile loro fedelissima oblation conforme alli molti benemeriti loro, et di suoi passati, gl' abbiamo detto, che se ne venghi da li a voi, e però sarete con loro, et inteso il tutto li darete tutti quelli benigni, et ... favori a questo effetto, che possibile ve sia, si de Zente, come de ogn' altra cosa necessaria, et opportuna, tuttavia non astrenzendo alcuno ad andare contro la sua volontà; et quando con la vostra destrezza, e prudenza possa... ... quelli nostri fedelissimi feudatarij, che hanno obligation de servir Cavalli volessero contentare, ancora loro volano ... favorizare questa impresa, l'averessimo gratissimo; et perchè i ne han detto aver modo essi di aver 800. Homeni di ... de Cargna; li prestarete ogni favor vostro; tuttavia come di sopra dicemo non astrenzendo alcuno contra el suo ... voler, ma ben persuadendoli con dolce, grave, et accomodate parole, come per la prudenza vostra ben fare saprete, et a ... quanto succederà d'ora, in ora per continue vostre, ne tenirete solicito, e diligentemente avisati etc.

... sappiate Nui aver ordinato, che ve siano mandati de qui stara 260. Formento, il quale averete a distribuire ... ... delle ditte Genti secondo vi parerà, avertendo sempre che tutto si facci utilmente, et così formenti non siano ... distribuiti, come ben si confidiamo nella fede Vostra, et quanto di sopra dicemo esequirete con la più cautione, ... secretezza a voi possibile sia.

Die XII. julij 1487.

Inspectorem spectare dignoscitur, spectat, et pertinet ad præsens per obitum q. Benedicti

... 10 ... 10 ... 10

19 jou. vi

Reuerēn in Christo pr̄ Amice. et fr. ttr: Carme salutem: Congesti sūt nobis nup
Ven. et dilecti ttri decanus Canō. et Captm: sancte ttre aquilegien eccle. q̄ licet inter
ipsos Ecclesien abbatie quam ipi Capto vnitā hactenus pacifice possederūt. Cōitas ista vni
tatis nr̄e aquilegien: de Anno superiore Millo quadringentesimooctuagesimosexto: Armata
manu Cum strepitu Tumultuoso sata seminq diuerz, et colonoz eozdem Camp prausq eoz
ausu temerario tanq incendiarij Combusisset: quamuis Justitia mediāte, violētiā eiusmōi
Condigne vlisci debuisset, ac et potuissent: ipi tn̄ pacis Cupidi, et gerēs d extorio tali cōitā
tem ipam, supsedētes Causam huiusmōi Controuersie: p Rx. prem. dnm epm Amelien tūc
in patriatu nrō noie agentem Certis doctoribz diriimendam Comitti obtinuerūt: sicq causa ipa
indecisa pendente, qdam illius Cōitatis, violētijs premissis minime cōtenti. pecora suorū ad
ducentes tugurium qdam in territorio prefato extrui procurarūt. et desuper extirpauerūt ac incoacū
lignorū fuisores posuerūt. Captm ipm in dicto sua possessiōe Turbantes: q Canō. et Captm nro
frauentes lusq eum nrm nolentes dictum illud eruaserūt. Ex quo ipa Cōitas in arcū pramū Con
uersa ut asserunt exigens q omnia et membra nrā diabolico instinctu agitata cōlectis et viro
cū gastaldio agellj, armata manu impetu et furore magno in Colonos prefatos Jam dm sm
territorium pacifice Jnolentes, coz domos pariter Cum substātia, incendiarioz Crimē sdo damna
vltr inouaētes impie Combusserūt. q uo Circa ad nos tanq ad Capud, ad quē ōtētio eiusdem
delinquentium ptinet reruisu iudex: d opportuno remedio prouideremus p̄ eās petierūt. Nos uō
qd his etiam notitiā nō hēmus, q si ita essent nobis merito plm displiceret: p. vre de
Cuius discretiōe confidentia ptm Confidimus p pntes Comittimus: eamq affectuose rogamus: vt
nrō nomine per Captm ipm requisita et sup loco, sup eisdem se diligenter informet: processus
et cetera incendiarios eiusmōi debite formatis, Contra delinquentes eosdem prout justitie equitatis conuin
ce infra fine, autte nrā concedat: taliter in eo prouideat: ne deinceps propria aucte pspira
ex nris subditis sibi ius .. iure, audeant q similia attemptare. Et nihilominus ad tollendas inter
eos deinceps dissidij occasiones: Causam ipam Controuersie principalem Jnter eosdem terminet q
decidat in Contrariū facien nō obstātib quibuscūq: in quo rem pergratam Nobis efficiet. p. vra
q ue bn valeat. Ex vrbe die xx. Januarij. M CCCCLXXXVIII
Jta precamur et comendamus iustitiam equitatem cū bona concordia Rx..
scripte cause. p v.. q magis possumus. M. ar. lis. S. Marci etc. man. propa.

In d. Eccla Aquil.: cuius prouisio, seu qualiscumque dispositio ad Nos tanq Romanos
Imperatorem spectare dignoscit, spectat, et ptinet ad præsens p obitum q Benedicti

Reveren: in Christo pri. et dno: d. Epo
Justinopolitano Amico et frī Hro carmo.

[illegible]

M. Eps Prenestinus } Cardlis sancti Marci; —
Patha aqlegien }

1490

In Christi nomine Amen. Anno Nativitatis eiusdem 1490. Ind. 8. Die vero vi. mensis Februarij. In sacristia Sanctae Ecclesiae Aquilejensis, in Capitulo more solito congregato; in quo fuerunt R. D. Dominus de Valvasono Decanus, Philippus de Belluzijs, Thomas de Puliniis, Iacobus de Montegnaco, Franciscus de Luitinis, Gabriel de Sotomerijs, et Petrus de Latisana, omnes Canonici praebendati, et residentes apud dictam Ecclesiam, cum plures non essent, qui commode vocari, et interesse possent, totum eorum Capitulum facientes, et repraesentantes. Comparuit spectatus Egregius, et Prudens Vir D. Laurentius de Bonhomis Civis Tergestinus, Curator, et Procuratorio nomine Venerabilis, et Egregij D. Petri de Bonomis Clerici Tergestini, de cuius mandato constitit publico instrumento scripto manu Ioannis Fullej Clerici Tullensis Dioecesis publici Apostolica, et Imperiali auctoritate notarij sub incarnationis millesimo, et indictione die vero xiii. Mensis Datum in Lintz Patavien. Dioecesis per me notarium infrascriptum in praefato Capitulo publice lecto, per quod eidem D. Laurentio ad omnia, et singula infrascripta peragenda datur omnimoda facultas; et praesentavit praefato Capitulo literas Ser.mi D. Imperatoris patentes, et eius Imperiali sigillo munitas, non vitiatas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte (ut videbatur) suspectas, sed omni prorsus vitio, et suspicione carentes, huius tenoris videlicet.

Fridericus Divina favente Clementia Romanorum Imperator semper Augustus, Hungariae, Dalmatiae, Croaciae etc. Rex, ac Austriae, Stiriae, Carinthiae, et Carniolae Dux, Comesque Tirolis etc. Reverendissimo in Christo Patri D. Marco Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali Barbo Episcopo, Patriarchae Aquilejensi amico nostro Charissimo, salutem cum incremento omnis boni: aut eius in spiritualibus Vicario: et honorabilibus nostris dilectis Decano, et Capitulo Ecclesiae Aquilejensis; aut ad quos investitura, seu institutio Vicariae, seu Praebendae Regalis in eadem Ecclesia Aquilejensi spectare dignoscitur gratiam Caesaream, et omne bonum. Reverendissime Pater amice Charissime Cupientes honesto devoto nostro Dilecto Petro de Bonomis Tergestino in Cancellaria nostra Austriali Scribae fidelissimo pro frequentia, et sedula Nobis, et sacro Imperio exhibita obsequia, et laudabilem probitatis, et virtutum merita gratiam facere specialem. Reverendissimam Paternitatem vestram summopere hortamur. Vos vero ad quos huiusmodi Reverendissimae Paternitatis suae, aut proprio nomine spectat investitura seriose requirimus. Ut ipsum Petrum de Bonomis, aut eius in hac parte Legitimum ~~Legitimum~~ procuratorem, quem ad praefatam Vicariam; seu Praebendam Regalem, in dicta Ecclesia Aquilejensi, cuius praesentatio, seu omnimoda dispositio ad Nos tamquam Romanorum Imperatorem spectare dignoscitur, spectat, et pertinet ad praesens per obitum quondam Benedicti

Venetiani ult:, et immediati rectoris eiusdem Vicariae, praesentium tenore praesentis
institutis, et de fructibus, redditibus, iuribus, et obventionibus universis memoratae
Praebendae Regalis integre faciatis responderi, ac sibi, aut eius procuratori
eandem recte, et cum effectu assignetis: contradictionibus non obstantibus quibuscumque.
Harum testimonio literarum sigilli nostri appensione Imperialis munitarum. Datum in Opp.
Linc 2a decima die mensis Januarij Anno Dni M CCCC LXXXX.mo Regnorum nostrorum
Romanorum Quinquag., Imperij XXXVIIII. Hungariae vero XXXI.o Post quarum quidem
literarum praesentationem praefatus D. Laurentius procurator nomine quo supra petijt, ut
vigore d.[to]: Dni Can.ci, et Capitulum dignarentur eas admittere, et d.: D. Petrum principalem
vel se eius nomine, ad praesentationem praelibati Ser.mi Imp.ris, ad Vicariam, et Pr.
ut supra vacantem Canonice instituere, et de eis sibi providere, et possessionem ...
iuxta morem in huiusmodi consuetum; qui paratus erat, de servandis statutis, solitum
praestare iuramentum; et caetera facere, ad quae (nomine d.: Vicariatus) sunt principaliter
tenetur. Qui quidem Dni Canonici, et Capitulum, audito d.[to]: D. Laurentio procuratore, et
d.[tis]: literis cum ea, qua decet reverentia admissis, lectis, et intellectis: habito inter
se colloquio, et consilio diligenti: Dictum D. Petrum, seu pro eo praefatum D. Laurentium
procuratorem suum: Ad praesentationem praelibati D. Imperatoris, ad d.: Vicariam
Praebendam Regalem in d.: Ecclesia Aquileien. vacantem, ut supra, per obitum D.
Benedicti Venetiani, vel alio quovis modo vacantem, auctoritate, qua funguntur in hac
parte instituerunt, et confirmaverunt: ac sibi de eis, cum omnibus iuribus, et pertinentiis
suis canonice providerunt: Decernentes, quod sibi d.[to] nomine, de fructibus,
redditibus, et proventionibus, iuribus, et obventionibus universis eisdem Vicariae
et Praed.[tae] Regali spectantibus, et pertinentibus integre respondeatur: Mandantes
praefato D. Iacobo de Montegnaco Can.[co] suprascripto, ut ipsum D. Laurentium
quo supra nomine, in corporalem, et actualem possessionem earundem Vicariae
et Praeb.[dae] Regalis eorum nomine, servatis servandis, imponat, et inducat, ...
iuribus, et pertinentijs suis: Qui D. Iacobus illico exequens mandatum prae...
ducens dictum D. Laurentium ad Altare Maius d.[tae]: Ecclesiae, cum d.[to]: procuratore
nomine per traditionem mappae Altaris, et per assignationem stalli in Choro, et pulsatione
Campanellae, in possessionem, et tenutam d.[tae]: Vicariae, et Praeb.[dae] Regalis
ac iurium, et pertinentiarum praedictorum induxit, et posuit. Et sic D. Laurentius
praed: eodem nomine permissa fecit in signum ei datae, et apprehensae possessionis
praed.[tae]. Quam dixit, et protestatus est se acceptasse, et velle d.[to]: nomine dio, et
corpore retinere: praesentibus ad praemissa omnia, et singula servis Dnis Jo...
Marino de Alexio, et Ant.o de Auleta d.[tae]: Ecclesiae Mansionarijs, et Paulo ...

Pleb. Farra...

Plebis Farre testibus, et alijs vocatis, et rogatis. De quibus rogatus fui ego Petrus Bodiganus not.s infrascriptus publicum conficere instrumentum.

Antescriptas praesentationem, et institutionem ex lib. Deliberationum R.mi Cap.li Ecc.ae Metropol.nae Aquilegien., requisitus, manu propria, fideliter desumpsit, subscripsit, ac Capitulari sigillo de more munivit in fidem Io: Ioseph Capodalius I.V.D. eiusdem R.mi Cap.li Secretarius. Aquil.a Die 3. Ian.rij 1661.

Presentatio et Institutio
Petri de Bonomis
Vicarii Imp.o 1490

Exemplum de libro adverbum : 1490 29, 7mbre

18

IN CHRISTI NOMINE. Amen anno nativitatis eiusdem domini nostri Jesu christi Millesimo
quadringentesimo nonagesimo, Indictione octava : Die mercurij vigesimonono mensis septembris : In Pleno
Rengo & Consilio Comunitatis Utini celebrato super sala communis palatij : Et more solito congregato,
ad sonum campane In quo quidem Rengo interfuerunt Magnificus & Clarissimus D. Paulus Barbo
pro Illustrissimo Dominio Domino nostro venetiarum patrie Foriiulij locumtenens dignissimus : Magnificus
Dominus Joannes Minottus Thesaurarius : Magnificus Dominus pelegrinus venerio patrie
Marescalcus. Magnificus Dominus Nicolaus Eques de savorgnano. Dominus Bernardinus de Tho
et ... Ser Alexander filittinus, ser Nicolaus de Brazacco, Ser Joannes Franciscus del Torso
et magister Nicolaus monti bijquino ex septem dominis deputatis Terre Utini : Dominus Antonius
Antonius de savorgnano Dominus Jacobus de savorgnano Dominus simon filittinus, Dominus
Nicolaus de Herasmis, magister valerius filittinus phisicus, ser Bernardinus de mar.. ser Asquinus de sbroy-
uacha ser Jacobus de Cavalcantibus ; ser Romanus de Aptemps ; ser Cominus ser Odoricus e
Susanis : ser Mattheus a Crocis ser Antonius q. ser Addalgerij de Colloreto ; ser Ricardus de
sbroianacha ser Bernardinus de sbroyanacha ; ser Petrus Antonius de savorgnano ; ser Tho-
mas de Tanorijano : ser Franciscus q. ser Fornace ; ser Joannes Dardulus ; ser Lucas medici ; ser
Rubertus de Latisana ser Tristanus de Savorgnano Dominus Jacobinus de lancallij Doctor,
ser Nicolaus de montegnaco : ser Hieronymus de filittinis ser Hermacoras de sbroyanacha ; ser Hieronymus
de fontebono ; ser Nicolaus del rosso ; ser Franciscus de manno ; ser Nicolaus de Tingo : ser Nicolaus del Torso : ser
Nicolaus de maninis ser Heustachius de Gurgitibus ser Petrus de Mels ser Bartholomeus de Fagagna ser Poli-
dorus de la frattina ser Nicolaus sbruglio : magister Urbanus diana phisicus ser vincentius de Raij-
noldis : ser Hieronymus de sbroyanacha : Dominus Ricardus de fontebono Doctor Dominus odo-
ricus speculatus Doctor : ser Pasqualinus de sutta ; ser Franciscus de Rajmondo ; ser Thibaldus
hospes magister Leonardus Castellanus pellipparius : magister Franciscus Strinza ... : ser Angelus de
Rajmerottis : magister Andreas de missono magister Justus aurifex : magister ottavianus de Nicolettis au-
rifex : Bernardus Fachinus marzarius : magister Paulus de Monte stra zarolus : magister Paulus de
monte strazarolus : Nicolaus de Nicoletis aurifex ser Antonius Candoni ser ... ser Hectoris Colani-
nus Faber : Franciscus ... Melchior bochalarius ser ... Asquinus de Colloreto : magister Joannes
Polami : Buffolinus sacomator ; ser Jo. de Dobra magister lucas barberius : Trustonus hospes ser
Hieronymus de Dobra. magister leonardus ... et alij quamplurimi in multitudine copiosa :
In dicto Consilio spectabilis Juris Doctor Dominus Nicolaus de Herasmis proposuit de quattuor hospitijs
exemptandis, a Datijs vini & panis. videlicet de Hospitio sancti Georgij in Contrata nominata ...
num : de hospetio ... in Puscolo : hospetio Angeli in Burgo ... : Et hospetio spate in burgo Gle-
mone. Pro quibus hospites eorum duobus annis precedentibus habuerunt litem cum Magnifica Comunitate
Utini ubi facta longa contentione et ... pro ut contra per diversas personas : Tandem
Item dominus Nicolaus cum Magnifico Domino Antonio savorgnano produxerit et posuit partem ... In
scripto Cuius tenor talis est videlicet. Che queste quatro hosterie principal siano exempte de ogni Da-
tio ... sia de Pan comme de Vin con le infrascripte conditione : Primo che siano obligate a dar a pas-
to a soldi sej a tutte persone andarano in esse hosterie : et trattar sufficientemente : Secundo
che siano obligati apparechiar honorevolmente si de letti comme de linzoli : Coltre. Tapedi : spalere ;
Mantile : & Tovaglie : et ogni altra cosa ; Non solamente per sindici vaneranno a vegnir : Ma
ancora per ogni altra persona ala quale la Magnifica Comunita dovere, e obligata a parechiar :
Et Casu quo dicti hosti non apparechiassero honorevolmente che la Comunita sumptibus eorum possa
far tal apparechio : Item che se l apparesse a questa Magnifica Comunitade per lo avegnir de volere in logo de alcuna
~~quando a essa Comunitade apparesse~~ de alcune de le sopradicte quatro hosterie exemptar qualchuna altra
mettere in logo de quella ; quando a essa Comunitade apparesse tali hosti de le ~~ditte~~ sopranominade
quatro hosterie non esser sufficiente ; Sia in libertade de essa Comunitade deputar altre hosterie
Et similmente se alcuna de queste quatro hosterie piu no volesse far hosteria ; Sia in libertade
de la Comunita deputarne alcuna altra. Que pars predicto Consilio Capta fuit cum hoc tamen quod plura
quattuor non exemptentur hospitia. Et quando accideret aliud deputari seu mutari hospitium
quod tunc talis deputatio seu Commutatio fiat per Consilium terre Utini et non aliter :
Ego Bartholomeus filius quondam honorabilis Viri ser ~~...~~ Joannis Bunini de latisana Civis Utini publicus
Imperiali auctoritate notarius et Magnifice Comunitatis Utini Cancellarius premissis dum fierent inter-
fui et ea mandato fideliter scripsi : Et in hanc publicam formam reddegi : Signo & nomi-
nibus appositis consuetis In fidem et testimonium omnium & singulorum premissorum ; a su-
prascriptis hospitibus dictorum hospitiorum rogatus & requisitus :

[illegible]
[illegible]

1491, 25 Febbrajo Cividale. Ser Bortolomeo Formentini dona alcune [illegible]
Formentini [illegible] dai Giudici [illegible] Cividale [illegible]

Vedi Atto 1495, 7 Settembre.

In Christi nomine Amen. Anno nativitatis eiusdem domini
millesimo cccc. LXXXXI. Indictione nona. Die XXV mensis Fe-
bruarii. Actum in Civitate Austria Aquilegensis Diocesis in domo
[illegible] domus propria habitationis infrascripti donatoris, presentibus
[illegible] Nobilibus viris ser Bonacursio q. ser Benedicti Boch, ser
Marco Antonio q. ser Antonio de Polittis, ser Antonio q. ser Nicolai
de Brandis, magistro ~~Petro~~ Francisco sartore q. m.i Antonii Falzarii de Spi-
limbergo omnibus civibus Civitatis Austria testibus ad hec vocatis
et rogatis.
[illegible]que Nobilis ser Bartholomeus q. nobilis viri ser Simonis de
Formentinis de Civitate Austria considerans amorem et benivolentiam
[illegible] habet erga infrascriptum D. Heliam et fratres, nec non convictionem et
affinitatem que est inter eos ac grata servitia et beneficia per elapsum
[illegible] et recepta ab eo et quam in posterum habere sperat nolens esse
[illegible] in predictorum sed potius volens uti remuneratione erga
[illegible] et fratres, non seductus, non coactus vel contaminatus, sed eius
[illegible] propria motu et libera animi voluntate, titulo et ~~ex~~ causa pure
[illegible] simplicis et irrevocabilis donationis que dicitur inter vivos,
[illegible] ulla ingratitudinis causa vel offensa potest revocari, infringi
[illegible] annullari per se et heredes suos dedit, tradidit, cessit, trans-
[illegible]lit, mandavit et libere donavit Spectabili, Nobili Domino
[illegible] filie q. Nobilis viri ser Rodulphi de Formentinis de Civitate Austria

stipulanti et recipienti pro se et fratribus et eorum heredibus
Cimiterium sive locum ubi est Cimiterium Judeorum cum omnibus
iuribus, preeminentiis, antiquitatibus et comodis et emolumentis
spectantibus ad dictum locum et cimiterium sunt extra burgum
Porte Brossane iuxta rivum Rifiminglani; iuxta ortum ser Bran
cuzii Boch et iuxta viam publicam, salvis aliis melioribus et
verioribus confinibus dicti loci et cimiterii. De quo loco et cim.
hec utilitas, comodum et emolumentum percipitur et habetur, ut pp.
ser Bartholomeus dixit et declaravit. quod Judei quilibet
quod in dicto loco sepelitur, obligati sunt solvere unam libram piperis
et ultra dictam libram piperis facientibus famulis ... D. Hel...
donatarii et fratrum custodiam et defensionem quod Christiani non lapid...
dictos Judeos quando faciunt suas exequias et sepeliunt corpora, dic...
Judei sunt obligati dare cuilibet famulo unum par manicarum de
camotia. Et predictum locum sive Cimiterium prefatus ser Barth
lomeus donator per se et heredes suos dedit et donavit predicto D. ...
stipulanti et recipienti pro se et heredibus suis et fratribus et ...
dederit ius suum cum omnibus et singulis que dictus locus et Cimiterium
habet sub se, intra se seu infra se in integrum liberis accessibus et
egressibus suis usque in vias publicas ac cum omni iure actione usu ...
sitione dominio servitute comodo utilitate onere et honore ad ...
pro dictis seu ad dictos locum et Cimiterium quomodocumque et qualitercumque
spectantibus et pertinentibus, tam de iure quam de facto: ad habendum

tenendum possidendum dandum donandum vendendum permutandum
alienandum pro anima et corpore, iudicandum et quicquid predicto
D. Helie et fratribus eorumque heredibus deinceps placuerit
de dicto Cimiterio et loco perpetuo faciendum sine omnimoda contradictione
prefati Ser Bartholomei donatoris et eius heredum et persone cuiuslibet
[illegible] Promittens prefatus Ser Bartholomeus donator se nomine supra=
scripti D. Helie et fratrum eorumque heredum locum sive Cimiterium
[illegible] possidere donec ipsius tenutam intraverit et possessionem acce=
[illegible] corporalem [illegible] accipiendo et ipse auctoritate propria retinendi
[illegible] D. Helie licentiam omnimodam contulit atque dedit, insuper assignans
[illegible] nuntium et pronuntio tenute et corporalis possessionis [illegible]
[illegible], qui prefatum D. Heliam de Cimiterio et loco predicto quo
[illegible] stipulantem et recipientem in tenutam et possessionem
corporalem ponat pariter et inducat. Quas quidem cessionem, donationem
et omnia et singula suprascripta et infrascripta in hoc instrumento contenta,
prefatus Ser Bartholomeus per se et heredes suos cum obligatione omnium suorum
bonorum mobilium et immobilium, presentium et futurorum, refectioneque
damnorum omnium, interesse et expensarum litis et extra, promisit et se obli=
gavit predicto D. Helie stipulanti et recipienti pro se et fratribus et eorum
[illegible] et cui ius suum dare voluerit perpetuo habere firma rata
[illegible] tenere attendere et observare et adimplere, ipsumque Cimiterium
[illegible] in eius legitime defendere manutenere auctorizare et in [illegible]
[illegible] disbrigare ab omni homine, comuni, collegio, ecclesia [illegible]
persona qualibet de mundo et numquam contradicere facere [illegible]
[illegible] vel alius, [illegible]

per se vel alios, ratione aliqua, dolo, malo, fraude sive ingenio, de iure

vel de facto sub pena dupli eius de quo lis vel questio [illegible] [illegible] pro

Soldis veronensium parvorum in singulis huius contractus capitulis stipulata

et premissa, qua pena soluta vel non, presens tamen instrumentum et omnia ~~cum infrascriptis~~

in eo contenta semper obtineant plenum robur et firmitatem.

Dagli Atti del Notajo di Cividale, Alessandro Nicoletti. Arch. Not. Udine

[illegible] del Copulativo [illegible], Torgo, San Martino [illegible] ai nob. [illegible] di Saubetto.

20

140[illegible] [illegible]

140[illegible] [illegible] al luogo di Saubetto [illegible] modo, che [illegible]

[illegible]

ne [illegible] ordini [illegible] inchino
[illegible]
[illegible] loro [illegible]
[illegible] una camera [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ritrovar il [illegible]
[illegible]
[illegible] in alcun conto [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Capitano [illegible]
[illegible] Procuratori [illegible]
[illegible] di dette [illegible] fanno [illegible]
[illegible] delle [illegible] Monache in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] a [illegible]
[illegible] stava [illegible]
[illegible] il detto [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ricevendo [illegible] le mona[illegible]
[illegible] in contradio [illegible]
[illegible] nella [illegible]
forma [illegible]
[illegible]

[illegible] il [illegible]

[illegible] alla camera [illegible] le donne l'offesero [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
Antonino [illegible]
[illegible] offerendosi [illegible] in [illegible]
[illegible] Le [illegible]
[illegible] Antonio [illegible] in [illegible]
[illegible] ma
[illegible] le Monache [illegible]
[illegible]
non [illegible] contenti [illegible]
[illegible] capere [illegible]
[illegible]

[illegible]

1527 [illegible] Aurelio [illegible] un [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] semplicità [illegible]
[illegible] a vedui le
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in collegio [illegible]

[illegible] terminazion [illegible]

non solo [illegible]

[illegible] sono [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Informatione
dell. Casolati che
[illegible] Ascani
S. [illegible]ignano
Terzo, et S. Martino
Alli Sig.ri Antonini
& Sacchetto come
Entro

1492. 10 Gennajo Udine – Il vicario generale del patriarcato d'Aquileja, concede alla Signora Barbara vedova del nob. Riccardo di Castello, di poter farsi dir la messa in altare portatile nella sua casa, essendo inmalata.

Jacobus de Vallaresso Dei et [sedis apostolicae] gratia episcopus Justinopolitanus in patriarchatu et dioecesi Aquilegiensi pro Rev.mo Capitulo Aquilegiensi, sede vacante, Gubernator Generalis.

Spectabili ac pudicae Matronae Dominae Barbarae relictae q. Spectabilis Domini Rigadi de Castello – praefatae Aquileiensis dioecesis – Salutem in Domino sempiternam –

21

Ea libenter intendimus et officii nostri opem liberaliter impertimus, quo divini cultus incrementum et fidelium devotionem respiciunt animarum. Hinc est quod tuae infirmitati compatientes et justae proinde supplicationi tuo nomine factae benigne inclinati, ut in aliquo loco decenti et bene ornato intra parietes domus, quam de praesenti inhabitas, vel ubi in futurum novam feceris, qualiter mense quoadusque eris et eris in ipsa tua infirmitate, ✓ tuam ad Dei devotionem confirmandam et augendam per idoneum presbyterum secularem, quem ad hoc elegeris (~~construendum~~ commendatum ??), super ara portatili celebrare facere possis et valeas absque tamen omni praejudicio juris parochialis Ecclesiae et sacerdotis, sub cujus cura novam duxeris liberam tibi tenore praesentium auctoritate qua fungimur, licentiam concedimus et indulgemus. In cujus rei fidem et testimonium has patentes literas scribi fecimus et nostri Rotundi Sigilli impressione jussimus communiri

Datum Utini
Die X Januarii
1492

1493. 16 maggio. Pordenone. Contratto del Com. di Pordenone per la costruzione del Porto del Noncello.

In Christi Nomine Amen

22 Anno ejusdem Nativitatis Millesimo quadrigentesimo nonagesimo tertio Inditione XI. Die vero XVI. Mensis Maij sub Logia Comunis Portusnaonis. Presentibus Domino Christoforo ex dominis Turris, Ser Johane q.m Antonij Zeta Veneto, et Bressano precone Comunis Portusnaonis testibus et alijs ad hec vocatis specialiter et rogatis — Determinatione Consilij propter fabricam Portus Nuncelli faciendam: Nobilis Ser Johanes de Crescendulis tamquam Massarius Comunis una cum Ser Johane Petro a Porta uno ex deputatis parte ex una; et discretus vir magister Perinus Patavinus murarius nunc Mothe residens parte ex altera, convenerunt ad invicem in hunc modum, videlicet promisit namque dictus magister Perinus precio, et foro finito librarum ducentarum denariorum parvorum omnibus suis sumptibus magistrorum et eorum victus conducendorum solemniter se obligando ~~omni exceptione remota construere~~ ipsis Ser Johani de Crescendulis, et Ser Johani petro presentibus, et nomine Comunitatis stipulantibus, et recipientibus, omni exceptione remota construere seu facere portum Nuncelli terre Portusnaonis de muro scarpato, cum aggere, et cassa et alijs rebus opportunis ad hoc opus requirentibus, dando tamen ipsi magistro Perino omnia, et singula apparamenta exigentia, cum manualibus seu operarijs dictis convenientibus. Qui quidem murus sit, et esse debeat in longitudine passuum quadraginta septem, in latitudine lapidum trium, et in altitudine pedum X in XI, et incipere debeat a ponte Nuncelli tendendo usque in capite ajuc mortoli exclusive, abinde usque caput Insule facere aggerem cum palis assidibus, et terra sufficienter, et durabiliter. Et predicti Ser Johanes de Crescendulis, et Ser Johanes petrus a Porta nomine quo supra eidem magistro Perino

dare promiserunt omnia, et singula preparamenta necessaria

predictis capsa, muro, et aggere, construendis cum Manualibus,

operariis ut supra dictum est, et profecto operariis dare, et ex

pacto supra, scriptas libras ducentas ex quibus tamen de presenti

caparra dicti fori ab eis habuit, et recepit dictus magister Peri

Ducatum unum, promittens quoque dictus magister Perinus in

cum magistris per eum conducendis suis sumptibus ad omn.

requisitionem predicte Comunitatis ad hoc opus faciendum cum

pactis, et condictionibus suprascriptis. Que omnia, et singula,

prascripta, et in hoc Instrumento contenta predicte ambe partes

vicissim, videlicet una pars alteri, et altera alteri promise

ad invicem solemnibus stipulationibus hinc inde intervenien

firma, rata, et grata habere, tenere, attendere, observare, adim

plere, et non contrafacere, dicere, opponere, vel venire per se

vel alium aliqua ratione, vel causa de jure, vel de facto, s

pena dupli ejus de quo questio moveretur etc. Item refic

unus alteri omnia et singula damna ~~expensas~~ expensas et

interesse, que, quas vel quod una pars occasione, sive culpa

alterius contrafacientis fecerit, vel substinuerit in Judicio

extra. Et pena soluta, vel non, presens tamen Instrumentum

in suo robore perduret. Pro quibus omnibus, et singulis,

firmiter observandis et plenius attendendis dicti Massarii

Comunis, et Ser Johanes petrus obligaverunt bona Comunitatis

predicte, et magister Perinus omnia et singula bona sua

sentia, et futura etc. —

Dai protocolli del Notajo di Pordenone Frescolini Giacomo fu

nell' arch: Notarile di Udine.

1493
3 [illegible]

29

Augustinus Barbadico dei gratia dux Venetiarum etc. Nobilibus et sapientibus viris Hieronymo Lendramino de suo mandato Locumtenenti patrie Foriiulii et successoribus fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum. Nolentes pati ut interim quo sancta Aquilegiensis ecclesia vacat debito presule et pastore suo patiatur preiudicium iacturam vel detrimentum in rebus dicte ecclesie sedi pertinentibus Volumus et cum collegio nostro vobis mandamus ut curam habeatis omnimodo ne permittatis quod quousque vacabit sedes illa ullo pacto in aliqua re contentiosa et litigiosa in qua quovismodo intervenire possit preiudicium dicte sedis Aquilegiensis tam racione cepta quam que de cetero oriretur et similiter in aliqua locatione rerum et bonorum communium vel non communium ipsius patriarchatus fiat novitas aliqua. Sed cuncta remaneant in eo statu esse et terminis in quibus erant ad obitum Reverendissimi quondam domini Cardinalis Sancti Marci postremi legitimi possessoris dicti patriarchatus. has autem ad futurorum memoriam registrari faciatis et registratas presentanti restitui

Data in nostro ducali palatio die iij iulij indictione xj M cccc lxxxxiij.

Nobilibus et sapientibus viris Hieronymo Lendramino Locumtenenti patrie Foriiulii et successoribus suis.

Die xviij iulij 1493 intimate in capitulo congregato in sacristia ecclesie maioris Utinensis in quo interfuerunt dominus Antonius de Susans dominus Franciscus de [illegible] dominus Jacobus de Mon[te] dominus Bertrandus de Susans dominus Boicaninus dominus Rizardus de Strasoldo et dominus Daniel Bidernutius.

Presentate nomine Reverendi domini Decani ecclesie Utinensis Hieronimi [illegible] die Jovis xj Julij 1493 [illegible]

Nota quod ex consilio Rogatorum demandantur [illegible] sua omnia negotia patriarchalia ex collegio [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] notarii [illegible] fuerunt [illegible] [illegible] [illegible] sub 148[illegible] die [illegible] [illegible] [illegible]
Item [illegible] [illegible] [illegible] Bar[illegible]
12 [illegible]

1493.

Leg. Ducen[illegible] ex

camera [illegible]

Pontificali nil

[illegible]

. S.

[illegible]

N° 23.

In Christi Nomine Amen

Nos Hieronimus Vendraminus Pro Nostro Ill.mo, et Ecc.mo Duc. Do: Venet. Patrie Fori Julij Locumtenens Generalis. Visis L.ris Ducalibus datis 21 Xbris 1491, cum Processu agitato coram Precessore Nro super differentia Sylue Sti Bottardi vertente inter Cameram nram Fiscalem, seu agentes pro ea ex una, et fidelissimam Comunitatem Utini, seu suburbium Praclausi, seu pro ea agentes ex altera Processus nobis per Ser.m Dom.m transmissus est, et mandatum, ut ipsam causam expediamus, unde prius visa petitione Dominici portunarij Decani noie Burgi Praclausi, et Sp. Doctor. D. Rizzardi de Fontebono, et Dni Simonis Philicinij pro interesse Mag.ce Coitatis Utini, visa responsione q. Thoma Zauriani Sindici, & Procuratoris Phiscalis, visis Replicationibus, & responsionibus eisdem factis, visis Capitulis productis, parte hominum Praticlausi, & ipsius Mag.ce Coitatis, ac interogatorijs productis per dictum q. Thomam, visis testium attestationibus, et viso quodam Privilegio q. R.mi Dni Marquardi Sedis Aquilejensis, tunc Pathe, per quod concessit Campos Decem ex sua Sylva Laypaci dilecto consiliario suo Hectori not.o Utinen: de anno 1371 die XV februarij. Qui campi decem iam fuerant exstirpati; visoque quodam alio Privilegio Rev.mi q. Dni Bertrandi tunc Patha per quod de anno 1341, concessit Monasterio Sti Nicolaj Campos centum in Contrata Laypaci tempore quo ipsum Monasterium erexit, visoque quodam Privilegio Bonifacij Pontificis concesso illis de Susana confirmatorio cuiusdam concessionis facte per q. Red.m Dm Antonium tunc Patriarcham q. Joanni de Susana de una Braida posita in Laypaco anno X.o sui Pontificatus, visaque quadam concessione facta de voluntate, & consensu Communitatis Utini per Red.m Dnm Marquardum tunc Patham Fratri Henrico Theutonico ordinis Camaldulensis de parte Sylue, et

... bona mobilia ascendentia ad Sum.a, & Valorem Duc. Ducentor., pro ut

et comunia, de qua agitur pro fabricando Ecclesiam Sancti [...]
di, & appellat ipsum locum el mact de anno 1579, visoque qu[...]
compromisso facto per Nob: Dm Tristanum de Savorgnano na[...]
q.m Potentis Militis Dni Federici Dominium Viller de Capi[...]
ex una, et per ipsa Villa, & Franciscum dictum Pazul de Prat[...]
clauso Iasonum Zuchonum de Padua, et Jacobum Sudran de [...]
Sudri de Carnea habitantes in Villa Praticlausi tamquam [...]
Sindicos, & Procuratores Comunis, et Hominum dicte Vill[...]
de Pratoclauso cum consensu v. Cap.i, & consilij, ac Comm[...]
Terre Utini ex alia occasione Comunee, et Silve, de qua [...]
agitur, et visa sententia arbitraria lata de anno 1[...]
mensis maij, et visis pluribus scripturis in causa productis et [...]
visa quadam Investitura alias facta per Mag.m, et Cl.m Dnum [...]
Ludovicum Fuscareno tunc Patrie Fori Julij Locumtenentem [...]
Mag.co Joanni Pelizario q.m Lazari de Prato cluso de anno 1[...]
15 mensis 8bris de silva sita in Contrata Laipaci, quam [...]
tunc appellavit sancti Pottardi, qua tn nunquam habuit aliqu[...]
effectum, ut ex deductis in Processu apparet, et maxime [...]
mandato Mag.ci, et Clar.mi D. Jacobi Antonij Marcelli Eq[...]
successoris in magistratu eidem Mag.co Dno Ludovico, [...]
habita supra omnibus matura deliberatione, visa cita[...]
pro presenti die, et hora ad hanc nostram sententiam [...]
diendam. Jesu Christi, eiusque Beate Matris nomin[...]
invocatis, Dicimus, sententiamus, et declaramus dictam S[...]
et Comuneam, de qua agitur spectare, et pertinere [...]
et Hominibus de Pratoclauso, et ipsos fore, et esse in pacifica [...]
sessione comugnandi in dicta Silva, et Comunia à tant[...]

sempr[...]

tempore, et citrà, cuius rei non extat memoria in contrarium, et condemnamus ipsos Procuratores Fiscales ad de caetero non molestandi, nec inquietandi ipsos vicinos de Pratoclauso in Sylva, et Comunea, de qua supra, et hoc facimus pluribus rationibus, et causis, maximè quia ex attestationibus Testium examinatorum clarè constat ipsos Homines de Pratoclauso semper possedisse, et tempore Patriarcharum ipsam Sylvam, et Comunia. Item quia constat ex Compromisso, et sententia, de qua supra lata de anno 1360 - xx - mensis maij supra domo Comunis Utini in presentia D. Cap.i, et Consilij, ac Comunis Utini ibidem sono Campanae congregati, quod dum esset differentia inter Villam de Caprileis, et Villam de Pratoclauso occasione pascuandi, et comugnandi in dicta Sylva, et Pascuo, de quibus agitur, declaratum fuit per ipsos Arbitros, quod Villà de Caprileis, seù Homines ibidem habitantes possent Comugnare, et cum eorum animalibus pascere cum illis de Pratoclauso ultra rugiam, citrà vero Rugiam versus Utinum, si ipsi de Caprileis reperti essent Comuniare, et cum eorum Bestijs pascere, possent pignorari per illos de Pratoclauso, ergo tempore Patriarcharum fuit decisum ipsam Comuniam, et Sylvam à Rivo citrà versus Utinum esse ipsorum de Pratoclauso, qua sententia facta fuit palam, et publicè in domo Comunis in pleno Consilio, quomodo ergo volumus nunc hanc rem in dubium revocare. Constatque ex privilegijs, de quibus supra Sylvam Laypaci non esse in loco de quo agitur, sed fuisse in loco ubi nunc est Braida q. Hieronimi, q. Odorici, q. Hectorij, et in loco ubi est possessio Monialium Sancti Nicolaj, qui locus distat à loco, de quo agitur per milliare, vel circa, et est via publica per quam itur Cividatum, et multa

Prata

Pnta privatarum Personarum, quæ intermediant Locum, de quo agi[tur]
à contrata, seu Sylva Laipaci. Laus Deo.
Lata, data, et promulgata fuit suprascripta sententia per antedic-
tum Cl.mum Dominum Locumtenentem sedentem sub Logia penes Cancel-
lariam novam una cum Sp. D.no Viccario, et Capitaneo suis, lecta
et pubblicata per Sp. D.num Franciscum Dalugo Cancell.mum suum cu[r]-
rente anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo [ter]-
tio, indict.e vigesima die vero 18 mensis Julij. Præsentibus M[a]-
gnif.co D.no Hieronimo Saledio Marescalcho Patriæ, D.no Jacobo [...]-
gnano, et Sp. Doc. D.nis Simone Filitino, et Bernardino Bertolla [et]
alijs &c.

S. S. Marci / Franciscus Viola Not.s, et Coad.r Cancell.o Utini &c. L.o ex
ordinario suprascripsit Cl.mi D.ni Locumt.is extraxit subscripsit
et sigilavit in fidem &c.

Documenti su Pordenone.

Ex actis Jacobi q. Antonij Frescolini Notarij Portusnaonensis [illegible] Utini [illegible] pg. 58.

= Maximilianus Divina favente Clementia

Romanorum Rex Semper Augustus etc

25

[illegible] dilecti. Cum omnes Provintie ac ditionesque post [illegible] Moncia
[illegible] Patris nostri clarissimi obitum jure hereditario [illegible]
[illegible] dominium eorum [illegible] pro [illegible]
[illegible] uti paruit, [illegible] preterierint, hac [illegible]
[illegible] excepta. [illegible] presentia [illegible] dilectum
nostrum Georgium Elacher istic Capitaneum et consiliarium nostrum [illegible]
[illegible], cui [illegible] mandatum [illegible]
[illegible] Vobis precipientes [illegible]
[illegible] obligatione ac debito vestro hujusmodi fidelitatis [illegible]
[illegible] nostro nomine prestare ac illi
quæ Vobis in prefato negotio retulerit plenam adhibere velitis fidem:
in [illegible] Nostram [illegible] exequentes.
Datæ die XXII M. Februarij Anno Domini 1494. Regnorum nostrorum
Romani nono, Ungarie vero quarto

[illegible] Domini Regis in Consilio

Tergo = Honorabilibus fidelibus nostris dilectis Judicibus, Consu-
libus, Comunitatibus Portusnaonis et Curiennonis.

Eodem millesimo (1494) Die vero XI M. Martij in Portunaonis sub Logia
Comunis Portusnaonis, uti congregatum erat Spectabile Consilium cum
tota Universitate ejusdem Terre, Burgi, Villarumque ditionis Terre Por
tusnaonis, quibus presentate fuerant Litteræ [illegible] Generosum Dominum Georgium Elacher istic Capitaneum et dignissimum
consiliarium Sacratissime Regie Maiestatis Regis Romanorum reverenter
recepte et lecte: coram ut supra, ac in executione earum Nos Alexander [illegible]

no Nonagesimo
j. Dicti Utini
in Palatij habi
rafoldo. q. D.
ate Austrie
o Nicolao. q. D.
no Bernardino. q
tempus, Paulo
e Utino, Fran
entinis de Cinis
rogatis.
rel.ma q. mag.ci &
Dei gratiam
Cuentus, & [illegible]
cupatium testa
ua altissimo
Comendauit,
gluci Francisci
Decem semel
ipsa Ecclia
ualiu de Utino
uit Conuentui
iu fru. de [illegible]
mi debeat [illegible]
ino Duc. aure
ien. Fraternitati
e pdicte Frater-
giate Utinen.
es dictf. Con
in singulis quat-
tino ad celebrau
filie premortue
Utinen, & si
priuetur legato
et alijs, qui
negligentes
legato ut
plum teneatur
is Conuentib,
Aloisie filie
, & Marie
Ducator Du
stipulantibus

[illegible], semel tm dandos p Infrasctos eius hrdes post mortem ipsius Dne
testatricis, Declarans ipsa Dna testatrix Camdem Dnam Beltraminã suã filiã habuisse
Vltra pdicta legata bona mobilia ascendentia ad sumã, & Valorem Duc. Ducentorũ, pro ut

de [illegible] [illegible] Potestas, [illegible] Matthiea [illegible]
[illegible] [illegible], Simon de Pepaytis, Gregorius de Prata, [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] Porta, [illegible] de [illegible],
[illegible] de Bonifatiis, Johannes [illegible] de [illegible] [illegible]
populusque nec non [illegible] [illegible] infrascriptarum [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
ac Papinianis [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] per haec [illegible] Dei [illegible], [illegible] post haec verba
corroborationem [illegible] juramento [illegible] [illegible], quod
[illegible] ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Regi
[illegible] [illegible] Dei [illegible] [illegible] Domino
[illegible] vero et [illegible] Domino nostro [illegible] [illegible] suis omnibus
[illegible] heredibus in hoc [illegible] [illegible], ac Inclite [illegible]
[illegible] fi [illegible], [illegible] et [illegible] cum omnes homines esse
velimus, neque alium quemquam [illegible] [illegible] regiam Ma-
[illegible] [illegible] et post mortem suam [illegible] heredes ac Inclitam Domum
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] nostris recognoscere [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible], [illegible] aliquem tractatum aut conceptum
[illegible] [illegible] personam, [illegible] et statum eius, Inclitam Domum
[illegible] [illegible] hoc dominium, neque [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in omnibus [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] et bonum pro
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] intelleximus [illegible] aliquem [illegible]
aut [illegible] [illegible] [illegible] personam suam ac Inclitam Domum
[illegible] et [illegible] dominium, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] praecavere et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in hoc loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

[illegible] 1499 die [illegible] Octobris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ratificatum fuit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] terre
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] pro
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contenti et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] populi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] promittendo [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in propriis bonis velle [illegible] et [illegible] facere
[illegible] et omnes [illegible] [illegible] [illegible] pro tali causa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Notarius rogatus fuit [illegible]
[illegible] [illegible] instrumentum.

no Nonagesimo
ij. [illegible] Vtini
[illegible] Palatij habi
[illegible] g. D.
[illegible] Austrie
io Nicolao g. D.
[illegible] Bernardino g.
[illegible] Paulo
[illegible] Vtine, [illegible]
[illegible] de Ciui
rogatis
[illegible] g. mag. et
Dei gratiam
[illegible], et
[illegible] testa
[illegible] altissimo
Comendauit,
[illegible] Francisci
Decem semel
ipsa Ecclia
[illegible] de Vtino
[illegible] Conuentui
[illegible] fra. de [illegible]
[illegible] debeat [illegible]
[illegible] Duc. [illegible]
Ven. Fraternitati
[illegible] dicte Frate
[illegible] Vtinen.
[illegible] dicti. Con
in singulis quat
[illegible] ad celebran
[illegible] mortui
[illegible] Vtinen., et si
[illegible] priuetur legato
[illegible] alijs, qui
negligentes
[illegible] legato [illegible]
[illegible] teneatur
[illegible] Conuentib,

Alouisa filie
; et Marie
[illegible] Ducator Du
[illegible] stipulantibus

[illegible] semel in [illegible] infrascriptos eius heredes post mortem ipsius Dne
testatricis, Declarans ipsa Dna testatrix eandem Dnam Beltraminam suam filiam habuisse
[illegible] dicta legata bona mobilia ascendentia ad summam, et Valorem Duc. Ducentorum, prout

(1499. die II Octobris in Portunaonis [illegible] portam [illegible] S. Vito

[illegible] presentibus S. Jo[hann]e [illegible] Panthica, Jo. Leonardo a Castaldone [illegible]

[illegible] Teucris, [illegible]

de Medio omnes de [illegible] in executione

[illegible] facte [illegible] Luce [illegible] dixerunt contentari

[illegible] solvere et dare [illegible] ratam eis contingentem de eo quod

fecit cum Teucris quando desisterunt ab incendio ville [illegible] supra [illegible]

[illegible] Teucris

Eisdem millesimo, die, loco, testibus [illegible] Lucas [illegible]

volens accedere ad [illegible]

modo [illegible] forma [illegible]

creavit et solenniter ordinavit [illegible] esse voluit preclarum Juris Doctorem D.

Primumvallum Manthicam civem Portusnaonis presentem et acceptantem

hoc onus specialiter, expresse et nominatim ad exigendum et [illegible]

[illegible] factarum [illegible]

[illegible] in instrumento [illegible]

[illegible] causa et ratione [illegible]

[illegible] compareri

[illegible] predicta [illegible]

[illegible] parte quam in toto [illegible] remissionem faciendum etc. [illegible]

[illegible]

[illegible] in domo mei Jacobi Notarii, presentibus et [illegible]

[illegible] filius Danielis de Prata ibidem habitans promisit [illegible]

[illegible] ducatos centum [illegible] et in quantum aliquo modo et maxime medio

D. Virgilio Gorizio poterit redimi facere personas septem de domo

[illegible] traditas in predam a Teucris, obligando omnia et singula

bona sua etc. —

Vincenzo Dr. Joppi

Udine. 1864

1495, 26 Gennaio ... Testamento di Elena q. D. Taddeo Marchese d'Este moglie del nob. Luigi della Torre.

1495. 26 Januarij

In Xpi noie Amen, Anno Nativitatis eiusdem Millimo quadringentesimo Nonagesimo quinto, Indictione tertiadecima, Die vero Lune Vigesimo sexto mensis Januarij. Acti Utini in Domo Joannis de Stainer Caligarij de Utino in Contrata dicta Utini paulo infra Palatij habitationem infrascripti Sp. D. Nicolai Joannis. pntib, ibidem Sp. ac Doc. D. Franc.o de Strasoldo. q. D. Odorici ex Consortib, Strasoldi, Dno magro Antonio artiu, et medicine Doc. in Civitate Austrie habitante filio magri Andree de putheo phisici Venetijs, ut assertu est habitantis, Dno Nicolao. q. D. Joannis ex Consortib, Valvasoni, Dno Burino q. D. Josphori ex Consortib, Strasoldi, Dno Bnardino. q. D. Jacobi ex Consortib, de Pavigaleu, sp Francisco filio sp Baptiste ex Consortib, de Attemps, sp Paulo quon. D. Odorici ex Consortib, de Colloreto, et sp Joanni q. sp Gregorij de Arcolonianis de Utino, sp Francisco q. sp Nicolai Raymundi de Utino, ac sp Felice q. mag.ci militis D. Adami de Formentinis de Civitate Austrie, testib, ad hec specialr habitis, et ab ore proprio infrascripte Dne testatricis rogatis.

16

Ibique Mag.ca et Gnosa Dna Lena q. mag.ci et cl.mi D. Thadei marchionis Estensis rel.ta q. mag.ci et Gnosi Dni Alouisij q. mag.ci D. Caroli della Turre de Mediolano Civis Utini sana per Dei gratiam mente, sensu, et Intellectu, lz. corporis languens timens dubios, et inopinatos mortis Eventus, et ne Eam ab Intestato mori contingat suarum rerum, et bonorum oium dispositionem per suum nuncupativum testamentu sine scriptis in hunc modu facere procuravit, et fecit. Primo quidem animam suam altissimo Creatori suo omnipotenti Deo, eiusq. gloriose Virgini dive Marie Humiliter, et devote Comendavit, et sepulturam sui Corporis sibi ellegit, et esse voluit in Eccla, et Conventu Sancti Seraphici Francisci minorum de observantia de Utino, Cui quidem Eccle, et Conventui legavit Ducatos Decem semel tm per Infrascriptos eius Hrdes dandos pro faciendo singulis annis suo Anniversario in ipsa Eccla sine alio onere. Item legavit Conventui S.ti Francisci ordinis minorum Conventualiu de Utino Duc. Viginti, cum quib, emi debeant staria duo fru.ti de livello perpetuali. Item legavit Conventui S.ti Petri martyris de Utino Duc. auri Decem cu quib, voluit q. emi debeat Unu stariu fru.ti de livello perpetuali. Item legavit Conventui S.te Lucie de Utino duc. auri decem cu quib, emi debeat unu stare fru.ti de livello perpetuali. Item legavit Conventui S.te Marie Gratiarum de Utino Duc. auri Decem, cu quib, voluit emi debere Unu st. fru.ti de livello perpetuali. Item legavit Ven. Fraternitati S.te Marie de Castello de Utino Duc. auri Decem cu quib, simil voluit emi debere pdicte Fraternitati Unum st. fru.ti de livello perpetuali. Item legavit Ven. Caplo beate Marie Collegiate Utinen. Duc. Triginta, cu quib, emi debeant st. tria de livello perpetuali, Cu hoc q. fratres dictorum Conventuu Excepto Conventu S.ti Francisci de observantia, ut supra singulis annis in singulis quattuor temporib, debeant accedere ad pdicta Ecclesiam Collegiata beate Marie de Utino ad celebran. Anniversaria cu ipso Ven. Caplo Utinen, et eius Clero tam Dne Thadee eius filie premortue qm ipsius Dne testatricis cu quatuor missis pro quolibet Conventu, et s.dicto Caplo Utinen, et si aliquis ipsorum Conventuu, sive Ecclesiarum, et Capli contrafecerit, seu fuerit negligens privetur legato suo sibi ut s. facto, et voluit q. tale legatu pervenire debeat pro Concurrenti portione alijs, qui interfuerint Celebrationi dictorum Anniversariorum, et si pdicti oes Conventus negligentes fuerint in accedendo, et faciendo dicta Anniversaria, q. simil priventur eorum legato ut supra eis facto, quod postea legatu pervenire debeat Caplo Utinen pdicto, et ipsu Caplum teneatur resarcire tot missas, quot tenebantur pdicti Conventus, quib oia pdicta pfatis Conventib, et Eccliis ut s. legata debeant exequi per Infrascriptos eius Heredes

A. Item legavit Jure Institutionis, et pro eorum legitima portione Nobilib, Dnab, Alouise filie quon. Dne Beltramine Uxoris Nob. sp Prosdocimi de Consortibus Sbroiavache, et Marie filie q. nob. sp Joannis sp Freschi de Cucanea filij et dicte q. Dne Beltramine Ducatos Ducentos alias promissos pfate Dne Beltramine tempore Contracti matrimonij, vel stipulantibus pro Ea, ut apparet in pactis dotalib, semel tm dandos per Infrascriptos eius Hrdes post mortem ipsius Dne testatricis, Declarans ipsa Dna testatrix Eandem Dnam Beltraminam suam filiam habuisse Ultra pdicta legata bona mobilia ascendentia ad suma, et Valorem Duc. Ducentorum, pro ut

Infra notabitur pro omni, et toto eo, quod quomodocunque, et qualitercunque habere possint
deberent de bonis, et Hereditate pfate Dne Testatricis tam de dote, si qua est, quam de
quacunque re, et causa, Que omnia uoluit ipsa Testatrix in portionem legitime computari,
bens, et mandans pfatas Dnas Alouisiam, et Mariam de pdictis fore, et esse tacitas
Contentas, et teneantur facere finem remissionem Infrascriptis Heredibus, Juxta formam
dicte quon. Dne Beltramine, et Casu quo pdicte eius Neptes, uel altera earum,
earum nollent acquiescere pdictis, et Contente esse ex nunc, pro ut ex tunc
ex tunc pro ut ex nunc Voluit, Jussit, et ordinauit dictas eius Neptes habere pro
earum solum duc. quinque auri pro earum legitima, et portione eis. et utrique earum
quos quidem quinque Duc. eo casu Jure Institutionis eis reliquit, et eas in illis institu
Item legauit Sp. Ex. Doc. D. Nicolao Joanni q. mag.ci D. Jacobi de Casalib. de
na eius genero in augmentum dotis Ducatos auri Sexcentum alias sibi promissos, ut
ret testamento ipsius Dne Testatricis manu D. Petri à Varis notij de Vtino, et
propter grata, et Innumerabilia Seruicia per ipsum Dnum Nicolaum Joannem
Dne Testatrici sue Socrui Impensa, et exhibita maxima circa gubernationem Do
Item legauit eidem Dno Nicolao Joanni omnia sua bona mobilia Jocalia, et bilia
ciosa, et no preciosa Cuiuscunque generis, et sortis sint, seu quocunque noie nuncupantur
talia essent, que Inter Stabilia numerarentur, et hoc propter dicta grata Seru
ut supra accepta ab ipso Dno Nicolao Joanni per dictam Dnam Testatricem, attent
ipsa Dna Testatrix exegit fructus dotis dicte quon. Dne Thadee, et pfati Dni
Joannis Jugalium, et eadem Dna Testatrix in suam Vtilitatem dispensauit à tempo
tis citra quon. Dni Federici de Purlilijs, tum et q. alias supra Contracti matrimon
ipsum Dnum Nicolaum Joannem, et quon. Dnam Thadeam eius filiam pdicta Dna
promisit omnia suprascripta licet de hoc nulla fuerit facta scriptura. Item legauit Dne
dalene eius nepti, et filie legitime, et naturali pfati Dni Nicolai Joannis, et Dne
Jugalium Duc. Trecentum in augmentum Dotis dandos per Infrascriptos eius Heredes
Item legauit Jussit, Voluit, et mandauit q. dictus Dnus Nicolaus Joannes eius g
omnib. bonis ipsius Testatricis sit Dnus, Vsufructuarius ad Vitam suam tantum
In omnib. aut alijs suis bonis mobilib. et Imobilib. Jurib. et actionib. Creditis, et
tam pntib. q. futuris suos Vniuersales Heredes Instituit, et esse uoluit Alouisiu
et Franciscum fratres, et filios pfati Dni Nicolai Joannis, et quon. Dne Thadee
Ita q. dicta Hereditas transire debeat de Herede in Heredes in Infinitum post
ipsius Dne Testatricis, Jubens, et mandans q. de bonis sue Hereditatis nunquam
possint Vendi, nec alienari per suprascriptos suos Heredes, aut eorum descendentes usque
et si casu acciderit, quod Deus auertat, q. aliquis ex predictis fratrib. et Here
suprascriptis quandocunque decederet sine filijs legitimis masculis ex legitimo matrimonio
ex se natis, q. dicta Hereditas in alios fratres, aut filios eorum masculos, et modo
natos deuenire debeat equis portionib. in stirpem, et non in Capita. Cum h
existentib. filiabus ex suprascriptis per substitutos maritentur Juxta Conditionem D
Si uero suprascripti Alouisius, Jacobus, et Franciscus, aut eorum Descendentes
in Infinitum decederent sine legitimis filijs masculis, aut filiabus, et modo
natis substituit suprascriptam Dnam Magdalenam, et eius descendentes usque in Infinitum
suam Voluntatem, et Vltimum testamentum dixit, asseruit, et esse uoluit, quod et quo
Voluit Jure testamenti, et Jure Vltime Voluntatis, et si Jure testamenti no Valere
Valere Jure Codicillorum, et donationis Causa mortis, et quocunque alio Jure melius, et

valere potuit, & poterit, Cassans, & annullans omnem aliam dispositionem, & testamentu, & Codicillos p ipsam Dnam Testatricem Condita, Conditu, & Conditos manu cuiuscuq, notij scriptam, scriptu, & scriptos et si in eisdem positu essent aliqua verba derogatoria, quoru in pntia no haberet memoriam, volens hoc testamentu omnib, alijs testamentis, dispositionibus, & Codicillis p antea conditis pualere cum omni melioramento, & Consilio Sapientis de mandato ipsius Dni Testatricis declaran q Dna Beltramina p dicta habuit bona Inferius descripta ab ipsa Dna testatrice, Vz.

Vna vestem damaschini albi cu manicis magris suffultis damaschino viridi pro qua duc. .

Vna Collagna argentea deaurata Qlij duc. 25.

Vnu Mantile cu Capitibus aureis Qlij duc. 16.

Vna par Tauallear cu capitib aureis Qlij duc. 7.

Vnu par facolleor auri Qlij duc. 5.

Vnu par linteaminu cu capit de bombice q lij duc. 18.

Vnu par linteaminu cu capit de bombice Qlij duc. 5.

Duo paria foretar auri Qlij duc. 12. Vnu par auri, et aliud de seta.

Duo paria foretar Qlij librar. x.

Vnu par de purpura Qlij duc. 5. quas dixit Emisse a pre Joelis iudei.

Itt paria quinq linteamina selector.

Itt septem mantilia.

Itt tavaleas quinq.

Itt facolias septem.

Itt Vna cordam paternost de argento, et coraleis, tamen q Jacobus q fleschi Maritus ipsius D. Beltramine satisfecit factura dicti paternost de argento.

Duos Cofanos Qlij duc. x.

Vna petiam facoleor de bombice.

Duo falolia de setta.

Camitias septem.

Quatuor paria lintemi. lar.

Vna vestitura de sarza cu manicis veluti perolati Qlij duc. 5.

Vna vestem panni colloris e segitu Qlij duc. 12.

Vna vestem panni colloris scuri Qlij duc. 8.

Testamēto dlla Magca madona
Hellena dlla Torre nel 1495

Papa ~~Alessandro ... de Grado~~

1495, 7 Settembre. Cividale. ~~[illegible]~~ Il Dottore in Leggi Albertino Frumentario e consorti, chiedono ai Giudici di Cividale il [illegible] ... del Ebreo [illegible] dei Giudici di Cividale, [illegible] i Porto – Visto [illegible] 25 Gennaio

MS Frumentario, Collez. ... [illegible]

Libellus productus per D. Albertinum de Frumentariis contra Moysem Hebreum, die VII Septembris 1495.

[C]oram vobis spectabilibus Dominis Judicibus Civitatis Austrie compa[ru]it spectabilis Juris Doctor Albertinus Frumentinus de Cesano pro se [et f]ratribus tanquam cui vel quibus ... infrascripta loci spectat [et] pertinet vel eis cessum fuerit ac donatum per ... Bartholo[m]eum de Frumentariis dictorum consanguineum et heredes infrascriptis [d]e Portis et in iure agens contra et adversus Moysem hebreum ha[bi]tatorem nunc Civitatis Austrie et etiam quamcumque aliam personam ... pro eius nomine legitime comparentem, dicit, narrat, signat et [ex]ponit quod iam 2, 3, 4, 10, 20, 30, 40, 50 et 100 annis citra [e]t ultra et a tanto tempore citra quod eius initii non extitit memo[ri]a hominum in contrarium quinimmo circa annos 2000 ~~ducentos 2000~~ [d]e cursis ante ... Domini de Portis huiusalme Civitatis Nobiles Cives locave[run]t in perpetuum et investiverunt universam Iudeorum synagogam ... et suis omnibus successoribus se ibi sepelliri volentibus ut infra [dic]to loco sito extra burgum Porte Brossane exinde post cimiterium ... nuncupatum et nominatum iuxta rivum Rusimiglianum, ... hortum Bonacursii Bock de Civitate et iuxta viam publicam ... ipsis hebreis ... obligantibus ad dandum pro censu prefatis ... vel eius successoribus pro qualibet Judeo se ibi sepelliri ~~[illegible]~~ volente ... unam piperis facientibus famulis ipsorum de Portis custodiam

9051

quod Christiani non impediant dictos Iudeos quando faciant suas
exequias et sepeliunt corpus et Iudei sint obligati dare ei illi
famulo unum par manetiarum de camotia ==

~~Goritiæ Die 15. Julij 1496~~

1496, 15 luglio. Gorizia. Leonardo Conte di Gorizia conferma tutte le donazioni fatte dai suoi Maggiori all'Abbazia di Rosazzo.

Leonardus Comes Goritiæ confirmat ad instantiam Petri Dandali Abbatis Rosazzensis omnes concessiones, donationes, et privilegia de omnibus rebus, bonis, juribus, et jurisdictionibus factis a suis Progenitoribus Monasterio, et Abbatiæ Rosazzensi.

Ex hoc Diplomate apparet, Udalricum Pecam filium Marquardi Comitis Goritiæ fundasse prædictum Monasterium sub regula S. Benedicti an. 1060. atque illud ipsum Monasterium dotatum fuisse 140 Mansis, seu prædiis ab eodem Marquardo, qui vivebat tempore ejusdem Udalrici Pechæ filii sui. Insuper Henricum Goritiæ Comitem fratrem prædicti Pechæ Udalrici, non solùm confirmâsse omnia jura, et privilegia concessa eidem Monasterio, sed etiam eidem prefato Monasterio plura bona, quæ fusius intus descripta sunt, concessisse.

Hoc Diploma notatum fuit a Foederico de Attimis, prædicti Leonardi Goritiæ Comitis Cancellario.

G.o.S.T.

~~[illegible] inter [illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

Nos Leonardus Dei gratia Palatinus Karinthiae Comes Goritiae, Tirol. etc. nec non laudabilium Ecclesiarum Aquilejen. Tridentinae et Brixinen. Advocatus visa, ac maturè, et diligenter considerata honesta petitione, et instantia nobis porrecta pro parte Rmi in Christo Patris, et Domini D. Petri Dandoli Sancti Marci Venetiarum Primicerij, et sacri Monastery, et Abbatiae sancti Petri de Rosatio Commendatarij perpetui, tenoris infrascripti, illustri ac potenti Dno Dno Leonardo Goritiae etc. Comiti dignissimo. Petrus Dandalus S. Marci venetiarum Primicerius, et sacri Monastery, et Abbatiae Rosacensis S. Petri Commendatarius perpetuus salutem, et felicitatem plurimam dicit atque exoptat tanquam ejusdem Monasterij benefactori optimo, et praecipuo. Duabus rationibus motus Illme Princeps praesenti epistola ad Illtem D. V. gratiam petiturus accedo. primo quia cupio maximopere ejusdem V. D. finem laudabilem et aeternam salutem, quae pietate erga Religionem hoc est immortalem, et aeternum Deum maximè comparatur. secundo desiderans magno animi affectu ut praefata Abbatia fidei meae credita quoad honores, et commoda augeatur. et in suis juribus quae retroactis temporibus cum temporum iniquitate, tum nonnullorum gubernatorum ipsius incuria, nec non ob propriorum Pastorum diuturnam absentiam varie et multipliciter deperdita, et occupata esse dignoscuntur cura, et solicitudine mea ac praefata Illtis D. V. opportuno subsidio instauretur, et in pristinum reducatur: et proinde felicia recipiat incrementa optima spe fretus meam hujusmodi petitionem, et epistolam, quae ab aequo, et honesto non deviat, Clemens, et Christianissimus Princeps à se vacuam recedere non patietur Reperio Illtis D. in quodam antiquo privilegio confecto anno Dni 1060 per felicis recordationis R. D. suum Udalricum Patriarcham Aquilejen. Filium Illmi D. Majnardi Comitis Goritiae Monasterium ipsum Rosac. sub regula B. Benedicti fundatum extitisse, ac tempore Geroldi primi Abbatis ejusdem Monasterij perfecti per manus

[illegible] for. [illegible]nardi filij [illegible]

pia memoria D. Marquardi [sic] etiam Goritiæ Comitis centum quadraginta
mansis fuisse dotatum. Constat quoque ex alio privilegio anni 1075 ab
eodem R. D. Patriarcha multa alia bona stabilia bonis proprijs, et valo=
ris eidem Monasterio data, et concessa fuisse. Ex alio praeterea simili
privilegio sub anno Dni 1083 liquidò patet, quod per R. D. et Volde=
ricum Patriarcham Germanum [Lemanorum] ipsius Dni Comitis Henrici Goritiæ,
qui ambo fuerunt filij D. Marquardi [sic] antedicti, facta fuit confirmatio
omnium jurium, et jurisdictionum praefato monasterio concessorum cum
nova etiam donatione plebis de Brazano cum capellis filialibus ei=
dem annexis, ac decimis, et quartesijs ibi spectantibus. Item cum
concessione Ecclesiæ S. Joannis Corm. et montis de Brazano et aliorum
montium, similiter et Ecclesiæ S. Andreæ extra muros Justinopo=
litanæ Civitatis cum campis, vineis, et olivetis, et multis alijs bonis,
ac possessionibus ipsi Ecclesiæ annexis, quæ fuerant de suo patrimo=
nio. Pari etiam modo liquet prælibatum R. D. Voldoricum [sic] Patri=
archam Aquilejensem eidem Monasterio donasse decem mansos in villa
de Oleis, et in villa de Roseglano communeas, et sylvas, quas ejus=
dem Genitor paulo ante cum omni suo jure ex pia devotione dederat.
Constat insuper, et legitur, quod Ill. D. Henricus Goritiæ Comes dedit,
contulit, et donavit suprascripto Monasterio Rosacen. contratam
de Pletij cum omnibus adjacentibus montibus, alpibus, et pertinen=
tijs, quorum montium fines, sive termini versus Tarvisiam, et
plagam septentrionalem extendientur usque ad Dominium R. D.
Epi Bambergen. versus autem plagam orientalem usque ad do=
minium Seren.mi Dni Maximiliani invictissimi Romanorum Regis;
versus verò Tulminum, et plagam australem usque ad dominium
Civitatis Austriæ, et versus plagam occidentalem usque ad ditio=
nem Ill. Du. [sic] Venetiarum cum infrascriptis Juribus, villis, et
Locis, videlicet sedula Boriona major, Boriona minor, Rosalch,
Crada, Milisca: Idrisca, Luvisca, super Tulminum: Idria: Livina:
in valle Kuncinot: Kunzina, Modrusta: Dasla: Obersel: Lodegor.
Luunichia Rossa, Sanctoque Laurentio: in Collibus Sancto Mar=
tino, in Cosano, Culscao: Cormons: Medea: Versia: Romans:
Vileno, In Rantgach, Bucavizza: Locaus cum uno etiam manso ultra
flumen Vipaci sub Castro Dorimberg, et alijs nonnullis Locis, Mansis
et prædijs. Simili etiam modo per successionem Hæreditatis, juris
Dominorum Ducum Karinthiæ prelibatos Dnos Maynardum, Mar=
=quardum.

quardum, et Henricum Zorrhæ comites, eorumque successores præfatæ Abbatiæ Rosacens. data, collata, et donata fuerunt in partibus Carniæ Kura, seu vita inferius descripta: scilicet Cesana: siriacha: Nerzana: Bana: Sancta Maria sub Castro Celano: Sancta Crux: Valacha: Dobraulicha, Codina: Scopa: scopulach: Zabraviz: Biz caviz: Dorians: Voriza: Albaretar, et Selzach, et nonnulla alia bona ville, et Loca. Legitur præterea in quodam antiquo, et veteri documento, quod anno incarnationis dominicæ 1323 R. D. Ziliardus dicti monasterij tunc temporis Abbas, corpora Ill. Dños Henrici Zorrhæ Comitis, ac Joannis ejus filij: quæ antea per annos decem et octo Tarvisio humata fuerant ad prædictum Monasterium transferri curavit, et in Capella capitulo ejusdem Cœnoby honorifice et decenter, ut decuit, sepeliri jussit. Quæ omnia non ad alium finem hac mea epistola volui recensere, nisi ut præfata S. V. clarè intelligat, prælibatum monasterium Rosacens. per suos olim majores viros, et Dños certè singulari fide, ac devotione erga sacra, et Deo dicata Loca præditos ferè omnibus bonis, quæ hoc tempore possidet, fuisse dotatum. Et ut ipsa V. S. eorumdem exemplo edocta, et à quibus claram merito ducit originem, ipsorum laudabilia sequatur vestigia: et prædicta omnia, et singula, nec non concessiones, donationes, et gratias Monasterio prædicto de quibuscunque rebus, juribus, jurisdictionibus, et bonis hactenus quomodolibet, et sub quibuscunque verborum formis productas, et celebratas, suis antedictis literis, et privilegijs de novo approbare et ad perpetuam rei memoriam de speciali gratia confirmare dignetur, et sic eorumdem progenitorum, et prædecessorum suorum pari, ac simili benignitate, liberalitateque, et munificentia erga dictum Monasterium utatur. in quo ab antiquissimis temporibus ultra pia hæc, et laudabilis consuetudo introducta extitit, quæ et temporibus nostris inconcussè servatur: ut qualibet hebdomada duæ, ultra ordinarias, missæ in cantu congrua devotione celebrentur, secunda scilicet feria pro salute, et refrigerio animarum fundatorum Monasterij prædicti: et Sabbato in Capella gloriosissimæ Virg. Mariæ ad ejus laudem, gloriam, et honorem, in qua Capella prædictorum fundatorum corpora in pace sepulta sunt. Quocirca eidem Ill. Dominationi vestræ humillimè supplico dignetur ita ut præmissum efficere, approbare, et confirmare, et, à suorum majorum non declinando vestigijs, certum, ac indubitatum ad supernam beatitudinem

C[illegible] 5 T.

comparendae sibi viaticum properet, et sic pro terrenis caelestia, et pro
caducis, et momentaneis solida, et aeterna felici commercio commutare non
postponat. Quod salubre propositum et mentem piantissimam ille, et con=
cipere et opere adimplere praefatae R. V. largiatur, qui est benedic=
tus in secula etc. Visa igitur, et praedictum* est, dicta petitione, et instantia nobis facta, et excita attentaque singulari et praecipua

*et praemissum

devotione, quam erga praefatum Monasterium majores, et Progenito=
res nostri fundatores et benefactores ejusdem cunctis retroactis
temporibus inspirante Altissimo, a quo cuncta bona procedunt,
indefesso studio tuerunt. Consideratis quoque divinis laudibus,
et officiis, aliisque compluribus virtutum operibus, quae ibi indies
magis, ac magis exercentur: et praesertim hoc tempore, quo pro=
latus R. D. Petrus Dandulus, nobis ob suam innatam probitatem
et singularia merita carissimus eidem Monasterio, seu Abbatiae Rosa=
cens. digne, ac merito praefectus est, quique omni cura, studio,
et sollicitudine ejusdem Loci honores, et commoda augeri miru=
m in modum, ut probatissimum quemque decet Praelatum, affectuose
desiderat, et cujus desiderio, et honestissimae voluntati, pro exigentia
dictorum meritorum satisfacere cupimus, volentes insuper prae=
fatorum Majorum nostrorum digna vestigia imitari, et praedicta
instantiae, ac petitioni benigne, ut par est, annuere, in cunctis ista
petentibus non sit denegandus assensus. Habita etiam prius su=
per hoc matura, et diligenti consideratione, discussione, et trac=
tatu non semel, sed pluries, ut in similibus facere consuevimus,
cum Consiliariis nostris, ac omni debita solemnitate praevia.
Harum serie et tenore per nos, nostrosque haeredes, et successores
donationes, concessiones, et gratias, ceteraque omnia, et singula
in ipsa petitione contenta de omnibus quibuscunque rebus, bonis,
juribus, et jurisdictionibus praefato Monasterio, et Abbatiae Rosa=
cen. per antedictos nostros Majores, et progenitores hactenus quomo=
dolibet, vel sub quibuscunque verborum formis factas, et celebra=
tas cum eorum litteris, et ~~privilegiis~~ privilegiis desuper confectis, et expe=
ditis, quarum, et quorum tenores hic haberi volumus pro suffici=
enter expressis ac si de ipsis de verbo ad verbum facta esset men=
tio specialis, omnibus melioribus modo, via, causa, ordine, et
forma, quibus de jure, et ex facultate, et auctoritate Dominii,
et jurisdictionis nostrae possumus ex certa animi scientia lau=
damus, ratificamus, approbamus, et ad perpetuam rei memoriam
confir:

confirmamus, cum reservationibus tamen, et oneribus in eisdem lit=
teris, et privilegijs superinde conceptis, appositis, et contentis, nec non
premissa omnia et singula in quantum opus sit, et expediat, ad lau
dem, et gloriam omnipotentis Dei, ac ipsorum fundatorum et benefac=
torum dicti Monastery nostrorum animarum, salutisque nostrae pro
fectum qui eandem Abbatiam sub nostra protectione tenemus, de=
nuo damus, donamus concedimus et perpetuo elargimur, in quorum
omnium, et singulorum fidem, ac testimonium premissorum has
patentes literas perpetuo valituras fieri, nostrique majoris si=
gilli appensione jussimus dabile communiri. Datum Eorihae anno
Dni millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto, indictione xiiij.a
die vero quintodecimo mensis julij.

Fridericus de Alimis Cancellarius de comissione
facta per Magnificum D. Virgilium de ~~[illegible]~~ Grafen ex-
scripsit etc.

9051

1496. 25 giugno - Cividale - Nicolò Donato Patriarca d'Aquileja accusa ricevimento delle bolle papali della nomina di Andrea de Lichtenstein a Vescovo di Trento e lo di lui riconosce come proprio Suffraganeo.

29.

...olaus Donato miseratione divina Sancte Sedis Aquileiensis Patriarcha Re=
...ndo in Christo fratri D. Udalrico de Liechtenstain Dei et apostolice sedis
...ia Ecclesie Tridentine Episcopo suffraganeo nostro charissimo salutem in
...ne bonam. Hodie pro parte vestra nobis presentate fuerunt litere
...tissimi domini nostri D. Alexandri divina providentia Pape VI sigillo
plumbeo ad cordulam canapis munite nobis directe, date Rome apud
Petrum III id aprilis anni presentis, ipsius D. N. Pape anno IV, per quas
...titas sua in effectu nobis declarat vos in pastorem dicte Ecclesie Tridentine
...isse mandatque ut vos et Ecclesiam ipsam Tridentinam suffraganeam
...tram et patriarchatus nostri Aquileiensis comendatos habeamus et cetera
...n eis diffusius continetur exequi nomine vestro instatum extitit
...tquantum in ipsis litteris continetur efficere et vos et Ecclesiam vestram
... nostre protectioni assumere velimus. Nos vero literas ipsas ea
...decuit reverentia recepimus et obtulimus omnia in eis contenta efficaciter
...quam Sanctitatem per presentes offerimus, vos in suffraganeum nostrum, ex quo
...SS. D. N. placuit, alacri animo acceptantes. In quorum fidem et testimo-
...um has patentes literas per infrascriptum nostrum Cancellarium scribi facimus
...nostri sigilli appensione communiri. Datum in Civitate Austrie die XXV
...ni. 1496.

Protocolli Patriarcali Vol. XVI. fol. 216. Arch. Patr.le Udine.

...ullo per se vel alium, et si nemo aliquid ab eo peteret, ...

G. 0 51

1496, 6 agosto. Cividale. Il Patr. d'Aquil. Nicolò Donato conferma in ... suo privilegio di conte ... ne di S. Daniele ed il Comune di Villanova

Privilegium Communis Villenove prope S. Danielem —

30

Nicolaus Donato Inspiratione Divina S. Sedis Aquilejensis Patria plenum dominium et merum et mixtum imperium in Sancto Daniele locisque ejus ...dictis habens — Universis et singulis has nostras inspecturis, lecturis seu audituris Salutem In Dño Sempiternam — Incumbunt nobis sollicitudinis cura ut loca nostra tam in spiritualibus quam temporalibus salubriter gubernentur ac ejus jura et commoda prospere dirigantur. Hinc est quod cum nuper nobis Blasius Iacobi Valentini et Georgius Antonii Sfschiutz nuntii et missi communis Villaenovae Jurisdictionis dicti Oppidi nostri S. Danielis, ad hoc ut dixerunt specialiter destinati, pro quo etiam Commune promiserunt de rato in propriis bonis exposuerunt dictum Commune Villenove antiquis temporibus habuisse quoddam privilegium quedam pacta et compositiones inter ipsum Commune et Communitatem S. Danielis continens, quod tamen fuerat combustum, ea propter ac cum instantia petierunt privilegium ipsum per nos juxta formam et continentiam dicti primi privilegii renovari et confirmari. Cujus quidem tenor (prout demonstrata fuit nobis una copia authentica) sequitur in hunc modum vz — Quod nemo posset aliquem de dicta villa nova pro quavis causa citari facere coram Domino gastaldione sive Judicio S. Danielis in prima instantia — Item quod nemo posset spanzari seu intromitti et sequestrari facere in S. Daniele et ejus Jurisdictione plaustra seu currus aut alia bona mobilia et stabilia alicujus de Villanova — Quicumque pretenderet habere debere aliquid ab ipsis de Villanova seu eorum aliquod teneret primo eum quesiri facere coram Judicio et Vicinia ipsius ville, et quod si quis appellare vellet ab aliqua Sententia lata in dicto Judicio seu Vicinia ville nove appellare teneretur ad Juratum Consilii Communitatis S. Danielis et non ad alium Judicium seu Judicem: hoc et pacto expresso quod ipsi omnes de Villanova vz unus pro qualibet foco teneretur singulis annis in die placiti seu dnum gastaldionem dicte terre statuendi et defendendi coram ipso Dno gastaldione et ejus Judicio in S. Daniele comparere et stare, donec per ipsum dnum Gastaldionem licentiarentur, factis juris tribus -

Item quod si quis vellet aliquid ab aliquo de Villanova comparere debeat et petere, et omnis qui non compareret in ipsa die in ipso placito per se vel alium, et si nemo aliquid ab eo peteret, esset

G.o ST.

in den quadraginta, qui vero foret vocatus ab aliquo sub conditione et non comparerit seu compareret et convictus foret in denariis octo Dño gastaldioni terre S. Danielis applicandis esset condemnatus. Et similiter qui foret convictus ab aliquo et recederet absque licentia Dñi Gastaldionis et sui Creditoris in denariis quadraginta foret condemnatus et ipsa die placitis privati ipsius ville teneantur eorum sacramento denuntiare ipsi domino gastaldioni omnes questiones et rixas illo anno factas in Villanova cum effusione sanguinis et omnia et singula exfortia, et quod quilibet qui denunciatus fuisset fecisse questionem et rixam cum effusione sanguinis sit condemnatus pro singula vice in denariis quadraginta suprascripto Dño Gastaldioni applicandis et solidis octo dicte Communitati Ville nove applicandis, et similiter qui commisisset exfortium et q. ipsa die placiti preco ville nove teneatur nominare omnes vicinos ville nove teneretur nominare omnes vicinos ville nove singulatim presenti dñi gastaldionis S. Danielis et ipse preco Dñi Gastaldionis teneretur illos singulatim vocare. Nos considerantes petita Iuri et honestati quaerici, majorumque nostrorum vestigiis inherere cupientes ea omnia ut supra anotata cum Immunitatibus et pactis supradictis ... omnia apposita de verbo ad verbum ut in copia nobis est supra demonstrata confirmamus approbamus et ratificamus ac et de novo in quantum opus est presentis privilegii robore constituimus et ordinamus ac ita efficaciter renovari in omnibus mandamus. In quorum fidem etc.

Datum in Civitate Austrie die Sexta Augusti 1496 Indictione quartadecima.

ex Archivio Path. Vol. XVII pag. 220

Concordat. P. Ferdinandus Blasich

Productum die xvj. 8bris 1497

31

Sebastianus Nasimbenus Dei et Apostolice sedis gratia episcopus Concordiensis In patriarchatu et diocesi Aquileiensi
sede vacante per Reverendum capitulum Aquileiense in spiritualibus et temporalibus vicarius generalis. Dilectis nobis in christo venerabili
viro D. Leonello de Leonellis plebano Glemone nec non cappellanis ipsius plebis: salutem in domino et
nostrorum obediam mandatorum. Vidimus hodie mandatum quoddam editum per q. Bone memorie Reverendum D. Bu-
cium de palmulis predecessore nostro in officio quod si quando pestilentie tempus [illegible] in ipsa terra Gle-
mone, quod deus et beata virgo pro sua pietate avertat, quod vos D. plebanus et cappellanos debeatis statim
in principio mali duos eligere et deputare duo ex gremio omnium cappellanorum qui habeant
curam talis morbi confessione visitare infirmos ac eis tam confessionis et eucharistie quam cetera eccle-
siastica sacramenta ministrare, si aliqui ex ipsis cappellanis voluerint huiusmodi officium et onus suscipere
quibus deputatis debeat a vobis constitui et limitari condigna merces et stipendium secundum quod vobis
poterit convenire et merces huiusmodi ab omnibus videlicet tam plebano quam cappellanis equalibus por-
tionibus debeat ipsis satisfieri: Si vero ex numero dictorum cappellanorum aliquis non reperiretur
qui tali officio vacare vellet Tunc et eo casu a vobis D. plebano et Cappellanis teneamini
ad electionem aliorum duorum sacerdotum idoneorum ubicumque poterit reperiri qui in premissis
habeant in diligentibus deservire, et ipsis salarium debitum modo et forma ut premittitur solvendum
et quia ad aures nostras nuper pervenit quod in loco isto glemone iminet periculum pestilentie, Ideo
harum serie quas quidamque in tam necessarium volumus ordinari precipimus et mandamus vobis
ex officio sub excommunicationis pena [illegible] in termino dierum trium ab harum presentatione
computandorum debeatis elligere duos de Gremio vestro si voluerint onus suscipere si non
suscipere voluerint duos alios sacerdotes ubicumque habere poteritis reperiri qui pro [illegible]
Glemonensibus in premissis habeant deservire iuxta formam dicti statuti. Alioquin elapso dicto
termino, nisi feceritis que mandamus, nos ex officio nostro sumptibus vestris debitam provisionem
faciemus elligendo et deputando duos sacerdotes idoneos ad premissa peragenda. Datum [illegible]
[illegible] xxiij septembris 1497.

Jo. Matricularius Cancellarius de mandato

32 Questa s'auuisò nel Ultimo Libro delle Historie Bresciane, à c. 184, oue racconta degl'huomini Illustri e Letterati, et degl'auuenimenti della Città di Brescia, l'anno 1492, parla in q.to modo —

Vn mese doppò cadè da se, una certa Torre mirabile, et guardandola, et fabricandola, rifatta nouamente, fu rigaio della Fort.e della grandez.a mi fece, dopò, cominciando stima

Cappella, da Giacomo, Gabrino nro Bresciano, ch fu restaurata nel modo, ch'hoggi si uede, il quale hauendo ordinato un nouo Stato al Timano, oue hi la Brunea, e fatto à sua Moglie un Cocchio stimato Cento Brame d'oro, condotto già da Venetiani con honestissimo salario, fu mandato in Grecia, oue anco morì, à fabricare alc.e Fortezze, et altri simili repari contra Turchi —

Augustinus Barbadico, Dei gratia Dux Venetiarum, Nob. et Sap. Viro Joanni Mauroceno de suo mandato locum.te Paris Fontinalia fideli dilecto salutem, et dilectionis affectum —
Per esserne notissimo el domicilio nostro

circa la perfettioni d'la fabrica d
Gradisca per essiam quanto el detto ne
importi al stado nro, non ce diremo
altro, salvo che desiderando noi, la
d'a fabrica senza alcuna d'atione, et pi
detrimento di tempo, ai tassi, et con o
quella che ce conduca al fine, ve m
damo al presenti el [illegible] Giacomo
Contarino, sopr. al qual habbi v.
secoi consultar, et consigliar, ul mo
forma, et via se habbi la tenir in d
fabrica, et secondo el pl giudicio vos
sarà ello più utile, espediente
miglior, et più à proposito del Stato
nostro, quello mi dei homini, el sia
et vista nostra ad destributione quella
con ogni diligenza la fabrica predicta
predetta Giacomo, nro, con quanta più
sollecitudine sia possibile, con li duca
cinquecento che habbiamo mandati à q
zorni, sollecitandola quanto più se
abile, non interponendo industria, et
intervallo alcuno.

Dat. in nro Ducali Palacio die xx iiii
Indictione [illegible] 1497.

Augustinus Barbadico [illegible] Veneciarum
et Capitaneo Johanni [illegible]
Grad

Lorenzo [illegible] lettere le cui [illegible] con[illegible]
habbiamo intexo la [illegible] sua, et [illegible]
molte [illegible] operationi continuamente fatte
per la fabrica di Gradisca, nel Stato nostro [illegible]
[illegible], et di cose necessarie fatti di con-
tinuo lavorar in questa terra [illegible] la
fabrica, come el [illegible] le [illegible] mura
[illegible] del [illegible], el qual procede
[illegible] summa [illegible] et affecto [illegible]
alle cose nostre, però è certamente [illegible]
degno di molta commendatione et laude, Con-
fortandoce alla prosecution, se altre opere
[illegible] fabrica, [illegible] cosa piu presta et [illegible]
non possibile el procurar far alla Signoria
significandone [illegible] il [illegible]
[illegible] a vui [illegible]
già expedito [illegible] : et [illegible]
noi non esser per mancarci in [illegible]
cosa necessaria per alla fabrica [illegible]
quale a noi summamente è a cuore, et [illegible]
[illegible] el summo desiderio nostro [illegible]
adimpire quello cognoscemo esser proficuo
al Stado nostro.

Dat. in nostro Ducali Palatio die xxviii febr.
Ind. xv.a 1497.

Augustinus Barbadico, Dei gratia dux Venetiarum
Nobili et sapienti viro Joanni Mauroceno de suo
m[illegible] locumtenenti Patrie Foriiulii [illegible] tratto, ne [illegible]

stai intendere quando .... & ... del ....
particolarmente ne hauete discorso, per la
Fabrica del luoco n(ost)ro di Gradisca, li d(ett)i
termini ne quali essa si ritruova, come
richiesta del m(agnifico) Giacomo Contarino. ...
auanti hora ne ha porgetta la dispos...
... verso le ... et quelli ... ha...
... secondo la ... nost...
per noi potemo se non grandem(en)te laud...
et commendar le ... ... in ...
cosi necessaria, et importante Fabrica, ...
qual desiderando nui, ... delle
... si reduca a perfettion ... le ...
nostri, ... et per ...
admetter, et accettar la richiesta dell...
Contarino, ... d(ett)i li altri Vinti Cauador...
Trenta sotto cauadori con li d(ett)i Vinti
murari, et diese maleanzi, et con
questa intention, accio al tempo debi...
el se troui con quelli sul opera, ...
notandoui nui hauer scritto alli
Rettori nostri di Bressa in bona form...
per el dar d'una paga alli soprad(ett)i ...
al suo leuar de lì, come ... ...
ricercate; ... etiam subito ...
remo de altri danari, acciò non, si ...
a ritardar la detta opera.

Datum in n(ost)ro Ducali Palatio die ... Janu...

...

Indico Zella 9. 1497. Accedasi febr. 1598.

Marinus Grimano Dei gratia Dux Venetiarum etc.
Nob. et Sap. viro Joanni Mocenigo de suo mandato
Superin.ti Palmae fortitudinis. Gratissimae nobis
fuerunt litterae vestrae datae 18. Februarij
prox. elapsi, quibus non minus prudenter
et circumspecte, quam copiose et atten-
dantis nobis significatis multa con-
cernentia salutem, et conservationem
istius Patriae, ex quo iure, ac merito
solertiam et diligentiam vestram, studium
quod assidue rebus nostris bene gerendis
prestatis laudabili more vestro, commendamus
et laudamus: Perplacuit nobis praeterea
cognoscere, quod statueritis mittere fidelem
ingeniarium nostrum Jacobum Contarinum
ad revisionem, et diligentem examinationem
provisionum, quae iudicatae fuerint ex-
pedientes in importantissimo loco isto
Palmae: Eidem igitur imponetis, ut
accuratissime cuncta perquisita ex-
aminet, tam scilicet provisiones nec-
essarias, quam summam pecuniarum quae
fuerint ad id necessariae, et cum redierit
vestris litteris nobis particulariter, et
distinctam notitiam dabitis ut modum
postea dare possimus deveniendi ad

9051

officiale[m] ... re[s] incommoda ...
De penuriis autem, q[ua]s [pre]dicta
uestras ... ...
sunt ...
Dat[um] in n[ost]ro Ducali Palatio die xv° martii Ind. ...
1498 —

Ligurum ... Lodovicus ... Dei gr[ati]a Dux ...
Nobili et ... n[ost]ro Joanni Malgoreno ...
suo mandato Locumtenenti Patrie Fori...
... dilecto salutem, et dilectionis ...
Venit ad Nos ... uestro ... ...
... n[ost]r[u]s Jacobus Galerinus ...
... quem ...
nis nostris ... Rauenna ...
istuc accedere sollicitauimus, ...
importunauimus, qui ...
importantissima fabrica nostra ...
et ... uestris ... ...
... : Cum ergo ad uos ueni...
commendamus uobis plurimum, ...
gratabitis ipsum in ... ...
eum pertinentibus bene ... ...
... ...
uestrum, quod causam habeat bono
animo operam suam ... ...
fabrice ... ...

ingenio suo invigilantur, et sollecitudine diacant: Vos etiam non remabitis, pro de luitis continuè dictos fabricam sollecitari ad opus infatum celeriter perficiendum, quod nobis summoperè cordi est, et absolutionem percupimus: providendoque eidem de tempore in tempus de his quae ipsi fuerint necessaria ut promisistis corde, et animo solecitari prosecutionem fabricae. etc.

Dat. in nostro Ducali Palatio. die XXI Ianuarij Indictione [illegible] M. CCCC.° LXXXXVIII.

1498

Ottaviano Contrino Canc.^r d'Alvise Giustiniani Senatore commissario per la Republica di Venetia sopra le differenze et uertiuano con l'Archiduca Ferdinando d'Austria per occasione di confini nelli Territorij di Feltri, et di Cadore l'anno 1582, rogò li instromenti di conuentione et compositione fra questi Prencipi: Fu huomo litterat.^mo Historico, e Poeta et ha lasciato molti scritti, et si uedono alle stampe.

1506

Giorgio [illegible] fu ancor letterato. Scrisse
in versi heroici latini, et si vedono alla
stampa l'origine, e fatti della Casa de M.
Memmo et Dori di Venetia, et in versi
esametri e pentametri latini [illegible]
arme, e sua vittoria, et Daniel Antonini
ottiene al Fiume Lisonzo, al tempo della
guerra, et Leobino Venetiani con [illegible]
sotto Gradisca, l'anno 1616, e nel [illegible]
toccò con i seguenti versi, come quella
fortezza era stata fatta e construtta col
consiglio e parere di Giacomo Ghirardi
[illegible] Piovano.

Veni cum [illegible] solo, quod parva Gradisca
Sit [illegible] fluvio, moenibus, arce, [illegible]
Nam fuit in furcas olim constructa [illegible]
Ghirardi Pioani, consilioque meo.

1602. Giorgio Contrino [illegible] nella Raccolta:
- [illegible] latina [illegible] d'Italia
[illegible] Niccolò Contarini [illegible]
[illegible] in [illegible] 1602

Ven. viri nri Karmi salutem. Decrevimus spiritus sto Ducti die omnium sctorum mi nram o-
solemniter in Aquilesen. ecc. nra celebrare quibus solennitatibus et primitiis nris cupimus fi-
lios nobis dilectos interesse ut sicuti nos sacrificium ipm pro nobis et filiis nris Deo immortali
offeremus ita et ipsi patres pientissimum Deum et divum mrum valeant exorare ut ea pm sa-
crificii tunc primitiæ a nobis oblatum velit pro infinita sua pietate grate suscipere. Unde di-
vina bonitas infinita nos sti summe dignetur omnium nrum gressus dirrigere in viam sa-
lutis et pacis. Et sit ipsi nobis iucundum ut sptas Rx tias v taq filii nobis Karmi huius nri sa. nre
prime solennitatibus pntes esse ent. Quare eas Rogamus ut velint huic desyderio nro sa-
tisfacere. quos caritate eo pacto possimus nos una cum filiis nris in Dno tota mente letari.
Bene valete in Dno. Dat. L. ex civit. Aus. Frig. die xxii oct. 1498

9051

Venerabilib[us] viris · D · Decano,
Capl[o] · et Canonicis ec[clesi]e [illegible]tinen[sis]
nobis dilect[is] [illegible] :

1498

Invitatur Capl[ul]um [illegible], ut velit assistere
p[rim]e missae celebrandae ab Ill[ustrissi]mo Card[ina]le Car[dina]le
Grimano in Civitate Aquileiae

[illegible] A[illegible] miser[ati]one [illegible] Aquilegien[sis]
P[re]sbr[Card]: Car[dina]lis Grimanus et Patria[rcha]

R

Segni ~~telegrafici~~ di fuoco se di notte, di fumo se di giorno e di colpi di bombarda per avvertire [illegible] e Taglie, dell'avvicinarsi dei Turchi e [illegible] al monte di Medea".

Stampata in Udine 1890 [illegible] Tilotti - Dott. Contarnetti

[illegible] et [illegible] alla velocità ~~et~~ [illegible] per [illegible], [illegible]

[illegible] e la [illegible] del nostro Logotenente, con la deliberatione [illegible]

[illegible] dallo Parlamento della Patria [illegible];

30

Prima se dabia et tenuti sia li infrascripti nominati Signir [illegible]

[illegible] chiamata la Seguranza, la qual se die metter [illegible] de notte

[illegible] avanti; secondo farà Udene et durar [illegible] fin alla terza hora [illegible] notte

[illegible], [illegible], [illegible], Udine, Morugo, Vilcapon, Maniago, [illegible],

[illegible].

[illegible] et [illegible] se debia [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] deputadi;

[illegible] [illegible] tutti li preanominati che poi, i doge cavo a Udene

[illegible] l'altro, che meio e più facilmente [illegible]

[illegible] quelli segni seranno posti et [illegible] quelli far quelli medemi

[illegible] quelli [illegible] [illegible] detto;

[illegible] in [illegible], se farà [illegible] lumiere de fogo separade [illegible]

[illegible] al segno tutti quelli è stato comandato, [illegible] in ordine con [illegible]

[illegible] apparechiadi [illegible] appresentarse [illegible] cavo posto;

[illegible] quello serà cavo deputado [illegible] lo [illegible], faza a saver a tutti

[illegible] a lui, sotto gravissima pena posta in lo Parlamento;

[illegible] ~~[illegible]~~ lumiere de fogi posti li quali se diè metter separadamente con

[illegible] [illegible]carda, cadauno cavo de Cernede [illegible] facto con li [illegible] lui

[illegible] se metta [illegible] al monte de Medea con le soe arme, et tutti quelli

[illegible] far taie, [illegible] che questi de qua del Taiamento da esser

[illegible] loro in spatio de 24 hore, quelli [illegible] del Taiamento in spatio [illegible] hore

[illegible] pena metude in lo Parlamento.

[illegible]

[illegible] è posto de far questi segni, vedendose [illegible] in li lochi nominati,

[illegible] separadi, cadauno da [illegible] se debiano avisar et far

[illegible]

[illegible]

[illegible] 57

dar aviso da locho a locho, come doi fumi siano visti et fatto aviso, se debia metter li capi soi et li soi alli capi deputadi et altri che [illegible] taie, in ordene con le [illegible], et vedendosi tre fumi con tre tras de bombarde, ognuno (de) comandati [illegible] in via et andar al ditto mont[e] [illegible] con alguno de questi [illegible] nominati over altri non haves[se] visto ne oldido tra de bombarde, como se porà veder per el non r[e]sponder di segnali, [illegible] mandar [illegible] et [illegible] de li altri sopraposti, siano tegnudi de creder et dar fede a que[lli] de li soprascripti che diseno haver visto et inteso li segnali;

Denotando che cadauno de li soprascripti nominati al secondo segno [illegible] de dì come de notte, mande uno de li soi verso Udene ad avisar [illegible] hanno visto el segno et come hanno dato aviso a tutti da logo a log[o] se debia metter in arme.

Item se debia tegnir apparechiato uno messo a Valvason, uno a Sancto Vido, uno a Spegimbergo a cavallo et cadaun de questi possa mandar a sollicitar tutti de là del Taiamento, et a quelli tal messi sia dada piena fede;

Item che tutti li altri lochi et castelli dove seria comandato, debia [illegible] guarde de li lochi soi de dì et de notte andar mutando come a lor[o] [illegible] purche siano metudi homeni de intelletto et non putti et matti [illegible] che secondo che quelli vedaranno doi fumi de dì et doi lumiere [de] fogo da notte, debia risponder con doi fumi over fogi et dar noticia [illegible] [tu]tti soi, et visini debia aparechiar le arme; et se vedaranno tre f[umi] et oldiranno tre botti de bombarda de zorno et de notte tre lumiere de f[ogo] con tre botte de bombarda, simelmente facia quelli segni al manco de fumi [et] fogi, secondo serà de dì over de notte, et se non haverà de risponde[r] botte de bombarda over schiopetti, facia dar a bocha aviso a li [illegible] a tutti li convicini con le arme se drezi al monte de Medea, intendando [illegible] Cavi et cernede sottoposti a quelle et da quelli fanno taie.

[Fortunizi R. Arch. di Stato in Venezia, Vol. 648. fol. 64 or.]

35

+

Augustinus barbadico dei gratia dux venetiarum etc.
Nobilibus et sapientibus viris Antonio Lauredano equiti
de suo mandato locumtenenti patrie fori Julii et successo-
... fidelibus salutem et dilectionis affectum
... ut fidelem compatriotam nostrum
... no nomine venerandi Capituli Civita-
... r nicolaum nomine ipsius Capi-
... ntia esse admissa contra illos ve-
... nicos et homines suos, tam
... firmatis per virum N. Aloysium bon-
... r eiusdem potestatem illius civitatis
... ris hominibus suis, qui in prohi-
bendo quod non possint incidi certa ligna pro eorum
usu in montibus dictis contra jurisdictionem
et consuetudines suas, qui quidem potestas nullo
habito respectu infringere et violare gerit jura
predicti veni. Capituli, cuius vos saepius eidem suprascriptis
ut ab huiusmodi inconvenientibus desisteret, quod
nobis molestum profecto fuit audire, unde volentes
ullo modo co. mane [illegible] inconvenientia patrari
contra predictum capitulum, volumus et vobis mandamus
quatenus eundem q. aloysio nunc potestatem civitatis, ut ad vos ve-
niat et audito eo una cum nuncijs dicti Capituli, si
repereritis ipsum potestatem contra jurisdictionem ipsorum Cano-
nicorum et contra aequum et bonum aliquid fecisse, vo-
lumus ut nostro nomine eum moneatis debeatis
ulterius quidem gravioribus et atrocibus, ut desistat
molestare predictum Capitulum, seu homines suos,
quinimmo dimittat illos pacifice uti et gaudere

dar aviso da locho a locho, come doi fumi siano visti et fatto aviso, se
debia metter li capi soi et li soi alli capi deputadi et altri che sa
taie, in ordene con le soe arme, et vedendosi tre fumi con tre tra. de
bombarde, ognuno (de) comandati se metta in via et andar al ditto ...
Et in caso fosse che alcuno de questi sopranominati over altri
visto ne oldido trar de bombarde, como se porria veder per ...
responder di segnali, debi mandar de subito soe messe et q...
de li altri sopraposti, siano tegnudi de creder et dar fede
de li soprascripti che diseno haver visto et inteso li segnali;
Denotando che cadauno de li soprascripti nominati al secondo segno
si de dì come de notte, mande uno de li soi verso Udene ad advisar
hanno visto el segno et come hanno dato aviso a tutti da logo a logo
se debia metter in arme.

Item se debia tegnir apparechiato uno messo a Valvason, uno a Sancto
Vido, uno a Spegimbergo a cavallo et cadaun de questi possa mandar a
sollicitar tutti de là del Taiamento, et a quelli tal messi sia dada
piena fede;

Item che tutti li altri lochi et castelli dove seria comandato, debia le
guarde de li lochi soi de dì et de notte andar mutando come a lor ...
purchè siano metudi homeni de intelletto et non putti et mattti
che secondo che quelli vedaranno doi fumi de dì et doe lumiere de
fogo da notte, debia risponder con doi fumi over fogi et dar noticia a
tutti soi, et visini debia aparechiar le arme; et se vedaranno tre fumi
et oldiranno tre botti de bombarda de zorno et de notte tre lumiere de fogo
con tre botte de bombarda, similmente facia quelli segni almanco de fumi o
fogi, secondo serà de dì over de notte, et se non haverà de risponder
botte de bombarda over schiopetti, faci dar a bocha aviso a li soi o
a tutti li convicini con le arme de drezo al monte de Medea, intendendo i
Cavi et cernede sottoposti a quelle et da quelli taie.

[... Fontanini ... in Venezia, Vol. 648. fol. 64 ...]

35

+

Augustinus Barbadico dei gratia dux Venetiarum etc.
Nobilibus et sapientibus viris Antonio Lauredano equiti
de suo mandato locumtenenti patriae Fori Julii et successoribus
suis fidelibus dilectis salutem et dilectionis
affectum. Audivimus fidelem compatriotam nostrum
Gregorium de Bertholino medicum Veronensem Capituli Ecclesiae
Aquileiensis graviter molestatum nomine ipsius Capituli
multa inobedientia esse commissa contra illos ve-
nerabiles canonicos et homines suos, tam
vicepotestatem quam ultimate per virum N. Aloysium Bon,
dominio nostro [illegible] potestatem illius civitatis
tam in carcerandis hominibus suis, quam in prohi-
bendis quod non possint metere [illegible] pro eorum
usu in [illegible] contra iurisdictionem
et consuetudines suas, qui quidem Potestas [illegible]
habita [illegible] instigatione et [illegible]
Capituli [illegible] quibus [illegible] etiam [illegible]
[illegible] desistunt, quod
nobis molestum profecto fuit audire, unde nollentes
ullo modo [illegible] patrem
contra predictum Capitulum, volumus et vobis mandamus
quod etiam cum Aloysio nostro potestate [illegible], ut ad vos ve-
niat et audito eo una cum nunciis dicti Capituli, si
inveneritis ipsum potestatem contra iurisdictionem ipsorum Cano-
nicorum et contra aequum et bonum aliquid fecisse, vo-
lumus ut ratio [illegible] eum monere debeatis
[illegible] quidem gravioribus et atrocibus, ut desistat
molestare predictum Capitulum, seu homines suos,
[illegible] dimittat illos pacifice vivere et gaudere

jurisdictionibus et indultis suis iam omnibus plene
servatis, si vero presumpserint illos turbare con
memorationes et ordines vestros, sentiet quoniam
nobis, quoniam de opportunum remedio prov
bimus. Has autem nostras in actis cancellariae
ad futuram memoriam registrari fecimus, et pro
restitui. Datum in nostro ducali Palatio die
Januarii. Indictione quarta millesimo quingentesimo

A. Urgo — Nobilibus et sapientibus viris Ant.o Laure
equiti Coadiutori nostro Potestati et successori

Hippolytus Marmor... Cancellarius ducalis cancellariae
suprascriptas litteras ex originali registro in scripturis
ducalis cancellariae per alium fidum exemplatas
et signo suo tabellionatus corroboravit in fidem

[illegible]

1500
11. Janner,
Aquileja

Ad fauorem Rdi Capli aquilejen
Contra Potrum ciuiiicti et alii
litterae Ducales anni 1500

1500 23 Novembre. Udine. Il patriarca di Aquileja Cardinale Domenico Grimani concede al Comune di S. Vito un mercato in ogni venerdì della settimana.

Marcus de Mapheis artium et decretorum Doctor, Canonicus Cenetensis

Va fratte amantissimo / Di questi zorni me haveti scripto dui o tre volte dala [illegible] Se. Simeno de Raynoctis · io li [illegible] pochi zorni sonno · onde me meraveglio molto · credo per che l'habbia receuuto · vui i le vostre letter no me haute adviso del facto del formento [illegible] haveti [illegible] unq. io [illegible] me advisate se no torno presto [illegible] ricomandarete da mia parte [illegible] che dica ad quel sodomitico e poltrone de prete [illegible] habbia uno procuratore et dui advocati [illegible] sia solo [illegible] ho speranza [illegible] per [illegible] advocati [illegible] etiam haver · 2 · over 3 · advocati e mi nessuno · [illegible] pur [illegible] la [illegible] la perse e cosi spero che la perdera per chi defende el torto presto se [illegible] ne [illegible] respondere al primo de septembrio se io vengho son contento [illegible] no mai [illegible] li perdi li perra danno e se vencera li perra piu danno · [illegible] dio ha [illegible] · dite pure allo [illegible] che dica al prete che io sonno uno trombecta deli soi vitij [illegible] come l'ho facto cognoscer adveder per uno poltrone et spero farlo cognoscer ad Venezia per uno poltrone e ladro, [illegible] quanto piu durara la nostra lite piu li parra [illegible] vituperio [illegible] ad mi no mi po far pezo [illegible] spero far li pezo che no ho facto ad lui per lo advenire [illegible] procuratori e advocati [illegible] spero li retornaranno in suo vituperio · [illegible] el fin farra el tutto no altro [illegible] libri [illegible] insieme · Vale [illegible] · Venetijs die · 25 · augusti 1503

Nicolaus [illegible]
[illegible]

pro mercatu electum dictis diebus prout ipsis districtualibus adtunt vendibilia seu venalia huiusmodi generis, ordinates quod singulo quoque die Veneris tertia pars districtualium predictorum teneantur conducere

[illegible]

(5_0 5T)

1500
11. Jänner,
Aquila

Spectabili viro Ser Troylo
Savorniano maiori suo hon.

Tom.
Utini

II

1405 28 Novembre. Udine. Il patriarca di Aquileja cardinale Antonio Gaetani concede al comune di S. Vito un mercato in ogni venerdì della settimana.

Marcus de Mapheis artium et decretorum Doctor, Canonicus Cenetensis
pro Reverendissimo in Christo patre et d. d. Domino miseratione divina tituli
s. Marie presbitero Cardinali et Patriarcha Aquileiensi dignissimo
in spiritualibus et temporalibus Vicarius generalis Spectabili Domino
Capitaneo, Potestati et Consilio Terre sancti Viti iurisdictionis in
temporalibus Patriarchatus Aquilegiensis Salutem in Domino ac
Altissimi gratie bonorum multiplicatione.

Fuit nobis expositum per nobilem ser Bernardinum Cesarinum
concivem vestrum ac a vobis nuntium specialiter deputatum prout litteris
vestris ad nos directis insimul cum ser Gaspare Gracher pro
augumentatione bonorum dicte Terre sancti Viti ac etiam
quomodo districtualium ac subditorum Rev.^mi d. Patriarche
in dicta iurisdictione nonnullas provisiones ~~facientes~~ facere, quas diligenter
consideravimus et quas vidimus in beneficium et comodum vestrum
eorumque huiusmodi districtualium cedere, decrevimus, et prout ~~decretumque indicate~~ im par
requisiti fuimus, auctoritatem nostram ordinariam decretumque
iudiciale impartimur ad maius rei huius robur et firmitatem.

Tenore igitur presentium concedimus ut singulo die quoque Veneris
possit fieri in Terra sancti Viti in loco ad id decenti Mercatus publicus
ad quem teneantur districtuales blada, vina, ligna aliasque res
ad hominum usu necessarias conducere seu portare ad dictum locum
pro mercatu electum dictis diebus prout ipsis districtualibus adsunt
vendibilia seu venalia huiusmodi generis, videlicet quod singulo quoque
die Veneris tertia pars districtualium predictorum teneantur conducere

predicta bona ad mercatum, videlicet que habent ad vendendum
in quod fiant diem qua unusquisque teneatur ad mercatum
cum bonis vendendis convenire quousque captum fuerit
et augmentetur ~~in augum~~ numerus venientium, et taliter non sit necessaria
aliqua huiusmodi preceptio. Et quia nolumus homines pluries
aliqua occasione a suis negotiis distrahi presertim agriculture,
decrevimus ut Iudicium quod solebat die Sabbati reddi, ad diem
Veneris que de se est ad mercatum deputata ~~transmutetur~~ transmutetur ut
una die et eadem mercatus ac Iudicii negotium peragatur.
Committentes vobis facultatem istas tertias partes dividendi
ne quempiam lateat dies sue negotiationis, et eliminata
confusione ordo cuncta rite disponat. Volentes hec omnia voce
preconia innotescere ac annuntiari locis et temporibus congruis
universo populo dicte ditionis, parati nihilominus si que
circa huiusmodi fuerint melius reformanda ac decernenda
unoquoque eorum quos presens tangit negotium audito
et reformare ac decernere.

In quorum

Datum Utini die 28 Novembris 1505

Dall'Archivio patriarcale di Udine Vol. XXIII Mandatorum fol. 624

38

In Christi nomine, amen. Anno Nativitatis eiusdem millesimo quingentesimo sexto, Indictione nona, Die martis septimo mensis Aprilis. Actum Utini in contrata [illegible] in Domibus habitationis sp. lis et preclari Iuris Doctoris Dni Francisci [illegible] de Tulmetio civis Utini, presentibus ipso sp. D. Francisco, Item Egregiis ser Christophoro Lancil notario de Tulmetio, ser Troilo de [illegible] florentino Utini habitante, ser Paulo montis q. [illegible] Monte de Utino, et m.° Nicolao [illegible] q. Dni [illegible] Sartoris et de Utino testibus ad hec vocatis specialiter et rogatis. Quoniam olim Ex.mus D. Daniel de Carlevariis Canonicus Civitatensis tenebatur in Ducatis quadringentis nobili ser Hieronymo de Puppis filio [illegible] ser Baptiste de Civitate austrie pro resto Dotis mille Ducatorum [illegible] ipsum D. Danielem pro qua [illegible] D. Daniel tradidit [illegible] eius neptem. Item de Ducatis [illegible] pro Dicta Dote et ultra Dona [illegible] habitationis et bonis mobilibus [illegible], et Defuncto Dicto D. Daniele [illegible] possessionem Dictis Dominus [illegible], et tamquam Creditor Dictorum [illegible] vestium et singulorum [illegible] et Bonorum existentium in corpore [illegible] appr[illegible] orta fuisset lis [illegible] ac ser Leonardum de Carlevariis [illegible] Dicta Bona sibi restitui tamquam [illegible] Germani fratris Dicti q. Dni Da[illegible] [illegible] Hieronymus recusabat restitutionem Dictas Domus [illegible] heredibus. Et e contra dictus ser Hieronymus [illegible] sibi Donata Bona autem [illegible] et res mobiles [illegible] prius fieret sibi satis ab ipsis heredibus [illegible] de Credito [illegible] restitui [illegible] prius [illegible] et [illegible] Ducatis vigintiseptem impensis in funere Dicti D. Danielis [illegible] et ultra alijs pecuniis pro [illegible] solutis [illegible] pro Decimis Camere fiscalis [illegible] et [illegible] in offerendo et ministrando in [illegible] nullis Creditoribus pro eorum mercede in [illegible] et ut Dignosci posset an plus esset in [illegible] pro eodem D. Daniele. Et [illegible] Creditor Dictus ser Hieronymus hereditatem pacta eundemque [illegible]. [illegible] fuit ad instantiam pactorum [illegible] Iam [illegible] mensibus elapsis [illegible] Civitatem [illegible] sp. lis D. Franciscus de Tulmetio Doctor [illegible] eorum [illegible] Civitatem austrie pro videndis et estimandis Dictis bonis hereditariis, cum ut [illegible] Hieronymum [illegible] iuramento astrinxit [illegible] Hieronymum [illegible] Dictum q. Dni Danielis [illegible] ser Baptistam [illegible] et [illegible] famulam Dicti q. Dni Danielis [illegible] ostendendum quis et qualia bona erant apud eos [illegible] palam sibi et ostendendum [illegible] fuissent Dicti q. Dni Danielis [illegible] Coram Dictis testibus [illegible] scripturis iuravit ad sancta Dei [illegible] notarius [illegible] ser Hieronymus [illegible] Evangelia [illegible] dicta Bona Et tandem [illegible]

Puppi Carlevarii

1506 4 Aprile Udine. Compositione tra il [illegible] Gerolamo Puppi [illegible] di Galliano [illegible] del q.m Daniele de Carlevarij Canonico di Cividale, coi fratelli di questo, per l'eredità di esso.

V. t. Frmelle Porzio

1506

autentica atti
li Francesco Dor:
odaro figlio dt.
Bortolamio di
lle da Udine.

38

In Christi Nomine amen. Anno a Nativitate eiusdem millesimo quingentesimo sexto
Indictione nona. Die martis septimo mensis aprilis. Actum Utini in contrata Dominorum
in Domibus habitationis sp.lis et praeclari iuris Doctoris Domini Francisci Janisii de Tulmetio
Civis Utini. presentibus ipso sp. D. Francisco, Item Egregiis ser Christophoro Lancil
notario de Tulmetio, ser Troilo de Albertis florentino Utini habitante, ser Paulo Montis
q. ser [illegible] Montis de Utino et magistro Nicolao helonio q. Domini Bartoris et de Utino testibus
ad haec vocatis specialiter et rogatis. Quom olim Ex.mus D. Daniel de Carvianus
Canonicus Civitatensis tenuerat in Ducatis quadringentis nobili ser Hieronymo
de Puppis filio nostro ser Baptiste de Civitate austriae pro resto Dotis mille Ducatorum
eidem promissis et constitutis per ipsum D. Danielem tempore quo dictus D. Daniel tradidit
nuptui Consorti ser Hieronymo Dominam Galliam eius neptem. Item de Duabus
vestibus et alias singulis eidem promissis ultra dictam Dotem et quas ultra Dona
tione ipsius iugalibus factam de Domo sua propriae habitationis et bonis mobilibus
in ea existentibus prout in pactis Dotalibus continetur, et Defuncto Dicto D. Daniele
praefatus ser Hieronymus tamquam Donatarius apprehendisset possessionem Dictae Domus
et quorundam bonorum mobilium in ea existentium, et quas tamquam Creditor Dictorum
Ducatorum quadringentorum pro resto Dotis ac Dictarum vestium et singulorum ap
prehendisset possessionem infrascriptorum Redditum et Bonorum existentium in corpore
hereditatis Dicti D. Danielis, Ob quam apprehensionem apparet orta fuisset inter
et Controversia inter ser Benedictum et q. ser Barth.m ac ser Leonardum de Carvianus
de Cormonis fratres Dicti q. Domini Danielis petentes Dicta Bona sibi restitui tamquam
veros heredes. et e contra dictus ser Hieronymus recusaret restituere Dictas Domum
et res mobiles eo quod fuissent sibi Donatae. Bona autem hereditaria re
cusabat restituere nisi prius fieret sibi satis ab ipsis heredibus in de Credito
a quo de, et de Ducatis triginta sex impensis in funere Dicti D. Danielis
et quibus de alijs pecuniis per eum solutis [illegible] pro Decimis Camere fiscalis
et [illegible] in offerendo et ministrando in
[illegible] nullius [illegible] per eorum mercede in offerendo et ministrando in
[illegible] per eodem D. Daniele. Et ut Dignosci posset an plus esset in
[illegible] Dicto ser Hieronymum
hereditate pacta [illegible] fratres iam [illegible] mensibus elapsis
[illegible] ad instantiam pactorum fratrum [illegible] eorum [illegible] ac Civitatensis
Sp.lis D. Franciscus de Tulmetio Doctor [illegible] Dictis bonis hereditariis, cum ut
austriae [illegible] videndis et estimandis Dictis bonis hereditariis, cum ut
[illegible] sub iuramento astrinxit [illegible] ser Hieronymum [illegible]
[illegible] Dominam helenam famulam Dicti q. Domini Danielis
ser Baptistam eius patrem, et Dominam helenam [illegible] bona erant apud eos
ad propalandum sibi et ostendendum quae et qualia bona erant apud eos
[illegible] fuissent Dicti q. Domini Danielis prout [illegible] Coram Dictis testibus
[illegible] notario [illegible] ser Hieronymus [illegible] scripturis iuravit ad sancta Dei
evangelia [illegible] propalasse dicta Bona. Et tandem facto

[illegible] autentica dtta
di Francesco Por
cardaro figlio dt.
Bortolamio di
[illegible] da Udine.

Calculo computum fuit bona ipsius hereditatis esse longe supra oneris ... et estimationis quod esset creditum dicti ser hieronymi. Et ppterea ab inde citra
cessatum fuit a lite inchoata quae constat in actis mei notarii infrascripti
sub tempore inire componendi, et tandem statuta fuerunt dies et locus
conveniendi simul ad ipsam compositionem concludendam. Hinc est
quod constituti ibidem ser Leonardus unus ex ipsis fratribus de Carlevariis pro portione
sua, et domina Comina uxor relicta q. ser Bartholomei fratris dicti ser Leonardi, et
ser Bap.ta Thomae notarius de Tulmetio tutores filiorum pupillorum dicti
ser Bartholomei pro alia eorum portione ex una, et prefatus nob. ser hier.
de quppis ex alia mediante interpositione et consilio M.ci et Gnosi D. Jann
Somorgnini Doctoris q. clar.mi D. Nicolai Equitis, et Sp.lis Domini Fran
de Tulmetio ppti ad infrascriptam compositionem Transactionem et contractum
pervenerunt, quia in primis ambae partes recesserunt a pactis litis pre
Deinde viso et consyderato, quod stante instro constitutionis dotis et aliorum
de quibus, et quod stante instro celebrato inter dictum q. D. Danielem ...
et spectabilem ... Doctorem D. Barth.um de nordys ex alia in quo dictus ...
Daniel paulo ante eius obitum proprio ore cofessus fuerat se esse debitorem
ducatorum quadringentorum eidem ser hieronymo ex causa dotorum, negari
non poterat eundem ser hieronymum esse creditorem dictae quantitatis et ...
... iur.to ei delato per me notarium infrascriptum ser hieronymus ...
et afirmavit esse verum. Et e contra, facta extimatione certorum ...
iudicia bona hereditaria ex quibus eos ... non ascendere ad dictam quantitatem
quae sunt infrascripta v3. unum livellum novem stariorum frumenti solvendum ...
... ser hieronymum Sallum cum pacto francandi. Unum livellum
stariorum duorum frumenti et duarum gallinarum debitum per Commune Brassam
Unum livellum stari unius frumenti debitum super una domo per N. ... arm...
Unum livellum unius stari frumenti debitum per Cettonum super una domo.
Unum livellum unius stari frumenti debitum per petrum de Moymaro. Unum
livellum unius stari frumenti debitum per Antonium ... Unum ...
unius stari frumenti debitum super una domo per N. ... Inghisam, Unum
livellum stariorum quattuor frumenti et congiorum trium vini debitum ...
... de Buttrio. Et unum livellum stariorum duorum frumenti ...
per Commune Ragonea. Tandem dictus ser Leonardus et ... domina
Comina ac ser Bap.ta tutores dictorum filiorum ser Bartholomei ...
in solutum tradiderunt per duabus partibus dicti creditoris ...
duas eorum partes et portionem dictorum bonorum et hereditatis ...
Danielis ... et posita in ... fori ... et ... in Carnia ...
et ... proptorum per dictum ser hier.mum ... obitum dicti q. Dni Danielis ...

Domino Corrado et transferendo p[er] se et eorum heredes eidem D. Hier[onym]o reci-
pienti p[ro] se et suis heredibus Dicta bona et redditus et eorum poss[essione]m et
omnia Jura ipsis quomodocumq[ue] Competentia. Quibus quidem D. Leo[nar]do
pt Tutoribus p[re]fatus D. Hieronymus Contemplatione et pro bonis
pozodi Dnorum Antonij et Francisci asseruit et Dare promisit p[ro]ut
infrascriptum v[idelicet] libras soldorum Ducentas inter scilicet Leonardo
et Contu antedictos pupillos. Item staria Duo frum[en]ti et staria Duo
Siliginis. Intelligen[do] scilicet q[uod] Dictus D. Hieronymus d[ebea]t Dare
Teneatur singulo eorum Ducatos quinq[ue] et reliquum in tot bladis et
vino ad p[re]tium Commune quo vendit[ur] in Contrata. Et quia in Dicta
hereditate inventi fuerunt pironi argentei undecim et scutellaria
Tres ... vnius ponderis, Item Crateres sive Tacie argentee
Due parve, et una Cocleria argentea que om[n]ia possunt esse
vncearum triginta trium vel xxxiiij. Item vnus annulus signatorius
sine gemma valoris Ducatorum trium, Item tapeta tria valoris
Ducatorum Decem, Aulea sive Razi Duo valoris Ducatorum quattuordecim
Spallerie Tres valoris Ducatorum quinq[ue], Item certi panni linei in
vna Capsa, qui ut Retulit p[re]fatus D. Francis[cu]s, Dicta Dna helena
formula Juravit q[uod] omnia fuisse in Domo tpr Radtorum Dotalium
in bonis Ducatorum quindecim, Erat Controversia inter Dictas partes
Item Dicte res et bona Deberent eidem D. Hier[onym]o vigore Dicte Dona-
tionis bonorum mobilium in Domo existentium, Dicti Tutores et ...
Cesserunt Dictis iuri et Controversie, et Contenti remanserunt q[uod] Dicte
res et bona Compensarentur in bonis mobilibus, et Cederent D.
quando adeo attenta Donationi Dicti D. Hieronymi, Cedendo ei
omnia Jura eorum si quod in illis haberent. Attento et q[uod] redditus Dicti
D. Hieronymi longe excedebat valorem p[re]fatorum Bonorum et redditum
in solutum Datorum, Item quia p[re]fatus D. Daniel Vincens
Donaverat unum Ducatum et livello solvi Debitum in ... D.
... Dicto q. D. Bartho[lomeo]
heredes Dominicus Dicti ... Dicta Donatio subsistat, et Dictus
frater suo, Conventum fuit q[uod] Dicta Donatio subsistat, et Dictus
Ducatus et livello Remaneat ... Dictis pupillis q. D. Bartho[lome]i.
Item quia Dicti fratres et nepotes de Carbonarijs seu alieni ex eis
p[re]tendebant habere aliquod Jus in bonis et Domo de
Manzano, Conventum fuit inter Dictas partes q[uod] tale Jus remaneret
integrum qualecumq[ue] sit Dictis fratribus et nepotibus de Carbonarijs

Calculo Computum fuit Bona ipsius hereditatis esse longe supra onera [illegible]
et extimationis quod esset Creditum dicti ser hieronymi. Et propterea ab inde citra
Cessatum fuit a lite inchoata quae constat in actis mei notarii infrascripti
Sub tempore Junii Componendo, et Tandem statuta fuit dies et locus
conveniendi simul ad ipsam Compositionem concludendam. Hinc est
quod Constituti ibidem ser Leonardus unus ex ipsis fratribus Carlevariis pro portione
sua, et Domina Comina uxor relicta q. ser Bartholomei fratris dicti ser Leonardi, et
ser Baptista Thome notarius de Tulmetio [struck: notarius] tutores filiorum pupillorum dicti
ser Bartholomei pro alia eorum portione ex una, et prefatus nob. ser hieronymus
de puppis ex alia mediante interpositione, et Consilio M.ci et Gen.si D. Jo.
Savorgnani Doctoris q. Clarissimi D. Nicolai Equitis, et Ex.tis Domini
de Tulmetio presentis ad infrascriptam compositionem Transactionem et Contractum
pervenerunt, quia in primis ambe partes recessurunt a pacto lite
Deinde viso et Considerato quod stante instrumento Constitutionis Dotis et [illegible]
de qua supra, et quod stante instrumento Celebrato inter Dictum q. D. Danielem ex una
et Ex.tem D. Doctorem D. Bartholomeum de nordys ex alia in quo Dictus
Daniel paulo ante eius obitum proprio ore Confessus fuerat se esse Debitorem
ducatorum quadringentorum eidem ser hieronymo ex Causa Dotis, Negari
non poterat eundem ser hieronymum esse Creditorem dicte quantitatis et [illegible]
[illegible] iur.to ei delato per me notarium infrascriptum ser hieronymus [illegible]
et affirmavit esse verum. Et e Contra, facta extimatione certa
dicta bona hereditaria et per eos petita non ascendere ad dictam quantitatem
quare [illegible] infrascripta [illegible]. unum livellum novem stariorum frumenti solvi[illegible]
tum per ser hieronymum Gallum Cum pacto francandi. unum [illegible]
stariorum duorum frumenti et duarum gallinarum Debitum per Commune [illegible]
Unum livellum stari unius frumenti Debitum super una Domo per Nicolaum [illegible]
unum livellum unius stari frumenti Debitum per Cittonum super una Domo
unum livellum unius stari frumenti Debitum per petrum de Moymaco. unum
livellum unius stari frumenti Debitum per antonium blanchi. unum [illegible]
unius stari frumenti Debitum super una Domo per Nicolaum Augustum, unum
livellum stariorum quattuor frumenti et Congiorum trium vini Debitum per
[illegible] de Buttrinico, et unum livellum stariorum duorum frumenti Debitum
per Commune Ragonee. Tandem Dictus ser Leonardus et prefata
Comina ac ser Baptista Tutores Dictorum filiorum ser Bartholomei Dederunt
in solutum tradiderunt per duabus partibus Dicti Crediti eiusdem [illegible]
Duas eorum partes et portionem Dictorum bonorum et hereditatis eius [illegible]
Dominicas positorum et positarum in prima foriiulii et [illegible] in Carnia [illegible]
et redditum preteritorum per Dictum ser hieronymum ab obitu Dicti q. Domini Dominici

Dividendo, cerando et transferendo pro se et eorum heredes eidem domino Hier.mo reci-
pienti pro se et suis heredibus dicta bona et redditus et eorum possessionem et
omne jus ipsius quomodocumque competens. Quibus quidem domino Leo do-
et Tutoribus prefatus dominus Hieronymus contemplatione et per vim
posendi dominorum Antonij et Francisci augent et dare promisit per eum
infrascriptum videlicet libras soldorum ducatus, centum scilicet Leonardo
et centum an dictis pupillis. Item staria duo frumenti et staria duo
siliginis. Intelligendo scilicet quod dictus dominus Hieronymus dictum prout dare
teneatur singulis eorum durante quinque et reliquum in tot bladis et
uno dicti prout commune quo vendetur in contratis. Et quia in dicta
hereditate inventa fuerunt pironi argentei undecim et scleraria
tres seu vinum luvis ponderis, Item crateres sive tacie argente
due parve, et una columnaria argentea quae omnia possunt esse
valoris vigintitrium videlicet xxxiij. Item unus annulus signatorius
sine gemma valoris ducatorum trium. Item tapeta tria valoris
ducatorum decem aulea sive razi duo valoris ducatorum quatuordecim
spallerie tres valoris ducatorum quinque, Item certi pannorum lineorum in
una capsa, quae ut retulit prefatus D. Franciscus, ~~Dicta Dna~~ habens
formula juramenti quod omnia fuisse in Domo ipsius pastorum dotalium
ipsa in locis durant quindecim, Erat controversia inter dictas partes
ipsa in dictis res et bona debentes eidem domino Hier.mo ~~vigore~~ dicti dona-
tionis bonorum mobilium in domo existentium, dicti Tutores et eo.
cesserunt dicti in controversiis, et contenti remanserunt quod dicte
res et bona compensarentur in bonis mobilibus, et cederent, quod
quando ad eos attinet donationi dicti domini Hieronymi, cedendo et
omne jus eorum si quod in illis habet. Attento etiam quod realiter dicti
domini Hieronymi longe excedebat valorem ipsorum bonorum et redditus
in dotium datorum, Item quia prefatus D. Daniel viveus
donaverunt unum ducatum in uno livello sibi debitum in omnia per
heredes Dominici Beroni de Comelgiano et dicto q. domino Bartholomeo
fratri suo, conventum fuit quod dicta donatio subsistat, et dictis
ducatis et livello remaneat dictis pupillis q. domini Bartholomei.
Item quia pacta fratris et nepotes de Carbonarijs seu aliquis eorum
pretendebant habere aliquid jus in dictis bonis et mansis de
Monsano, conventum fuit inter dictas partes quod tale jus remaneret
integrum qualecumque sit dictis fratribus et nepotibus de Carbonarijs

Volentes p(re)fati Tutores p(ro) quanto attinet ad dictos p(upillos) ...
p(rese)nti Concordio, Transactioni et Contractui p(raedic)to ... [illegible]
Locumtenens ut s(upr)a n(ost)rum interponi auctem et Judiciale decretum
et ad h(uius)modi interpositionem decreti procurandam et firmandam
p(re)fati tutores eorundem pupillorum constituerunt procuratorem ... d. [illegible]
d. Talmitto ... p(rese)ntem et onus ipsum acceptantem cum pleno
et libero mandato in premissis etc. Que om(n)ia et singula in hoc p(rese)nti
Instro contenta p(re)fati d. Leonardus et D(omi)na Comina ac d. Bap(tist)a
Thomas Tutores quo s(upr)a no(m)i(n)e ex una et Hieronymus d(ict)i pupilli ex
alia p(ro) se eorumq(ue) heredes et sub obligatione om(n)ium et singulorum p(rese)n(tium)
bonorum mobilium et immobilium p(rese)ntium et futurorum refectioneq(ue) damnorum
om(n)ium et expensarum litis et extra ac interesse, remota om(n)i exceptione
Juris vel facti solemni stipulatione hinc inde interveniente
invicem promiserunt rata grata et firma habere tenere attendere
et plenius observare et in nullo penitus contrafacere dicere vel
venire p(er) se vel alios aliqua ro(ne) dolo malo ingenio vel
seu causa Jure vel de facto sub poena ducatorum quinque mille
minus quinq(ue) sol(idorum) venetorum parvorum: qua poena soluta vel
non, p(rese)ns tamen Instrum et om(n)ia in eo contenta obtineant p(ri)-
mum et p(er)petuum Robur.

Ego Franciscus porinus q. d. Barthei de puscoll(is) Utini, publicus Imp(e)-
riali auct(oritat)e notarius in(fra)s(crip)ti, rogatus scripsi, publicavi, publicavi(t)
subscripsi cum solito signo in fidem

Quoniam plerunq(ue) de fide et legalitate notariorum ...
variarum locorum dubitari solet: Id(ci)rco Nos franciscus
Venerio p(ro) Ser(enissi)mo et inclyto Du(cali) Do(minio) Venetorum etc.
Julij Locumten(ens): Cunctis p(rese)ntes lit(t)eras n(ost)ras inspecturis vel
visuris fidem indubiam facimus et attestamur
q(uod) franciscum porinum esse pub(li)cum legalem auctenticum
dignum ac matricula(tum) Utini not(ariu)m et hominem bone
et optime condictionis cuius scripturis pub(li)cis hic plena
condigna adhiberi fides et ubiq(ue) locorum merito adhiberi
in quorum fidem etc.
Utini die .4. m(en)s(is) septembris 1556

Joseph de radijs not(arius)
Canc(ellariu)s: Cancelle(riae)

1506, 9 Aprile. Aquileja. Il Vicario patriarcale concede licenza di ricercare i Corpi de' SS. Canziano e Canzianilla nella Chiesa de' SS. Giorgio e Canziano in Aquileja

Marcus de Maffeis artium et decretorum doctor, Canonicus ... patriarchatus et diocesis Aquilegiensis in spiritualibus et temporalibus Vicarius Generalis, Dilectis nobis in Christo venerabilibus DD. Plebano S. Cassiani et Hippoliti de Mitulo ... Baptiste Rectori Ecclesiae SS. Georgii et Cantiani de Rugulo Aquileiensis diocesis Salutem in Domino et nostrorum obedientiam mandatorum. — Expositum est nobis Corpora beatorum Canciani et Cancianille martirum sub altare S. Cantiani iacere humata nec cognita, super quo etiam quadam fama crebrescit, quapropter volentes super huiusmodi certiores fieri ne tantus thesaurus occultus iaceat et incognitus Christifidelibus, vobis committimus quatenus vocatis boni testimonii viris a numero octo vel decem locum ipsum fodi faciatis ubi Corpora Sancta predicta dicuntur esse et diligenter inquiratis dicta Ecclesia S. Canciani de Rugulo et si quidem inventum erit, ad nos diligenter perscribatis ut si quid erit veneratione dignum valeamus debito cultu et reverentia amplecti. In quorum fidem etc. Datum Aquileie die 9 aprilis 1506.

Registri Litterarum, Vol. XXIV, 69 t. Arch. Patriarc.le Udine.

in quorum fidem

Urini die 4 mensis septembris 155[illegible]

Joseph de Radis not.

Cons.r Comitatus

1506, 4 Decembre Udine. Il Signor Tomaso Candido per se e Consorti giurisdicenti in S. Pietro di Tavella presso Udine concedono salvocondotto a Tino di Udine ed a Giovanni Maria Mantovano di combattere insieme presso la Chiesa di S. Pietro di Tavella. (1).

...n Christi nomine amen. Ab eius nativitate Mi Quingentesimo ...xto, indictione IX, die veneris quarta Decembris. Actum Utini ... domo habitationis infrascripti concedentis sita in Cortina, pre... ...tibus Joanne Jacobi Laurentii de Gressoleto et Liberale de ...atrolapo Utini testibus adhibitis et rogatis et aliis.

...m nobili iuvene Ser Thoma de Candidis de Utino quondam Spectab. ...ilis D. Nicolai sedente etc comparuit Tinus Bertuli de Zuglano ...qualiter fuit diffidatus seu provocatus a quodam Cremonensi ... pugnam et armis dimicandum singulari certamine et acceptavit ...cumque elegit ad dimicandum in loco Ecclesie Sancti Petri de Tabella ...isdictionis dictorum Dominorum de Candidis extra Portam Gresani Utini. ...m propterea sibi salvumconductum concedi ut ibidem armis dimicandum ...gulari certamine per totam hodiernam diem et hoc ad evitanda scandala ...possent evenire ex parte ipsius Cremonensis modo assassinesco a parte ...tum. Qua instantia audita visaque animositate dicti Tini et habita ...nsideratione quod denegatio huiusmodi salviconductus ut plurimum generare ...nuevit periculosiores effectus quia concessio campi obstinatis ad unam ...litatem inter se publice viriliter inferendam, dictus Ser Thomas suo et fratrum ... Ser Johannis Baptistae de Candidis fratris sui patruelis nomine concessit ...licentiam et salvumconductum dicto Tino ad dimicandum in dicto loco S. Petri ... Tabella iurisdictionis sue cum armis singulari certamine pro die hodierna ...t non ultra.

Dai Protocolli del notajo di Udine Antonio Bellone, Arch. Not. Udine.

(1) ...Manca il nome dello sfidatore da un regesto di questo atto in un volume di Memorie della ...famiglia Candido 1506, 4 Decembris D. Thomas Candidus fecit unum salvumconductum Tino de Grazano ...certandi cum Johanne Maria Mantuano in loco S. Petri de Tavella in libris Ant. Belloni.

in quorum fidem

Arimini die 4 mensis Septembris 153[illegible]

Joseph de radiis no[illegible]

Comm[illegible] Cancell[illegible]

1506. 25 Agosto – Ud.e il Luogot.te Pietro Capello commette alli nob. Gabrieli Sig.ri di Aviano di approntare e fornire giorni li soldati di loro competenti per il prossimo passaggio dell'Imper.e diretto a Roma per la sua coronazione.

a tergo: Magnificis et generosis

Dominis Angelo et Christophoro de cha Gabriel Comitibus Aviani et S. Pauli tamquam fidelibus charissimis.

41

Petrus Capello Patriae Forijulii Locumtenens

...fici et generosi tamquam fratres honorandi. La Illustrissima Signoria nostra havendo sommamente a charo et amando cordialissimamente questa sua Patria come richiede la fede, benemeriti et observantia sua verso quella, ne habbia facto intendere per sue lettere notate et registrate che la Maestà Cesarea esser de breve per passar in Italia et andar a Roma a tuor la corona de l'imperio, quantunque habbia una pace et amicitia cum la Cesarea Maestà, et che non dubita sia facto per quella novità alcuna alle cose nostre, tamen considerata la condition et natura de quelle gente barbare et indomite che non hanno rispecto de far molti inconvenienti in terre et lochi propri de dicta Cesarea Maestà et per ogni altro bon rispecto, ne ha commesso debiamo dinotare a tutti Zentilhomeni, Prelati et altri Feudatarij sui de questa Patria, debiano star provisti et vogliano omnino metter in ordine secondo sono obligati, per securtà de essa Patria, siccome richiede la fede et devotion loro verso nostra Illustrissima Signoria et ulterius cum ogni prestezza debba far scriver et star in ordine fino al numero de homini 2000 de li più idonei et experti se ponno haver, fra liquali siano pro maior parte schiopetteri, acchè bisognando possino esser presti et apparecchiati ad ogni commandamento nostro. Preterea havendo nui havuto notitia de le proclame publiche facte in Goritia et ne li altri lochi de la Maestà Cesarea circa le biave et altre robe

existenti ne la campagna, che ognun le dovesse redur a le Fortezze
loco securo, et etiam considerato nui quello soleno far soldati de mar
aglie dove ne ritrovano, et per ogni altro respecto, ve aricordamo
debiate far redur le vostre cose in loco securo senza alguno strepito
cum quello più silentio et destrezza sia possibile, usando in tutto vostra
solita prudentia, et circa el star provisti de li homeni 2000 sopra
dicti, vi denotamo che subito viste le presenti, senza alguna dila
debiati preparar et metter in ordine li cavalli de le vostre taglie,
quali possino esser apparati ad ogni nostro ordine, et etiam che
debiati far dextro modo la monstra de li vostri homeni de la vostra
Iurisdictione, alias electi per il numero de 2000 deputati per la Patria, et se algun
cassi de li electi de la parte a vui spectante, debiati subito elleger al
homeni sufficienti in loco de quelli che mancasse, et che siano sbopatieri
parte, quali siano in ordine cum loro arme; et de la quantità et qualità de
per vostre datime particular aviso, usando circa ciò vostra solita diligen
et solicitudine a ciò vi possiamo laudare et de ciò dar notitia a
illustrissima Signoria medesima. Benevaleant Magnificentie vostre.

Utini die 25 Augusti 1506.

Da copia nel Vol. I. N.° 21. Varietà Friulane. Arch. Frangipane
in Castelporpeto

in quorum fidem
Utini die 4 mensis septembris 155[illegible] Joseph de radis not.
Coll. Cancell.

Leonardus Lauredano Dei Gratia Dux Venetiarum Nob. et
sap. viro Andreae Lauredano de suo Mandato Locumt.
Patriae Fori Julii fideli dilecto salutem et dilectionis affectum.
Exhibitis ac inclusa supplicatione praesentium nobis ex=
ponit fidelis noster Presbiter Joannes Maria de Floriis Salodiensis
Cappellanus plebis Trivignani territorii Aquilegiensis, circha Uni=
onem dictae plebis cum Decanatu Aquilegiae, et circa Decimas.
Nos autem volentes mature procedere mandamus vobis cum
Cons.o ut quod premissa diligenter minute, et veridice
informati de omnibus contentis in praefata supplicatione. Nos
vestris litteris reddatis certiores de his omnibus quae scientia
vestra digna ~~compertum~~ sit. Transmittendo ...
... particulari informatione ... valeamus
ad ea quae consulendum iudicabimus
Data in nro Ducali Palatio die xxix Septembris, Ind. XI MDVII.
P.ta die XX.ma m.is Octobris 1507

Ser.mo Principe, et Ill.ma Signoria. Riverente se expone
il Fidelissimo Servitore V.ra Ser.tà pre Zuan Maria de
Florii da Salò V.ro ... Cappellano della Pieve di Trivignano
sotto Aquileia la qual Pieve è Unida insieme, e in un
Corpo al tempo della Causa ... Brexani, e
provventi al Degano et consequentemente Piovano ne avevano una
... et assignolli al d.to Vicario per sua substen=
tatione accio tendesse a far so Divini, e far la sua
qual è grande. Et per d.ta Causa esso Degano ha sempre
pagato et paga la Decima in uno Corpo integramente
si per Decima come appar nel Libro. Tamen di presente
esso Vicario è dal Exator de facto astretto, e sforzato a
dover pagar un'altra X.ma et hali tolti suoi frutti, e
emolumenti in sua total ruina: et esso ... espo=
nente non ha alcuno altro modo nisi ut infra de providerli.
e li è sforzato non puol star a pagar. Ricorendo ...
...ssimo Principe aliano di ... Giustitia, che d'una mede=
sima Causa se paghi doppia Decima, qual sarà ...

Pro Patre suo R.D.
Hermenegildus Pichispini R.D.

ctator anirate in ficio uso; Per tanto esso povero
supplicante prostrato alli piedi de Vostra Sig.ria Come
fonte di Giustitia humilmente supplicando adimanda quella
degnj cum uno del Con.to scrivere a quello mag.co S.…
tenente suo nella patria dove esso essator ha le …
e ogni altra rasone pertinente a … declarat…
ditta Causa, e comettarli che summaria e cond…
garsa se informi, e trovando le beni, ad am…
menti d'esso Or.o esser tansati in un corpo, e…
desima Tansa del Daganato, e Chiesa unite…
non in tansa separata; et il daganato …
per pagato, a pagar integralm.te la x.ma de…
tansa; e anche declarar debba el d.to Or.o …
canario decatazzo per no alcuno sopra ciò…
dover esser molestato, ne astratto e tutto
lo che indebitam.te contro la tansa predicta
è stato tolto gli debba esser restituito con
la Giust.a e onestà richiede, la qual con qu…
Gratia le piace justa nel petto di V.a Clem…
ticissima Clemenza alla quale umilm.te se
comanda a ciò che non rimanga [illegible] mise…
ria possi vivere sotto la felice ombra di…
la, e convenientemente con l'animo qui…
possi servir alla Chiesa, e [illegible] dalle anu…
e pregar dio per il felice Stato di V.a …
nità

Magnifica, et Generosa tanquam pater Lo…
La comparse al cospetto [illegible] ny pre Zan …
seu Capellano della Chiesa de S. Teodoro …
Marignano, [illegible] Aquileya aggravandosi esser astretto a …
per lo quator de li, et queste sono tolte, over intr…
rason de X.me altanto, che essendo lui Capellano, et …
pieve se atrova nella tansa fatta per lo [illegible] …
et annexa cum el Deganado de Aquileya; et per …
esso Degan paga, et è obligato per la sua X.ma d…
quanto [illegible] per ibi in el Lib. della Tansa se atrova
Scripto prebenda decanatum aquileyensis cum Plebe …
gnani [illegible] annua per X.me librarum quinquaginta …

C' in grosso paren…
Primi die 4 mensis Septembris 1557
Josephus de raars…
Canc.r Curiale

1513. : Daniele Flojaner, chiede all' Imp. Massimiliano di poter lasciare i suoi beni feudali alla nipote sua Odorica figlia del nob. Odorico di Castello e di . . . — L' Imperatore accorda tale domanda.

143

§ Serenissime, ac invictissime Romanorum Rex, post debitum fidelitatis offitium Daniel Flojaner nobilis Cormoni fidelis tuus, supplicando Clementie tue, significat, quod est solus de domo sua, nullam prolem, nullum consanguineum habens, iam sexagenarius, unde carens omni posteritatis spe, educavit a parva quasi pro filia Tranquillam, neptem suam, filiam generosi viri Odorici de nobilibus oppidi Castelli, que est etatis nubilis, illamque maritare desiderat, et tenere in propria domo, ut sic conservetur nomen sue familie, et memoria, et perpetuo retineatur, quod Daniel fidelis tuus habet, ut habuerunt sui maiores quedam pheuda tue Serenitatis, ad quibus pheudatarius nullus se possit honorabiliter sustinere, ideo dicte dne Tranquille, et eredibus suis legitime ab ipsa descendentibus bona sua propria relinquere intendit, ut in ipsis bonis, et pheudis Serenitatis tue perseverare valeant, cum de nuptiis quasi conclusum inter dictam dnam Tranquillam, et nob: iuvenem Odoricum, filium generosi viri Albertini de nob: Colloreti, familiae (?) dedictissima tibi, si in Clementia tua benignissima gratiam habeat, ut dicte dne Tranquille, filii, et eredes ab ea legitime descendentes dicta pheuda consequantur post vitam prelibati tui fidelis Danielis eo iure, quo prefatus Daniel tenuit, et sui maiores, et idem Daniel ipsi dne Tranquille in dotem consignare, et eredem constituere possit. Supplicat igitur obnixe prefatus tuus fidelis Daniel, ut ipsi talem gratiam facere tua Clementia dignetur, qua nomen sue familie, et domus perpetuetur, et in hac sua etate ingravescenti, senile, ac dulce solatium, atque sublevamen obtineat. Que fideliter valeat &

Maximilianus divina favente Clementia Romanorum Rex, semper Augustus Barbarie, Dalmatie, Croatie: Recognoscimus, et tenore presentium profitemur, ac notum facimus, universis, et singulis presentes nostras litteras inspecturis et audituris, quod ex parte fidelis dilecti nostri Danielis Florianer nobilis oppidi nostri Cormoni, humiliter nobis expositum fuit, ipsum solum de eius familia esse, filiis, agnatisque quibuscumque carentem, eaque propter Tranquillam natam ex Odorico de nobilibus oppidi Castelli, et Neptem ex feminini linea, loco filie educasse supplicando, ut dignaremur sibi cupienti prefatam eius

Negro ad successionem, ereditariaq: institutionem omnium eius propriorum bonorum in ipsam Tranquillam, et Odoricum infrascriptum, eorumq: eredes in domo propria Odorico filio fidelis dilecti nostri Albertini de Colloreto concedere de speciali gratia praedictis Tranquillae, Odorico, eorumq: legitimis descendentibus heredibus quod post mortem dicti danielis pervenirent eidem Tranquillae, Odorico eredibus omnia bona pheudalia, que dictus daniel, eius praedecessores ... unt, et recognoscunt ab illustri domo Goritiae, ut nomen familiae ... conservetur, et eadem in primis familia antiqua, et fidelis semper serviendo uixit sub praefata illustri domo in futurum quoq: eo nomine ... eius familie, idem exibere fidelissime habeat sub illustri domo Austriae Nos igitur attendentes humiles eius preces, fideliaq: obsequia, que illustribus Comitibus Goritiae constanter exibuit, et deinceps ipse daniel, et eius ... exibere nobis intendunt, et debeant per nos, et successores nostros fideles nostris Tranquillae negri ipsius danielis supplicantis, Odorico praefato, ... heredibus, ad ulterius successionem hac ad expressa conditione, et ... uidelicet si ipsa Tranquilla nupserit ipsi odorico de Colloreto quemadmodum per ipsum danielem fuit supplicatum. ex speciali gratia damus, ... in eorum pheudum, ac si essent legittimi eredes ipsius danielis, bona ... cuiuscumq: conditionis appellentur, que idem daniel tenet et tenuit, et eius praedecessores tenuerunt ab: illustribus Comitibus Goritiae, ad omnibus dictorum bonorum iuribus, et pertinentiis, prout in litteris illustrium Comitum ... continetur, quas volumus his nostris pro sufficientibus haberi harum testimonio litterarum sigilli nostri appensione munitarum datum in oppido ... die 4 anno domini 1503 regnorum nostrorum Romani xiiiiiiii—

Vi in quarta parte.
Vimi ... die 4 mensis Septembris 1551 ... Iosephus ... Cant. Cancellarius

1514. 25 Marzo. Porcia. . (a 1514. 1 Apr.) - 7

... Luogotenente del Friuli Giacomo Badoer, ~~[illegible]~~ al Doge Leonardo Loredan
... primi vantaggi riportati dalle truppe veneziane sotto Pordenone, occupata dagl' imperiali.

...rissimo Principe

...onto lo illustrissimo signor capitanio in Sacil, questa matina a hore 15, con
...ne zente d'arme et cavali lizieri, subito fata colatione, ma Signoria
...ior el magnifico Provedador et Governador con le zente Baglione et
...ri cavali, che erano in Sacil, a la volta de Pordenon, da la banda
...oppra, per tirar, se i possevano, fuora le zente che erano in dito
... Subito poi con la Signoria sua io et tuto el resto de le zente
...issemo verso Pordenon, et avanti azonzemo lì, il magnifico Prove-
...dor et Governador, havendo visti i nimici usciti, spenseno avanti
... signor Malatesta Baglione e le sue zente d'arme et de domino
...tro da Longena con alcuni balestrieri e stradioti; i qual atachati
...on li inimici gli rupeno et fugorono fina dentro di la Terra, et fu preso
... capitanio Rizano ferito et parechi homeni d'arme. Nela qual fatione
... signor Malatesta si ha portato valorosissimamente, et cussì Farfarello,
...uane Paleologo et alcuni altri capi, de' quali più amplamente, per
...tre vostre, la Excellentia Vostra restarà ad plenum avisata. Da poi azon-
...semo nui con el signor capitanio, et poco poi fu deliberato che io venisse qui
...ar mandar de le victuarie al campo insieme con el magnifico ~~[illegible]~~ Colateral,
...restandone de lì, zonseno le artelarie e fantarie, et io son qui et fazò
...ar di biava et pane et ogni altra cosa necessaria. De tutto quello che
...rà de hora in hora, tegnirò avisata V. Serenità, et spero dargli bone novele
...nte la Divina bontà, perchè ho visto tutte queste gente molto disposte et volon-
... me supplico de gratia la E. V. vogli subito far venir i danari de Stradioti per
...cusar de servir, come ozi hanno fatto virilissimamente la Serenità Vostra, a la qual me
...do ~~[illegible] et hanno fatto certi adpiini~~
... Porcia adì 28 Marzo 1514, hore 23.

Dal ~~[illegible] 86 Diarii di Marin Sanudo~~ [illegible]

P.S. È zonte le artelarie et hanno fatti certi colpi.

[Diarii di Marin Sanuto. Vol. XVIII. 80]

Una altra lettera dello stesso L. T. alla Signoria scritta in borgo di Pordenon
29 Marzo, alle ore 18 = come in quell'hora, zercha 18, i nostri sono intrati in Pordenon
et lo meteno a sacho. Hanno preso molti homeni d'arme et morti alcuni. Se dice qui
che alcuni sono redutti ne la rocha.

Et a nona venne altra lettera del ditto L. T.te, hore 22. Come la terra di Pordenon
data a sacho per il Signor Capitanio, et avisa il modo fu presa. Prima, tutta la
passata, ancora che la pioza impediva il tirar de l'artelaria, el Signor Capitanio
lui non hanno cessato di far tirar et tentar per diversi mezi per divertirli in più
contravate et pichi hanno fatto nostre dui busi che tre homeni al paro poteva
intrar, et infina a l'hora che Sua Signoria parse di darli la bataglia, fece che d[...]
busi, che manzava a passar salvo una piera, li fece averzer, et in uno ponte
le fantarie con le scale montòno sopra le mure, vigorosamente se calòno in la terra
Et visto li inimici la virilità dei nostri, se messeno in fuga, et li nostri li seguit[...]
Ne hanno morti alquanti et molti fatti presoni, et lo resto che sono li princip[...]
se redussero in rocha, et poi se hanno resi al Signor Capitanio. Non se sa le [...]
capi, che de uno nepote del vescovo de Lubiana. El numero dei nimici sono da [...]
homeni d'arme; lo resto a la summa di 400 altra sorte cavalli presi fra cri ad [...]
cercha 120 fanti. Questa è stata una bella impresa, et si ha acquistata riputatione, [...]
queste zente erano el fondamento de l'exercito. La terra fu data a sacho per [...]
Capitanio, dicendo voler castigar li soi, azò li altri abbino paura; et ditto Signor Capitanio
ha fatto tanta diligentia et solicitudine in questa impresa che più non se potria dir, et [...]
summamente esser laudato de la solertia et diligentia usata, non havendo respetto a [...]
nè a cossa alcuna etc.

Da lettera del 30 marzo, a hore 23, del ditto L. T. si ha l'intrar in la terra et il modo e il sacho [...]
ma le donne non è sta tochate =.

[Op. cit. 81]

—

[illegible] in questa pagina [illegible]
Primi die 4 mensis Septembris 155[illegible] Joseph de radis [illegible] Cancell. [illegible]

... Sanudo a notare = come a dì 2, domenega, da matina el Principe (Leonardo Loredan) vene in chiesa di San Marco a ringratiar Idio del felice prosperar del nostro Capitanio general nostro in Friul =.

... ditto giorno, vesta nona, zonse una barchio cargo di presoni fatti in Friul, maxime a Pordenon, tutti todeschi, posti in li cabioni di Terranova; sono numero 132 ... tutti, homeni d'arme e altri fanti, et di questi è zercha 11 da conto.

... più sotto = è da saper che il Capitanio general ha scritto a Padoa, quando ebbe ... a Pordenon e il sacho fatto, che quelle gente è restate a Padoa, stagino di bona voia, che etiam loro averano la parte dil sacho e botini fatti. È stà preso ... cavali da 180, di gran precio; siché questa presa è stà di più di 450 cavali. ... in Pordenon è stà fato un gran butin, ch'era rica gente, et etiam altri ... con roba lì. = Sapuno i nomi de' presonieri.

A dì 5 april. In questa matina zonse a Venetia el capitanio Rizan di natione de Fiume, ... fo preso a Pordenon, et fo quello fè brusar Mestre e montato di barcha ... fo terminato meterlo in Torresella et cussì vene per corte de Palazo con il capitanio ... e officiali dil Consejo di dieci. È homo grando, magro, di anni 32, bruto aspeto, ... crudel, et tuti corse a veder. =

[Op. cit. 89, 91, 92]

1

in quorum pacem
Primi die 4 mensis Septembris 155[illegible] Joseph ... [illegible]
Cont.: Cuccetta

1514. 1 Aprile. San Daniele   1/6   5

Lettera del Capitano Generale Bortolomeo d'Alviano sulla presa di Pordenone a Cola da Napi suo familiare.

... Napi etc. acciò sappi dare notitia de le cose da qua fin a questa hora, sappi ho ... [illegible] tutto Friuli fino alla Livenza, dove io teneva alcuno presidio de cavalli ... [illegible] homini d'arme 100 del signor Malatesta Baglione, el conte Christoforo Frangipane ... tutti i thodeschi con 200 homini d'arme tutti gentilhomini thodeschi et cavalli ... 700, et quelli erano la cohorte [illegible] del Re de Romani et 1500 lanzichinech ... 900 altri fanti et più con 30 pezzi de artellaria, tutti grossi, s'era accampato ad ... della de messer Hieronimo Savorgnano detto Osopo, luoco de sito fortissimo, ... [illegible], dove esso Hieronimo co' villani suoi et circa 60 balestrieri a cavallo ... [illegible] veduto, io lassata Padoa ben provista et Treviso, attenta la quantità ... spagnuoli che erano a Este et Montagnana, perchè non passano 2000 fanti ... fanti del Pontefice homini d'arme 600, partii da Pado[a] ... li dì, che fu adi ... [illegible] homini d'arme 200 mei et 200 cavalli legier, capo di ... gente d'arme ... [illegible] el conte Bernardino Antignola mio nepote et messer ... [illegible] con 100 stradiotti ... [illegible] fanti, poi ... havevo mandati ... [illegible], et ancora tolti da Treviso ... [illegible], la sera medesima ... Conegliano con tutti, che sono miglia 45, et mecori a bon hora ... [illegible] inpalatato hospite. Et sentendo che in Pordenone erano 300 cavalli ... Rizano et altri capitanii, faci correre li cavalli che si trovavano ... a Pordenone, che sono miglia 8 et 20 da Conegliano, et con le mie genti ... alle spalle. Uscirono et se attacorono con quelli nostri cavalli leggieri, alli ... detti in favore Malatesta Baglione con li suoi homini d'arme, il qual si ... valorosamente, che spontati li nemici, affrontossi con el Capitano Rizzano, ... de detto due ferite nel volto, et preso lo con circa 30 altri de li suoi, el resto ... [illegible] in Pordenone. Io mi accampai la sera et tutto quel resto del dì et la notte

6

et la [illegible] mattina lo combatemo, et trovate rotte le mura, per forza de [illegible]glia, fu presa la terra et poi la Rocca, guadagnati tutti li cavalli et [illegible] salvo li morte, et sacheggiata la terra raccolte le genti, la sera [illegible] tii con el campo et allogiai a Pordenone mia villa et venerdì mattina levai [illegible] passai el Tagliamento et allogiai a San Daniele miglia 20 de camino; et [illegible] zobbia de mattina havea [illegible] tutti li Stradiotti sotto [illegible] Vendramino [illegible] balestrieri a cavallo sotto [illegible] Antigrola a la volta de li inimici trova[illegible] et già reducti in [illegible] per mio [illegible] [illegible] sapero approsse et ombattu[illegible] con [illegible] cavalli [illegible] sera, venerdì ultimo Marzo li hanno rotti et mort[illegible] presi tutti, salvo [illegible] [illegible] 30 cavalli, [illegible] reducto [illegible] [illegible] castellano per [illegible] camera per uno canale [illegible], che [illegible]

[illegible] la rocca castellana [illegible] fugo, non [illegible]

[illegible] possono scampare, perchè il [illegible]

[illegible] è [illegible], [illegible] stato avanti, et [illegible]

[illegible] et [illegible] el [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] guerra [illegible]

[illegible] sforniti [illegible]

[illegible] li cavalli [illegible]

[illegible] sotto, che spero fare qualche [illegible]

[illegible] 100; stradiotti 400, [illegible]

[illegible] spagnoli [illegible]

[illegible] spagnoli [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

...del capitano tedesco Rizano od un suo cognato, sulla presa di Pordenone

...signor Maresschalco.

...intender come son qui a Venetia impresonato et ho de spesa ogni mese fiorini de ... , et vui sapete ben io son un povero homo e non potrò soportar tal spesa; ... ve prego che vogliate tratar con la Cesarea Majestà che la me vogli ordenar ... 300. Carissimo cugnado, se vui aldissi dir mal de mi verso la Cesarea Majestà, ... me vogliati scusar con verità per fina che io corporalmente potrò comparer. ... intender ogne cosa, azio ve sapiati reger. El primo, subito che io fui zonto in ..., el fo messo ordene con mi che dovessi cavalcar con il conte Christoforo [Frangi...], con el qual andassemo verso Pordedon, et zonti lì, subito ne venne nova ... quelli de Sacil, intendando nui esser a Pordenon, scamporono via tuti, et ... questo il conte Christoforo e il signor Zuanne Aussperger, missier Vido da la Torre et altri me domandorono consejo, et io consigliai ... lui et il signor Zuanne Aussperger dovessemo presto cavalcher ... el nostro campo davanti Uspit (Osopo), et dovessemo far levar il ..., et che io voleva andar, tornati loro a Sacil. Et cussì me contentai ... spetarle in Pordenon di over 3 zorni, et cussì ge piasette a tuti ... el mio consejo, et subito scrissemo a Gorizia et messemo ordine che 'l ... lassasse apresso et tolto el monte cavalli 100 et alcuni villani. Et fatto ..., subito el conte Christoforo e missier Bernardin Raunacher con altri ... cavalchorono tutta la notte, e il signor Zuanne Aussperger, missier Vido da la Torre e 'l Renier insieme con nui, stessemo lì con li homeni d'arme. In questo, ... una letera de Aussperger et missier Vido da la Torre che loro dovessemo, vista la presente, ... venir al campo, et io pregai che 'l signor Zuanne Aussperger me dovesse lassar qui Nier ...; et cussì lui fece, et se partì solo verso el campo, et me lassorno in Pordenon

fina 12 zorni. E in questo venne el signor Bortolo [d'Alviano]
con 300 cavali de homeni d'arme et 1000 cavali ligieri et 900 fanti
in una notte e zonseno a Sacil, et senza desmontar, veneno verso Por-
denon, et mai de tal cossa non havessemo aviso per fin tanto che la [illegible]
da su la torre ne 'l disse. Et subito mandai fora uno con otto cavali
et li ho fatto spiar et veder, et me armai et montai a cavalo, et
feci dar la trombeta in modo che ognuno se messe in ponto et ordine
dissi al conte di Bettenberg, che lui dovesse restar lì da drio con li homeni
d'arme et non lassar partir nissun, et io cavalchai con 10 cavalli fora.
Et subito che fui fora, tutti li mei compagnie se messeno in fuga, pregan-
dome che mandasse per li altri cavali che haveva fatto restar, li quali
erano apresso 300; et cussì subito mandai per loro e per il conte [illegible]
dovesseno venir presto; et cussì parte veneno et se affrontonno con parte
de i nemici, in modo che li feceno scampar et ne presendo doi et ne li man-
dorono; et cussì cavalchorono tanto in li inimici, che li mandorono a dir che
dubitavano non poter ritornar, rechiedendome che li dovesse andar a dar ajuto.
Et in questo etiam me venne aviso che 'l signor Bortolo con la sua zente era
in ordene, e per questo io subito mandai a dir a Renier che lui dovesse ritornar lo
meglio che lui podeva, et cussì el fece, et tornò cum quelli balestrieri. In quel
medemo ponto, el signor Malatesta (Baglioni) con li soi homeni d'arme se messeno in
ordene et se strenzeno verso de mi, in modo che me dubitava che loro non cazasseno
li mei infina in la Terra: et in quello che me vdito et che piglio la mia lanza et [illegible]
con Malatesta, fui ferito et preso, et in questo mezzo intertenendose in modo che li altri
nostri se ritirorno indriedo in la Terra, et poi el signor Bortolo con tutta la
zente se fece avanti et subito se messe a la porta, et con gran furia tractò la
Terra tutto quel mezzo dì et tutta la notte et tutto el mezzo dì sequente, et [illegible]

Nel l'

[illegible] Vinni [illegible] 4 [illegible] septembris 155[illegible] Joseph [illegible] Conte [illegible]

...la Terra et fece tutta la mia compagnia et tutti presoni; benchè ... li nostri non manchassero de ajutarse et far repari; ma li non ... avano nè artelarie, nè polvere, et erano una parte malamente ... Per tanto, carissimo mio cugnato, vui podeti ben con questa mia ... informar del tutto la Cesarea Majestà, et farmia scusa se alcuno ... dir mal de mi, infina che Dio me ajuterà fora de preson, perchè ... vita et honor mio me potrò scusar, offerendome de esser sempre ... al servitio vostro.

... dì 26 April 1514

Bernardin Rizan

[~~Sanuto. Op. cit. Vol. 166~~]

[Sanuto. Op. cit. Vol. XVIII. 166]

in quorum pacem
Crimi de . 4 . mens Septembris 155[illegible] Ioseph de raays [illegible]
Cont.r Cancellar

282 1514, 21 Novembre. Ducale d'investitura della contea di Pratta a Daniele Florido di Spilimbergo

47

Nos Leonardus Lauredanus Dei Gratia Dux Venetiarum &c. ad perpetuam rei memoriam. Magnanimos munificosque Principes decet fidelium et devotorum suorum fidem et merita dignis retributionibus compensare atque erga eos ea uti gratitudine qua et benemeriti ipsi promptiores reddantur et alii ad benemerendum invitentur.

Inspicientes igitur fidei puritatem et devotionis amplitudinem erga Nos Statumque nostrum fidelis et sapientis viri Domini Danielis Floridi ex Nobilibus Compatriotis Patriæ nostræ Foriiulii, considerantesque eius de Nobis non vulgaria merita quæ utique maiorum suorum de quondam ardentissima erga Nos fide multifariè multisque modis apud Nos in aeternis extat memoria: imitando voluit et ipse in his praesentium temporum indigentiis primo quingentorum Aureorum mutuo deinde et eorundem quingentorum et aliorum quattuor milium donatione non minoris liberalitatis virtute quam fidei et devotionis ardore magis atque magis de Nobis promereri.

Eundem Dominum Danielem per nostræ Magnitudinis Excellentiam ad Comitatus dignitatem et Equestris ordinis decus promovere atque de Comitatu Prathæ investire devotissime postulantem de amplitudine nostræ Ducalis Excellentiæ ad Comitatum et Equestrem ordinem promovimus, deque dignitatibus prædictis praesentis nostri Privilegii Tenore, solemnitatibus omnibus in similibus servari solitis

condecenti honore et pompa, Serenissime servatis cum ...
honoribus preeminentijs et prerogativis Comitibus et ...
Equitibus . . . . tam de consuetudine spectan...
et pertinentibus, insignivimus et decoravimus ...
de cetero sit vocetur et intituletur Comes Pratne et ...
Eques. Comes inquam Pratne cum Legitimis Filijs Here...
scendentibus et successoribus suis, quoniam eius ...
in omnibus . . . . . auctoritate Consilij nostri X ...
additione quo res nomini consequatur, Ipsum ...
Filij, Heredibus descendentibus successoribus suis ...
tur de Comitatu Pratne investimus ac Tenore ...
Privilegij, Iure Feudalis Investiture secundum ...
Feudorum Nobilium, et gentilium investimus et ...
. . . . nobile et gentile damus tradimus et con...
dimus cum mero, et misto Imperio ac Gladij Potestate
cum Titulo Comitis Pratne et Comitatus cum omnibus ...
preeminentijs honoribus commodis utilitatibus et oneri...
sicut quemadmodum habere solebant olim omnes ...
et sicut Dominium nostrum possidet de presenti ...
illis tamen modis conditionibus et declarationibus atque ...
illis alijs petitionibus Nemorum locorum et Villarum ...
nominibus contentis et declaratis ex ipsis in quadam
scriptura per ipsum Mag.cum Comitem et Equitem ...
in forma Capitulorum in Libris prefati Consilij ...
X. Registratorum et in fine presentis de verbo ad
verbum transcribendorum ad que in omnibus ...

Relatio

... Primi ... die 4. mensis Septembris 155...
Iosephus ... Cancellarius Canc...

Relatio: salvo tamen Iure fidelitatis ac vere superiorita-
tis veri Dominij nostri in cuius arrogationem statuimus
et honorabilem hanc obligationem offerendi quot Annis
Altari Ecclesię nrę S.ti Marci in conspectu nostro Cereum
unum Album Librarum quinquaginta

jubentes prenominatum Mag.cum Comitem et Comites per unum ex
Notarijs Cancellarię nostrę inducere debere ad Corporalem
possessionem Comitatus predicti ac per eundem mandari
hominibus dicti Comitatus eundem Mag.cum Dnum Danielem
Comitem et Patronum ei obedientiam prestando sicut
Nobis antehac faciebant; atque Rectoribus nostris Iustinopolis et
Portus Gruarij scribi in forma ducali ne in Comitatu
predicto de cetero se impediant, iuxta tamen in omnibus
Capitulorum predictorum continentiam et Tenorem.
Quorum quidem Capitulorum Tenor de verbo ad ver-
bum Talis est - Vid.t

P.mo che Io descendenti miei e successori habbiano il mero e
misto Imperio in civil e criminal come hanno tutti
gl'altri Castellani della Patria e massime gli Conti
da Portia e Brugnara in ditto Logo di Prata e
Contado et in tutte sue Ville descritte qui de sotto

2.do Che volendo Io Daniel, over fioli heredi e successori
miei fabricar esso Logo di Prata dove anticamente
era fabricato de Palazzi Casamenti et altre cos-

necessarie che fussero sufficiente à deffensione mia, [illegible]
miei, e sudditi: . . . da qualunque corr[illegible]
over Inuasion de Nemici che lo possa fabricar senza
contradition alcuna facendosi però esse fabriche volunt[illegible]
e per commodità delli sudditi overo di quelli, che ve[illegible]
in esso luogo habitar

3.° Che'l sia in libertà mia de elezzer uno Cap.° over Gastaldo [illegible]
nomine in prima Instantia debba audir et expedir [illegible]
Cause civil et criminal che non incorra pena di [illegible]
alli sudditi de ditto Contado, et à coloro che vorran[illegible]
etiam pretender dimandar ad alcuno suddito mio per [illegible]
tratti celebrati in esso Contado et che le appellation [illegible]
esse sententie se devolva avanti el Tribunal [illegible]
manco spesa delli sudditi come è consueto far in li alt[illegible]
Castelli della Patria et presertim in Comisatu [illegible]
liorum et . . . .

Le appellation veramente delle mie sententie civil venga[illegible]
e vegnir debbiano avanti el Tribunal delli Sig.ri Aud[illegible]
Novi. e le appellation delle sententie . . incorr[illegible]
pena corporal venzano e vegnir debbano avanti [illegible]
Tribunal delli Ill.mi Sig.ri Avogadori de Commun come
sempre haveria è stà osservato et de presenti se [illegible]
osserva.

4.to Che'l sia in mia libertà come anche de tutti li altri Ca[illegible]
. . della Patria de elezzer e tenir uno Nodaro [illegible]
mio Cancell. . , al qual habbia à scriver tutte scritt[illegible]
accaderanno

Primi . . . 4 . m.s Septembris 155 [illegible] Joseph [illegible] Canc.r Cancelle[illegible]

accadevanno in esso Contado havendo li medemi emolumenti secondo hucusq. hanno pagato alla mottha, et à Lorro officio et secondo quelli tuor tai pagamenti non alterando cosa alcuna per beneficio universal de ditto Contado et li habitanti in quello, L'essendo etiã tenuti uno Zaffo over Cavalier e piu, et manco, secondo il bisogno che habbia a mandar ad essecutione le cose saranno commandate per mi e senza però danno over detrimento de alcun de ditto Contado i quali habbiano, et haver debbano, affaticandosi à Reintegrar i alcun li soliti pagamenti hanno al pñte acciò li Creditori conseguiscano quello che de Iure' doveranno haver.

V.° Che à beneficio de ditto Contà et mio et homeni habitanti in quello possa far edificar in ogni loco di Conta over propinquo over dove sarà più commodo do Rodde da molin ò dove antiquam.te erano edificati altri molini e che de presenti appareno li vestigij delli molini acciochè li circumvicini non habbiano causa andar lontan à masenar con gran discommodità

VI.° Che le Sig.rie Vostre cavati per la Ill.ma Sig.ria Vrã do Boschi qual sar alle Ecc.tie Vre posti in ditto Contado cioè el Bosco della m.... che è de Campi 450: et quel de Rovereto che è de campi 250: che ascendano alla summa de campi 700: Tutto el resto delli Boschi e Boredi siano mei e de mei heredi e per uso nostro. Non potendo taghiar legno alcun de Rove-

che sia de opera, ne semenzali per lo Arsenal, senza
espressa licentia della Illmã Sigria Vra, over de colo
cui aspettano dar tal licentia sopra le pene contenute
nelle Parte sopra de ciò; che venira essi Boschi ver
sarà una miseria per esser tutti ruinati. Li quali
Boschi etiã non possa redur ad Agricoltura salvo
espressa licentia delle Ecc.me Sigrie Vostre, et lovo o...
che tengo non accaderanno, per esser bon merito de...
lavorate in esso Contado, come ho espresso dichiarito...
Boschi remanevanno per mio conto non possino esser
de Campi 200: Et però fatta la concessione siano per
e confinadi, et se seranno più de Campi 200: sar...
tenuto pagar quello sarà de più à rason de d.ti 10: el
Campo. -

VII.° Che'l sia scritto alli Rettori della Motta et Portobuffolè, che
de cetero non se habbia per alcun modo impazzarse
essa Jurisdition et Contà de Bratha ne in Civil, ne
Criminal per alcun delitto se commettesse in futuro in
esso Contado: Eccetto casi enormi. ma della Jurisditi
del Civil, et Criminal aspetti à me come Patron de
ditto Contà salvo Jure Appellationum ut supra ...
cives iudendi possa administrar rason, et Justitia ...
delinquentes iuxta demerita sua, et iuxta form...
Constitutionum Patrie, e come hucusq; è stà obser...

VIII.° Che io sia intitulato Conte de Bratta et Contado et ...
habbi tutte rason preeminentie honori Commodi ...

... Caz.

... in ...
Primi ... 4 ... Septembris 155..   Josephus de ... Cont. Cancell...

et Corgi, come solena hauer gli q. Conti de Pratta et come de presenti possede la Illma Sigria Vra Item in hauer le voce in Parlamento à Udine si de cetero se ne farà ouer andar al Consilio cum li altri Castellani No bili nelle occorrentie et far quanto faranno li altri Castellani della Patria e massime li Conti da Portia, che alias descenderero de ditto loco da Pratta, remanendo sempre ditto stado e habitanti in quello sotto Portobuff.to all'Illma Sigria Vra et al Foro del Clmo Logotenente è successori soi; et in altro non se habbia ad impazzar in esso commodo come per elapsum et hucusque al de presenti essi homini del Contado sono obligati de far.

Dechiarando etiam che non se possi per mi ne mei heredi et successori imponer ne scoder alcuna grauezza ne angaria oltra il solito et iuxta il consueto alli homeni de ditto Contado

IX.° Che tutte pene pecuniarie e condenason peccuniarie aspettano et aspettar debbano à mi heredi e successori mei, come veri Patroni et Conti de ditto Contado iuxta consuetudines hactenus obseruatas à Regiminibus ... the et Portusbuff.ti ouer applicar esse pene e condenason ad pias Causas come mi parerà esser conueniente ouer successori mei.-

X.° Che fatto el mio Priuileggio in pub.ca forma sum pronto, et . . . . di dar et

numerar alle Sig.rie V.re Ex.me ducati quattro millia in
Contati cum hoc che'l sia mand.to al loco de Bratta uno
Nodaro della Cancellaria a' metermi in possesso de dit
tado et far comand.to alli Contadini de dito Contado
nomine Exc.me dominationis V.rae de cetero me
cognoscer per vero Patron de dito Contado cum mei fio
heredi e successori mei facendo etia intender alli Re
ti della Motha e Portogruaro che de cetero non
di impazzar in esso Contado iuxta il voler dele
Sig.rie V.re, Quibus genibus flexis me raccomando of
domi prontiss.o in ogni altra cosa, che porò per le
V.re et occasione sue.

Le Ville de detto Contado sono quelle, et dabe in nota, in
estimo à Bene alli Sesti Jennaro fuoghi
e uno, cioè loc

Sotto la Motha. Basian Lozo Villarotto
Santo Andrea Colorpe da trezo
Lieto, Villalta Fumesin
Campies . Prataviron Fiume
Corva. Biagno. Vincinas
Bratta et Colorpe rogovado
Rincrota e Tiraghe . Morsar
Arense el Tajamento

Sotto

Primi ... de 4 m.s Septembris 155.. Iosephus ... Cancell.r Contestae

Sotto Cortobuff.^to: Cratta
Cratamera, et
Cissine
Tamaj,
Villanova et
Givan

In quorum omnium fidem et testimonium iris Comitatus Crisitij et Pheudorij investiturae Privilegium fieri iussimus et Bulla nostra aurea pendente muniri

dat. in nro Ducali Palatio die XXI Novembris Ind.^ne 9.^a M.D.xiiii

Tenor Instrumenti inmissionis
in possessionem in Comitatu
Cratthe

Millesimo quingentesimo decimo quarto, die decimo septimo Decembris

Notum Universis et singulis fazio tam presentiq. quam futuris Ego Benedictus Caselvina Ser.^mi Ducalis Dominii Venetiarum secretarius, quod cum de mandato eiusdem Ser.^mi ac Ecc.^morum Dominorum Capitum Consilii X ad nunc locum Cratte personaliter me contulisse pro ex... ... executanda Privilegio Consilii X, per quod Clar.^mo equiti Dno Danieli Clovido ex Nobilibus Comeatviotis Patrie Fori Iulii et descendentibus eius nuper concessus sit Comitatus Cratthe, ac Litteris Ducalibus eiusdem

Exc.mis Dnis Capitibus et superiorisse scriptis et per me presentatis Mag.cis Dnis Potestatis Mothe et Por... Gruf.e Quod Privilegium et quae Litterae hic infra registrabuntur tenoris et continentiae ut in eis ac nomine prefati Ser.mi Dominii cum suo Ex.mo ... sitio X.

Subsequento Privilegio et Litteris predictis ipsum Mag.cum D. ... lem Floridum die XIII instantis solemniter inde ... posui in tenutam et Corporalem Possessionem Comita... predicti Turim et Potestatis eiusdem cum Dominio ... cunctis hominibus Iurisdictionis dicti Comitatus ... in maximo num.o congregatis et existentibus in Ecc... Sancte Lucie Plebaniatus dicti Loci ubi ad honorem ... Virginis eius dies erat solemne festum celebratum, qu... velint eundem Cl.mum Dnum Danielem in eorum verum Do... num et Patronum cognoscere illique obbedientiam prest... quemadmodum prius Ill.mo Ducali Dominio antedicto ... stare consueverunt. Presentibus Mag.co Dno Joanne Ba... de Priolis Patritio Veneto q.m Mag.ci Dni Marci ... Jacobo a Turre Dno Andrea de Marcutiis ambobus ... bus et habitantibus Portusgruari, et aliis immutis hoc ... declarato.

Electis ad meam secretarii Requisitionem per Mag.cum D. Lo... Mothe, Rapheto de Toscardis, Dom...ico eius ... bus et habitatoris Mothe et ... Silvestro Boschario ... tore mensure mensuratorum, qui prestito iuram.to ... deveni et metiventur bonae fide et diligenter om...

Demon...

Vinis ... die 4 ms Septembris 159.. Joseph ... Cancellarius

Nemora Jurisditionis dicti Loci illo della Mantica et illo de Rouveto, quorum intra dicunour Confines, reservatis et remanentibus Ser.mo Ducali Dominio Venetiarum

Mensuratores Relationem mihi dederunt in notam. Et primo Nemus dictum del frovo alle Centum vigintiseptem Tabulavum 1142: Nemus Vallis Camporum tredecim Tabularum 249. in totum Campos duentos duos cum dimidio. intus ad Mag.co D. Joanne Baita de Crioti Nobili Veneto sup.to et S. Joanne Daniele de Corniale Ville dicti Comitibus testibus habitis et vocatis et in fidem, testimonium et robur premissorum omnium necnon ad futurorum rei memoriam hanc notam in actis huius Cancellarie feci et manu propria me subscripsi

Ego Idem Benedictus Pellestrina secretarius qui supra

Hi sunt Confines Nemoris della Mantica Vid.t a mane Communia Ville Flumicini partem et partem Ville Azani a meridie partem Communia Ville Azani et partem Terre plurium personarum dicte Ville Azani et partim illorum de Villa fagnizula. a sero communia Ville fagnizule partim et partim Terre illorum hominum Ville Sancti Andree tente ad affictum per Iacobum de Urbano. a montibus Terre illorum de S.to Andrea Codoredo Vilalta et Villa della Mantica partim et partim Terre D. Hier.mi del quar ac Iacobi et

Gasparini Tatta grossa 7

Confines Nemoris de Cauresso à mane Communia ... Bratha à meridie Terræ Heredum q.m Romanini ... Villa Cruseri a sero Nemus dictum della Lama ... Ill.mi Ducalis Dominij Venet. à montibus ... Villæ de Cornicaleis partim et partim Terræ ... de Villa Surei et illorum Villæ Juvaroredi

Com.ti Mothæ et Successorius

Quoniam ex deliberatione Consilij n.ri X. cum additione ... cessionis fuere Egregi Nobilis et Gentilis Mag.co Viro ... Danieli Fiorido ex Nobilibus Compatriotis Patriæ Fori ... Comitatum Brathæ quem etiam de Comitatu et ... gnitatibus insignivimus ac decoravimus. Committimus ... cumspectum Secretarium n.rum Benedictum Castellorum ... nomine n.ro prefatum Mag.cum D. Danielem Comitem ... Equitem inducere debeat in corporalem possessionem ... tatus prædicti Brathæ iubeatq. hominibus dicti Com... ut eundem Mag.cum D. Danielem recognoscant de ... vo in eorum verum Dominum et Baronum et ... tiam præstent sicut ante hac Nobis exhibere consuev... iuxta tamen tenorem et continentiam ... tonum in Libris Consilij n.ri X. registratorum ipsi ... tario n.ro traditorum, Vobis ostendendorum, Volumus ... propterea et cum Consilio prefato, Vobis mandamus ...

in

Primi ... die 4. m.s Septembris 155... Joseph ... Cancell...

in Villis et locis Comitatus predicti Vestre Iurisdictioni subiectis ulterius Vos immediate decatis iuxta Capitulorum predictorum continentiam prestando prenominato Benedicto Bleurina secretario nostro omne auxilium et favorem qui mandatum nostrum exequi possit similiter Rotti Cor-tusbuffti

Dat. die vii. Xbris M. D. XIIII. —

Leonardus Lauredanus dei gratia dux Venet. & Nobilib. et sapientib. Viris Leonardo Emo de suo mandato Locumtenenti Patrie Fori Iulij, et successoribus suis fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum. Cum ex deliberatione Consilij nostri X. cum additione concessionis Iure Una Nobilis et Generosis Mag.co Viro D. Danieli Florido ex Nobilibus Compatriotis illius Patrie nostre Comitatu Brathe quem etiam solemniter de Comitatu et Militie dignitatibus insigniuimus et decorauimus separatis ius Potestatibus nostris Inothe et Portusbufti cum Capitibus consilij prefati pro ipsius concessionis executione et pro casu i: Camere & homines predicti recognoscendo in verum Dominum et Patronum ei obbedientiam prestando sicut Nobis antea prestare consueuerunt iuxta tamen tenorem et continentiam aliorum Capitulorum in Libro consilij nostri X descriptorum —

Volumus propterea et cum Capitibus prefatis Vobis mandamus

rat quemadmodum ad nos attinet et attinere possit in ...
turum Concessionem predictam iuxta in omnibus forma...
et continentiam privilegii ipsius Concessionis et ...
lorum in eo contentorum observare et observari ...
ciatis inviolabiliter debeatis

Has autem in actis Curiis Cancellarie ad successorum me...
riam registratas presentanti restituite –

(Dat. in nro Ducali Palatio Die XXiiii septembris ...
quarta 1515 –

Nobilis et sapientibus Viris Leonardo Emo Locumten...
tris Fori Iulii et successoribus

R. XXVI. Aug. 1510

Registrata

Primi ... die 4 ms Septembris 153.. ; Joseph ... Canc. Cancell...

1515. 10 febbrajo. Udine. Lettera responsiva del Comune di Udine agli uomini di Marano, luogo allora in mano degl'Imperiali, riguardo il trattamento di [illegible] prestanti Udinesi e della provincia, fatti dal loro Capitano e minacciati di morte per rappresaglia per un Maranese dannato a morte in Udine.

A li Spectabili cittadini et populo di Marano

[illegible]ctabili cittadini et populo di Marano. In resposta di vostre de dì 9 del'instante [illegible] hozi recepe per uno vostro nuncio circa lo negotio di quelli 19 captivi tra li quali [illegible] quattro de la Terra nostra, breviter dicemo et commendemo le persone [illegible] non vulgarmente, che da humana et fraterna pietà mossi, habbiano cum sum[mo] studio et affecto ricercato che lo Capitanio vostro non interfesse a dicti captivi [illegible]ot, sì come haveva già constituito et deliberato nell'animo, offerendosi [illegible] ogni tempo e occurrentia a far il simile. Et li passati giorni haveressimo [co]minciato ad adimplir et dimonstrar cum effecti tal nostro promesso officio, se [illegible] non fusse stà compreso et chiaro, che lo Clar.mo nostro Logotenente equidem [illegible]ssimo, non mosso tantum per causa che quello fusse da Marano, ma impulso da suoi [illegible]ssimi delicti dechiarati nel constituto tolto, lo havesse facto suspender et morir. [illegible] quello scrivete che esso nostro Clar.mo Logotenente habbia in nota quaranta [illegible] logo di Marano et che subito facti captivi, li voglia far morire, di [illegible] potersi persuader ne creder che Sua Magnificentia habbia facta alcuna pre[illegible] de ditti captivi, come quella che non conosce alcuno per nome et ne anche li pensa [illegible] facto, ma lui come sapientissimo et iustissimo rezze et guberna secondo [illegible]tia, lo debito et ragione de' tempi et operationi de le persone. Et quello [illegible] faria lo Capitanio vostro representante una Cesarea Maestà, piena [illegible] et clementia. Non si persuademo anchora che li Illustrissimi Signori [illegible] siano partiti et partir si debiano in æternum dal debito officio, ne che [illegible] habiano facta cosa qual non meriti memoranda commendatione et laude. [illegible] la chiara nostra et nitida fede et operationi optime, fisi nel adjuto del [illegible] speramo et per indubitato tegnemo non siamo (?) per patire, perchè septi [illegible] summo auxilio prefato et del optato presidio de la Illustrissima Signoria nostra [illegible] qual mai ne mancarà, nulla cosa tememo, imperochè il justo Dio, qualunque [illegible] meriti et demeriti premia et punisse. Ritornando al negotio di quelli [illegible] captivi appresso lo Capitanio vostro, non potemo addurse ne li animi ad creder

[illegible] lettera in questo luogo parla di uno da Marano, fatto morire per i suoi misfatti dopo il processo [illegible] sentenza del tribunale ordinario del Luogotenente e non per rappresaglia.

si proceda contra di loro ad alcuno nocumento et saltem a corporal pena, [illegible]
non come rei et patratori di alcuna scelleragine, ma come mercadanti liberamente
senza alcun timore andando, sono facti captivi, et minus credemo che lo Capitan[illegible]
vostro sia per far novità; al schivar de la quale finamente vi exhortamo et che [illegible]
relaxati come lo dover di iustitia et libertà di mercadanti ricerca, perche nu[illegible]
mulatamente corresponderemo in tal pietoso officio, rendendosi nui cum baldanza [illegible]
lo dicto nostro Clarissimo Logotenente, accadendo, non si renderà mai difficile a [illegible]
nostre richieste compiacerae maxime verso quelli che pentiti [illegible] lien[illegible]
noi, non saranno pertinaci in lo suo mal proposito. Breviter concludendovi et [illegible]
candovi, che quando di questi nostri fusse supplicio preso, saremo da iusto [illegible]
sforzati ad poner ogni spirito et poter nostro ad usar in voi ogni [illegible] [illegible]
et a tutto lo mondo dimonstrar et far nota la impietà, qual non credemo sia per [illegible]
contra [illegible] over et iustitia usata.

Ex Utino die x Februarii 1515 hora noctis secunda.

Septem Deputati ad regimen Terre Utini

Ach. Arch. Com.le di Udine. Acta vi. 274.

[illegible] die 4 mensis septembris 155[illegible] Iosephus [illegible] Cancell[illegible]

49

Sp.les hac Cord.mi viri: Per Alexandro presenti obsensor et per
... el desiderio vro esser che nui
...atisfati ultra la presentia del
...le appellation. Et, per esser
... disposta in ogni et qualunche
...tisfar et dar contento a le vre
...r nui esser contentissima ad qua...
...nij al presenti Absenti et occu...
...mo in breue giorni e, et ex
pectata et tornar subito della: Isto interim deputamo ad Tale
officio: M. Gasparo d pesaro homo d ogni bona integrita
et nro anticho bricciolo: dal quale ce rendemo certa in q'sto ...
... restarete ne le vre occurentie ben satisfacti. et ala nra
tornata daremo Tali ordini che Tucti hoi et gradi et piccioli
d la terra nra d pordenon et suo Ville cognosceranno ... nis
solo amarli et tractarli como subditi ma da ... q ... ali q...
Semp. ce recomandamo.
[... iniani die ... mj septemb. ...]

Vra Pantasilea baliona
d ...

1516, ... sett. Alviano

Lettera autografa di Pantasilea Baglioni vedova di Bart. d'Alviano, Signore di Pordenone al comune di questo nome, mandandogli un Giudice per le appellazioni. — Autografa con sigillo

si proceda contra di loro ad alcuno nocumento et saltem a corporal pena, p...
non come rei et patratori di alcuna scelleragine, ma come mercadanti liberamente
senza alcun timore andando ... et minus credemo che lo Capitanio
vostro sia per far novità; ...
relaxati come lo dover di ...
mulatamente corresponderem...
lo dicto nostro Clarissimo ...
nostre richieste comp...
noi, non saranno pertinaci
candore, che quando di que...
sforzati ad ponere ogni spi...
et a tutto lo mondo dimons...
contra ogni dover et iustitia usata. ... sia per ...

Ex Utino die x Februarii 1515 hora noctis secunda.

Septem Deputati ad regimen Terre Utini

Dall' Arch. Com.le di Udine. Acta N. 274.

...mi ... die 4 mensis Septembris 159... Iosephus ... Cand. Cantelli

Spect.les hac Cord.mi viri: Per Alexandro presens obsensor et per molti altri nri Ill.mi simo aduisata: el desiderio vro esser che nuj deputassemo per vra comodita et satisfatiō ultra la psentia del nro Cap.o: uno o ver duj judici de appellationi. Et, per esser nuj desiderosa et cō tutto el cor disposta in ogni et qualunch cosa ad nuj possibile prompta a satisfar et dar cōtento ale vre spect.ta: per q.sta nra ve famo intender nuj esser cōtentissima ad quanto in cio desiderate. Et per esser nuj al psens Absens et occupat ne le cose d qua: dove speramo in breue giorni esser expedita et tornar subito della: Isto interim deputamo ad tale offitio: M.r Gasparo d pesaro homo d ogni bona integrita et nro anticho servitor: dal quale ce rendemo certa in q.sto tempo ve restarete ne le vre occurentie ben satisfacti. et ala nra tornata daremo tali ordinj che tuti voi et grandi et piccioli d la terra nra d pordenon et suo ville cognosceranno nuj non solo amarli et tractarli da subditi ma da propri figlioli: alij q.li sempre ce recomandamo.

[...]iani die x mj septēb. [...]

Pantasilea Baliona
d Liviano

vra

Spec. et Cord.mis hominij
Comuno d la terra nra
pordenone
xxij septembris pntate i consilio

Vinis de 4 ins Septembris 153. Card. Cincelle

[illegible] noie [illegible] anno [illegible] eiusdem [illegible]

[illegible] indictione quinta die vero [illegible]

R. in Chro pr D. Aloysius [illegible] jur. u. doctor [illegible]

[illegible] apticus [illegible] vicarius [illegible]

1517. 1 [illegible] Maggio. Motta. Il Rev.do Luigi [illegible] Protonotario Apostolico e Vicario Generale del Vescovo di Concordia, [illegible] alcuni beni in Magnadola a Suor Maria [illegible] di Francesco [illegible] figli [illegible] Eladio [illegible].

Nr. Antonio [illegible]

[illegible] ipsius Eladio et [illegible]

eius [illegible] hoc [illegible] consilium [illegible] [illegible] nil [illegible] aliquatenus circuivit [illegible] consulto [illegible] prioribus [illegible] et deliberato [illegible] nisi modo [illegible] causa et [illegible] [illegible] potuit et pot esse [illegible] prefate D. soror Marie [illegible] et [illegible] ac recipienti [illegible] [illegible] in [illegible] et possessione [illegible] posita et sita in villa Magnadole jurisdictionis Motte [illegible] persona D. Aloysij [illegible] terra Motte [illegible] [illegible] Joannes Antonius [illegible] textor [illegible]

Vinii die 4 mensis septembris 1534 / Canth: Cantalle

In Christi noie amen anno a nativitate eiusdem mill. [illegible] quingentesimo [illegible]

septimo Indictione quinta die vero sabbati [illegible]

50

R. in Chro pr D. Aloysius [illegible] Ju: v: Doctor [illegible]

Bapt. [illegible] apticus [illegible] R. D. Epi Concordiensis

[illegible] Considerans [illegible] alimenta

sancta religiosa D. Sorori Marie tertij ordinis minorum [illegible]

[illegible] eius soror [illegible] Eleadro et [illegible]

tam in pnti q in futurum, [illegible] ipsius Eleadro et

[illegible] et notum [illegible] & hoc tam [illegible] iure nali quam

civili et Can.co [illegible] lex. Cum [illegible]

[illegible] in [illegible] potius [illegible] et per Bar. in [illegible]

[illegible] et ibi plene not. [illegible] de [illegible] et [illegible] Bar. in L. si a

libris ff. de liber. [illegible] Bar. et [illegible] in auth. [illegible]

[illegible] si [illegible] de [illegible] liber. et de hoc [illegible] prudentum

[illegible] quae et [illegible] Doctores [illegible]

[illegible] determinat Bar. in L. [illegible] ff.

de libe. [illegible] volens et [illegible] his [illegible]

[illegible] p hoc [illegible] spontt sua [illegible] nil

[illegible] aliquali circumventus immo [illegible] Consulto cum

[illegible] et deliberato [illegible] modo [illegible] iure causa et [illegible]

[illegible] quibus melius de iure potuit et pot [illegible]

[illegible] prefate D. Sorori Marie [illegible] et

[illegible] recipienti [illegible] percipi potest

[illegible] in perpetuum ex fundo et possessione ipsius domini

Aloysij posita et sita in villa Magnadole iurisdictionis [illegible]

[illegible] pre [illegible] Marone. [illegible]

[illegible] D. Aloysij [illegible]

[illegible]

[illegible] sutor. Alteri vero Antonius [illegible] textor. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Marie Mothe [illegible]
[illegible] item [illegible] suorum mobilium [illegible]
et suppellectilium que esse [illegible] reperientur et in [illegible]
[illegible] tam in domo habitationis dicte sororis Marie [illegible]
[illegible] Mothe in [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] usufructum debitorum [illegible] [illegible]
actionum quarumcumque utilium directarum mixtarum
[illegible] et [illegible]: Que omnia sint [illegible] [illegible]
Marie ut honeste [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Et hoc si et quamdiu dicta
soror Maria honeste et caste vixerit et vitam honestam [illegible]
et [illegible] [illegible]. Si vero dicti eius filii [illegible]
cum [illegible] [illegible] possent aut dicte [illegible]
[illegible] [illegible] ipsis [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] persona [illegible] et [illegible] [illegible] prout [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pertinent
[illegible] [illegible] [illegible] eius [illegible] pro [illegible]
usufructibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sorori Marie [illegible] [illegible]
in omnibus [illegible] et dictis eius filiis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et expresse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et possessionem [illegible] domos et
[illegible] omnia eius mobilia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eius possessionis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] item in [illegible] [illegible] ac
[illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonorum mobilium
[illegible] ac usufructu [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] omnibus [illegible]

[illegible] ad quos usus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sorori
Marie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et
[illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible]
[illegible] pro [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] ius et quocumque contra premissa agere vel
venire posset, et sic vel aliud affirmans iur(amen)to suo voluntario
[illegible] in [illegible] notarii [illegible]
[illegible] nulla [illegible] causa vel [illegible]
[illegible] in [illegible] fecerit sed duntaxat pro debito [illegible]
[illegible] [illegible] premissa de iure tenet. Que omnia
[illegible] in [illegible] iuravit [illegible] proprio [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] omnia et singula
[illegible] [illegible] Et firmavit. Acta fuerunt hec in [illegible]
[illegible] in domo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Baldasarre [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Epistole [illegible]
[illegible]

[illegible] Antonius [illegible] [illegible] imperiali
[illegible] [illegible]

1517.

...mento di consegna
...menti fatta dal R.do
...il R. Matteo Vica.o
...di Concordia, alle
...R. Suor Marie
...Ordine, de
...di San Francesco
...(Sodio et Cardiog
...fi. nel quale
...a Beni nel
...brio trevisano.

1517 die vi Junij

In Collegio habente auctoritatem a Consilio Rogatorum pro ut sub die 6 instantis apparet. Capitula Patria Fori Iulij sive Distrectualium

Locumtenenti Patriae Fori Iulij et successoribus suis.

Adiens Presentiam nostram fidelis noster Eugenius Emilianus Civis Utinensis nuncius Distrectualium Patriae nostrae. Porexerat Domino nostro supplicationem cum quibusdam capitulis, petens eorum confirmationem. Nos autem de more misimus ipsa capitula, et ut cuique eorum cum Collegio nostro habente auctoritatem a Cons° Rogatorum. Respondimus pro ut nobis conveniens visum fuit, vobis mandantes ut ipsas Responsiones nostras servetis, et ab omnibus servari faciatis. Tenor autem sequitur ut infra, et est.

Ser.mo Principe et Ill.ma Signoria. alli Piedi de Vostra Sub.ta supplicano li fidelissimi Contadini della Patria del Friuli devotissimi servitori di V. Ecc.tia che sidendoli di gratia che per sua solita clementia si degni concederli le giustissime, et omnino necessarie petition sue, senza impetration delle quali non sanno immaginarsi a che modo possano viver, ne resister al mondo. Siando quella Patria universalmente afflitta, et ruinata per la presente guerra a tal che se non li e provisto li sara forza abbandonar le proprie Patria,

P.o et P.o Che siando per vostra Sublimita deliberato, che a spese nostre possiamo tenir un scontro al Canc.o della Patria, a nostra perpetua memoria voglia confirmar tal deliberation con il suo Ecc.mo Cons.o de Pregadi, con li capitoli spettanti ad esso scontro, et ai mag.ci ... del mag.co luogte

Respondemus nos esse contentos concedere quantum petunt, dummodo dictum scontrum teneatur absque impensa Dominij nostri, et solvatur ab ipsis distrectualibus pro ut offerunt se facturos.

2.o Item acio non possano esser defraudati, che V. Sub.ta voglia provveder, che li Mag.ci luog.ti in ogni fin di suoi regimenti facia far il conto della Patria, et di tutte le gravezze, saldando il libro, et che ne cetero li Mag.ci luog.ti faciano inviolabilmente osservare tutte le Parti fatte per la Serenita vostra a beneficio, et salute nostra, et maxime dalli capi delle cernide, et guastadori liquali in la presente guerra sono stati astretti a pagar contra le deliberationi di vostra Ecc.tia facendo fare i conti nostri, liquali za tanti anni non sono sta fatti, acio se possa conoscer se noi poveri siamo stati aggravati oltra il voler di vostra Serenita

Respondemus quod concedimus quantum petitur, et ita volumus ut observetur

3.o Item che l'obligo di condur il sale sia universale, nemini deputato siando beneficio universale, et se qualcuno se dolesse contribuir con noi, almanco siano obligati condur tanto sal quanto sij per uso suo, ritornando il Porto a Noiaro per esser doppio partito da Portogruaro a Udene che da Udene a Noiaro, et perche se commetteno non poche fraude con li carezze del sal che da cetero nisuna ... sotto pena de ducati ... la mita di esser applicada alla Camera Fiscal, et l'altra mita all'accusatore, non si possendo accordar con li daciari ... tutti vadino personalmente a condur lor sal. Porton

de Sal, et cosi tutti faranno quanto li tocca senza alcuna
fraude. supplicando di gratia per commodo di quelli vostri
fidelissimi suddiri. debbia ritornar la Caneva. Saneraro
in quel loco suo, acciò possano esser abondanti de sal in
quel luoco. come sempre è stata. continuando de dui anni
in qua.

Respondetur. quod volumus, et sumus contenti, quod aliqua villa
possit se concordari cum Datiario pro carriagiis faciendis sub
pena Lib. 25 — dividendam ut in capitulo continetur. ...
reliquas Partes non videtur nobis aliquid innovare.

4° Item. Che de cetero li Deputati della Patria, ne Cancellieri ma...
possano far comandamento alcuno, ne con Bolleti ni voce...
a bocca à Contadini, overo à Commun alcuno delle ville
di questa Patria. che vadino à carezar à persona alcuna
de qualunque Conditione, stato et officio sia sia per causa
alcuna. [exceto che alli sange luogi et sua Conte. perti-
nenti, et tornar di quelli sotto pena pareria a v. Sub...
tudine.

Respondimus ut fiat sicut petitur, et ita ordinamus, et declara-
mus. ut neque per Cancell. Patriae, neque per Deputatos fieri possi...
bolletinum de carigiis nec ea bolletina exequantur. ...
subscripta fuerint manu locumtenentis nostri ...
bulata eorum annulo

5° Item Che siando deliberato per vostra sublimità. se faccia ...
estimo de fuoghi; et che de cetero le tanse de soldati se...
habbino a pagar secondo l'ordine della banca, che à ...
estimo siano presenti essi Sindici di villa universale, ...
siando questo ordine della banca, quella per sua Clem. ...
voglia far osservar l'ordine della banca fatto per vostra
Sublimità in quella Patria. et acciò essi poveri nò siano
astretti à novo ordine, ma solo secondo l'ordine suo antic...

Respondetur. quod scribemus ad locumtenentem Patriae quod ...
videat quod estimum perducatur fiat cum rectitudine, ...
omnium satisfactione. Ad tabelas autem nò est opus
aliud respondere, quia in tempore futuris locumtenentis nobis declara-
bitur sui, dare opportune provisionem sue.

Osopo. 6° Item Che siando lecito ad essi passar con li carri sui sul ter-
ritorio d'Alemagna per menar marcadantia da Osof
à Portogruaro, ne da Portogruaro à Osof, ma sabbino
à discargar à Osof secondo il consueto antico. Provedendo
che essi poveri non siano astretti à pagar per Pon. per ca...
più che soldi dui, come se solevano anticamente, et non
come al presente, che li fanno pagar soldi cinque per
carro, et cosi à Osof. overo qualche meno, come à Porto...
Onde per giustitia, et Clementia di vostra Serenità
supplicano esserli concesso; acciò viver possano qui
sotto l'ombra di vostra Celsitudine. alli piedi della ...
humilmente si raccomandano.

Respondetur primum quantum ad Plaustra Alemanie
quod ut ne similiter modi provisio sui causa. de ... ...
mercibus, quae conducuntur sine ... non ... ...

aliquid innouare. sed ad aliud tempus differre ipsam Prouisionem, circa autem solutionem datij Pontis et Ponticum, volumus ut seruetur illud idem quod seruabatur ante bellum. Has autem nostras in actis istius Cancellarie uestre registrari facietis, et registratas presentanti restituite.

Dat. in nostro Ducali Palatio die xi Iunij ind. quinta 1517

Angelus Cornelius duc. secr.

Dp. die 9 [illegible] 1517

copia)

adi x Febraio 1589

Cittadi della Città di Belluno

Fu comandato alle infrascritte ville, ad hauer mandato giobbia prossimo a S. Daniele l'infrascritta quantità de carri per cargare le robbe del eccellente S. Bernardino Ciccarello Fisico stipendiato dalla communità di Belluno et condurle qui nella Città in pena de L. 5

Puzolo	carra 5
Bressa	3
Carpenedo	2
Lissanelo	2
Gallariano	1
	13

Februarij 1589 [illegible] contra sequentes villarum [illegible] mandatis [illegible] facta [illegible] non [illegible] ad [illegible] et [illegible] annotata [illegible] ad [illegible] [illegible]

ex actis [illegible] Cancellarie Feltrensis exscripsi [illegible] et sigillavi Ios. Dapres [illegible] Canc. [illegible]

Madali

1517, 12 Junij.
Capitula Ruraium
Patriarcho Suij
A Rex mo Poinciore
confirmata. #

Vide cap. 6.m
In ma Ssopij:
et Carrigloz.
etc.

Iacobus Cornelius Patriae Fori Iulij
Locumtenens Generalis

1517. 26 Agosto. Ud.e

Circolare del Luogot.te Giac.o Corner pel sussidio contribuito dai Parlamentari alla fabbrica del Castello di Ud.e

Sp.li Dilecte noster. Poiche per deliberation del Sp. Parlamento fù concluso, che se avesse a restaurar la fabrica del castello à spese un terzo dell'Ill.ma Sig.a et li altri due terzi per li tre Membri della Patria. Prelati, Communità, e Castellani come sapete, et per dar principio et bon animo a voi altri habbiamo per nome della Ill.ma Sig.ria fin hora fatta tutta la spesa, et veduta la fabrica nei termini, che ben si può veder, che per conto di S. Marco con le caparre delli legnami, et altre robbe habbiamo speso Duc. 2000. è raggionevol cosa che li Membri faciano, et dal conto suo hora che hanno havuta la comodità del tempo, et robbe, et tanto quanto se convien per sua, e per tal execution ai zorni passati facessimo convocar tutti i Deppudadi de quà, e de là del Taiamento per far le rate de cadaun membro, et per maggior Iustitia, et ponderation li sono stà adiunti sei rattadori do per membro, quali insieme collegiatamente hanno rattadi tutti tre li membri, e poi tutte le Iurisdition per cadaun membro, dove à voi tocca ducati tre, cioè 3. li

3

(Parlam. Friul. 28 ... sommario ... (5 ... rate ...

quali volemo se habbiano à pagar
dui anni, la medietà questo anno
VJ un terzo d'altra medietà à S. Michi
p.o u.o Un terzo à S. Martin, et l'altro
zo à Nadal, et perciò ve notifichemo
et commandemo, che senza alcun fallo
debbiate operar, che alli termini sopradetti
se habbino i denari pronti, acciò che
potra proseguir la ditta fabrica ad ho
nor, et ornamento de tutta questa
Patria, et oltre che satisfarete al debito
nostro à noi farete cosa de singular
appiacere
Utini die 26 Augusti 1517.

Sp.li Dilecto nostro s. Pietro de Asquinis et Consortibus

Riceveti Io Piero Antonio Sbrojavacca adì 4 Ottobre
1517. da s. Piero de Asquin per conto della
Fabrica del Castello per sua rata per la prima
paga del primo Anno ——— £ 33

1518. adì 10 Aprile

Riceveti Io Piero Antonio Sbrojavacca da s. Bernardo
Asquin per parte della rata li tocca per la fabrica
del Castello contadi dal ditto ——— £ 33

1519. adì 10. Ottobrio

Riceveti Io Piero Antonio Sbrojavacca da s. Bernardo
fiolo de s. Bartholomio de Asquin de Fagagna
per paghe de sua rata per la fabrica del Castello
contadi dal ditto ——— £ 33

1520. adi 16. April

Ricevei io Piero Antonio Sbrojavacca da S. Piero de Asquin per resto de lua rata libolla per la Fabrica del Castello di Udine contadi dal ditto lire tre soldi sie cioe — ——— L 3 6

Tratto il premesso documento 1517. 26 Agosto come sta, e giace senza alcuna alterazione o lineatura in un libro antico coperto di vecchia bergamina a carte 41 t.º ora esistente presso il Nob. S.r Andrea Asquini Contrino intitolato al di dentro: Iura Castri, et Comunitatis Fagane, que hactenus reperiri potuerunt per me Danielem unum et Consortibus ceptum anno Domini 1559, e presentato al mag.co Ecc.mo delli Avogaria in Venezia del 1718. 22 Giugno, avendo fatta l'incontrazione in fede di che.

Arcano di detto li 31 Marzo 1750

Leonardo Iuliani di d.º l. Nod.º

[illegible]

17, [illegible] 1.6[illegible] [illegible] Udine. Il Luogotenente Giacomo Corner invita i nobili di Fagagna al Parlamento dove si votterà a bussole e palle.

Nobilibus dilectis nostris Consortibus Faganee (a tergo).

Jacobus Cornelius Patrie Fori Julii Locumtenens generalis.

[illegible] dilecti nostri. Essendo sta novamente deliberato nel Excelso Conseio de X con la Zonta, che se abi a congregar el Parlamento Generale [illegible] far nova electione de Deputadi et altre provisione necessarie al universal comodo et beneficio et similmente li altri officii che far se suole per el Conseio de questa citade per via de balotatione a bussoli et balotte cussì in Parlamento como nel Conseio predito vi significhemo [illegible] per execution de tal deliberation abiamo statuito de far el Parlamento la [illegible] Domenicha de quadragesima che serà 8 de marzo proximo et però [illegible] de qua dito zorno in dito Parlamento ad intender le deliberation se farano in balotatione ut supra siche el decreto del Exc. Conseio de X sia penitus adimpida (?). Utini die 23 febraro 1517.

[illegible] nell'Ar. I, 54 della Colleg. Coneine (?) in S. Daniele

1519, 15 luglio. Udine. I Frati di S. Francesco di dentro di Udine accordano il sepolcro condotto dal fu Nob. Enrico di Prampergo ad uno discendente. Nob. Andrea di Prampergo

Architetto Gio Giordano di Venezia testimonio

Dai protocolli dell'archivio di Udine Antonio Belloni Arch. Nob. Udine

[illegible] Anno [illegible] ab eiusdem nativitate MDXIX, indictione VII, die [illegible] veneris [illegible] Julii, in Coenobio [illegible] D. Francisci [illegible] de Utino, coadunato Capitulo [illegible] campane pro peragendis in fraternis [illegible] loco consueto ubi aderant Fratres [illegible] Venerandi Julius de Civitate Austrie Guardianus, Gaspar Venetus, [illegible] de Glemona S. Theologie Magister, [illegible] Millianus [illegible], [illegible] Pagnaco, Vitalis de Chiusis, Andreas de Glemona, Paulus de Bassiano, [illegible] de Verona, [illegible] de Tridento, Dominicus de Atro [illegible] et Benedictus [illegible] de Conegliano omnes dicti Coenobii Fratres professi [illegible] eisdem Capitulum [illegible] representantes quoniam nunc [illegible].

[illegible] iurisconsultus Joannes Candidus ex antiquis annalibus [illegible] Fori Julii, quos ipse tersioris commentariis [illegible] reddidit Richardum [illegible] non parvo conflato exercitu A. D. secundo et trigesimo supra millesimum [illegible] Patriam [illegible] Henrico Prampergio Equite uno ex [illegible] foedere sibi coniuncto, viro et domi et foris magnanimo, quippe [illegible] ad Benedictum Pontificem Maximum publico legationis munere prudentissime [illegible] fuerat et longe latique tandem Civitatem hanc Utinensem adortum [illegible]. [illegible] Othobonum Patriarcham Aquileiensem haud ita multo [illegible] signo commonefactum non distulisse quin Utinensibus [illegible] periculo laborantibus ex Austria Civitate suppetias tulerit [illegible] acriter fuisse in Graciano, quod Utini suburbium est, multis [illegible] desideratis et a Patriarcha demum victore ex nonnullis municipibus, [illegible] eo proelio captivos habuerat, Henricum ipsum capite damnatum fuisse, sese [illegible] non falsis argumentis adduci in memoriam [illegible] Equitis cadaveri sepulchrum [illegible] extructum fuisse, quod in fronte eiusdem Basilice ad Crucifixi dextram in[illegible], tum quare saxum est vetustissimum, tum quoniam viris clarissimis

[illegible] Gio. [illegible] quando [illegible] ogni [illegible] [illegible] sono [illegible]
[illegible] Illmo [illegible]

capite damnati latroni et alibi sarcophaga consueverunt et quod ma-
gis a parente meo aliisque senioribus hoc idem saepius perdidicisse
rogare se ut haud congravarentur Andreae Prampergio servo meo
sanguineam aut virtutem attavi sui Henrici non mentienti sarcophagum
restituere vel concedere si ex longi temporis cursu Coenobio iure devolu-
tum constaret. Patres autem suprascripti consultatione matura praehabita
Sepulchrum ipsum cum omnibus iuribus et pertinentiis suis eidem Andreae
et heredibus pari voto studioque concesserunt, admirati non parum quod
factum illud ad imitandam virtutem et gloriam aeternam praestantissimum
iuvenem plurimum excitaverit, quibus ipse tam gratias egit quam omnes
gratias egit et immensas quidem, ut non minus Prampergiam gentem se-
pulchro dignam vetustissimo quam Sepulchrum gente ipsa vetustissima
quum non immerito iudicaverint.

Praesentibus Ven. D. Hieronimo de Puliconi Canonico Utinensi, Sp. D.
Ioanne Fontana Veneto architecto, D. Soldanerio de Strassoldo et
Iohanne D. Nicolai Marini de Utino testibus vocatis, rogatis et habitis.

1519. 15 Marzo. Udine. Lettera al L. T.te del Friuli dell'uffizio degli Auditori nuovi, che annulla un Proclama del suo predecessore che proibiva l'uccellagione per 5 miglia intorno Udine.

Spectabili D. Lazaro Mocenico Patrie Foriiulii Locumtenenti honorando

Ad gravamen Blasii de Zuliano et Antonii Cos de Tarcento Syndicorum Villarum Patrie et Georgii de Segnaco eorum Nuntii, appellantes de Proclamate facto per Spectabilem D. Jacobum Cornelio proximum precessorem vestrum: Quod nullus presumat sub quod tempus sit ad aucupandum circum circa Utinum pro quinque miliaria lepores, perdices, fasianos, quaglias vel alias salvatiginas modo aliquo sub pena contenta, et prout in eo dicit 24 Decembris 1514 ipsum Proclama tanquam contra publicam libertatem incidimus et annullamus, requirentesque Spect. Vestram ut ditum Proclama cassari faciat, quod sit valoris. Utini di XV Martii MDXIX.

Bernardus Donato et Collegae Auditores novi advocatores, provisores et syndici Ill.mi Ducalis Dominii Venetiarum

Alexander Valdurus Coadjutor Officii Syndicatus

Misc. Miscellanea Liruti ora Bianutti, Udine, fol. 2. (copia).
presso il Sig. Biasutti di Udine.

NB: Atto importante venendosi a conoscere che già nell'anno 1519 esisteva l'Uffizio dei Sindaci delle Ville, uffizio che poi si disse della Contadinanza.

3

Leonardus Lauredanus dei gra. Dux Venetiarum etc. nobili et sapientissimo viro [illegible] Vincencio Capello et suo mandato locumtenenti. [illegible] fideli dilecto salutem, et dilectionis affectum. Essendo nasciute, como docete, a poco [illegible] differentie et difficultà circa la observantia de le treuge concluse et firmate fra il ser.mo maximiliano imperator et la [illegible] nostra [illegible] noi desiderosi [illegible] ... ció al diletissimo nobil nostro ... [illegible] nostro apresso el serenissimo electo ... et concluderle, et tandem in la ... [illegible] per il mezo del mag.co [illegible] mercurjo ... et catholica maestà havendo do... [illegible] del spirito santo sono sta firmate ... ratificate dalla cesarea et catholica ... [illegible] declaratione [illegible] ... [illegible] d'ogni [illegible] ... [illegible] publicando et exequendo hano ... [illegible] et inprimis [illegible] in ...

Confini del Friuli

1521 28 Maggio. [illegible] al L. [illegible] Vincenzo Capello [illegible] zone delle Tregue di Lomagna in Friuli fatte l'a 1518 specialmente verso i Confini

[illegible]: Vedi 1535. 17 Giugno ~~[illegible]~~ in [illegible], Bel grado e Gorizza fatte in Trento.

Copie

... [illegible] conventionis, approbationis, et ratificationis [illegible] capitulorum li subditi [illegible] [illegible] possino goder pacifice, et quiete mediante la [illegible] sua [illegible] deliberato et conclu so, et così exequiremo [illegible] publicarsi.

Capitula publicanda, et exequenda sunt infrascripta.

Primo de treguis seu induciis indultis anno 1518 die primo septembris pro annis quinque et [illegible], [illegible] finiturisque eadem [illegible] dictarum [illegible] remanere debeant in suo robore firme, et inviolabiliter observari cum pacis [illegible] [illegible] declarationibus infrascriptis: quae tamen in aliqua sui parte [illegible] nec [illegible] non habeant [illegible] iudicare iura [illegible] ambarum partium, ac si numquam [illegible] [illegible] [illegible] tollendis causis dissidii et turbationum ipsarum [illegible]: Convenimus [illegible] durantibus ipsis treuguis [illegible] ill.m [illegible] abstinere debeat in omnibus [illegible] omnia ab infrascriptis [illegible] et villis, [illegible] [illegible] quod ab eis omnimoda iurisdictionem [illegible] remaneat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semper [illegible], et remanebit in [illegible] instantia [illegible] [illegible] iurisdictionem ipsarum villarum et locorum possessionibus ipsarum [illegible] [illegible], et possidebant ante [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] investiture, solite, et fidelitatis iuramento debitum [illegible] [illegible] Maiestati vel suis agentibus ad hoc deputatis vel deputandis in [illegible] [illegible] [illegible] omnia quae [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] feudi, et [illegible] [illegible] solite illu.mo Dominio [illegible] [illegible] [illegible] bonorum

Leonardus lauredanus dei gratia Dux venetiarum etc. nobili et sapienti viro [illegible]
Leoncio Capello de suo mandato locumtenenti Patrie fori julii fideli dilecto salu
3 tem et dilectionis affectum. Essendo nasciute como doveti saper molte
differentie et difficultà circa la observantia dele treugue concluse et fir
mate fra il quondam Serenissimo Maximiliano Imperator et la Signoria nostra, noi desiderosi de expe
dir dicte et adicte differentie desimo [illegible] Comissio al dilectissimo nobil nostro
Francesco Cornaro, et orator residente per la Signoria nostra apresso el Serenissimo Electo
Imperator Carlo Re Catholico, de poterle tratar et concluderle, et tandem in la
cità de Wormatia adi 5 del presente mese de mazo per il mezo del Magnifico D. Mercurio
de Gattinara doctor et gran Cancellier de sua cesarea et catholica Maestà, havendo de
quella mandato sufficiente, et del prefato orator nostro cum el nome del spirito santo sono sta firmate
et sigillate le infrascritte declaration et capitoli approbati et ratificati dala cesarea et catholica
Maestà sua, et dala Signoria nostra volemo per tanto che le ditte declaration et capitoli [illegible]
publice proclamar in loco et a hora consueta per intelligentia de ogni uno [illegible]
capitoli et observantia de quelli inviolabilmente [illegible] la instrutione publication et execution havendo
ordine dala prefata cesarea Maestà li representanti [illegible] et juridictione infra
scritte conclusionis, approbationis et ratificationis predictorum capitulorum li subditi hinc et
inde possino goder pacifice et quietamente le intrade sue come etiam deliberato et conclu
so, et cosi exequirete dandone aviso dela publication.

Capitula publicanda, et exequenda sunt infrascripta.

Primo quod treugue seu inducie inducte anno 1518 die primo Septembris
pro annis quinque [illegible] inde, mensibus finituris eadem quinque durature
remaneant et observentur in suo robore firme et inviolabiliter observari cum pacis [illegible]
[illegible] conventionibus infrascriptis: que tamen in aliquo sui parte [illegible]
non habeant prejudicare iuribus utriusque partis, ac si nunquam facte fuissent
[illegible] tollendis causis dissidii et perturbationum ipsarum treuguarum: Convenerunt quod
durantibus ipsis treuguis, Serenissimum Dominium abstinere debeat in omnibus
[illegible] ab infrascriptis locis et villis [illegible] Patrie fori julii [illegible]
[illegible] ab eorum omnimoda jurisdictione, et remaneat [illegible]
salvis tamen semper [illegible] et remanserit in [illegible] instantia [illegible]
[illegible] jurisdictionem ipsarum villarum et locorum possessionis [illegible] ipsarum [illegible]
[illegible] et possidebant [illegible]
[illegible] recipiant investituras solitas et fidelitatis juramenta [illegible]
Cesaree Maiestati vel eius agentibus ad hoc deputandis vel deputatis in
[illegible] omnia que [illegible] solita sunt [illegible]
Dominio feudi [illegible] Dominio [illegible]

Bonorum feudalium et iurisdictionum in iurisdictionibus adiudicatis [illegible] nostri et aliis: ville et loca a quibus dominium debet Dominii veneti [illegible]
gradiscae et marani et goritiae in villa [illegible] [illegible]
Marstani sunt infrascripta videlicet a Sacile, villa nova, [illegible]
gradisca, [illegible] circa aquam Chiarsa, in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] primo ordinatis ad castrum [illegible]
a castro [illegible] cum suburbio et media villa, [illegible] [illegible]
[illegible] villa nova, Sancto Georgio, [illegible] et Carlino: [illegible]
[illegible] Cervignani, [illegible] et Sancti Martini, pertinentiis ad [illegible]
[illegible], fluminis [illegible], [illegible]: [illegible] villa [illegible] cum Sancto [illegible]
// et [illegible] aquileiensis, aliis omnibus [illegible] Ioannis Sancto [illegible]
patriarchatus in [illegible] loco a castro [illegible] a [illegible] villa [illegible]
[illegible] [illegible] ut porta [illegible]. Cum villis [illegible]
[illegible] ante tempus [illegible] post nomine [illegible] Marstrais: [illegible]
loca, et ville [illegible] [illegible] ante bellum [illegible]
[illegible] [illegible] ut supra non adiudicata [illegible] Marstani infra [illegible]
per [illegible] sint, et remaneant in [illegible] iurisdictione [illegible]
Dominii [illegible] cum castro [illegible]: Belgradi et [illegible]
... [illegible] ac [illegible] et aliis villis, iuribus et pertinentiis suis [illegible]
tempori [illegible] circa possessionem ipsos D: [illegible]
[illegible] Marstani salvis omnibus iuribus vasallorum [illegible] supra [illegible]
indicatis [illegible] [illegible] fuit et [illegible]: [illegible] bona [illegible]
et iura cuiuscumque generis [illegible] subditorum [illegible] dominii
in patria [illegible] [illegible] alibi quo [illegible] in loco [illegible] Dominio
[illegible] tam nobiles [illegible] communitates, et [illegible]
[illegible] gradus et conditionis [illegible] [illegible], et pacifice et [illegible]
[illegible] ante occupationem, et [illegible] ipsorum bonorum [illegible] in [illegible]
[illegible] bello, [illegible] omni [illegible] sub cuius dominio et iurisdictione
bonorum [illegible] suisque officialibus [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
impedimento et molestia tam [illegible] et principibus [illegible] subditis
illam [illegible] in dictis bonis et iuribus [illegible] [illegible]
ipsis subditis [illegible] [illegible] ante occupationem
[illegible] [illegible] in dictis bonis [illegible]

Subditos sub pena indignationis dominorum et principum suorum ac confiscationis bonorum qui debeant stare et parere premissis capitulationis [illegible] mutua
[illegible] confirmationem et quomodo [illegible] et [illegible]
tantum possessionis bonorum et jurium privatorum non includendo tamen
in presenti capitulo bona ecclesiastica [illegible] quibus spoliatur [illegible]
[illegible] in regnis quinquennalibus: que pacta [illegible] declarationis [illegible]
[illegible] in suo robore remaneant sic tamen quod non includantur
[illegible] ipsis regnis [illegible] potens [illegible], nec aliquis [illegible]
in [illegible]: qui [illegible] [illegible] hinc inde [illegible]
restitutionem bonorum [illegible], et [illegible] [illegible] non obstante
[illegible] aliquibus confiscationibus alienationibus vel concessionibus hinc
inde [illegible] de bonis [illegible] [illegible], nec [illegible] includi debeant
in huiusmodi restitutione bonorum privatorum [illegible] in eidem
[illegible] sub jurisdictione [illegible]: que [illegible] debeant [illegible]
[illegible] concessionem habuerunt, [illegible]
[illegible]: Et [illegible] predictorum capitulorum [illegible] jurisdictione
et bonorum restitutione publicari debeant hinc inde de mandato
[illegible] [illegible] ratificationem ambarum partium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] publicationem [illegible]
[illegible] [illegible] hinc inde parere et stare debeant
ipsis capitulis sub penis in eis contentis

Datum in [illegible] palatio die XXVIII [illegible] indictione [illegible]

Acordo tra la ser^{ma} sig^{ria}
con la maiestà del re de romani

Conventi in ... Romani ...
vero ... nibus, tande ... (Composito Mul...
Commissioni; ut in actis ipsius Conventus ... et ...
... Novembris 1533 sub ea narratione ..., ut ...
posito locum haberet, si dicti principes ... cum
ipsi principes ad eam approbationem ...
... et seq. hac re ... esset, ... Magi...
Arbitri ipsius serenissimi Regis ... erint ...
Magnifico syndico Veneto, quae ... est sub die
Julij proxime praeteriti, in qua ... et ...
... sunt compromiserunt, caetera vero ...
... sententia Magnificorum ... et ...
... Magnifico ... 28 mensis
Augusti proximo ... Denique ... inter ipsos Magnificos
... Arbitros, ut huiusmodi concordia non ...
... controversiae in ipso ...
per ipsos Arbitros, et superarbitrum terminatae forent, ...
... super omnibus ipsius conventus ... post
... Magnificis ...
... Domino Sigismundo ... de ...
dus Dorimbergus, Petri Alexandrinus, et ...
ex una et Magnificus Dominus Andreas Rubeus Eques ...
et Syndicus Illustrissimi Dominij ... ex altera, quos ...
in actis Relata sunt valentes ... quae
inter ipsos Conventus sunt sparta, ...
errore ... devenerunt ad sequentem compositionem solen-
ni stipulatione vallatam./

Convenerunt ut ... Belgradi, Gurizza, et ...
quae ... villa in ... sunt ...
da Goritia, Item ... or, ... et ...
... quae pariter ... in prima ... sunt
Domini Francisci, et Nepotis de Quadrado ... Relaxentur
ipsi illustrissimo Dominio Veneto, quo ad superioritatem, Ita ut
Respublica ... super ... possit de ipsis ... ius
... proprio disponere./

Actum ... in Aula superiori ...
... site in contrata larga ipsius ...

[illegible] ,.35 die Jovis 17 [illegible], Indic. 8. [illegible]

Villa [illegible], [illegible] , Ne [illegible]
[illegible] , et singulari [illegible]
[illegible] compositionem inter [illegible]
[illegible], quo ad [illegible] ioritatem [illegible]
Nobiles de Zuccho, et consortes Reintegrandos esse [illegible]
in prima Instantia villae Chiauoretti, statarena [illegible]
Riudoe, virchi, et Craughi eo eciamdam eo modo, et forma
sicut ante. Bellum faudedent cum aliis suis Iuribus et [illegible]
[illegible] tamen, ut quo ad villam Chiauoretti nullo [illegible]
[illegible] sententiis, quae inter ipsos Comm.
[illegible] ipsa villa latae sunt, nec aliis eorum Iuribus, ea lege
ta, ut si contingat ad acta Iurisdictionalia in ipsa villa [illegible]
[illegible] Nob.[illegible] R. M. non [illegible] tenreantur, vel [illegible]
[illegible], antequam ad officium accedat [illegible]
[illegible] actis [illegible] rogandis ad [illegible]
[illegible] requisitionem acceptam [illegible] ad eius honesta [illegible]
[illegible], et haec [illegible] non obstantibus [illegible], quae in [illegible]
[illegible] ducta sunt: [illegible] Regio [illegible]
lata, data, et in his scriptis promulgata fuerint suprascripta [illegible]
[illegible], et ordinationes per ipsos Comm.os do: do: [illegible] Arbitros
[illegible] die Jovis .17. [illegible] 1555, Indic. [illegible]

sentencia in parte, et
porro

Concessione del feudo del Tricesimo fatta dal Consiglio di X a' Sig.ri Brazzà, Cavalcabò, Arcoloniani l'an. 1522.

Attendente la Fede et Devotion verso il Stato Nostro de li fidelissimi infrascritti - - - - - - - - - - -
chi in ogni tempo se hanno demonstrato promptissimi et maxime ne la presente occorrentia de l'Armata Nostra in dar et exborsar de la loro propria pecunia Ducati - - - - - -, Le cui cose meritamente ne hanno inducti ad farli corrispondente effecto de la Gratitudine del Animo Nostro. Unde habuto da loro prima lo debito iuramento de fidelità li Damo Concedemo et Inpheudemo à loro et à soi Descendenti mascoli in infinitum lo Capitaneato de Tricesimo de la Patria del Friuli con la iurisdictione et mero et mixto Imperio in esso loco de Tricesimo et in tutte le ville altre spectante al ditto Capitaneado in Pheudo de modo Nobile et Gentile con quelle rason hanno li altri Castellani de la Patria: qual Capitaneado li concedemo et con tutte le Entrade solite al esser scosse per li Capitanij di esso loco, Dechiarando che essi Pheudatarij e soi Vicegerenti in prima instantia possino iudicar in Civil et Criminal senza interuento di alcun Astante, Ita tamen che in lo Criminal maggior tutti li Morti di esso Pheudo siano chiamati, et per essi e Bussoli et Balotte iudicato salue tamen le Appellatione al Logotenente Nostro, et saluo etiam al ditto Logotenente di poter imponer le Angarie de la Serenissima Signoria à li Subditi. Concedemo etiam ad essi Pheudatarij nostri Authorità di poter hauer quelle habitation et Case poste sul Monte in Tricesimo et similiter quello Roncho et Prati spectanti al ditto Capitaneado altre volte affictati à li heredi del q. Zuan de Pompeyano tra li Ditti Pheudatarij à li ditti heredi tutti i Miglioramenti facti in esse Case et Roncho. Dechiarando etiam che essi Pheudatarij non se intendano constrengati ad pagar per tal Pheudo Imposition de la Patria et Tolte de la Militia, ma siano Liberi et exempti in tal Pheudo si come non era obligato el Capitaneo del ditto Loco, Excepto che se essi Pheudatarij volessero per tal Pheudo entrar nel Parlamento de la Patria et Dar voce como fanno li altri Castellani de la Patria, Qual cosa sia in libertà di loro di entrar ò no, Entrando et dando voce sia obligati ad pagar le Impositione de la Patria per occasion di tal Pheudo. Item dechiaremo che per caso alcun di essi ò soi Descendenti manchassero senza mascoli, Li altri Morti habbino

die 18 novembris

5

visitio, an [illegible] Inquisitionis, que fitur per Ill.mum d. Joannem Gusmanum Pont Basilice Bahone Liviane Ill.mi filij sui genitoris [illegible] adversus

Item Curiam scelestos et ribellos

ex prima [illegible] prodeun et [illegible] infernum non quidem a malivolis [illegible] condignis personis in sua [illegible] prouenire quod [illegible] georgius [illegible] Deum pro omni potius humani generis inimicum [illegible] agitandi totum [illegible]

(con Curiam et gentorem [illegible]) animum suum quod habebat (con [illegible])

[illegible] mensis aug. [illegible] elapsi diem

leonardinum [illegible], et quidam [illegible]

[illegible] perducto [illegible]

[illegible] animum [illegible] commisit

et [illegible] in dicta villa in [illegible]

[illegible] georgius [illegible]

apprehensis armis [illegible]

[illegible] il tempo [illegible]

[illegible] comitando [illegible]

Razon di poter Redimer dal Phisco el Phendo [illegible] luto per lo precio comprato in ditta Porcion per li primi Dathor . etc.

De la Soprascritta fo data la Copia de M. Zuane Candidis per Nome suo et de li Consorti el Cl.mo M. Lunardo Emo Capo del Conseio di X. adi [illegible] Aprile 1522,

Fiat Inuestitura In Personam Infrascriptorum Nobb. [illegible]

D. Bartholomei de Brugnis legum Doctoris per se et eius fratribus et Nepotibus ex fratre,

D. Johannis de Candidis per se et filijs masculis, [illegible] Ipsis deficientibus sine filijs vel Nepotibus masculis, eius fratres succedant, sive eorum filij et descendentes masculi,

D. Nicolai de Monticulis per se et filio et eius descendentibus masculis,

D. Johannis Baptiste de Candidis per se et filijs masculis et eius Descendentibus masculis,

D. Andree de Turrinis per se et descend[entibus] masculis

D. Hyppoliti Valuasonij doctoris et D. [illegible] eius fratris per Ipsis et eorum Descendentibus masculis

---

[illegible] 135 [illegible]

Villa [illegible] Riudoe, virchi, et [illegible] sicut ante Bellum [illegible] tijs, ita tamen, ut [illegible] sup. ipsa villa [illegible] ta, ut si contingat ad [illegible] da Nob.m R. M. non [illegible] Nob.s, antequam ad [illegible] requisitionem [illegible] ducta sit. [illegible] ita, data, et in his scri[ptis] [illegible]

1522 die 18 novembris

Hec est quedam Inquisitio, seu titulus Inquisitionis que fit et fieri intenditur per Ill.mum d. Joannem Gusmanum per Ill.mum dnum d. Petrum Basilium Baronem Liviani Ill.mi dnj Livij Sigismundi filij sui gubernatorem Comitatus Lomnig Goritiensis contra et adversus

Bernardinum lunij et Georgium christofori } et Cumas seditiosos et rebelles

Ex eo, de eo, et super eo: quod fama publica precedente et clamosa insinuatione referente non quidem a malivolis et suspectis, sed a veridicis et fide dignis personis ad aures et notitiam sue dominationis pervenit: quod iste bernardinus et georgius rebelles Deum pre oculis non habendo, sed potius humani generis inimicum animo et intentione gitandi totum populum et ville ad rebellionem contra Curiam et gubernatorem dnj comitis, ostentando malum animum suum, quod habent contra curiam et dnum, de mense aug. pxe elapso dum Petrus sclabonus, Bernardinus fornichio, et quidam alii cursores et officiales curie predicte se contulissent ad dictam villam pro requirendo quedam sibi commissa per ipsum d. locumtenentem, et essent in dicta villa in communi predicti bernardinus et georgius alta voce clamando et vociferando apprehensis armis amaza amaza qsti del castello che adesso e il tempo, al sangue de la vergene maria ne cominciando procedere contra dnum. Jurem

spiritum et bene vivendi modum in ingressu dicti
Domini et eiusdem boni regiminis. Et super quibus
omnibus et singulis et ab eis dependentibus emergentibus
et connexis eius [illegible] pardon [illegible] summarie et [illegible]
ipsos puniri [illegible] quod eius pena ceteris transeat
in exemplum [illegible] et se abstineant a similibus
facinoribus et [illegible] ministerii

It. p. Augustinus [illegible] testis assumptus, monitus, iuratus
et examinatus super Inquisitione suprascripta suo iuramento
dixit [illegible] quod [illegible] de quo Inquisitionem
dum [illegible] canonici Concordienses [illegible] in
x villam [illegible] et [illegible] non [illegible]
Pontificatus, et [illegible] fuisset quidam rumor et [illegible]
et fuisset [illegible] quidam famulus ipsorum canonicorum
[illegible] quod petrus stabonus dixit [illegible] canonicos
pardonem [illegible] in [illegible] uno [illegible]
de [illegible] et [illegible] dixit
[illegible] petrum, [illegible] amazarmi [illegible]
[illegible] noi [illegible]
[illegible] dixit [illegible]

et se ne vorrà amazar, el bisognerà che

It. 2 [illegible] testis assumptus, monitus, iuratus,
et examinatus [illegible] suo iuramento dixit se fuisse [illegible]
[illegible] in Inquisitione, sed non audivisse

roā de quib in Inquisitione ... quod cum [illegible] memoria

[illegible] in domo cum p[re]sb[ite]ro baldassare fuit

audivi q[uod] bernardinus lunij et georgius Christofori

dixerunt verba de quib in inquisitione dixitque

item audivi dici a multis de quib nō recordatur

q[uod] bernardinus dixit amazza amazza [illegible]

nunc ipse tes nō audivit nec ita [illegible] dixit.

Daniel molendinarij Juravit tes assumptus ut supra

monitus, Juratus et examinatus ut s[upra] suo Jur[amen]to dixit

de contentis in ipsa Inquisitione nihil penitus

scire, nec audivisse dici q[uod] bernardinus lunij

usus fuerit verbis de quib in ipsa Inquisitione narrat[ur]

Michael Cabalim tes ut s[upra] assumptus monitus Jur[atus]

et examinatus ut s[upra] suo Jur[amen]to dixit verum esse q[uod] ipse

p[re]sens quando Canonici Concordiae venerunt in villam

[illegible] et omnes fuere quidam tumultus et rumor

[illegible] ipse [illegible] nō [illegible] et [illegible] tamen nō

[illegible] bernardinum dixit [illegible] nisi [illegible] Petrum

[illegible] in via [illegible] et nō

[illegible] landasti, et aliud [illegible] dixit [illegible]

Joannes Canonij tes ut supra assumptus, monitus, Jur[atus]

et examinatus ut s[upra] suo Jur[amen]to dixit nil aliud scire

nisi q[uod] dici de quo in Inquisitione [illegible] omnes fuisse

[illegible] Canonicos Concordiae et illos de [illegible]

et iustine interrogatus quidam clericus ipsorum canonicorum
respondit quod primus plebanus dixit verbis canonicis
canonici perdonatime che non speravamo che'l fosse nostro
francese, ma credevamo el fosse uno villan da ordine
et tunc bernardinus turini dixit versus ipsum

Adoncha el bisogna andar per le nostre arme et aiutarse ne inde ipsos adinvicem tamen arma aliqua offensibilia, et
plebanum adoncha vegni per amazarme noi da ordenanza
e no sè ben a vegnir a far ste cose e al sangue de
la Vergene Maria el non ve farà questa, et alia et
aliud dixit instrumentum addendo i bene andum
georgium christofori dicentes andom per le nostre arme
et amazemo sti traditori et aliud cognovi.

ij · Sebastianus de florentia de S.to Quirino teste recepto
assumptus monitus iuratus et examinatus ut supra
super eius dixit quod sui ch. e w. in superioritatem
clericis ostensa in villa unum, ordinari Bernardinum
unum et georgium christofori dicentes versus ipsos de
ordine al sangue de Christo se trovaremo à nostre

\+ arme – ve vegnireno amazar: et ma volemo
... et vegnendi a far sti incovenienti in la nostra
villa et aliud non vidimus, quare non se rispondi
in principio.

A. i. vaannes [illegible] de S.to Quirino teste recepto assumptus
iuratus et examinatus ut s. ... dixit nihil
sciens de contentis in ipsa inquisitione quia non
[illegible].

d. 5ta quinto

—Sermanus Tomassij, testis ut s.a productus [illegible] et exami-
natus ut s.a super Ina dixit q. sentivo dir in villa
Cividale che era in suspicione [illegible]
Bernardino, dicendo andamo per la nostra anima -pero
che la [illegible] no [illegible] et i [illegible]
[illegible] et [illegible] detto Bernardino [illegible]
[illegible] al sangue della [illegible]
[illegible] armi — [illegible] armi in
[illegible] et aliud non audivi

—Leonardus pergiorij die 5to quinto testis ut s.a citatus
iuratus, monitus, et examinatus ut s.a super generalibus
dixit q. no [illegible] in principio [illegible]
[illegible] — Bernardino [illegible] nostro [illegible]
[illegible] al sangue della [illegible] — [illegible]
[illegible] et no [illegible] q. [illegible]
[illegible] amici [illegible]
[illegible] et molti [illegible] : et no
[illegible] che quivi in suspicione
[illegible] ita

die .22 [illegible]

—Daniel [illegible] testis citatus monitus iuratus
et examinatus super inquisitione [illegible] super [illegible] dixit
nil aliud [illegible] nisi q. [illegible] Cividale
Cividale et [illegible] quedam [illegible] super [illegible]
[illegible], et quosdam de [illegible], et Petrus [illegible]

daspliā vidimus simulo ipor[um] canonicor[um] et co[m]pre-
hendisse [illegible] p[er] [illegible] [illegible] et [illegible] che ancora
el fosse un villan et [illegible] [illegible] [illegible] am-
[illegible] o[ve] possemo che un villan adoveria [illegible] p[er]
amazarne noi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p[er]
[illegible] le [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
sta rason p[er] che [illegible] el no [illegible] [illegible] [illegible] signori
[illegible] [illegible] [illegible] a far sta cosa [illegible] [illegible]
no [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Die .23. novembris

[illegible] 21. Romulus [illegible] pro [illegible] [illegible] assumptus [illegible] [illegible]
et [illegible] sup[er] inquisitione [illegible] suo [illegible] [illegible]
q[ue] [illegible] [illegible] canonici in [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ post[illegible]
fuerunt [illegible] sup[er] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] uno [illegible] ipsis canonicis [illegible]
Canonici p[er] [illegible] p[er] che no [illegible] chel fosse
di [illegible] ma [illegible] chel fosse uno villan da
Cordenons [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
p[er] amazar i villani da cordenons [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] forsi le no [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] p[er] le [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

n christi nove anno [illegible] quendam sive condemnationem, sive
sive confirmationem poenis pecuniarum et poenis corporalis
lata dum et pendentem, ac promulgatam per mag.cum et Sp.
d. Joannem Gasmanum per Ill.mo d.no tunc Pontebasilien
Iudicem in Liviano Ill.mi d.ni Livij filij sui dilecti
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
habendi contra et adversus infrascriptos pro eorum delictis
[illegible] per eos et quolibet eorum perpetratis in hunc
modum decisio. v3.

Nos igitur Joannes Gasmanus antedictus sequentes et sequi
volentes formam juris et Justitiae [illegible] potestatis ad
officium nobis concesse et attribute a praelibato Ill.mo d.no
d. Pontebasilien. [illegible] infrascriptis [illegible]
proferimus et pendimus contra et adversus

Georgium Christofori et Bernardinum lunij | et Curiam publicos rebelles et contradictores Ill.mi d.ni Livij Liviani. contra quos

per nos et officium nostrum processum fuit et est ex [illegible]
Inquisitionis. Ex eo [illegible] et [illegible] ex fama publica
precedente et clamosa insinuatione [illegible]
a malivolis et suspectis personis, sed potius a veridicis et
fide dignis, ad aures [illegible] pervenit, quod ipsi
rebelles et [illegible] habendo postpositis
humani generis inimicum ante et [illegible]
[illegible]
[illegible] Ill.mi d.ni Livij ostendendo malum animum suum quod
habent contra ipsum Ill. d. et eius [illegible]: de mense augusti
[illegible]

quidam alii famuli et officiales Camere prelibate [illegible]
ad [illegible] predictam Cameram pro exequendo quedam sibi
commissa per prefatam Mag[illegible] d. Camere. et dum essent
in dicta villa predicti Bernardinus et Georgius suspiciti
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de la [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] committendo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] .

Predictum Bernardinum in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Georgium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] .

Lam dum et [illegible] his [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] mag.[illegible] etc. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et publicatum [illegible] Lam.[illegible] Comit[illegible] sub die 27 [illegible] 1512
[illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] magno et tabulario mazagono etc.

· 20 die ·

Constitutus · [illegible] Comit. Georgius [illegible] [illegible] · [illegible] et
[illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
omnia [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ignorantiis [illegible].
[illegible] [illegible] de [illegible], et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible].

· die · 21 · [illegible]

Mag.[illegible] etc. [illegible] [illegible] supplicationem [illegible] Georgii [illegible]
[illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] [illegible] supplicationibus et [illegible]
[illegible] [illegible] pro [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] : qui habeat librum [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] in ea [illegible], qua sibi [illegible] : et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] : [illegible] amplius non
habeant [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magno
et [illegible] [illegible] [illegible] · etc.

die · 27 · dicti

[illegible] Georgius [illegible] [illegible] [illegible] fuisse [illegible] in [illegible]
per [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
et postea mag.[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] . quemadmodum sibi [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] . 40 · [illegible]

solveret per dictum georgium Castro permisit in hunc modum videlicet
duc. [illegible] ad festa natalis domini futura et reliqui [illegible]
duc. [illegible] usque per totum mensem septembris [illegible] [illegible]
ipse georgio [illegible] de ipsa modificatione

Cui georgius obtinuit in castro in librum [illegible] nobili monete
a [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] modificationis [illegible] factam
[illegible] anno [illegible] et in [illegible] predictis modificationibus
in [illegible] [illegible] solvere absque aliqua conditione obligans
omnia bona sua mobilia et stabilia [illegible] et fine
[illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

Deinde fuisset retentum bernardinum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Campanum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad portam castri [illegible] [illegible] et promisit [illegible]
omnem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
in qua [illegible] [illegible] eidem bernardino [illegible]
[illegible] domini [illegible] eius [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible]

Mag.cus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
bernardinum [illegible] a castro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

In christi nomine amen. Anno a nativitate eiusdem millesimo quingentesimo vigesimo
tertio: indictione XI. die vero Jovis XXIII mensis aprilis. Actum [illegible]
In burgo sancti [illegible] in ala superiori domus residentie infrascripti
Clarissimi iuris utriusque doctoris D. Hippolyto de Vamasono Iudicis appellationum provin-
tiarum et in hac parte superiorum iudicum delegati ab Illustrissimo domino D. [illegible]
[illegible] Tutrice et gubernatrice Illustrissimi domini D. [illegible] domini [illegible]
[illegible] [illegible] S. [illegible] pontano not. et [illegible] et not.

Vbi spectabilis et clarissimus D. hipp. de vamasono iuris utriusque doctor iudex in hac parte
delegatus [illegible] [illegible] commissionis et [illegible] in [illegible]
natione factam per [illegible] ad [illegible] locum [illegible]
dominum Bernardinum [illegible] et Georgium [illegible] de Curiomann. sub die 29.
novembris. 1522. per quas [illegible] Bernardinum in [illegible] quinquaginta Georgium
[illegible] centum [illegible] reservatione [illegible] ponitur in georgio et
hoc ad inquisitionem [illegible] per dictum clarissimum [illegible] formatis, ut die 18.
[illegible] [illegible] anni 1522. et qua [illegible] [illegible] formato manuatim
[illegible] Seraphino bugato not. et [illegible] [illegible] infrascriptis testibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Augustino puppi, et | ambobus de Curiamonis. et [illegible] testibus [illegible]
Joanni [illegible] | Inquisitione examinatis

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Scripturis iurando [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] fuit [illegible] Inquisitione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] interrogati et examinati [illegible] per [illegible]
ipsius clarissimi D. hippolyti, [illegible] [illegible].

[illegible] puppi de Curiamonis, [illegible] iuratus et examinatus [illegible], [illegible] [illegible]
et [illegible] Inquisitione suprascripta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] testificatione [illegible] deposuit, [illegible] [illegible] infrascriptis [illegible] [illegible]
[illegible] Bernardinus [illegible] dixit [illegible] [illegible] adoncha [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], addidit, quod dictus [illegible] dixit et [illegible] [illegible]
et se me [illegible] amazar, el bisognava, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

defendersi. Interrogatus si dicti Iohannes, et Georgius protulerunt aliqua
alia comminatoria versus ipsum petrum, vel versus aliquos alios sermo-
nem cum loco. Respondit mi non sentito altro, ma visto che homo per ...
et aliud et alia ...

Super generalibus recte respondit.

Dicta die.

Ioannes q. Simonis de villa Circe nominatus testis ut supra ex officio assumptus citatus monitus et
interrogatus super dicta Inquisitione et eius serie. Respondit, videlicet primo in primam
testificationem, et in dicta testificatione fuisse vera, excepto ... q. voi ... pre
amazarmi noi da coadiuvare ... ubi ... dixit ... el bisognava armar
per le mie arme et defendersi: Nec vidit quos ... ... armadure
offensibili, In ceteris omnibus recte respondit;

Super generalibus recte respondit,

Eadem die.

Venturus q. Dominici de s. quirico testis ut supra ex officio assumptus. Citatus, iura-
mentus et interrogatus super dicta Inquisitione, videlicet primo, ...
eius testificatione, Respondit de contentis in ea mi aricordo ..., nisi ...
per testificationem deposui, et omnia que dixit fuerunt et sunt vera, ...
vidit, et audivit. Et quod omnia bene et recte fecerunt ..., ...
quod Caterini Brondinus et Georgius de ... in Inquisitione non habebant arma
aliqua, nec ... sed plures ... vidit ... Inquisita ... ...
non fecerunt. Aliud et alia.

Super generalibus recte etc.

Sebastianus de platnea [illegible] zuccino [illegible] ass. assumptus [illegible] iuratus et diligenter interrogatus et admonitus super veritate dicenda iuxta sua [illegible] q[uod] [illegible] super dicta inquisitione examinatus [illegible] Comm[issarium] [illegible] et q[uod] [illegible] dixit veritatem et lecta sibi dicta eius depositione, dixit contenta in ea fuisse vera [illegible], et q[uod] [illegible] non dixit nisi quod in ea scriptum est, addens [illegible] interrogatus q[uod] [illegible] inquisiti non erant armati. Et [illegible] dixissent si [illegible] quasi [illegible] [illegible] [illegible] etc. Non [illegible] se moverunt a locis suis, ut ipse vidit [illegible]. Et q[uod] immediate sedatus fuit rumor. Et q[uod] [illegible] ipsi inquisiti dicebant [illegible] una villa [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Canonici; et Castro, [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] da Comp[illegible] et [illegible] etc.

Super generalibus recte [illegible].

die 8 Junij de [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ass. assumptus iuratus et diligenter interrogatus et admonitus super veritate [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] etc. [illegible] [illegible] in [illegible] in priori testificatione quam sibi lecta dixit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuisse et [illegible] testificationem [illegible] [illegible] [illegible]

Super generalibus recte

Michael [illegible] et [illegible] [illegible] testis [illegible] assumptus iuratus et [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] lecta sua priori testificatione [illegible] dixit fuisse et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Super generalibus recte

Petrus [illegible] [illegible] testis [illegible] assumptus [illegible] iuratus et [illegible] [illegible] super [illegible] [illegible] non [illegible] dixit [illegible] [illegible] ipsius testificatione in [illegible] testificationem fuisse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inquisiti non habebant arma [illegible] aliquod aliud [illegible] dicerunt [illegible] super testificatione [illegible] [illegible]

Super generalibus recte

sue dicta

franc° pelegrini tris nos assumpens et respondi confirmavit [illegible] lugesson addendo quod recordare per policti [illegible] georgii [illegible] ante hoc vel similibus [illegible] illos de Cenis, al corpo de la [illegible] mia [illegible] regnissimo [illegible] a ea et [illegible] mulino de la valle vel similia [illegible] de [illegible] le [illegible] et [illegible] ancha si et alia [illegible] [illegible] et et recordare quod [illegible] e [illegible] [illegible] [illegible] sa Casa [illegible] [illegible] et [illegible] recordare [illegible] Aug. papi [illegible] et aliis pluribus [illegible] memoria [illegible] [illegible] in quod non habebant aliquam me [illegible] al [illegible] [illegible] aliquo modo

omnes [illegible] primo [illegible] [illegible] recordare georgii et [illegible] dicebant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicebant policti [illegible] non [illegible] ipso de [illegible] et [illegible] ignorare.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] recordare [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] ipsum confirmavit [illegible] quod [illegible] mulino [illegible] quare et quod non habebant aliquam [illegible]

Hypp.s et Rev.mo [illegible] doc. [illegible]
[illegible] hoc [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] la [illegible] de [illegible] per lo [illegible] zuan [illegible] la [illegible] [illegible] [illegible] per la Ill.ma S. [illegible] zorzi [illegible] [illegible] de [illegible] e [illegible] da [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] domina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] la [illegible] [illegible] litera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] die ·8· [illegible] 1473

[illegible] [illegible]

[illegible] die

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

14

1423
1423: Ind: p.ma die X.mo mensis Maij
Utini sub Logia Palatij residentibus
Mag.cis D.D. Locum.... Per Mag.cos Spectabi-
lesq; ac Gen: Viros D. Jacobum Trevisano
Locumtenentem Patriæ Fori Julij nro Ill.mo
Duc: Dom; ac D. Nicolaum Miliber Consi-
liariu[m] ... D. Petrum Lauredano sapi-
ente Consilij, et D. Andream Contareno
Sapiente Terrarum de novo acquisita-
rum in Patria ... et Serenissimi Duc:
Dom: Nostri solemniter destinatos
exequentes formam eorum Commissionem
... ex ... deliberatione, et una-
nimiter deliberatum, quatenus ipsi
Mag.ci D.D. Locum.tenentes, et Spp: D.D. Generosos
et D. Prenotatos pariter Inclyti Dominij
prefati in illis pertinentibus, et huma-
nis verbis, quæ suæ sapientiæ videbuntur,
committi debeant, et ... huic
Communitati Utini ..., et
ceteris Communitatibus huius Patriæ, et
etiam ceteris Nobilibus, Castellanis, et Con-
sortibus huius Patriæ subditis, et fidelibus
Serenissimæ D. Dominationi, et universis, qui ad
huiusmodi tenentur quatenus in modo
usq; ad sex menses proximos ipsi, et
eorum quilibet debeant se se ... in
bono puncto, et ordine de illis equis,
hominibus, et balistrariis et eorum
formis, quibus quilibet ..., ac ipsarum.

1423
Primo Parlamento congregato in Udine doppo della deditione della Patria sotto la Ser.ma Republica

a presenza di no Trevis Luog.te
...lo Zeno Cons.
...Loredan Sav.
...rea Contar. Savio ...sitis

Communitatis tenent, et obligatus cum
praedictis feudis, bonis, et rebus quibus
que tenent, et possident, et recogn-
iunt à Curia in hac Patria: in
omni casu [illegible] paratus cum
equis, hominibus, et [illegible], ad
exequendum mandata praedicti Domini
bono, et conservatione huius Patriae

Dnus Patriarcha —	Elm: 32: —	bal: 8
D: Dnus Concordien	El: 8:	bal: 2
Capitulum Aquileyen	El: 10: —	bal: 2
Abbas Belunen	El: 2. —	bal: 0
Praepositus S.ti Stephani —	El: 3 .	bal: 1
Monast. Dna. Aquileyen	El: 2 .	bal: 2
Praepos S.ti Faelicis de Aquileia	El: .	bal: 1
Abbas Rosacensis —	El: 3 —	bal: 1
Abbas Sextensis —	El: 4 —	bal: 1
Capitulum Civitaten —	El: 10 —	bal: 2
Monast: Maius Civitaten	El: 1 —	bal: 1
Capitulum Utini —	El: 1 —	bal: 1
Praepositus Carnee —	El: — —	bal: 1
Puciles — —	El: 6 —	bal: 4
Pulsinica .	El: 4	bal: 4
Lucinicum .	El: 1	bal: 1
Mons regalis .	El: 1 —	bal: 1
Maniacum .	El: 3	bal: 1

omissi,

Budrio — — —	El: 1: — —	bal: 1
Castrum Porneti . .	El: 3: —	bal: 3

[illegible]

omissis

Summa Ohmy 229: bal: 112: Redita 151.

Ab alio consimili exemplo scripto in libro magno, vetere carractere cooperto cartone, nunc existente penes Nob. V. Co. Joannem Batta Bartolini per alium eduxit Adrianus Sciovero V. A. ac Coll. Utini Not., et quia cum exemplo predicto concordare invenit ideo in fide se sub.

Utini die 14: Ianuarij 1700

1423

Primo Par-
lamento con-
gregato in
Vdine doppo
della dediti-
one della Pa-
tria sotto la
Ser.ma Republica

la presenza
uo. Trevis Luog.
colo Zeuzi Consig.
etro Loredan Sa
drea Contarini Sav.
isitis

Rᵐᵘˢ [illegible]
[illegible]

1423. Ind.^e 1.^a Die Dominica 2da Mensis Maj

In generali Parlamento celebrato in Utino ad honorem Omnipotentis Dei ejusque Gloriosissimæ Intemeratæ V. M. Mariæ ac pro bono, & utilitate totius Patriæ, & Compatriotarum ordine, & mandato Ser.^mæ Dominationis Nostræ Venetiarum & In Ecclesia S. Francisci convocati, et congregati fuerunt infrascripti Magnifici Reverendi Spectabiles, & Eggregy Dñi Prælati Nobiles Communitatum Oratores, & Nuncij.

1423 Primo Parlamento congregato in Udine doppo della dedizione della Patria sotto la Ser.^ma Republica

Alla presenza di Giaco. Trevisan Luog.^te; di Nicolo Zorzi Cons.^ro; Pietro Loredan Savio; Andrea Contar. Savio

Dñus Jacobus Trivisano honorabilis Locum.^ens Patriæ
Dñus Nicolaus Georgio ex honorabilibus Consiliarijs Venetorum
Dñus Petrus Lauredano ex honoran: Sapientibus Consily Venetorum
Dñus Andreas Contareno ex honoran: Sapien: super terris de novo aquisitis

Dñus Episcopus Concordiensis
Dñus V: Decanus Aquilegensis
Dñus Abbas Rosaciensis
Dñus Abbas Sextensis
Dñus Abbas Mosacensis
Dñus Abbas Billinensis
Dñus Præpositus Sancti Stephani
Dñus Præpositus Sancti Felicis.

Dñus Præpositus Carneæ
R. Capitulum Civitaten:
R. Capitulum Utinense
1 N: Nobiles de Porcileis
2 N: Nobiles de Polcinico
3 N: Nobiles de Spilimbergo
4 N: Nobiles de Cuccanea
5 N: Nobiles de Pertistagno
6 N: Nobiles de Valvasono
7 N: Nobiles de Tricano
8 N: Nobiles de Prampergo
9 N: Nobiles de Mels
10 N: Nobiles de Colloreto
11 N: Nobiles de Prodolono
12 N: Nobiles de Pers
13 N: Nobiles de Strassoldo
14 N: Nobiles de Castello
15 N: Nobiles de Vill'alta

16 N:Nobiles de Cavoriaco
17 N:Nobiles de Fontana bona
18 N:Nobiles de Attemps.
19 N:Nobiles de Varmo superiori
20 N:Nobiles de Varmo inferiori
21 N:Nobiles de Sbrojavacca
22 N:Nobiles de Brazzacco Superiori
23 N Nobiles de Brazzacco Inferiori
24 N:Nobiles de Manzano
25 N:Nobiles de Frattina.
26 N:Nobiles della Meduna
27 N:Nobiles de Salvarolo
28 N:Nobiles de Cergneo
29 N:Nobiles de Vendojo
30 N:Nobiles de Zegliaco.
31 N:Nobiles de Zopola
32 N:Nobiles de Faganea -
33 N:Nobiles de S. Danielle.
34 N:Nobiles de Canipa
35 N:Nobiles de Aviano -
36 N:Nobiles de Sancto Vito..

N:Nobiles pro Communitate Aquilejæ
N:Nobiles pro Communitate Civitat. Austriæ
N:Nobiles pro Communitate Vtini
N:Nobiles pro Communitate Glemonæ
N:Nobiles pro Communitate Venzoni
N:Nobiles pro Communitate Tulmetij
N:Nobiles pro Communitate Sacili.
N:Nobiles pro Communitate Portus Gruarij
N:Nobiles pro Communitate S.ti Dan.lis

Pro Communitate Montis Falconi

Omissis &c.

S. N. Premissa omnia contenta in paginis quatuor inclusa præsenti ex alio authentico existente penes Magnificos Dños

Pomp[illegible]

Pompeum, & Fabium fratres ex Nobb: Colloreti. Ego Aurelius Boc-
.s Filius q.m Ex:tis Doc: Do: Hieronimi Civis Vtini Publicus Impe-
.li Authoritate Notarius, ac Collegiatus Vtini Rogatus extra-
re, extraxi, descripsi, meq: subscripsi appositis signo, & nomi-
. meis in fidem.

Vtini Die 11 July 1564 Ind.e 12

[illegible]

1524. 30 ott. Ingresso del Patriarca Marino Grimani

In Nomine Amen: Anno domini Millesimo Quingentesimo vigesimo quarto, Indictione XIIma. die vero lune ultimo octobris, hora vigesimaseptima, Reverendissimus in Christo pater, et dominus dominus Marinus Grimanus, DIVINA PROVIDENTIA Sacrosancte Aquileiensis Ecclesie patriarcha, Civitatis [illegible] Equitatum [illegible] comitatus, nec non Clarissimo viro domino Andrea [illegible] toto [illegible] patrie [illegible] cum pretoria cohorte illi obviam facto. ad [illegible] [illegible] in torrentis Cormory Ripa, [illegible] Equitatu. [illegible] Sacri [illegible] Senatus [illegible], Totoque [illegible] Durati. et [illegible] Equitum. Illustrissimi [illegible] [illegible]

Reverendissimo [illegible] Post humillimam commendationem etc. Ancora che per il passato per molti et apperti argumenti et segni manifesto et impresso ne sia stato lo amore [illegible] verso Vostra Reverendissima Signoria [illegible] nostra sua devotissima [illegible] et devotissima [illegible] [illegible] et sendo chiaro [illegible] manifesto per lo lettere de alcuni [illegible] del [illegible] Alexandro secretario suo residente in Roma [illegible] a Vostra Reverendissima Signoria [illegible] ale [illegible] delo excellente doctor [illegible] domino [illegible] [illegible] per lequale vedemo [illegible] assai bon principio dato al [illegible] del hospedal [illegible] de collibus per le unione al hospedal [illegible] [illegible] de Santa Maria [illegible] di questa [illegible] [illegible] amplamente in che stato si ritrova per la [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] pregando [illegible] quelle humile et devote [illegible] quella pregando [illegible] quella serenissima [illegible] che [illegible] da nui [illegible] quella [illegible] [illegible] delo possibile le debite [illegible] di quanto si [illegible] per lo effecto [illegible] [illegible] de [illegible] hospitale [illegible] per [illegible] questo et [illegible] che tale unione sia [illegible] [illegible] et [illegible] hospitale [illegible] [illegible] liquali si [illegible] [illegible] et [illegible] qual cosa [illegible] che dal [illegible] al effecto di tale unione [illegible] [illegible] alla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et tale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ordine [illegible], ubi aderant et Dominus Baptista [illegible] [illegible] [illegible] ac Daniel Balcanus Collega, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Magnifici et [illegible] Signori Deputati, Questa è la Cavalcatura [illegible] [illegible] Ornamenti del Reverendissimo Monsignor Patriarcha, [illegible] principio

109 m 8
4
113

4 m 10
109 m [illegible]

[illegible]

[illegible]

1524. 30 ott. Ingresso in Udine del Patriarca Marino Grimani.

Dei Nomine Amen: Anno dni Millesimo Quingentesimo vigesimo quarto, Inditione XII.ma die vero lune, trigesimo Octobris, hora octima septima, Rmus in Christo pater, et Dns D. Marinus Grimanus, DIVINA PROVIDENTIA Sacro Sancte Aquileiensis Ecclesie patriarcha, Civitatis peditatu, & equitatu comitatissimo, nec non Clmo viro D. Andrea [illegible] Locumtenente totius patrie precedente cum pretoria Cohorte illi obviam facto, ad Civitatem [illegible] [illegible] in torrentis Cormorij Ripa, precedente [illegible] Equitatu D. [illegible] [illegible] Comitis aurati, et [illegible] Equitum [illegible] [illegible] Senatus ducis, Totoque urbis Clero cum Aquileiensi, Supplicantium more procedente usque ad portam posterlj, [illegible] ab adolescentulo [illegible] habitu stante concinne recitata oratione, [illegible] [illegible] Crucigero, [illegible] urbem [illegible] [illegible] [illegible] ingressus est: Cui quidem [illegible] insidenti sub umbraculo, seu ut vulgo dicunt, Baldachino, statim ad portam ex equis desilientes, ~~et umbraculum gerentes~~ assitere publico Civitatis nomine Mag.ci et preclari Cives dni Bartholomeus [illegible] ~~[illegible]~~, [illegible] [illegible] ad utrumque habend: Hier. Andreas [illegible] franc. maninus ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ iurisconsulti, [illegible] Montinacus, Ant. maninus, Joannes Fuchatellus & Laurentius [illegible] umbraculum gerentes, omnes prestantes [illegible] Civitatis [illegible] oratore [illegible] [illegible] Rmum Antistitem ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnibus [illegible] [illegible] precedentibus, Rmo Episcopis Domino Joanne Argentino Concordiensi, [illegible] Joanne Grimano Cenetensi, Daniele Rubeo Caprulano, [illegible] [illegible] [illegible], et Jacobo Nordio Urbinate: Quippe qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] utrumque forum novum [illegible] [illegible] progressus ad portam Cimiterij maioris [illegible] templi, [illegible] [illegible] [illegible] Canonicis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsum [illegible]. Qua quidem purpureis, auratisque [illegible] ornata [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Rmis Episcopis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Mag.ci virorum oratorem accepit. Et [illegible] [illegible] [illegible] quo ordine venerant, [illegible] [illegible] aurata [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] et novum forum [illegible] caterva Comitante, [illegible] ovante ad lapideas Regiae palatij scalas descendere, [illegible] Cum ibi [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~, [illegible] [illegible] oratores [illegible] [illegible] ordine [illegible], ubi aderit et ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] Gabriel [illegible], ac Daniel Baldanus Collega, [illegible] [illegible] Joannes [illegible] iurisconsultus eo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Mag. et pre[illegible]ss.mi Signori Deputati, [illegible] [illegible] Cavalcatura [illegible] [illegible] Ornamenti ~~[illegible]~~ Rmo Monsignor patriarcha, [illegible] [illegible] privileggio

~~[illegible]~~ di q(ue)sta Ill.ma S(igno)ria nel solenne primo suo ingresso hogi
d(a)l mu(nicipi)o d(e)i oratori: et co(n) ~~[illegible]~~ metropolitani delli quali nove ~~[illegible]~~ secondo l'usanza di
~~tuoi~~ tua, ditta, nel ingresso primo di noi d(i)tti ~~[illegible]~~ acqui
~~[illegible]~~ in ditta ragione ~~[illegible]~~ havemo a conspetto
v(ost)re M(agnifi)c(enti)e condutta a quelle consignandola, ditto e digno
e da q(ue)sto i(n) piacenza. Cui item d(omin)o Bartho(lome)o brugnus ~~[illegible]~~
Septimmius omnium nom(ine) respondit paucis verbis. 6 Mag(nifi)ci om(n)i
Ringratiamo in infinito vo(stre) Mag(nifi)c(enti)e d(e)lle o(pe)re dignissim(e)
[illegible] in d(i)c(t)a v(ost)ra Mag(nifi)c(enti)a serano ~~[illegible]~~ ditte, delle quali
Mag(nifi)c(enti)a ditta è ~~[illegible]~~ bon conto: a nulla a noi privata
~~[illegible]~~ nom(ine) p(er) q(ue)sta Mag(nifi)c(enti)a Repub(li)ca ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ moderato. Della qua(le) [illegible] [illegible]
a(c)tum [illegible] [illegible] Mulia ipa [illegible] [illegible] omnium
[illegible] in ecc(lesi)a s(ancti) Sebastiani [illegible] [illegible]
sic [illegible] [illegible] [illegible] fuit. Que o(mn)ia rogamus nos [illegible]
Septimmius Ego Franc(iscu)s [illegible] [illegible] Tabellio matriculatus
~~[illegible]~~ notarii q(ui)d p(er)venit [illegible]
[illegible] [illegible] Septimmius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Andrea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Hisidoro, [illegible] [illegible] Zucco [illegible] Martino [illegible] Donadini [illegible] [illegible]
Antonio [illegible] [illegible] et [illegible] Ant(oni)o [illegible] [illegible] in vico
Commorantib(us) magnaq(ue) popularium [illegible] multitudine [illegible]
[illegible] d(i)c(t)a [illegible] vocatis et rogatis &c.

(In the left margin, beside the last lines:) Hisidoro, [illegible] [illegible] gramma[tic]e [illegible]

1424, 17 settembre. Ultimo ingiglio del Parlamento sulle giurisdizioni dei Signori di Spilimbergo.

Processo Ville Cosa e Pozzo e Signori Spilimbergo
Del Vol. I Processi in atti del notajo Giovanni a Varis. Arch. Vit. Udine

...nomine amen. Anno a nativitate eiusdem MCCCCXXIV,
... II, die mercurii XXVI mensis septembris, Ultimi in pleno Consilio
... Parlamenti totius Patrie Foriiulii, ordine et mandato Se...
...issimi et Inclyti Ducalis Dominii Venetiarum etc. celebrati
... XXIV dicti mensis septembris in domo habitationis Magnifici
... Locumtenentis infrascripti, in quo quidem consilio dictoque Excel...
... mandato interfuerunt magnifici et generosi Domini Franciscus
... miles pro dicto Inclyto Dominio Locumtenens dicte Patrie,
... Bragadino et Nicolaus Contareno, Iuris utriusque Doctor
... de eodem mandato in dicta Patria Provisores, necnon
... Pater D. Nicolaus de Portugruario Decanus Aquilegensis,
... Federicus Abbas Sextensis et D. Philippus canonicus aquilegensis pro
...; Ser Federicus comes de Purciliis pro liberis; Ser Nicolaus de
..., Ser Bertoldus de Spiglimbergo, Ser Jacobus de Valvesono,
... Iohannes de Tricano, Ser Jacobus ... de Prampergo, Ser
... de Manzano, Ser Florinus de Colorete et Ser Lodovicus

de Strasoldo pro nobilibus, Ser Thobias Potestas Aquilegie et Ser Jacobus Navagnenus pro dicta communitate Aquilegie, Ser Simon Johannis Antonio e Ser Zeno de Portis pro Comunitade Civitatis Austrie, Ser Johannes Gubertus et Nicolaus Francisci Filitini pro Comunitate Utini Ser Bertrandus de la Villa et Ser Antonius Ser Leonardi pro Comunitate Glemone omnes electi ad dictum Consilium per dictum generale Parlamentum, pro Nobilibus Consortibus de Spiglimbergo infrascripta proposita et producta fuerunt Capitula, videlicet

Coram vobis Magnificis et Generosis viris Dominis pro nostra Serenissima Ducali Dominio Venetiarum deputatis ad presidendum huic Parlamento ac etiam Reverendis Patribus Dominis Prelatis, Nobilibus ac aliis pro egregiis Comunitatibus deputatis, per nobiles Consortes de Spiglimbergo infrascripta proponuntur super quibus petunt de remedio oportuno eis provideri.

Et primo quod a tempore cuius inicii memoria hominum non extat in contrarium dicti de Spiglimbergo et eorum auctores et precessores tenuerunt et possiderunt pacifice et quiete sine aliqua contraditione et molestia Castrum Spiglimbergi, Tramis,

° Hristoforo
[illegible]
[illegible]
[illegible]

4 [illegible]

Sonnenbergi cum districtibus territoriis, villis et pertinentiis ad
dicta castra correspondentibus tamquam veri domini cum plena potestate
et tales reverendi et ius reddendi effrediti faciendi per suo Potestates
et [illegible] deputatos civiliter et criminaliter in universos suos subdi=
tos, incolas et habitatores tam in Spiglimbergo quam in aliis qui=
buscumque locis eorum iurisdictioni subiectis, cum potestate conden=
di et faciendi statuta et ordinandi, iubendi et exequendi que
[illegible] ad iurisdictionem civilem et criminalem et facta semper
fuit et est notorium et observatum in dicta terra Spiglimbergi
[illegible] dominatio nostra adepta fuit Patria Foriiulii et ita fuit et est
[illegible], publica vox et fama quod [illegible] predicta in tota Patria
Foriiulii.
[illegible] quod [illegible] fuit Comes Philippus de [illegible] tunc Gubernator
[illegible] pro [illegible] Illustrissimi Ducis Domini nostri et Magn.
[illegible] Bragadino [illegible] hic presidens tunc Provisor
[illegible] exercitus dictus de Spiglimbergo ad obedientiam et devotionem
[illegible] fidelitatem receperunt cum hoc quod deberent remanere et manu=
teneri in dominio Spiglimbergi et aliorum castrorum cum omnibus et
singulis fructibus et solitis obventionibus ac in eisdem [illegible]

et antiquis [illegible], in [illegible] et [illegible] quibus fuerunt et erant temporibus retroactis et [illegible] confirmatum per Illustrissimam Ducalem Dominationem vestram [illegible] fuit et est intentio [illegible] praemissa observare praemissis de Spilimbergo prout evidenter apparet per suum Ducale Privilegium dictae confirmationis et per plures Ducales litteras inde emanatas [illegible] praemissa.

In [illegible] Parlamenti per omnes [illegible] discrepante, [illegible] capitulis praecedentibus [illegible] quae dicta fuerunt, [illegible] inde deliberatum et determinatum fuit, [illegible] nentia Privilegii per Serenissimum nostrum Duc. Dominium [illegible] tiorum ipsis de Spilimbergo indulti tempore adepti Dominii Patriae Foriiulii et obedientiae per ipsos Duc. Dominio praestitae, quod dicti [illegible] biles consortes de Spilimbergo gaudere possint iuxta eorum anti[illegible] quas consuetudines, sed si qui eorum subditorum gravarentur ultra debitum honestatis de publicis, carradiis et aliis contentis ut supra [illegible] sint habere recursum ad Magnificum D. Locumtenentem Patriae nunc et de cetero existentem.

Item quod temporibus retroactis donec Dominatio vestra adepta fuit Patriam Foriiulii semper fuit mos consuetum, solitum et observatum [illegible]

Hereditorio [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] quod [illegible] obligatam [illegible]
[illegible] Potestas et [illegible] [illegible]
[illegible] qui audiunt et diffiniunt ac audire
[illegible] et [illegible] debuerunt et [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible] observari et [illegible]
[illegible] fuit [illegible] appellari et proclamari ad dictos
[illegible] Statuta et Ordines et non ad
[illegible] nec [illegible], qui [illegible]
[illegible] audire debeant dictas appellationes et gravamina [illegible] Sub=
[illegible] qui clarificati de [illegible] partium [illegible] per se [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] partium [illegible], [illegible]
[illegible] et declarent debent et [illegible]
[illegible] appellationibus et gravaminibus. Quo facto [illegible] partes, [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] notorium et publica vox et fama:
[illegible] pauco tempore citra [illegible] contra quos
[illegible] per [illegible] et [illegible] in
[illegible] de appellaverunt [illegible]
[illegible] de [illegible] in [illegible]
[illegible], appellant [illegible]

Locumtenentes contra formam ... [illegible] ... eorum et contra
antiquas consuetudines suas in magnum vilipendium, derisionem
et detrimentum iurisdictionis et iurium antiquorum dictorum
Nobilium et in magnum dampnum et dispendium aliorum subdi-
torum suos foventium, qui Nobiles suggestionibus ... [illegible]
trahuntur per ipsos subditos coram ... [illegible] Locumtenentibus contra
antiquos mores et solitos consuetudines et sic paullatim diminuitur
iurisdictio sua in tantum quod ipsi subditi sui efficiuntur dicti
magis inobedientes propter quod sequuntur et sequi possunt multa
inconvenientia et recusant facere et solvere solita servitia et debitas
honorantias, sicut in certis temporibus ligna incidere de nemoribus
ipsorum Nobilium et ipsa sibi portare et fenum et dandas solitas
ipsis solvere in recognitionem dominii, iurisdictionis, garritas et
advocacie et hoc propter comoditatem quam habent in pascuis
et ligna incidendo in boschis, campaneis et territoriis ipsorum, que
consistunt in eorum dominio et iurisdictione. Que si auferantur
tur ab eis et si DD. Locumtenentes debent se impedire de
dictis appellationibus etc., remanebunt equales subditis et pr...

Heritoro ... [illegible] ... penitus ... transgressore

4 ... [illegible]

…buntur iurisdictionibus suis, quod est contra omnimodam in=
tentionem nostre dominationis et formam nostrorum Privilegio=
rum et contra determinationem super inde receptam in Ge=
nerali consilio Parlamenti nemine discrepante, auditis ipsis Consor=
tibus deliberatum est, quod secundum Consuetudines Terrarum
et Locorum in eodem capitulo contentorum et aliorum ceteris
Patrie, primum quod a sententiis latis per Judices et Asses=
sores ad iustitia in Locis et Terris predictis, sint appellationes
interponi debeant ad ipsos Dominos Terrarum et Locorum
qui super inde suas lites cognoscant si bene sententiatum erit
vel male, verum ex post, si aliqua partium de cognitione ipso=
rum Dominorum se gravatam reputaverit, possit et debeat habere
recursum et appellare ac se in protectione ponere ad Mag.
Locumtenentem Patrie presentem et futuros et deinde ulterius
graduatim. — Deinde vero super illam partem dicende et
maiorem partem dicti Generalis Parlamenti, auditis ipsis Consor=
tibus pro una parte et ser. I. Berne q. de Freschi de Cucanea ac
ser Zanitello eius et aliorum ad quos spectat procuratore ex altera
parte, examinatisque testificationibus et instrumentis ac aliis

scripturis dictorum partium, nec non Mmis Regio Ducali, attenta …

Cap. 2. Locumtenente in Consilio predicto de eius tamen consensu

accedente in eius absentiam, terminatum fuit, quod dicti Nobiles

committentes de Spilimbergo debeant et possint dictam dandam

exigere seu prout hactenus exigerunt in eo tempore quo ad …

Dominationis obedientiam accesserunt.

Quibus determinationibus et deliberationibus lectis et intellectis

partis prepositibus, dicti Nobiles laudaverunt eas, adversa

pars seu ser Zanitellus notarius de Utino tanquam procurator

et procuratorio nomine dicti ser Johannis de Chucanea et …

ut supra, quantum est pro Danda et carradiis dixit esse nullas

et in quantum essent, aliquas dixit esse iniquas et iniustas et ab eis

tanquam iniquis et iniustis ad Serenissimum Duc. Dominium

Venetiarum se appellavit, cui appellationi non fuit prebitus

assensus.

Item quod a tanto tempore citra cuius initii memoria hominum

in contrarium non extitit et tam … ex antiquissima consuetudine

Domini de Spilimbergo semper sunt soliti habere et habent

publica documenta iuris et iurisdictionem faciendi custodiri
et custodire Festum et mercatum Sancti Odorici quod ibi fit,
excepto nunc quod Magn. D. Locumtenens fecit precipi dictis
Dominis quod non debeant facere custodire quin ipsa ipsum velit
facere custodiri donec visum fuerit ad quos spectat ius ipsum custo-
diendi vel ad Capitulum Utini vel ad ipsos Dominos, propter quod
licet D. Locumtenens id fecerit ad finem boni, propterea protestan-
tur quod non preiudicetur sue possessioni et iuribus suis que
habent in custodiendo et faciendo custodiri dictum Festum, supra
quibus placeat videre instrumenta et iura sua et taliter provi-
dere quod habeant debitum suum cum bona caritate dicti Capi-
tuli.

... Generali Consilio Parlamenti terminatum et deliberatum fuit
... discordantes quos dicti ... de Spilimbergo conveniantur et redu-
cantur in possessione sua Festi predicti et deinde cui spectaverit
... causa coram Magn. D. Locumtenente agitetur.
... ipsa ... , ...
... quidem ... et singula prefati D. Locumtenens et Domini
... mandaverunt mihi ... notario et Cancellario

[illegible] rejetti, quatenus in formam publicam et de eis unum et
altera confirmem instrumenta.

[illegible] . . . . . . de Hermenatonibus nullum usque auctor [illegible]
et [illegible] [illegible] —

Rimessa in Ducali alli febbrajo 1428 (m. v.) al Collegio de
Dottori di Padova, la decisione dell'appello della causa contro
detti Signori di Valvasone, fu deciso il 20 luglio 1429 alla
sentenzia [illegible] decernendum et male appellatum
reservantes tamen ipsis Subditis DD. de Spilimbergo in bona [illegible]
[illegible] suprascriptam Dandum omnem commoditatem in pascular
et ligna incidendo in boschis, campaneis et territorio ipsorum
Dominorum prout ipsi Nobiles in sua petitione [illegible] ipsos
Subditos habere, partes ab expensis absolventes, quia
utraque pars certo respectu est victrix et victa. —

Histor
[illegible]
[illegible]
[illegible]

13 i

ato
l m
ullo
nin
ani,

ring(
ui
).

tov.

[illegible]

Hisitor
nkterio [illegible]
por i grã
[illegible]

[illegible] ypo meni m[illegible]

Tratta dal Volume 1524, e 25 @ 228. essist. in quest'Off.o de Feudi di Venezia

Die 20 Januarij 1525

Parlamentum seu Parlamenti Convocatio Convocatum de Mandato Mag.ci et Clar.mi D. Locumt. pro causa mystitus (?) celebratum in castro Utini in camera audientie in quo interfuerunt spectes R. D. Hieron. de Susanis annius, spectes Dni Paulus de Susano Camus Archolonian., et Joan. Henricus de Valvasone (?) Deputati Patrie, ceterisque Infrascriptis Intervenientibus ut infrascriptis R. Prelati, Nobilibus Castellanis et Communitatibus Clar.mus autem D. Locumt. non interfuit quia egrotus iacebat in lecto in camera sua cubiculari —

Pro Membro Prelatorum

Pro R.mo Ep.o Concordie

Pro Capitulo Aquilegie — D. Ant. de Strasoldo Can.

Pro Abbatia Rosacens. — D. Hieronimus Ant. Gubernator.

Pro Abbatia Mosacens.

Pro Abbatia Sextens.

Pro Abbatia Bellunensi — R. D. Joan. de Latisana Can.

Pro Beata imagine — R. D. Hippolitus de Valu[...]

Pro Capitulo Ciuitaten. — R. D. Iacob. Georgius Can.

Pro Capitulo Vtini

Pro Espositura S.ti Stefani — R. D. Hieron. Zellulana

Pro Espositura S.ti Felicis — R. D. Rubertus de Bu[...]

Pro Espositura S.ti Petri — R. D. Thomas de Bert[...]

Pro Dominabus Monialibus Aquilegie

Pro Dominabus Monialibus Ciuit. — D. Fran.cus Vicarius

Pro Nob. Castellanis

Pro Purlilijs et Brugn:

Pro Bratta — D. Bartholomeus Natius [...] cus presbyter hinc inde[...]

Pro Bulinico et Fanna — D. Aug. Can. Dec. S.ti [...]

Pro Spilimbergo — D. Ioan. Hennicus

Pro Cuchanea, Zucho et Stagno — D. Ioa. de Breschis

Pro Valuasono — D. Iacob. Georgius et D. Hennicus

Prologi[...]

Pro Castello — D. Henricus, et D. Lorenzus

Pro Fraforte — D. Aschanius

Pro Colloredo et Melso — D. Hieronimus, et D. Bapta.

Pro Arcano ——

Pro Pinzano, Osoff, ed Arijs —

Pro Villalta — Sp: D: Hieron:s dela Turre

Pro Cauoriaco — Sp D: Jac: Philippus de Mag Docti

Pro Brazzacho, et Cergneo — Sp D. Franc: de Cergneo

Pro Frattina — D. Antonius

Pro Froijauaira — D. Franc:s et D: Fantinus

Pro Turri —

Pro [illegible] —

Pro [illegible] —

Pro [illegible] —

Pro Zoppola — —

Pro Brodolono

Pro Canigaleis — D. Io. Bapta

Pro Brainzzo — D. Ioan. et D. Andrea

Pro Attimes

Pro Cerso — D. Hieron. de ...

Pro Murutio — D. Italianus ...

Pro Cusano — D. ...

Pro Fonsedono —

Pro Zeguaco — D. Ioannes.

Pro Toppo —

Pro Varmo superiori —

Pro Varmo infer.

Pro Sauorgnano — D. Federicus.

Pro Ragonea

Pro Sterumbergo — D. Ioan. de ...

... ho ...

Pro Madrisio —

Pro Nob. de S. Daniel —

Pro Nob. de Fagagna — D. Io. Ant. de Laurentijs.

Pro Nob. de Arzano

Pro Membr. [illegible]

Pro Com. Aquilegie —

Pro Com. Ciuidat. — D. [illegible] de Monasterio.

Pro Com. Thin — D. Barth. Brunus [illegible]

Pro Com. Glemone — D. Christoph. Formentinus

Pro Com. Venzoni — D. Candidus Boz., q. dix. n. habere aliquod mand. sed citat. comparuit

Pro Com. Tolmetio — D. Andreas Biancone.

Pro Com. Sacili —

Pro Com. Portus Gruarij —

Pro Com. Montisfalconi — D. Marcus Bianchinus.

Pro Com. S. Viti —

Pro Com: [illegible] —

Pro Com: [illegible] — [illegible] Homes de [illegible]

Pro Com: [illegible] —

Pro Com: [illegible]

Pro Com: Maze — sp. d. [illegible] Flor[illegible]

Pro Com: [illegible]

Die xx mensis Januarij 1525. Parlamentum hic Conuo[catum]
ultrascriptis. Conuocatum fuit de mand. Cap.m [illegible] omni-
bus quia hesterno die [illegible] splem D. Hijppolitus de Valuasono
Doctoris recepte fuerunt littere ex Venetijs scripte [illegible]
[illegible] Hieron: m.^us Donatus. quibus continebatur [illegible] ille, quum
uolebat ducatos 4.m cum interesse paratus erat illa
exbursare [illegible] Tenoris infrascripti.

Ex.me Dne. La Caton de la pnte sarà [illegible] auisar V. Ex.tia [illegible]
da poi el partir de quella son stato de continuo [illegible]
[illegible] Andrea Constantini ui uoglia far [illegible] [illegible]
uia, donde al pnte mi hà dicto hauerui seruito [illegible]
[illegible] dicto con quella obligation jo facta ultimam.te [illegible]
presto baldeza à prometterli Certi dinari, acio [illegible]

el la remette à mi, che quanto lo farò sia fatto; circa V. Ex.tia vuol uegnir insieme cū m. Biasio, non stando quanto la sig.ria de m. Rizardo mio Compare, vista la p.nte uenite zoso che subito tocharete li dinari, perche cusi havemo romasi d'acordo trà lui e mi, che ui dovria scriuer che uegnate de qui subito, immo li hò dato ad intender chio spazo un Messo à posta, ne ui dico altro, solam.te che à V.ra Ex.tia mi ricomando, pregandoui che me ricomandate à mio Compare m. Rizardo infinite, che priego Dio li renda la sua sanità. Die 14 Zener à hore xx iij in circa.

S.or Hier.o di Bonaldi

Alo Ex.mo Doctor m. Hippolito de Valuason mazor mio Honor.do

Quibus lris per me Notarium lectis in dicto Parlamento et factis super inde q. pluribus propositionibus et disputationibus: Tandem sp.les D. Deputati considerantes q. pro citiori expeditione melius erat, duc. predictos 4m. mutuo accipere ab aliquo cū interesse q. illos inuenire per uiā in ultimo Parlamento deliberatā, quod perfecto esse non poterat nisi difficilis et diuturna, et q. Vniuersū Parlamentū semp. istius oppinionis fuit, ne retardaretur huiusmodi imprestitus, gratū opus, q.mo Do: prout patet ex deliberationibus superior. factis, et presque in penultimo Parlamento celebrato

sub die, 18 Xbris preteriti.

Deinde considerantes quod ex quo Parlamentum non est integr[um]
de facili quod aliquem posset opponi deliberationibus, quae in...
fieret, quod tamen non creditur, praejudicium in huiusmodi...
tam importanti, et grata Ser.mo Do: [...]

Ex altera vero considerantes, quod si Parlamentum integrum scilicet...
congregari necesse esset rem protrahere, quod in mi[nori]
spatio dierum quatuor ad minus non possit congregari, ...
contra mentem et desiderium e[iusdem] Ser.mi Do: esset [...]
petentis impressitum huiusmodi cum celeritate ad eum...
mitti; Et deniq: pluribus alijs consideratis et ma[ture]
deliberatis cupientes omnino pro omnibus de Parlament[o]
suadentibus eiusdem requisitionibus alacri animo sat[is...]
postergatis omnibus oppositionibus, quae in contrarium ...
dici possent; partem infrascriptam proposuerunt

Etiam quod Parlamentum istud hodie conuocatum non sit in...
tamen uero hac uice tantum sine aliquo istius ...
eiusdemq: Parlamenti praeiuditio, ad hoc ne re...
mens, et intentio Ser.mi Duc: Dom: nostri Venetia[rum]
sed desiderium suum consequatur, et ducatos 4m
impressitum petitos habeat; Ser: magnifici ...
satisfiat, qui tam affectuose, et cum instantia
illius exbursationem solicitat.

Vadit pars quod Venetijs mittat D. Blasius de Monte...
de ciuidate, ad uidendum si ille, de quo in litteris ...

predictos ducatos 4m mutuari uult cum interesse, et obligationem, ac quibus in Parlamento celebrato sub die 18 Xbris proxime praeterito et quatenus illos mutuari velit, dictus D. Blasius, spectabilibus Dnis Deputatis praedictis referre debeat et facta relatione praefati spectabiles Dni Deputati auctoritatem et facultatem habeant unum vel duos mittendi una cum dicto D. Blasio ad accipiendas dictas pecunias, et mutuatis cautiones, et promissiones faciendum de quibus in Parlamento diei 18, Xbris praeteriti; hoc addito quod habeant auctoritatem augendi interesse dictorum ducatorum 4m, quatenus opus fuerit de mille, et decem ... usque ad mille et centum ... summus /

Et ne unquam huic parti opponi possit, ex quo Parlamentum non est integrum, quod eidem interponi fiat auctoritas Clarissimi D. Comitis et totum id, quod in ea continetur observetur, et eidem omnes alij D. Praelati, Nobiles Castellani et omnes Comunitates absentes, et hodie non existentes in praesenti Parlamento teneantur acquiescere et subiacere, et una cum alijs contribuere.

Et praesens pars intelligatur capta, nisi per aliquem fuerit ei contra dictum sine praejuditio ballotationis...

Lecta per me Notarium parte supradicta alta voce, ad omnium intellegentiam quod omnes, nemine contradicente, capta fuit sine praejud. cuiuslibet partis circa difficultatem exortam occasione ballotationis /

His peractis quia D. Blasius de Monasterio conque[rebatur]
non posse amplius se conferre Venetias cum tam m[odico]
sallario, quod ut intellexit limitatum est per parte[m]
alias captam in isto Parlamento, petendo [illegible]
provideri tam pro futura vice, quam [illegible] protestans
nolle amplius se Venetias conferre, quum non [illegible]
cum tam modico sallario. Et pro oes consideratis ma[gnis]
laboribus factis per ipsum D. Blasium in præsenti Causa
[illegible] et quas etiam facturus [illegible] rationi est [illegible]
fuit, quod pro hac vice tantum habeat de sallario
D 4 pro singulo die non obstante parte aliqua
Parlamenti in contrarium disponente, et præsertim
illa de [illegible] [illegible] D. preteritis anno capta
quod remittat [illegible] D. Deputatis qui habe[ant]
super hoc quantum eis videbitur taxare, et limitare
obstante parte aliqua in contrarium, ut supra
et hoc sine præjudicio juris [illegible] circa sallari[um]

Postremo quia D. Hector de Zoppola vastator [illegible]
superioribus electus per D. Nobilibus de ultra [illegible]
poterat istuc se conferre ob infirmitatem [illegible]
et matris nolentes per hoc desistere [illegible]
a vastis fiendis, ad hoc, ut in casu, quo non [illegible]
haberi queant predicti 4 [illegible] de qua [illegible]

saltim habeant, et inuenient. quia ultimo loco
vt sub die, et instanti deliberati; loco ipsius
D. Rectores ellegerunt Nob. D. Modestum de
Valuasono.

Quibus sic omnibus ut premittitur peractis quia Clar.mus D. Locumt. non
interuenerat, quia in lecto infirmus iacebat. Spectabiles D. Deputati
infrascripti ac omnes alij in Parlamento existentes in Cameram
cubicularem sue Mag.tie se contulerunt, et ibi coram
sua Mag.tia lecta per me Notarium parte suprascripta ac omnibus alijs
ut supra peractis; sic ipsis D. Deputatis ac ceteris alijs
instantibus. Idem Clar.mus D. Locumt. autoritate Magistratus
sui ...que Iuditiale Decretum interposuit. Et iam
... suprascripte quod omnibus alijs ut supra captis et peractis
presentibus D. Ioa. Bapta Armano et Caual.o sue Mag.tie
et D. Ioa. Bapta de Franc. Canc.o presentibus etc.

Thomas Pauis

Tattatores ellecti.

Pro Sp: Comitatibus de citra ellectus fuit
D. Hieronijmus de Honestis de Utino.
Pro Sp: Comitatibus de ultra ellectus fuit
D. Bernardinus de Perinis de Portugruario.
Pro Nobilibus Castellanis de Citra.
Nobilis D. Octauianus Arcoloniani habuit iuram. a Car.
Pro Nobilibus Castellanis de ultra.
Nobilis D. Hector de Zoppola.
cum termino 3 dierum ad tractandum.

Premissa in his sex paginis contenta

Ego Anastasius Venuti V.A. Not.s, et Offiij [illegible]
Coadiutor, ità requisitus fideliter, et prout
extraxi ut supra, meq. in fide subscripsi, a
munivi cum solito sigillo dicti Offiij
Utini die 4.a Julij 1708

1

11

JOANNES Grimanus miseratione divina Patha, et princeps Aquileiae dilectis nobis in Christo Josepho Fru.mo sacratis.mi Rom: imperatoris et Aristeo de Zara Ser.mi Archiducis Caroli Goritiae comitis in
[illegible] [illegible]uileiensi vicarijs salutem
[illegible] Cum ad nos superioribus me:
[illegible] [illegible]itis et pritiosis studentes,
[illegible] [illegible]onsuetudinem, et probata,
[illegible] statuta eiusdem nrae Ecclae
[illegible] [illegible]s remedio Cedentib aut or:
[illegible] [illegible]acto, praetextu ut dicitur li:
[illegible] surreptionem impetratam
[illegible] [illegible]ne executum prumpcidis
[illegible] [illegible]anis eiusdem nrae Ecclae
[illegible] [illegible]a ferre, et vota dare, nec
no in choro, et alibi cedere veros eiusdem Ecclae canonicos et pretendere admitti ad omnes prerogativas preminentias iura privilegia, honores caeteraque solis veris canonicis competentia, debita et prestari solita et consueta, et nobis visi nova, illicita, et iniusta, ac pacem et quietem eiusdem nrae Ecclae turbantia, et impedientia, et inquietantia, haud dissimulanda ferrendave visa sunt, quare illa revocavimus et irritavimus et annullavimus, nullaque, irrita, et nullius roboris, valoris, et momenti esse declaravimus antiquam consuetudinem veteremque ipsius Ecclae morem, et probatas constitutiones servari mandantes, cui quidem nrae declarationi vos quoque parere et sic paci quieti et honori eiusdem Ecclae, et capli ac observantiae eius statutorum et laudabilium consuetudinum ex debito muneris nostri consulere et prospicere ac omnib quod suum est in reque debetur tribuere, et servare cupientes monitorijs nostris, sententijsque, declarationib et decretis a nobis his de rebus factis inhaerentes ipaque exequi Cstantes tenorib mis nobis et utrique vestrum in virtute sanctae obedientiae et sub privationis vror vicariatuum, et quorumcumque beneficiorum et excommunicationis ipso facto contraventionis absque alia declaratione incurrendis poenis districte praecipiendo
mandamus

Ego Anastasius Venuti V.A. Not.[s] et Offitij Legat[...]
Coadiutor, ita requisitus fideliter, et pro ut inven[...]
extraxi ut supra, meq. in fidem subscripsi, ac
munivi cum solito sigillo [illegible]
Vtini die 4.a Julij 1708

1

JOANNES Grimanus miseratione diuina Patha, et princeps Aquileiae
dilectis nobis in Christo josepho Fru.no sacratissimi Rom: imperatoris
et Aristeo de Zara Ser.mi Archiducis Caroli Goritiae comitis in
eorum canonicatibus in s.ta Ecclesia nostra Aquileiensi uicariis salutem,
et nostris firmiter obedire mandatis. Cum ad nos superioribus me-
sibus prolatum fuisset uos nouitatibus illicitis et pretiosis studentes,
contra antiquissimam et laudabilem consuetudinem, et probata,
ac in uiridi obseruantia existentia statuta eiusdem nostrae Ecclesiae
nulla leg.ma concessione, nulloque iuris remedio procedentibus aut or-
dine seruato nulliter temere ac de facto praetextu ut dicitur li-
terarum malè ac per obreptionem et surreptionem impetratarum
ab eodem sac.mo imperatore uiolenterque executarum praesumpsistis
interesse congregationibus et aedibus capitularibus eiusdem nostrae Ecclesiae
ac eius capituli, ac in eis suffragia ferre et uota dare, nec
non in choro, et alibi procedere ueros eiusdem Ecclesiae canonicos
et praetendere admitti ad omnes praerogatiuas praeminentias iura
priuilegia, et honores caeteraque solis ueris canonicis com-
petentia, debita et praestari solita et consueta, et nobis uti
noua, illicita, et iniusta, ac pacem et quietem eiusdem nostrae
Ecclesiae turbantia, et impedientia, et inquietantia, haud dis-
simulanda ferendaue uisa sunt, quare illa reuocauimus
et irritauimus, et annullauimus, nullaque, irrita, et nul-
lius roboris ualoris, et momenti esse declarauimus anti-
quam consuetudinem ueteremque ipsius Ecclesiae morem,
et probatas constitutiones seruari mandantes. cui quidem
nostrae declarationi uos quoque parere et sic paci quieti et
honori eiusdem Ecclesiae, et capituli, ac obseruantiae eius sta-
tutorum et laudabilium consuetudinum ex debito muneris
nostri consulere et prospicere, ac omnibus quod suum est in-
reque debetur tribuere, et seruare cupientes monitoriis
nostris, sententiisque, declarationibus et decretis a nobis his
de rebus factis inhaerentes tenore praesentium quibus ... praestantes [illegible]
mis uobis et utrique uestrum in uirtute sanctae obedientiae
et sub priuationis uestrorum uicariatuum, et quorumcumque beneficiorum
et excommunicationis ipso facto contrauentionis absque alia
declaratione incurrendis poenis districte praecipiendo
mandamus

mandamus, quatenus in posterum re ipsa, et cum effectu abs-
neatis ab interessendo congregationibus capitularibus [illegible] ac
cis uota dando, et suffragia ferrendo, et accedendo in [illegible]
tibus publicis canonicos [illegible] et ab his omnibus, quae solis [illegible]
canonicis competunt, et in eadem ecclesia [illegible] et [illegible]
consueuerunt, donec aliter a nobis, uel successoribus nostris
legitimè statutum decretum, concessumue fuerit, quod [illegible]
aliter egeritis, attemptaueritis, uel indebite [illegible]
citerue presumpseritis, nos ex nunc prout ex tunc [illegible]
irrita, et nulla, ac nullius roboris, uel momenti for[e]
declarantes contra uos, et utrumque uestrum indebite [illegible]
ad declarationem incursionis dictarum poenarum et [illegible]
uobis aliter non citatis nisi ad ualuas domus habit[ationis]
nostrae hic Venetijs, caeterisque iuris remedijs, necessarijs
et opportuna iustitia mediante procedemus, contuma-
cia uel absentia uestris in aliquo non obstantibus, in [quorum]
fidem presentes fieri et per cancellarium nostrum subscri[bi]
sigillique nostri fecimus et iussimus impressione mun[iri]
Datum Venetijs in aedibus residentiae nostrae apud S[anctam]
Mariam formosam Die XI.a mensis octobris [illegible]

locus sigilli

Victor de Mapheis can[onicus]
patriarchalis Aquil. mandato [illegible]

Cornelius Thomasinus can[cellarius]
patriarchalis Aquil. notarius [illegible]

1525. 1 Marzo. Udine. Lettera di Battista Liliano sulla battaglia di Pavia, diretta al Comune di San Daniele.

[Sp]ectab[ilibus] Domino Jurato, Consilio et Communitati Terre S. Danielis dominis meis observandis.

~~Spectabiles domini mei observandissimi.~~ Hoggi per una altra havute ~~[illegible]~~

Spectabiles domini mei observandissimi. Domenega passata

[g]ionseno lettere dal Magn. et Clar.mo messer Marco Grimano per

le qual denotava come adì 24 de febraro lo exercito de Spagnoli

dopoi molti inganni usati contro Francesi per voler tirarli a far

fatti d'arme, finalmente è andato ad assaltarli al barcho

dove era lo Re di Franza acampato apresso Pavia, dove

in un tratto per forza intrati dentro del barcho alla improvisa

[de]teno lo assalto con tanta furia et vigore che in un subito fureno

[ro]tti li Franzesi et tanto più perchè la gente che era in Pavia

havea intendimento con quelli de fora, et però ad un tempo me=

[de]simo butoreno giù ben XX passa de muro de la Terra di Pavia

[e]t con quello medemo furore usirono fora adosso delli Franzesi

[in] tal modo che tutti li poveri Franzesi se misseno in fuga

[e]t li cavalli lezieri de Spagnoli che atorniavano tutto quel

[bar]co, se incontroreno con il Re di Franza, el qual già era

[d]istanato un miglio dal loco dove fu fatto lo assalto et per

[dis]aventura sua è stà preso miseramente insieme con molti

[al]tri baroni soi delli primi in numero di 30 et quattro de loro

[so]no stà amazati; el qual Re con li soi baroni et con li soi

standardi sono sta menati dentro di Pavia et è stà pigliato anchora insieme tutto il suo Thesoro, che se dice che mai el detto Re non venne in Italia meglio fornito et di pompe et il tutto è stà preda di Spagnoli. In questo fatto d'arme non son morti più di doi millia persone et di questi pochi ne son morti di Spagnoli. Il resto del campo di Franzesi è andato verso Milano et alcuni di loro in altra parte segondo che il meglio si hanno potuto salvare. Questa nova io non la volse scriver per l'altra mia, perchè quasi nessuno la credeva, ma perchè ieri sera l'Ill.mo Signor nostro ebbe un'altra man di lettere da Venetia a confermation che la è vera, pertanto mi ha parso al presente scriverla a voi come cosa vera; si che pensate che gloriosa victoria è questa, che mai fo la maggior in Italia. Lo Logotenente di Monsignor Borbon ha preso lo Re et esso Mons. Borbon nel fatto de lui uno presente al Vicere di Hispagna. Se dice che Spagnoli seguitano la victoria. Per le prime lettere se aspetta de intender ch' haveranno fatto del resto. Sappiate di certo che qui non è il fine ma el principio de magior guerre che mai fusse. Iddio ne aiuti; ne altro. A voi me raccomando. Utini die primo Martii 1525.

Servitor Baptista Lilianus

Orig. Bibl. Com. di S. Daniele Vol. LXXXIV.

Clemens PP VII

Dilecti filii salutem et apostolicam benedictionem. Cum dilectus
filius Joannes de Medicis noster secundum carnem consanguineus, [illegible]
nos litteras dare de vestra virtute et generis nobilitate tuisque
fili Francisce fortibus gestis ac magnis erga hanc Sanctam Sedem
[illegible] testimonium perhibens non solum vos nobis in [illegible] [illegible]
[illegible] per nos concedendo commendaverit, sed studiose pro vobis
[illegible] supplicaverit, nos vestris meritis et dicti Joannis penes nos [illegible]
[illegible] praecipue amamus et magnifacimus, [illegible] [illegible], licet propria
vestri generis laude clareatis, tamen aliqua vos apostolici favoris
[illegible] prerogativa decorare cupientes utque vester erga dictam Sedem
[illegible] crescat affectus, vos et utrumque vestrum Auratae Militiae
[illegible] presentium auctoritate apostolica facimus, creamus, consti-
tuimus et deputamus talesque perpetuo vos censeri et reputari volumus
[illegible] aliorum Militum Auratorum numero et consortio favorabiliter
aggregamus, vobisque ut omnibus et singulis privilegiis, immunitati-
bus, favoribus, libertatibus, prerogativis, honoribus, oneribus,
[illegible], exemptionibus et indultis quibus alii Milites Aurati u-
tuntur, potiuntur et gaudent ac uti, potiri et gaudere poterunt.

[illegible] R

quomodolibet in futurum tam de iure quam de consuetudine uti, potiri et gaudere ac non solum monilia aurea in collo et alia insignia militaria in vestibus et calcaribus ut moris est, verum etiam pro testanda perpetua vestra erga hanc Sanctam Sedem devotione etiam crucem auream in antiquo Insigne vestrae familiae gestare et depingi facere, libere et licite possitis, apostolicis auctoritate et tenore predictis concedimus et indulgemus.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non legibus imperialibus et regalibus ac statutis municipalibus ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo piscatoris die XXVII ... MDXXV, pontificatus anno secundo.

Be. Al. Ravenn.

Dilectis filiis Francisco Candido et eius nepoti: Albano Candido Comitibus Castri Campi Utinensibus Auratae Militiae, ...

1525, 27 giugno. Roma. - Pp. Clemente VII crea Cavalieri Aurati i nobili Francesco ed Albano Candido di Udine, per i servigi da loro resi alla Chiesa, ad istanza di Giovanni de' Medici

Dai Protocolli del Notaio Antonio Belloni. Arch. Not. Udine

14

Dilectis filiis Francisco Candido et eius nepoti Albano Comitibus Capitis Burgi Nobilibus Utinensibus Auratae Militiae Militibus

Clemens PP. VII.

Dilecti filii salutem et apostolicam benedictionem. Cum dilectus filius Jo[annes] de Medicis noster secundum carnem consanguineus per suas litteras clara vestra virtute et generis nobilitate, tum quae fili transactis temporibus gestis ac magnis erga hanc Sanctam Sedem meritis testimonia perhibens, ... solum vos nobis in honore infrascripto per nos concedendo commenda... sed etiam studiose pro vobis supplicaverit nos vestris meritis et dicti Joannis quem nos paterne ac praecipue amamus et magnifacimus precibus allectis ... propria vestri generis laude clarentis, tamen aliqua vos apostolicae fa... praerogativa decorare cupientes ut quod vester erga dictam Sedem in... ... affectus, vos et utrumque vestrum Auratae Militiae Milites ... praesentium auctoritate apostolica facimus, creamus, constituimus et deputamus talesque perpetuo vos censeri et deputari volumus ac ... aliorum Militum auratorum numero et consortio favore ... aggregamus, vobisque ut omnibus et singulis privilegiis, immuni... ... favoribus, libertatibus, praerogativis, honoribus, oneribus, ... exemptionibus et indultis quibus alii Milites aurati utuntur, ... utuntur et gaudent ac uti, potiri et gaudere poterunt quomo... ... in futurum tam de iure quam de consuetudine vos etiam ... potiri et gaudere ac non solum monilia aurea in collo et alia insignia militaria in vestibus et calcaribus, ut moris est, ... etiam pro testanda perpetuo vestra erga hanc S. Sedem ... devotione, etiam coronam auream supra antiquo insigni vestro

familiis gestare et depingi facere libere et licite possitis et valeatis auctoritate et tenore predictis concedimus et indulgemus non obstante constitutione et ordinatione apostolica, nec non legibus imperialibus et regalibus ac statutis municipalibus ceterisque contrariis quomodocunque
Datum Romae apud S. Petrum sub annulo piscatoris die XXVII iunii MDXXV, Pontificatus nostri anno secundo. —

Sanctissimo In christo patri et dno nro dno Clementi divina provid[entia] [illegible]
decretor[um] doctori, prothonotario aplico et Canonico Vincentino In patharcali et dioc[esis] aquilegien[sis] pro Rmo in ch[risto]
cetris, patria dig[nissi]mo, In spiritualibus et temporalibus Vicarius gnalis, post pedum oscula beator[um] humillimas C[ommendationes]
et in executionem Commissionis et mandator[um] nobis in hac parte factor[um] per Rmum in christo patrem et d[ominum]
totum dominium Venetorum legatum aplicum Venetijs degentem ad instantiam Ven[erabilis] viri pbri brunorij de [illegible]
Cappelle S. Juliani, et Joannis baptiste castri de Sbroyauacca aquilegien[sis] dioc[esis] Mandaui omnibus et singulis C[olonis]
eius cappelle sub pena excois late snie ut ipi pbro brunorio responderent de fructibus, redditibus, et proven[tibus]
In personas Sebastiani Candidi et andree [illegible] de prodolono laycor[um] Concordien[sis] dioc[esis] et Colonor[um] dicti [illegible]
minime obtemperare Curarunt, propterea ipos Sebastianu[m] et andream Colonos ad instantiam eiusde[m] pbri brunorij [illegible]
se excoicati, et excoicatos publice denunciari mandaui litterasq[ue] excoicatorias et denunciatorias Desuper decre[ui]
ad dicend[um] seu causas rationabiles propter quas premissa fieri non deberent allegandum Citaro feci et mandaui
et andrea citatis, et no[n] Comparentibus Ita instante dno pbro brunorio principale, eosdem Sebastianu[m] et [illegible]
audire, neq[ue] causas rationabiles propter quas excoicari non deberent allegare Curantes Contumaces e[t]
ipsorum excoicaui, et excoicatos publice denuntiari, et denunciari mandaui, litterasq[ue] excoicatorias, et den[unciatorias]
vero pro parte et nomine nobilium dnor[um] Jacobi et Francisci fratrum ex nobilibus Castri predicti de Sbroy[auacca]
pro eorum interesse ad Sanctitatem V[est]ram eiusq[ue] Sanctam Sedem aplicam extitit appellatum et provocatu[m]
appellationi tamq[ue] frivole attento q[uod] ipa mandata, declarationes, et inde secuta In executione dictor[um] mandator[um]
non deferendum duxi prout non defero, et eisd[em] appellantibus, et aplos petentibus, aplos refutatorios
et Concessi. loco cuiusq[ue] has meas trad[idi] [illegible] ad Confirmandum [illegible] quae deus feli[citer]
[illegible]

Recepi die lune decima nona mensis Julij M. D. xxv: — C

25. 1° Luglio - Udine - Bolla d'appellazione per
ommunica di certi coloni della chiesa di S. Giuliano
oggetta del Cast. di Sbrojavacca che si rifiutavano di
re alla chiesa dal Rettore o Vicario Pre Brunoro de'
inzzi di S. Vito. Leonardo Agricola cancelliere

15

resancto severino [illegible]
[illegible] Aquilegien
a [illegible] alias vigore
in et S.tis vre per
[illegible] possessoris
pbri brunorij et dicte
[illegible] fuerint executa
in dictis mandatis
videndum et audiendum
consueta decreui, uel
et ipis Sebastiano,
[illegible] videre, seu
is et quemlibet —
. decreui. Hodie
[illegible], et inde secuti
ma. Cui quidem
et [illegible] sum
in quantumq[ue] decreui
um exinde justiciam

Leonardus agricola canc[ellarius]
manu [propria]

familiis possint et debeant facere libere et licite pretextu et valentibus
pretate et tenore predictis concessionibus et indulgentiis non obstante con
. . . . . constitutionibus nec non legibus in partibus et
Hil.
valit
uniq
Datu
MD

Sanctissimo In christo patri et dno nro dno Clementi diuina prouid(enti)a pape septimo Joannes angelus de sancto seuerino decretorum doctor, prothonotario aplico e canonico vincentino In patriarcha et dioc. aquilegien. pro R.mo in christo patre et dno dno Marino grimano [illegible] ecclesie, patria dig.mo, In spualibus et temporalibus vicarius gnalis, post pedum oscula beatorum humillimas commendationes. Nouerit Sanctitas vra quod alias vigore et in executionem Commissionis et mandati nobis in hac parte facti per R.mum in christo patrem et dnum d. Thomam Campegiu electum feltren et S.tis vre per totum dominium venetorum legatum aplicum venetijs degentem ad instantiam ven. viri pbri brunorij de nordurijs de S. vito Concordien. dioc. rectoris et possessoris Cappelle S. Juliani, et Joannis baptiste castri de Sbroyauacca aquilegien. dioc. Mandaui omnibus et singulis Colonis, affictuarijs, et liuellarijs eiusdem pbri brunorij et dicte eius cappelle sub pena excois late sni et ut ipi pbro brunorio responderent de [illegible] fictibus, redditibus et prouentibus eiusdem Cappelle, que mandata licet fuerint executa In personas Sebastiani Candidi et andree [illegible] de prodolono laycorum Concordien. dioc. et Colonorum dicti pbri brunorij et dicte sue cappelle, tamen dictis mandatis minime obtemperare curarunt, propterea ipos Sebastianum et andream Colonos ad instantiam eiusdem pbri brunorij pro certis die et hora competentibus ad videndum et audiendum se excoicari, et excoicatos publice denuntiari mandari, litterasque excoicatorias et denuntiatorias desuper necessarias et opportunas In forma solita et consueta decerni, uel ad dicendum, seu causas rationabiles propter quas premissa fieri non deberent, allegandum Citari feci et mandaui, quibus die et hora aduenientibus, et ipis Sebastiano et andrea citatis, et non comparentibus, Ita instante dicto pbro brunorio principale, eosdem Sebastianum et andream non comparentes, neque se excoicari uidere, seu audire, neque causas rationabiles propter quas excoicari non deberent allegare curantes, Contumaces reputaui, et in eorum Contumaciam ipos et quemlibet ipsorum excoicaui et excoicatos publice denuntiaui, et denuntiari mandaui, litterasque excoicatorias, et denuntiatorias In forma solita et consueta decreui. Hodie vero pro parte et nomine nobilium dnorum Jacobi et francisci fratrum ex nobilibus Castri predicti de Sbroyauacca, a dictis mandatis, declarationibus et inde secutis pro eorum interesse ad Sanctitatem vram eiusque Sanctam Sedem aplicam extitit appellatum et prouocatum, apostolosque reuerentiales petiti in forma. Cum quidem appellationi tamquam friuole attento quod ipa mandata, declarationes, et inde secuta In executione dictorum mandatorum predictorum mihi factorum Concessi, tali et [illegible] sum non deferendum duxi prout non detuli, et eisdem appellantibus, et aplos petentibus, aplos refutatorios concedendos In termino Juris et Interim quecunque decreui e Concessi. loco quorum has meas trad [illegible] quibus ad Conspectum S. vre [illegible] quam deus feliciter valeat, se parere possint Solitum exinde Justitiam [illegible]

Recepi die lune decima [illegible] men. Julij M. D. xxv:—

Leonardus agricola cancell.
man.to

[illegible] villadin [illegible]
[illegible] collum valle [illegible]
[illegible]

[illegible]

16

1526. 14 Febbrajo. Nel castello di Torre. Accordo tra i nobili signori di Torre ed il comune di Torre sui giudizj, condanne, regg. me de detta chiesa.

A. D. MDXXXVI. ind. IX. Die vero XIV mensis Februarii, actum in Castro Turris in ... versus molendinum, presentibus nobili d. Dario a Fonte sive Portusnaonis, m.º Mo... falzano ... Portusnaonis et m.º Jo. Baptista ... , ... habitantis in Portunaonis testibus et aliis ad hec vocatis specialiter et rogatis.

... cum sit quod iam annis XV vel circa versa fuisset quedam lis et controversia inter ... spectabilem d. Joannem Antonium dominum ... et deinde inter spectabiles dd. ... Joseph et Jo. Baptistam fratres et filios ac heredes prefati q.m d. Jo. Antonii ... et Comune predicte ville Turris ex altera, et formati fuissent tres processus ... Illustrissimis dominis Locumtenentibus Patrie Forijulii et deinde in appellatione coram ... mis capitibus de XL Ill.mi Ducalis Dominii Venetiarum, et hoc causa et occasione, et primo.

... spectabiles domini Turris volebant eligere Potestatem ville predicte ... et astantes penes Potestatem predictum ... Astantes penes ... gastaldionem, et similiter Camerarios Ecclesie Sanctorum Hellarij et ... et ipsum quoque Comune pretendebat eligere dictos Potestatem, Camerarios ... predictos, et hac de causa ~~et occasione quod prefati Domini preten~~ formatus fuit primus processus. ... causa et occasione quod prefati Domini pretendebant et volebant quod dictum Comune faceret pontem Bastie et ipsum Comune nollebat, et super hoc formatus ... secundus processus;

... causa et occasione quia antedicti Domini volebant quod quando aliquis fuisset ... facere aliquod damnum in terris et locis alienis, quod tunc condemnaretur ... solidos XL denariorum parvorum, et ipsum Comune nollebat quod fuisset condemnatus nisi in solidos novem den. parv. prout in Constitutione Patrie Forijulii continetur, ... super hoc formatus fuit tertius processus.

[illegible] ... die 27. Martij 1919.

Nunc vero persuasionibus comunium amicorum spect. d. Jo. Joseph et d. Jo. Bapt. fratres et filii q.m d. Jo Antonii domini Turris ex una, Leonardus q. Gasparini Tonie, Lucas q. Dominici ... , Matheus q. Danielis Rampogne, Baptista dicti Mathei, Colaus q. Georgii de Maniaco, Jacobus q. Cesci Gaspardi, Thofolus frater, Daniel q. Cesti Fantuzii, Hieronimus filius Baptiste de Gritio, Colaus de Gritio, Gasparinus q. Mathei Philippi, Hieronimus q. Mathei Philippi, q. Mathei filii ..., Bartholomeus q. Petri de Maniaco, Tofolus q. Cesti Fantuzii omnes de Villa Turris et ibidem habitantes et representantes totum Comune et Universitatem eiusdem ville Turris ex altera, pro evitandis expensis unanimiter et concorditer predicte partes per se et suos heredes ac successores et dictum Comune venerunt ad hec compositiones, transactiones, pacta et conventiones, videlicet,

primo quod in festo s. Georgii dictum Comune ville Turris et successores possint et valeant ex se eligere Potestatem eiusdem ville et electo dicto Potestate, quod prefati domini Turris vel eorum heredes et successores possint et valeant eligere ... ratos a dicto Comune, qui assistere habeant penes eorum Gastaldionem, ... eodem die dictum Comune possit eligere Iuratos suos penes Potestatem et ... ... varios Ecclesie sanctorum Hellarii et Tatiani predicte ville, mutandos de anno in anno et factis his electionibus dictum Comune debeat conducere homines, ex eum electos officium ad presentiam prefatorum dominorum heredumque suorum ac successorum qui Domini debeant confirmare electionem factam per dictum Comune in personam prefatorum Officialium et prestare cuilibet Offitiali aut electo in offitio ... iuramentum de exercendo fideliter offitium suum;

item quod finito anno Camerarii qui fuerint electi ad gubernationem et regimen dicte Ecclesie ad presentiam prefatorum dominorum reddere debeant bonum et legale computum

(1) Seguono i nomi di altri 24 abitanti in Torre.

...stratis per (?). Quantum vero ad pontem Bassis fiendum, quod
... Comune teneatur dare omnes plovigos tantum donec et quousque . per
... fuerit et quod dicti Domini teneantur dare reliquum, videlicet lignamina, fer
...ta et solvere fabros lignarios et reliqua necessaria, exceptis plovigis, quos
... Comune dare teneatur.
... vero datis. quod si aliquis inventus fuerit ad faciendum damnum in pratis
... Dominorum de die, quod tunc condemnetur in solidis XII den. parv. pro qua
...rice et ad reficiendum damnum. Si vero fuerit de nocte, quod condemnetur
...quatuor den. parv et ad emendationem damni.
...mma et regula in hoc instrumento contenta predicte ambe partes per se et suos heredes
... successores et nominibus quibus supra, promiserunt vicissim perpetuo firma, rata et grata
... tenere, attendere etc. sub pena ducatorum ducentorum, cuius pene medietas parti
...enti applicetur et reliqua Arsenali Ill.mi Ducalis dominii Venetiarum et pena soluta
... rata etc.

Dal protocollo del notajo di Pordenone Pietro Ant. Frescolino
pag 159 Arch. Not. Udine.

... in presentiam Die 27. Martii 1520.

[illegible]

[illegible] Papa [illegible]
[illegible] promozione al card. [illegible] — [illegible]
al [illegible] del Papa.

Sanctissimo ac Beatissimo Domino nostro Papae Clementi VII.

[illegible] Beatissime [illegible] post pedum oscula beatorum [illegible]
[illegible]. [illegible] mihi dedit [illegible] Sanctitas affectus [illegible], ut [illegible]
[illegible] beneficia in me [illegible]
[illegible] longe [illegible], ut eorum quidem magnitudini nulla [illegible]
[illegible] satisfacere. Dum enim me [illegible] Romanae Ecclesiae cardinalem [illegible]
[illegible] assumpsit, non profecto [illegible] tenuitati [illegible] meorum [illegible], [illegible]
[illegible] Beatitudinis et clementiae [illegible], [illegible] defuncta interim [illegible]
[illegible] Patris officio [illegible] beneficium et [illegible]
[illegible] gratiam. [illegible] Beatitudinis tuae [illegible]
[illegible] christianam [illegible]
[illegible] filios [illegible] et extollere
[illegible], omnia summo consilio et [illegible] non tantum [illegible] dominum
[illegible] commodum [illegible] et ad [illegible] gloriam [illegible],
[illegible] possit, sed magis quod optimum sit [illegible], [illegible] non [illegible]
[illegible] perspicet, sed [illegible]
[illegible]. Quoniam, Pater Beatissime, cum ego [illegible]
[illegible] tua Sanctitas nullis a me provocata officiis tam prompta sit in me
[illegible] munifice. [illegible]
[illegible] debeo servitutem, curam operamque [illegible] tum pro [illegible]
[illegible] mihi ob fortunarum tenuitatem non licet, totam
[illegible] Beatitudinis tuae observantia, indulgentia et assiduitate [illegible]
[illegible]. [illegible] ego deinceps precabor, ut Deus [illegible]
[illegible] gratiam benemerito ac eandem [illegible] Sanctitatem diu servet incolumem, [illegible]
[illegible] iterum atque iterum me humillime commendo.

[illegible] die XX Februarii MDXXVIII.

Eiusdem tuae Sanctitatis

[illegible] die 27. Martii 1528

Dil. fi. nostro [illegible] S. R. E. Presbytero Cardinali Germano

Clemens Papa VII

Dilecte fili noster salutem et apostolicam benedictionem. Gratas habuimus litteras tuas, in quibus nobis gratias egisti de Cardinalatus dignitate [illegible] quid etsi in labore [illegible] et [illegible] responsuram nobis polliceris, [illegible] fuerat indicium, tamen [illegible] [illegible] rationem [illegible] accepimus. [illegible] fili noster, in [illegible] tibi dignitate, plurimarum rerum rationem [illegible] habuimus, [illegible] tuae [illegible] [illegible] et patrui [illegible] semper [illegible] memoriae, tuae [illegible] [illegible] et in te [illegible], neque [illegible] tibi hunc honorem [illegible] tibi [illegible] [illegible] eaque tua [illegible] litterae et probitas tua [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] nostro muneri referre potes acceptum, cum [illegible] [illegible] dignum te hoc honore multo ante reddideris quod ob temporum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] quod isti virtuti illum animum adiungas laborandi [illegible] [illegible] et [illegible] sedi pro tua virili et ornamento et adiumento sis, [illegible] te [illegible] id te praestiturum speramus, habes enim plurima [illegible] [illegible] tuas [illegible] tum in te ipso dignitatis, quod ut perficias [illegible] hortamur et tamen [illegible] hortatione non indiguisse fateamur, qui [illegible] [illegible] futuraque [illegible]

Datum [illegible] civitate nostra [illegible] [illegible] Piscatoris die [illegible] [illegible] Pontificatus nostri Anno [illegible]

Blosius

Dall'[illegible] [illegible] in Udine, da Copia autentica.

[illegible]

... Cancelleria del Comune di Pordenone ... 202
1529 ... 22 ... Comunis

... Illustrissimi Domini Livius Livianus ...
... predictam Spect. communitatem ...
... Liberam ... de Portunaonis ... Potestatem ...
... 1530 ... Libera-
... communionem cum ... predicte Terre
... tam in civili quam in criminali ...
... sub Ill.mo ... et reddit ...
... predictam Spect. communitatem suorum statutorum,
... privilegiorum et immunitatum antiquarum secundum ordinem
... Illustrissimi Domini ... Libera-
... et baculum in manu ejus ... Illustrissimus Dominus ... pro
... habere ratum et firmum ... presentibus ...
... de Murano, Ser Francesco Bergamo de ... et ...
... de ... testimoniorum predicte concessionis:
... Illustrissimi Domini ...

llatorum dei altare ...
... esse ... consort ex hospitali
... in ... fidem ... testimonium
... nostras fieri ... solito nostro sigillo muniri ...
... in ... Die XXI. Martii 1520.

Illustri ...
Tenore ...
... omni ... tia
... quaviter
... animus ...
capit. nostri tat
missarum ...
gratia nostra ...
mani et dife...
... persona ...
... singuli ...
... ...
...
... oratores
...
... unt dom...
concordem
...
hospitalis

XX 3.
XVI 13

Contrascritta [illegible] d Liviano Portunaoni [illegible] Pro Illustri [illegible]
[illegible] eiusdem portus domino. Tenore [illegible]

1529, 2 aprile Pordenone (Originale)

[illegible] Pentesilea Baglioni Alviano concede [illegible] del signor Bernardino Cinigo di Pordenone, [illegible] [illegible] [illegible] Pr. capi.

20

[illegible] generalem salvum conductum [illegible] potestate et facultate vendendi [illegible] semper ad predictum portum nostrum [illegible] ipsius quibuscumque quomodocumque qualiter [illegible] condignum existimamus [illegible]
[illegible] Doc: [illegible] Capit[illegible] [illegible]
omnibus et singulis aliis commissariis [illegible]
[illegible] quatenus sub pena indignationis nostre et [illegible] gratia nostra [illegible]
[illegible] ipsum D. Bernardinum absque ullo impedimento venire [illegible] et [illegible]
semel bis ter et semper ad terram et [illegible] portusnaonis [illegible] persona et
rebus suis quibuscumque [illegible] beneplacitum ipsius D. Bernardini [illegible]
has fieri et nostri sigilli impressione muniri jussimus Dat. [illegible]
die 2. Aprilis 1529
[illegible] constante [illegible] decenali absentia et [illegible] alios [illegible] servitiis incubuerit

[illegible]

Nos Antonius de [illegible]
[illegible]

1529, 11 marzo Pordenone (Originale) 6

[illegible] di Pordenone attesta che l'Ospitale di Pordenone è bene di Chiesa pagando [illegible] alle Visite del Vescovo di Concordia cui è soggetto

21

[illegible] Hospitalis [illegible]
[illegible] Hospitalis [illegible]
[illegible] Sunt [illegible]
[illegible] diocesano Concordien.
[illegible]
[illegible] et
[illegible] hospitalis
[illegible] de altare ipsius
[illegible]
eccit [illegible] constat [illegible] hospitalis
[illegible] in quorum fidem [illegible]
has nostras fieri [illegible] solito nostro sigillo muniri. [illegible]
[illegible] Die 11. Martii 1529

XX 36
XVI 73

Lomnasi.ca [illegible] et Liuiano Portusnaoni [illegible] Pro Illustri [illegible]

[illegible] Liuiano filio nostro dilectissimo [illegible] eiusdem portus domino [illegible] tenore [illegible]
concedimus et impartimur [illegible] liberum et generalem saluum conductum [illegible]
domino Bartho[lomeo] de Portusnaonis et liberam potestatem et facultatem redeundi [illegible]
dimorandi discedendi semel bis ter et semper ad predictum portum [illegible]
et eius territorium cum persona et rebus ipsius quibuscumque quomodocumque [illegible]
cumque et [illegible] cumque eidem D. Bernardino placuerit [illegible] multis de causis
re et beniuolentie signum ipsum protectione condignum existimamus [illegible] nostritati
enixe precipimus [illegible] et mandamus [illegible]
Portusnaonis et successoribus suis et omnibus et singulis aliis commissariis [illegible]
nostris [illegible] quatenus sub pena indignationis nostre et [illegible] gratia nostra [illegible]
mat ipsum D. Bernardinum absque ullo impedimento venire permanere et discedere
semel bis ter et semper ad terram et territorium Portusnaonis cum persona et
rebus suis quibuscumque ad [illegible] beneplacitum ipsius D. Bernardini [illegible]
has fieri et nostri sigilli impressione muniri iussimus. Datum [illegible]
die [illegible] 1520

[illegible] decenali absentia et [illegible] aliorum [illegible] seruitus merueriunt

[illegible]

[illegible] prouide [illegible]

Nos Antonius de [illegible]
[illegible] Portusnaonis

Uniuersis et singulis [illegible] nostras inspecturis [illegible]
[illegible] significamus quatenus Hospitale Sancte [illegible]
ecclesia Sancte Marie [illegible] Portusnaonis [illegible]
et ecclesiastice [illegible] supposite episcopo diocesano Concordien[si]
[illegible]
sacerdotum [illegible] et ipsum hospitale [illegible]
pro [illegible] generatio episcopo de bonis ipsius hospitalis
[illegible] et hospitale [illegible]
[illegible] hospitale
ipsum [illegible] In quorum fidem et testimonium
has nostras fieri et solito nostro sigillo muniri [illegible]
[illegible] in [illegible] Die [illegible] Martii 1520.

cesha d /
Collusso. /

(

1529. 23 Decembris Bononiae

22

IN CHRISTI Nomine Amen. Cum alias Inter sacratissimum
et invictissimum Principem Carolum quintum divina favente clementia
electum Romanorum imperatorem semper augustum Hispaniarum ac utriusque
Sicilie regem catholicum, simulque Regem Ferdinandum eius fratrem
pro se, eorumque confederatis et subditis suisque dominiis parte ex
una, et excelsum dominium venetorum parte ex altera solicitante
et suadente felicis recordationis sanctissimo domino Nostro fel. Re.
Adriano Sexto Pont. max. cum assistentia Rmi. Episcopi ... Nuntii
ad id specialiter destinati, ac intervenientibus oratoribus ad id
pro christianorum Reip. quiete deputatis inita fuerit perpetue
pacis ac mutue defensionis rerum Italicarum federa et capitula
sub die xxviii mensis Julii anno 1523 ... ...
pensata, et stipulata, ad que Instrumentis publicis habeatur relatio.
Cum ... fata malaque sors temporum publice quietis inimica
ipsiusque pacis inimica, non solum ipsorum capitulorum et federis
observantia non admiserit: Sed nova federa penitus contraria
ad ipsius quietis et pacis turbationem ... suscitaverit.
quorum pretextu maiora et acriora bella fere in singulis Italie
partibus exorta fuerunt variis statuum Italie mutationibus ...
satis, pluribus quoque civitatibus ... sancte Romane Ecclesie
et regni neapolitani arreptis et ablatis, non sine maximis
christiane Reip. detrimentis et incommodis, pro quibus sedandis
Et ut tandem tot malis finis imponeretur, Sanctissimus ...

Nostri clemens septimus Pont. max. ipseq. sacratissimus Imperator
carolus quintus. Ambo pacis et quietis cupidissimi, ad ipsam
Universalem paci parandam Primo inter se foedera firmarunt,
dehinc quum, ex.mis Francorum, et Anglorum Regibus equa etiam
pacis media amplexi sunt demum ipso caesar In italiam ve
niente nihil magis cordi nilq. antiquius habuerunt quam tranquil
ita corpori, sicut ratio conveniret, quod ut citius fieret sua
Sanctitas ex eius innata clementia, et benignitate fa
cilis diplomatis usa eidem Caesari in hanc usq. civitatem
Bononie occurrere dignata extitit ac cum postea iis obser
vantie exhibitioni paterno Amor, ut par erat, complexus
fuit hincq. tamq. mutua vicissitudine sibi invicem corres
dentia Luminaria Universum xanum orbem illustratura in
ter gradatim ad ipsam Universalem pacem xanum gregem allicere
stabilitis ac concordatis prius rebus status Mediolani ac
ipsius Caesaris clementia restituto Ill. Duci Franc. sfortia
in dicto statu mediolani cum nova investitura, equum et
iustum censuerunt ad huiusmodi et pacem et concordiam in
ducere dictum Ex.sam Dominium Venetorum tamq. potissimum
Italie membrum. In quo et non minor pacis voluntas in
venta extitit, pro qua ut decet concludenda mandatum
dedit mag.co Gaspari contareno equiti, ac patricio Veneto
cum amplis.ma facultate et potestate prout in eius mandato

inferius inserto latius continet: quapropter inter ipsos S. D. N.
casarē, et Regē ferdinādū, ac dictū ex.sum Dominiū Venetorū
medio Rdi. D. Hier.mi Epi uasionēsis sue sanct.tis. domus magistri
atq in hac parte Nuntij. et mandatarij, et R.mi in xpo patris
et dnj dnj Mercurinj Car.lis et Marchionis Gatinarie Ces. ma.tis
magni cancell. ac magnificorum dominorum Ludouicj a Flandria Dnj
Pratensis, Nicolaj Perrinotj Dnj Granuelle Eiusdem ma.tis consi
liariorum ac francisci delos couos supmj militie sancti Jacobi
In regno Legionis Sceptoris, Eiusdē ma.tis secretarij primarij
in hac parte ipsius Casaris procuratorē, Nec nō Mag.ci Dnj Comi
tis Andree de Burgo ipsius Ser.mi Regis hungarie Consiliarij et
oris et p.ti mag.ci Dnj Gasparis contarenj oris atq mādatarij
ipsius ex.mi Dominij Venetiarum et R.di Dni Georgij Andreassij
Prot.rij apo.ci ipsius ill.mi ducis Mediolani mandatarij et procu
ratoris Jn uim mādatorum hinc inde concessorum et infrin
presentiū insertorum ad sequentia capitula, et federa deuentū
extitit.

Jn primis q sūmo Pont. ex.um Dominiū Venetorum tradere debeat
ciuitates Castra, et Loca Rauenne et ceruie quas de psenti tenet
cū omnibus suis ptinentiis, Juribus Artellariis et munitionib
ibidem tempore ingressus illarum Ciuitatū repertis. et hoc saluis
iuribus p ipsū ill.um Dominiū Jn hisde Locis ptensis hocq addito
quod eadem Sancti.tas Pont. pro sua bonitate et clemētia Veniā
dabit omnib ciuil, earum ciuitatū, qui p caeteris ostenderunt
affectū et deuotionē erga ipsū Dominiū, q ulicūq terrarum

degere maluerit bonis suis frui, ac de eis, prout libuerit disponere possit. Permittit praeterea Eius sanct.^as ut Nobiles, cives, aliique subditi Eiusdem dominii qui possident bona, et introitus, in illis civitatibus et earum territoriis annuos fructus et proventus libere possit percipere, ac quocumque sibi libuerit, eos deferre, absque ulla novi vectigalis suspitione et solutione: Possintque praefacti Nobiles cives et subditi uti earum possessionum veri possessores eas possidere ac de illis pro libito disponere a Jusdicentibus Pont. Jus et iustitiam exigere et ab eisdem administret petentibus Justitiam sicuti in primis ante huiusmodi bellum fieri consueverat: Et praedicta restitutio fieri debeat infra tempus quindecim dierum post diem ratificationis.

Item quod per totum mensem Januarii ipsum ex.^um dominum Venetiarum realiter et cum effectu restituat et restitui faciat eidem Caesareae ma.^ti, seu pro ea agentibus civitates Trani Monopoli et alia quaecumque castra loca oppida dominia territoria quae in regno Neapolitano de praesenti detinent cum omnibus suis pertinentiis, artellariis, munitionibus, et aliis ad huiusmodi tutellam et defensionem paratis, quae tempore ipsius acqui-sitionis in ipsis locis reperta fuerit, aut ex aliis locis et provinciis dicti Regni illuc allata seu reducta extiterit et hoc omni dolo et fraude cessantibus et vice versa Caesarea

Ma.tas pmittit p.to Ex.mo dominio Confirmare, et de facto cofirmat omnia, Jura, Priuilegia, Jmunitates, Exemptiones, Prerogatiuas ac omnia huiuscemodj alia, que concessa apparebut Nationi Venete, Eiusq subditis, a Ser.mis Regib. Neapolis predecessorib. suis qbus, semp ante presens bellu, Natio Veneta, et eius subditj solita est frui, pariterq restituit et restituedu decernit p.um ill.um dominiu in possesione domus sue posite In ciuitate Neapolis, que domus Sanctj Marcj; seu dominij Venetor nucupat, put ante bellu p.um tenebat, et possidebat,

Jtem q enumeratio restantis sume ducator ducentor millium quam sdem ex.um dominiu dare tenet Jnfra tempus annor octo Cesaree Ma.ti aut eius madatu habentj, prout Cotinet tertio capitulo pacis facte millesimo quingentesimo vigesimo tertio, fierj debeat hoc modo vz. q, ca. fine mensis Januarij proxime futurj fierj debeat p ipsu dominiu solutio ducator Viginti quinq millia, hac conditione q i termino Vnius annj pxmi futurj, fiet restitutio. Locor, que restituj debent, si re stituta no sint, put contetu est Jn sexto capitulo pacis dictj annj 1523, Et quonia posset esse difficultas i huius modj restitutione facienda, actu extitit, q infra Viginti dies px.mos elligi debeat arbitrj, seu arbitratores hinc jnde unus vz. pro qualibet pte et pariter Vnus comunis mediator, q amicabiliter

debeat cognoscere et Judicare dificultate, et controuersiam que orta esset
illamque terminare debeat infra unum annum inde secuturum,
ita tamen quod solutionis post dictum annum fiende singulo in
anno viginti quinque millium ducatorum usque ad integram satisfa-
ctionem dicti restantis ducatorum ducentorum millium non fiant
nisi prius per dictos arbitros, et mediatores Judicata sit
causa, et facta sit effectualis restitutio iuxta declarati-
onem et pronuntiationem per eos fiendam / Verum cum Caesarea Maiestas
pretenderet maiorem summam nunc fieri, aliarumque solutionum
terminos iure merito breuiandos, In qua re Orator ipse excelsi
Dominij Venetorum limitatam, ut ait) potestatem habens, et nolens
fines mandati excedere nequaquam, consentire uoluerit, ne tamen
sanctum opus imperfectum remaneret sanctissimus D.N. huius
conclusionis cupidissimus sit pro dicto excelso Dominio Venetorum fore
facturus, Et id onus in se assumens proprium et debitum faciendo
promisit fidem Caesari, quod suprascripto debito ducentorum millium ultra
uiginti quinque millia Jam per parte dicti excelsi Dominij circa
finem proximi mensis Januarij solui promissa, Soluet sua sancti-
tas, aut per dictum Dominium solui faciet eodem contextu alia
Viginti quinque millia ducatorum fiant, etc. fini dicti mensis Janu-
-arij Exburset Caesari aut ab eo mandatum habentibus usque
ad integram summam Quinquaginta millium ducatorum dicti debiti

obtulitq sua sanctitas se curaturum, ut aliorum annorum solutio
nes quoniam fieri poterit abreviventur —

Item actum extitit ut ill.mum dominium Venetorum enumerare habeat
deinceps singulis annis ducatorum quinque mille extoribus prout
conventum est in p.to contractu pacis, et federis 1523 ad quem
cotractum, ut in ipsius quinto capitulo continetur, relatio
habeatur —

Item promittit p.um Ex.um dominium ut gratificetur Caesareae M.ti
p.te ultra dicta summa ex p.a conventione promissa, enumerare
ac solvere alios scutos auri a sole boni et iusti ponderis aut
valorem centum milli ipsi Caesarj, seu pro eo agentibus, videlicet
quinquaginta mille circa finem Januarij pro.mi futurj, et reliquos
quinquaginta mille ad festum omnium sanctorum pro.i venturum
1530 —

Item quoniam in capitulatione Vormatiensi restituuntur Jura patriarchatus
aquileiensis, in quibus patriarcha asserit se perturbari ab agentibus
S.mi Regis Ferdinandi, dominus arbiter et mediator p.te de huiusmodi
iuribus cognoscat et si quae restituenda essent restitui faciat
et omnia impedimenta si quae sunt desuper removeat. —

Item quod in p.ta pace, et federe tamquam amicus et adherens, et in protectione existens p.ti ill.mi Dominij Venetiarum, de consensu
Sanctissimi D. N. comprehendatur, et conclusus et comprehensus esse
censeatur Ill.mus Franc.s Maria Feltrius de Ruvere dux

Vrbinj . ac almę urbis prefectus cū statu , et bonis ab eo
nunc possessis

Item q. Comiti Brunorio de Ganbara cesaris camerario , et eius
frī per ipsū ex.mum dominiū Venetorum . remittat omnis Inobedien-
tia . In qua forsan Incurisset hactenus liceatq. dnīcesis
dicto comiti In servitiis Cesaris perseverar in quouis loco
et gradu suisq. bonis et priuilegiis ac patria Vti et frui
ac si in ipsa venetiarum ciuitate residerit , Et si q. processus
acta, siue et codemnationes , et confiscationes contra eu
facte cōperiatur per hanc Capitulationē omnino ablate et
cancellate censeant.

Item conuenerūt partes p.te q. comunes subditi . Libere , tute et
secure possit In utrinsq. statibus , et dnīis tā terra q̄ mari
morari et negociari cū bonis suis beneq. e humaniter
tractent , ~~pretidar~~ verendo de si essent incolę et subditi . Illius princip.
et dominij, cuius patrias , et dominiū addiberant . Judicetur
nec eis aut aliqua iniuria Vlla de causa inferatur , celer-
iterq. eis administret manente In suspenso materia represalia-
et marcarum , hinc inde donec per Cesarea Ma.tem et ex.um dnīū
p.tum aliter prouisū fuerit cū contrabādo mensiu sex. hinc in
intimādo , Et ut omniū scandalorum . materiei occurratur
nō permittat aliq : exire ex locis subditis dictis partibus cum
nauigiis armatis , nisi , prius prestiterit Idoneā fideiussionē

de nō offendendo subditos utriusq ptis, nec patient in
eorum patriis, et dominiis tam terra q mari Pyratas aut
predones ad dannificandū subditos alterius. —

Item Convenerūt q prefatus illmus Dux, et exmum dominiū Venetiarum
cōtinuet, et continuar debeat pacifice, quiete, et secure
possidere omnes Comitatus terras, castra, oppida, loca, et
uillas cū suis districtib. Territoriis et omnibus Locis, flu
minib, Lacubus, et aquis suis, et aliis omnib quibuscūq,
actionibus, Jurisdictionibus juribus, et ptinentiis dictis Locis
et Terris spectātib, quas et q in psentiarum tenet, et possidet.
exceptis his, que i superioribus capitulis restituenda decernūt

Item Convenerūt q omnes et singuli q a die mot belli, et
orte cōtrouersie inter felicis recordationis Maximilianum
Imperatorē et illum dominiū uenetiarum usq in diem dicte capi-
tulationis Inite in dicto anno. 1523 prefate Mai. Ces. ac pro
Smo Regi ferdinādo adhesērut, et exilio mulctati, bonis pri
uati; aut aliter cōdemnati fuerūt, aliq et tamq incapaces
successionibus Legitimis priuati remaserut Nonnulli a pare
tibus exheredati, multi et ex pmissis Extorribus p homicidiis
incēdiis, inuasionibus, aliisq publicis et priuatis delictis p
eos cōmissis tam coniunctim, q diuisim cōdemnati fuerunt.
In ōibus et p omnia habeant, et sint. ac si nullius rei

Criminis rej uel culpabiles forent, et contra eos nulla Con
demnatio secuta foret, de qua, et pmissis dictis. et si
hactenus pcessu no sit tam agendo q excipiendo, et replicado
quovis modo in judicio, uel extra opponi no possit, et si
ius alteri qsitu esset sit Exceptuatis semp et exclusis
bonis. quae aliqualiter, i. dominiu. et Fiscu puenis sent, cu
p omnibus in ipsu dominiu quomodocuq puentis soluant
ducati quinq mille, p ut supius declarantes, saluis pmissis
ipsos cuiuscuq successionis, et hereditatis capaces, exeredatio-
nesq irritas et inanes ad causu Intestati omnia reducentes,
aristatiq, et carcerati. pariterq i confinati i continenti utriq
Liberi relaxent: Non possintq aliq pmissor aliorq Caesarea
Ma^tis partis sequentiu, aut familiariu. cogi, ad aliquam
ratione reddenda vel reliquor restitutione occasione alicuius
administrationis p eos nomine Caesaree. ma^tis siue eius
agentiu gestae tempore quo supra tam officior q red-
dituu tam priuator q Ecclesiasticor seruata tamen
auctoritate P. Pont. max. pecuniarq publicar et priua-
tor sine et uigore donationis, et concessionis sibi facte
uel ppria auctoritate gessisse, aut se intrusisse dicant.
pariterq absolutione alicuius Canonis, Census aut ficti p
temporibus, qbus no possederut, cogi nequeat, sed Liberati
intelligant, sintq in pristinu restitute cotra quacuq

caducitatē causatā, declaratā, et executā, possintq. propria auctoritate, salvis semp. p̄missis, ad possessionē reddiri, p̄sens capitulū, ut omnibus civitatib. Jnotescat, p̄clametur

Jtem lz omnia et singula ita composita, et concordata firma satis ambobus partib. Viderant, Tamē adhuc firmiora, et magis duratura putāt, si intēr se accedit et Arctissimū vinculū fœderis: Propterea ipse p̄tes cū interventu et p̄ti S.mi Regis Ferdinādi; et Jll.mi Ducis Mediolanj uti pricipalium Jurarūt Sanciverūt et fecerunt, fœdus, ligā, et sinceram intelligentiā interse ad mutuā d̄fensionē tantū p̄petuo duraturā p statibus ī italia existentibus contra quoscūq. reges, principes, potentatus, et Dominos, aliosue Cuiusuis gradus existant, quācūq. et si supma dignitate fulgerēt. Christianos tamē tantū, capitulis, modis, et mutuis obligationibus Infrascriptis Vz

Pro defensione et conservatione Jll.mi Ducis et Status Mediolanj p.us sacratissimus, et invictissimus imp̄ator p̄mittit et se obligat quod dictus Dns Dux continue habebit, et tenebit in eodē statu, lanceas quingentas more italico et casu quo Cōtra eundē Ducē vel statū mediolanj uel p.ti Jll.mi dnj Ducis et Dominij Venetiarū perderet, et descenderet, aut existeret Jn italia exercitus sufficiens, ad invadendū status p.os se obligat et p̄mittit p.us Sacratis.mus imperator celeriter presto esse

Auxiliarj, et Juvarj, ambos status, vel alterutrum eorum quod sic invasus, aut invadendus esset, cum Lanceis octingentis more italico computatis illis quingentis, quas, ut supra, obligatus est tenere p.tus Ill.mus Dux mediolanj. Item cum equitibus quingentis levis armaturae, peditibus sexmillibus bonis et in bello expertis, ac una banda Artellariarum, caeterisque munitionibus necessariis usque ad bellum finitum suis impensis, et econtra p.tus Ill.mus Dux et ex.mum Dominium Venetiarum promittit, et se obligat In casu p.to pro defensione p.ti Ill.mi Ducis, et status mediolanj celeriter presto esse, et ferre auxilium, ac Juvari illum cum Lanceis octingentis more Italico Item quingentis Equitibus Levis armaturae ac peditibus sex millibus italicis bonis, et in bello expertis et cum una bona banda Artellariarum, et munitionibus necessariis suis expensis, usque ad bellum finitum, Ut unitis, et equis viribus ambo status predicti defendant, et conservent / ut superius dictum est / Ex quibus octingentis Lanceis ipsum Ill.mum Dominium obligatum sit continuo tenere tempore pacis Lanceas quingentas, et tempore belli pro defensione supradicta habere alias Lanceas Trecentas Itaque in totum habeat ad dictam defensionem Lanceas octingentas prohibeantque p.tae partes, durante bello contra ipsarum partium victualia aliqua, aut munitiones, auxiliaria quaecumque ex locis, et Terris sibi subiectis ad inimicos deferrj; nec per eorum terras, et Loca, cursores, Nuntios, oratoresque inimicorum

aut, uictualia, aliaue auxilia, queciiq defferentis admittet, nec ipsi transitu dabant. Jmo q eor, posse capient et occurrent, ac illis quibus bellu indictu vel illatu fuerit consignabut — — — — — —

Jtem conuetu est q. pro defensione, et conseruatione regni Neapolis a quocuq principe xano q illud inuaderet et si suprema dignitate fulgeret. idem. Ill.mus Dux, et ex.mum Dominiu Venetiar pmittit et se obligat mittere ad defensione dicti Regni .XV. triremis bene instructas et ad illud bellu armatas suis expensis usq ad bellu finitu

Jtem q in psenti pace, et federe comprehensi intelligatur et sint singuli ipsar partiu et cotrahentiu confederati et collegati exceptis aptis hostibus seu inimicis, eordem principaliu cotrahentiu, seu alterius ipsor, et ex nuc, tam pro parte Sanctis.mi Dni .N. q Casaris et S.mi Regis Ferdinadi eius fris, nominat et includitur. ac p inclusis habent Ciuitates, Resp.ca eius. ac Dominia Ganuensium senar, et Lucensiu. Ill.q Dux sabaudie, et Marchionis motis ferrati, et Mantue p his dumtaxat q nuc in Jtalia possident. Reseruatis et ius, et facultate ipsis, ac dicto excelso Dominio, alias nominadi et includendi infra tempus ratificationis fiende, ita tn q. Dominiu Venetor no teneat ad defensione alicuius pterq status Mediolani et regni Neapolitani. modis et coditionib. sup expressis.

Item si Ill. Dux Ferrarie cũ Sanctis.mo D. N. et Cesare concordaverit pariter, inclusus, et comprehensus censeatur —

Item q. omnia in p̃senti capitulatione contẽta ratificent p̃ omnes cõtrahentes, et confederatos ĩ hoc fędere cõprehensos vz. p̃ sanctiss.um D. N. Cesarẽ, Ex.um Dominiũ Venetorum ac Ill.um Ducẽ Mediolani, infra quindecim dies px.os, et p̃ dictũ S.um Regẽ Ferdinãdũ, ac alios p̃nominatos Infra unũ mensem postq̃ huiusmodi capitulatio eis Innotuerit et quod In ipsis ratificationibus Iurent se sibi ad invicem respective p̃ ut quilibet ipsorum tangit observationẽ omnes et singulas in ipsis capitulis cõtenta, sincerẽ, et bona fidẽ, et omni dolo, et fraudẽ cessantibus.

Que quidem oĩa et singula supradicta. ipsi Dñi mãdatarij et p̃curatores dictis nominibus sibi ipsis ad invicẽ obs.rvare ac p̃ dictos eorum principales cõtrahentes observari facere p̃mittunt bona fidẽ, omnibus dolo, et fraude remotis, sub obligatione et hypotheca quorumcunq̃ bonorum ditionum dominorum constituentiũ, tam p̃sentiũ q̃ futurorum, et in horum fidem, ac testimoniũ fędus huiusmodi ac capitula in eo cõtenta p̃prijs suarum manuũ subscriptionibus, suorumq̃ sigillorum appositionibus firmãda, et roborãda sanxerũt, Eo acto q̃ hmodi subsc

ptiones cū sigillis; uim publicā scripturę, ac contractus solēni stipulatione vallati obtinere censeātur, et jta hinc inde jnuiolabiliter obseruent. Dat. et actū Bononię jn domo habitationis p.ti R.mi dnj car.lis Gattinarię die xxiij mensis decembris Anno dnj Millesimo quigentesimo Vigesimo Nono

Hier. epus vasion. et pcurator M. Car. Matt.a Zoys de pract ysbrixzenus p couos

J. Andreas e burgus S.mi Ferdināḋj regis ungarię or. et mandatarius manu ppria. ss

Ego Gaspar Conts or. jll.mi uenetiarum apud sūmū D. N. et casarē eiusdē Dnj mādatarius scripsi —

Ego Georgius Andreasius jll.mi Dnj Ducis Mediolanj mādatarius scripsi —

Acta fuerūt hec omnia supradicta jn loco, die, mense, et anno quibus supra p̄sentibus jbidem cl.is et mag.is Viris Dnis Joāne Bartholomeo de Gattinaria regenti Neapolitano, et Cas.e ma.tis Con.rio, et Antonio maZarollo et Franc.o Ruberto p.ti cl.si Dominij Venetorum secretariis, et bernardino trebatio R.mi Dnj vasion. secretario testibus ad id spāl.r uocatis atq; Rogatis —

Et ego alfonsus ualdesius Cesaree ma.tis secretarius pub.cus imperiali auct.e Notarius sup.dicta omnia in presentia p.dictorum Dnorum procuratorum oratorum mãdatariorum et ĩstũ legi publicae, et eosdem oratores ũa Laudantes, et approbantes, atq. chyrographũ quemq. suũ apponentem. Vidi mãdata originalia penes me retinuj, et in horum fidem hec meis solitis signo, et nom.e signauj

Cap.la pacis celebrate inter Ser.mum imp. Carolũ .V. et Ill.mum Duc. Dom.cum

1530. 7 Gennajo. Aquileja. Intronizzazione del nuovo Patriarca Marco Grimani.

Die veneris VII mensis Januarii MDXXX. Indictione III.

In nomine Domini amen. Actum in loco capitulari sancte Aquileiensis Ecclesie, ubi ad sonum campane, ut moris est, capitulariter congregati erant venerendi patres videlicet rev.dus Jacobus Nordius Episcopus Urbini Decanus ipsius Ecclesie, D. Bertrandus de Susanis, Antonius Strasoldo, Jacobus Castello, Thomas de Bertholinis Jo. Franciscus Montegnaco Doctor, Johannes Lattisana Doctor, Fabius de Bertholinis, Hieronimus de Susannis, Claudius de Colloreto, Petrus Aleander, Adam Formentinus et Gregorius de Bertholinis omnes Canonici prebendati et residentes dicte Ecclesie facientes ac representantes totum ipsius Ecclesie Capitulum, cum plures tunc haberi non possent, qui commode valerent interesse. Quo in loco personaliter constituti prefatus rev. D. Jacobus Nordius Episcopus Urbini et Magnificus D. Marcus Grimanus Potestas Civitatis Aquileie procuratores legitimi Rev.mi in Christo Patris et D.D. Marci Grimani miseratione divina sancte sedis Aquileiensis Patriarche ad nanciscendum ac recipiendum possessionem patriarchatus dicte sancte sedis, ut de procuratorio et mandato huiusmodi docuerunt patentibus litteris ipsius Rev.mi D. Patriarche sigilli sui minoris appensione munitis subscriptis manu D. ... Jacobi Fasolo notarii veneti, datis Venetiis die XXIIII

mensis Decembris proxime decursi, presentaverunt primo litteras familiares eiusdem Rev.^mi D. Patriarche directas prefato Capitulo datas Venetiis die XXVIII dicti mensis super huiusmodi possessione recipienda, deinde litteras gratiosas Sanctissimi Domini nostri D. Clementis Pape VII super provisione facta eidem Rev.^mo D. Patriarche de dicto patriarchatu Aquileiensi ac super obedientia et reverentia exhibenda eidem Rev.^mo D. Patriarche, continentes formam iuramenti per ipsum Rev.^mum D. Patriarcham prestandi, ut in ipsis, sub data Rome anno incarnationis 1529, 16 kal. Maii, pontificatus sui anno sexto: et institerunt per ipsos DD. Canonicos et Capitulum possessionem dicti patriarchatus sibi nomine quo supra tradi et assignari iuxta iura, formam et tenorem litterarum suprascriptarum apostolicarum et laudabilem consuetudinem in similibus observatam predicte Ecclesie. Qui Domini Capitulum visis lectis et intellectis omnibus suprascriptis litteris, primo eisdem DD. Procuratoribus nomine prelibati Rev.^mi D. Patriarche recipientibus, in dicto loco existentibus et sedentibus omnes singulatim osculo pacis interveniente debitam obedientiam et reverentiam exhibuerunt et prestiterunt; deinde

ipsi honorifice ducentes ad sedem patriarchalem post altare
maius dictae Ecclesiae Aquileiensis existentem, in ea eosdem
reverenter intronizaverunt, ut moris est, astantibus civibus
et populo ipsius Civitatis, in signum traditae et assignatae
corporalis, realis et actualis dicti patriarchatus iuriumque
et pertinentium suorum possessionis, ut supra obedientiam
et reverentiam exhibentes una cum mansionariis eiusdem
Ecclesiae ad laudem omnipotentis Dei eiusque gloriosae
virginis genitricis Mariae ac sanctorum martyrum Hermagorae
et Fortunati patronorum ipsius Ecclesiae et Civitatis, cantantes Te Deum laudamus etc.

Postque reversis praefatis DD. Procuratoribus ad praefatum locum
Capituli et astantibus ibi pluribus civibus dictae Civitatis
Aquileiae, qui quidem cives videlicet D. Bernardinus de Barbara,
Ioannes Christophoruti, Antonius Bergomatus, Blasius della Dina
et Franciscus Villarius cancellarius et multi alii repraesentantes
totam Civitatem et populum Aquileiae, intellectis suprascriptis
litteris apostolicis super obedientia et reverentia eidem Rev.mo
D. Patriarchae praestanda, flexis genibus titulo suo intervenientes, reverentiam et obedientiam exhibuerunt et praestiterunt.

Acta fuerunt hec ubi supra anno a nativitate Domini 1530, ind. III, die vero veneris VII mensis Januarii, pontificatus prefati S. S. Domini nostri Pape anno VII, presentibus ad predicta omnia venerabilibus viris D. presb. Antonio Mangiotto Utinate, presb. Mathia q. Marini de Castro S. Vincentii, presb. Gregorio q. Petri de Ruffio de Romandiola, nob. Antonio de Valentinis sive Utinensi, nob. D. Leonardo Salono de Civ. Austrie, ser Jo. Maria q. Liberalis de Portunaone et ser Jacobo q. Johannis de la Marca de Utino testibus adhibitis, vocatis et rogatis et aliis pluribus una cum mansionariis dicte Ecclesie Aquileiensis.

Delib. Capit. Aquil. Vol. VII pag. 38 Arch. Capit. Udine

1530. 4 Settembre - Brescia. Parere alla Signoria di Ant.o Giustinian (...fu Luogotenente a Udine) sul ricorso dei Signori Parlamentari sui beni comunali (che spettano al Ser.mo Dominio, come prima spettavano ai Patriarchi) nei quali ...venivano usurpi

21

...issime Princeps et Excellentissimi domini plurimum observandissimi.

...con la solita mia reverentia receputo le lettere de VV Excellentie de 30 del passato, ... la exposition et supplication fatte li oretenus et in scriptis per ... oratori della Mag.ca Pattria de Friul, come in quelle, imponendomi ... debba dar information del successo et delle ragion che la ... Signoria ..., reverentemente li respondo che le ragion le qual mi occorreno al presente ... in quelli Beni Comunali, sono le infrascripte:

...la donation fatta per la Cesarea Maiestà al Rev.mo Patriarca di Aquileia ... del qual V. Ser. è successa mediante la Transaction fatta tra lei et il prefato ... Rev.mo Patriarca, nella qual donation se fa expressa mention dei lochi ... ... fra i suoi confini, quali lochi erano paludi, vegri et boschetti como sono al presente ... bona parte de essi sia stà usurpata et redutta a cultura per i Prelati et Ca... ... de essa Patria, et se questo sia stà vero, se dimostra per la confiscation alias ... per vigor della ditta donation, registrata in quel processo per i Mag.ci Signori ... le Camere de gran parte dei Comunali sotto la Meduna, li quali dapoi per ... sono stà confinati et partiti senza però preiudicio delle rason de V. Ser., ... è stà lassato ... ditte della Meduna per essermi stà per duplicate lettere ... Ex.mi Signori Capi scritto de tutta la quantità di essi Comunali erano ... de l' ...à, iuxta la sententia dei prefati Mag.ci Signori sopra le ..., et quando per V. S. non fusse stà sospeso il progresso di essi Mag.ci ..., loro hariano appreso in tutti i ditti Comunali, come beni proprii ...amente spettanti il Dominio di V. S.

... a demonstrar chiaramente che V. S. è stà sempre Signora et patrona dei Co... ... se expresse et prova per le parti et legge disponenti che alcuno non potesse ... a coltura nè far altro de essi Beni Comunali senza expressa licentia di V. S. et sui agenti ... alcuno è stà trovato contrafar a ditte prohibition sono stà condennati dai Provveditori ... legne, delle Rason vecchie, del Arsenal e sopra le Camere; il che se comprova per ... licentie tolte ... far operation in ditti Beni e da V. S. e dai Prov.ri sopra legne et per le ... concessioni fatte per V. S. di detti Beni Comunali in feudo, permutation e altramente ...

ie fossero Beni dei Comuni, non saria seguito. Se demonstra ancora
~~[illegible]~~ aver [illegible] dominio in ditti Comunali, perche detti Comunali sottoposti
alla iurisdittion del Patriarca e dati gli nella ~~della~~ transactione fatta con esso nel 1445, [illegible]
della istessa natura di quelli di V. S. Et essi Patriarchi ne hanno tolto e
tolgono quella parte che li par et in alcuni lochi li lassano per un tanto [illegible]
campo, il che fa conoscer che erano del Dominio e questo può farne [illegible]
gli piace.

Et acciò Vostre Excellentie conoscan la causa de questi reclami di Prelati, Castellani
et altri potenti li quali hanno usurpato la magior parte di essi Comunali
et per tale usurpation sono fatti ricchi, vedendo di non poter usurpar el resto per [illegible]
massimamente confirmati, temendo la pena del Proclama fatto già un anno de
[illegible] X de esser astretti a restituire con pena l'usurpato, hanno suscitata questa [illegible]
ration [illegible] coprire tale loro rapina. Et certo doveriano rengratiar V. S. de [illegible]
messo due terzi in essi Beni, retenendone un terzo, col patto che un terzo sia redutto a [illegible]
et l'altro per pascolo et la terza per legne, perchè stando essi Comunali, come erano tutti [illegible]
coperti de spine et [illegible] [illegible] essi non [illegible] trazeva se non qualche ~~[illegible]~~ fassinella et in
poco numero, perchè la magior parte era spinosa et se qualche legno era grossetto, subito [illegible]
correntia era tagliato et asconduto per pascoli se ne traze pochissimo costretti per esser
molte spine e [illegible] pochissima erba e loro ~~[illegible]~~ 600 campi havuti dovendo per a coltura [illegible]
~~[illegible]~~ 200 ne trazeno magior frutto che ne trazeriano de tutti i 900 che era il tutto, non potendo
[illegible] usufructuarli se non con pascoli e fassinelle. Similmente delli altri 200 campi [illegible]
esser ridutti a ~~[illegible]~~ pascoli, ne trazeranno più fien che ~~[illegible]~~ avriano da campi 1000 a boschetti
di spine, [illegible] cum campi 200 redutti a prati se ponno nutrir più animali
che de mille come erano prima. Degli altri 200 campi che hanno a lassar
[illegible] bosco [illegible] l'ordine che non se potranno taglar se non quando saranno [illegible]
è certo che in 7 over 8 anni, cresceranno tanto le legne, che se trarrà da 6 fino a [illegible]
[illegible] de legna per campo, et un gran beneficio del condur le legne a Venetia oltra [illegible]
legni reservati all'Arsenale tutto ciò con gran utile de tutti quelli hanno over pretendono
hover rason in essi Comunali. Et a confirmation de questa verità che a loro non sia stà tolta
parte alcuna, ma anzi datoli i due terzi preditti, molti Contadini dei Comuni che hanno [illegible]
tal loro beneficio et commodo, supplicorno a procurar loro tal special gratia da V. S. [illegible]
manifesto beneficio, vedendo i due terzi delle tre parti de' detti Comunali.

~~[illegible] [illegible]~~ 1550

...ne tutte opposizioni fatte dai Nobili di Prata e da altri Feudatarj
...te decisioni dalla Signoria ~~sulli~~ ni detti ~~Beni~~ Comunali —
...nda 16 Settembre 1530.

~~[illegible]~~ n. S.
Serenitatis Vestrae mandato

Antonius Justinianus
Brixie Capitaneus.

Mss. Frangipani. Varietà Friulane Vol. I N. 44.

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] particular, [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

26

Compadre ecc.mo Per farne participe di alcune noue, lequale ultimamente mi scriue m. Daniel fontana da Venetia, ui fazo la pñte, et ui significo come il giorno di marte passato che fo alli xxij senza far moto ad alcun di soi ill.mo marco Grimano R.mo patriarca di aquilegia e partito da venetia, et è andato alla uolta di parenzo per aspettar li le galee di [illegible] per andar a Barutti, per móntar poi su quelle, & andar alla uolta di hierusalem con opinione di farse frate nel monasterio quale è sul monte Caluario al santo sepulcro et morir de lì al seruicio di Dio, laqual cosa essendo uenuta a noticia al Clar.mo m. Vettor suo ... giorno insieme con alcuni altri gentilhomini è andato drio per agiongerlo, et uederà di poter remouerlo da tal suo proponimento, laqual nouita me fa star tutto stupefatto, et oltra mi ha dato causa di pigliar grandissimo cordoglio per essermi luj singularissimo patron, et che è homo degno d'ogni fauore et son certo che mai è per rimouerse da tal sua opinione, tanto più che m. daniel mi scriue che l ha uenduti tutti li soi beni mobilj, et oltra che gia nelli mesi prime passati ha maritata la sua fiola unica, nel fiolo di m. marco fosaro richissimo: et penso che gia gran tempo habbi questo pensiero nella mente, siche il bon gentilhomo se ne andara con la beneditione de dio, ne mai so più per uederlo, exempio raro, et gia da molti anny no più aldito in un par suo.

Et oltra mi scriue che il nro R.mo Car.le e partito da bologna, doue e stato alcuni giorni aspettando la morte del papa, et finalmente è andato a Roma, et d'hora in hora se aspetta l'aduiso del suo gionger in roma

... che la santita del papa è alquanto megliorato, tutta uia che no la puol campar longo tempo, perche luj è intrato in mala specie per la longeza della infirmita

... mi scriue come a questi zorni e uenuto aduiso in Venetia come il S.r Alouise Gritti hauendo fatto tagliar la testa al Vescovo di Varadin in ongaria, Un suo fratel con alcuni altri baronj è sulleuato in arme, et e uenuto alla campagna con x millia caualli, et ha restretto esso Gritti in un castello, et se pensa che fin ora l habbia preso per forza questo è quanto mi scriue, le sue sono di 24.

... per bocca del R. m. ... hauete condoluto con mi della morte di mio fratello sebastiano, ui ... infinite gratie del amoreuol officio, ne ricompensa ho altro se no offerrir ... me ... forze sempre alli apiaceri uri, ... a V. S. quanto posso me racc.o Di s.to Daniel Alli 29. settembre. 1534.

... soi fratelli, et a madonna la Consorte sua me riccomandarete,

Il S.tor suo et Compadre

Battista Liliano [illegible]

...rō Hier.° di Sr de Peso Compadre
...ro Patron oss.^mo

In Pezo

Fœdus inter Ferdinandu[m] Ro[manorum] Regem et Leonardu[m] Lauredanu[m] Venetiar[um] Ducem. Initum Año à X[rist]i Nat[ivita]te 1535 die 17 Junij

[illegible] [illegible] havendo [illegible] fatto [illegible] delle [illegible], et Capitoli dell'[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et sua consueta [illegible] intelligentia [illegible] effettuando detti Capitoli et [illegible] de quelli inviolabili [illegible] stessa [illegible] et effettuare [illegible] ordine della [illegible] rappresentanti [illegible] di fare et in [illegible] che a die supra [illegible] [illegible] [illegible] et ratificationi [illegible], [illegible] potesse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] come è stato deliberato et [illegible] [illegible] [illegible] della publicatione et essecutione.

Capitula publicanda et essequenda sunt infrascripta.

Treugue [illegible] [illegible] anno 1518 die [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eadem die prima anno 1525 remanere debeant [illegible] [illegible] inviolabiliter observari cum [illegible] et declaration[ibus] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] treugus non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nunquam facte fuissent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] treguarum continentur.

[illegible] [illegible] in his treguis [illegible] [illegible] abstinere debeat in omnibus, et [illegible] [illegible]

ab

...o Hier.° di S.r de Pesso Compadre.
...r Patron osser.mo

Leonardus Lauredanus Dei gratia Dux Venetiarum &c.

Nobili et sapienti viro [illegible] Trevisano [illegible] de suo mandato [illegible] fideli dilecto salutem et dilectionis affectum.

Essendo accaduto come doveste sapere le differenze et controversie circa [illegible] tregue conclusa et firmata fra [illegible] ser.mo [illegible] Imperator et [illegible] per dar debito fine à dette differenze [illegible] commissione al [illegible] mo [illegible] Francesco [illegible] Orator [illegible] in assetto [illegible] ser.mo [illegible] Carlo [illegible] di esserse trattato et concluso [illegible] et [illegible] la Città di [illegible] data ad [illegible] del presente [illegible] di Marzo [illegible] de li [illegible] Cons.o [illegible] dalla [illegible] Consiglieri di sua [illegible] ex.tia [illegible] quello [illegible] et esso Orator [illegible] de [illegible] sottoscritte et sigillate [illegible] approbati et ratificati dalla [illegible] et [illegible] sua et alla [illegible] de dechiarationi et capitoli [illegible] et [illegible] publice [illegible] per [illegible] dette dechiarationi et [illegible] [illegible] consueta per intelligentia de tutti essequendo detti capitoli et [illegible] di quelli inviolabili, perche [illegible] pub.re et esseg.re [illegible] ordine dela [illegible] rappresentanti [illegible] di fare [illegible] die [illegible] convento [illegible] ratificationi [illegible] Capitoli [illegible] poter [illegible] essequtar [illegible] come è stato deliberato [illegible] farsi [illegible] della publicatione, et essequtione.

Capitoli [illegible] da [illegible]

Treugue [illegible] die prima [illegible] anno 1518 die prima [illegible] anno 1523 remanere debeant [illegible] inviolabiliter observari cum [illegible] et declarationibus [illegible] numquam [illegible] fuissent [illegible] conveneruntur.

[illegible] in his treuguis [illegible] Ill.m Co: abstinere debeat in omnibus, et [illegible]

a 6

[illegible] Villis sibi [illegible] fortilitij itaq ab eaz omnimoda [illegible] in ea [illegible] et [illegible] semper [illegible] et [illegible] in [illegible] instantia [illegible] [illegible] iurisdictionum [illegible] Villar et locorum possessoribus igitur prout exercebant [illegible] [illegible] ante [illegible] bellum [illegible], tum [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Caesareae Maiestati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ea omnia, quae [illegible] solebant [illegible] [illegible] et [illegible] erant [illegible] pro rata cum tantum bonor. [illegible] [illegible] adiudicatis Caesareae Maiestati, et non [illegible]

Illa esse omnia a quibus abstinere debent [illegible] [illegible] Francesco [illegible] [illegible] [illegible] villa [illegible] Caesaream Maiestatem [illegible] [illegible]

[illegible] villa [illegible] Fradiscam. Porpeto ultra aquam Cianfa. S. Germani [illegible] Gonars Campo Molle [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Porpetto [illegible] et media villa [illegible] Integrate [illegible] villa nova [illegible] Giorgio. Noiaris & Carlino.

[illegible] villa [illegible] Cervignani [illegible] & [illegible] [illegible] A Ruda et [illegible] A villa [illegible] cum S. Nicolao de [illegible] [illegible] et Janviano [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] Zaltà [illegible] A Villa Formelli [illegible] Ruda [illegible] et [illegible] ante [illegible] Treuguae [illegible] est, [illegible]

[illegible] autem omnia [illegible] Ville [illegible] quae ante [illegible] fuerint [illegible] [illegible] adiudicata Caesareae Maiestati [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] una cum [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] cum aliis Villis [illegible] a tempore Treuguae et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Caesarea Maiestate [illegible] Capitalorum prout [illegible] [illegible] et reservatis

[illegible] [illegible] arbores et [illegible] [illegible] fuerint [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subditos tam [illegible] quam Ecclesiasticos tam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gradus et conditionis fuerint quiete

et [illegible]

et [illegible] et [illegible] tollebantur ante conurationem et turbationem [illegible]
[illegible] per [illegible] presenti bello prestanter [illegible] sub unius ditione et
iurisdictione res [illegible] possidebunt ea omnia que de iure [illegible]
cione talium bonorum eorum [illegible] obtinuerunt prestantissent [illegible]
omne [illegible] et [illegible] tam [illegible] & [illegible]
[illegible] in dictis [illegible] et verbus [illegible]
[illegible] faciant [illegible]
bonis granandis & [illegible] sub pena [illegible] Domini [illegible]
[illegible] ac confiscationis bonorum quo debeant stare et parere presentibus capitulationibus
[illegible] observatione [illegible] reintegratione et conservatione [illegible]
[illegible] eorum [illegible] in presenti Capitulo
[illegible] de quibus [illegible] fuit [illegible] quiruscriantur Que [illegible]
[illegible] emaneant ita [illegible] non [illegible]
[illegible] nec [illegible] in [illegible] particule
[illegible] restitutione [illegible] bonorum [illegible]
non obstantibus aliquibus [illegible]
factis de bonis predictis [illegible] pariter [illegible] in [illegible] restitutione
bonorum [illegible] partes [illegible] in Ispania existentium [illegible]
[illegible] debeant [illegible] qui illarum concessionem [illegible] a Maximiliano
[illegible] prefatorum [illegible] &
[illegible] restitutionem publicari debeant [illegible] imediate sequuta
ratificatione ambarum partium [illegible]

[illegible] Verone [illegible] Francia
[illegible] et [illegible] qua publicatione facta nulla ignorantia [illegible]
[illegible] omnimode [illegible] parere et stare debeant [illegible] sub [illegible]
eis comminatis

Dat. in nostro Du. Pal. die 28 May [illegible]
[illegible] 1521

[illegible]

Treugae — R[illegible] [illegible] [illegible] Occi[illegible]

1 [illegible] huius Treugae [illegible] ac securitatem [illegible] rebus et personis in [illegible] [illegible] utriusque Dominy salvus [illegible] ex pacto inter [illegible].

2 [illegible] dictis assecurationibus seu Treugis non comprehendantur Territorium [illegible] [illegible] ac Comitatus Goritiae cum Villis ipsius [illegible] principaliter subditis in quibus [illegible] subditi Veneti non audeant [illegible] conferre sine speciali licentia Maiestatis Caesareae [illegible] [illegible] Gentiae degentium. [illegible] subditi Caesarei ipsius [illegible] bene [illegible] [illegible] [illegible] possint sine molestia [illegible] Militum aut Subditorum Illmi Do: Veneti &c.

3 [illegible] redditus et fructus colligendi in suprascriptis Territoriis reservatis spectantes [illegible] debiti subditis [illegible] Dominy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possint ab eis [illegible] colligi [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] Illmi Dny cum licentia [illegible] praefatorum Maiestatis [illegible] Comissariorum [illegible] [illegible], et [illegible] contra [illegible] [illegible] [illegible] Dny cum Subditis Caesareis.

4 [illegible] dicta Treuga et assecurationes [illegible] et intelligantur solum quoad [illegible] [illegible], [illegible] non [illegible] quoad ipsa [illegible] aut eorum Milites et quod tales treugas non habeant [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] bonis et [illegible] ipsorum, et quod [illegible] non [illegible] pro non factis.

5 [illegible] praesentes treugae non intelligantur derogatum [illegible] [illegible] [illegible] factis durantibus [illegible] tenorem ipsorum, cum [illegible] dependentys.

6 Quod in [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Castrum [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] subditi [illegible] Veneti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible], prout supra in 2do Capitulo.

7 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et minus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ante [illegible] [illegible] per partem [illegible] [illegible].

8 [illegible] Notari) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Capta [illegible] [illegible] inter [illegible] [illegible] Caesareos et Venetos 1514 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] mea [illegible] munivi 29 January 1552

... et indivisibile ... Trinitatis ... primus regni ...
... et ... tractatus ... contentis à ... quinquagesimo ...
decimo nono ... die ... Mag.cos Dños Felicianum
... Ferdinandi ... in ... militem, et Erasmum
de ... et ... consiliarios ... agentes ... Dño
Erasmo ... Mag.ci ... Alberti ... Commissarii etc. ...
et Excell.te Dño ... Jacobum ... de ... Nos Jacobum de ...
deputatum terre ... per ... Leonardum ... pro Ill.mo
et Excell.mo Duce ... et Petrum ... Marcellum
... generalem ... Commissarium
... pertinentibus ... certa ne ...
... partes agentes quibus supra nominibus utriusque ... per stipulationem
... firmam et inviolabilem observationem ... omnium ...
... Camillo Manauser ... Nicolao Manat ...
... Laurentio Zecchia ... Sebastiano ... Nicolao ... et ...
... testibus ... et aliis ...
...

Et ego Antonius Bellonus q. Lucae Brixiensis ... pub. ... Imp. auctoritate ...
... cum q. Jacobo ... de ... interfui ... et in fidem
subscripsi mea ... signo corroboravi ...

Jesus Christus

Controversias ... quae in conventu Tridentino ... Mag.ci Arbitri ... per ...
inter Ser.mi Romanorum Regem et Ill.mam Rempub.cam Venetam tractabuntur propositis
... Mag.m arbitrum ... conditionibus ... Tridentino
oppido tractatas fuit inter inter agentes utriusque Principis compositio multarum causarum
ut in actis ipsius conventus apparet sub die 12 ... 1533 sub ea tamen conditione
ut ipsa compositio locum haberet si à Principibus comprobata fuerit ... ipsi
Principes ad eam approbandam in omnibus partibus non convenirent; et super ea
... disputatum esset ac demum Mag.ci agentes ipsius Ser.mi Reg. ... virt

Catier.

[illegible] oblatione [illegible] Mag.^co^ Sindico Veneto quae pariter [illegible] sub die xi [illegible] mensis Julij proximi praeteriti in qua contenebantur, ut ea, quae utrique parti placebant componerentur, cetera vero in quibus dissentiebant sententiae Mag. Arbitri et superarbitri subjicerent, praefatamque oblationem [illegible] Mag. Sindicus nomine Ill.^mi^ Do. acceptaverit sub die 28 praeteriti Augusti proximi elapsi [illegible] cum [illegible] [illegible] agentes [illegible] ad [illegible] non [illegible] nisi prius [illegible] quibus controversiae [illegible] et super arbitrium determinatae forent [illegible] controversias [illegible] [illegible] statim [illegible] Mag. agentes et mandatarij Regis [illegible] [illegible] Joannes [illegible] [illegible] Petrus Alexandrinus [illegible] Hieronimus [illegible] Andreas [illegible] Secretarius et [illegible] Ill.^mi^ [illegible] Veneti [illegible] relata sunt [illegible] et [illegible] ea [illegible] inter ipsos conventa sunt sponte et nullo [illegible] [illegible] [illegible] stipulatione vallatam [illegible]

1mo Convenerunt ut [illegible] Belgrado, [illegible] et [illegible] quae tres Villae in prima [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Villae [illegible] sunt [illegible] Francisci [illegible] libere relaxentur [illegible] Illmo D. Veneto quoad superioritatem [illegible] superioritatis [illegible] Villis [illegible] proprio [illegible]

2° Convenerunt ut [illegible] [illegible] Villas in foro [illegible] Agentes Regij quoad superioritatem [illegible] in ipsis [illegible] dimittantur [illegible] D. Veneto quoad superioritatem [illegible] et omnibus [illegible] liberalem sit et absolutum

3° Convenerunt ut [illegible] Castelo cum jurisdictione in prima [illegible] et aliis [illegible] relaxet [illegible] [illegible] [illegible] salva [illegible] superioritate [illegible] R.^mo^ [illegible]

4° Convenerunt [illegible] Illmo D. Veneto [illegible] Rachelis et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Item vero 1536 ... 76 pro quo precio Dni Francisci de Taxis ... a Ser.mo Cesare Maximo die 26 Januarii 1505 ita tamen ut ipsi Illmi D... teneatur ultra pretium supra scriptum solvere ipsis Taxis melioramenta si que ... facta reperiantur, et ulterius fructus percertos ex ipsis bonis per ipsum Illmum ... avit ... subditos in annis 1533 1534 et presenti anno, si qui hactenus percepti sint ... futurum percipiendos ... pecuniis ... numerate ... boni ... et liquidandos per extimatores Arbitramentor ... terrenos.

Convenerunt ut ... Sermi ... Joannis ... ut ... ipsius conventus ... libere remaneat Regie Maes.

Convenerunt ut ... Tabeoa ... Pedrazza ... et ... quattuor ville ... sita sunt prope Fradiscam oppidum Forojulii pariter remaneant Regie Maestati quoad ... tantum ... in ipsis quattuor villis Dno ... et quemadmodum in sententia paulo post ferenda pronunciabitur, que omnia ... intervenientes promisserunt attendere, observare et non ... facere quod idem ... hui presentem compositionem et omnia in ea contenta rata grata et firma ... per habebunt nec ... ullo umquam tempore contravenient per se vel alium directe vel indirecte quovismodo, ingenio, questito aut colore

Actum ... in sala superiori Domus ... Dni Joannis Antonii Hieremia site in contrata ... ipsius Civitatis anno a Christi nativitate 1535 die Lune ... mensis Junii indictione octava. Presentibus Dno Joanne Ambrosio Costa filio q. Dni Joannis ... et Dno Stefano ... filio q. D. Galeatii civibus mediolanensibus, et tunc ipsa Civitate Tridentina moram trahentibus D. Hieronimo Hieremia filio q. ... civis Tridentini, et procuratore Ser.mi Regis in Regimine Comitatus Tirolensis Secretario et Dno Aloisio de Costa filio q. D. Joannis cive et ... in presentiarum ... commorantibus testibus ... notis probis vocatis et rogatis atque adhibitis.

In nomine

In Christi nomine [illegible]

[illegible] Maximus et Ill[ustrissi]ma [illegible] diuturno gravissimoque bello, qui [illegible]
1508 [illegible] exu[illegible] se te vehementer conturbassent multaque in eo bello [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] ceteraque [illegible] bona que non [illegible] tantummodo [illegible]
[illegible] privati quoque [illegible] fuissent anno
[illegible] 1518 [illegible] Cesarem [illegible]
[illegible] ex inter [illegible]
[illegible] tunc [illegible] stimulabantur
[illegible] cum non nulle [illegible] difficultates [illegible] novarum
[illegible] de causa [illegible] Verone [illegible]
[illegible] Caesar et [illegible] agentes multa tractasset [illegible] tamen
[illegible] Cesare Maximiliano [illegible] eius [illegible]
[illegible] Carolus Quintus eius [illegible] tunc [illegible]
agebat [illegible] relata est [illegible] disputatum [illegible]
[illegible] anno 1521 celebratis [illegible] Vormaciensi
tractatus [illegible] tam [illegible]
[illegible] quinquenalium [illegible] Pax [illegible]
[illegible] 1523 [illegible]
[illegible] atque ipsi Cesari [illegible]
[illegible] Regis fratris sui nomine promisse restitutio
nemo omnium bonorum, que in [illegible] Vormaciensi Federe promissa fuerunt, et
[illegible] erant atque illud [illegible] ex adverso [illegible] facere [illegible]
[illegible] Venetas [illegible]
[illegible] restituerent, ex que [illegible] quoque in his [illegible] deberent [illegible]
[illegible] molesta sunt et multa quoque [illegible] restitui [illegible]
[illegible] imperfecta velut [illegible] et [illegible]
[illegible] anno 1525 [illegible] 1518
[illegible] rebus [illegible]
[illegible] vehementer [illegible]

[illegible] ex Hispania in Italiam traiecisset [illegible] causa [illegible]
Pont.[illegible] Max.[illegible] Bononiam venisset [illegible] suam [illegible]
[illegible] pace Veneta [illegible]
[illegible] publicis quam privatis [illegible]
[illegible] singularum [illegible]
[illegible] deliberatione fuit [illegible]
[illegible] difficultates omnes posse quemadmodum [illegible]
[illegible] annis [illegible] dies [illegible]
[illegible] confirmed [illegible]
[illegible] communi [illegible] arbitro [illegible]
orta esset [illegible] amicabile [illegible] cognosceret [illegible] intra annum terminare
deberent [illegible] Reip.[illegible] [illegible] duhone [illegible]
ac [illegible] Ser.[illegible] Regis [illegible] Princ[illegible]
[illegible] imperatoris [illegible]
[illegible] Inductus [illegible]
[illegible] Regnorum [illegible] Christe [illegible] Ser.[illegible] Do [illegible] eiusque frater
[illegible] fecerunt [illegible] loca in quibus iste honor [illegible]
[illegible] ipsi Ser.[illegible] Regi [illegible] quemadmodum [illegible] Maj.[illegible] eius ageret [illegible]
Rex ipse [illegible] defendendarum curam [illegible]
[illegible]
[illegible] lecta est et a Veneti [illegible] et [illegible] omnium arbitratorem
pertinebat [illegible] Ser.[illegible] Rex [illegible] 1528 [illegible]
D. [illegible] eius [illegible] Reip.[illegible] et [illegible]
Iurisconsultum, et Equitem D. Mathaeum de Advocatis Brixiensem [illegible]
[illegible] arbitro [illegible] nominasset [illegible] inter [illegible]
[illegible] Ludovicus [illegible]
Magistratus [illegible]
in [illegible] ipsum [illegible] omnium [illegible]
dicatore [illegible] pariter elegit et comprobavit, quemadmodum
literis eorum constat [illegible] quarta [illegible] anni 1533 [illegible]

nero

vero datis Venetijs die [illegible] anni [illegible] comuni [illegible]
[illegible] tractandis [illegible] Trevisano [illegible]
[illegible] mensis [illegible] 533 [illegible]
[illegible] Regis [illegible] Vir [illegible]
[illegible] de [illegible] Regis [illegible]
[illegible] Alexandrinus [illegible]
[illegible] arbitra [illegible]
[illegible] collata [illegible] die 7 Maij 1533 [illegible]
[illegible] Venetorum orat. [illegible] Dnus. [illegible] Dubens [illegible] Illmi [illegible]
[illegible] maxima [illegible] authoritate, [illegible]
[illegible] 19 Aprilis 1533 [illegible] et praestantissi-
mi [illegible] Flarius [illegible] eundem Illmi Domini [illegible]
[illegible] Arbitris et superarbitro [illegible]
[illegible] domos [illegible] Antonius [illegible]
[illegible] formula procedendi et de quaestionibus proponendis ageretur
[illegible] limine [illegible] difficultas
[illegible] Venetis [illegible] dicere multas occasiones post inducias quinquennales
[illegible] ale-
[illegible] arbitros [illegible] definiri Regis ex adverso [illegible]
[illegible] arbitros esse [illegible] stipulata [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] Illmi. Arbitri et superarb. [illegible]
[illegible] acceptarent [illegible]
[illegible] illum [illegible] ad nos [illegible] acceptissent
[illegible] literas die demum 23 mensis Junij in Arbitros
et superarbitrum [illegible] admodum, et eorum [illegible] per literas [illegible]
[illegible] et
[illegible] coram
[illegible] arbitris [illegible] componerent [illegible]
[illegible] die [illegible] 21 [illegible] sunt heri petitiones, in quibus

ed

tum bona tum molestias et impedim[ta] amoveri, restitui requirebantur, et ex adve[illegible] ventis responsiones, quas in re is modus semper est servatus ut [illegible] [illegible] et omnes [illegible] delatores concessi sunt, ut [illegible] vero multa adessent, plures vero abessent omnia tamen acta [illegible] praesentia [illegible] absolvunt [illegible] sunt [illegible] huius [illegible] [illegible] rebus vnoq[ue] privatis [illegible] quae apud acta [illegible] duo exem[pla] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est observatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relevarent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essent in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] interrogatores exhibuerunt et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] persuaserunt ut [illegible] [illegible] oculos [illegible] ad ea quae [illegible] [illegible] [illegible] responderent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imponerent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] acta [illegible] [illegible] [illegible] ea [illegible] negabantur testibus probarentur nec [illegible] [illegible] [illegible] acta [illegible] [illegible] interea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] interrogatoria quae producebantur, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mittere qui testes [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] examinarent [illegible] [illegible] tempore [illegible] ab Illmo D. [illegible] et [illegible] [illegible] evocatus est [illegible] Ioannes Delphinus [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] ut solis [illegible] curaret [illegible] omnes controversias quae [illegible] [illegible] [illegible] decidi [illegible] [illegible] [illegible] Illmi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ... zam ... [illegible]
[illegible] ... et cum scatios compositionis
[illegible] ... ordinum detractarent sed [illegible]
[illegible] ... tractari posse, si oculis subjicerentur, [illegible]
[illegible] ... arbitri et superarbitro in Forum [illegible]
[illegible] ... postquam, sed omnes prius attestationes earum causarum
[illegible]
[illegible] ... Tridento decessisset, [illegible]
[illegible]
[illegible] ... diligenter [illegible] Bernen [illegible]
[illegible] ... Principibus suis [illegible]
[illegible]
[illegible]
aut compositione [illegible]
multae per compositionem sopitae [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ... et libertate [illegible]
[illegible] ... superarbiter [illegible]
[illegible]
[illegible] ... esset [illegible]
[illegible] ... ad diem secundum tertium [illegible]
153 [illegible] ... coram arbitris et superarbitro [illegible]
[illegible] Principum [illegible] publicis in Tridentina [illegible]
[illegible]
[illegible] ... fecerit [illegible]
[illegible] ... compositionis [illegible]
[illegible] ... tempus [illegible] ad [illegible]
[illegible] ... arbitri et superarbitri [illegible]
[illegible] ... inducere possent
[illegible] ... die mensis Martij [illegible]
[illegible] ... Regni [illegible] gravissimo [illegible]

collectus

[illegible] et die [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] premissis opus ad tunc con
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sufficeret, die tandem [illegible] Maij 27 [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui ab Ill.mo
[illegible] [illegible] fuit postea approbatus per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] datas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] litteris [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partes [illegible]
die 8 Junij producte in acta [illegible] [illegible] interea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Arbitro Veneto omnem operam dedit, ut compositio in [illegible] tractata
[illegible] [illegible] haberet et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
deliberabat [illegible] interim [illegible] [illegible] [illegible] haberetur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] partes [illegible] admonite ut [illegible] sua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] adiungere
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ac de ipsis sententias suas dicere, [illegible] ambo si non [illegible] [illegible] [illegible]
medium [illegible] expectaretur, qui in illius opinionem iret in [illegible] eumdem
esse cognovisset et ne uno tempore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] controversias [illegible] [illegible] [illegible]
omnes [illegible] [illegible] [illegible] tractaretur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] questiones
terminandas deveniretur, [illegible] [illegible] ab [illegible] controversijs [illegible] [illegible]
que in [illegible] [illegible] comitatu, et [illegible] [illegible] deinde [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
partibus enuntiare, nimium controversie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse referendas [illegible] sententias
debuisse, quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et sententiarum manu
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fieret atque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] convenimus interim ab Ill.ma Rep.ca Veneta [illegible] [illegible] habebit [illegible] [illegible] barbara [illegible] in [illegible] S.mi Dom. Regis [illegible] [illegible] [illegible] atq; [illegible] [illegible] [illegible] tempore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in cognoscendis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imperatoribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Pontifex. Illa [illegible] gravi morbo laborante [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cardinalis Episcopus [illegible] [illegible] ipsius Pontificis infirmitate Romam proficisci vellet et Maj. Dom. [illegible] [illegible] Regium [illegible] Cancellarium [illegible] adducere statuisset causas omnes intermittere et [illegible] prorogare necesse fuit itaq; cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Maj. [illegible] arbiter [illegible] [illegible] omnes [illegible] [illegible] [illegible] recedentes ad suas [illegible] [illegible] [illegible] Clemente septimo creatus est [illegible] Sanctiss. [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] omnes ad conventum [illegible] revocaret [illegible] [illegible] Veneti infirmitas gravissima [illegible] [illegible] Natales Christi [illegible] [illegible] quibus rebus [illegible] conveniebat [illegible] itaq; omnium [illegible] [illegible] ad [illegible] Civitatem dilata [illegible] Januarium anni 1535 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nomine privatim [illegible] intercederent [illegible] [illegible] [illegible] Maj. Arbitr[illegible] [illegible] causarum [illegible] Pontificis infirmitatem et mortem ut [illegible] [illegible] intermissas die [illegible] sexta [illegible] February [illegible] [illegible] [illegible] omnes controversias [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causar. [illegible] fecissent ceteris aliis [illegible] [illegible] [illegible] in quibus [illegible] Maj. [illegible] non convenerant [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dubia [illegible] [illegible] partem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnium omnium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inter [illegible]

verent

[illegible] quam si per sententiam definierent [illegible] consortori [illegible], privatos esse [illegible] noluerunt. Et dicti pronunciatores [illegible] dicta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuerunt, et omnes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in curiae foretur [illegible] et in omnia arbitramenta [illegible] [illegible] nomine [illegible] sunt; [illegible] [illegible] [illegible] quibus in causis alter arbiter ab altero discentisset convenerunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse asciscendam, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] coram [illegible] gesta non [illegible] controversia [illegible] [illegible] [illegible] essent [illegible] [illegible] tempore [illegible], et [illegible] constatat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fieri non potuit salubri ordinatione [illegible] arbitrarentur pronunciabitur convenerunt plura alia in [illegible] conventa tractata, ordinata et conclusa sunt [illegible] referre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] nominalia ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bononiensium dubia [illegible] tractata fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] allegationes utriusque partis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] examinarunt, [illegible] omnia conferentes perpenderunt [illegible] [illegible] [illegible] allegata et deducta [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semel [illegible] et [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] finis tandem imponeretur

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maxime [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] subditos et Ro: Regis [illegible] [illegible] [illegible] commnarunt ut sub poena [illegible] et omnium bonorum confiscationes, quae in [illegible] [illegible] [illegible] capitulis [illegible] [illegible] [illegible] pareant, cum effectu omnino [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] executionem [illegible] [illegible] [illegible] committere pariterque mandato efficaci prohibere [illegible] executiones factas novas [illegible] molestias et [illegible] [illegible] inferant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad causas [illegible] Principum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quae contra ipsos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ius et equitas [illegible] et comprobarunt. [illegible] [illegible] [illegible] quae [illegible] ipsis propositae sunt definitionem procedentes de ipsis ita declararunt

[illegible] [illegible] Olaum et eius consortes de Familia

Omissio

S Rticulis [illegible] aleri [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

prouentibus et quibuscumq. alijs iuribus suis [illegible] [illegible] [illegible]

mero et misto Imperio omni temporali Dominio [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] reseruata in conuentionibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] die 18 Iunij [illegible] nomine ipsius R. Pat. in [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ipsi Illmo [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ambobus [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] in R. M. esse translata, et eorum competentia [illegible]

[illegible] excepto [illegible] [illegible] pacto in quo [illegible] [illegible] sibi inuicem

promittunt [illegible] [illegible] in foro [illegible] [illegible] pactis [illegible]

[illegible] tam [illegible] quam [illegible] [illegible]

[illegible] grauamine 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13 [illegible] [illegible]

Patq in actis designata sunt, ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

esse, et amouenda [illegible]

[illegible] pariter grauamen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ad [illegible] [illegible] [illegible] pactis [illegible] [illegible]

expressum est [illegible] [illegible] eius magistratus [illegible]

[illegible] Gradiscae, et [illegible] ne contra [illegible] [illegible]

[illegible] aut eius [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] in [illegible] praecedentibus Capitulis.

Quantum vero ad [illegible] 14. 15 grauamina [illegible] ad [illegible] non

pertinere [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] nomine Illmi Dnij [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

... Arbitro Veneto

...ume Sagrati Illmo Do Veneto ner R. M. esse restituendum dissentiente Mag. co Arbitro Regio

... Petitione quam Veneti de superioritate Ville Camiani fecerunt Regios esse absolvendos dissentiente Mag. co Arbitro Veneto

Villas Gracisce Bretyra di Gorizzze et Vurch nec non Flambri inferioris Drusanche et ... petitas nomine Illmi Do. Veneti ... quoad superioritatem libere iudicarent

Villas et ... Breume Petogliani Granpine et Tabriae seu Mainezze ... forma ... R. M. in superioritate relaxanda esse

Rdo Capitulo ... restituendum esse ... in ... et ... cum ... et ... ita ... tam in civilibus, quam in criminalibus ... cognitione, que continet ... bonorum ipsius ... ad ... parte in qua pro Rdo Capitulo ... Mag. co Arbitro Veneto dissentiente a ... cognitione

... Rdo Capitulo ... seu Comissario eius ad ... ipsi Capitulo spectantium ... nulla ... et in more ... processum ...

Preterea eidem Rdo ... et congrua ... inbeat ... allio modo perveniat.

Quo vero ad ... per Rm ... Regios esse absolvendos Mag. co Arbitro Veneto dissentiente.

... Communitatem ... Austrie ... esse ... Illmo ... prima

[illegible] a nostro tunc restitute [illegible] esse, S. M. [illegible] et aliis [illegible] Regno [illegible] Comunitatem [illegible] ut [illegible] Regno [illegible] Mag. Arbitro Regio f.

Preterea [illegible] eandem Comunitatem esse reintegrandam ad [illegible] plena [illegible] compositionis [illegible] [illegible]

Pro vero ad custodiam [illegible] Fulmini [illegible] Civitas [illegible] Regno ee absolvendos [illegible] Mag. Arbitro Regio f.

[illegible] S. M. [illegible] Civitas [illegible] ante bellum [illegible] contributus Fulmini exigebat, et nunc Regno [illegible] ordinariat omnes istas. Ideas [illegible] S. M. ee remittendas ipsi [illegible] contributus [illegible] Civitatis [illegible] Mag. Arbitro Regio f.

[illegible] ad [illegible]

Ville [illegible] quas ante bellum [illegible] cum aliis suis iuribus et [illegible] Mag. Arbitro Regio f.

[illegible] et [illegible] in prima [illegible] Mar. Simonetti, Fornelli [illegible] et [illegible] es mori, et [illegible] nullum [illegible] ee [illegible] aliis eorum [illegible] et [illegible] S. M. [illegible] Consortes [illegible] eundis quibuslibet actis per eum [illegible] ad omnium [illegible] Regno [illegible] et omnia [illegible] Mag. Arbitro Regio f.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possessori [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] ēē
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] petita tam contra Dm Cap. Fulminij quā
contra [illegible] Cap. Pley [illegible] [illegible] compositiones, [illegible] inter ipsos
[illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eamq. [illegible]
[illegible] [illegible] debere, et exequi eosdemq. Contrates reintegrandos ēē [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. contraba
[illegible] [illegible] quas Bolumbert de Bona ipsis [illegible] [illegible]
eius [illegible] [illegible] [illegible] in Bona [illegible] [illegible] ante bellum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] Nepri [illegible] [illegible] successoribus
ne ipsos Contrates in [illegible] Regalijs et exactionibus pensionum. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Contrates [illegible] liberalitate concesserunt [illegible]
eius successoribus, [illegible] piscandi in ipso flumine [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Sancte Marie [illegible] [illegible] [illegible] parte flum.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliud sit §

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in possessione iurium suor. quę in Villa Pley
[illegible] esse omnia impedimenta eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cap. Pley [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] animalium in Villa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] factam [illegible] [illegible]
[illegible] suam §

[illegible] ne [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] melioram. [illegible] [illegible]
[illegible] pretium [illegible] ipsor. melioramentorum tam extimatorum, etsi
[illegible] extimationi [illegible] tam facile [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] et pretium extimati [illegible] [illegible] possessorem [illegible]
una cum interesse [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extima-
tionis facte vel [illegible] ipsor. melioramentor. [illegible] [illegible] [illegible] fuit

[illegible]

[illegible]

[illegible] habentes reintegrandos esse ad eorum bona eam in Gravina [illegible]

[illegible] cum iuribus et pertinentiis.

[illegible]

Consules [illegible] ad [illegible] [illegible] sint reintegrandi ad possessionem montium [illegible] et [illegible] [illegible] possessionem [illegible] montium sitorum in contrata [illegible] [illegible] forma compositionis interceptis restitucione [illegible] rogatum die 26 [illegible] 1533 [illegible] quattuor mensibus perceptis a die compositionis [illegible] ubi executa non sint [illegible] coram executore [illegible]

[illegible] per [illegible] de Erasmo [illegible] nihil [illegible]

[illegible] reintegrandum esse ad [illegible] [illegible] 1533, 1534 et presentis [illegible] anni exigentur [illegible]

[illegible] non esse [illegible] [illegible] esse absolvendos [illegible]

[illegible] reintegrandum [illegible] Gravina [illegible] una cum iuribus [illegible]

[illegible] cum iuribus [illegible] et pertinentiis.

[illegible] executionem [illegible] Morelli [illegible] in [illegible] olim [illegible]
[illegible] Regios [illegible] observarunt [illegible]

Nob. Fres Cancianos [illegible] restituendos esse ad [illegible] possessionem montis Sovrare [illegible]
in contrata Tulmini [illegible]
[illegible] inhibendumque esse [illegible] Dño Cap. [illegible] ipsorum Fratres [illegible]
[illegible] aliquo modo turbet, aut molestet [illegible]
ad [illegible] Tarcini [illegible] exactionem actionem
[illegible] existente in [illegible] Capite Mar. [illegible] Regio

[illegible] Morellum Bergomensem ex [illegible]
[illegible]

[illegible] reintegrandum esse ad possessionem eius domus, quam probavit
[illegible]
[illegible] executione
[illegible] ista domo facta in quibus [illegible] annis 1532, 1533
[illegible] temporibus [illegible]

[illegible] Dni. [illegible] quia post litem [illegible] adversario suo
[illegible] Regios observationes [illegible] observarunt

[illegible] Subditis Venetis, qui in actione Regia [illegible]
non pertinere [illegible] ad Ser.[mos] Principes esse remittendas [illegible]
[illegible]

[illegible] custodiam [illegible] reservat[illegible]
[illegible] esse

[illegible] Mazzane reintegrandos esse ad usum piscandi in paludib[us]
[illegible] inhibendumque [illegible] Dño Cap. Marani
[illegible] ipsos homines a piscatione [illegible] prohibeat, quo vero ad Commune
et homines [illegible] Regios [illegible] observarunt

[illegible] et Fres [illegible] conservandos esse in possessione Territorii
[illegible] inhibendumque [illegible] Regios. Ill. Dño Cap.
[illegible] in possessione [illegible] territorii [illegible] turbet aut molestet

[illegible]

[illegible] Andream Vicianum reintegrandum esse [illegible] territorio [illegible]
[illegible] extra [illegible] Marani [illegible] ad S. Marianu fundum aratinum, ex plan-
tatum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] in terra Marani in loco de [illegible]
[illegible] et viam publicam [illegible]
[illegible]
[illegible] Marani in ipsis bonis facta sunt, in quibus [illegible]
[illegible] ab anno 1530 usque ad [illegible]
[illegible]

[illegible] et [illegible] reintegrandos esse ad [illegible] in oppido Marani [illegible]
[illegible]

[illegible] Andream [illegible] reintegrandum [illegible] Domum [illegible]
[illegible] partibus [illegible]
[illegible] et pertinentijs [illegible]
[illegible] quoque [illegible]
1530, et ab eo tempore usque ad restitutionem [illegible]

[illegible] ad Moscardinum et Gaiardinum pro quibus [illegible] Sindicus [illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible] ipsas ad Ser. Princip. [illegible]
[illegible] Mag.ci Agentes [illegible]
[illegible] remiserunt [illegible]
[illegible]
[illegible] bona restitui [illegible]
[illegible] insuperent, censuerunt ipsa fructuum liquidatione
[illegible]

[illegible] de [illegible] dominum nos [illegible] singulos bonorum restituendos possessores, et perturbatores ad solutionem eorum omnium fructuum, qui percepti fuerunt in annis 1533, 1534 et praesenti; quousque in futurum [illegible] usque ad integram bonorum restitutionem [illegible] possessores, et perturbatores [illegible] fructus [illegible] aut [illegible] solutionem facere recusaverit, ordinarunt et [illegible] non esse audiendum, nisi prius omnes fructus omniaque damna [illegible] quae ea de causa secuta fuerint.

[illegible] pro [illegible] impedire [illegible] laudam [illegible] auctoritatem executoribus praedictorum [illegible] et quibus erit [illegible] meliorationes [illegible] pariter [illegible] et [illegible] omnia facere [illegible] ad executionem praedictorum [illegible] pertinere.

[illegible] sententiam [illegible] infra sua competentia [illegible] ante [illegible] bonis [illegible] praedictum [illegible] competebant et [illegible] omnia et singula fecerunt [illegible] melioribus modis [illegible] quibus potuerunt.

Lecta, data, et in scriptis promulgata fuerunt suprascripta arbitraria, et ordinationes [illegible] sedentes [illegible] calcedonii [illegible] in [illegible] anno a [illegible] nativitate 1535 inditione octava.

[illegible] domino Joanne Ambrosio [illegible] Joannis [illegible] filio [illegible] et [illegible] ser.mo D.o [illegible] filio [illegible] testibus idoneis probis vocatis, rogatis, et adhibitis [illegible] multitudine.

[illegible]

[illegible] non partibus [illegible] [illegible] Re[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dominus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partibus [illegible] [illegible] contentari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agentibus de iustitia admitta[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] D. Joanne Delphino pro Illmo D. [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] eiusdem D. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partibus [illegible] contentari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Sabbati [illegible] Junij 1535 producta [illegible] [illegible] [illegible] Heronimi Malaspina [illegible] nomine Mag.ci Delphini [illegible] [illegible] Mag.cus [illegible] Dominus Joannes Delphinus agens Illmi D. [illegible] [illegible] [illegible] Mag.ci Dni [illegible] [illegible] et [illegible] sententia publicata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] pro nunc hac [illegible] nova [illegible] ab Illmo D. [illegible] [illegible] non consentit dictae sententiae publicatae nisi in parte, et [illegible] [illegible] Illmo Do: [illegible] et eius [illegible] facientibus, et non aliter [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] exemplum ex archivio Patavino priusquam Palatium incendio conflagraret.

1 Anno Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi CCCCXXI. anno [illegible] Papae Innocentii primi [illegible] regno Pataviensi feliciter et copiose florente [illegible] de [illegible] de [illegible] et Antonio [illegible] de [illegible] [illegible] imperante [illegible] cum Theodosio filio Arcadij decretum [illegible] per [illegible] Senatum Patavinum [illegible] ac delectos primates popularium edificare [illegible] circa [illegible] Albanum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habere [illegible] tenere et [illegible] [illegible] ut si casus bellorum acciderent [illegible] potentia [illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] multitudine et [illegible] [illegible] [illegible] anno [illegible] 413 [illegible] cum Rege [illegible] [illegible] Italiam et [illegible] Provinciam igne et ferro vastatam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Patavienses metu [illegible] [illegible] [illegible] fiebant a [illegible] [illegible] metuentes [illegible] 421 die 6. Martij decreverunt [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] de [illegible] Venetie [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cons. [illegible] [illegible] [illegible] operis die XXV. Martij principium fundamenti factum fuit circa horam meridiei.

Nomina Consulum Missorum

Albertus Falerius Thomas Candianus Zeno Daulus	Consules missi anno 421	Laurentius [illegible] Maximus [illegible] [illegible]	Cons: missi anno [illegible]

la
de
ms
lo
p.e
ma
ita
a
am
a
S.a
mo
a
trat
di
mu
mu
a
a
ama
le
am
ulli
a
elas
a
a
ulli
a
ms
a

Arbitrato facta in quadrivio 1535

1535 die .ii. novembris. in quadrivio, in hospitio [illegible] de-
[illegible] dicti [illegible] predicti: ubi cum Mag.[ci] & Clar.[mi] Dom. Nicolaus de
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] hieronymus de [illegible]
[illegible] [illegible], ac [illegible] [illegible] & sp: Dns Nicolaus de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in hoc negotio a Mag.[co]
Dno Joanne [illegible] [illegible] [illegible] devenerint, ad restitutionem
dium castrorum & fortilitiorum, ac [illegible] [illegible] tam in partibus
[illegible] [illegible] [illegible] iuxta formam [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] formae ut in mandatis et [illegible]
po [illegible] commisso factis, [illegible] bonis [illegible] & promissionibus
ipsis factis, & iuxta [illegible] cum ipsis Dnis [illegible] dicti [illegible]
[illegible] in hoc loco quadrivii una cum Mag.[co] & Clar.[mo] Dno Joanne
[illegible] custodis [illegible] nomine, & [illegible]
[illegible] causa [illegible] [illegible] predictarum
[illegible] [illegible] Dno [illegible] florio dicti Dni
[illegible] Gabrielis secretario [illegible] Domini
[illegible] Dni Dni [illegible] Clar.[mi] ac [illegible]
[illegible] ipsi .M.[ci] Dno [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], & [illegible] etiam in hac
[illegible] pro parte sua [illegible] [illegible] de [illegible]
& castri novi & habita responsione a prefato Dno [illegible]
[illegible] veneto [illegible] [illegible], quam [illegible] Dni [illegible]
a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] restitutionem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in sententia; ipsi Clar.[mi] Dni
[illegible] [illegible] omni [illegible] modo, [illegible], & possunt. [illegible]
[illegible] [illegible] contra ipsum .M. Dnum [illegible] venetum, & eius Ill.[m]
Dominium de [illegible] eorum predictorum [illegible] & bonorum
promissionum factarum, cum omnibus damnis, & interesse, [illegible]
tate dium, & [illegible] restitutionem [illegible] M.[ca] [illegible]
factorum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nullis, cassis, & [illegible] iuxta formam [illegible]

[illegible]stano fadta mi grud[illegible]

[illegible]

1535 die ii novembris, in quadrivio, in hospitio [illegible] de
murano dicti loci predicte: ubi cum Mag.ci & Clar.mi Dni Nicolaus de
Turri [illegible] [illegible] de Fabar [illegible] hieronimus de Attimis
Regii consiliarii, ac [illegible] ante dicti & sp: Dns Nicolaus de
[illegible] vicarius [illegible] subdelegatus in hoc negotio a Mag.co
Dno Joanne [illegible] absente [illegible] devenerint, ad restitutionem
dictum castrorum & fortilitiorum, ac [illegible] [illegible] tam in partibus
[illegible] [illegible] [illegible] iuxta formam [illegible] in Tridentino con
[illegible] in [illegible] forme ut in mandatis et consensu ac
[illegible] [illegible] factis [illegible] bonis [illegible] & [illegible]
ipsis factis & iuxta ordinem cum ipsis Dnis [illegible] [illegible] con
venerint in hoc loco quadrivii cum Mag.co & Clar.mo Dno Joanne
Francisco [illegible] provisore civitatis [illegible] [illegible], & [illegible]
deputato per Ill.m D. venetum in causa [illegible] [illegible] predictarum
in hac [illegible] [illegible] et Ex.mo Doctore Dno [illegible] Florio dicti Dni
advocato, ac sp: Dno Nicolao Gabrielis secretario [illegible] Domini
& sequentes [illegible] [illegible] Dni [illegible] Clar.mi, ac [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] factum ipsi [illegible] [illegible] [illegible]
velle dare principium in [illegible], & [illegible] etiam in [illegible]
patria, [illegible] [illegible] vice [illegible] pro parte sua fiat restitutio [illegible]
& castri novi, & habita responsione a prefato Dno [illegible], &
[illegible] [illegible] [illegible], quam [illegible] Dni advocati
[illegible] [illegible] [illegible] restitutionem [illegible] nonnulli
[illegible] [illegible] [illegible] in sententia; ipsi Clar.mi Dni
[illegible] Regii omni [illegible] modo [illegible], & possunt, [illegible]
tali [illegible] contra ipsum [illegible] Dnum [illegible] venetum, & eius Ill.m
Dominium de [illegible] [illegible] predictarum [illegible] & bonorum
[illegible] [illegible], cum omnibus damnis, & interesse, ac de nulli
tate omnium, & singularum restitutionum [illegible] [illegible] parte [illegible]
factarum quas [illegible] [illegible], irritant, & annullant [illegible] ipsas
habent pro nullis, cassis, & annullatis iuxta formam conventionum

factam ut in mandatis & procurationibus etiam quantum fortius dixerunt, ac Vigilio fundit hoc & omni meliori modo:
presentibus ad premissa nob. dno hieronimo de for [illegible] mantua [illegible] dno Virgilio & nob. dno Frederico [illegible] dni [illegible] testibus notis vocatis, habitis & specialiter rogatis.

Et e converso Joannes [illegible] procurator [illegible] respondendo dixit Ill.mi Dni semper fuisse & esse paratos, quod [illegible] [illegible] fiant, salvis tamen semper exceptionibus sibi competentibus, & non [illegible] [illegible] & specialiter in restitutione in prima instantia [illegible] & castri novi ad iudicatam Ill.mi [illegible] quibus [illegible] [illegible] fuit, reservata, & facilitata in [illegible] stante [illegible] laudatione dicta [illegible] facta per Ill. [illegible] in [illegible] luendi dicta castra [illegible] per Ser. [illegible] Ill.mo prefatis dnis [illegible] in cuius locum [illegible] [illegible] prefatus Ill.mus Dominus virtute Capitulationis [illegible] quo iure, & facultate luendi dicta castra pro [illegible] pignoris [illegible] prefatis Ill.mi Do. [illegible] [illegible] [illegible] suo [illegible] modo existenti, a quo de [illegible] expectat responsum, quia talem difficultatem, [illegible] [illegible] est paratus ipsum Ill.mum Do. remittere decisioni [illegible] quibus [illegible] & [illegible] [illegible] ut fiat restitutio dictorum castrorum [illegible] [illegible] [illegible] mediatam, & liberandi dicta pignora [illegible] ipsi Ser.mo Dno, [illegible] constante [illegible] supra de lata, [illegible] talem [illegible] [illegible] [illegible] mediante [illegible] [illegible] [illegible] Rogans [illegible] prefatus [illegible] procurator [illegible] quod prefati clar.mi dni procuratores [illegible]

cōvenit supersedere à prædicta protestatione usq. ad responsum Q. M.tis ut eo habito possit procedere ad debitas executiones prout iuris erit, & quatenus ipsis nō videatur supersedere nō cōvenit prædictæ protestationi superiori & super omnibus difficultatibus emergentibus, vel incidentibus in tali executione facienda. præfatum Ill.mum dominium erit & est paratum stare decisioni præfatæ Cæs. M.tis atque ministrorum & offitialium eorum, rogat itaque prædictos clar.mos dominos per decem omnino dilationem honestam, & amicabilem pro cōservatione mutuæ & semper cōfœderationis inter serenissimos principes invitam & in omni meliori modo dixit, & respondidit.

Præfati clar.mi d.ni Senatores Regii & Regentes audita responsione facta parte præfati Ill.mi domini, vel agentis qui in commodo dictis & protestatis ut supra, à quibus nullatenus recedere intendunt dixerunt nō cōsentire & se ultramodo dispositionem sententiarum in omnibus & pro parte ipsorum se de novo offerunt procedere ad dictas executiones, dummodo itidem fiat ex parte præfati Ill.mi dominii, ut supra dictum & protestatum fuit, ut decebat, nec nō sic exequendo declarationes, & mandata suæ Cæs. M.tis ipsis proximo circum facienda de restitutione dictorum castrorum et pradi. & castri novi, atque nulla interpellatio seu forma dictæ dispositionis sententiarum, & partibus terminis a lui spectat quæ sua, nec ipsos agentium ventere dicto procedere nō intendit quam minime ad novas executiones admittere, ad quas itaque ... iterum se offerunt:

Publicanda præfato clar.mo d.no Senatori vocate se nō recedere à responsione sua, & proinde nō cōvenit replicationi Regiæ nisi in parte, & partibus pro se facientibus.

Item ubi supra cum supra dictis testibus ...

Supradictus alius CARPE in omnibus in eis cōtentis ... bertini ... actis ... not. & in eam ... fideliter exemplavi ex aliis exemplis in ...

... me in concett.a prelibata registrationis, sicut in nomine & in
fidem premissorum subscripto signo manu propria subscripsi ...

proclamatio R.me
quadrimestris XI [illegible] ...

Copia del Atto fatto in Co-
trasto fra gli Commissarij
Regij et Venetiani circa il
possesso di Belgrado et
Castel novo

136 48 ...

29

R^di. Tanq̃ fres Havẽdo Inteso il R^mo Sor Car^le con sua sõma satisfatione v̄re S^rie eßer state ellette Camerlengi della fabrica della santa Chiesa Aquilegien mi Impone ch'io Instantemẽte debba scrivere a v. s. che debbano usare ogni diligentia nella espeditione del danaro conservãdolo chel nõ vadi a male et che nõ sia speso In altro che nella fabrica. Il che oltra che sara convenevole, sara di nõ poco piacere Et satisfatione a sua S. R^ma Di cui Mand^to scrivo questa, essortãdole anchor a non mancare di questa santa opera, anzi facendola gagliardamẽte et senza neruno rispetto, Attendendo il condegno merito da Iddio, et comendatione dal R^mo Sor Car^le. Nec alia se nõ che ad esse mi offero et racc^o. sempre.

Da Vinegia alli Dui di ottobre M. D. XXXVI

Gentil Contarino Prot^o apl̃ico et del R^mo Sor Car^le Grimano Locotenẽte Gñale S.

R^dis^ Dnis Ant^o^. De Strasoldo Et Petro Alean-
dro s^te^ Eccl(esi)e Aquileien(sis) Can^cis^. Tanq(uam) fr(atri)b(us)

Utini

die . 4 . decembris . 1539 .

Convocato Mag.co parlamento ut supra, et proposito eleganti sermone per Cl.mum et Iconomum? quibus Mag.cia mediantibus suis Ill.mi Do. sollicitatur ad exactionem duplicis subsidij propterea hortatus fuit ordo de parlamento quod velint prompte satisfacere ratam suam maxime stantibus presentibus temporibus et supra quibus verbis habito colloquio inter Nobiles castellanos et sp. communitates, tandem sp. D. Vergentius [illegible] doctor, et nob. D. Bapta de Colloreto nomine ut dixerunt dictorum Nob. castellanorum et sp. communitatum obtulerunt dare ultra quatuor millia ducatorum in praecedenti parlamento oblatos et iam pro maiori parte solutos alios 4.or millia ducatorum. Rogantes iam Mag.ciam suam, ut dignetur suis operam penes Ill.mum Do. ut de alijs 4.or mille ducatis ad summam ducatorum 12.m desgravenentur, sancte quod et offerunt supra solutum ultra vires et facultates huius patriae, non obstante quod in praemissis sunt destinati oratores pro impetratione diminutionis caratteris: et ad solvendum dictos 4.or mille ducatos et reliquum praecedentium 4.or millium praefixus fuit terminus usque ad dimidium februarij prox. fut.

silvester Herronus coad. canc.rie veris fideli ex parlamento congregato ut s.a ex mit. [illegible]

Essendo sta molti e molti tempi fatto intender agli avogadori di
de Comun che molti banditi de questa città ac etiam de tutte terre et
lochi del Dominio nostro dapoi che sono banditi in tempi ... sui ban
di ritornano in questa Città nostra reducendosi in diversi monasterij
et altri lochi sacri dimorando et habitando in quelli como se
fusseno sui proprij domicilij In manifesto gravamento della iustitia et
ordini nostri et pernicioso exemplo de gli altri nostri et grandissima
murmuration de tutta la terra, ac insuper cum gravissima offension
de lo omnipotente Iddio et violation de ditti lochi sacri quali sono
refugio de ogni uno In questo caso tutti ... se trovano pero non
... recettaculo e domicilio a tanto ... et ... et ...
... como de quelli ... ... et quanto
... ... et ... de li monasterij
... ...
... ... habitar nelli monasterij et lochi ...
... et essendo necessario provveder si al honor del nostro Signor dio
... ... dignita del stado nostro che ...
como ... ... in questa Città.

L'andera Parte che per auctorita de questo conseio sia statuito
et firmamente ordinado che tutti li banditi si de questa Città et
distretto como de questa ... ... lochi ... nostro
... ... banditi ad tempus come in perpetuum ... dapoi
... ... sono
sono stati banditi non sono andati alli soi bandi ... ... sono
andati sono ritornati ... al presente ... ritrovano in chiesie
monasterij, over altri lochi sacri de questa città nostra over
monasterij ... ... in termine de ... ... da poi
del dogado ... obligati in termine ...

La publicatione de la p[rese]nte parte mandarai parimente a cadauno
di soi banditi [illegible] poi che a quelli sono banditi nel termine d'esser stati
dati ni parendo che a quelli sono sono banditi di questa città d'esser
banditi de questa città d'esser banditi et de mei comuni li loro
[illegible] sommi [illegible] che gli sono banditi de questa Città et [illegible]
a [illegible] possino esser [illegible] [illegible] habiamo chi
[illegible] Z. 2000 di soi beni oltra li
[illegible] sono Priori et Rettori stanno
loro condemnatione [illegible] nelle loro [illegible]
[illegible] alcuna [illegible] o [illegible] [illegible] in questo [illegible]
[illegible] Commune et [illegible] in questo [illegible] questo Conseglio.
[illegible]

Li Priori [illegible] Abbati et Guardiani overo altri
[illegible] Chiesie o monasterij [illegible] nostro [illegible]
nel [illegible] termine de [illegible] sue capoi in [illegible]
[illegible] no [illegible] banditi da li monasterij
[illegible] sotto [illegible] de Comune
[illegible] monasterij
no [illegible] de li [illegible] banditi [illegible]
[illegible] ditte [illegible] Città [illegible]
[illegible] [illegible] de questo Conseglio [illegible]

[illegible] Possino [illegible] di questo Conseglio [illegible]
[illegible] se no sara [illegible]
di esso Conseglio

La [illegible] sia comm[esso]
ai capi di questo Conseglio che [illegible] nostri di Commun
[illegible] Publicarla nel [illegible] mazor
Conseglio [illegible] li scale de rialto et S. marco

Dni q. ocide. Publice in Januari giho
I dni 25 sug sup sodo rf^li. a in s.
Janor,

A com 73 p L°. x.

PARS CA
PTA SVP
BANNITIS

informarò che ℣. s. qlla sapia la patria esser assi circondata de piano: et tal planitie esser per 3. quinti circundata de montagne et soi valli loqual ville et logi de montagne sono exempti de ogni graueza ordinaria et extraordinaria. real: et personale: saluo che de custodir li pasi in tempo de belli: et tutti questi ditti sono stati et in tempo de elemanj doue se vetteva caxe per ℣ 4. et in via se el personal et dol.

E del sia et uero che la rotondità de la patria sia circondata per 3. quinti de le de montagna confinante cum elemanj exempte de ogni aggrauio ℣. s. comenzi da la liquenza: qual fiume diuide lo triuisan dela patria zoe polcenigo: auian: monreal: barcis: traminzo: medun: castel nouo zan: asio: osof: la cargna: moso: la chiusa: venzon: gemona: prata atimis: cergno: faedis: chiarmin: pristagno: ciuidal di colj: quali logi hanno molte ville et contrade soto disi: e non dubita che confermo per tuta patria de danno de sal: ma la sua tratta durare et pol imigo nella ultima parte et son i mej sono piu de questa male. y ch dixi sono exempti de ogni grauezza. conuertato questo paese rico bestiame

De questi dui altri quinti dela patria et restano uno confina confinati cum elemanj zoe cum carmons: goritia. cadisore mosa cum li mesi. et marano: et prassimi:

Questo altro quinto de la patria el confin suo e lautisana: porto gruar: la mota porto bufaleo: brunnera: e sacil: e questo modo e circundata tutta la patria per ut dicitum est

In questa rotondita sono inserte multe ville sotoposte a la maiestade regia come e gradischium: gorizia et altre

Oltra queste sono ancho le ville sotoposte a la aquilegia. le quale fino adesso: sine Insuper tutte dano obedientia piu che alla. qual sono 4 / miglia distante de udene cità e patria: et altre

Uleria ℣. s. sapia che el taglia diuise quasi tutta la patria. et tutte le ville son de grande uso saul che hanno in sciarno tanto uoce de dar lo sal: et de le ville de la dita taglia zoe uso ano et saifime sono sempre qual piu resposte. del palmo: Adesso che questo ho la patria fusse libera dela gabella de dar el sal: y delli rechibessi et: restaria de la. a spese de la patria piu de 7, senza beneficio alcuni che son li homini de montagne: le ville de qua de la taglia: le ville exempte di popoli de le terre: et castelli murati: che non fano alcuna fastidio

Ma la ragione dl [illegible] e bñ universale et ogni ragie:
cusi invexa essr cõ el bn [illegible]cio : equalitr : 7 unique
laqualcosa e d Impossibilibj niẽ xfinale : salvo it
laguerno secd in statu gradu et tẽ et [illegible] stati fin
al [illegible] zaro : Ego rechimãdome t signore [illegible]
e [illegible] . s. In laqual [illegible] mia fede et speranza

cum ogni sumission et debita Reverentia Sere.mo Principe & Ill.ma Signoria quella vostra
fidelissima pria humilmete se aricomanda à vra sublimita. Laqual cu amaritudine et displi=
centia grandissima intendando lo accrescimento dl sal nouamente fatto d Cinq à Tre dese ne ha
destinati venir à li piedi d vra Sere.ta per fargli p.o intendere le Calamita. miserie et pouerta
de la sua fidelissima pria quale certissimamete, e, la piu pouera d robba dico. et no de fede
cha altro Territorio che sia d vra Sere.ta Si p la sterilita ch generalmete d un star se
semina no ne cauemo piu d tre, et qn ruia à quatro reputemo siano optime Terre: Si et p esser
un quarto dla pria in Torrenti et graue: Si etiam p esser sottoposta à le Tampeste piu cha altro
loco d Italia: Deinde p monstrargli questo accrescimento esser contra le franchisie: et liberta de
questa pria multo ben note a vra Sere.ta con le promission fatte qn essa fidelissima pria sponte
et senza romper lanza vene à la deuotio de questo gloriosissimo stato, quale furno d douerne
mantenir in eodem statu, gradu, et esse ch eramo al tempo dli R.di Signori Patriarci. quo
Tempore el dacio del sal era no dli R.di Priarci, ma d essa pria: Et cussi continuo da poi
venissemo à la felice deuotion fin 1442. quo tempore la vra fidelissima pria cesse et renuntio
ditto dacio à vra Celsitudine cu pacto et expressa condictione ch. v. Ser.ta ne douesse dar el
stor dl sal a mesura d Aquilegia p soldi. 42. A quo pacto parlando ea qua decet R.tia vra
Ser.ta d potentia ordinaria non se pol partir: Et qn d Jure la potesse farlo no obstantib9 liber=
tate: promissionibus et pactis in contrariu certissimamete la non lo doueria essendo grandissima
et Intolerabel grauezza, e total ruina d essa vra fidelissima pria cu pochissima utilita
et forsi dano d vra Sere.ta come al pnte monstraremo: Et primo vra Sere.ta sapia ch li lochi
del pian hano una grauezza qual no hano gli altri Territorij d grandissimo momento ch e lo
condur dl sal d porto, a, Udene ch fazandose p.o pagameto d denarj ascende à la suma d ducati
3 . Azonzendogli mo questa qual pro maiori pte vien sopra le spalle d essi poueri contadini
pch un mediocre gradin consuma piu sale cha la meglior famegla ch viue d Intrada certo
Sere.mo Principe seria Intolerabel: Seria poi total ruina dli lochi d motagna. Et p intelligentia
d vra Sere.ta quella die sap ch questi loci d motagna p gratia d vra Sere.ta sono exempti d
ogni grauezza ordinaria et extraordinaria. Si p la sterilita dli loci doue no nasce ne pan ne
vin: Si et p hauer obligatio al Tempo suspetto d guerra d custodir li passi. quali sepre
hano custodito fidelmete et gagliardamete. Die presupponer et vra Sere.ta ch dli diese
li noue d questi motagnoli viueno cu la industria dl bestiame. Et p consister lo viuer
suo in lo bestiame capisseno la Terza pte dl sal, qual a condurlo d Udene su le motagne
li ua p il mancho soldi 26. p staro Et ex consequenti li tocha oltra li core:i piu dla terza
pte di questa grauezza ch seria total ruina et dessolatio d quelli lochi, et ben se potria cu
verita dir veteres migrate coloni: Et qn questa ruina fusse come certissimamete la seria
la sublimita vra ne pateria dano et interesse multis d causis et multis respectibus.
Primo questi hano custodito sempre quelli passi: quando fusse ruinata & fusse suspetto d
guerra seria necessario p esser multi passi tenir una bona banda d fantaria cu grauissima
spesa d vra Sere.ta: Secudo la gastaldia d Tulmezo se vende 2000. duc. qn sia ruina
quelli lochi et ch cessi el trafigo dl bestiame grisi. et laticinij no si vendera 600. et quel
medemo dico et e dla gastaldia d Ciuidal: Tertio el dacio dl sal se vende adesso
cu 4000 mozi dl qual questi lochi d motagna capisse il Terzo ch saria. 1333 mozi
inmte questa deliberatio. se ne torano 500. v. Sere.ta ne reputi Indegni dla bona gra sua.

quarto li bechari di questa Inclyta Citta de venetia, quando, e, penuria de Carne ogni ano Cauano 1200 · e piu boi · Cauano. 1500 et. 2000 · vitelli che quando fusseno ruinati questi loci Cesseria tal Comodita in questa Inclyta Citta : quinto li poveri Contadini dela patria Tutti vesteno de griso quali se fano in questi lochi de montagna et li Comprano cum baratto de vin, sorgo meglio che par non li Costi Cossa alcuna : Sexto nuj altri che viuemo de Intrada smaltimo frumenti, vinj, meglj, et altri menudi, che quando fusseno ruinati et fusse abundantia in questa Inclyta Citta non poressimo tochar un ducato de nre Intrade : Essendo Adoncha Ser.mo Principe et excelsa signoria tal deliberation Contra le franchisie : liberta ; promission : pacti et priuilegij nri : Essendo grauezza Intolerabel et total ruina dela vra fidelissima patria : Essendo incomodita de questa inclyta Citta Et ut dixi cum pocha utilita et forsi dano de vra Sere.ta se supplica per nome de essa fidelissima patria che si Come nuj semo sta sempre boni et fidelissimi seruitori et hauemo fatto sempre quello se Conuiene a boni vasallj et fidelissimi subditi : Cussi etiam vra Sere.ta se degni et sia Contenta volerne seruar le franchisie : promission et pacti et fede tante volte data da vra Celsitudine : laqual lo omnipotente dio Conserui per infinita secula seculorum, Amen : ~

Et se in facto vra Sere.ta non Credesse esser vero quello per nuj e sta ditto qual certo e verissimo quella se pol Justificar cum questi Cl.mi Senatori son sta in la patria, dut cum el Cl.mo et Integerrimo signor locotenente o cum qual altro Mezo parera a vra Sere.ta alla bona gratia dela qual humilmente se raccomandemo . . . ~

Iura et grauamina fidelissime Patrie in materia daquij salis.

Primo ciendu e questa deliberatio del daq.to esser de directo con li priuilegij et promissio emanate del 1419 · et 1424 · lequal promissio furno de doolerne conseruar in eode statu: gratia: et ese ch eramo al tempo deli R.mi Patriarcj, quo tempore el dacio et trafigo del sal era de nuj Compatriotti, et no del R.do Patriarcha, pro ut clare Constaomino per li Instrati facti del 1412 per fin al 1419 quo tempore venissemo a la felice deuotio de questo Ill.mo dnio cum le promissio sopradicte: Et tal dacio et trafigo resto in man de nuj Compatriotti fin al 1441 · sine ulla difficultate · condictione: et diminutione dle promissio a nuj facte

del 1441 · fu presa una parte in lo Excelso Conseglio de pregai de voler far in la pria quatro Caneua, una in portogruaro: una In montalto, una in udene et una a gemona, Et che nissun altro Compatriotta possi vender sal. Et perche pareua a la Ill.ma Signoria de offender li Compatriotti, perche no solu li priua del trafigo del sal che era de grandissima utilita a essi particular Compatriotti, Ma et priua del dacio del dicto sal co le promissio et priuilegij loro; Et pero acio che essi Compatriotti no si hauessino a doler et fusseno contenti a Consentir a tal deliberation et parte, essa prelibata Ser.ma Signoria vol et delibera che doue e vendeua el pisonal del sal B.8 · siano obligati li soi caneuari darlo a li Compatriotti per B.7 · et nihil ultra, Et ita fuit obseruatu ab illo tempore citra usq In hodierna die Cioe che sempre, e, sta venduto il pesonal del sal B.7.

Secundo mo lo daq.to del sal nouamete Imposto per nuj pagaressimo el pisonal B.18 · picholi · 3. che Importaria al ano · L · 18480 · oltra el dacio Consueto che de duc · 5 · el mozo monta che Importaria al ano · duc · 1550 · et oltra la grauezza che hauemo de Condur el sal da porto a udene et a ci vidal che Importa al anno duc · 3400 · perche per ogni star oltra li B.8 · che da il daciaro li poueri Contadini pagano per il mancho B.24 · per star per condurlo a le predicte Caniue che seria una total ruina: Exterminio et desolatio deli nri poueri et fidelissimi Contadinj, sopra liquali veneria la mazor parte de tal grauezza per rispecto dla gra quantita del bestiame a loro, e, forza tenir per la sterilita de essa pria, In la quale se i semina un star di formeto se ne recoglrio tre essi Contadini reputamo sia una optima recolta, liquali contadini hano a le spalle le grauezze Infrascripte.

Primo hano tanse n° · 450 · che Importa al mese raynes 450 · che saria al ano raynes · 5400 ·
Ite hano archibusieri · 3000 · deli quali hano comprato arme et archibusi, Et per mandarli a far le sei monstre se fano al ano li Commmuni li dano B.20 · per persona per ogni uolta che monta · L · 18[m] · al anno:

Item hano la graveza dli Condur li Rovori p lo Arsenal ch de uno anno In qua Come
havemo monstrato et potemo monstrare ne hano conducti .5000. a £ 40. p legno mota
.L. m. senza quelli che mena a la zornata.

Item hano la graveza dli Cinquanta guastadori p le lagune di venetia ch li va ogni
mese Computando il salario dli soprastanti duc. 110.

Item hano la graveza di Condur li Clmi locot: Mariscalchi: Thesorieri: pro
veditori di Cividal: Castelani a la Chiusa: et altri: p laqual graveza sono exemp
tade ville no. 25.

Item hano obligation reparar al sfrenato tagliamento: a la torre: et molti altri
torrenti, dli quali, e sottoposta la povera patria, oltra ch fano ope senza nu
mero p li fortilitij di udene: Cividal: monfalco et dove, e necessario.

Item hano adesso a Cavar la Cava Zuchermia ch sono pterge no. 4000. ch a loro
Importa duc. 4000.

Et non basta ch essi poveri Contadini fano le soprascripte factio p si ch bisogna
fazano et p Mossa: gradiscba: Marà: Castel di porpeto: Aquilegia: San Vito:
San Daniel: belgrado: Castel novo: Pordeno, et tutti soi territorij: de li quali
lochi parte p la Sermà Signoria sono sta dati via, parte sono sta exemptadi
cu grandissima dano ali vri fidelissimi ma poveri Contadini.

Et tal graveza, e ruina di essa vra fidelissima pria seria cu poche opere pochissima
utilita dla Sermà Signoria p la Causa de Infrascritti respecti.

Primo al pnte se vende el dacio dl sal cu mozi.2310. p anno stante questa deliberatio
et dunq dl sal no si venderia Certissimamente cu mozi .1200. p ch gran parte
dli vri poveri Contadini andariano ad habitar in Alieno territorio, Et
quelli restaseno sotto questo Illmo domio Invitis dentibus dli daciari gran pte
di loro Magnariano sal todescho dove se trova el pisonal p £ 5. al piu

Secundo le gastaldie di Tulmezo et Cividal, dove si vendeno al pnte duc. 3000. qn
Cessi el trafigo dl bestiame: grisi: et laticinij, qual Certissimamente Cesseria
stante ista deliberatione no si venderiano duc. 1500.

Tertio li homeni di montagna hano obligatio di Custodir quelli passi .13. et semp
li hano Custoditi gagliardamente et fidelmente, quando fusseno ruinati, et
fusse suspecto di guerra seria necessario tenir una bona banda di fantaria
a la Custodia di essi passi cu gravissima spesa dla Sermà Signoria.

Quarto li bechari di questa Inclyta Citta di venetia quando, e penuria di Carne
Cavano ogni anno dla pria et quelli lochi di montagna boi .2000. et piu, et Cavano
piu di altri tanti vitelli, ch qn fusseno ruinati questi lochi. Cesseria tal

comodità à questa inclyta Città, & seria directo con le provisiò ogni zorno se fano et no habbia à manchar la Carne à tal inclyta Città cū dano et preiudicio d'li nri dacij.

Essendo adoncha tal deliberatiò con le franchisie: libertà. promissiò: pacti: & priviegij nri: Essendo gravezza intolerabel & total ruina d'la nrã fidelissima pria: Essendo incomodità d' questa inclyta Città cū diminutiò d'li soi dacij: Et ut dixi cū pocha utilità & forsi dāno d'la Ser.ma Signoria nrã: se supplica p nome d'essa nrã fidelissima pria che si come nuj semo sta sempre boni & fidelissimi servitori. Et qn tutti li altri subditi nri hāno variato nuj soli semo restati firmi in fide et soli insieme nrũ resto d'cesso, cussi et vre signorie se degnano & siano cōtente volerne servar le promissiò: pacti: priviegij & fede tante volte data, acio tutti possano viver sotto la ombra d' vre Signorie et d' questo ill.mo conseio, & la bona gratia d'le qual cū ogni submissiò & debita R.tia humilmente sempre, se raccomādemo.

1539 ...

P[etrus] Lando Dei gra[ti]a Dux Venet[iarum] etc. Nobilib[us] et Sapientib[us] viris Gabrieli Venerio et suo m[agnifi]co Lorenzo ... fri[?] Julij, et Successorib[us] suis fidelib[us] dilectis salutem, et dilectionis Affectu[m] vi significamo et alli ... del mese ... stata presa nel Senato la parte Infrascritta. L'andera parte che in loco delle ... delle ... et in precipua gratificatione et ... li fidelissimi Cit[tadini] et loci ... di Roma ... uno sussidio et ducati ducento mille da ... mille ... il ...

Laurentius ...

33

Ad Instantia[m] ... Albani Candidi ... doctori ... residitione in Castro Lucinaci ... ruit quedam verbalis Iniuria inter ... in primcipes dicti Castri, ... quia cognitio talis differentia ...

attento de Lusernam

... Albano Candido, conforme a lui la ...

... Lusernam

contra ... Mag[nifi]co ... Equiti ac Sp[ectabi]li ... Domino Valerio ... Negori, ideo ad Instantia[m] ... p[ro] Interesse ... Institutionis ... quolibet ... In ... medium ... par ... nullo modo audeat ... Iudicio ... in ipsa differentia ... ipsa ... Eisdem ... Equiti ex Consortib[us] ... Iudicib[us] competentib[us], verum si quid de hoc tractabitur coram nobis et officio n[ost]ro ...

... non ... die sab. 16. ...

Hernonimus Morettus notarius mandato

Abbiati ... exequir ... exequir ... inviolabilmente ... della exequutione ...

Dat[um] In n[ost]ro ... Palatio Die. 29. Aprilis 1539 Ind[ictione] XII.

Paulus ... n[ost]ri ... Comm... ... libro ... offici Sigillo communiri In fidem ...

1539. 24 Aprile Ducale che chiede alle [illegible]
un sussidio di 200 mille Ducati. —

Petrus Lando Dei gra[tia] Dux Venet[iarum] etc. Nobilib[us] et Sapientib[us] viris Gabrieli
Venerio et suo m[agnific]o locumt[enen]ti pro[vinci]e fori Julij et Successoribus suis fidelib[us] dilectis
salutem et dilectionis affectum. Vi significamo che alli xx del mese presente, stata
presa nel Senato la parte infrascritta. L'anderà parte che in loco delle x per cento
delle [illegible], et per precipua gratificatione et tutte li fidelissime Cità et loci
[illegible] di Terra ferma uno sussidio di ducati ducento mille da esser pagato
[illegible]

Laurentius [illegible]
patris [illegible] generalis

33

[illegible] Albani [illegible] doctori [illegible]
[illegible] habens ius et iurisditionem in [illegible]
[illegible] in quo loco facta fuit quedam verbalis iniuria, inter
[illegible] una et [illegible] Michaelem [illegible] de Trecesim
[illegible] dicti [illegible]
videtur ut nobis [illegible] per idem Michael [illegible]
coram vobis [illegible] iudicio [illegible] omnia [illegible]
controversie [illegible] ipsis mag[nifi]co d. Equiti ac sp[ectabi]li d. domino Valerio
et [illegible], ideo ad instantiam [illegible] pro [illegible] quolibet
[illegible] medium [illegible] poena
[illegible] par. [illegible] nullo modo [illegible]
impedire in [illegible] in ipsa differentia [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] d. Equiti et [illegible] si quid de hoc
gravabitur coram nobis et offitio n[ost]ro [illegible]
[illegible] receptum [illegible] die sab. 16. [illegible]

Benevenutus [illegible]
notarius mandato

debbiate exequir la p[rese]nte [illegible] far [illegible] dal Commune
exequir inviolabilmente [illegible] della exequtione
Dat[um] in n[ost]ro Ducali Palatio Die 24 Aprilis 1539 Ind. xij

Paulus [illegible] notarius et coadiutor [illegible]
[illegible] parte ego [illegible]
libro [illegible] officium sigillo
communi [illegible]

Mandatu. Cap.li
Vrec.i ad Sp.sam
consorte Lucretie:

1539. 24 Aprile Ducale che chiede alli ... di terra ferma ... un sussidio ... ducati —

Petrus Lando Dei gratia dux venetiarum etc. Nobilibus et sapientibus viris Gabrieli Venerio et suo ... locumtenenti patrie fori Julij, et successoribus suis fidelibus dilectis salutem, et dilectionis affectum. Vi significamo che alli ... del mese presente, stata presa nel senato la parte infrascritta. L'andera parte che in loco delle ... decime delle ... et in precipua gratificatione de tutte le fidelissime Citta et lochi nostri di terra ferma uno susidio de ducati duecento mille da esser pagato in quatro rate, cioe ducati cinquanta mille per tutto il mese de zugno, cinquanta mille per tutto luglio, cinquanta mille per tutto septembre, et cinquanta mille per tutto ottobre, si da exenti, come da non exenti, si da privilegiati, come da non privilegiati, et separati eccettuati li ecclesiastici secondo la portione data a cadauna Citta, et loco, per il susidio delli cento mille per rata, con questa dichiaratione che quelli che si nelle Citta come nelli territorij sono in essere o per causa delle ... o per causa de lavorar le terre, o per li boni, et ... necessarij al lavorar le terre predette, overo per lo exercitio manual siano liberi, et exempti da tal contributioni, et la portione che tocharà alli sopraditti, sia compartita per rata in cadauna Citta, et terri... sopra li altri, si Citadini come distrettuali, et se in cio sara difficulta tra le Citta, et territorij, overo cadauno altro, li Rettori nostri, et ... sono duj, ambidui siano giudici, et debbano terminar quello gli parera convenienti, et questo ... sia inviolabilmente fatto osservar dai Rettori nostri, et publicar in giorno de Mercato si nelle terre, come nelle ville, dove li parera, accio che sia al tutto exequita, et quando ... nelli ditti territorij habbiano il don di ... per cento. Et perho vi commettemo con l'auttorita del sopradetto Senato che debbiate exequir la presente parte, et far che sia da cadauno exequita inviolabilmente. Avisandone della exequutione ... Data in nostro ducali palatio die 24 Aprilis 1539 Indictione xij

Paulus ... cancellarius ... et coadiutor ... sussidij ... libro ... officij sigilli ... in fidem — ...

1537 adi 29 ap[rile]

[illegible] ducalis q[ui]

locuntenens sit, [illegible]

[illegible] supremus in

[illegible]

Justitie non

[illegible] in [illegible]

curie subsidium

sed solummodo bo

na propria

[illegible]

Seqñr a man[illegible]
f. sotto ala 5

153 ... Venzone   N° 1   agosto 1539

In xpi noie amē Anō nativit. eiusdem millō qng^mo trig^mo nono Indic duodecima die mit quinto mensis Augusti Actū Venzioni in stuffa domus mei infrascripti Notarij p̄ntibz Horasimo Alipano q. Simonis M° Bartolomeo fabro ferario q. Michaelis de fagania habitanti venzoni Testibz fide dignis ad infrascriptum vocatis habitis et rogatis

Ubi Bapta q. Mathie Putti Civis Vencioni per suosq hēs precio et foro librarum octaginta parvulorum Ibi Corā dictis testibus in tot monetis usualibz Ibi exbursatorum et ipm Baptam venditorē infrascriptum in si receptarum renuncians exceptioni et dedit vendidit et tradidit Venerabili Dnō Petro Bartho pigurino q. Magistri Andree ad p̃ns in Cura et beneficiis Melsi beneficiato ibi p̄nti p se suisq hredibz aut cui ... ... uniam livolaria resp... ... Baptam et eius hēs ... in et sup omnibus ... specificato expresse et ... ata ut ... et ... Vocato ad S. Leonardū ... publicas iux pratum ... Dominorum decoratis ... finibz ad habendū terre... ione L 4 parvulorum ... que antedicto Dno ... tamē contradictione ... ... se dictus Venditor ipsius Dni Emptoris nomine posidere vel quasi dictū livellū donec illius tenutā et posissionē acceperit Corporalē vel quasi quā accipiendi et iure autoritate propria retinendi eidem Dnē Emptori licentiā omnimodā contulit atq dedit cū auctoritate tū pignorādi et pignorari faciendi antedictū Venditorē et eius hēs sive tenentes et possidentes supra dictū braidā si annatim non fuerit integralū persolutus et satis factus de dictū livello

(margin:) In xpi ... D. Petro Bartho ... mino cū q. Baptam ... Mathie ...

(note on pasted slip:) 1539 e 1542 sono due atti privati ove è ricordato Pre Bortolo q.m Andrea Pigorini di Venzone — fece uso il Maggiore Carlo Pigorini = Manzoni [?] nel 1880 ... a ...) ... la genealogia della sua famiglia

36

[illegible]

[illegible]

In xpi noie amen Anno nativitatis eiusdem millo quingmo Trigmo nono Indic duodecima die mit quarto mensis Augusti Actu Venzioni in stuffa domus mei infragti Notarij pntibus ser Horasimo filipano q. ser Simonis Mo Bartolomeo fabro ferario q. Michaelis de faganea habitanti venzoni Testibus fide dignis ad infragm vocatis habitis et rogatis

In xpi d. Petro Bortho no cum ser Baptista catholic.

Ubi ser Baptista q. ser Mathie Putri Civis Vencioni per suosque heredes precio et foro librarum octaginta parvulorum Ibi Coram dictis testibus in tot monetis usualibus Ibi exbursatorum et quas ipsum ser Baptistam venditorem infra in si recognovit renuncians exceptioni qui dedit vendidit et tradidit Venerabili Dno Petro Bartholomeo pigurino q. Magistri Andree ad pns in Cura et beneficiis Melsi beneficiato ibi pnti pro se suisque heredibus aut cui Jus suum dare voluerit, unum livellum sive unam annuam livelariam responsionem librarum quatuor parvulorum annuatim quas ipsum ser Baptistam et eius heredes solvendam in die Nativitatis Dni nri Jesu xpi in et super omnibus et singulis bonis stabilibus antedicti Venditoris speciato expresse et nominatim in et super Una eius braida Vineata et o nili et partim protina sita in frustis Vencioni in loco Vocato ad S. Leonardum iuxta predictam Ecclesiam Divi Leonardi iuxta stratas publicas iuxta pratum tenti et recti ser Simone Zompellii iuxta pratum Dominorum decoratis salvis semper melioribus et veroribus si qui forent confinibus ad habendum tenendum et exigendum dictam annuam livellariam responsionem L 4 parvulorum dandum donandum pro anima et Corpore Judicandum et quicquid antedicto Dno Emptori deinceps perpetuus placuerit faciendum absque tamen contradictione et impedimento antedicti venditoris Constituens se dictus Venditor ipsius Dni Emptoris nomine posidere vel quasi dictum livellum donec illius tenutam et posissionem acceperit Corporalem vel quasi quam accipiendi et iure autoritate propria retinendi eidem Dno Emptori licentiam omnimodam contulit atque dedit cum autoritate tamen pignorandi et pignorari faciendi antedictum Venditorem et eius heredes sive tenentes et possidentes supra dictam braidam si annuatim non fuerit integraliter persolutus et satis factus de dicto livello

librarum quatuor parvulorum et d iure prosequendi contra eum vel eos iux formam livellorum in patria Foroiulii actenus obseruata et iura huius terre Venzoni quam quidem venditionem et omnia et singula supra et in presenti Instrumento contenta firma rata et grata habere ... et promis ...

obseruare ... ut ... dicto ... ut ... et ... sub pena dupli ... defendere ... et ... dampna ... et singula sub bono ...

INSTRUMENTUM RETROVENDITIONIS

Eo die et loco presentibus suprascriptis Testibus

Ubi ... supra ... ad ... et ... libellum ... 4 ... 80 ... et ... ad plenum

... ...

N 2   2 nov. 1542

1 D. Fr[atr]i Philodorino piguino cu[m] Iacobo [illegible] et [illegible] Melsi Emptio

Die 25 [illegible] 1542 [illegible] s[ancti] [illegible] i[n] villa Melsj i[n] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] parenti q[uondam] [illegible] pedroni [illegible] Iacobo q[uondam] [illegible] [illegible] [illegible] d. S. Salvatore [illegible] [illegible] Iacobus q. [illegible] Melsi [illegible] et [illegible] [illegible] se viri [illegible] Simeonis [illegible] [illegible] i suis [illegible] bonis [illegible] [illegible] [illegible] dict[us] 25 In[illegible] [illegible] 16 [illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] piguini [illegible] [illegible] Convento Melsj [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ et Melsj [illegible] Vocato valeriano [illegible] [illegible] terreno [illegible] [illegible] Colonis [illegible] solis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et singulis [illegible] [illegible] Corperate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dedit [illegible] [illegible] loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Melsj [illegible] [illegible] [illegible] p[ro] 16 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pigeria et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5 [illegible]

Corporal illarum del compr[illegible] quelle [illegible] [illegible] del [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Melsi

Hoc sigillo [illegible] [illegible] medi firma [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et Simon [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] obligavit [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ vel plenum –
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et die [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

1540 15 Gennaio, Udine. (in mezzo) 37

Capitoli reformati per il Clar.^mo messer Zuan Antonio Venier Logotenente della Patria del Friuli, sopra la produzione delli Capitoli de' Ratadori de' Castellani e di quelli [della] Città di Udine per riparto del Sussidio alla Repubblica;

Che tutte quelle persone che sono obligate a dar in nota, sotto le infrascritte pene, debbano per tutto il presente mese di Zenaro haver dato in [nota] particolarmente tutte le sue facultà e condizioni con espressione e specificazione del massaro per massaro, quanto li pagano, di qualunque sorte de in[tr]ade,

Similmente tutti quelli hanno beni iurisdizionali e case o iurisdizioni [di qualunque] sorte e qualità, debbano dar in nota con le espressioni e dichiarazioni utilità ed intrade che si cavano dalle predette case;

[Ch]e quelli ancora che hanno intrade over fanno lavorar o lavorano sue terre, quelli debbano dar in nota quanto hanno cavato nelli tre anni precedenti, acciò [che] si possa dar il suo vero carico per detti beni o intrade;

[Ite]m che tutti li botteghieri e mercadanti debbano dar in nota tutte le facultà [lor]o integralmente, le quali polizze debbano presentar nel predetto termine sigillate [alli R]atadori, delle quali se ne debba far nota per i loro cancellieri;

[Ite]m che hanno beni sotto Todeschi o nel Trivisano, non siano obligati a dar [in no]ta tali beni, ma solo il resto delle facultà che havessero nella Patria del Friuli, [com]e nel precedente capitolo;

[Ch]e qualunque persona non haverà in detto termine presentato le sue polizze sigillate cadano nella pena di ducati 50 e più ratati ad arbitrio de' Ratadori ed in [pe]na di disgrazia dal Cl.^mo Logotenente e paghino il doppio di quello saranno ratati [e de]tta pena vada a beneficio universale;

[Simil]mente tutti quelli che non havessero dato rettamente e si trovassero le polizze [con] diminuite di quanto sono tenuti a dar in nota, pagar debbano ducati 25 a bene[fi]cio di tutto il corpo della Patria e della città;

[Ite]m passato il detto termine del presente mese, incontinente si debbano per i detti Rata[dor]i aprir tutte le polizze presentate e farne due libri, in uno de' quali siano descritti tutte

i soggetti di una parte, e nell'altro tutti i soggetti dell'altra parte, quali due libri e polizze star debbano mesi sei sotto due chiavi in mano de' Ratadori di ambe le parti; acciò fra detto termine possano far la debita inquisizione e ~~tenere~~ avere modo di mostrare la condizione colui che fosse denunziato. E acciò che questo far si possa, siano i Ratadori ~~che~~ che haveranno le chiavi, tenuti a ridursi due volte per settimana, il venerdì ed il sabbato ed in caso si assentassero lasciar le chiavi ad uno per parte de' compagni, ed in effetto e passato detto termine di sei mesi, debbono restituire i detti libri con le polizze a ciascuna delle parti, dichiarando che se in detto termine le inquisizioni e denuncie fatte, non fossero spedite, quelle però si possano spedire da poi il detto termine;

9 Che tutti quelli sono tenuti dar in nota, se pretendono aver carichi e spese per de' beni dati in nota, essi carichi e spese dichiarare a chi sono tenuti e in qual in espressione del tutto.

Udine 15 Gennajo 15[illegible]

Da copia nel Vol. II Varietà Friulane nell'Arch. Frangipane.
Stamp. Pagine Friulane 1891. N.°

[illegible]

Nos Patrie deputati provintie [illegible] commettemo a vuoi Sp.li d.ni [illegible]
Emiliano et Cornelio de Castello dottori oratori di q.ta m.ca patria: che in
executione della deliberation del n.ro parlamento debiati andar a venetia et
comparer a li piedi della S.ma S.ria et fatta la debita Reverentia con quelle accomodate
parole vi pareranno esser a proposito exponerete qualmente Il [illegible] de man.to
de sua Ser.ta ha [illegible] che q.ta patria debia pagar li ducati 4000 e suss.dio
si como ne la reformation [illegible]: et non li 4000 p suss.o si como p[illegible]
[illegible] era [illegible]. per il che questa sua povera [illegible] [illegible]
deputar voi oratori alli piedi di sua S.ta a supplicar la sia contenta
de no astrengerla: ultra li ducati 4000 p suss.o [illegible] più [illegible]
[illegible] p le rason infrascritte et altre a voi notissime: [illegible] 1539
al tempo del doppio suss.o fo promesso alli oratori de la patria che aggravando li ducati
4000 non saranno astretti più oltra: et che non fosse fatta [illegible] ne scriptura [illegible]
tal promessa. Et nelo dir le rason della patria fra le altre una [illegible]
che in [illegible] 50 fo posto alla patria ducati mille 1000 [illegible]
li [illegible] quasi p uno terzo [illegible] de [illegible] [illegible] san [illegible]
San [illegible] [illegible] de Castello [illegible]
no concorreno: che [illegible] più de un terzo che [illegible] concorreno [illegible]
[illegible] rason [illegible] volemo considerar le [illegible] patria [illegible]
[illegible] la verità che [illegible]
[illegible] 1000 p subsidio [illegible] 4000 / Non [illegible] ag formatione
[illegible] fede et devotion sua verso sua S.ta [illegible] patria [illegible]
[illegible] li dovemo [illegible] le qual rason [illegible] le altre a voi
[illegible] Non dubitamo che la [illegible] la sua benignità
manifesta [illegible] animo [illegible] patria [illegible]
et [illegible] et acceptar [illegible] et [illegible] animo [illegible] patria [illegible]
[illegible] 4000 p suss.o et le [illegible] no mancarano de far lo bon officio [illegible]
si como [illegible] parlamento [illegible] se confida. [illegible]
[illegible] et [illegible] exauditione et humilmente [illegible]
In quorum fidem [illegible] die 29 Januarii 1542

[illegible]

Gubernator di Marano

Universi et singuli che perveniranno le presenti: fede et indubia faciamo: qualiter ad instantia delli infrascritti capitani di S. Zuane del Carso: si da et concede a duo hoi di S. Zuane sia che si volgia che li possiano venir a Marano liberi et securi si nel venir como star et ritornar cu la talgia di Zorzi plebe todescho de sono scuti ducento: et pbro Zuane scutti cento: et di mathio sciavo scutti otto: Commandando a qualunque soldato et subdito nro che per quanto hanno caro la gratia nra non li impedischano essi hoi in conto alcuno si nel venir como nel star et ritornar per esser cussi la opinione [illegible] salvo conduto durar giorni ~~[illegible]~~ sie futuri [illegible] passate [illegible] si predarano essi prisoni [illegible] talgia [illegible] parata a mio [illegible] dalli Marani [illegible] 24 Junij 1542 ~~[illegible]~~

Chapitano di Spagnoletto
Mse Chevaliatore di Marano

Jo. Bap. p. mil. [illegible]

1542. 24 Giugno [illegible]

2

[illegible] M

NB: Sigillo con scudo bipartito colle armi di Francia e di Navarra

Gubernat de ... arano

Vniversi et singuli che permigniaranno le presente: fede Indubitata faciamo: qualiter ad instantia di infrascritti capitani de S. Zuane del Carso: si da et concede a duo hoi de S. Zuane sia che si volgia che li possiano vegnir armati tuti alui et stevei si nel vegnir como star et ritornar cu la talgia de Zorzi plebe todescho che sono sacchi ducento: et per Zuane scutti cento: et mathio sciauo scutti otto: Comandando a qualunque soldato et subdito nro ... bravo
Corso la gratia nra ne li impedischano che hoi per conto alcuno si nel vegnir como nel star et ritornar per esser cusi la opinion et voluntà nra: qual presente salvo conduto duri zorni ... passate et ... pagà ... talgia si predarà che ... ammazar talgia et ... parara a ... dar et che ... et ... Xarany
... Iunij 1542 ... [illegible] quindecim ...

chapitano spagnoletto
... chovalier ... marino

Jo. Bap.a p. mi ...

Gustinaz d... arano

A Universi et singuli et permigniarano le pnte: fede et induxia faciamo: qualiter ad instantia dy infrascti casteni d. S. Zuane del Carso: si da et concede a duo hoi d. S. Zuane sia et si volgia et li possiano vignir amarā luti alui et securi si nel vignir como star et ritornar su la talgia d. Zorzi plebr todescho et som scuti ducento: et pbro Zuane scutti cento: et d. mathio sciavo scutti otto: commandando a qualunq soldato et subdito nro et p quato hanno caro la gratia nra ne li inpedischano essi hoi p conto alcuno si nel vignir como nel star et ritornar p ver cusi la opynione et volunta nra: qual presente salvo conduto durj giorni ditti et futuri passati . et presentemente pega essa talgia si predara le essi persone amassor talgia et esso parata a mui et far d. essi jnquox fide ... Quindecim instantis presentibus
... Junij 1542 ... dicx ... [illegible] quindecim instantis presentibus

L chapitano spagnoletto
esso chondutatore d marcano

Jo. Bap.a p. not. d. m.to

quindecim

[illegible]

[illegible] 2 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... superiore Dominissimo [illegible]

[illegible] Tomaso [illegible] agregato [illegible] ... Contra [illegible]

[illegible] immediatum per eius [illegible]

[illegible] suae, et contra debitum boni [illegible] post devolutionem. [illegible]

[illegible] et Ill.mo [illegible] et Commissario [illegible] superiori suo et [illegible]

[illegible] S. R. M.tis ut decet bonos [illegible]

[illegible] et Iunio [illegible]

[illegible] curationem [illegible] ad ipsum proditorem et ad eius mortem [illegible] denominando [illegible]

[illegible] Iaco. Belbon [illegible]

[illegible] Comment. [illegible] Utino, ubi quo fuerit [illegible] dicti delicti et [illegible]

[illegible]

[illegible] Ill.mus Ioannes [illegible]

[illegible] Dm [illegible] Comunis [illegible]

[illegible] constituit [illegible] publica forma [illegible]

[illegible]

[illegible] omissione [illegible] superior [illegible]

[illegible] ... 1525 ... Contra Romagnum [illegible]

[illegible] fidelitatis immemorem [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] suae et contra dictum bonum valorem post devolutionem [illegible]

[illegible] R.mo Dno Capo et Commissario [illegible]

[illegible] S. R. [illegible] ut decet bonos [illegible] Intellecto [illegible]

[illegible] Nuntio [illegible] [illegible]

[illegible] verba [illegible] nuntiorum [illegible] [illegible]

[illegible] proditionem et ad eius [illegible] denominando [illegible]

[illegible] et Cum[illegible] [illegible] Pachia [illegible] Decatus [illegible]

[illegible] in vero [illegible]

[illegible] ipsius [illegible] proditoris filii sui, [illegible] [illegible]

[illegible] pro eo fideiussorem instituit pro liberando [illegible]

[illegible] domum loco [illegible] pro maiori [illegible] usque ad eius [illegible]

[illegible] fuit, et est in [illegible] committendo predicta [illegible] contra [illegible]

[illegible] provisionibus [illegible]

[illegible] Commissario et eius

[illegible] Commissario [illegible]

[illegible] [illegible] Tamen [illegible]

[illegible] et territorio usque ad [illegible]

[illegible]

[illegible] et predictis [illegible]

[illegible] Lannaniul. [illegible]

[illegible] Luciano Francesch [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] Ioannis [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

Cobia della [illegible]
fatta con [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
del [illegible] [illegible] in
[illegible]

B.

a fauente clementia Romanor. Hungarie,
x. Infans Hispaniar. Archidux Austrie &c.

bus Banisius, qui in ista Ecclia Aquilegien Vicariatum de
itatus Gortie obtinet, certas ob causas Rome degat, carens
dem Vicariatus, nobis humillime supplicari fecerit ut apud
pnaremur, ut ipsi licet absenti fructus residentie predicti
ere uelitis, Nos autem eidem Banisio uel propterea quod quodá
ro ser.^{ma} Domo nra Austrie multa prestitit, gratia et clemétia
us, ut scilicet collati sibi per nos beneficij fructus et emolumenta
it, Idcirco uos et uestrú quemlibet clementer et omni studio
imi uoto et sententia in gratiá huius intercessionis nostre
ictus Jacobus Banisius etiam in absentia dicti sui Vicariatus
prouentus percipere et consequi possit et ualeat, In contrarium,
nõ obstantibus quibuscunque. In quo nobis rem ualde gratam
mque uestrum, atque istam Ecclesiá Patriarchalé gratie, benev.
oscendam. Datum in nra et Imperiali Ciuitate Nurembergae
Anno Dni M D X L iij. Regnorum nrorum Romani XIII Aliorum XVII.

Ferd

Ad mandatum Sacre
Regie Mtis proprium

N

Jo. Jordanus

... ne dico in hoc ...

1543 ci So

Copia della [illegible]
fatta con [illegible]
Giorno [illegible]
[illegible]

.3.

Hon.
Iur
ist
Vos
Vic
eius
nr
eti
her
Stat
re
gu
fa
gn
Die

Ferdinandus diuina fauente clementia Romanorum, Hungarie, Bohemie etc. Rex, Infans Hispaniarum, Archidux Austrie etc.

[illegible] dilecti. Cum Jacobus Banisius, qui in ista Ecclesia Aquilegien Vicariatum de Jure [illegible] nri ratione Comitatus Goritie obtinet, certas ob causas Rome degat, carens [illegible] ibus et redditibus eiusdem Vicariatus, nobis humillime supplicari fecerit ut apud Ve[illegible] ione nra efficere dignaremur, ut ipsi licet absenti fructus residentie predicti Vic[illegible] are et consignari facere uelitis, Nos autem eidem Banisio uel propterea quod quondam eius [illegible] acobus Banisius pro Serenissima Domo nra Austrie multa prestitit, gratia et clementia nra [illegible] e ualde propensi simus, ut scilicet collati sibi per nos beneficii fructus et emolumenta e[illegible] abere et capere possit, Idcirco uos et uestrum quemlibet clementer et omni studio hor[illegible] requirimus, ut unanimi uoto et sententia in gratiam huius intercessionis nostre Stat[illegible] nitatisque, ut primodictus Jacobus Banisius etiam in absentia dicti sui Vicariatus re[illegible] ructus, redditus et prouentus percipere et consequi possit et ualeat, In contrarium, qu[illegible] Banisium tantum, non obstantibus quibuscunque. In quo nobis rem ualde gratam fac[illegible] ga uos et unumquemque uestrum, atque istam Ecclesiam Patriarchalem gratie, bene, gr[illegible] tre fauore recognoscendam. Datum in nra et Imperiali Ciuitate Nuremberga Die [illegible] Mensis January. Anno Dni MDXLiij. Regnorum nrorum Romani xiij. Aliorum xvij.

Ferdinand [signature]

Ad mandatum Sacre
Regie Mtis proprium

Jo. Jordanus [signature]

[illegible] in dicto in hoc [illegible]

[illegible] sacmta [illegible] cum, ut dei sibi visibus [illegible]

bus

en. Deuotis nobis dilectis N. Decan[illegible]

e[illegible] Capitulo Patriarchalis Eccliae Aquilegien

n.° 2. Possessio Patriarchatus Aquilejensis Ioannis Grimani

an. 1546. 3. 8bris.

5

[Christi] nomine Amen. Anno Nativitatis eiusdem Domini millesimo quingentesimo [quadragesimo] sexto, Indictione quarta die vero 3 mensis Octobris: Actum in Civitate Aquilejae, presentibus testibus infrascriptis ad hec habitis, vocatis, atque rogatis: Vobis requisitus Ego Constantius Placentinus quondam Spectabilis Domini Ioannis Antonij de Castro Franco agri Tarvisini publicus Imperiali auctoritate Notarius, et Cancellarius Abbatiae Sexti, a Domino Leonardo Motha familiari Reverendissimi, et Illustrissimi Domini Ioannis Grimani Electi Aquilejensis Patriarchae, et procuratore sue Reverendissimae Dominationis, prout de ipso Procuratorio constat, instrumento publico rogato manu [X.] Domini Aloisii Cingiani publici Notarij Imperiali auctoritate sub die Veneris prima instantis mensis Octobris, per me supradictum Notarium viso, et lecto, virtute renunciationis factae de Patriarchatu per Illustrissimum, et Reverendissimum D. Cardinalem Grimanum in personam ipsius Reverendissimi, et Illustrissimi Domini Electi: Accessi ad Ecclesiam principalem dictae Civitatis Aquilejae sub titulo Divorum Hermagorae, et Fortunati, et sic in Dei Omnipotentis nomine in crepusculo diei induxi, et misi supradictum Dominum Leonardum Motha procuratorem prefibati Reverendissimi Domini Patriarchae Electi sic instantem, et petentem in corporalem, et actualem possessionem Ecclesiae predictae, et omnium suorum iurium in integrum quomodocumque, et qualitercumque [...] Ecclesiae tam in spiritualibus, quam in temporalibus spectantium, et pertinentium, et quae modo aliquo ipsi Ecclesiae [predictae] spectare, et pertinere possent, eundem Dominum Leonardum ducendo ad portas magnas, et murum dictae Ecclesiae, et manibus dictum murum

[...] dico in hoc [...] risque

et portas tangendo in signum adeptę possessionis, et tenutę
in spiritualibus et temporalibus, et deinde, ac immediate facti pig
in eius manibus dedi de calce eiusdem Ecclesię, et duxi per Sacrationem eiusd
Ecclesię eundo, et redeundo per ipsum, pedibus eundem calcando, et i
eius manibus dando de terra, herba, et lapidibus eiusdem Sacrati i
signum verę, et actualis possessionis tam in spiritualibus, quam temp
ralibus. Ulterius ego antescriptus Cortilanus, non habens alia exp
in similibus solita, tum quia Ecclesia prędicta erat clausa, cum
essent transactę horę duę diei, tum etiam ob suspicionem milit
Sermi Romanorum Regis ad custodiam dicti loci cum armis astant
et iam insimul suspicionis causa qua adunatorum, et nos aliquan
sequentium, ipsum Dnum Leonardum Procuratorem prelibati Rmi, e
Illmi Patriarchę duxi in capella Ecclesię prędictę contigua ubi est Bapt
magnum, et de ipso Baptisterio in possessionem induxi corporalem, eund
manibus tangendo, et dum prędicta gererentur per me Notarium, et Cancel
semper unaquaque ipsarum dicebam erga ipsum Dnum Leonardum Proc
ut supra: Esto, dicto procuratorio nomine, Dominus, et Patronus istius Ec
totius Patriarchatus principalis, tam in spiritualibus, quam in tempor
prout alii Patriarchę ad ... sunt per elapsum, qui quidem Dnus Procur
dictam tenutam corporaliter apprehendendo modis quibus supra d
et protestatus fuit se in spiritualibus, et temporalibus nomin
prelibati Dni Electi apprehendisse, et adeptum fuisse prefatam ten

...us Ecclesie, et omnium iurium quomodocunque, et qualitercunque ... modo aliquo spectantium, et pertinentium, non solum animo ... etiam corpore, sic, et omni meliori modo.

Acta fuerunt predicta per me Coriolanum supradictum quibus supra ... et temporibus: presentibus D. Antonio quondam Danielis de ... habitatore Codroipi, Francisco q.m Matthei Barisoni, et D. Ant.o q.m Dominici Iretini ad hec testibus specialiter habitis, vocatis, et rogatis, ambobus habitatoribus Sexti.

Concordat cum Originali in Archivio Palatij Patriarchalis Aquileien. Ita est Io: Dominicus Coronella Cancell. Patriarchalis Aquileien.

1549. 18. [illegible]

I. D. O. M.

Ioannes Grimanus miseratione divina Patriarcha Aquilejensis. Dilectis nobis in Christo consilio, et communitati loci Cadubrij nostrae Aquilejensis Diocesis salutem in Domino sempiternam.

Exposuerunt nuper nobis Hieronymus Bernabonus, et Vecellus Vecellius Cancellarius vester, nos Cadubrienses, oratores, Nuncij, et procuratores vestri, prout ex patentibus litteris Magnifici D. Petri Lauredani pro Illmo, et Exmo Ducali Dominio Venetorum Capitanei Cadubrij sigillo [illegible] munitis, quas nobis exhibuerunt inferius registrandis. Constat desiderium vestrum, quod est ad sublevandos subditos a laboribus, et expensis, ut vobis dignaremur concedere auctoritatem, et facultatem eligendi unum Archidiaconum, et prout latius in supplicatione, quam porrexerunt, cujus tenor sequitur.

Rme, et Illme Dne, exponitur D. V. Rmae parte, et nomine devotorum filiorum oratorum communitatis, et hominum communitatis Cadubrij, quod cum locus ipse, et Territorium Cadubrij a Terra Utini, ubi [illegible] D. Vicarius in spiritualibus generalis Rmae, et Illmae D. V. residet per sexaginta miliaria distet, et propterea sit maximum incommodum praedictis de Cadubrio accedere ad ipsum Rmum D. Vicarium pro suis spiritualibus litigijs, absolutionibus, et alijs causis animae concernentibus, quod profecto non [illegible]menti clementiae, et bonitatis D. V. Rmae; ideo, ut indemnitati praedictorum oratorum, et periculo animarum subveniatur, supplicatur humiliter pro parte, et nomine dictorum devotorum filiorum oratorum communis, et hominum loci praedicti de Cadubrio, ut D. V. Rma dignetur de gratia speciali, ac more pij Patris concedere dictae communitati, ut possit, et libere valeat perpetuis futuris temporibus eligere in suo generali Cadubrij consilio Archidiaconum ammovibilem, ad nutum, et beneplacitum ipsius consilij, et communitatis, cujus Archidiaconatus nulli sunt certi, et determinati redditus, fructus, et proventus; Qui Archidiaconus in prima instantia cognoscendi, audiendi, terminandi, et decidendi quascumque lites, et causas spirituales inter subditos dicti Territorij Cadubrij, et alios dicto Archidiaconatui subjectos, ortas, et oriendas, nec non etiam quascumque criminales causas, etiamsi mixtae fori sint partim criminales, et partim civiles essent contra clericos locorum praedictorum jurisdictionem, auctoritatem, et facultatem, cum earum incidentibus emergentibus annexis, et connexis cum facultate citandi, et inhibendi, et etiam summarie, ac simpliciter, et omnia, et singula gerendi, mandandi, et exequendi, quae ad officium Archidiaconatus quomodolibet spectant, et pertinent, ac alia necessaria fuerint quomodolibet, et opportuna, cum hoc tamen, quod dicti homines ac Generale Cadubrij consilium veniant, seu mittant pro confirmatione [illegible] electorum, seu Praesentatorum ad V. Illmam et Rmam, seu ad ipsius successores, a qua sola dicti electi confirmari debeant cognoscentes ipsi jure ad nutum alium accedendum fuisse, nec esse legitime praedicta confirmatione [illegible] ad Illmam, et Rmam D. V. et ad nutum alium spectare concessionem juris eligendi, quam ad V. Illmam, et Rmam D. ad quam hujusmodi concessiones, et confirmationes spectant, quae diu felicissime valeat; supplicantes humiliter, et instantes nobis concedi, et fieri in omnibus, et per omnia juxta formam praeinsertae supplicationis vobis porrectae continetur.

Nos vero cupientes, quantum cum Deo possumus, saluti animarum Suisque Dominii nostri
commissis, et subditorum commoditati ad sublevandum eos a laboribus, et expensis, consulere et
desiderio nostro satisfacere; harum serie, et tenore, auctoritate nostra Patriarchali, qua fungimur
in hac parte, vobis Consilio, et communitati dicti loci Cadubrii plenam, et liberam auctoritatem et
facultatem concedimus, et impartimur eligendi Archidiaconum dicti loci, et districtus ammovibilem
ad nutum, et beneplacitum vestrum, ac alia in omnibus, et per omnia, prout supra pro vos, et nomine
vestro humiliter a nobis supplicatum, et petitum fuit; hoc tamen addito decreto, quod nobis, vel successo-
ribus nostris, aut suffraganeis vicariis, aut Auditoribus nostris, vel eorum existentibus in loco antedicto
per illud tempus, quo ibidem steterint, jurisdictio ipsius Archidiaconi cesset, itaque: suspensa intelligatur
ob reverentiam Nostrae Sanctae Aquilejensis sedis in onere singulo anno mittendi, et consignandi ad
Vicarium Generalem, qui pro tempore fuerit dictae sedis Aquilejensis in mense maji unam libram in
recognitionem tanti recepti beneficii, praesentibus perpetuis, futuris temporibus valituris. In quorum
omnium, et singulorum praemissorum fidem, et testimonium praesentes nostras litteras, sive hoc praesens
privilegium fieri jussimus, Nostrique sigilli magni rotundi appensione muniri.

Datum, et actum Venetiis in aedibus nostris de Confinio Sanctae Mariae Formosae sub anno Na-
tivitatis Domini millesimo quingentesimo quadragesimo nono, Indictione septima, die vero
Lunae decimo octavo mensis martii, praesentibus D. Joanne .... et D. Alexandro
Rasinis familiaribus nostris testibus ad praemissa habitis, vocatis, et rogatis etc.

Haereticae pravitatis causis tamen exceptis, quas nobis reservamus.

Baptista Civignius Not. mt.

Jo: Baptista Palatinus Not. et M.ce Communitatis Cadubrii cancella-
rius ex certa pergamena in Cancell.a existente fideliter sumpsit,
et exemplat seque in fidem subscripsit, et ejusdem mag.ce Communitatis
solito sigillo muniri.

1512 - 18

Gravamina et querimonie pro sancta Aquileien. Ecc.e et eius ...
ceterisq. clericis adversus milites regios Aquileie degentes.
Coram Cl.mis D. Comissarijs Ser.mi invictissimiq. Ro. regis proponenda

Et primum Eccia ipsa que Christi sponsa dicitur tota pulchra formosaq.
circum circa et undiquaq. per ipsos milites innumeris foraminibus per
muros eius dedecorata, quasi tot vulneribus confossa et deformata.

Porte eius a meridie et occasu constitute muro obturate sunt.
plumbum super earum capellis ipsarum pro tegulis expositum ad ...
... per milites ablatum.

olim (et quidem ante Christi redemptoris nostri optatum adventum) statua
sacra oppressos ad se confugientes ob effusionibus insequentibus turbantur,
hec sponsa speciosa in templo suo et in alijs ... sui vestimenti
in cimiterio eiusdem sui templi milites ipsos se se invicem innumeris
vulneribus et quidem gravibus confodientes multum suum avertendo
conspexit.

Idem Redemptor noster Christus dum in terris cum hominibus versaretur
de funiculis composito flagello ementes et vendentes de templo
eiciebat graviterq. eos increpando quod domum suam orationis
domum negociationis facerent et speluncam latronum, hec sponsa
sua lachrimosa bona mobilia privatis personis erepta in medio
sui templi, quasi in proprio gremio, milites licitantes auctionantesq.
(et ut aiunt) ad publicum incantum plus offerentibus vendentes
prospexit.

De sacro sancto baptisterio tanta divine venerationi quod peractum est
in quo tot sancti sanctissimi et pene innumerabiles Christi
martires, tot confessores, tot domineq. sacre virgines, quasi in
illa quondam hierosolimitana piscina abluti et sacro baptismatis
fonte renati speciosissimam hanc sponsam christianamq. fidem
et religionem proprij effusione sanguinis dispensantes, verboq.
et opere adaugentes per Jacob scalam, que in hoc loco pedes fixos
tenet, ad celi palatium beatissimum saliunt. caupona coquina
meritoriaq. taberna publice facta est ... in hoc loco
sacro dicta et facta sunt, que et dictu et factu etiam in quo
libet alio prophano loco diversa forent: in dico in hoc loco sinque

nō nisi Sancta Terra et religione plena cleri et ceterari
uicinum etc.

Quid in eius sacro cimiterio perpetratum est? macellum publicum confectum equorum stabula [illegible] consecrata terra in multis defunctorum usque ad eorum nuda ossa excavata ad aggeres conficiendos asportata fuit, ita ut mirandum sit quod defuncti non exclamaverint, uti quondam Virgilianus ille Polidorus in impietatem augent, quia aliunde et absque eorum [illegible] commodo et proximo scilicet ac vicino loco prophano [illegible] et desiderio facile potuerint providere.

Qua [illegible] quaque observantia Sanctam illam apostolicam sedem eiusdem mandata et litteras prosecuti sunt. Cui omnium caput [illegible] et omnium genus merito [illegible] litteras eiusdem super provisionibus canonicatuum vel aliorum beneficiorum ipsius ecclesiae [illegible] executionem prohibuerunt, et eorum tempore nemo [illegible] beneficii sibi illius collati sedis apostolica possessionem adipisci [illegible]

Et Cum divinis legibus caveant quod sacerdotes duplici honore muniantur, et ecclesiasticis statutis provisum sit eorum bona eisdem gaudere praerogativis quibus eorundem personae potiuntur, presbyterum Iacobum Lirrano Cremonensem dictae ecclesiae [illegible] et plebanum et sacristam in [illegible] dictae ecclesiae concludentes detinuerunt [illegible] amovientes carceribus [illegible] ipsius civitatis Aquileiae emancipaverunt huiusmodi Sanctissimae ecclesiae pastore seu [illegible] penitus irrequisito et inconsulto eidem omnia bona auferentes et malum malis addendo quaedam alia bona sua mobilia per ipsum presbyterum Iacobum ob metum militum [illegible] in sacello sive sacristia dictae ecclesiae deposita posita asportaverunt.

Nonnullas canonicorum domos funditus demoliti sunt arbores et vites fructiferas [illegible] et fundis inciderunt et [illegible] libito voluntatis in eorundem canonicorum [illegible] mansionariorumque dictae ecclesiae domos irruerunt fractis convulsisque portis [illegible]

Lectos cultras stragulas et alia id genens nec nō orna-
menta et linteamenta … infinita alia ipsorum canonicorum
supellectilia et que ad usum hui habebant asportentes …
fama vina multa ligna que a foco … ac … nec
… domos ipsorum clericorum irrumpentes nec nō seras cum
clavibus cardinibus portarum vectibus ac alia id genus
plurrima capsasque et … abstulerunt quorum pars
… ad … adducta fuit et ad alia et loca forinsecus
transmissa fuit —

Nemus bannitum prope menia ipsius civitatis aquilegie existens
quod quod est Ill.mi D. Cardinalis et patriarche aquilegiensis R.di
capituli et civitatis … succiderunt et devastarunt ligna ex
eo in magna copia ad alia loca … ut ipsis … fuit asportanda
dederunt —

Ante huiusmodi novas res … civitas ab omnibus vectiga-
libus fuit libera et in minimis horum temporum nova vecti-
galia imposita … tam vendentibus quam etiam
ementibus vinum frumentum et ligna quibus omnibus tam
… et … mercatores … maximum …
… nam hec omnia ipsi civitati et habitatoribus
… insolita fuerunt —

Sacrosancta Aquilegiensis Ecclesia eiusque canonici et ceteri clerici
a militibus predictis vexati sunt a quibus similia ab hosti-
bus infligerentur nolentibus totis viribus omnique conatu defen-
dendi fuerant … in … Christi rogat et supplicat
supplicat tandem his finem et terminum imponi silentiumque
decetero … ut tandem ipsa pia mater … toto ter-
rarum orbe celeberrima in pristino vires … conquiescat
eiusque canonicis et aliis clericis liceat liberum … suis
divino illius cultui inservire quod futurum ipsi nō est
dubitandum cum sacratissimus vr. … sit christianissimus vel
… et iustissimus … —

Hec … proposita adeo notoria sunt ut … testibus … indigeant
que oculis conspici possunt et si forsan in … aliquibus
testibus opus erit aquilegie … nō … copia —

Vic.s patriarche Aquileiensis et Vicedni Can.ci
et Capitulum … Aquileiensis Ecclesie —

Gravamen ddi Can.ci d. fueit
congeli[?] [illegible]

Gravamina ceremoniae primo test. eccl.
eiusque can.ci et ecteri
clerici contra Millij
Prior test.o legavit

G.

1 6

8

Inv[en]tario de le pietre quale vano i[n] la fabricha del signor chavaglier b[er]nardino de li s[ignori] de spilinbergo et primo

... mo 12 porte da in lo andito et sala cioe li anili ... muro de uno piedi,

1552 fabisogno per la fabbrica del K.r Bernardino Spilimbergo.

... loghesa de piedi ... piedi 6½ senza le poste ... et de grosesa de ... de quella medesima grosesa de morello che vano li anili

... fenestre n.o 20 de altesa de piedi 7 oce 2 in luoco vano anili n.o 40 et soiari n.o 40 cioe de loghesa de piedi 5½ de fora via et chornice n.o 18 de loghesa de piedi 7½ n.o 12 et sice de loghesa de piedi 6½ ma li soiari de soro vano p[er] la via del muro de largesa de piedi uno oce una cioe vano de questa largesa n.o 20

... fenestre n.o 12 de loghesa de piedi 6½ cioe li anili ... n.o 24 de grosesa p[er] la via del muro de oce 11 et la faza davanti de oce 8 senza cornice et senza friso

... 4 porte in su li pati de le scale de loghesa de piedi 5 oce 8 ... anili, et li soiari vano loghi piedi 4½ de grosesa p[er] la via del muro de uno piedi et p[er] la via davanti cioe in la faza davanti de oce 7½, et le chornice vano loghe piedi 5½ de uno ...

... sie fenestre che dano lume ale scale cioe de larghesa de piedi 5. li soiari et vano soiari n.o 12 et li anili vano de piedi 3½ et de grosesa p[er] la via del muro de oce 11 et la faza davanti de oce 8

Gravamen del Can.co [illegible]
Congiles [illegible]

VIDE
17

Gravamina ecc[les]i-
monia p[ro] statu eccl[es]iae
eiusq[ue] can[oni]cis et eorum
clericis eorum Millit[ibus]
Regior [illegible] de ...

G

1 6

1532 adi 24 lujo

8

Inventaria de le pietre quale vano in la fabricha del signor chavaglier Guardino de li gsorj de Spilinbergo et primo

Vano 12 porte tra in lo Andito et sala cioe li Annilj vano Longhi p° 7 ½ de groseza per la via del muro de uno piedj, et la facca da navi de oce 9, cioe greze

li soiari de dite porte vano soiari n° 12 de longheza de piedi 5 ½ Item le Chornice sopra dite porte Longhe piedi 6 ½ senza sepolte de uno pecco almacho de dui pecij de Longheza, et de groseza de oce 7 ½ vano Chornice n° 12 et li soiarj vano de quella medesima groseza de morello che vaho li anili

fenestre n° 20 de Altezza de piedi 7 oce 2 in luce vano Annili n° 40 et soiari n° 40 cioe de Longheza de piedi 5 ½ de fora via et Chornice n° 18, de longheza de piedi 7 ½ n° 12 et sive de Longheza de piedi 6 ½ ma li soiari de soro vano per la via del muro de largheza de piedi uno oce una cio vano de questa largheza n° 20

fenestre n° 12 de Longheza de piedi 6 ½ cioe li annilj sono n° 24 de groseza per la via del muro de oce ii et la faza da narj de oce 8 senza Cornice et senza friso

4 porte in su li pari de le scale de longheza de piedi 5 oce 8 li anniili, et li soiari vano Longhi piedi 4 ½ de groseza per la via del muro de uno piedj et per la via davanj cioe in La faza da narj de oce 7 ½, et le Chornice vano Longhe piedi 5 ½ de uno pecco

fenestre che dano lume ale scale cioe de Largheza de piedi 5 li soiari et vano soiari n° 12 et li anili vano de piedi 3 ½ et de groseza per la via del muro de oce ii et la faza davanti de oce 8

Jtē fenestre p li granari n° 20 uano li soiari lōghi piedi 5 ½ et uano soiari n° 40: et li anriti uano de longhesa de piedi 3 et uano āriti n° 40 et de grossesa p la uia del muro de ōce ii: et p la fasa ~~del muro de ōce~~ dauāti de ōce 8

Jtē 4 porte p li neccessarij de longhesa de piedi 5 ½ li ārili et cetera 3 et li soiari uano de longhesa de piedi 5 et de grossesa p la uia del muro de ōce n° ii et p ~~la uia~~ fasada dauāti de ōce 8

Jtē p li balchonade uano āriti in tutte dui ~~de anriti~~ n° 12 et uano lōghi p° 8 et uano grossi de pie quadri p ogni uia Jtē uano soiari n° 10 in tutte dui et uano 4 lōghi piedi 5 ½ luno et sie uano lōghi piedi 5 luno, et uano 12 chapitelli de altesa de piedi uno et un quarto luno et de larghesa de piedi uno et meso et ōce dui: Jtē uano chornice lōghe piedi 26 cioe 26 p balchonada et uano dui uolte 26 Jtē uano quanti li soro li āriti de altesa de piedi 2 ½ luno et de grossesa de piedi uno et meso et uano manselli n° 12 Jtē uano base n° 12 de altesa de ōce 9 et de larghesa de piedi uno et meso: Jtē 4 soiari soro li anriti de lōghesa de piedi 6 ½ luno et de grossesa de piedi uno p la uia del muro et la fasa dauāti ua de grossesa de ōce 8

Jtē a far lo poso uano modeglioni para n° 12 in tutte dui cioe lo lōgho ua lōgho piedi 5 et uano n° 12 de quella lōghesa, et li curti uano lōghi piedi 4 luno et uano alti piedi uno et meso et la fasa dauāti ua largha ōce 9 et uano n° 12 et cosi li lōghi uano de quella medesima grossesa et altesa

It uano Lastre n° 4 di longhesa di piedi 5½ luna et di larghesa
di piedi 4 luna ste sie Lastre di longhesa di piedi 4 et oce 9 luna
et di grosesa di oce 7. luna

It uano pilastrelli per far lo pgholo n° 12 di longhesa di piedi 2½
luno: et di grosesa di uno piede

It lo architrauo sopra le cholonelle longhi ... pecci 4 di
... di 5½ luno; et 6 pecci di longhesa di piedi 5 luno et la sua
... di uno piedj et la grosesa di oce 10

Ite le cholonelle per farle tot uano n° 62 in tutj dui le
... et uano longhe piedi 2½ luna et grose di meso piedj

Ite uano 4 pecci di architrauo in dito pozo di longhesa di piedi 3 luno
... medema grosesa che sono scritti li altrj di sopra

It uano fasse passa n° 80; et in questi 80 passi uano pecci di
longhesa di piedi 5½ n° 26 et di larghesa di oce 13 et
La faza dauanti oce 8

Variorum

Memoria de le pietre qualle ha (?) da prima parte della fabricha del S.or Chavaliero

Et primo. pietre per far le fasse cioe p. n.o 33 de grosesa per la via del muro de once 7 et la fasa danarj ecia oce 7 et in questo n.o de p. 33 bisogna ... uano le fenestre de sopra crite le fasse siano loghe piedi 5½ luna et ... larghesa per larga del muro siano larghe oce 13 et siano pecci n.o 12 de ... loghesa et larghesa de piedi 5½ luna et larghe once 13 luna

... bisogna li annili de dite fenestre siano loghi piedi 7 luno et siano larghi oce 12 et siano n.o 16 ste li soiarj de ditte fenestre siano loghi piedi 5 luno et siano pecci n.o 16 ste cornise per dite fenestre siano loghe piedi 6 luna overo de dui pecci de piedi 3 luno et se saranno de uno ... uno siano n.o 6 et se saranno de dui pecci siano n.o 12 de alteza de oce 7 et de larghesa de uno piede ste pietre per far li frisi de ditte fenestre siano loghe piedi 5 luna et de alteza de oce 6 luna et siano pecci n.o 8

ste 8 annili per far le porte che uano in suli pati de la scalla de loghesa de piedi 6 et un quarto et de grossesa per la via del muro de oce 12 et ... facza danarj de grosesa de oce 7 et 4 chornise per dite porte de loghesa de piedi 5½ luna se le saranno de un pecco solo et de dui pecci saranno n.o 8 ... siano de ditta loghesa et de altesa de uno piede in fasa et la larghesa de uno piede ste 20 anil per far le fenestre del granaro de loghesa de dui piedi et un quarto et de quella medesima grossesa che ...

... altri annili ste 4 annilleti per dui porte che uanno otto la scalla per andar in la chornisella de loghesa de piedi 5½ et un quarto et de grosesa de uno piede per la via del muro et la fasada ... narj uno de oce 7 et 4 soiari per dite porte de loghesa de piedi 4½ luno et de quella medesima grosesa et larghesa che sono li annili

Ste far far 14 passa de Charoni de piere de che sorte se sia ... Et ancho alchunj pascharonj 50 per legar et sigurar li charonj et ecia ... alchune legalline 200 41 de piera de loghesa de dui piedi sina a piedi ... luna per meter sulla choda de li Charoni n.o 200

16.5 ... lil. 500

Itē ~~travi~~ p far li solarj n° 50 d p^sa^ 4½ uno et morllo d pied
over pocho mācho et d bancha d spana overo mezo piede ~~once una~~
ite legni p le choverto n° 20 d logeza d p^sa^ 4½ luno et d
grossezza d uno pied et pocho mācho et d banca ⁊ spana che sono
di venise
ite refuaj p' ar le armadure n° 400 Itē cord p far le
Lind d p^sa^ n° 4 luna n° 20 et siano d ianse d morllo d span
Itē travi p far li charri ⁊ la linda d p^sa^ 4 luno n° 15
d spana overo pocho et d bancha d mezo piede

Itē scalini p far le scale n° 45 che siano d logheza d piedi
luno et d larghezza d piedi uno once una et d altezza d
once ... luno

Item far far cantonj n° 200, i quali vengano in passa n° 14 di pezi di
sorte si ha; con post cantonj n° 50, et sia di equalle altezza con li can-
tonj; p ligar et assicurar li ditti cantonj; Et ligadure n° 200 di pie...
di longezza di piedi 2, in 3 fino a piedi 3 p meter in la coda delli canton...
senza lavorar, ma solamete in la fazza, tre zade et siano avaliue, ...
quale si poi dar d 18 fina d 20, se sono longe et belle, el centenaro

Cantoni 200 di piedi da passa 14, a d 4 ...
Post ~~cantonj~~ sua ordina alvella 50 a d
ligadure 200 di longella d piedi 3. et alvella d piu ... d 20 ...
le fazze ... il piedi
Uno mazzo della pria d' ... domando d ... al
passo delli fazzi ...

Scallini
... primo ... in la bast...

Legni di pezzo, p li solari n° 60 et longezza di passa 4 ½
e tuti grossezza di piedi condutti per mezzo spesso val l'uno 1 ½
p lo coperto dui bordonali et longezza di passa n° 6. piedi 4
et grossezza d'un piè onze 3 di larice val 1 ½
un'altro bordonal et grossezza di passa 5 ½ et mozetto d'un
piedi onze 3. val — — 1 ½
Dui altri bordonali di longezza di passa 5. l'uno et
grossezza d'un piedi val — — — 1 2 4 ½
Li quatro legni di longezza di passa 5. l'uno et
mozetto d'un piedi val — 1 ½
Item 4. legni di longezza di passa 4. l'uno di mozetto
d'un piedi val — — 1 ½
Cordi di larice di longezza di passa 4. l'una n° 30
et di grossezza di mezzo piedi di mozetto val l'una 1 ½
Cavi per le linde di passa 4. l'uno di mozetto d'una
spana onze 10. et dui rivoli n° 18 di passa 3. val l'uno — 1 3 ½ 0
Degorenti di larice n° 250 val il c° 1 ½
Tavole di pezzo n° 300 val il c° — 1 ½
Tavole di larice n° 400 val il c° 2 3 6 ½
Refendi per armaduri 200 val il c° 1 9 ½
Cavinelle n° — 200 la mità di onze 2. l'una et il
mezzo di 1 ½ val il c° — — 2 ½
Cavichie p lo coperto di spana n° 200
Cavichie p li bordonali di piedi n° 20 val 1

Al ... fin di mazo, si potra mandare ... Capra ...

4 Bulla ... Pontificij de Patria ... 9 ...

n. 1552. 20. ...

(Aquilejensi dicendo) ... Dominum ...

Julius Episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis
nobilibus viris, Duci, et Dominio Venetiarum
salutem, et Apostolicam benedictionem: Devo=
tionis sinceritas, et fidei constantia, quibus
in nostro, et Apostolicae Sedis conspectu clare
dinoscimini, nos excitant, et quodammodo im=
pellunt, ut ea vobis favorabiliter concedamus,
per que, vestre, nobilitatis honor augeatur,
et Statui vestro opportune consulatur; sane
cum sicut accepimus, licet Ecclesia Aqui=
lejensis, cuius Civitas solo equata existit, lon=
gam, latamque Diocesim habeat, et eius
jurisdictio in spiritualibus sub nomine
Patriarchatus Aquilejensis non solum in
Patriam Forijulii, vestri temporalis Domi=
nij, verum etiam in Archiducatus
Austrie, et Regni Ungarie, fines noscatur
[illegible], nihilominus pro tempore existens
Patriarcha Aquilejensis cum Prelati domi=
cilium in dicta civitate [illegible]
[illegible] Aquilejensis Diocesi, et vestri
temporalis Dominij habeat [illegible]
Viti, et Sancti Danielis [illegible] et Domi=
nij predictorum [illegible], seu [illegible]

et mixtum Imperium exerceat, et propterea
Statui Vestro praedicto dicionum [illegible]
in Ecclesia, cuius mensa Episcopalis multos
fructus redditus et proventus [illegible] non
in aedem Sancti Justi et Sancti Danielis
[illegible] ac territorio [illegible] [illegible] ex [illegible]
vestri Ducali exigit, cum eam pro tempore
vacare contigerit personae vobis gratae, et
fidelis praeficiatur, ne si illi alio unquam
tempore de persona vobis aliquo modo suspecta
provideatur, aut ipsa Ecclesia seu eius mensa
huiusmodi in administrationem concedatur, seu
alias per eam quovismodo obtineatur, intra
fines Dioecesis et Iurisdictionis praedictarum
ac exercitio meri et mixti Imperii huius-
modi dissensiones et controversiae inter
vos, et ipsum Episcopum suscitentur,
et exinde Ditioni vestrae, et Statui vestro
praedicto pericula immineant aut damna
inferantur, in ipsius eiusdem Ecclesiae iactura
et incommodo, Nos praemissis [illegible] et [illegible]
quos speciali dilectione prosequimur, condig-
no favore prosequi volentes, vosque, et vestrum
singulos, a quibusvis excommunicationis [illegible]

nons, et interdicti aliisque Ecclesiasticis sententiis censuris, et poenis à Jure, vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum praesentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes motu proprio non ad vestram, vel alterius pro vobis, nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, et certa scientia nostris vos tam nostro, quam successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium nominibus per praesentes certos reddimus, et vobis in verbo Romani Pontificis dictis nominibus promittimus quod vobis in sinceritate fidei et devotione Romanae Eccle-siae permanentibus, quotiescunque dictam Ecclesiam Aquilegiensem Pastoris solatio destitui, aut aliquo quo-vismodo, et ex cuiuscunque persona, et quod dictum praedictum, et per cessionem venerabilis fratris nostri moderni, et pro tempore existentis Patriarchae, Aqui-legiensis de illius Regimine et Administratione in manibus nostris vel successorum nostrorum pro

temporis factam, valeat concipit tib[i]
intra quatuor menses a die illius vaca-
tionis computandos, nobis aut Romano Pon-
tifici pro tempore existenti nominare
[illegible], ac qualitates quatuor perso-
narum ad Regimen Cathedralis Ecclesiae
juxta Constitutionem Lateranensis Conc[ilii]
[illegible], quorum in eiusdem qualifica-
tarum per dictas litteras transmis-
sis, Nos aut Romanus Pontifex pro tempore
de una ex quatuor personis praedictis
quam maluerimus eidem Ecclesiae [illegible]
[illegible] providebimus, ipsamque illi in
Patriarcham praeficiemus, et Pastorem
curam et administrationem in spi[ritualibus]
Ecclesiae [illegible] sibi committentes
[illegible] committent[es]
nec [illegible] eisdem quatuor men-
ses [illegible] Ecclesiae [illegible]
personam

personam cuius nomen et cognomen ac
qualitates per nos, ut praefertur, expressa
non fuerint ullo modo [illegible] de-
cernentes ac nunc prout ex nunc [illegible]
siones, provisiones, et quasvis alias dimoti-
tiones. De dicta Ecclesia [illegible] per
nos aut Romanum Pontificem pro tem-
pore existentem in cuiusvis personam, cu-
ius nomen, cognomen ac qualitates per nos
nobis, aut Romano Pontifici, ut praefertur,
[illegible] expressa non fuerint [illegible] de-
cretum [illegible] quomodolibet pro
[illegible] nullas et irritas, nullius
valoris et momenti fore, sic, et non ali-
ter per quoscumque iudices, et Commissarios quavis
auctoritate fungentes, et S. Romanae
Ecclesiae Cardinales, eorumque Collegium
in quavis causa, et instantia, sublata eis
et eorum cuilibet quavis aliter iudi-
candi, et interpretandi auctoritate et
facultate iudicari et diffiniri debere,
ac irritum, et inane si secus su-
per his a quoquam, et per nos, et Se-
dem praedictam, et quemvis alium
quavis auctoritate scienter, vel igno-
ranter contigerit attentari. Non

non obstantibus Constitutionibus, et ordi-
nationibus Apostolicis, et quibusvis Cancellariae
Angelicae, Regulis, nec non ipsius Ec-
clesiae [illegible] iuramento confirma-
tione Apostolica vel quavis firmitate
alia roboratis, statutis, et consuetudini-
bus, ceterisque contrarijs quibuscumque
Nulli ergo hominum omnino liceat
hanc paginam nostrae absolutionis, in-
dulti, provisionis, et Decreti infrin-
gere vel ei ausu temerario contra-
ire. Si quis autem hoc attentare
praesumpserit, indignationem Omni-
potentis Dei, et Beatorum Petri et
Pauli Apostolorum eius se noverit
incursurum.

Dat. Romae apud Sanctum Petrum anno In-
carnationis Dominicae, 1551. octavo
Calendas Octobris
Pontificatus Nostri Anno Secundo

[illegible]

Barengus.

[illegible]. Apud Galeatium Senetam

Marc. Ant.o Bufenelli

ad
ris
rrup.
sa.
Sed
uæ
no.
sus
uati
ntur,
iastiro.
ima
quibus
r cor.
idm.
itijs
au.
m.
m
studio
tentis
ituat,

... 29 Jan.

1559
29. January

Ferdinandus Diuina fauente clementia Romanorum, Hungariae, Bohemiae etc. Rex semper Augustus etc.

Rt in Chro pater. Deuote syncere nobis dilecte. perfertur ad nos indies clerum sub Deuo.ms Vrae Diocesi in prouincijs nris existentem graues excessus subinde committere. et tam corruptis atq; indignis moribus viuere. quod non solum nullam salutis animarum suarum rationem habere uideantur. Sed etiam fideles subditos nostros malae huiusmodi vitae suae exemplo ualde offendant et scandalizent. ita quod magnopere metuendum sit. ne ira diuina magis adhuc aduersus nos commoueatur et exacerbetur. nisi corrupti et deprauati isti praedictorum Ecclesiasticorum mores illico emendentur, ac corrigantur. ac viciissim sanctimonia et vita Ecclesiastico statu digna in clero instituatur. atq; producatur. Quoniam uero nobis non apparent comodiores viae et rationes quibus cum viciosi mores et delicta personarum Ecclesiasticarum corrigi, tum etiam haereses et reprobatae sectae. quae in Ecclesiam Dei hisce temporibus irrepere solent, extirpari queant, atq; simul pietas et deuotio in animis hominum excitetur et augeatur. quam si De.no Vra in sua Diocesi Visitationem Canonicam et iuri ac antiquae consuetudini consentaneam instituat et faciat, Ideo eandem De.nem Vram omni studio hortamur ac requirimus. etiam atq; etiam petentes ut attentis praemissis eandem primo quoq; tempore bono ordine instituat,

et fieri curet. Quandoquidem nos quoque Deuo.^mi Vrae uel
eiusdem visitatori deputato ad visitationem istam bono et
recto ordine facien. aliquot doctos Catholicos et pios viros
assignabimus. nihilque eorum nostra ex parte praeter mittemus
quod ad tollenda exterminandaque reprobata et impia
dogmata. necnon emendationem morum Ecclesiasticorum
ac plantationem et augmentu Sacrae orthodoxae religionis
nostrae pietatis ac honestatis pertinere uidebitur. Caeterum
De.^tio Vra factura est in eo rem tum Deo optimo maximo
acceptam ac gregi Christiano De.^mi Vrae comisso salutarem
tum nobis impendio gratam, omni regia nostra beneuolentia
erga eandem recognoscen. Datum in oppido nro Gräcz
Die xxviiij mensis Januarij. Anno Domini M.D.Liij
Regnorum nostrorum Romani xxiij. aliorum xxvij

Ferdinand

Ad mandatum sacrae
Regiae M.^tis proprium

Jonas D.
Vicecancellarius

M. Singkhmoser

R. in Chro Patri Joanni Grimanno Patriarche
Aquilegiensi Deuoto Syncere nobis dilecti

Aquilegiam vel eo absente suo spiritualibus vicario seu officiali generali

Rta die XV febr
1553

[illegible] del Pal[illegible]

[illegible] co[illegible]

[illegible]

[illegible] à [illegible] camisa al [illegible]

[illegible] sà [illegible] di [illegible]

et [illegible] à trar [illegible] il palio di [illegible]

[illegible] à tutti, et [illegible] dovrà trar al [illegible] palio, [illegible] prima darsi in nota al nostro cancelliero [illegible] verrette, et poi star al segno posto per li deputati [illegible] Et colui, che sarà in [illegible] presso alla [illegible] passo overo li [illegible] fitto, haverà esso palio, et lo secondo il [illegible] palio. [illegible]

[illegible] à alcuna persona [illegible] et si voglia [illegible] suo [illegible] star [illegible] al [illegible] perche se [illegible] fussero offesi, non si imputarà ad altri, che à loro medesimi; Et però ogn'uno habbi risguardo alla vita sua.

In [illegible] die [illegible] Aug.[ti] 1553.

q. Zuan Dinnimmino [illegible]	iij	q. Valamin Blachin	iij
q. Sandro [illegible]	iij	m.o Onofrio d. s.to Felice	iij
m.o Ambrosio d. la porta	iij	m.o [illegible]	iij
m.o Lonardo Goioso	iij	s.r Zuan Ant.o Vinent	iij
q. Batt.a Polame	iij	m.o Galeazzo Rigo	iij
m.o Pier m.o d. Marin	iij	m.o Pier m.o Polame	iij
Paolo d. Chiauriis	iij	m.o Franc.o [illegible]	iij
Michel d. Graida	iij	m.o Batt.a [illegible]	iij
q. [illegible] d. Udene	iij	m.o [illegible] Sartor	iij
m.o Mercurio [illegible]	iij	m.o Eustachio [illegible]	iij
m.o Zuane pellizaro d. m.o Orio	iij	m.o Bernardin fabro	iij
m.o Tim.o Balistrero d'Udene	iij	m.o Zuan Marinuzo	iij
m.o [illegible] Muzana	iij	m.o [illegible] pellizaro	iij
Vicenzo Muzana	iij	m.o [illegible] Franc.o lapicida	iij
m.o Josepho serradura[illegible]	iij	Zo[illegible] Sergio Muzana	iij

m° Batt.a Sandalino iij
m° Josepho maroldo iij
m° Lonardo piuppo iij
m° Rizardo minino iij
m° Ponso battiferro iij
m° Nicolò pellizaro iij
m° Guiglielmo lasrecida iij
m° [illegible] zana iij
m° Lonardo Polame iij
Domenego muzan iij
m° Piero Polino iij
m° Zuan signor iij
q Nicolò [illegible] iij
Agnolo aguzador iij
q Borthol.o odorico ii
Domenego ragagnato iij
m° Alouise Elitheo iij
m° Zuan Andrea iij
m° Josepho serradurero iij
m° Piero rinoharo iij
m° Lonardo Rosa iij

m° Lonardo sartor d'Udene iij
m° Vicenzo d. m° Zorzi spadaro iij
m° Franc.o Belgrado iij
q Jacomo prinas iij
m° Borthol.o H Pore iij
q Zuan Domenego [illegible] iij
m° Agostin battali iij
m° Gasparo d' cosorti iij
Katalina d' Anrana iij
Franc.o Sringaro iij
Rocco sartor d'Udene iij
Panthaleó Polame ii
m° Josepho spadaro iij
m° Josepho fabro d' freila iij
m° Batt.a sartor ii
m° Domenego falzaro ii
Simó sabadin ii
q [illegible] iij
Josepho d' Agostin i
Batt.a balistiero iii
[illegible] Zorzi [illegible] iij

---

m° Josepho spadaro p.o pagar dux [illegible]
m° Franc.o mazza secódo
m° Ant.o balistiero terzo pagar
m° Onofrio 4.to pagar
q Zuan [illegible] [illegible] pagar
m° Zuan Andrea mazza [illegible] pagar

Censi che si pagano alli Proveditori

Li heredi de m. Leandro canusso ... in fuora de sa domenego Cereo uno

Beltrame ... venere Lira meza

... a beltrame per lo molin di borgo sa Piero una Dorza de Lire una

... per lo molin ... cereo un

... cereo un ...

La Giesia de sa silvestro per un ronco in ... Cereo un ...

Piero ... una ... de molin in loria ... uno

... Cosal falzaro ... al muro de ... edificio ... par uno

12

Die Jovis die 10 octobris 1554

Coram nob: d. Ang.o [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sedenti in loco [illegible] [illegible] suo [illegible] [illegible] personaliter

[illegible] Andreas [illegible] Mauro de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nella [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Campo [illegible] Andrea [illegible] [illegible] Comuni apud [illegible] flumen [illegible] mi pena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

1554. 6 Sott. [illegible]

[illegible] originale

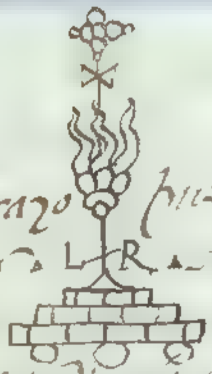

Et ego [illegible]

70 46

L

15

Hoc est Testamentum Nob: Viri d.
Aloysij q. Nob. d. Luchini de Belgrado civis Utin.
Vgan Tamen Romate, qui precise sic voluit
et in hunc, ecci eg. modum facere mihi not.
Jussit, et mandauit

In Dei Nomine Patris et filij et spiritus Sancti Amen
Considerando il Nob. m. Aloisio q. m. Luchino de
Belgrado Cittad.o di Vd.e la fragilità della vita
humana, della qual non si può sperar cosa al:
cuna essendo noi in questo secolo come forestieri et
per questa causa, et per altre beato si, vuol dir
esser solue il quale va presto alla meta, et fin
desiderato, dummodo questo si faccia con gratia
del omnipotente Iddio, perche certo per nostri
fatti et nostri meriti asseguir non si può, per:
ciò è necessario peruenir a questo mediante la
diuina gratia, et questo pensando fra se esso
m. Aloyse, et sapendo, che la morte è certis:
sima, et il suo dì, et hora incerti et sapen:
do, che a ciascuno, etiam che sij in ualida, et
giouenil età costituto, il giorno suo extremo gli
puol esser uicino ha constituido in tempo pro:
uenire, et delle sue cose disponer mentre che
è sano d'intelletto di mente, et di corpo, et

auo che uacuo d'ogni perturbatione nel
giorno suo extremo ~~gli puol esser uicino~~, et
ultimo la mente sua tutta intenta sia al sol
d'Iddio creator nostro per questa ragion mosso
Desiderando etiam galder il beneficio delle
legi, le quali hanno concesso in la ultima
uoluntá che delle cose sue si possi disponer
percio esso M. Aloijse Cano per gratia del
omnipotente Iddio de mente, senso, et intelet-
to, et di corpo, deliberando disponer, et f
questo nuncupatiuo testamento sine scriptis
el qual uuole che preuaglia a tutti li altri
testamenti auanti mó fatti, et questo uuole
esser lo suo ultimo, Reuocando, annullando,
et irritando tutti li testamenti et ultime
uoluntá per esso piu auanti mó fatti, et
~~etiam~~ che fussero ~~fatti~~ in quelli, uel
de uoluntá, uel solemnitá subsequente della
quale fusse necessaria far mentione etiam
speciale, le quali de presente reuoca, et
annulla, et reuocate, et annullate le uole
et ita de rebus suis, et bonis disposuit, et
ordinauit ut infra sic dicendo.

Perche

Perche l'anima sia nobile del corpo, et di beni, et d'ogn'altra cosa e da esser anteposta, da lei assumendo adunque il principio, la qual humilmente raccomanda ad esso omnipotente Iddio creator suo, et al figliolo redemptor nostro Iesu Christo supplicando sua divina maestà si degni haver misericordia di essa, et per sua clementia infinita cancelli, et remetti tutte le iniquità sue, et per gratia sua la faci degna della Beatitudine eterna. cuius intuitu creata fuit, deinde ordinò et volse, et così comandò, che quando piacerà al sommo Iddio, che l'anima sua sarà separata dal corpo suo, esso corpo sia fatto sepelir da li suoi Heredi infrascritti cioè Cornelio, Pompeo, et Iosepho postumo fioli di Madona Franceschina fiola del q. Nob: M. Marino de Maniis consorte del q. Nob: M. Iosepho suo figliolo in un sepolcro nuovo saper esso Testator in vita sua sarà fabricato, et se non sarà fabricato; essi suoi Heredi debbano far fabricar uno in la Chiesa de san Pietro Martire qui in Vdene in loco condecente da esser consignato dalli Reverendi Frati de detta Chiesa, el qual luogo di far tal sepolcro piacqua tamen alli predetti heredi suoi, et tal sepolcro sia fatto con coperto di sasso

che sia bello, et honoreuole nel quale coperto sia scol-
pito l'arma, o'uero il scudo, et insegna di esso Signor
Testator, et della famiglia sua, et espresso sian
scolpite queste parole.

Hic situs est Aloysius Bellugradus Utinensis.

Al qual Conuento di San Pietro Martire doue sarà sepul-
to il suo corpo lassa ducati trentauno a' £ 6 s 4 per
ducato da esserli datti per l'anima del prefatto testa-
tor semel tantum, con li quali essi reuerendi fratti
debbano, et siano tenuti comprar un'annua pen-
sione Liuellaria di formento staia tre' da' esser usufru-
tuadi per essi fratti, o'uero comprar tanto Ter-
ren che sia sofficiente a' pagar tali staia tre
formento, et subito trouado tal Terren li con-
critti suoi Heredi debbano esborsar li detti ducati
trentauno ad essi fratti; li quali fratti esso sig.
testator obligo, che in principio d'ogni mese
debbano celebrar, o'uero far celebrar una messa
con le sue uigilie doppo la detta messa, et
questo habbino a' far in perpetuo, et in ogni
caso, che essi Signori fratti recusassero conce-
il luocho per lo sepolcro sopradetto, o'uero lu-
co idoneo, il qual non satisfacesse alli suoi he-
di, vuolse, et ordinò che sia in facultà d'essi he-
di elleger un'altra Chiesa et in quella far far
un'altro

un'altro sepolcro, et propria autoritate transfe:
rir a quel altro luocho il soprascritto legato de ducati
trentauno con li modi, et incarichi soprascritti. Item
gravo, et ordino che essi Heredi in perpetuo ogni
anno per l'anima del prefatto D. Testator, suo Pa:
dre, Madre, M. Iosepho suo Figliolo, suo Avo, il q.
M. Jacomo, et M. Zuanne della Famiglia sua, fra:
telli, sorelle, et Heredi suoi, con la Madre del q. M.
Augustino, et M. Hieronimo, et famiglia Hieronimia:
norum, et della q. D. Menega, sua Gubernatrice di
casa del detto D. Testator, debbano far celebrar
messe cento in essa Chiesa dove sarà sepulto il
corpo di esso D. Testator, cominciando in tal
giorno che lui morirà, o'ver sarà morto, et non le
potendo dir, o vero far dir in tal dì, li dì seguenti
debbano finir, et suppler, Et oltra le soprascritte
siano obligati essi Heredi suoi etiam in tal
tempo far celebrar tante messe delli Reverendi
fratti della Vigna de osservantia di san Francesco
in la sor Chiesia de Udine quanti fratti saranno
et si ritrovaranno in questo, che dicano messa,
et casu quo li detti Heredi suoi usassero negli:
gentia, o'ver mandassero in oblivione tal in:
cargo per lui a loro imposto, vuole, et comanda
che essi fratti li possano astringer a dar duca

tanti danari, che è solito darsi per conto d'elemosina alli Preti, over Frati, celebranti messe 17 sol. 4 questo per ogni messa, et una candella, et non le farano celebrar ogni anno salvo legitimo impedimento di tempo di morbo, li possono far condannar al doppio.

— Item dice legati lasso alla antenominata madonna Franceschina figliola del q. Nob. M. Marin de Marni cittadino di Udine, d'esso S. Testator nora, et moglie del prefatto q. M. Josetto suo figliolo formento à misura di Udine stara vinticinque, Von cioè vinticinque, ottimi puri, et sofficienti, et ducati vinticinque, di L 6 s 4 per ducato, li quali esso debba dar ogni anno doppo la morte del detto S. Testator della sua facoltà, vivendo tamen casta, et viduelmente, et questo tal legato le fece, perche se per qualche disgratia, quod deus advertat, suoi figlioli heredi del detto M. Aloise contro lei fossero innobedienti et usassero costumi illeciti come hoggi di solano far alcuni figlioli discoli contra le madri, et perciò non li parotte star, et habitar con essi suoi figlioli, lei ex autoritate sua propria la qual esso S. Testator li dette, et concesse, ... la possi elleger della sua facultà el sopradetto legato, dal dì che essa mad.a Franceschina se ...

se ott.

da' essi suoi figlioli in Dño, et non avanti et oltra questo una camera fornita, in casa della habitatione di esso D. Tes.^ma^ sor, ò vero in altro luogo pur in essa casa dove gli parera a' essa mada Franceschina con littiera, cariola, con letti for=niti al solito, et tutte le cose che lei adimanderà a' detti suoi Heredi per essa camera. Item una canevva de poter logar esso suo vino, et altre cose et questo tal legato possi, et vaglia usuffructuarie ad vitam suam tantum, et post mortem suam ritorni integro alli suoi sottoscritti Heredi equali portione:

Item lasso etiam iure legati a' Madalena, Aloisia, et Bartholamea figliole legitime et naturali del q. m. Iosepho suo figliolo, et della predetta mada Franceschina, che essendo nubile, et amaritandosi con licentia della detta sua madre vivente, ò vero fratelli, et altri superiori, che si trouerano esser a' quel tempo, li siano constituite dote de' ducati mille per cadauna di esse, et tanto più, quanto parerà alli detti suoi Heredi.

In tutti veramente li altri suoi beni mobili, sta=bili, et di cadauna altra sorte presenti, et futuri, rason, et action instituite equis portionibus suos Heredes Universali Cornelio, Pompeo, et Iosepho.

posthumo suoi Nepoti figlioli legitimi, et naturali del prefato q. M. Iosepho suo figliolo

ipm̃ et della prefata Mad.a Francischina

sua Nora, et quandocumque, che alcuno delli detti suoi Heredi morisse senza descendenti maschi legitimi, et naturali, esso D. Testator li substituite Vulgariter pupillariter et per fideicomissum li predetti altri suoi ~~figlioli~~ fratelli supravivienti, et etiam li figlioli overo descendenti maschi legitimi, et naturali d'alcun di loro, che fosse premorto per stirpes tamen, et non per capita, et se alcuno, o'vero alcuni delli sopradscritti suoi Heredi morisse lassati dapoi di se figlioli, overo descendenti maschi legitimi, et naturali esso D. Testator substituite a' cadaun di loro li suoi figlioli maschi legitimi, et naturali, et subinde alli figlioli de nipoti, et dipoi li pronepoti et successive li loro descendenti maschi legitimi et naturali de gradu in gradum usque in infinitum per stirpes, et non per capita, et se li descendenti maschi legitimi, et naturali della linea de alcuno delli detti suoi Heredi instituiti quandocumque manchassero in detta portion o'vero portioni di suoi beni et Heredità substituite per fideicomissum li sopradetti altri suoi

Heredi

Heredi, et li loro descendenti maschi legitimi, et naturali per stirpes, et non per capita usque in infinitum. Volendo, et comandando che tutti, et cadaun di suoi beni, et Heredità vadano d'Heredi in Heredi maschi legitimi, et naturali fin che ne sarà alcuno usque in sempiternum, in perpetua sua memoria, et per conservation della sua Casa, et famiglia, prohibendo la detration trebellianicha in qualunque caso et prohibendo expressamente alle detti suoi Heredi, et loro descendenti, et a cadaun di loro usque in infinitum la vendition, over permutation, et cadaun atto che sapesse alienation, o vero permutation de beni stabili di cadauna sorte, et de fitti, o ver livelli della sua Heredità, et casu qua alcuno de detti suoi Heredi, et loro descendenti presontuosamente contra questa sua ultima volontà vendesse, o ver alienasse, o permutasse, vuole, che illico et ipso facto esso sij, et s'intendi privato di ogni ragion, et action di quello che haverà venduto, et li altri suoi Heredi, et loro descendenti per stirpes equaliter succedano in quello, et la vendita, o ver permutation sij vana, irrita, et ipso iure nulla, et similiter se alcuno altro delli suoi Heredi o vero loro descendenti

et successori consentissero unanimes al detto ven-
der, o alienar, o permutar, tutti tali consentienti
siano ut supra privadi, et il loro ben venduto
sia transferito in li altri suoi heredi, et loro
descendenti ut supra che non havessero consen-
tito; et se tutti havessero consentito, tutti
siano ut supra privati de esso ben alienato
el qual in tal caso se intenda esser, et sia
transferito in le dette sorelle delli sopradetti
suoi heredi [illegible], et in li discendenti legiti-
mi, et naturali de esse per stirpes, et questo
etiam per via de fideicomisso, cum hoc che
etiam loro non possino alienar tal ben,
il quale debbi pervenire de discendente, in
discendente legitimo, et naturale usque
in infinitum, et esse sorelle, et suoi des-
cendenti in tal caso debbano sottogiacer
alle conditioni, obligationi, et prohibitioni
fatte alli suoi heredi, et loro des-
cendenti maschi. [Se veramente venisse
il caso che mancassero li maschi legitimi
et naturali, et tutte le descendentie delli
suoi tre heredi instituidi, all'hora vuole, che
detti suoi beni, et heredità pervenga per fideicom-

sum

Fin alle femine legitime, et naturali descendenti di loro, et successive alli descendenti legitimi, et naturali di esse femine de gradu in gradum usque in infinitum, et mancando le dette femine et tutti li loro descendenti vuolse, et ordinò, che detti suoi beni, et heredità vaga alle predette sorelle delli soprascritti suoi tre heredi, et successive alli loro descendenti legitimi, et naturali de gradu in gradum usque in infinitum dechiarando, che in qualunque caso, che le femine ò vero li detti loro descendenti succederano, che tutti loro sottogiaciono à tutte le conditioni, obligationi, et prohibitioni, che ha posto di sopra alli maschi, et questa fu, et è la sua ferma volontà.

Item vuolse, et ordinò, che la sopradetta madonna Francischina madre delli soprascritti Cornelio, Pompeo, et Josepho suoi heredi, della quale per la prudentia, et integrità sua molto si confida sij tutrice, curatrice, et gubernatrice delli detti suoi heredi, et delli detti beni suoi, et heredità per fin, che essi et cadaun di loro pervenga alla età legitima de anni vinticinque.

et più da' saperli gouernare, pregando cara-
mente la detta Mad.a Franceschina, per l'amor
materno, che ella hà verso suoi figlioli, et per
quel ben che hà voluto al suo diletto marito lor
padre, che con ogni diligenza la voglii gouernar
la roba delli detti suoi figlioli, et hauer più
rispetto al ben loro, che à cadauna altro sia
chi esser si voglia. Ipsa vero defficiente, et
occorendo à dar tuttori, ò vero curatori in luo-
co suo, non vuolse che per qualche alcuno sia
posto in luoco suo persona alcuna della fa-
miglia di esso S. Testator, di Belgradi, ma' suc-
cedano à tal off.o suoi barbi figlioli del q. Nob.
S. Marin de Marinis padre di essa Mad.a
Franceschina, ipsis vero defficientibus, dl
Clariss.o Sig.r Luog.te gli daghi optimi de consensu
de amor, et carità, et alieni da' ogni sospittione
curatori, et ora familias ut supra. Et etiam
vuolse, et ordinò esso S. Testator, che subito
drio la sua morte il dannaro contado, che sarà
in cassa lui lassarà in casa, et subinde etiam
il dannaro con il qual a qualche tempo veniste
recomperato dalli suoi Heredi alcuno delli suoi

Beni

Beni per vigor del fatto de retrouendondo, o'ver francato qualche livello allico siano depositati sul Monte de Pietà, et iui stiano fino, che se investiriano in altri beni stabili securi li quali stagnino sottoposti al predetto suo fideicomisso come li altri suoi beni, et a' tutte le conditioni, et prohibitioni de'alienation, et in omnibus, et per omnia come ha'detto et ordinato di sopra. Et se'alcuno delli suoi Heredi contradicesse a' questa sua openione et non li lasciasse depositar, o'vero non li depositasse, et non lasciasse investirli ut supra, volse, et comandò che sij privato della sua parte di tali dennari, et li altri suoi Heredi, o'vero li suoi discendenti maschi de quibus supra succedano in quelli, et se' tutti non contentissero che fussino depositati ut supra, et investiti, ma' volessero occuparli concordemente tali casi volse, et comandò, che tutti restino privi d'etti dennari tantus; che si doueriano depositar, et investir, et cadano alle sopras=critte loro sorelle oltre la lor dotte, et alli lor descendenti legitimi, et naturali come ha' detto di sopra, et siano investidi ad utile et

beneficio di esso, et delli detti descendenti con
con questo expresso patto, che tutti tali de
nari, che per tempo saranno depositati p
esso D. Testator, o' vero per li suoi Heredi et
descendenti ut supra su'l detto Monte di
Pietà esso dominus testator, o' vero li suoi
Heredi, et descendenti habbiano, et haver deb
bano ducati cinque per cento in nome, delli
quali quattro siano suoi, o' vero di suoi
Heredi, et descendenti, et ducato uno sia
di esso Sacro Monte in beneficio de Poveri.
Et se per caso nel avenir si facessino nu
ovi ordini, o' ver statuti sul ditto Monte che
tali danari saranno depositati per esso,
o' ver suoi Heredi, et descendenti stiano,
et sottogiaciano in omnibus, et per omnia
sicut in ditti ordini o' ver statuti, che si
faranno sul detto Monte cum honore, et
honore, et non aliter, nec alio modo, et
che sia in facoltà del detto D. Testator so
lamente de deponer tali danari e suoi sul
detto Monte, et levarli à suo beneplacito, et
etiam di suoi Heredi, et descendenti ...
tamen

tamen di legitima età de anni vinticinq,
et non aliter nec alio modo. Dechiarando Im:
super che quandocumque venirà il caso, che si
amaritarano una, dui, o'ver trè delle sopradette
Madalena, Aloysia, et Bartholomia se dovranno
cavar per esser con Madre o'vero curatori, che
tunc sarano de esso Sacro Monte Ducati
mille per cadauna di loro se tanti ne sa:
ranno depositati, quali Ducati mille o'ver man:
co se'intendono cavar, et cavar si debbano come
di sopra con l'utile in raxon di Ducati quattro
per cento, et a' questo obliga esso Sacro Monte,
o'vero li suoi Agenti, che di tempo in tempo
sarano, et non aliter, nec alio modo, et tali
Ducati mille con esso utile sia per le Dote
come di sopra tantum. Dechiarando oltra ciò,
et expressamente intendo, che li sopranominati
Cornelio, Pompeo, et Iosepho posthumo
suoi Heredi per alcuna causa, raxon, forma,
o'ver quesito, colore, possano partir, o'ver divider
in alcuna parte la detta sua Heredità
fin che il minore di loro trè non haverà,

et serà peruenuto alla età d'anni uinticinq[ue]
Et se saran alcuno, ò uer più di loro, che
uolesse diuidersi dalli altri auanti il detto
tempo, quello, ò uer quelli che uorano tal
diuisione ipso iure s'intenda, ò uero s'intenda[no]
priuato, ò uer priuati della sua portione di
alla ~~coheredità~~, la qual portione hor uada
et sia di quello, che non assentirà à tal diuisi[one]
Et perche spesse uolte à questi nostri tempi si
trouano persone maligne, che mettono la spe
ranza loro in conseguir beni, et heredità d'altri
anhelando à quelle quocunque modo fas, et
nefas, però se alcuno fosse così temerario, che
uolesse falsamente dire, che il prefato s[er]
Ioseffo padre delli soprascritti suoi heredi, n[on]
fusse stato suo figliolo, et con tal modo uoles
se, ~~et~~ metter intrigo in questo suo testamento
et contrauenir alla detta sua uolontà, dice
per leuar tal calunnia, che lo detto s[er]
Ioseffo ueramente è stato suo figliolo, et per
ciò lo fece legitimar, et quando che'l non
fusse stato suo figliolo, il che però è falso
nondimeno dice esser in suo libero arbitrio di

lenar

benori del suo, et lassar la sua robba a chi li piace, et instituir suo Herede cadauno del tutto beni extraneo, et ~~totalmente~~ ignoto, però instituir volse li prenominati Cornelio, Pompeo, et Iosepho posthumo, che siano suoi Heredi universali, et li ha instituiti non tanto per contemplatione del detto q. Mag. Iosepho suo Figliolo, quanto per contemplatione, et industria delle persone loro, perche sono gratiosi, et a lui carissimi, et però per ogni dubio volse che loro siano suoi Heredi, secondo che di sopra ha ordinato, et disposto. Et expressamente commandò, et disse voler, che essi, et cadaun di loro o vero li ~~infrascritti~~ per loro intervenienti per loro possano subito dopoi la lor morte propria auctoritate, et senza decreto, over licenza, et atto di Giudice alcuno pigliar il possesso di tutti, et cadaun di suoi beni, et Heredità, immo efficacemente volse, che senza alcun atto d'apprensione de possesso, et tenuta, alla possession, et tenuta al tempo della morte d'esso S. Testator infrascritti sij, et si intenda transferita della persona sua, in la

persone di detti suoi Heredi scritti, it[a]
che loro la possano continouar, et in quell[a]
continouamente insister, et retenirla sen[za]
contraditione, et impedimento di alcun
Giudice, ò vero di altre persone si come essi
d. Testatori al presente fa, et poteva.
Et in quantum opus sit ex nunc, pro
ut ex tunc esso d. testator per nome d[i]
essi suoi Heredi se constituiste a' tenir
el detto possesso, et tenuta. Et perc[he]
occorrono molte Liti, differentie, et intrighi, et a[l]
negotij come luoghi di giudici, però uogliendo
prouveder al tutto, acciò che essi suoi Heredi
non siano straciati con Lite, et altre cause, à ogn[i]
miglior modo che seppe, et puote esso d. Testat[or]
Cassio, ordinò, et constituite, che doppo la sua
morte lo Gu[arda]mo S[igno]r d. M. Iulio Sbrojavacch[a]
gentil huomo di questa Città, sia, et esser debba
consultor, actor ad causas, et procurator di essi
suoi Heredi in tutte le loro cause Lite, et diffe[-]
rentie con questo tamen patto, et incarico
che li prefati suoi Heredi ò vero suoi agen[ti]
ogni anno per sallario, et mercede del pre[det]
to M. Iulio siano tenuti, et dar li debbano
ducati otto à L 6 ß 4 per ducato. Et que[sto]
tamen

tamen ad beneplacitum delli detti suoi Heredi.
Et questa dite voler che sij il suo ultimo tes=
tamento, et sua ultima volunta'. La quale volse che
vaglia per testamento, et se non potesse valer per
testamento, volse che vaglia per codicillo, et se
non potesse valer per codicillo, volse valer per
donation causa Mortis, o'vero per raxon de cada=
una altra volunta' ultima, secondo la quale me=
glio potesse valere, et tenere.
Actum Vtini post Palatium super Canatarias,
super calat residentie Magnificorum Dominorum Septem
Deputatorum huius Civitatis Vtini, Anno Domini nostri
Jesu Christi Millesimo quinquagesimo quinquagesimo
quarto, indictione duodecima, Die vero Lune Vige=
simo tertio mensis Julij. Presentibus R.do D.o pres=
bitero Aemilio rosa Mansionario Vtin. R.do D.o Vin=
centio canonico Vtin. filio Nob. D. Hieronimo de
Sarvo, Sp. D. D.r D. Leonardo q. Nob. D. Octaviano
de Arcoloniani, Nob. D. Ascanio q. Sp. D. D.r D. Fran=
cisci ex D. Comitibus Strasoldi, Nob. D. Augustino filio
Nob. D. Hieronimi de Partistagno, ex Nob. Cuchanee
Nob. D. Cittadino filio Nob. D. Polidori ex comitibus Fra=
tina, Nob. D. Antonij q. D. Nicolai a' Fornace, et Egre=
gio Domino Antonio a' Varris cancellario Mag.ce
Communitatis Vtini omnibus civibus, et habitanti=
bus eiusdem civitatis Vtini testibus ad premissis

testamentum adhibitis, vocatis, et ab ore proprio
antedicti Domini Aloysii Testatoris rogatis, et
requisitis

Joseph Blaceus Nots. Utini

Antescriptum exemplum de Notis olim [illegible] D. Joseph
Blacei patris Patrem Meum existentem [illegible]
extraxi mihi aut aliena mihi fida manu
Ego Marcus Ant. Blaceus [illegible] Nots. et facta
diligenti auscultatione cum originali me
in fidem subscripsi appositis solitis meo
tabellionatus etc.

Die 11 Febr. 1574 in [illegible]

Ceovetto Figliolo legitimo et naturale del [illegible] Pompeo
Belgrado, et della [illegible] Lucretia sua moier fu batte-
zato per me pre Domenego Zavalleri Curato di
Riuignano, et Theor. Furono [illegible]

La sopra scritta nota l'ho cavata io
Giacomo [illegible] Curato di Riui-
gnano et Theor dal lib.o de batezati esist-
ente nella Vener.a Chiesa di S. Mario di
Theor non agiungendo ne minuendo cosa
alcuna in quorum fidem

Dato in Riuignano il dì 12 Ag.to 1647

Idem qui supra Pre Giacomo Bertolissi Manu propria

Nos Bernardinus Valuasonus I.V.D. Canonicus Archid. et Vic. Patriarcalis Aquileiens. Generalis etc.

Universis, et singulis presentes inspecturis notum facimus suprascriptum Rdum Curatum Jacobum Bertolissium qui premissam exaravit, ac attestatus notam esse curatum Rivignani Civitas Aquileien. dioecesis bonae opinionis, et famae in quorum etc. D. V. die 23 Xbris 1649

(Loco sigilli) Bernardinus Cornianus Cancellarius Patriarcalis Aquileiensis mandato.

Adì 9 Maggio 1608

Horatio Figlio legitimo, et Natural del [illegible] Iosefo Belgrado, et della [illegible] Vittoria sua Moglie fu battezato per me Pre [illegible] Pietro [illegible] Curato [illegible] [illegible] [illegible] Botta et [illegible] Manino di Udine.

In Udine [illegible] [illegible] Pre Horatio [illegible] Curato in S. Christoforo faccio fede haver estratta la sopradscritta nota dal libro de battezati di man propria

Nos Bernardinus Valuasonus I.V.D. Canonicus Archid. et Vicarius Patriarcalis Aquil. Generalis.

Universis, et singulis presentes inspecturis notum facimus suprascriptum Rdum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Christophori [illegible] bonae opinionis, et famae.

Datum Utini die 23 Xbris 1649

(Loco sigilli) Bernardinus Cornianus Cancell. Pat. mandato.

Sententia di subordinatione publicata
di 28 Julij 1648

1648: 28 lug°

Expediendo subordinationem hereditatis q. Ecc.mi D. Io-
sephi Belgradi acceptatae cum beneficio legis, et inven-
tarij per Ecc.mum D.num Horatium eius filium, sua cum
una cum inventario per eum confecto visaq. peti-
eiusdem D.ni Horatij, et Ecc.mae D. Dominae Catherinae
D.ti q. Ioanis Iosephi, [illegible] et filiae, [illegible]
us [illegible], ac uiso testamento q. Ecc.mi D. Aloisij Bel-
gradi de anno 1554: 23 Julij, visis instrumentis in
processu productis cum toto processu mihi trad.to
et omnibus mature consideratis;

Christi nomine humiliter invocato Ego [illegible] Iudex
[illegible] I.V.D. ac in presenti causa Iudex specialis
ad subordinandum delegatus, sententiando, et subordi-
nando declaro in primis, venire casum fideicom-
à d.to q. d.to Aloisio Belgrado in d.to eius testam.to ordinato
in persona antecessoris d.ti Horatij, et propterea d.ctis
de iure detrahendis separanda esse bona
fideicomisso supposita à Aloisio, et hereditate d.ti
Iosephi sine preiuditio d.ti Horatij, suo ad alia et
alienata quae d.to fideicomisso subiecta apparerent
et prout;

Facta d.ta separatione in hereditate d.ti Ioanis Iosephi
primum loco [illegible] expensis funeris, medicinae,
et presentis processus pro ut moris est.
Secundo loco pono [illegible] D.m Horatium pro dote [illegible]
Victoriae eius Matris scilicet pro dote ducat.
3500 de quibus in instrumento 1594: 24 [illegible] cum [illegible]
[illegible] à die mortis d.ti Ioanis Iosephi citra;
Quo vero ad dotem Ecc.mae D.ae Caterinae Uxoris d.ti Ho-
ratij declaro mobilia existentia eidem [illegible]
esse, videlicet ea quae secum duxit, pariterque
eidem

eidem esse stabilia descripta in instrum.to 1644: 17 octob.
sicenciando in reliquis ereditatem ipsas ab osseruatione
presentis iudicij;

Satisfactis autem creditoris in residuo assignetur dos nunc
legitima dominarum Elisabethe, Cornelie, et Iulie
iuxta statuta Patrie, eius fructibus petitis, a suo
iure ceteris creditoribus quandocunque comparendi, et
utendi de iuribus suis; et pro ut, et ita dico, decerno
et ordino, et omni meliori modo;

Idem qui supra e. Ius de ... J.V.D. et
Iudex delegat.

(...um, Dot.) Premissam sententiam sic requisitus manu propria
ex actis meis Joannes Baptista Fabricius ... auctoritate
et Colegiatus Vi. Dot. extraxit, et fideliter subscripsit
sit apposito solito signo;

Die Iovis 15 Februarij 1657 Coram
Ill.mo et ecc.mo D. Locumtenenti de
mane;

Pro nob. D. Horatio Belgrado cum nobb. d.nis Patre, et
Panfilo Arrigoneis, et alijs nominatis prout
in actis precedentibus, D. Hieronimus Strassoldus
procurator dicti D.ni Belgradi productis iuribus ... =
rit ... et reproductis toto processu in
parte et partibus, petijt admitti depositum, et
concedi mandatum de ... de qua
in dicti depositi procedendo de ...;
... d. pauli ...
producta ...

~~[illegible] Belgrado~~

Jacobus Maraccus Veronensis I. U. D. Sanctae Sedis Apostolicae Prothonotarius, et Accolitus
R.mi, ac Ill.mi D. D. Joannis Grimani Miseratione Divina Sanctae Aquilejensis Ecclesiae Patriarchae in temporali-
bus et spiritualibus, Vicarius Generalis Universis, et singulis R.dis Abbatibus, Praepositis, Decanis, Archidiaco-
nis Cathedralium, Collegiatarumque Ecclesiarum, Canonicis, Plebanis, Rectoribus, Parochialibus, Vicariis, Ca-
pellanis, Curatis, et non Curatis, caeterisque Presbyteris, et Clericis, quibuscumque quocumque nomine censeantur,
et quacumque perfulgeant dignitate per Dioecesim Aquilejensem ubilibet constitutis, jurisdictionique nostrae
subjectis salutem in Domino sempiternam; Cum Deo Optimo Maximo, a quo omnis potestas annuente,
maximum onus curae, ac regiminis Sanctae Aquilejensis Ecclesiae humeris nostris, et licet imparibus a R.mo
Ill.mo D. D. Joh.e Grimano Patr.cha Meritiss.o impositum fuerit ad nostrum officium potissimum pertinere arbitramur, ut nihil intentatum
relinquamus, quo mores, vita omnis, vestitus, animus, ac doctrina clericorum, qui olivae illae, praesertim
animarum curam gerunt, comparantur, ut verbo illuminent, exemplo pascant, et temporali beneficio
... foveant, sta lucant, ut omnium oculos, et animos oblectant, et illustrent, omnique macula carentes
... sordes diluere, et irreprehensibiles, quanta oporteat libertate subditorum suorum crimina, et delicta
reprehendere, et castigare queant (siquidem natura comparatum est, ut subditi magna ex parte Pastorum
suorum mores, tanquam exemplarem quamdam imaginem spectant, seque ad illos formare studeant:) quod nos
... Dei munere assecuturos confidimus, et sicut nos vobis exemplum bonorum operum, et boni Pastoris
praebuerimus, et quo pacto sacris, et hujus Sanctae Sedis constitutionibus vobis vivendum esse praescribatur,
... Sit enim quandoque ut ignorantes homines delinquant, itaque aliquali excusatione se dignos
... ; Nunc autem juxta Redemptoris nostri verbum servus sciens voluntatem Domini sui, et non faciens,
... , ut vapulet multis, praesentium vigore tenore, de bene Vitium Dominorum Decani, et Canonicorum
Sanctae Ecclesiae consilio, et assensu vos omnes supra nominatos, et quemlibet vestrum paterna charitate,
... vobis devincti sumus, benigne requirimus, ac Canonice monemus, vobisque, ac cuilibet vestrum, in vir-
tute S. Obedientiae, ac sub poenis, et censuris in dictis constitutionibus expressis distincte praecipiendo manda-
mus, ut ipsas constitutiones inviolabiliter observetis. Nullum enim novum onus vobis imponimus, ne autem ulla
... ignorantia vos tueri possitis, aliqua ipsarum capita breviter subnotabimus, ut ad omnium vestrum
notitiam facile pervenire valeat. Reliqua, quae ad animarum vestrarum commissarum vestrarumque omnium salutem
spectant, in nostra Dioecesis visitatione necnon in adventu brevi futuro R.mi et Ill.mi D. nostri,
... Sancto judicio, et censurae hoc, omniaque nostra subjicimus, vobis significabuntur. Haec pauca boni,
... in praesentia facite, et cum Dei auxilio prompto, ilarique animo servate.

1. Clerici omnes contutis, maledictis, et Blasphemiis erga Deum, Beatissimam Virginem, Sanctosque omnes
abstineant, poena est, quod pro prima vice fructibus unius integri anni suorum beneficiorum priventur, si vero non habuerint
beneficia, puniantur poena carceris per sex menses, pro 2.da poena duplicatur, pro tertia priventur beneficiis, et ad perpe-
tuos carceres damnantur.

2. Apostatae se nobis infra decem dies ab harum publicatione cum suarum habilitationum litteris, et sententiis prae-
sentent, quibus elapsis, nisi aliter a nobis fuerit declaratum ab omni exercitio curae animarum abstineant, poena
arbitraria.

Pœna arbitraria.

3. Capellani, Curati, et alii ad animarum curam deputati, se nobis infra eundem terminum cum litteris suarum ordinationum, vel aliis dimissoriis præsentent, quo præterito a Divinis suspensi censeantur, donec a nobis fuerint ...

4. Clerici omnes in ecclesiis, Civitatibus, castris, et aliis locis in habitu, et tonsura clericali incedant, ... utantur nimia longitudine, vel brevitate non notandis, et a sacris canonibus non improbatis, equitantes ... vibus, et modestiis uti possint, sacra facientes superpelliceo, aliisque sacris vestibus sint induti. Concubinas prorsus abjiciant, earum conversationem, et colloquium imposterum omnine declinaturi, mulieresque de incontinentia suspectas, et quarum conversationem sacri canones inhibent, nec domi, nec extra habeant, tabernas, præterquam in itinere, et necessitatis causa, omnine fugiant, ebrietates, ludos, choreas, et alia spectacula prohibita, nec non mercaturas ... chinent, arma non deferant, quæ tamen omnia severe intelligimus, seque moribus, vestitu, ac doctrina ... sorte, ac hæreditate Domini existere præferant.

Privatione privilegiorum clericalium, et pœna arbitraria puniemus.

arbitraria.

Pœna est privationis beneficiorum, inhabilitatis, et infamia.

5. Omnes hæreses curæ nostræ subjectos, vel clericos maxime vitare cupimus, et propterea nullus libros prohibitos apud se, vel alibi teneat, vel legat, aut de eis verba faciat, tenentesque, legentes, ac de eis verba facientes aliosque hæreticos, et de hæresi diffamatos, ac suspectos sub pœna suspicionis hæresis, nec non majoris, et ... quilibet nobis denunciet.

arbitraria.

6. Nullus ecclesiarum rector, vel animarum curator ullum forensem sacerdotem ad celebrandum, ... verbi Dei prædicationem in sua ecclesia, vel Parochia admittat, vel prædicare, aut celebrare patiatur, nisi ... superinde a nobis obtentas, manu nostra subscriptas ostenderit.

Pœna est suspensionis.

7. Nullus ad ordinationem cujuscumque ordinis absque nostra licentia accedat: Beneficiati, ac titulati omnes ... beneficiorum, et titulorum litteras, et provisiones infra mensem nobis præsentent, nec non hi ipsi, qui in sacris ordinibus constituti, horas canonicas statutis temporibus, nec non missas, ubi eas celebrant clare, ac distincte legant, ... in ecclesiis intervenientes, omissa per ecclesiam deambulatione, et vagatione, se in Dei Domo, qua decet sanctitate præsentia, existere reminiscantur, et propterea, qua debent reverentia, et devotione, risus, colloquia ... inhonestos actus effugientes in choro ab initio usque ad finem perseverent.

arbitraria.

Pœna excommunicationis.

8. Curati omnes moneant suos Parochianos saltem singulo mense infra missarum solemnia ... nis, et illicitis matrimoniis, et sponsalibus omnino abstineant, et ut scientes impedimenta aliqua super matrimonis contractis, et contrahendis, ea manifestent sub pœna excommunicationis.

Pœna est excommunicationis, et suspensionis ab officio.

9. Vicarii Foranei, Archidiaconi nuncupati ultra montes residentes singulis annis personaliter ad ... S. Sedem Aquilejensem accedant, de rebus, et statu suæ Provinciæ nos informaturi. Citramontani autem ... sæpius poterunt, efficiant, ut securi pro animarum salute deliberare valeamus.

Et tandem omnes ita se gerant, ut merito, atque optimo jure haberi Angeli, ... possint, Pastoresque semper Dei verba in memoria habeant, dum Pastoribus seipsos, et non gregem suum pascentibus se gregem de manu eorum requisiturum, et ab ore eorum liberaturum, ut amplius non sit eis in cibum ... pinam minatatur, pro certoque habeant se non solum reddituros rationem delictorum suorum, sed eorum etiam qui curæ suæ crediti sunt, præsertim cum culpa, vel negligentia sua committuntur. Quocirca omnes super grege vigilare hortamur, ut tandem a Domino audire mereamur: Euge serve bone, et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, intra in gaudium Domini tui, ad quod ipse nos perducat, qui est benedictus ...

in saecula saeculorum. Amen. Si quis autem in aliquo praemissorum a nobis in ita sacras, ac canoni-
cas ac hujus Sanctae Sedis constitutiones praeceptorum aliam executionem praetenderit, eas coram Rmo et Illmo
Dno nostro infra quindecim dies proponat, recepturus ab eo, quod sibi Divinus Spiritus dictaverit, aliter
[illegible] in quorum fidem.

Datum [illegible] apud S. Antonium dictae Aquilae Dioecesis die Veneris,

6. mensis Augusti 1857. ind. XV.

Jacobus Vic.s G.

Thomas Fabricius Not.s Cur. [illegible] Aquilae mandato

I 1558 21, Marzo. Roma. Breve di Pp. Paolo IV. che incarica Annibale Grisoni di
dare sulle eresie che si diffondevano nell' Istria, Friuli e Dalmazia.

II 1539. 21 Settembre. Foligno. Breve al card. Marino Grimani Patriarca di Aquileja, su
Diocesi di Aquileja, Concordia e Ceneda.

P. Fontana: Documenti vaticani contro l'eresia lute
archivio della R. Società romana di Storia patria — 1892, v

15 — Docum. N. 129°: —

1558, 24 marzo (breve) — Pro fide catholica — Cum in partibus
Dalmatiæ clerus clericalem vitam non ducat, immo prælati
sui ordinis institutis declinante et eorum malis et p
gem eis commissum ad æternam damnationem perdunt
ses pullulant, S. V. cupiens de præmissis certior fieri
commissarium (Annibalem Grisonium clericum Justinop
iuris doctorem) ut ad illas partes se conferat et de
pravitate et aliis gravibus criminibus informa
tes ad S.tem V. in publicam formam mittat cum facultat
24 martii 1558, anno 3° — Rev.mus Alexandrinus procuravit
Paolo 4°) —

Docum. N. 70° —

1539, 21 settembre (breve) — Dilecte fili noster, salutem etc. Cum
tia, quæ ecclesiæ patriarchali Aquilegensi ex concessione a
postolica præesse dignoscitur, seu cui omnimoda illiu
spiritualibus et temporalibus reservata et quæ Cenetensis i
clesiarum perpetuus administrator in spiritualibus et
ite existit, certis suadentibus honestis et rationalibus c
legensem et Cenetensem ac Concordiensem Ecclesias de la
præsertim, ut ipsas dioceses ab hereticis et de fide a
tientibus purges, nos volentes eo maiori auctoritate hæc p

Ecclesiæ
nem Sede,
sentium
licis nec
cialibus
tes et le
mus, ne
tam iter
res illor
præsentis
suris, h
buscumq
lentes.

abiter

I 1558 21, Marzo. Roma. Breve di Pp. Paolo IV che incarica Annibale Grisoni di Capodistria, chierico, a provvedere sulle eresie che si diffondevano nell' Istria, Friuli e Dalmazia.

II 1539. 21 Settembre. Foligno. Breve al Card. Marco Grimani Patriarca di Aquileja, sui sospetti di eresia nelle Diocesi di Aquileja, Concordia e Ceneda.

A. Fontana: Documenti vaticani contro l'eresia luterana in Italia — in Archivio della R. Società romana di Storia patria — 1892, vol. XV, fasc. 1, 2, 3, 4.

15

Docum. N. 129°.

1558, 24 marzo (breve) — Pro fide catholica — Cum in partibus Istriæ, Forojulii ac Dalmatiæ clerus clericalem vitam non ducat, immo prælati et episcopi ipsi a sui ordinis institutis declinant et eorum malis et perditis moribus gregem eis commissum ad æternam damnationem perducunt, et exinde hæreses pullulant, S. V. cupiens de præmissis certior fieri, deputat istum commissarium (Annibalem Grisonium clericum Justinopolitanum utriusque iuris doctorem) ut ad illas partes se conferat et de præmissis ac de huiusmodi pravitate et aliis gravibus criminibus informationes capiat et captas ad S.tem V. in publicam formam mittat cum facultatibus opportunis. 24 martii 1558, anno 3° — Rev.mus Alexandrinus procuravit cedulam. (Era papa Paolo 4°) —

Docum. N. 70°.

1539, 21 settembre (breve) — Dilecte fili noster, salutem etc. Cum circumspectio tua, quæ ecclesiæ patriarchali Aquilegensi ex concessione et dispensatione apostolica præesse dignoscitur, seu cui omnimoda illius administratio in spiritualibus et temporalibus reservata et quæ Cenetensis et Concordiensis Ecclesiarum perpetuus administrator in spiritualibus et temporalibus deputatus existit, certis suadentibus honestis et rationalibus causis easdem Aquilegensem et Cenetensem ac Concordiensem Ecclesias de licentia nostra ad hoc præsertim, ut ipsas dioceses ab hereticis et de fide cathol. ca male sentientibus purges, nos volentes eo maiori auctoritate hæc facere quo maiori etiam facultate munitus fueris, eidem circumspectioni tuæ contra quoscumque hereticos, scismaticos et errorum sectatores ac alios falsam doctrinam prædicantes ac quomodocumque circa hæc delinquentes, cuiuscumque dignitatis, ordinis vel conditionis existant, tam seculares quam regulares quantumcumque exempti existant, procedendi, inquirendi et ad tuam deveniendi potestatem iuxta eorum demerita ac criminum et excessuum qualitatem puniendi, ac super his, quandocumque opportunum cognosces, auxilium brachii secularis invocandi nec non ad veritatis lumen redire et hæreses abiurare volentes, si alias relapsi non fuerint, recepta prius ab eis hæresum et errorum abiuratione publice facienda præstitoque per eos iuramento, quod talia deinceps non committerent nec ea aut illis similia committentibus consilium auxilium vel favorem per se vel alios non præstabunt et alias in forma

Ecclesię consueta absolvendi et ad eum gremium nec non gratiam et benedictionem Sedis prędictę recipiendi, ut erga familiares plenam et liberam tenore presentium facultatem concedimus et impartimur, non obstantibus quibusvis apostolicis nec non in provincialibus et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, necnon quibusvis privilegiis, indultis et litteris apostolicis quomodolibet ac sub quibuscumque tenoribus et formis, necnon cum quibusvis clausulis et decretis in genere et in specie etiam iteratis vicibus concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus tenores illorum, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso inserti forent presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus contrariis quibuscumque. Datum Fulginie, 21 septembris 1539, anno 5° — S. D. N. est tentus — Hie. car. Ghinuccius — Blos. (era papa Paolo 3°) —

E in testa: Dilecto filio nostro Marino tituli S.ti Marcelli presbitero cardinali Grimano nuncupato.

1558.

R.di S.ri Decano, Canonici, et Capitolo Aquilejensi
tanquam fratribus observandissimis.

16

R.di S.ri tanquam Fratres obs.mi

Questa mattina son stato avisato, et credo, che sin' ora V.S. avesse avuto dell'aviso del R.mo Sig.r Padrone, cioè che il Vergerio doveva venir questi giorni santi a Predica, e far gran male secondo il suo pravo consueto; però commettendomi, che insieme con V.S. fusse avvertito, et prompti con ogni studio di prohibir a questo eretico con favor de ministri Regii, che non potesse metter in esecuzione alcun suo pravo disegno, sopra di che con q.sti R.di Can.ci havemo deliberato scriver a V.S. acciò vedendo questo pio, e santo ordine subito habbino a deputar alcuno di V.S. per gratia con far intender al Sig.r Capitanio quanto inconveniente, et scandalo nascerebbe se 'l ditto eretico fusse lassiato a far questi offizi della santa chiesa d'Aquileja in questi santi di col manifestissimo pericolo delle anime de' Cristiani; e che s'ogni volta, che io intendessi questo maluomo dover esser in Aquileja, io restarei di venirvi, et farvili offizi altrove, dove potrei farli con onor di Dio, e senza scandalo di Cristiani, come di ciò anche per mie lettere potrà esser ragguagliato; però V.S. saran contente senza metter tempo di mezzo mandar questi Nunzi al detto Sig.r Capitanio, che S. Signoria con sua autorità ci liberi da questo manifesto disturbo, attendendo questi Nunzi di aver la risoluta risposta per lettere di sua Signoria. Frattanto V.S. vivan felici, et a quelle mi raccomando.

Di Udine li 29 marzo del 1558.

Di V.S. R.de

Come fratello il Suff.o d'Aquileja.

30 marzo 58

Alli Rdi Nostri come Fratelli Decano, Canonici
e Capitolo d'Aquileja.

... di nostri carissimi. Il fastidio che ne abbiamo della venuta in quei luoghi che s'intende
... Vergerio, et grandissimo desiderio che ci sovrasta di prohibire a poter nostro, et la sua venuta, et le sue
... perniciosissime scandalosissime predicazioni fanno che venendo costà la M. Bernardino vostro concano-
... vi ricordi, o vi ordini strettamente e per la sua bocca, e per le presenti nostre il medesimo che
... altre nostre in questa materia vi abbiamo scritto, ed ordinato volendo, che (senza che ritor-
... a dire tutti li particolari) abbiate per virtù delle presenti il tutto per replicato: soggiungen-
... a fine, che costui non sparga in quel luogo la pessima, e pericolosa sua dottrina, non manchia-
... le cose scrittovi da noi, di pensare, e d'eseguire tutti li rimedij, che vi paressero opportuni,
... altri non mancherete, sia col Co: di Gorizia o col Capitanio di Gradisca, o sia con chi altri
... potestà, o autorità, o governo d'Aquileja, di far ogni instanza efficace, che non sia in alcun
... permesso a costui il predicare in quel luogo, dolendovi, e querelandovi gravemente, che il
..., ove sia governo a nome d'un Re così Christiano, e cattolico, e dove è una chiesa così celebre
... permetta cosa di tanta importanza, e ruina e danno di tutti quelli infelici popoli. Il resto delle
... provisioni oltra queste, ed oltra le altre scritte a voi per altre nostre, si rimette alla prudenza
... vostra, ed all'amore della religione, che sappiamo essere in voi il zelo della quale sapiamo, che vi
... moverà talmente, che non mancherete agli ordini nostri aggiunger tanta parte del vostro, ed
... in specie con la buona intelligenza, e consiglio del nostro Vicario, che segua in questo negozio
... che corrisponda al desiderio nostro, in modo che questi spiriti inquieti, e diabolici non ven-
... gano in alcun modo a sparger il veneno in quel luogo, il quale preghiamo, che sia nella protezio-
... del Sig.re Iddio, che mostri strada ancora a voi di diffenderlo insieme con [illegible] da questi
... e in specie a questo che sovrasta di presente. Nostro Sig.r Iddio vi conservi.

Di Venezia l'ultimo marzo 1558.

Vostro Frater Joannes Patha Aquilejensis.

[illegible]

Coram [illegible] [illegible] ... [illegible]
[illegible] sedente sub logia [illegible] ad [illegible]
[illegible] post premium [illegible]
[illegible] mortuus est, [illegible]

[illegible] mundo [illegible] in villa
[illegible] instar [illegible] Baptista [illegible] anno
18 [illegible] modo [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

958. [illegible]

[illegible]

— originale.

[illegible] anno [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] 1558

Coram nos [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] flumen [illegible]

[illegible]

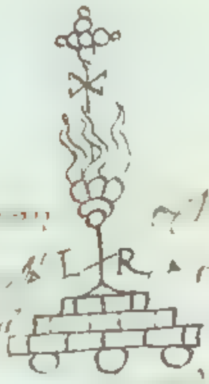

[illegible]

[illegible]

[illegible] ex [illegible]
[illegible] pagina
[illegible]
[illegible] fin al loco
dal padrone [illegible]
[illegible] del
[illegible]

Die mercurij 19 mensis octob. 1558

Constitutus ad officium ... Blasius pruggar ... apud brau ... negoci nunc habitans in ... testis ex officio ad perpetuam rei memoriam assumptus citatus monitus juratus & Examinatus super ... tempus belli ... omnia ... respondit ... post obedientiam ... Examinatum ... alias et anno 33. uel 34. ... Bonsegna ... in ... ad illam depositionem ... sup ... Examinatur ... recordari ... vallis Bonsegna ... in ... villa ... tempus ... anni restitutionis ... multos annos ...

[illegible] ... Cap. Tulmini & oes subditos ... obedientia ... Capitaneus Tul. ... agentibus ... Capit. ... illa ... tempus ... pacifice tenuit ... illius Vallis ... quasi ... quae tempora belli ... usque ad tempus

& tregguam ... Infra dictum tempus ... dicte vallis & ... villa restitutionis ... dicte ... obedientia ... Ipsatis ... apud ... omnimodam obedientiam ... tempus restitutionis Tul.m ... ac ... Nouns ... omnimoda ... habuit & ... dictus ... Tul.m cum omnimoda ... dicte ... alis ... & Exceptis oes ... subditus ... Tul.m oes alios subditos dicto Cap.tui ... abbati ... cum ... subditis ... confinibus ... habebat & ... sponte ... minimo ... Exigebat ... subditi sponte ... aritis ... alias ... & ... oes aliij

Sce mia m.re et tutti simil
ritionali prestoris
om̃i Il filium [illegible]
[illegible] e fin a loco
del padri me [illegible]
[illegible] dol
m. o r a[illegible]

Die mercurii 19 mensis octobris 1558

Constitutus ad officium ... Blasius prugger ... capitaneus brau
negocio ... in Intavontagi testis ex officio ad perpetuam mem
moriam assumptus citatus monitus Juratus & Examinatus super eo quod
sciat circa Villam Loncone ... et ... & cui per tempus belli
20 ... Venetis ... post obedientiam prestitam ... respondit
alias et anno 1533 vel 34 ... Examinatum circa Villam
Borgogne ... deo ... in omnibus ad illam depositionem ... specialiter
super hac Examinatione ... recordari & circa ... Vallis Borgognae
in omnibus Villis in ea positis & in specie Villa Lonconae per totum tempus
belli cum Venetis & usque ad annum restitutionis & multos annos post
... ... subditum & subditos caesareae Maiestatis & eos subditos
dictae Vallis omnimodam obedientiam prestitisse capitaneis Val.
... ... per ... agentibus ... ipsius ... illa
tempore usque ad restitutionem ... & pacifice tenuit
possedit & Exercuit possessionem illius vallis totius & in specie
dictae Villae Lonconae vel quasi per quae tempora & belli
& treugarum quae fuerunt. Intra dictum tempus & usque ad tempus
restitutionis ... dicte subditi dictae vallis & praesertim Villa
restitutionis ... dicte ... dictae vallis & ... Villa
Lonconae omnimodam obedientiam prestiterunt. Prefatis D. capitaneis
Tul.mi ... ... et ... qui per illud tempus restitutionis
nabuit & possedit dictum ... cum omnimoda ...
& Excepit omnes introitus qui per subditos nostros dictae vallis
omnes alios subditos dicto Cap.tui ... Tul.mi
consortibus ... abbati ... & ... subditis
Venetis ... ... illas in prima instantia habebat &
... Exigebat & ... subditi sponte ... ...
officiis & ... alias ... & ... omnes alii

subditi dicti cap.[tis] ul.[timi] faciendo robotas plurimas & infinitas
circa d.[ictum] anno 1511. arx Tul.[mein] antiqua ex terremotu in terram
corruit & D. Michael de Neunhaus cuius ipse tunc erat famulus
... patria ... exponentis ... sup robotis ...
... restaurari ... castrum ipsum ... aedificari ... modum ...
... est in auxilium ... patria ... optime ... qui omnes
subditi ... illis Borgogna ... illi ...
... robotas ... obedienter ...
subditi dicti cap.[tis] ... qui ... occurrebat tempore ...
... aliqua necessitas ... alijs ... dicta illis
... cum armis ... obedienter ... Tul.[mein] ...
... D. Cap.[itaneum] ... alios ... Caes.[are]os cum alijs subditis Tul.[mein]
... subditi Tul.[mein] quocunque necessitas ...
... dixit quod ipse testis de anno 1511 ...
ad dictum Castrum Tul.[mein] ... D. Michaele de Neunhaus tunc Cap.[itaneo]
... Compatriotam suum & ... milite ...
qui prius per aliquot annos in Castris Caesaris militauerat
Verona & alijs locis Italiae ...
Jacebat & Castrum nunc factum nondum ~~constructum~~ captum erat ...
factum quoddam propugnaculum ex lignis & lapidibus & terra in
quo ... milites ... quasi per biennium quo ...
& usque quo fuit constructum castrum modernum ...
in ... dicti D. Michaelis de Neunhaus ... ad ...
dictae restitutionis ... ipse testis ...
... habitare in villa Chanouette ... quod post factam ... dictam
restitutionem per totum tempus quo ... Georgius ...
... continuabat obedientiam ipsi ... cap.[itaneo] ul.[timo] ...
... qui ... fuerunt ...

ita et aliis subditis ut ... recordat[ur] ... recuperand...
R.ma M.tas ... spectabilis illius ... in ... eius ...
... Gotthardo Stampa eius
Consanguineo ... in ... ad ... papiense quo Rex Galliae
captus fuit ipse mortuus ... Georgius Stampa Capitaneus
obtinuit et vidit ... subditi totius Vallis Bergnarum ...
in servitio illi ... contra ... libertatis ...
et ... Stampa recordatur etiam ... de ... Divo
Caesare Maximiliano ... aliquot annos ante revolutionem
Divus Caesar Carolus ... Moderna Caes.a M.tas imperator ...
Commissarios Ill.mi ... fuerit M. D. Erasmus de Bomberge ... &
Ludovicus Franz ... in Germania ... Campo ...
receperunt homagium et fidelitatis ... ab omnibus subditis dictae
Capitaneus et inter alios vidit ... omnes subditi Vallis Vallis Bergnae
et ... servire illi ... contra ... homagium et fidelitatis
M.ti ... dictus M. D. ... presentibus ...
S. Caes. M.tis ... ipsa platea Ill.mi principis Jo. Wolff
tunc ... et ... Ill.mi ... etiam ... ...
... cum ... nominibus ... &
... subditi ... antiquis ... in ...
Conservaremus et si bene memini M. D. ...
q... tunc erat ... contra ... super hac ... et hoc
scire dixit et nihil aliud.
Super generalibus recte habitans in Villa Chiavennetti &
subditus S. Caes. M. ... dixit veritatem aetatis 70 annorum
vel in circa.
Ultra scripta Examini Ego Jeremias Gerching de Augusta publicus
imperiali auctoritate Notarius ... in Cancellaria ... Auditor ...
Interfui et conscripsi ac in eadem subscripsi manu ...

Depo[illegible] Oliv[illegible] [illegible] di[illegible]
[illegible] et [illegible]illam [illegible]
[illegible] 29 [illegible] 1558

1559. 13. Giugno. Ducale al Prov. di Cividale Leonardo Lombardo; che Cividale ed il suo territorio in quanto a materia di feudi sia dipendente dal Proveditore e non dal Luogotenente della Patria.

Laurentius Priolus Dei gratia Dux Venetiarum et Nobb. et Sapp. Viris Leonardo Lombardo de suo Mandato Provisori Civitatis Fori Julii, et Successoribus suis fidelibus dilectis salutem, et dilectionis affectum. Significamus vobis quod heri in Consilio Nro Rogatorum capta fuit Pars tenoris infrascripti vid.t Che per metter perpetuo silenzio alle tante differentie, che vertiscono fra le fedel.me Communità delle Città Nrē di Udene e Cividal de Friuli, sia per auttorità di qsto Consiglio dichiarito, et terminato che nell'avvenire la Città, Nrā di Cividale, sue Ville, et Territorio con quello che giurisditione può a loro appartenere, et in materia di feudi, come Beni feudali di Gastaldia, et ogni altra cosa della Città, Territorio suo, sia, et esser s'intendi in tutto, et per tutto separata dalla Città Nrā di Udene, sicchè ogni causa di qualunque sorta, che apparteneghi à Cividal, ovvero alla sua Giurisd.ne si habbi a devolver al Tribunal del Provv.r Nro di d.a Città, et restino le Giurisd.ni della Città predetta di Cividal in tutto, e per tutto separate dalle Giurisd.ni di quella d'Udene. Rimanendo però ferma la Deliberaz.e di qsto Consiglio 1552 di otto Agosto circa il giudicar le prime Instanzie, et altre cose alla pnte Parte non repugnanti, essendo tenuto quello, che torrà la Gastaldia ad affitto, portar secondo il consueto il dennaro alla Camera Nrā di Udene, et in qsta Camera

saldar tutto quello, che saranno debitori per
tal conto; et del Dazio del Sale, si abbia ad osser
quello, che si osserva al presente; Quare auctori
prefacti Consilii mandamus vobis, ut supradicta
partem observetis, et ab omnibus inviolabiliter
observari faciatis et in locis solitis publicari.
Has que nostras in actis Canc.rie vestre ad futu
rum memoriam registrandas presentanti resti
Datae in Nostro Ducali Palatio die XXIII Junii Ind.e
M.D.LIX.

Tratta dai Pubblici Registri
esistenti nella Cancellaria della Mag.
Città di Cividal del Friuli
Giacomo Nussi Cancell.re della

Vista delle Ville tutte del Territorio di Cividal del Friuli.

Andrat
Albana
Bottenicco
Buttrio
Campeglio, e Ciasaicco
Casteldelmonte
Coll'alto
Cormegions
Castalutto
Cravoretto
Cirzo
Cialla
Carrania
Firmano
Gradiscutta
Grupignano
S. Giovanni di Manzano
Languarzo
Gagliano, e Colli
Ipplis, ed Azzano
S. Lorenzo, e Soleschiano.
S. Lorenzo di Nobola.
Manzano
Moimacco.

Masarolis
Moimacco
Nobola
Orsaria
Premariacco
Paderno
Prestento
Presotto
Presotischis
S. Pietro di Chiazzacco
Purgessimo
Remanzacco
Pisano
Ronchis
Scarit
Sanguarzacco
Spessa
Sciò
Sinicco
Torreano
Togliano
Villanova
Vicinale
Vernoia.

Tutte
Giacomo Nussi Cancell.re della Città di Cividal del Friuli
P.mo Gen.ro 1795.

[illegible] 13 [illegible]

[illegible] ... [illegible] *religiss* [illegible] ... [illegible]

[illegible] *ontra* [illegible]

[illegible]

Pr

[illegible] 13 [illegible] 15

22

[illegible]

[illegible] contra [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

et [illegible]

[illegible]

[illegible] et mom[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]ium , et [illegible]ium [illegible]

[illegible] consequentis et [illegible] et [illegible]

qu[illegible] [illegible] , et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in maior[illegible] [illegible] ma[illegible]

[illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible]

[illegible]

1561. 25 Genaio. Udine
in hoc nomine dne
… pacificarlo col
… di Fontana bona.

In XPI nomine amen.

23

Anno ab eius nat. Millequingentesimosexagintauno, Indict. quarta, die vero mercurij vigesimonono Januarij. In aula publica burgi fori civit. Foriiulij apud scriptorium mei notarij infrascripti, presentibus nob. Dnis Iulio Bertoldo, et Iosepho Gallo civibus [illegible] testibus adhibitis etc.

Xpianorum virum decet, ad pietatem fraternam propalare, servatorem suo et [illegible] exemplo sitis [illegible]: loquitur n. ipse Redemptor nr, pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis, non quo dat mundus etc.

Propterea vir nob. D. Nicolaus Colloredus de Ropretis [illegible], [illegible] digrus [illegible] omnibus, quibus potuit, melioribus modo [illegible] fecit, et constituit suos certos, et indubitatos procuratores, et nuncios nob. D. Ropretum [illegible], et D. Petrum Ragon [illegible] nepotem [illegible], cuius [illegible] absentes, tanq. [illegible] spiritum, et expresse ad amicabilem, et mediante osculo [illegible] pacem fidam, et veram cum nob. et Ex.te D. Pompeio [illegible] ad faciendum, et stipulandum instrumentum pacis cum pro nob et Ex.te Dno, cum omnibus, et singulis clausulis necessariis et [illegible] in forma [illegible], et [illegible] sub quibuscumq. obligationibus placuerit dictis Dnis constitutis, tam realibus, q. personalibus, et cum omni sapientium amicabili consilio; cumq. interveniente affinium et amicorum utriusq. partis, quatenus opus sit, etc. Promittens mihi not. tanq. publica persona [illegible] nomine [illegible] nos. et Ex.tis D. Pompeij, quorumcumq. nunc interest, vel aliqui intererit, se rata, et firma habiturum omnia, et singula in premissis, et ea faciendum per dictos Dnos Ropretum, et Petrum constitutos; ac si ipse D. constituens personaliter interesset, sub obl. [illegible] bonorum suorum quorumcumq. presentium, et fut. in forma.

Supradescriptam procuram cum omnibus in ea contentis fideliter [illegible] notam sumpsi, et rogatus publicavi Ego George [illegible] Merua publicus Imperiali [illegible] not. civitatensis [illegible] cum signo mei [illegible] usitato in fidem etc.

1562 die xx. Aprilis in Rog.

Conviene al laudabil instituto della Reg.ᵃ n.ʳᵃ usan de la solita munificentia, et liberalita sua verso quelli che con molta fede l'hanno servita, et servono tuttavia in cose di molta importantia, come fa D. Franc.º Gratiano Dottor, il quale gia tanti anni essercita con molta integrita et diligentia l'off.º di Avocato fiscale della Patria del Friuli senza haver mai havuto stipendio, ne ricompensa alc.ª, onde essendo ∫ morti del q. Fr.º Antonio de Andreottis Cittad.ⁿ di Udene, et feudatario n.ʳᵒ [mancato senza figli maschi, ne altri leg.ᵐⁱ discendenti, vacata la settima parte del castello di Brazzacco con i beni, et ragioni feudali ad essa parte spettanti, quali sono devoluti nella Camera fiscale di Udene per la dilig.ª usata dal p.ᵗᵒ D. Franc.º Gratiano cosi in Udene avanti quel Luogotenente n.ʳᵒ, come in questa Citta al Cons.º di X; è cosa conveniente essaudire la honesta dimanda del d.º Gratiano [et concedendogli questa gia, dargli modo, che l'habbia nell' avvenire a continouare nell'off.º suo con quella diligentia et fede, che ricerca il benef.º dello stato n.ʳᵒ. Et

L'andara parte, che al d.º D. Francesco Gratiano Dottor ha concessa la settima parte del d.º

feudo di Brallaw vacaba p morte del q.
Antonio Andreottis, con tutti le terre, ragioni,
et giurisdittioni a quella spettanti, et che da
d. Andreottis per causa del p.to feudo erano
godute, la qual concessione sia, et esser
s'intenda in feudo retto, et legale con
carichi, modi, cond.ni, et honori tuoi, et
come la teneua, et possedeua esso q. Andreotti
Et gli sia fatta l'inuestitura senza alcuna
spesa di quella Camera di tesoro, o altro
det s'intenda s'intenda in la compitato
fabrica, et ogni sorte di spesi, et del sal.
che esso fosse cred.re sin questo giorno, delli
quali non possa dimandar cosa alc.a
Et essendo obligato ogni anno p la gior
di S. Marco presentar alla chiesa sua di
S. Marco in questa Città uno Candelotto
di Cera di lire quattro p ricognitione del
feudo p.to

Ill.mi ... Petrus Peregrin

1561, 7 giugno. Decreto al L. [illegible] del Friuli di [illegible] il possesso dell'abazia di Moggio al cardinale Carlo Borromeo.

25=27

Hieronimus Priolus Dei gratia Dux Venetiarum etc. Nobilibus et sapientibus viris Gabrieli Mauroceno de suo mandato Locumtenenti Patriae Fori Julii et succes[s]oribus suis fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum. Vacante Monasterio S. Galli Ordinis Cistercensis, Aquilegensis Dioecesis, quod quondam Rev.^mus Alfonsus olim S. Nicolai in Carcere Diaconus Cardinalis Caraffa nuncupatus ex concessione apostolica in commendam obtinebat, et nuper de eo sententialiter privatus fuit per privationem huiusmodi seu etiam per obitum ipsius apud sedem apostolicam defuncti, moderneus Summus Pontifex motu proprio Monasterium predictum commendavit Rev.^mo D. [?do] Cardinali S. Martini in Montibus S. R. Ecclesie Diacono Cardinali Borromeo nuncupato, sicut de premissis constat bullis apostolicis datis Romae pridie nonas Martii 1561. Quare Vobiscum Senatu mandamus ut prefatum Rev.^mum Cardinalem Borromeum sive eius Procuratorem legitimum poni faciatis et positum conservetis in tenuta et corporali possessione dicti Monasterii cum responsione omnium fructuum et proventuum ad illud spectantium et pertinentium. Has autem registratas presentanti restitute.

Datae in nostro Ducali Palatio die 7 Junii, ind. IV, MDLXI.

1561, 16 giugno Udine. Il Luogotenente ordina di dare esecuzione alle ducali circa il possesso dell'abazia di Moggio conferita dal Papa al Card. Carlo Borromeo.

Die XVI Junii 1561. Coram [illegible] D. Gabriele Mauroceno pro [illegible] Ducali Dominio [illegible] Patriae Forijulii Locumtenente generali existente in ipsius Utini [illegible] [illegible] D. Franciscus Bonhomo J. U. D. Procurator et nuntius Ill.^mi et Rev.^mi in Christo [illegible] D. Caroli miseratione divina [illegible] [illegible] Cardinalis Borromei etc. et presentavit infrascriptas litteras ducales petens [illegible] executionem. [illegible] Cl.^mus D. [illegible] nus visis etc. commisit et mandavit litteras ducales ad ungeum exequi etc.

[illegible]

1561, 18 Giugno. Moggio. Il Procuratore dell'abate commendatario di Moggio prende possesso dell'Abazia e riceve l'obbedienza dai Giurati e Gastaldi ad essa soggetti

...risti nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MDLXI, Indict. IV, die ... vero
...mensis XVIII Junii, actum Modii in Ecclesia S. Galli Reverendae Abbatiae
...nensis ad quem locum ego Georgius de Rigardis notarius Cancellariae Ill.mi
...dato Clar.mi D. Gabrielis Mauroceno pro Ill.mo et Excell.mo Ducali Dominio
...Patriae Forijulii Locumtenentis in executione litterarum Ducalium die
...Junii et sub die XVI presentis presentatarum, equitavi et mediante Ser Salvatore
...Caballario Suae Magnificentiae induxi pariterque posui in reali tenuta et corpo=
...possessione antedicti Monasterii Magn. D. Johannem Franciscum Bonhomo Cremonensem
...doctorem familiarem et legitimum Procuratorem Rev.mi D. D. Caroli Borromei
...S. Martini in Montibus S. R. Eccl. Cardinalis ut constat de tali Procura
...instrumento notato manu Ser Didaci Avila Notarii Archivii Curiae Romanae
...XXVIII mensis Aprilis 1561, ipsum conducendo ad altare maius et illius
...deosculari faciendo ut supra cathedram Abbatis sedere faciendo, Portam
...ipsius Ecclesiae claudere et reclaudere faciendo semel bis et ter, cam=
...pulsando ac in eius manibus de terra et herba Cimiterii dando et denique
...servando ordines et quascumque cerimonias et solemnitates quae in similibus fieri
...observari solent. Qui quidem Dominus Procurator protestatus est dictam possessio=
...animo et corpore tam in spirituali quam in temporali accepisse cum omnibus
...singulis iuribus, iurisdictionibus tam spiritualibus quam temporalibus eidem Mona=
...vel Abbatiae quomodocumque et qualitercumque spectantibus et pertinentibus
...in perceptione omnium fructuum, redditium et proventuum ad eam spectantium
...pertinentium, quemadmodum per elapsum ceteri quondam Rev.mi Abbates habuerunt
...tenuerunt eos. Presentibus Excellenti D. Bartholameo Fregna Doctore habitante
...Utina, Rev.do D. Petro Alexandro Coda Prothonotario dictae Rev.dae Abbatiae Vicario et Terrae

Plebano, Nicolao q. D. Pauli Merlupini de Venzono, et Petro Stella habitatore Venetiorum, Rev.do D. Antonio Aretino q. D. Baptistae de Marinellis ad presens Priore dictae Abbatiae, Rev.do D. Antonio Lucatello Vicario Purliarum et Bulghono a Murazula de Modio testibus vocatis atque rogatis.

Die loco et testibus etc. Retulit prefatus Ser Salvator mandasse et precepisse infrascriptis Iuratis et Gastaldionibus Modii et Canalis quod de cetero recognoscere debeant prefatum Rev.mum Boromeum in Dominum et Patronum dictae Abbatiae seu quoscumque alios eum representantes et ei sive eis debitum prestare obedientiam et respondere omnes affictus, introytus, census et livella cetera omnia ad ipsam Rev.dam Abbatiam spectantia et pertinentia quemadmodum faciebant de ... tempore aliis Rev.mis Abbatibus etc.

Nomina Iuratorum et Gastaldionum: Thomas Zegliani, Bartholus Caysterus, Lucas Textor, Iohannes a Murazula et Iohannes Marci Iurati Modii;
D. Bulghonus Andriussius Gastaldio Resiutae
Mattheus Longhinus Gastaldio S. Georgii
Bernardinus de Villanova Gastaldio Sclusae
Leonardus Capellarius in loco Ianoti Gastaldionis de Dogna
Valentinus a Griva et Colaus Blasii Simonis Gastaldiones Resiae.
Ser Iohannes Marci in loco Pauli Lazari Gastaldionis Ponteviae.

Dal Vol. R. Litterae Ducale ad Locumtenentis Forijulii, pag. 9...
R. Arch. di Stato in Venezia.

Trascr. da J. Zoppi ...

28

In Christi nomine amen. Anno ab ipsius nativitate
[illegible] die 22 mensis Junij in cancellaria …
testibus infrascriptis. Ubique cum factum fuisset
concordium super lite pendente inter partes infrascriptas
super competentia fori et electione eius … [illegible]
et … comunes Amicos, et expositores, et
… fuisset terminus ad faciendum dictam electionem
post festum S. Jo. … ut patet ex Comissis publico
… facto tarvisij sub die 16 maij … manu notarij
Constituti Nob. D. Alexander … filius q.
nob. D. … et procurator nob. D. Camille eius
matris, nec non Mag.ci D. Comitis … ex una
et nob. D. Vinc. Gurianus procurator nomine Nobilium
… eius uxoris, et Cecilie eius sororis
ac D. Comitis Mandricardi eius mariti, nec non
D. Jer.mi Cesarini Comissarij filiarum q. nob. Dni
Malatesti ex altera de voluntate Ambarum partium
prorogarunt terminum eligendi iudices … antescriptum
… in actu … ad diem quintumdecimum
mensis augusti … ad quam diem remanent
admoniti comparendi et … in civitate
venetiarum ad exequendum premissa cum declaratione
tamen quod pars quem defecerit teneatur ad refectionem
expensarum alterius partis que fuerit reperta venetijs
… sumptuationis, et non … teneat.
Et in … utraque pars notificari alteri parti saltem per dies
duos ante diem quintumdecimum, que omnia promiserunt
attendere, et observare sub obligatione omnium
suorum bonorum presentium et futurorum. … Fran.co q. …
… Sabulini de Ancono, et Jo. Alexandri
de … testibus.

Et ego Fulvius … pub. imperiali authe(ntica)
notarius et cancellarius … omnia ex actis
eiusdem extraxi in quorum fidem me subscripsi
cum signo solito.

[illegible]

22 Sett. 1562

Mag.ci, et R.di fratelli. L'afficio amorevole, et pietoso con sì chiara dimostratione della bonta di V.S. fatto a Viadana. Et l'auiso, che di quello mi hanno dato, mi ha portato tanta consolatione, che mi ha mosso alle lagrime, ne posso fare che di tutto cuore non li ringratij. Benedetto il Sig. Dio che il nro amorevole Pastore calunniato dalli volpi, sia da voi sollevato, e liberato, et quella innocentia sia conosciuta, che è veramente in esso Pastore, con l'honore del quale è accompagnato anco il nro. Havete da fare animosamente ogni cosa per sollevatione sua, et nra, poiche havete una certiss.a et chiara prova della bonta sua, et della grandezza d'animo, et constantia che ha mostrato in tante persecutioni, dono particolare del Sig. Dio per essaltatione sua, et nra. Però potete, et dovete credere che sua Sig. Ill.ma abbraccia con paterno affetto questa nra segnalata charita, Et io me ne resto obligato. Dio vi conservi

Di Trento alli. 22. Sett. 1562.

Di. V.S.

L'Eletto d'Aquileia

Daniel Barbaro

Alli mag.ci et Ill.i ambascia
tori della Patria fratti Cariss.i

Vinetia

lettera di Danieli Barbaro eletto d'Aquileja.

Alli Mag.ci e R.di Ambasciatori della Patria Fratelli Car.mi

Venezia.

Mag.ci e R.di Fratelli. L'offizio amorevole e pietoso con la chiara dimostrazione della bon-
.. di V. S.ria fatta a Venezia, e l'aviso, che di questo mi hanno dato, mi ha portato tanta consolazio-
.. che mi ha indutto alle lagrime, nè posso fare che di tutto cuore non lo ringrazij, ben vuole il
.. S.re Dio, che il nostro amorevole Pastore, calumniato dalle volpi, sia da voi sollevato, e libe-
.. e quella innocenza sia conosciuta, che è veramente in esso Pastore con l'onore, con il
.. è accompagnato anche il nostro. Avete da fare animosamente ogni cosa per l'altezza
.. sua, e nostra, poichè avete una certissima, e chiara prova della bontà sua, e della
.. d'animo constanzia, che ha mostrato in tante persecuzioni dono particolare del
.. Dio per esaltazione sua, e nostra. Però potete, e dovete credere, che sua Signoria
.. abbraccia con paterno affetto questa nostra segnalata carità, ed io ve ne resto obligato.
.. vi conservi

Di Trento alli xx. 7mbre 1562.

D. V. S.ria

Il eletto d'Aquileja.

30

m. 1563 30 Agosto.

31

R.do M. Vincenzo come fratello. L'amore, et l'affezione, che hora fà l'anno mostraste con molte fatiche portare a me et alle cose mie; mi rappresenta di ponto la sodisfazione, et contento, che hora sentite del fine, che hanno havuto qui in Cone.° i miei travagli, i quali come furono causati, et mantenuti dalle altrui passioni, et astuzie, così sono stati troncati et terminati colla mano di uomini per virtù, et per bontà rarissimi et eccellentissimi, come dovete già haver inteso per altra via. a me non occorre dir altro per rispo=sta della vostra lettera se non che vi ringrazio, quanto debbo della ~~buona~~ vostra volontà restando con animo gravissi=mo per darvi segno nelle occorrenze vostre dell'amore, che io porto a voi et a vostra casa.
N. S. Dio vi conservi. Di Trento l'ult.° di Agosto MDLXIII

A tergo.
Al mag.co et Revd.o Come fratello M. Vincenzo di Pers Car.mo
A Udene.

Come fratello il Patr.ca d'Aquileia

Cas.to di Fratta = Valvason

In Christi Nomine Amen

32

1535 ind. 8 ... actum in alma ...
Venetiarum in Contrata S. Leonardi in qdq inframscripte ...
... sech ...

... Petro Querino Dei et Apostolice ... gratia ... Concordiensi ...

1535 ... (... 1536. ... della quarta parte ... del castello di Fratta ... Consorti di Valvasone.) ...

... Henricus ex dictis ... Valuasonis eius Pater iure recti ...
... Episcopatus Concordiensis ...
... masculis et feminis ...
... Bene et Bottie ...
testamentarie ...
... Marinus ...
... Episcopatus ...
administratore ... quarta parte ...
... cum mero et mixto imperio cum omnibus ...
... spectantibus et pertinentibus ...
...

manu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ad [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] .538. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] morte [illegible]

[illegible] [illegible] malo [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] quarta [illegible]

castri [illegible] cum mero et mixto imperio et cum omnibus [illegible]

ac iuris [illegible] [illegible] [illegible] spectantibus [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] inuestire [illegible] de dicta [illegible] parte castri [illegible] cum

mero et mixto imperio cum omnibus iuribus ac bonis ad dictam

eius quartam partem castri spectantibus et pertinentibus Qui

quidem expositis intellectis tamquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

inuestiturum per se [illegible] facta in personam dicti [illegible] [illegible] [illegible]

anno .1547. [illegible] [illegible] marcii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ipso [illegible] supplicante [illegible] [illegible] iuramento eundem

[illegible] [illegible] genuflexum et ad se [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] accipiente cum annuli aurei [illegible]

inuestiuit de quarta parte castri [illegible] cum mero et

mixto imperio ac cum omnibus iuribus [illegible] [illegible] [illegible]

] Jucelinus cius Walter [illegible] [illegible] [illegible] morti
[illegible] et successores eo iure et [illegible] nere et [illegible]
qui [illegible] successores uigore antiquam [illegible] inuestituram [illegible]
[illegible] ad imum spectant tenere.
considerunt saluo semper iure ipsius [illegible] ecclesie [illegible]
episcopi et successorumque suorum [illegible] et [illegible]
temporibus memoriam perpetuam conscii documentis mandaui
et maiori meo sigillo communiui

an. 1567. 8. Gen.ro

[illegible]

Noi [illegible] [illegible]

[illegible]

Il sacramento sub utraq spetie dop[illegible]
[illegible]issima memoria obseruisse tal [illegible] tutti [illegible]
appresso la santita [illegible] passato [illegible]
tutto si osseruua et [illegible]
tutto osseruato l'arcipréte Il clero ma fina hora in questa nostra
terra [illegible]
pocho di scrupulo et coscientia [illegible]
tal co[mmun]ion sub utraq spetie [illegible] regar [illegible]
ma [illegible]
varij paesi e ta[illegible] osserua in chri[illegible]
[illegible] dimandara [illegible]
grati[illegible]

Data [illegible]

Carlo

[illegible] 8 [illegible]

[illegible]

giova [illegible] in la riva [illegible]

[illegible] principe al
[illegible] del [illegible]
di [illegible]
[illegible]

1507

34

[illegible] m[illegible] [illegible] ater amic[illegible] [illegible] salutem [illegible]
no[illegible] [illegible] [illegible] ta nob[illegible] fuerunt litera Ill.mae Dominationis
[illegible] de imao [illegible] Vestis [illegible] de [illegible]
[illegible] quibusdam [illegible] ex animo [illegible] ad nos datae [illegible] ex qui[illegible]
cum tudimus [illegible] Ill.mae Dominationis Vestrae [illegible] ca-
tholicae Religionis et extirpandarum pestiferarum sectarum [illegible]
nobis satis exploratum [illegible] liquido cognovimus [illegible]
[illegible] animi nostri sensum Ill.mae Dominationi Vestrae [illegible]
[illegible]cremus. Itaque sciat Ill.ma Dominatio [illegible]
[illegible] certior [illegible]
[illegible] nostra [illegible] os nequum
[illegible]
nihil antiquius [illegible] habuimus, quam ut [illegible]
[illegible] in qua quidem nostra animi [illegible]
[illegible] omnium [illegible]
[illegible] intermissuri [illegible]
[illegible] pertinere, dictumque malum quomodo [illegible]
[illegible] potuerunt [illegible]
[illegible] sedulo [illegible]

[illegible]us quoquam Religio nostra Catholica in [illegible] partibus [illegible] servata [illegible] possit, verum ad eam rem socia opera et adiutorio [illegible] Dominationis [illegible] [illegible] habemus [illegible] omnia [illegible] Dominationis [illegible] [illegible] [illegible]dum erit, ut Archidiaconatus ipsi his in partibus ab eadem bonis nostris ac vigilantibus viris demandentur, Clerusque ipse boni exempli [illegible] doctrina populi [illegible] nostris, quoad eius fieri poterit, maxime [illegible] [illegible]. Quod [illegible] Dominationis Vestrae, ad dictas eius literas respondere voluimus. Et de reliquo eam bene valere op[illegible]

[illegible] nona die Martij [illegible]

[illegible] Dominationis Vestrae

Bonus amicus.

[illegible] Dei gratia Archidux [illegible]
[illegible] Burgu[illegible]

Carolus

67 / 9. Marzo. Clangfurt
Lra del Ser.mo Arciduca Carlo.

Che un certo fermento di Seis
detta estinguere, et
Archidiaconi.

[illegible]

125

~ 1567 Adi 25 Mazo ~

Nel Nome del Signor Iddio, e di Christo suo Figliolo Salvator et Reden-
tor nostro. Io Emilio Candidi Figliolo del q.m Ioan m.r Giovanbatta Can-
didi conoscendo come la vita nostra sij caduca et fragile il che in-
certo et certissimo il passar da questa mortale all'immortale vita
eterna: Volendo io dispor et dar ordine alle cose mie in questa
mia ultima volontà, et dispositione testamentaria dico et volio
che inviolabilmente sij osservato tutto quello, che in questo mio
Testamento, et ultima volontà annotarò, et scriverò di mia ma-
no [illegible]

Quando piacerà al Sig.r Iddio di chiamarmi a se, et che io lasci
questa misera et infelice vita piena di maneggi, et affanni la-
scio l'anima mia nelle mani misericordiose et [illegible] del Sig.r Iddio
et di Christo suo Figliolo Salvator et Redentor nostro, [illegible]
misericordia, e bontà infinita che si degni con questa [illegible]
tutti li miei errori et darmi quella beatitudine eterna [illegible]
ha sempre lui mi ha promessa, et io sommamente desiderata
[illegible] tutto il cuor mio, et con tutta l'anima mia.

Il Corpo mio sij posto nella Sepoltura nostra nella nostra [illegible]
S. Hermacora et Fortunato nostro Ius Patronatus posta nella
Chiesa Cathedrale di Santa Maria del Duomo della nostra [illegible]
di Udine.

Che sij sepolto senza pompa alcuna ma solamente con doi Preti cioè [illegible]
nostro Capellano qual è Don Francescho Fabridio da Udine et uno
delli Cerrati del Domo con doi Torzi quali Torzi siano portati dalli
doi Sacerdoti uno avanti et l'altro di dietro del mio cadavere et doi
altri Torzi che accompagnino la croce, quelli [illegible] doi Preti restino
a loro per lor Elemosina.

Volio che al Monasterio di S.to [illegible]archio dell'ordine di S.to Benedetto posto
in Traviso alla Fontana [illegible] dove era monicha la q.m R.da
Madona Helena mia Sorella qual passò a miglior vita l'anno pas-
sato qui in Udine a Casa mia sotto li 18 Ag[illegible] 15[illegible] Essendo [illegible]
venuta a mutar l'aria, et cavarsi dell'infirmità che la [illegible]
pativa per poter poi gir nel suo ritorno a governo et inditio di
Monastero di S.to Teonisto pur li in Traviso. Essendo Ella una
delle trè, che furono elletta dalla Mag.ca et R.da Madonna [illegible]

da=

ca la sa Poi per figliuola et compagne qual Madonna ... presentare dai Reverendi di Treviso esortata et pregata di voler ... governo sopra di se da ditto S.to Teonisio havendo levata via ... loco tutte quelle madonne che l'havevano, et dato quel Mona... ricchissimo alle quatro madonne di S.to Parchio essendo stà ... per madonna di quel loco la mag.ca et Rev.da sud.ta madonna ... batta et della stessa Madonna Cecilia Unrigo sua ... Ma... Lucia Frattina da Porto Gruaro et Madonna Chiara mia ... qual era Priora in ditto Monasterio ma morte s'interpose ... non fu ... perche quelle Rev.de Madonne di S.to Parchio molto ... vano e l'avevano cara, et ella amava quel S.to loco solo per ... di carità che li sij fatta una Elemosina di ducati quaranta ... oro con li quali reparino, il coperto della lor Chiesa, se n'a... bisogno e se non averà bisogno, che accomodino il Monasterio ... ve alle Madonne più piacerà, et questa Elemosina sij per una volta sola, et non più.

Essendo l'anno passato sotto li 23 9bre nel Ecc.mo Pregadi passato parte di fortificar la nostra Città di Udine et farla ampla ... (la che così dice la Parte) et poi il secondo Zenaro prossimo ... venero li tre Clarissimi Procuratori mandati dal Ser.mo Dominio Veneto, et li altri Consiglieri della Guerra con altri Colonelli et Ingegneri per veder il sito della Città, veder se la Terra era buona di far li Terrapieni se vi era materia da fabricar, dover ... si potevano haver le legna per le calcare per detta Fortezza ... cose necessarie a tal opera grandissima et facendosi ditta Fo... è necessario farvi la spianata d'intorno et essendo l'Ospitale ... Lazaro sul ciglio del Fosso loco dato da Noi alli Padri ... forza che sij distratto affatto et venendo il caso di d.ta Fortificatione qual verrà senza dubio perche è necessario, che Udine sij come ... tempi antiqui Aquilegia Propugnacolo alla incursioni Ba... et antemurale non solo alla Città di Venetia ma ... Voglio che fabbricandosi loro qualche altro sij data per Elemosina ... Fabbrica che si farà loro duc: 20 cioè vinti a L. 6 ... ducato per una volta sola tanto e non più.

Voglio, che Madonna Pompea mia Moglie figliola del q.m m.r ...

mineo Arcolonano per esser giovine ancora che savia et da bene sane ritorni a maritarsi per aver un sesso il femineo fragile et infermo men male sarà il rimaritarsi che star senza così vi esorto a fare piutosto che perder l'onore et prima il Sig.r Iddio et chi si lascia di suo onor privare ne donna è più ne viva.

Congiungendosi Ella in matrimonio volio che li sij restituita la porzione che io Emilio averò auuta della sua dote che per sin al dì d'oggi sono stati D. mille et cinquecento come appar per via di m.r Giovanbatta Rigone Cancelliero della nostra Mag.ca Città sotto li 25 Zugno 1564 auuti al scriver delli Patti dotali et se ben io non avessi auuta tutta la dote qual fu di Ducati doi mille a L 6: 4 p.o volio che se n'abbia tutta la contradotte da me a Lei fatta.

Che tutte le vesti quali Io le ho fatte per suo ornamento sieno sue.

Ma le Perle Orientali quali sono ss. cioè cinquantacinque pezzo cavati cento e otto mi costorono ducati trecento a L 6: 4 per ducato et la Catena di cingersi ne quale ui. △ d'oro cento cinquantacinque volio et così statuisco che restino in Casa alli miei Eredi Maschi se piacerà al Sig.r Iddio di darmene se non alle Femine mie Figliuole.

Li Robino Zaivo, et Smeraldo volio che sieno della sudetta Madonna Pompea mia Moglie et sia suo il Zibelino con la Cadena d'oro fatta a massete li manigli d'oro siano medesimam.te suoi, et li pervi per memoria mia.

Volio, che la dote et Contradote siano cavate dagli avanzi delle mie intrate et riponi li danari a mano di Madonna Anna mia Sorella Moglie di M.r Gianvatta Masio et se per caso ditta Madonna Pompea si maritasse avanti che ditta sua dote et Contradote fossero stà cavate dalle mie Entrate volio, che i Comissarij quali di sotto lascierò o Curatori veneino et obblighino sopra la mia facoltà secondo la Legge del Ser.mo Dominio Veneto a due.ti sette per cento et questo volio che inviolabilm.te si faccia perche a me ancora li mille et cinquecento ducati della sua dote mi furono dati in tanti contadi amorevolm.te et così a Lei li siano restituiti maritandosi Ella con questa cominazione, che non siano dati a suoi Fratelli ma siano datti dila ditta Madonna Pompea nelle sue mani acciò Ella secco li porti al Marito, che Ella si averà eletto, facendosi assicurar la dote

Di suo=

i suo Marito per l'interasse di miei Figliuoli o Figliuole, havendone alc[...]
con suo Marito

Et se ditta Madonna Pompea avesse meco Figliuoli Maschi o che non vi è [...]
ritornar ad seconda l'ota voio che li Curatori o Commissarij abiano cur[a]
delli avanzi delle mie Intrate per fin che mio Figliuolo o Figliuoli ne [...]
Maschi siano d'Anni sedeci depositando ditti avanzi in mano della s[...]
Madonna Anna mia Sorella, et se parerà d'investirli o pur riserva[rli]
per le doti delle Putte facciano loro quello, che meglio vedranno, che
torni bene et comodo di

Et se piacerà al Sig.r Iddio di non darmi Figliuoli Maschi, o avendone Io m[...]
cassero senza Eredi in qual caso volio che dette mie Figliuole prese[nti]
e future abbiano et Eredi siano della mia Facoltà equalmente per [por]
tione et se una mancasse, l'altra et l'altre succedan in detta por[tione]

Notate che volio ditte mie Figliuole do Clena et le altre se piacerà a [Dio]
di darmene siano maritate nelli Cittadini Nobili della mia città o i[...]
et in specie non volio siano date in matrimonio al alcun Castellan[o]
per miei convenienti rispetti ne fuora di essa Città sia ne esser [...]
voglia ne se ben ditti Castellani fossero Cittadini di q.sta Città [...]
che Io volio inviolabilm.te ditta mia facoltà resti nei Cittadini Nobili
di q.sta Città.

Volio, che mie Figliole presenti, e venture siano maritate quando sar[...]
il tempo col consenso et volontà di m.r Gioseffo Marini mio cognato
di m.r Vicao suo Figliolo e di Madonna Massimilla mia Sorella c[...]
Figlioli da m.r Giovanbattista Matio mio Cognato e di Madonna Ann[a]
sua Moglie e mia Sorella e non d'altri e se Madonna Pompea m[ia]
Moglie non fosse maritata che et Lei abbia autorità per una voce [...]
tutti li suddetti di sopra quali saranno vivi di maritarla ma se sa[rà]
maritata non se ne abbia in cosa alcuna a impacciare di loro

Se madonna Pompea si maritarà come io desidero volio che Augus[ta]
Clena et altre se piacerà al Sig.re di darmene e con Maschi s[e ...]
siano governati di Madonna Anna mia Sorella, poiche quella [...]
sin ora non hò parole che son ben chiaro che per amor mio, [...]
ve volm.te con tutto il cuore questa pietosa opera et maritand[osi]
mia Moglie volio che subito Madonna Anna sud.a entri et a[bbia]
lo maneggio di tutta la mia Facoltà di miei Figlioli, et Figliol[e ...]
scen[...]

scendo Io quanto sia il valor, e la realtà sua ne voglio per alcuna causa, o accidente che potesse venire che la detta Madonna Anna mia Sorella renda mai conto ad alcuno ne di miei figlioli, o figliole ne ai mariti loro del maneggio che quella farà della mia facoltà, vivendo ben però vedova volmte in caso che passasse a miglior vita il Malsio suo Marito, e mio Cognato che il Sig.r Iddio lo faccia viver felice per fin a cento anni.

Se per mala sorte mie Figliuole, che ora sono e che averò da per loro si maritassero senza licenza, et consenso de Cognati, Nipoti e Sorelle sudte e suoi Fratelli se ne averanno et averanno gli ordini convenienti, volio che ditte mie Figliuole abbiano solamente duct. cinquecento della mia Facoltà et non più per una, et questo volio che sia la porzione sua in iscambio di legitima et se tutte queste mie Figliuole incorressero in questo errore abbiano come ho ditto ducti cinquecento et non più per una et quella o quelle che saranno maritate con il consenso, come ho ditto delli sudetti volio che abbiano tutto il resto della mia facoltà privando e diseredando le altre quali averanno voluto compiacer le voglie sue.

It se mie Figliole si maritassero senza licenza come sopra in qsto caso instituisco non avendo Io Figliuoli Maschi Eredi mie Sorelle quali abbiano da essere nella egual porzione tanto una quanto l'altra della mia robba se non fossero vive ditte mie Sorelle, abbiano per stirpe egualmente miei Nipoti maschi solamente e mancando l'una senza Eredi maschi vada ditta mia robba all'altra overo ai miei Nipoti maschi nasciuti di queste mie sorelle, o ai maschi loro discendenti nasciuti di legitimo matrimonio.

Mancando ditte mie Figliuole presenti et venture senza Eredi, cioè Maschi et Femine volio et istituisco miei Eredi mie Sorelle se vi saranno se non miei Nipoti Maschi come di sopra per stirpe e non le Femine usque in infinitum che succeda di maschio in maschio et questo voglio per mia consolazione che si chiamino con il cognome di Candidi ancora con il suo.

Se piacerà al Sig.r Iddio di darmi Figliuoli Maschi, voglio, et così inviolabilmte li istituisco miei universali Eredi in tutti li miei beni mobili, et stabili presenti, et futuri, et nota che delli miei Figliuoli

non voglio=

non voglio a modo alcuno che si possano dividar per sino che il minore non averà finiti anni venticinque.

Voglio che mie Figliuole maritandosi, come di sopra con il consenso de' Fratelli et quelli che di sopra ho costituiti a maritarle cioè mi cognati, et Nipoti, et li altri che viveranno voglio dico, se sono se saranno tre, ducati doi mille di dote per una, et mille ducati, se fossero più Figliole non tanta dote, perche la mia facoltà non potrà portar tanto peso, ma se le dia loro più che si potrà di dote per maritarle honoratamente come di sopra nelli Cittadini Nobili di questa mia Città di Udine a se mancassero di dette mie Figliuole senza Eredi voglio, che ditte doti ritornino alli miei Eredi lasciando però alle Famiglie dove saranno maritate la porzione che vuole a statuisce la Costituzione della Patria

A ma non meno di ducati mille cinquecento di dote

Nota che non voglio che li miei Eredi così Figlioli come altri dipendenti usque in infinitum non possino mai vendar, o alienar cosa alcuna della mia facoltà se non in caso come di sopra di restituir la dote a Madonna Pompea mia Moglie ovvero che Iddio non voglia fossero fatti Prigioni da Turchi li quali tanto s'avicinano a Noi mi dubito in breve tempo se la mano potentissima del Sig.r Iddio non li rafrenarà, che poranno li sui confini a questi nei Friuli avendo il Gran Sig.r Ottomano preso il settembrio passato Zigeth go tenuto innespugnabile per la fortezza, et in sito suo, qual è in mezzo un Lago.

In caso, che miei Figliuoli Maschi se piacerà al Sig.r Iddio di darmi ne mancassero senza Eredi cioè Maschi e Femine istituisco Eredi mia Figliuola, et suoi Figliuoli Maschi solamente, ma se averà non avere Maschi ma Femine solamente voglio che ditte Femine ne possino ereditar come li Maschi dell'altra Sorella sua

Voglio, et cosi inviolabilmente statuisco che la Possessione mia posta in Bra... non sij mai divisa per accidente alcuno che potesse venire, ma sij sempre unita per essere loco amenissimo vago et vicinissimo alla Città, et utile assai avendo Noi posto tanta industria in avere tutte le Piante che ora si attrovano su ditta possessione fatte per Noi Fratelli et non da contadini coloni nostri con que... zi per quadro con le stalle, Torre, et Aria, che ora sono, con ...

Giardini

Giardino bellissimo dietro al giorno con l'Orto vaghissimo di tutte a sorte delitie, che vi si ritrovano, da quelle doi Tase fatte con tanto artificio, et bellissimo ordine, dove tutt'indanno si pigliano spassi dolcissimi nel pigliar li semplici. Dunque Voi miei Heredi ne n'haverete cura granissima di così dilettevo loco? Vi prego ad haverne cura non poca per vostra utilità e dilettatione. Vostro sarà [illegible] ove si vostro l'utile ancora.

Voglio, che le mie scritture restino nelle mani del più vecchio di miei Figliuoli se n'haverò, ben con questa conditione, che gli altri se n'habbiano a prevalersi di loro nella Causa sue, et liti, che loro potessero venire.

Voglio, che dette Scritture siano conservate sotto chiave nel mio Archivio qual è nella Camera di sopra et ditta chiavi Madonna Anna la conservi. Vi approvo Lei ne le dia ad alcuno fuora di mano ma occorrendo a cercar scritture pertinenti alle Lite, che possono occorrere sia sij presente per sin che miei Figliuoli abbiano sedeci anni et se Io non havessi Maschi, abbiano ditte mie Figliuole dette scritture et dette mie Figliuole mancassero senza Heredi, vadino ditte Scritture alli Heredi, che di sopra instituisco, cioè ai miei Nipoti et loro discendenti.

Se per aventura vi fosse in questa mia facoltà qualche fideicomisso, et che non fosse spirato voglio, che senza lite sij dato a chi per ordine de jure et se Io havessi fatto qualche meglioramento o veramente pagato, voglio, che detti meglioramenti per me, fatti o pagati siano delli miei Heredi.

In caso che Madonna Pompea non si marith ma se ne stij qui in casa co suoi Figliuoli se si haverà Maschi, o Femine presenti, lascino non si entri in spese superflue le quali senza dubio sono causa [illegible] fanoar il Signor Iddio di levar l'onore et la buona fama, di [illegible] et sterpar la facoltà. Voglio che si possa tenir un Ronzinetto per uno quel farà la fattoria della mia Entrata et non più Cavalli di questo, che dico, doi Massare e Fantesche che dir vogliamo credo bastevan alla sud.a mia Moglie et a Madonna Massimilla mia sorella. Cocchio, Carozza, o Carretta non voglio che a modo alcuno si possa tenir per sin che miei Figliuoli Maschi se n'haverò non habbiano l'età di sedeci anni perché chi non sa ciò facendo spese avanzi poco [illegible] avanzava nel qual onesto avanzò mia Madre Madonna Augustina mirabilmente et onorata.

onoratamente (dico per vicende vostro) sempre; à sopra aver[illegible]
mio Padre lasciare questo Putto da maritar sopra le spalle s[illegible]
1.° tre Figliuoli Maschi ancora per io maritar dalle quali mio [illegible]
vale mai è stata alienata cosa alcuna, ma ben augumentato [illegible]
far cose vergognose ne Contratti illeciti e disonesti come il più delle [illegible]
si lasciano incorrer gl' Uomini Vi esorto ad aver sempre per vostro scop[illegible]
l'onor del Signor Iddio avanti gl' occhi a li poveri suoi usando lor [illegible]
più sie per voi si potrà che chi non hà questa Cristiana Virtù non h[illegible]
quasi cosa buona in se.

Voglio che Madonna Massimilla mia sorella stij qui in Casa mia quanto [illegible]
vorrò mai starci, et sie sij alimentata et vestita dalla mia robba per con[illegible]
urgenti rispetti et per la sua amorevolezza usatami sempre.

Dei miei mobili che vi sono in Casa, voglio, che si faccia un Inventario p[illegible]
ogni buon effetto che avenir potesse ma li mobili che si consumeranno
ne non voglio, che sij posto in Tirco ad alcuno che restasse qui in Casa a go[illegible]
verno di miei Figliuoli o Figliuole.

Io prego mi si degnino per carità cristiana et per amorevolezza loro esse[illegible]
Commissarij o Curatori et così io lascio et instituisco m.r Gioseffo Manin m[illegible]
Cognato et m.r Niccolò suo Figlio m.r Giovanbatta Melsio mio Cognato m[illegible]
Lodovico m.r Rinaldo et m.r Marcant.o Rinaldi miei Nipoti Figliuoli di Mad[illegible]
na Massimilla mia sorella m.r Fran.co Godvegno mio Cognato et m.r [illegible]
Valvasone mio Zio et così voglio che questo sij il mio ultimo Testament[illegible]
ultima volontà il qual voglio che valia in tutto e per tutto per mio u[illegible]
Testamento et volontà et inviolabilm.te sij osservato se ben non vi sono
le Clausole come si usan in ditti Testamenti da chi è loro esercizio [illegible]
scriver et annotar atti pubblici.

Et così Io Emilio Candidi afermo come di sopra in tutto et per tutto questa m[illegible]
ultima volontà, et Testamento qua ho fatto sottoscriver di sette e [illegible]
L. S. con li loro sigilli et Io qui sotto sigillato con il mio, et serrato o propria
mano. Iddio sia sempre laudato.

Seguono le sottoscrizioni:

L. S. Io Marquardo Sivari Dot. così richiesto dal Sig.r Emilio Candido mi ho [illegible]
to et sigillato manu propria

Io Gian Fran.co Nassimbene Dottor richiesto dal Sig.r Emilio Candido mi son [illegible]
L. S. [illegible] scritto, et sigillato

Io Gian =

L. S. Io Zuane Masaro richiesto dal Nob. Sig.r Emilio Candido mi son sottoscritto et sigillato cum lo mio sigillo, et di mia mano scritta.

L. S. Io Gio Batta Arigoni Canc.o della Mag.ca Città di Udine a richiesta del Nob. Sig.r Emilio Candidi mi son di propria mano sottoscritto et ho saggilato co. sigillo mio.

L. S. Io Lodovico dagli Honesti dottor richiesto dal Sig.r Emilio Candido mi son sottoscritto, et ho sigillato.

L. S. Io Bartolomio del Toro richiesto dal Sig.r Emilio Candido mi son sottoscritto di propria mano, et sigillato con il mio sigillo.

Io Zuan Paolo Marino Nodaro di Udine Collegiato mi sono sottoscritto di propria mano et sigillato con il mio solito sigillo così richiesto dal Nob. S.r Emilio Candido

De Notis olim Sp. d. Petri Antonij Brunaleschi Not.ij Coll: meo: e aliena sibi fida manu eduxit et sub.t in fidem

Franciscus Brunaleschi Not.s Coll.s

Utini die 17 Martij 1769.

Sentenze pubblicate il 12 luglio 1564 per ordine del Luogotenente della Patria del Friuli Filippo Bragadino. (Archivio di Stato di Udine)

Bernardino della Giorgia d'Udine

Qual li mesi passati fu consignato nelle forze nostre dal Santo Tribunale dell'Inquisitione di questa Città al braccio secolare come heretico relapso et pessimo, poi la notte del mercordì 23 aprile prossimo passato rotte le pregioni, nelle quali se ritrovava con alcuni altri se ne fuggì, et venuto in essecutione di lettere de li Ecc.mi Signori Capi dell'Ill.mo Consiglio de' X et giorno di 22 maggio p.p. essendo sollecitato et proclamato a dover ritornar et presentarsi nelle forze nostre con comminatione come in dette lettere et nel proclama si contiene, non s'è assicurato comparer in contumacia perseverando che maggiormente lo fa colpevole, esseguendo in tutto come stanno et giaceno esse lettere, che ditto Bernardino sia bandito perpetuamente di tutte Terre et luoghi del Ser.mo Dominio da terra et da mare, navili armati et disarmati etiam dell'inclita città di Venetia et suo distretto con taglia a chi quello prenderà dentro i confini et consignerà nelle forze della giustitia, overo amazzerà in detti confini, fatta legittima fede della interfettione, di lire mille di piccoli delli suoi beni, se ne saranno, i quali ex nunc restino ipso facto obligati ad essa taglia, se non, delli danari dell'Ill.mo Dominio deputati alle taglie et venendo nelle forze, sia esseguita immediate la sententia contra esso fatta per heresia per il Giudice Ecclesiastico. -

Magnifico Amico mio Onorando. Hò letto con piacere la lettera vostra di XI del passato, e vi ringrazio del cortese Animo, che mostrate verso di me, del quale non hò mai dubitado. Et altretanto potete assicurarvi dal canto mio. In occasio=ne dell'andata di Francesco vostro Figliolo a Roma, hò scritto a Mons.r Illmo Alciato in raccommandazione sua pregandolo a tenerlo in protezzione, e favorirlo in ogni sua occasione, et la lettera sarà qui alligata. L'altre lettere ad altri Cardinali li farà di bisogno avvisandomene non mancherò di sattisfarvi conforme all'Animo, che tengo verso di Voi, e di vostro Figliolo, et con tal fine me vi raccomando. Di Milano ai IX di Febraro del LXIX

Al Piacer vostro

Il Cardinal Borromeo

Messer Antonio Marini

... posse absolvere, omniaque et singula alia in praemissis et circa ea necessaria et opportuna facere mandare et exequi libere et licite possis et valeas Aplica auctoritate tenore praesentium amplam et omnimodam facultatem concedimus et potestatem. Non obstantibus quibuscumque Aplicis, ac in provincialibus et Synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, ac Ecclesiarum et Monasteriorum regularium et aliorum locorum nec non ordinum praefatorum Iuramento con.

Pius PP. V

Dilecte fili salutem et Apostolicam Benedictionem. Cupientes ex nostro Pasto:
ralis officii debito Ecclesiam Aquilejen: ejusque Capitulum Canonicos, aliosque
ipsius Ecclesiae particulares Clericos et Praesbiteros, nec non Ecclesias etiam col:
legiatas et Parochiales, ecclesiasticasque personas Civitatis et Dioecesis Aquilejen
sis debite visitari, et ad meliorem vitae frugem et disciplinam nostris potissi:
mum temporibus reduci, nec non de tua probitate, prudentia et religionis zelo
plurimum in Dño confisi, tibi ut tanquam noster et Aplicae Sedis delega
tus per te ipsum tam Ecclesiam Aquilejen: ejusque Capitulum et Canonicos,
aliosque ipsius Ecclesiae particulares Clericos et Praesbiteros quocumque di:
gnitatis et officii titulo praeditos, nec non omnes alias Ecclesias etiam Colle.
giatas et Parochiales, ac simplices sine cura capellanias et alia Benefi:
cia quocumque nomine nuncupata, et etiam universas et singulas personas
Ecclesiasticas, et pariter quaecumque Monasteria tam virorum quam muli
erum cujuscumque ordinis, item Hospitalia et alia Pia loca, etiamsi Ec
clesiae Monasteria et alia loca et personae hujusmodi quomodolibet ex:
emptae et exempta, ac eidem Sedi immediate subjecta existant Aucto.
ritate nostra visitare, et tam in capite quam in membris reformare, erra:
ta corrigere, ac deformata in melius reponere, errantes et delinquentes reper.
tos inobedientesque et rabelles quoscumque juxta eorum demerita et aliâs secun:
dum Canonicas sanctiones carcerare punire et castigare, et in eos praesertim in iis
quae ad curam animarum pertinent Iurisdictionem excercere, statuta et ordina:
tiones quaecumque ad salubrem et bonam eorum directionem laudabilemque per
sonarum ecclesiasticarum disciplinam spectantia condere et facere, Sacri Conci:
lii Tridentini Decreta exequi mandare et procurare nec non in contradictores
quoslibet et rebelles excomunicationes et alias sententias censuras et poenas eccle
siasticas, ac etiam pecuniarias arbitrio tuo imponendas et moderandas, appella:
tione quacumque postposita et remota, promulgare, easque etiam iteratis vici:
bus aggravare, et ad hoc si opus fuerit auxilium Brachii saecularis invoca
re, et etiam illos postquam ad cor reversi fuerint ab hujusmodi sententiis
censuris et poenis absolvere, omniaque et singula alia in praemissis et circa
ea necessaria et opportuna facere mandare et exequi libere et licite possis
et valeas Aplica auctoritate tenore praesentium amplam et omnimodam fa.
cultatem concedimus et potestatem. Non obstantibus quibuscumque Aplicis,
ac in provincialibus et Synodalibus Conciliis editis generalibus vel specia:
libus constitutionibus et ordinationibus, ac Ecclesiarum et Monasteriorum re:
gularium et aliorum locorum nec non ordinum praefatorum Iuramento con

firmatione Aplica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque Indultis exemptionibus libertatibus et litteris Aplicis tam di-ctis eorumque Abbatibus Commendatariis, quam quibusvis aliis superioribus et per-sonis etiam Capitulis et praesertim ipsius Ecclesiae Aquilejensis, eorumque singulari-bus personis sub quibuscumque tenoribus ac formis, et cum quibusvis etiam dero-gatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis ~~formulis~~ clausulis irri-tantibusque ac aliis decretis in genere vel in specie etiam iteratis vicibus conce-ssis et invocatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de il-lis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, et expressa, non autem per clau-sulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi et de-creta in illis apposita perinde ac si de verbo ad verbum insererentur, praesen-tibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore per-mansuris hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus contrariis quibus-cumque aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indul-tum, quod interdici suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostoli-cas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huju-smodi mentionem. Volumus autem quod visitationem tuam hujusmodi, ac omnia et quaecumque per te illius occasione gerenda in publicam scripturam manu No-tarii publici a te specialiter deputandi dictim fideliter redigi facere, et per-acto negotio tuis sigillo et subscriptione vallatam ad nos transmittere debeas, et villicationis tuae legali ratione reddita, nostram et hujus sanctae Sedis benedic-tionem et gratiam uberius consequi et ad majora vocari negotia merito valeas Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die tertia Septembris

MDLXVIIII. Pontificatus nostri anno IV.

— Cae: Glorierius —

(a tergo)

Dilecto filio Bartholomaeo ex Comitibus Purliliae Commendatario Monasterii S. Galli loci Modii Aquilejensis Dioecesis Ordinis S. Benedicti

Serenissime Princeps

Superioribus mensibus cum e gravi et diuturno morbo convalescerem a Pontifice Maximo eodemque
Sanctissimo litteras accepi quibus mihi (quae illius summa est ac plane incredibilis
in Christi grege lustrando vigilantia) mandabat, ut cum primum ex aegritudi:
ne evasissem Dioecesis Aquilejensis populos tuae Celsitudinis imperio subjectos invi
serem, moresque et doctrinam illorum, qui apud eos sacris rebus praesunt, ita expen.
derem, ac si opus esset corrigerem, ut nihil a me, quo ad tollendos hujusmodi gen:
tis errores, collapsamque magna ex parte disciplinam Ecclesiasticam sublevandam
conduceret, praetermissum esse videretur. Quam Provinciam nunc (ut ingenue fa
tear) libentius a me suscipiendam esse putavi cum ex Diplomate manu tua
Serenissime Princeps subscripto, idipsum tibi maxime cordi esse animadverti; namque
dum Praesidibus Provinciarum imperas ut mihi cunctis in rebus, quae ad ar:
duum hoc opus conficiendum adjumento esse possunt, omne auxilium impendant
id profecto videris efficere, ut nec ab ullo in re pietas major optari queat, nec
a me in negotio absolvendo validius praesidium efflagitari. Veruntamen cum
praeteritorum annorum turbulentissimam in evertenda religione concursionem
mecum animo volverem, qua pura a Sanctis Patribus Dei cultus accepta ita
corruit, ut vix, praesertim in nonnullis regionibus, de illius elatione aliquando
sperandum sit, ea mihi facile sese objectum veritus sum, quae ejusdem Ponti:
ficis consultatione et deliberatione egerent. Quocirca ex adversa valetudine
recreatus Romam me contuli, ac simul atque introductus sum singula quae
mihi scrupulos injecerant quam diligentissime exposui: Audivit attente et beni:
gne cuncta, ut mos ejus est, Pontifex Maximus, et summa qua pollet sapientia
obvoluta ita explicuit, ut a nullo, vel ad optimos quosque mores inducendos, vel
ad tumultus evitandos, quidquam aut consultius aut prudentius decerni um:
quam potuisse videatur. nam et lues jamdiu in nonnullis locis invaluisse dili.
gentissime animadvertit, et errores late diffusos esse optime novit, et corrigendos
non perdendos homines pie admodum excogitavit, neque tam instituti sui obli:
tus est, quo macularum (quarum et tempora et gentes ferunt) Ecclesiae delere
ac eluere continuo molitur. Quae et si tuae Celsitudini notissima esse (quem enim
tam eximia pietas, ac divinum plane consilium lateant) pro comperto haberem,
futurum tamen speravi, ut dum ex me in hoc negotio discutiendo illa maxime
perspecta esse cognosceres, non modo firmius in re proposita tuus defigeretur ani:
mus, sed ad altius quiddam ita raperetur, ut Pii V. Pont: auspiciis et jussu ea pro
instauranda religione quandoque peragenda spe maxima duceres, quae hucus.
que vix leviter tentari posse fortasse judicaris. Quo fiet invicta Princeps ut ar:
dentiori voluntate negotium quod mox aggressuri meditamur amplectaris, nos:

que majoribus subsidiis (si opus fuerit) pro Dei cultu expandendo augendoque munie
endos cures, quod sane et Augustissimorum majorum tuorum, et tuamet spectata
omni tempore pietas nobis pollicentur. At vero quod meum est, id sibi Celsitu
do tua in animum inducat velim, mihi plane persuasum esse, me non satis meo
muneri facturum, si illi in hoc opere tractando laboris aut industriae meae desi
derium reliquero; id namque rei ipsius imprimis magnitudo, nec non praecipientis
auctoritas, et consentientis vel potius optantis Amplitudo expostulare videtur.
Deus Optimus Maximus Celsitudinem tuam incolumem diu servet

Ser^tis Vestrae

Humillimus Servus Bartholomaeus
Comes Porciliarum Abbas Mosacensis

(a tergo)

Ser^mo et Invicto Principi Carolo Archiduci Austriae &c
Domino meo Colendissimo

Carolus Dei gr̃a Archidux Austriae
Dux Burgundiae Comes Tyrolis

Venerabilis ~~dilecte~~ devote sincere nobis dilecte. Allatae nobis fuerunt litterae vestrae Idibus
hujus mensis Ianuarii ad nos datae, ex quibus quidem perlubenter cognovimus
quamvis id antea etiam nobis constabat, vobis a Summo Pont: Dño nřo coll^mo Provinci:
am visitandae Dioecesis Aquilejensis in Comitatu nro Goritien demandatam fuis:
Quae sane res nobis eo gratior accidit, quo in dies plura de vris singularibus virtutibus bo.
nitate integritate ac in Deum pietate ad nos scribantur et perferantur. Itaque no
bis plane pollicemur S.S. in eligenda vestra persona, ad hoc tam necessarium et
salutare opus integerrimo judicio usam fuisse. Quamobrem et omnino nobis speran
dum sit, vos id, non ex S.S. tum etiam nostris votis feliciter confecturos. Ad quod
quidem praestandum auxilium et subsidium nrũm vobis nequaquam deerit. Id quod
vobis ad dictas vestras litteras in praeventionem respondere voluimus quibus gra:
tia et benegnitate nostra jam propensissime sumus. Datae in Civitate nostra
Labacensi vigesima sexta die Ianuarii anno 1570:

Carolus

(a tergo)

Venerabili Devoto sincere nobis Dilecto Bartholomaeo Abbati Mosacensi

1569 4 9bre

Pii Papae V

[illegible] Archiducis Austriae

[illegible] Dilecto Filio, comiti Bartholomeo de Porcia, Abbati Mosacensi [illegible] [illegible], omnia quae sub Aquilejensi Diocesi sunt, loca visitandi. Quia vero compertum habemus nobilitatem tuam, pro eximio Christianae Religionis zelo [illegible] cupere, ut in loca ditionis suae temporali subjecta, boni, Christianique mores, sublatis quantum fieri potest, vitiis, et abusibus, introducantur, et conserventur; idcirco [illegible] dicto comiti mandavimus, ut, si ei auxilio, favore, auctoritate tua opus fuerit: ad ea exequenda, quae in ista ipsa visitatione, ad omnipotentis Dei gloriam, animarumque illarum salutem, sibi statuenda esse decreverit: ad nobilitatem tuam [illegible] [illegible], eique omnia ad hoc sibi a Nobis delatum visitationis munus exequendum, necessaria aperiat: cui etiam, ut fidem habeat in his rebus, quas sibi nostro nomine exponet, atque omnipotenti Deo tam acceptum, animarumque salutem tam conducibile, omnem suam opem, gratiam potestatemque accommodet, a nobilitate tua vehementer in Domino petimus, pro sua erga Nos, sanctamque hanc sedem Apostolicam [illegible].

Datum Romae apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die IV. Novembris 1569 Pontificatus nostri anno IV

Hieronymus [illegible]

qu
en
om
do
m
de
ac
D

Venis
h
qu
an
Q
n
b
s
d

Labacensi vigesima sexta die Januarii anno [illegible]

Carolus

(a tergo)

Venerabili Devoto sincere nobis Dilecto Bartholomaeo Abbati Mosacensi

Haec est quaedam Inquisitio, forma sive titulus Inquisitionis quae fit per sp(ectabilem) d(ominum)
Joannem Dominicum Bellium Gastaldionem Civitatensem, et eius spectab(ilem) Judi(cium) Banchae
Brazani contra et adversus.

Joannem Mariam et Augustinum fr(atr)es filios q(uondam) d(omi)ni Petri Graciani de Utino, Josephum
dictum Colla fabrum incolam Civignani, et Octavianum de Erasmis de Utino, sine praeiuditio
citandi et proclamandi etiam aliorum qui ponere teneantur. Ergo ex eo et super eo q(uod) fama pu-
blica praecedente et clamosa insinuatione referente non a malevolis, neque suspectis, sed a veri
[illegible] fati d(omi)ni Gastaldionis et eius Judicij
[illegible] Maria, et Augustinus fratres intestino vel
[illegible] dictum remanellum de Utino incolentem
[illegible] eunt mortem inferre desiderarent sic
[illegible] rancio et alijs associati ut eorum pessimu
[illegible] hastatis sclopetis, et arcis sagittarijs ar-
[illegible] te consuluerunt sibi per noctem illam quasi in
[illegible] te exeuntes clandestine ad domum
[illegible] nebula cenosentis accesserunt operien-
[illegible] limei ut eum prout effecerunt interi-
[illegible] ister directis contra eum armis eundem
[illegible] teking ingressi domum ipsius q(uondam) d(omi)ni Ber-
[illegible] inte tulam indutus ceperunt contra eum
[illegible] unam mean et absuto gutture ultra alia
quamplurima vulnera tam in capite quam in alijs corporis partibus illata illico miserime vitam
cum morte commutarunt, sic dominum tutissimi receptus sedem polluentes, committentes p(raedi)missa
scienter, dolose, et appensate animo deliberato sibi mutuum auxilium et favorem praeben-
tes secrum et monopolium facientes contra Deum optimum maximum praecepta sacrosancta
Ill(ustrissi)mi Duc(alis) Dominij n(ost)ri legum statuta et ordinationes ad pessimum aliorum exemplum et in
spretum iustitiae praefati sp(ectabi)lis d(omi)ni Gastaldionis, et eius Judicij. Unde de ipsa hora [illegible]
loco solito publicandum, et affigendum citamus, monemus, atque requirimus p(raedi)ctos
Joannem Mariam et Augustinum fr(atr)es filios q(uondam) Petri Graciani de Utino, Necnon Josephum
dictum Colla fabrum incolam Civignani, et Octavianum de Erasmis ut supra accusatos
quatenus spatio dierum novem quorum tres sint pro primo, alij tres pro secundo tertio et ul-
timo, et peremptorio termino coram fortiis praefati d(omi)ni Gastaldionis et eius Judicij sese
personaliter praesentare debeant, et quilibet ipsorum debeat ad se excusandum a
praemissis alias elapso dicto termino, et eorum contumacia in aliquo non obstante ad diffi-
nitivam devenimus sicut et prout iuris de iure visum fuerit. In quorum fidem etc.

Ex Civitate Austriae Die 18 Januarij 1570 etc.

Hieronymus Pacianus canc(ellarius) [illegible]

que
enc
om
do
mu
der
auc
De

Se

L'envoi
hay
qua
am
Que
nu
bie,
sal
Lu
gu
vol
re

[illegible]

Carolus

(a tergo)

Venerabili Devoto sincere nobis Dilecto Bartholomeo Abbati Mosacens

Haec est quaedam inquisitio, forma sive titulus inquisitionis quae fit per sp[ectabilem] d[ominum]
Joannem Dominicum Bollinum Gastaldionem Civitatensem, et eius spectab. Judi[ces] Bancha-
drazum contra et adversus.

Joannem Mariam et Augustinum fr[atr]es filios d[omi]ni petri Gratiani de Trino, Josephum
dictum Colla fabrum incolam Civignani, et Octavium de Bresmis de Trino, sine praeiudicio
citandi et proclamandi etiam alios qui pro nunc tacentur. Ergo ex eo et super eo quod fama pu-
blica praecedente et clamosa insinuatione referente non a malevolis, neque suspectis sed a veri-
dicis et fide dignis personis ad aures et notitiam praefati d[omi]ni Gastaldionis et eius Judicij
Bancha pervenit, quod cum dicti Joannes Maria et Augustinus fratres intestino vel
potius aperto odio prosequerentur d[omi]num Bartholomeum dictum Romanellum de Trino incolentem
Icenctem (ut vulgo dicitur) nebula et ordinem ut fecerunt mortem inferre desiderarent, die
dominico 15 [instantis] dictis Josepho dicto Colla, Octavio et alijs associati ut eorum pessimum
animum adimplerent ensibus pugionibus clipeis armis hastatis sclopetis, et arcis sagittarijs ar-
mati et bene loricati contra Rochi de Briza se se contulerunt de hora noctis media quasi in
insidijs permanserunt ex qua postea sic sumo mane exeuntes tandem sive ad domum
infrascripti q. d[omi]ni Bartholomei Romanelli in certa nebula commorantis accesserunt quaerien-
tes occasionem intrandi domum ipsius d[omi]ni Bartholomei ut eum morte afficerent, inter
fuerunt quod cum ex ea quidem Claudius eius filius exivisset directis contra eum armis eundem
memoratum et parvum puerum in fugam coniecerunt, statimque ingressi domum ipsius q. d[omi]ni Bar-
tholomei quidem tunc e lecto surrexerat non dum nisi interulam indutus ceperunt contra eum
tam ensibus et graves ictus impellere ut (?) utraque manu et absque (?) ultra alia
quamplurima vulnera tam in capite quam in alijs corporis partibus illata illico miserime vitam
cum morte commutaverit, sic domum tutissimi refugij sedem polluentes, committentes (?) commissa
scienter dolose, et appensate animo deliberato sibi invicem auxilium et favorem praeben-
tes seu etiam monopolium facientes contra Dei optimi maximi praecepta sacrosanctaque
Illmi Duc. Dominij n[ost]ri legum statuta, et ordinationes ad pessimum aliorum exemplum et in
spectum iustitiae praefati d[omi]ni Gastaldionis, et eius Judicij. Tandem de (?) habitum
de solito publicandam, et astringendam citamus, monemus atque requirimus praefatos
Joannem Mariam et Augustinum fr[atr]es filios q. petri Gratiani de Trino, Nec non Josephum
dictum Colla fabrum incolam Civignani, et Octavium de Bresmis ut supra accusatos
quatenus spatio dierum novem quorum tres sint pro primo, alij tres pro secundo tertio et ul-
timo, et peremptorio termino coram praefatis praefati d[omi]ni Gastaldionis et eius Judicij se se
personaliter praesentare debeant, et quilibet ipsorum debeat ad se excusandum a
praemissis alias elapso dicto termino et eorum contumacia in aliquo non obstante ad dif-
finitivam deveniemus sicut prout nobis de iure visum fuerit. In quorum fidem etc.

Ex Civitate Austriae die 18 Januarij 1570. etc.

Hieronymus Pacianus canc. m[anu] p[ropri]a

Visitatio 3ma visitatoris ad Secul. et Capl. Aquileg. de visitatione facienda in Eccl. sua Aquilei.

25 Ian.rii

~~[illegible]~~ 1570

7

Bartheus Miseratione diuina Abbas Moracensis Purllar Brug et [illegible]
[illegible] Pontifici et Aplice sedis delegatus visitator, RR. DD. Decano [illegible]

Quonia[m] [illegible] Mandatis S. D. N. [illegible] diuina prudentia [illegible]
[illegible] ad meliorem [illegible] disciplina[m] [illegible]
Pontifici et sedis aplica [illegible] nos [illegible]
[illegible]
[illegible] canonica[s] functiones [illegible]
[illegible]
[illegible] et exequi libere et licite possimus [illegible]
[illegible] et priuilegijs, et cuiuscung[ue] generis exemptionibus et [illegible]
eiusdem S. D. N. Anno quarto quod [illegible] mandatum cum pro viribus et [illegible]
[illegible] ut sanctissima opem suam, et gratiam nobis largiatur, ut opus hoc [illegible]
[illegible] ad finem prosequamur statim [illegible] visitationis nostre [illegible]
Diocesis; quare vobis per has litteras significamus, q[uod] ad vos vestramq[ue] ecclesiam [illegible]
[illegible] visitandi faciemus vos aut diligenter operam dabitis ut eas res que [illegible]
[illegible] et vos requirimus et [illegible] et In virtute [illegible]
[illegible]
[illegible]
notitia, et cura ad nos spectat, et moris est a visitatoribus considerari et [illegible]
[illegible] post has n[ost]ras litteras receptionem [illegible]
[illegible] nostro [illegible] certiores faciatis ut singulis diebus [illegible]
[illegible] de supradictis omnibus [illegible]
[illegible] eadem Deo Auctore statuendum ac decernendum videatur [illegible]
[illegible] sub In virtute [illegible] obedientie vobis mandamus [illegible]
[illegible] contra [illegible] notitia per vestras [illegible]
possit [illegible] litteras [illegible]
[illegible] atque [illegible] et cuilibet sigillatim In margine [illegible]
[illegible] saltem Idoneu[m] et [illegible]
[illegible] beneficiatos principalium aliqua [illegible]
[illegible] que [illegible] omnia pro vestra prudentia pariter [illegible]
[illegible] merito possit. Precipue vero vos omnes in Xpo fratres [illegible]
sua n[ost]ras mentes Illustrare ut q[ue] ei placita sunt semper agamus et [illegible]
viuit et regnat semp[er] amen.

Datu[m] In monasterio [illegible] Abb[at]ie sexto calendas Februarias Anno humane [illegible]

Barth[olome]us Abbas Moracensis [illegible]

[illegible] a S.^mo D. N. Pio Papa V deputatus in dioecesi Aquileien. cum potestate et
[illegible] capitulo Aquileiensis Ecclesiae salutem in Jesu Christo Domino nostro

[illegible] Ecclesiam Aquileien. [illegible] persona [illegible]
[illegible]
[illegible] ipsius ecclesiae clericos quocunque dignitatis et officij titulo [illegible], nec non [illegible]
[illegible] nuncupata et Monasteria tam virorum quam mulierum cuiuscunque ordinis [illegible]
[illegible]
[illegible] et alias censuras ecclesiasticas [illegible]
[illegible] auxilium brachij secularis invocare aliaque et singula alia in premissis [illegible]
[illegible] et omnimodam facultatem [illegible] non obstantibus [illegible] contrariis [illegible]
[illegible] Datum Romae die 3^a septembris M D LXVIIII Pont.
[illegible] studeamus imprimis deum optimum Maximum [illegible]
[illegible] incipiamus
[illegible] Patriarchalis ecclesia vestra [illegible]
[illegible] dominica [illegible] XL^mae [illegible]
[illegible] opportune [illegible] nihil [illegible]
[illegible] consideratio et inspectio precipua [illegible] reformationem vestrorum cano
[illegible] personarum, necnon de ecclesia vestra et eius [illegible] custodia usu et
[illegible] in sacristia choro libris [illegible]
[illegible] fundationibus [illegible] et [illegible] his [illegible]
[illegible]
[illegible] Patriarchalis intra missarum [illegible], cum maior populi frequentia interesse
[illegible] competenti [illegible]
[illegible] ab eisdem interrogare et cognoscere et pariter audituri [illegible]
[illegible] simul de rebus necessarijs et opportunis alloqui possimus. Has etiam nostras
[illegible] Canonicorum ac quarumcunque ecclesiasticarum personarum in dicta ecclesia beneficiata
[illegible] perveniant ut nemo ullam [illegible] ignorantiae excusationem [illegible]
[illegible] pro singulis diebus donec visitationis munus [illegible]
[illegible] volumus. Si qui autem per se ipsos istuc venire [illegible] numero
[illegible] sufficienter instructum [illegible] canonicas sanctio-
[illegible] contra eos secundum canonicas sanctiones [illegible]
[illegible] diligenter [illegible] contemptus aut neglectus [illegible] gratias,
[illegible] devotas ad deum [illegible]
[illegible] munus [illegible] ad laudem et gloriam [illegible]

[illegible] M·D·LXX· Pont. S. D. N. Pij Papae V. anno quinto

Augustinus variscus not. et canc. mant.

1570: 30 Agosto. Molto Mag.co e Generoso Sig.r mio Honorando.

Avendo sua Ser.ma Altezza Nostro Sig.re Clementissimo commesso a V:S: Mag.ca, et a me di insinuare agli infrascritti Sacerdoti la temerità, e presunzione, che hanno usato in dimandar licenza a sua Altezza di tener le loro concubine, V:S: sarà contenta di far a ciascuno d'essi intender, che mercordì prossimo venturo habbiano personalmente a comparer nel Palazzo della Terra, e ritrovarsi li tutti alle 9. hore innanzi mezzo giorno, dove io insieme con V:S: faremo lor intendere quel tanto, che è di ordine di sua Ser.ma Altezza, ne V:S: si curarà di dir ad alcuno di loro la causa di tal comparizione. Vorrei anco se fosse possibile, che tutti gli altri, che non si hanno voluto lasciar indure a questa pazzia fussero presenti per maggior smacho del colpevoli.

Dopo desinare poi sarà necessario chiamar a noi tutti li Nobili, che hanno jus Patronatus in Gorizia, e far loro similmente intendere la benigna, e seriosa volontà di sua Ser.ma Altezza; intanto mi raccomando, et offero a V:S: Mag.ca la quale nostro Signore Iddio conservi sana.

Di Cormons alli 30. Agosto 1570.

Di V:S: Mag.ca

Aff.mo per servirla

A. Vescovo di Trieste

Prego V:S: a far havere ricapito all'inclusa, che va a Mag. S.r Julianis

Tergo

Mag.co e Generoso Dño Fran.co Dorimbergo Hered.o Camerario Illmi: Comit.s Gori-tie, Ser.mi Archiducis Caroli & Cons.r et dignissimo Locumtenenti eiusde Comit.s Goritie Dno, et Amico observ.mo

il Piovano di Gorizia	m. Morzina.
il Piovano di S. Pietro	P. Catta.
il Piovano di Lucinis	Nicolo Raga
il Piovano di Romans,	Giorgio Terres
il Piovano di Canal,	Mario Vidanich.
il Piovano di Prebacina,	Giorgio Juranlcich.
il Piovano di Cerniza,	Petrus Vischer
il Piovano di Merina,	Giorgius Christophorus

Cobermans

Georgius.

1573
14 Gen.ro

9

24. 70

R.me Domine amice charissime Cum non obscuris Authoribus perlatum ad nos sit, R.mam Paternitatem vestram scriptis suis ac publicis documentis, Principis Aquileien.s Titulum, præfigere consuevisse: prætermittere nullo modo potuimus, quin hac de re quæ nova prorsus et inexspectata nobis contigit eandem R.mam P. V. benigne admoneremus. Cum enim eidem exploratè cognitum esse possit, Urbem Aquileiæ atq. eius Agrum nostri Iuris esse, atq. in ea Magistratum à nobis et prædecessoribus nostris semper constitutum, qui nostro loco et noie Subditos regat, et illis Ius dicat, persuadere nobis non possumus, Idipsum de Titulo R.mæ P. V. ex ulla ex parte probari. Neq. vero huius rei exemplum ullum habet cum hæc Principis appellatio quam sibi usurpat ius spirituale nullum respiciat, Temporale autem eiusdem Civitatis Ius ac superioritas penes nos legitimè existat. Itaq. quoniam R.ma P. V.ra pro spectata eius prudentia facile intelligere potest nobis novitatem hanc, quæ nostrum in ea Urbe Ius apertissime conatur convellere salva dignitate nostra ferendam non esse, eam bene vole ac diligenter hortamur ut ab huius modi titulo abstineat.

neq; committat ut posthac vel ipsa vel eius Ministri tale quidat-
tentent. Id quod cum Justum et equum sit R^mam P. V^ram
omnino facturam esse confidimus. Cui quod reliquum est solitam
benevolentiam nram deferimus Quae diu ac bene valeat. Data
in Civitate nostra Gräcz vigesima quarta February Anno etc.
Septuagesimo tertio.

Carolus Dei gratia Archidux Austriae
Dux Burgundiae et Comes Tyrolis etc.

Carolus

[illegible] considerandum quid intell[ig]it pro A[...]
Nam [illegible] dixere eius Comissarij et ipse D[omi]nus [illegible]
[illegible]
[illegible] esse [illegible] est [illegible]
[illegible] Nam nunq[uam] constituerunt
in ea [illegible] causa ex-
[illegible] Card[ina]l[i]s Mazini Patr[iarch]e.
<u>[illegible] Patr[iarch]e</u> [illegible] est falsum: Nam [illegible]
[illegible] probat, per temporis diuturnita-
tem per scripta Auctor[um], per Capitulationem Wormatiense,
per Pacem Bononiensem [illegible] per
concessionem eiusdem met Ferdinandi imperatoris. et multis
alijs modis etc.
<u>[illegible] Principis</u>, [illegible] spirituale [illegible]
[illegible] ipsius <u>scat</u> [illegible]
[illegible] et ipsius Patr[iarch]e [illegible] Praeterea [illegible] sententia
[illegible] R[euerendissi]mum Patr[iarch]am esse [illegible] ad Ciuitatem Aq[ui]-
leie [illegible] in hoc casu [illegible]
[illegible]
<u>Penes nos legitima existat</u> Immo per usurpation[em] [illegible]
Patr[iarch]a est legitimus Princeps per ea que supra [illegible]
sunt
<u>Nouitatem Sane</u>. Non est nouitas q[uonia]m iure et uere Patr[iarch]a est
Princeps. Ac etiam quia sic per longa tempora solet
Appellari. quamuis in subscriptionibus [illegible]
[illegible] non sic se appellet
<u>Nostrum Jus conatur Conuellere</u> Non potest conuellere ab Ar-
[illegible] ius quod non habet. Sed Patr[iarch]a utitur iure suo
saltem sermone. prout [illegible] omnes faciunt. etc.
<u>[illegible] non esse</u> [illegible] ab Amico occasionem
querit.
<u>[illegible] huiusmodi titulo [illegible]</u> Si Archidux occasionem non que-
reret [illegible] Patr[iarch]a uere D[omi]n[u]s et Princeps,
[illegible] hoc nomine. cum ipse patienter
ferat occupationem et usurpatione ipsius Ciuitatis sibi ab
Archiduce [illegible]

Nota delle con=
siderationi che
si pon fare so=
pra la tra dei
Arciduca.

[illegible]

3/24 febr.º Graz.
l.ra del Ser.mo Arciduca Carlo.
Che Mons.or Patr.ca non debba darsi
titolo di Principe d'Aquileia.

R.mo in Christo Patri d.no Joanni Grymano Patriarchæ
Aquileiensi amico nostro charissimo.

Die mercurij ultima junij 1574.

Bujæ in Contrata S. Stephani

Coram mag.co Dño Thoma olim Nob. D.ni joannis de Freschis de Cucanea existente in Aula, ubi consilium dicti loci reduci solet.

Comparuit Dom.nus Odoardus Portulanus olim Dñi Antonij Bujæ incola, et petijt se creari Notarium. Quo audito, et auditis fide testium infrascriptorum de sufficientia gramaticali ipsius Dñi Odoardi. Antelatus Dñus Thomas auctoritate qua fungitur virtute sui privilegij quaecumque extendendi et delato ei in forma debito juramento de fidelitate servanda sacræ Imperatoriæ Majestati, et illustri suæ familiæ, ac de non publicandis Testamentis, et alijs quæ non publicanda sunt, et demum de probitate sui officij ipsum coram se flexis genibus constitutum ipsum Notarium Publicum, et judicem ordinarium creavit dando ei atramentarium, pennam, et paginam.

Præsentibus eg.io Dño Eusebio Pichissino Not.io et cive Glemonæ et S. Blasio Desiderato de Buja testibus.

De notis olim Sp. Dñi Valerij de Rizzardis Bujæ Not.ij nunc penes me existentibus per aliam mihi fidam manum educere jussi, facta incontratione cum originali concordare inveni ideo me subscripsi

Ego Dominicus Valentinus Barnaba de Buja P.V.A.N.s die 23 Augusti 1742.

1573

Seigneur Grimani. mes Ambassadeurs et ministres m'ont souvent et par foy et de bouche temoigné l'affection grandes que vous avez toujours portée au bien et avancement des affaires et grandeur de cette Couronne. nommement le 8.me de febvrier. m'a fait entendre qu'avez demontré singulier Contantement et rejouissance pour l'election de mon frere le duc d'anjou au royaume de poullogne. degnons si voulez bien vous remercier et dire ... mon tendresse votre redevable jusques au jour quelques bonne occasion, je puisse vous faire paroistre, que n'avez mal employé votre bonne affection. la quelle je vous prie, Continuer et etre abtain que pour l'honneur et Consideration de la seigneurie et de vous aussi. je serai toujours tres aisé de vous aimer et gratifier. priant dieu qu'il vous ajoute seigneur Grimani en sa sante digne poil aussi. a monferaul 2. ... 3 juin 1573

Charles

Brulart

al di fuori

Al m.to R.mo S.r Grimani patriarcha

d'Aquileia

Tratta dall'Originale esistente presso li nobb. SS.ri

Conti K.ri Beltrame, e fratelli nell'armaro D.V. cas

settino 13. segnata al di fuori col n.° CXVII.

Flavius Urini

Ex.m ex arengo pub.co die Sabbati xx Augusti 1575 ... d. Lau-
rentium Bragad.m Pr.ior Fori Julij Loc.m generalem sig.m cum
eius Ex.ma curia

12-15

Hieronymum Emilianum fi. d. Marci Ant.ij doct. et

1575-76. Atti di processo criminale contro il nob. Geronimo Emiliano ... ... Savorgnan
per risse e ferimenti contro i Nobili Savorgnani della Bessica.

Julij p.x. praeteriti ... ... Raphaelis
dum antedictus d. Sauorgnanus cum eius socijs ... et ...
ecclesiam S.cti Iacobi huius ciuitatis ... ...
cum pila balmaria Hier.mus p.tus a praedictis associatus omnes
armati armis offensibilibus. et de dorso, accedito a parte an-
tedicto d. Sauorgnano eotunc nil mali suspicante. prolatis
prius aduersus ipsum nonnullis verbis, maximo impetu enudato
ense et pugione in dictum d. Sauorgnanum cum praedictis duo-
bus socijs irruit, et insimul omnes in ipsum incautum plures ictus
admenarunt, ex quibus remansit sauciatus tribus uulneri-
bus lethalibus: et dum Nob. q. d. Fulcherius frater ipsius d.
Sauorgnani una cum eius socijs ad rumorem pro intermi-
diando accurrisset, Hieronymus p.tus se praemissis non contentus
cum saepedictis duobus socijs inquisitis infestem quoque ipsum
q. d. Fulcherium cum ense admenando duobus uulneribus, al-
tero s. super manu sinistra, et altero lethali punctim pene-
trante usque ad aliud latus brachij dexteri sauciauit ex quo ...
statim ex hac uita decessit; illicoque dictus Hier.mus cum p.tis Iunio
et Raphaele inde cum ense ipsius q. d. Fulcherij ob lethale
uulnus dimisso discessit: qui omnes dum in eorum discessu transi-
rent ante domum Nob. d. Nicolai fratris antedictorum dominorum
de Sauorgnanis cum ensibus enudatis, et sanguine ...
fuerunt a dicto d. Nicolao requisiti quidnam fuisset suc-
cessum; praefatus aut Hieronymus diabolico spiritu auctus

al di fuori

All'Ill.mo e R.mo Sr Grimani patriarcha d'Aquileia

Tratto dall'Originale esistente appresso li …

Flavius Orsini

Ex.m ex arengo publ.o die Sabbati xx. Augusti 1575 per Ill.m D. Lau-
rentium Bragad.m Prov. fori Julii Loc.m generalem dig.m cum
eius Ex.ma curia

12-15

Hieronymum Civilianum fil. q. D. Marci Ant.ii doctoris et
Fulvium Angoreum q. D. Io: Baptae. [illegible] Utinenses.

Inquisitos per nos, et Ex.m p.rum una cum Raphaele Crallo Syracuso
pro eo, quod cum Hieronymus ipse acrepisset nonnulla in via
prolata iudicio suo per Nob. D. Sauorgnanum de Sauorgnanis
a vexillo detrahentia honori ipsius Hier.mi modo et forma,
prout in processu; illaque ad eius animum revocasset animo, e ven-
dicandi oblata loci, et temporis opportunitate cupiendo omni-
no executioni demandare quae in animo habebat, die x. mensis
Julii px. preteriti de societate praedictorum Fulvij, et Raphaelis
dum antedictus D. Sauorgnanus cum eius socijs [illegible] pre
ecclesiam S.cti Iacobi huius civitatis [illegible] [illegible]
cum pila palmaria Hier.mus p.tus a praedictis associatus omnes
armati armis offensibilibus, et de dorso, accersito a parte an-
tedicto D. Sauorgnano eodem in manu [illegible], prolatis
prius adversus ipsum nonnullis verbis, maximo impetu evaginato
ense, et pugione in dictum D. Sauorgnanum cum praedictis duo-
bus socijs irruit, et insimul omnes in ipsum incautum plures ictus
admenarunt, ex quibus remansit sauciatus tribus vulneri-
bus letalibus: Et dum Nob. q. D. Fulcherius frater ipsius D.
Sauorgnani una cum eius socijs ad rumorem pro intermi-
diando accurrisset, Hieronymus p.tus de praemissis non contentus
cum supradictis duobus socijs inquisitis insequtem quoque ipsum
q. D. Fulcherium cum ense admenando duobus vulneribus, al-
tero s. super manu sinistra et altero letali punctim pene-
trante usque ad aliud latus brachij dexteri sauciavit ex quo fere
statim ex hac vita decessit; illicoque dictus Hier.mus cum p.tis Fulvio,
et Raphaele inde cum ense ipsius q. D. Fulcherij ob lethale
vulnus dimisso discessit: qui omnes dum in eorum discessu transi-
rent ante domum Nob. D. Nicolai fratris antedictorum dnorum
de Sauorgnanis cum ensibus evaginatis, et sanguine pollutis,
fuerunt a dicto D. Nicolao requisiti quidnam fuisset suc-
cessum; praefatus aut Hieronymus diabolico spiritu ductus

vi respondit per hæc, vel similia verba: Vecchio, vecchio, se tu
fosti più giouane puttana di dio ti castigheresi anche ti.
Et ut latius ex processu constat. Cõmitē ndo predicta, scienter
et dolose, contra deum, ius, et iustitiam, et sibi inuicem præstantes
auxilium, et fauorem cooperatiuum ad supradictū homicidiū com-
mittendum et uulnera inferenda, in spretum magistratus nostri
et contra leges excelsi Cons.ᵗⁱ x. in materia blasphemiæ di-
sponentes. quapp omnes suprascripti tres iussu nro die xxviij
Julij proxime preteriti publice citati et proclamati fuerunt de
more ad se personaliter præsentandum: demum Raphael
Crassus sese personaliter constituit ad carceres, ubi etiamnunc
reperitur: Hieronymus vero, et fuluius comparere non cu-
rarunt, quãuis ipsi fuluio die 6. pñtis mensis terminū pro-
rogauerimus per dies tres: quæ contumacia ipsos culpabiliores
reddit. Ideo deuenientes ad ipsoꝝ cõtumaciū expeditionem,
iustitia: ꝙ præfati Hieronymus, et fuluius condemnentur
vz. ꝙ Hieronymus sit perpetuo bannitus de Histro, tota Patria,
de quattuor locis, et inclyta ciuitate Venetiarū et Ducatu
iuxta partem. et siquotempore captus fuerit intra con-
fines conducatur ad locum solitum iustitiæ ubi per eius mi-
nistrum caput à spatulis eiamputetur, ita ꝙ moriatur cū ta-
lea captoribus iuxta partem, pro homicidio. et ꝙ sit etiam
bannitus p quinquennium de Histro, et tota Patria, et de
quattuor locis, et ad soluendū libras quattuorcentū: et in
omnibus iuxta partem pro blasphemia. et in expensis
fuluius vero, ꝙ sit bānitus p annos quindecim de Histro
et tota Patria, et de quattuor locis, iuxta partē. et si du-
rante banno captus fuerit intra cõfines, mittatur ad ser-
uiendum super triremibus Ill.ᵐⁱ dñij remige in compe-
dibus p annos tres, cum talea captoribus librarū centū
et in casu inhabilitatis, ꝙ stet clausus in carcere per
annū, et iterū reuertatur ad eius bannū tunc incohatum
et hoc toties, quoties. nec nō ad soluendū offenso insolidum
cum dicto Hier.ᵐᵒ expensas, damna, interesse mercedes
medicinas, et menda, sicuq extat iuxta liquidationē fa-
ciendam; et ꝙ tempus banni dicti fuluij nō incipiat currere
nisi prius omnibus p̄missis solutis. p insu.ᵗⁱ, uulneribus et
toto excessu ex arbᵒ et in expensis in his scriptis sen-
tialiter condemnamus ——

Henricus Politianus ordˢ canc.
exscripsit. et sigilˡ.

1575.

Bando d. Hieronimo Emiliano
et Fulvio Grifone.

1576.2c

13

Sententia in pub.co arengo promulgata per Cl.mum D. Iustinianum Iustiniano pro Ser.mo Duc. Dnio Venet. Patriae Fori Julij Locumtenentem generalem dignis.s. Una cum eius Exc.ma Curia die sabbati 25. Augusti 1571. Contra

Sauorgnanum de Sauorgnanis q. Nob. D. Joannis a Vexillo.

Donatum Tridentinum solitum Commorari in domo ipsius Sauorgnani: et fratres

Aloysium.
Syluium, et } de Sauorgnanis fratres dicti Sauorg.ni ac.
Guidonem.

Synadorum Cominum de hac Ciuitate.

Inquisitos per nos et officium nostrum ex eo, quod cum vigeret capitalis inimicitia inter praedictos fratres de Sauorgnanis, et Hieronymum Emilianum occasione mortis q. D. Folcherij Sauorgnani eorum fratris a dicto Hier.mo iam aliquot mensibus interfecti vulnere illatorum in personam dicti Sauorgnani; et ideo animo concepissent vindictam sumere non solum de dicto Hier.mo sed etiam de alijs eiusdem familiae qualis de praedictis non culpabilibus, tandem die lune XII. Decembris. 1570. post prandium antedicti Sauorgnanus, et Donatus a dictis fratribus ad huiusmodi scelera perpetranda contra formam pactum Ill.mi Dnij domi habitus. Deum prae oculis non habentes, sed inimici humani generis, dum observassent D. Lutium Emilianum filium D. Leandri consanguineum antedicti Hieronymi redeuntem ab hospitio Berlini versus domum suam positam in contrata S.tae Mariae, exequentes antedicti pessimi, et diabolici propositum ~~tandem~~ tantae fuerit temeritatis quod se conferentes armati ad viam publicam extra portonum S.tae Mariae qua transiturus erat dictus D. Lutius, dum nil mali suspicans, et incautus domum tendens illuc pervenisset, ausi fuerint appensate, et contra fidem datam D. Leandro eius patri de ipsis non offendendis aggredi eundem D. Lutium atque aufugientem insequi, et in terram prostratum nullis dictis undecim vulneribus crudeliter trucidare, ita ut statim expirauerit, fugam inde arripientes ad Ecclesiam S.ti Petri martyris. Antedicti autem alij praedictorum complices armati, (ut et ipsi) etiam armis prohibitis ausi fuerint eidem illico opem ferre, et equestres associare extra Ciuitatem dantes sibi omnes et singuli inuicem auxilium, et fauorem circa praedicta et ad euadendum, non obstante etiam praecepto penali antea iustis de causis iniuncto mandato nostro ipsis fratribus

Sauorgnanus, ne domu exiret, et ut latius in processu Continetur. Com[m]ittentes antedicti omnes p[redic]ta omnia, et singula respective Contra Deum ius, et iustitiam, scienter dolose, et appensate, ac inhumaniter, Contra fidem, ut supra datam et Contra partes Ill[ustrissi]mi Dnij, et mandata nostra, in sprevitu regiminis, et gravissimi scandali Ciuitatis quapropter Cum publice fuissent Citati omnes predicti iussu n[ost]ro ad se personaliter p[rese]ntandum et excusandu, Aloysius, Silvius et Guido fratres, et Sijnadorus Cominus Comparuerunt et suas fecerunt defensiones tam in scriptis, q[uam] etiam in uoce mediante C[...] illum Exc[ellen]ti Aduocato: Sauorgnanus aute, et Donatus iteru p[ro]clamati Cu auctoritate ut in literis Ducalibus ad nos datis die 25. Januarij et parte Exc[ellentissi]mi Cons[ilii] Rogatoru diei 14. dicti, Cotumaces extiterunt sic se de premissis magis Culpabiles reddentes: Idcirco uisis omnibus hinc inde deductis, et mature perpensis, Condemnamus sup[ra]dictos Sauorgnanu, et Donatu, q[uod] perpetuo sit banniti de omnibus Terris, et Locis Ill[ustrissi]mi Dnij terrestribus, et maritimis, nauigijs armatis, et disarmatis, et de inclyta Ciuitate Venetiar[um], et Ducatu et si quo tempore Conducti fuerint in uires iustitiae, Conducantur ad locu solitu ipsius, ubi super eminenti solario eisdem Caput a spatulis amputetur, ita ut moriatur; et qui ipsos, uel aliquem ipsor[um] Ceperint et Consignauerint in uiribus iustitiae; aut interfecerint intra Con[fines] fines, facta legitima fide interfectionis habeant libras quatuorcentu pro quoque Capto, uel interfecto de bonis ipsoru, si extiterint que remaneant Confiscata; sin minus de denarijs Ill[ustrissi]mi Dnij iuxta partem Exc[ellentissi]mi Senatus diei 14. Januarij proximi: pro homicidio appensato Comisso, et in expensis. Aloysius uero Silvius, et Guido sponte presentati relaxentur pro nunc.

Sijnadorus autem sponte p[rese]ntatus absoluatur.

Henricus Politianus ord[inarius]
Canc[ellari]us Utini describsit, et sigill[avit]

1576.

Bando del Ill.e Sr. Ancorman

Ancorano.

C

Ser.me et Cl[emen]tiss.me

Princeps

Cum annis prox.s preteritis quidam Lucius Emilianus de Utino dies noctesq[ue] conversans cum nob. dnis Aloisio et fribus Savorgnanis a vexillo nobilibus patrie fori iulij, sibi tamen fingens amicitias et aliud in corde, aliud in ore retinens, aliquibus satellitibus associatus ex proposito et proditorie aggressus sit Savorgnanum alterum ex dictis fribus incautum et nil prorsus tale suspicantem, eumq[ue] pluribus vulneribus magnis trucidandi animo affecisset, fulcheriumq[ue] alterum frem, qui ad fris offensam accurrerat, occidisset, ipseq[ue] et omnes de domo sua et familia eiusque consanguinei iustitias parvifacientes et de hoc facto glorientes, maioraq[ue] se pacraturos minantes per civitatem armati incederent, quadam die Savorgnanus prefatus parum a propria domo distans seq[ue] a d. Lucio Emiliano illuc transeunte a capite usq[ue] ad pedes armato quibusdam aliis comitati et ad rixam provocari videns, tunc honoris gratia, tum vulnerum non bene adhuc curatorum dolore et mortis fris afflictione pervitus rixam ad quam vocatus fuit non vitavit, in qua Emilianus ille occisus remansit. ob quod a parte proditore pro pensato proclamatus, qui casus sicut vestimus inprovisus et ad dictam provocationem secutus fuit, considerare nos causas simus indicas severitatem et eius animum contra dictos fris Savorgnanos mali consilium cum etiam alios qui rixe non affuerant et domi erant proclamari fecisset, idq[ue] ob magnas copias Emilianus eis prestitit proditam amicitiam ob quam casum prim mortis fulcherij et vulnerum Savorgnani par ... banniendo Lucium Emilianum cum sociis tantum a patria licet contumacis. casum aut secundum magnificat banniendo Savorgnanos famulos et ... terris et locis dom. Venetiae cum bonorum confiscatione ut banno exemplo num.o 5. 2.

E a ff eiusdem sauorgnani humillimi et deuotissimi
supplicatis recte · ser.tis v. qs humillime supplicamur ut
eidem saluum conductum gratiose concedere dignetur quo
tam in officium suum gorizie et gradisca qs [illegible]
alijs ser.tis v. locis tuto secure et absqs alicuius [illegible]
grauis aut alterius cuiuscumqs impedimento comparere
manere et habitare ualeat, nam ut bona ser.tis
celsitudinis v. gratia uitam quietam et nobili ac
ingenuo uiro congruam ducat, ut qui fidelissimus
ser. v. obedientissimus seruitor offert [illegible]
pro suo et totius ser.me domus d austria honore
uitam propriam semper exponit, prout et antecessores
sui, et hac familia sauorgnana a Velillo, semper
fuisse constans est. dum caput d sauorgnano
ser.mis Imperatoribus recognouere, et priuilegium a
serenissimo ex sac.mo Imper. Sigismundo
cuius sacra M.tas prefatos sauorgnanos a Velillo
priuilegijs et beneficijs suis ut sacri Imperij fideles
clos se appellauit, qui postea cum ff. iouiali comite
fidelem semper praestiterunt seruitutem, et hodie dum se
[illegible] in ista familia matrimonio copulati reperiuntur
mag.cis dnis andrea d attimis et federico [illegible]
d. capit. gradisca, ipseqs sauorgnanus [illegible]
[illegible] bona in sagoiano loco ser.tis
subditorum alij consanguinei sui multa bona [illegible]
[illegible] Aquilegiae

Qd cum equitati, [illegible] et [illegible] [illegible]
grauis [illegible] sit, non [illegible]
deuotissimus orator ab eiusdem ser.tis v. gratia
[illegible] obtinere, gratiosum [illegible]
[illegible] ser.ti v. cum sac.me [illegible]
ac tota ser.ma domo d austria Deus opt. max.
Primo ac feliciter conseruet atqs augeat

E. S. V. Ch.mi
Humillimus Seruitor
sauorgnanus sauorgnanus a Velillo [illegible]

Coram Vobis. Cl.^mo D. Locumtenens, Ex.^mi Dni Curiales.

Comparet Nob. D. Aloysius Savorgnanus à Vexillo exponens quatenus aliàs usque sub die 3. januarij 1573. per Cl. D. Danielem Priuli Locumtenentem Patriae fori julij Confectus fuit bannitus Gaspar Miulich ab omnib. Terris et locis ill.^mi Dominij cum facultate ipsum interficiendi si fuerit bannitus consequendi liberationem banni sui. Et si non esset bannitus cum potestate ac facultate liberandi quemcumque alium bannitum. Confestis tamen bannitis per ill.^mum Consilium X.^m ultra talias et quibus in dicta sententia criminali continetur ad quam relatio habeatur. Et quia praemissorum veritate perpetitur, item dicit quatenus joannes q. Sebastiani Valentis et Blasius q. joannis Cremiz de villa Pulignij jurisdictionis [illegible] habitantes tamen in villa Ronchis jurisdictionis et Territorij Montisfalconi sub die 13. instantis Mensis Martij interfecerunt praefatum q. Gasparem Miulich in praedicta villa Ronchis Montisfalconi, cuius caput etiam praesentatum fuit officio. et super eius cognitione mortis praedicta capitula examinati testes et formatus processus prout patet in actis Cancellariae Cl.^mi D. Locumtenentis quae vita, quia qualemcumque opus sit, ipsius publicationi reproducuntur iustitiae vestrae: finaliter narrat. Antedictos joannem q. Sebastiani et Blasium q. joannis interfectores dicti q. Gasparis Miulich sibi [illegible] penitus per se et quemlibet eorum insolidum cessisse, Renunciasse atque donasse quodcumque beneficium et quamcumque facultatem liberandi bannitum quemcumque eisdem interfectoribus competentem ac competituram ob interfectionem suprascripti Gasparis et prout latius continetur in instro.º Renuncia praefata manu Eg. D. Hieronijmi Fistulaij Notarij utinensis diei 17. Mensis Martij antedicti, quod etiam producitur: Unde stantibus praemissis in facto verissimis et certissimis Antedictus Nob. D. Aloysius implorando off. ~~et [illegible]~~ officij et Magistratus Vestri. petijt per Cl. Mag. V. et Ex. Curiam declarari atque pronunciari dictam facultatem ac beneficium, liberandi quemcumque bannitum ob interfectionem Gasparis suprascripti Nominati. ac omne et quodcumque aliud beneficium inde proveniens quodcumque et qualecumque sit. sibi uti cessionario ac Donatario supranominatorum joannis et Blasij sociorum interfectorum competijsse et in futurum pariter quoque competere. ita et taliter quod de ipsa facultate ac quocumque beneficio liberandi bannitos quoscumque sibi ut supra competentibus possit libere ac expedite disponere. et cui vel quibus ipsi D. Aloysio videbitur dictum beneficium ac omnimodam liberationis facultatem impartiri. atque cedere. Et hoc dicto praemisso et omni Alio meliori modo. Officium implorando. [illegible]

Intendit autem praefatus Nob. D. Aloysius sibi concessa facultate bannitum [illegible] liberandi liberare Nob. D. Savorgnanum [illegible] [illegible] cui [illegible] [illegible] qualemcumque sic [illegible] beneficium impartitur atque concedit [illegible] stantibus praemissis renunciari ipsum [illegible] [illegible] [illegible] observantiam [illegible] similibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dictam [illegible] liberationem [illegible] [illegible] [illegible] bannum dicti Dni Nob. D. Savorgnani. Et [illegible] omni [illegible] meliori modo.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Janox [illegible] Janox [illegible] a vehits Hol. proin

Die lune 28. mensis Novembris 1575

S. Vitum Ageli off.° Cancellaria

Pro off.° Clar.mi & Illustris Dom. Dni Jacobi de Attimis [illegible] pei Equitis etc Gradiscae [illegible] meis [illegible] Nicolaus Colloreno [illegible] ville Ageli [illegible] tertia die [illegible] jussu [illegible] Hieronijmi [illegible] in cuius manus deueneras [illegible] [illegible] annale a s. off.° [illegible] [illegible] & directiua Mag.co [illegible] [illegible] nio Aquileia [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] Hermacora, & [illegible] [illegible] [illegible], eidem [illegible], [illegible] literas [illegible] [illegible] per [illegible] Castaldionem, tenoris [illegible] & [illegible] presentibus R.di [illegible] [illegible] Mansionarij Aquileiensis & Nicolai [illegible] de Cerutignano, ac aliorum personarum, [illegible] non habet [illegible]. sic etc.

Relatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] in

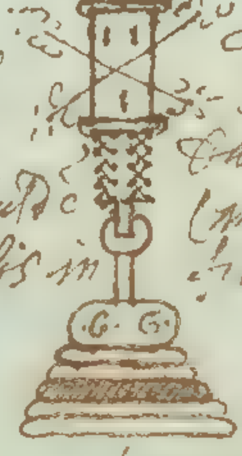

[illegible] Cam.ri Ageli [illegible] fideliter, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] condiuna [illegible] idem etc.

[illegible] [illegible] [illegible]

Pro offo:

16

Relatum

Jan xl^mus sauwx^tus a vehillo Hol. provinci

Die lunae 28. mensis Novembris 1575

... Communis Ageli off.o Cancellaria

Pro off.o Clar.mi & Illustrib. Comm. Dni Jacobi de Attimis ...
sei Equitib. etc. Gradiscae Cap.i meritissimi, ...
Nicolaus Cellottus Juratus villae Ageli ...
tertia die ... Hieronymi ...
falliorib. dicti loci, In cuius manus deveneran...
nonnullae literae emanatae ab off.o ...
& ... comissi eap. & ... Mag.co ... D.no
Jacobo Marcco Canonico Aquileia ... ad
dictam Civitatem Aquileiae, & ...
sio maiori ... Hermacora, & Fortunati
Antedicto R.do pio ... eidem ...
praesentasse praemissas literas ...
per supradictum ... Gastaldionem, tenoris ...
& hoc ad praesentiam R.di Presbiteri ... maior.
Mansionarij Aquileiensis, & Nicolai ... de
Cervignano, ac aliorum personarum, quarum
non habet cognitionem. sic etc.

Relatum ... missum ... in ...
... publicavit ...
...

... Comm.tis Ageli ...
... fideliter ...
...
... fidem etc.

Laus Deo optimo Max.o

1579. 17 Gennajo. Udine — I Deputati della Patria eleggono a loro Cancelliere il Magr. Gio. Battista [illegible] e [illegible] e patti collo stesso.

[illegible] domini 1579. ind. [illegible] die sabbati XVII Ja[nuarii] [illegible] Utinensis, magnifici DD. Jacobus Ragazzon, [illegible] et [illegible] Patriae Deputati [illegible] Cancellarium loco q. [illegible] electuri, prius quam [illegible] evocarent, manu [illegible] [illegible] leges inferius descriptas, [illegible] obeat eatque ([illegible] ignorantiae [illegible] negligentiae vel contemnentiae) perlegi [illegible] competitoribus [illegible] accersitis [illegible] exitum inferius prestolabantur, ipsis vero abeuntibus [illegible] antea Magn.ci Deputati implorata Sanctissimi Spiritus gratia Candidatorum nomina [illegible] involuta coniecerunt in urnam, indeque ad secreta calcula sortito [illegible] quibus singulariter eductis et cuiuscumque suffragiis exploratis, mira admodum [illegible] parque in lapillorum stadio concursus et recursus, qui quidem non tantum [illegible] et iterum, [illegible] tertio et pluries repetitus, [illegible] pretulit manifestum [illegible] in illum quemcumque elegerit Dominus qui agitus operatur in nobis (et [illegible]) et velle et perficere pro bona [illegible] voluntate. [illegible] repetita numinis invoca[tione] [illegible] afflata, unanimes demum et concordes pillulis omnibus in annuen[tiam] [illegible] conversis, crearunt in Cancellarium Patriae [illegible] Johannem Baptistam [illegible] iuvenem [illegible] doctrina morumque probitate integrum, cum [illegible]

[illegible] statim vocatum et eum gratias agentem complexi admonuere ut [illegible] in Deum optimum, maximum, certissimum collati muneris auctorem [illegible] fidelem et accuratam operam ut dignum sese dignitate adempta [illegible] et integram sustineret expectationem, [illegible] omnium [illegible] concepta fuerat.

[illegible] fuerunt premissa Utini in [illegible] veteri in Salia [illegible] [illegible] in parte inferiori exercetur Cancellaria Patriae presentibus ad publicat[ionem] et [illegible] Excell. [illegible] Alexandro Pontono doctore, [illegible] Johanne Gozadino notario et [illegible] Valentino Tambor[illegible] [illegible] etc.

Leges seu Capitula indicta

Cancellario Patriæ.

[illegible] cancelliero dar debbia idonea segurtà, da esser approvata delli Magn. Deputati
[illegible] custodir fidelmente tutte le Scritture da esser inventariate per lui con la presentia de uno o più di essi Magn. Deputati;

[illegible] cancelliero non possa haver, accettar, ne essercitar alcun officio, [illegible] officio publico, et se alcuno ne havesse, sia tenuto [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] lui meresimo personalmente servir [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] legittimo impedimento; ne possa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per più d'un giorno [illegible] licenza almanco di due delli Magn. Deputati;

[illegible] sia tenuto registrar in libro particolare tutti li Parlamenti che per [illegible] [illegible] faranno,

[illegible]mente sia tenuto in altro libro separato tenir tutte le collette che di tempo [illegible] occorrerà, [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] colletta [illegible] mandato con il nome delli Deputati [illegible] segnata, [illegible] con [illegible] et [illegible] sottoscritione di due almeno di essi Magn. Deputati, che si troveranno nella [illegible].

[illegible] detto cancelliero sia obligato con ogni diligenza ricercare e ridurre insieme tutte le [illegible] [illegible] pertinenti al Magnifico Parlamento et Patria, et quelle regolare per i [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]mare et ad ogni richiesta delli Magn. Deputati registrare in uno o più libri secondo [illegible] [illegible], e come parerà alli Magn. Deputati predetti che saranno di tempo in tempo,

[illegible] tutte le Scritture et libri prefati s'intendano essere della Cancellaria della Patria, di modo che [illegible] [illegible] [illegible] a restare in essa Cancellaria et officio suo, da esser consegnate occorrendo alli Magn. Deputati;

[illegible] [illegible] mancando il cancelliero alli predetti Capitoli ovvero ad alcuni di essi, s'intenda ipso iure [illegible] [illegible] [illegible] officio senza alcuna [illegible];

[illegible] [illegible] capitulatione s'abbia a registrare sopra il libro delli Parlamenti.

Dai protocolli di notajo Daniele Fabrizio, ai annum f.l. 505

1580 - 16 Luglio - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l'adoratione del [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] della [illegible] .

18.

[illegible] per [illegible]

Jr Carl vo... es

gundi/ Steyr / Khärnd... und W

Vnderthonen vnd getre... sund

Sandt Veitt am Pflau... und de

vnd sonst hin vnd wider ... ndt n

darauß entsten möchte/ve... de/S

lassen/wie dann hiemit v... er Er

Fürstenthumben Khärnd... n Gr

le/ gebracht / vnd durch... rt / a

durch/oder zuuerfüren/... halte

one mitl genumen/vñ da... aiger

die straf gegen dem oder de... lcher

solichem Contrabandt ni... nder

Er auf vnser gebiet wider... chts

vnd schaden zuuerhüetten... en.

Zolnern/ Mautnern/ A... Gege

verpot von vnsernt wegen... andt

gestattet/noch zuesehet/in... weiß

Geben in vnser Stat Gr... chtzel

Zenta zer Lifer

...ons g
...endi... und Wirt
...trew ...sunderha
...laut... und dem
...der ... andt nit kh
.../ve...nde/ So h
...it v... er Ernstli
...rnd... n Graffe
...ch ... rt / auf
...n/ gi... halte.
... dar... auger vñ
...r de... echern/
... mi... nder der
... der ... ichts de.
...ter... en.
... An... Gegens
... gen... andth.
...:in ... weiß/d
... Gr... chtzeh

Wir Carl [...]es gnaden/ Ertzhertzog zu Osterreich/ Hertzog zu Bur-

gundi/ Steyr/ Khär[...] Wirttemberg ꝛc. Graue zu Tirol vnd Görtz ꝛc. Embietten N. allen vnsern nachgesetzten Obrigkaiten/
Vnderthonen vnd ge[...]sunderhait vnsern Landtshaubtleüthen jn Khärndten vnd Crain/ vnserm Haubtman zu Görtz/ Grädisch/ Triest/
Sandt Veitt am Pf[...] dem Verwalter zu Mitterburg/ vnser gnad vnd alles guets. Nachdem vns für khumbt/ das an der Gränitzen
vnd sonst hin vnd wi[...]dt nit khlainer abgang vnd mangl erscheindt/ vnd aber hierdurch aller besorgender nachtail/ so dem Vaterlande
darauß entsten möchte[...]/ So haben wir vns genedigist entschlossen/ das Getraidt auf das Wälsch frembdt gebiet/ verrer nit passiern zu-
lassen/ wie dann hiemi[...] Ernstlicher beuelch/ willen vnd mainung ist/ das sich menigclich/ wer der sey/ des Getraidts/ so in gemelten vnsern
Fürstenthumben Khär[...] Grafschaft Görtz/ vñ den vmbligenden Haubtmanschafften gewachsen/ oder dahin/ es sey von was ortten es wöl-
le/ gebracht/ vnd durc[...]t/ auf das frembdt Wälsch gebiet/ biß auf verrere gelegenhait/ vnd vnser genedigiste erlaubnus auf zukhauffen
durch/ oder zuuerfüren[...]halte. Wo aber jemandts disem vnserm General zuwider handlen wurde/ dem oder denselben solle alles Getraidt/
one mitl genumen/ vñ[...]aiger vñ betretter halber tail zuegestelt werden/ vñ der ander halb tail vns in vnser Camer eruolgẽ/ auch vns darzue
die straf gegen dem od[...]brechern/ aufkhauffern vnd Contrabandern/ insonderhait vorbehalten sein. Vnd ob gleich ainer an frischer that mit
solichem Contraband[...]sonder derselb ausser vnserer gebiet auf das frembdt Wälsch khomen wurde. Sol dannocht derselb volgundts/ wan
Er auf vnser gebiet wi[...]nichts destoweniger vmb das Contrabandt gestrafft werden/ darnach sich nun menigclich zurichten/ vnd vor nachtl
vnd schaden zuuerhüet[...]en. Vnd gebietten darauf allen vnd jeden vnsern nachgesetzten Obrigkhaiten oberzelt/ Gerichten Vnderthonen/
Zolnern/ Mautnern [...] Gegenschreibern vnd andern vnsern Ambtleuthen hiemit ernstlich vnd wöllen/ das jr ob disem vnserm General vnd
verpot von vnsernt we[...] handthabet/ auch durch euch selbst/ noch die Eurigen mit nichte darwider handlet/ oder Jemandts andern zuthuen
gestattet/ noch zuesehe[...] weiß/ das alles mainen wir Ernstlichen/ Es beschicht auch daran vnser genediger entlicher willen vnd mainung.
Geben in vnser Stat[...]chtzehenden tag Julij/ Anno ꝛc. jm Achtzigisten.

[illegible]

Comissio Serenissimi Dñi.
Archiducis in Consilio.

Maximilian [illegible]

[illegible]

Città, e Patria

1581. 17. marzo Dichiarazione del Conseglio de' X, e Zonta per differenze trà Cittadini, e Castellani.

1581 adi 17 marzo in Consegio de [illegible]

Che fatti venir nel Collegio nro con audienza, accompagnati da questo cons.°, i Mag.ci et fidelissimi feudatarij della patria nra del Friul li spetti. Amb.ri della Mag.ca et fidelissima nra Terra di Udene, et li Agenti de tutti li altri fidelissimi nri, che sono intervenuti nella causa infras.ta, li sia per il Ser.mo Principe fatto leggere quanto è infrascritto:

Sempre stato, et è desiderio della S.tà che i sudditi nri vivano in pace et unione tra loro, perciochè da questo nasce ogni bene alle Città, et ogni quiete alli particolari, oltra la satisfatione che ne riceve il principe, per questa causa, noi havemo con qualche molestia inteso li dispareri che sono tra voi per quei gravami, che ne havete esplicati a bocca, et dati anco in scrittura, ma perche tenimo per fermo che inteso la nra volontà, che vi sarà hora dechiarata per deliberatione del Cons.° nro de X con la Zonta, aquietarete li animi vri et uniretevi de volontà che non habbiamo altra mira, che alla satisfatione nra, et al honor et comodo vrò. restamo consolati di havervi udito per occasione di terminar questi vri dispareri con tal giustitia, et carità paterna, che habbiate causa de viver in amore, et benevolentia, senza levare alcuna altra novità anzi contenendovi cadauno nelli suoi suoi termini, secondo le leggi, et ordeni nri, goder quella felicità, et pace che li è concessa, da N. S.or Iddio, et proveniera da nui, ne più facil o miglior via si può trovar di questa che l'unirsi insieme come è predetto, tornando voi feudatarij ad habitar la Terra di Udene, ove havete le habitationi commode, et ove conversando con quei Cittadini et Popolo amorevolmente, venirete a participar de quei gradi et offici, che sono dispensati da quel cons.°, dovendo voi al incontro voi Amb.ri predetti persuader in nome nrò tutti i detti quei Cittadini et populo a veder allegramente detti feudatarij, facendo in ogni occasione verso de loro segni d'amore et bona volontà creandoli quando venirà l'occasione del detto Cons.° con longa demonstratione de benevolenza, come sete stati soliti di far pel passato, colche venirete ad ampliar la terra vra rendendola frequentissima et honoratissima con quelle altre comodità che seguono a questo, col che darete anco a noi grand.ma sodisfatione, per desiderio, che tenimo di vedere effettuata cosi bona opera, et che venga da voi medesimi et da una vra libera et ottima volontà

Ma per venir al espeditione delli grauami predetti et p.a a quelli de noi feudatarij

Grauami de Feudatarij con la Terra di Udene

1 Che li ~~feudatarij~~ Nodari del tribunal del Cl.mo S.r Log.te debbano farsi di tutta la Patria, o d'esser eletti; o dalla sua Mag.tia Cl.ma o dal Parlamento

2 Che similmente siano eletti in Parlamento i Camerari de i pegni

3. Che parimente siano eletti li gouernatori de i depositi delle cause che si trattano d'auanti il Cl.mo S.r Log.te

5 Che la Comunità di Udene non possa spender il danaro publico contra la Patria

6 Che li Giurisdicenti nell'esecution delle sententie del Cl.mo S.r Log.te ouer suo Vic.rio in Udene possino seruirsi de i ministri di esso Cl.mo S.r Log.te

Dicemo col il detto cons.o al p.o ter.o terzo quinto et sesto che noi uolemo, che siano osseruate le consuetudini con questa dichiaratione, cioè al primo che quelli, che si leuerano da (…) Nodari questo sia fatto con la presenza del Log.te n.ro della Patria ouero del suo Vicog.te

Al quinto che il detto Log.te almanco una uolta nel suo regimento debba ueder i conti delli danari spesi per la Comunità di Udene del denaro di essa Comunità

al sesto che il detto Log.te possa in quei casi, che li occoreuano seruirsi anco de i suoi ministri per far l'esecution (…) sue sententie

Quarto grauame delli Feudatarij

4 Che sij terminato in quai logi tempi et occasioni preceder deueno i deputati della Patria a quelli di Udene

al quarto dicemo, che i deputati della Patria debbiano apprecedere nel parlamento et per la patria quando si conuerano in (…) ma che nella Terra di Udene et sua iurisditione precedino i deputati d'essa terra et similm.te precedino i Giurisdicenti e deputati delle altre terre et Castelli nelle loro Iurisditioni

alli deputati della Patria

1581 20 Marzo in consig.° di X et Zonta

Alli grauami pri della Mag.ca citta di Udene

Primo grauame della città di Udene contra Castellani
che siano leuate uia dalli tribunali de Castellani le infr.te et q.te
inscantie liquali molti di loro d'un tempo in qua si hanno
usurpate et parimente quelli titoli et offitij di Auditori, Vic.ij
gastaldi Capitani et giudici d'apellatione et uicegerenti liquali
tutti da molti di loro sono sta introdotti et introdotti appresuditio
del Tribunal del cl.mo S. Log.te et danno della sua cancell.ria
et con grauezza de litiganti non parlando però della Jurisdictione di
Mons. Ill.mo Patriarcha d'Aquilea

Al p.° uolemo che siano leuate [illegible] del tutto le q.te inscantie
sene fossero state introdotte, et quanto alle altre che siano obligati
gli feudatarij che pretendessero hauere intero. di mesi 6 prossimi
far produr auanti auanti li capi del cons.° n.ro di X li priuilegi
ouero le loro antique consuetudini secondo la parte del detto cons.°
con la Zonta de 13 feuraro 1545 cioè che hauessero sin a quel tempo
del 1545 consuetudini antique et in osseruantia douendo essi detti
capi tolte quelle informationi che le pareranno si dal Log.te della
Patria come dal auocato fiscal di Udene terminar quello indicaranno
conuenir alla Justitia con beneficij alli si sentisse grauato di poter
esser udito dalli Capi del mese seguente per far introdur le loro
cause al cons.° et passati li detti 6 mesi, quelli che no hauerano
fatto constar le raggioni sue, intendino no hauer tal Jurisdictione ne si
possa prorogar detto term.e ad alcuno senon per parte del detto cons.° X
presa con li doi terzi delle ballotte

2 Che non sia in alcun modo permesso anci leuar de Castellani totali
l'abuso da poco tempo introdotto di far sententie criminali con q

Al 2.do volemo che tutti quei Jurisdicenti che hanno autorità nel criminale debbano osservar le leggi n.re circa il non far sententie alterative con gr.a et specialmente quella del cons.o n.ro de X et zonta del 1554 ult.o prossimo, et perche intendemo, che li Log.ti della Patria alle volte fanno remission di qualche condanato, benchè con molto interesse della giustitia, perche no volemo, che nell'avvenir essi Log.ti habiamo simil libertà nelli diffinitivi, ma che se alcuno pretenderà dimandar gr.a delle condanationi fatte contra da lui deba andar per la via ordinaria delle n.re leggi.

3.o Che no possano detti castellani iudicar casi criminali no mostrando per investitura privileggij, et concessioni legitime di haver simil autorità specialmente in casi atroci et mostrando d'haver autorità no possano andar più oltra che alla loro inquisitione essendo obligati al fatto a darne subitam.te noticia al Cl.mo Log.te con mandarli il processo altrimente ogni atto et sententia, che egli farà sia nullo et il Log.te ex mero suo formar il processo et espedirlo.

Al terzo volemo che siano osservate le antique consuetudini con la conditione expressa nel p.o cap.lo.

4 Che vedendosi per esperientia gran inconvenienti et delitti seguir dalli assicurationi da banditi che fanno, sia levata a loro la facoltà di poter assicurar banditi per qualunq. caso, et far anco pro... sotto più gravi pene con quelli che danno ricetto a banditi per delitti gravi.

Al 4 volemo, che stante l'insolentie, che fanno li banditi nel stato n.ro tempo presente sia suspesa la parte del cons.o N.ro di X con la Zonta 1565. a 19 [illegible] circa l'assicurar banditi fin ad altro ordine del supradetto cons.o

5 Che non sia licito a modo alcuno a castellani di concedere sequestri ma solamente possa farlo il Cl.mo S.r Log.te et suo Vic.o si come si costuma per uffitio over libelli, et li sequestri che si faranno con il [illegible] siano nulli.

Al quinto volemo che sia osservata la consuetudine con la conditione espressa nel p.o cap.lo

Che non possano per crediti loro o d'altri far alcuna essecutione con il mezzo de i loro Officiali ma solum col mezo delli Cavallari et ministeri del Cl.mo Logote si come facevano per il passato et sia commesso alli Ill.mi Logotenenti che per tempo saranno, che debbano inquirir et castigar coloro quali con minaccie et con fatti cercheranno impedir detti Cavallari.

Che medesimamente alcun Castellano nelle cause sue particolari o proprie no possano col brazo suo proceder ad alcun mandato o citation overo ad atto alcuno giudiciario anco avanti li suoi giudici ma proceder si debba col brazo o per avanti del Cl.mo Logote.

Al sesto et 7.o volemo che dove si tratta d'interesse d'alcuno giusdicente o suoi consorti della medesima giurisditione tal giud.o et la esecutione aspetti al S.r Logote della Patria et alli suoi ministri.

Che siano annullati tutti i mandati o proclami et prohibitioni in qualunque modo fatti fin hora et proveduto che per no si faccano da Castellani che li sudditi loro no vadano in giud.o avanti il Cl.mo Logote o suo Vic.o ma sia lecito a ciascheduno nelle cause civili et loro citar et proseguir la lite anco in prima instantia a sua elettione avanti il Cl.mo Logote e suo Vic.o overo avanti il giurisdicente.

Al ottavo volemo che sia osservata la consuetudine.

Che similmente siano annullati li proclami fatti da alcuni castellani che i suoi sudditi no portino a Udene biave polli ovi o altre cose pertinenti al viver humano commettendo al Cl.mo Logote che debba severissimamente castigar coloro che faranno simile proclamo di prohibitione.

Al nono volemo che il Logote nostro provedi in quel modo che li parerà.

Che sia levata la pessima corruttela introdutta da certi castellani modernamente di far pagar certe quantità di danari per ogni dechiaratione che fanno.

Al X.mo volemo che sia osservata la consuetudine, ma che se alcuno eccederà in pigliar li pagamenti sia punito dal Logote come li parerà.

Che siano levate le camere de i pegni novamente introdutte et erigate da molti castellani nelli castelli loro con terminatione che tutti li pegni

dell

della Patria si conducano alla Camera di Udene come ancoramente è stà fatto

R. Vogliamo che sia osservata la consuetudine

xj. Che alcun nobile della patria o Castellano o altro il qual non habbia a un titolo o grado o honor da sua Sertà o d'altri principi stranieri cioè di conduttieri Conti o Cavaglieri no possa haver ne si attribui altro titolo che di nobile, prohibendo espressamente a tutti i nodari et cancellieri il dar altro titolo, ne si possa in questo far differ. da nobili Castellani, a nobili no Castellani eccettuado sempre i nobili Veneti

R. xj no occorre rispondere altro

xij Che alli nobili Cittadini di Udene, che andaranno Venetia a lite con Castellani a lite in caso di vittoria siano tansate loro le spese per un Ser. se l'haveranno havuto si come si sogliono tansar a Castellani

xiij Che giusta l'antiqua consuetudine il Parlamento s'habbia a convocar dal Cl.mo Sig. Lu.te a richiesta di ciascuno de i tre membri, et voci di ciascuno che ha voce in parlamento che esso Cl.mo conoscerà esser materia importante et causa giusta, senza che siano nominati nelle lettere i capi della Patria facendo però espressa mentione nelle lettere per capi separati dalle materie che haveranno a trattarsi come è stà deciso

xv Che nelli off.li che si faranno in parlamento preceder debbano tra ... in detti Parlamenti et nelle attioni publiche prima i Prelati poi i dottori et doppo gli succedano i più vecchi in differentemente

xvj Che ogn'uno il quale ha voce in parlamento possa proponer et metter parte nelle materie presentate nelle lettere si come anticamente consumatta ~~ne alcuno~~ possa impedirlo

xvij Che tutte le parti, materie et elettioni creationi di off.li et ... di qualunque sorte che si tratteranno in parlamento o ballotteranno ballottar si debbano a bossoli e ballotte per membri et no per ...

R. xiij xiiij xv xvj et xvij volemo che sia osservata consuetudine

xviij Che li Ambasciatori che si crearanno in Parlamento non possano in Venetia, o altrove trattar, o negociar materia d'alcun o con alcuno de i tre membri particolarmente, ma solamente le cause a loro comesse da parlamento, onde facendo altrimente, no possano haver il pag. dalla Cassa delle impositioni anci sia tenuto restituir q. danaro che gli sara sta dato

xix Che vedendosi per esperientia che le Comunita pagano l'impositioni et similmente li R. Prelati, li castellani uero no sono cosi facili se ben spesse fate si cavan di q. danaro a beneficio de suo Membro solo ma, che spesso no si sente essequita, in trattar q. Oratori. Nell' avenir ogn' uno delli tre membri debba far separatamente il suo cassiero dell'imposizione il q. habbia a riscuoter, et render conto nella rata dell'impositione, che pagherà detto membro, pagando con q. li ambasciatori di q. membro quando saranno creati, ouero la sua rata se saranno insieme 2 et similmente le altre contributioni

xx Che il danaro dell'impositioni no si possa spender se no in q. modo et negocii, che per il parlamento sarà sta destinato ne possa il Cassiero di un membro esser astretto, a contribuir della sua cassa oltra la rata che a lui spetterà

Al xviij xix xx uolemo che si facto ques. uien dimandato per essi Cap.

xxi Che la Città di Udene qn per diffesa delle ragio sue, ouero della preminentia, autorità, giurisdittione, et augmento della dignità del cl.mo s. suo Luogotenente et suo Tribunale, et del pacifico stato et quiete della sua Città havera lite et contesa con il parlamento, no sia tenuta contribuir a qlle impositioni le quali si metteranno in parlamento per tal materia et causa

Al xxi uolemo, che sia osseruato q. che è stato giudicato per li x sauij del senato in. a 23 luglio 1579

xxij Che nel chiamar membri in parlamento alla presentia del cl.mo s. luog. si debba osseruar di chiamar prima li R.mi Prelati di poi le comunità et ultimamente li castellani

Al xxii uolemo che sia osseruata la consuetudine

xxiij Che al membro de castellani no si possa senza per sua sententia concitar li altri membri aggionger maggior n.o di uoti di qlli che sono stati per il passato, essendo q. pregiudicio delli altri suoi membri, et qlle che moderamente sotto sta tempo accresciute, et admesse siano rimesse et riuocate ne più debban hauer uoce in parlamento

Il .xxiii. volemo che nell'avenir non si possano accrescer voci in Parlamento senza licentia del Cons.° nro di X col la Zonta presa colli doi terzi delle Ballote.

Questo è quel tanto, che habbiamo voluto dire in quella materia accioche cadauno di voi possa rappresentar alli soi la nra volunta, affine che da ogn'uno sia debitamente osservata, del che daremo anco aviso a nri della Patria, perche usi diligentia de far esequir qsta nra deliberatione. Ma come habbiamo detto nel p.° volemo replicarvi nel fine, niuna satisfattione po esser dela maggior ~~[illegible]~~ di voi et da tutti qsti fidelissimi nri che l'unir in amor et benivolentia li animi vri perche cosi facendo, oltre l'honor et comodo che ne risulterà a cadauno, noi in qualunque occasione faremo conoscer la paterna carità et affettione nra con laquale amiamo tutti quei fidelissimi nri come proprij figlioli.

1581. 14. d'Agosto.

Seguono le Ducali per l'incontro di S. Maestà l'Imperatrice Maria. 20

Nicolaus de Ponte Dei gratia Dux Venetiarum, Nob. et Sap. Viro Hieronymo Venerio de suo M.to Loc.ti P. F. J. dil. salutem et dilectionis affectum. Sebene siamo certi che in esecuzion di quanto vi scrivessimo al Senato sotto li 4 del passato averete fatto intendere in nome nro alli Mag.ci Savorgnani et altri Castellani nri di quella Patria che si mettino all'ordine per incontrare ed accompagnare la Ser.ma Imperatrice con quell'ordine, ed onorevolezza che si possa maggiore e che è desiderio nostro, nondimeno avemo voluto aggiungervi le presenti per dirvi, che essendo partita come dovete sapere la Maestà sua da Praga il primo di del presente per dover essere alli confini verso il fine, dobbiate da nuovo far sapere ad essi Mag.ci Savorgnani ed altri Castellani nri che desiderando Noi di onorare S. Maestà quanto maggiormente potemo, volemo credere che saranno prontissimi ad eseguire questa nostra volontà, perciò procurino d'essere all'ordine in tempo, affinchè all'arrivo della maestà sua, e quando ne sarete avvertito dalli Ambri nri possano incontrarla, ed accompagnarla fin dove sarà bisogno.

Dat. in nro Duc. Pal.o die 10. Augusti Ind.e nona 1581

Francesco Mori Secr.o

L. S. die 14 Augusti 1581.

Essendo venuti per ordene della Ser.ma Sig.ria li Mag.ci Castellani della Patria per onorar con la loro compagnia l'incontro che Noi Ambri eletti alla Ser.ma Imperatrice dovemo far alla M.à Sua, ed essendo conveniente che d.i Sig.ri siano accomodati di tutte le cose necessarie per loro e per li loro Cavalli che saranno intorno cinquecento cinquanta. Com.mo con le presenti lettere nre patenti a cadauno Ministro delle Terre, Luoghi, e Villaggi dove li occorrerà alloggiar che debbano provedersi per li loro denari di Paglia, Feno, Biada, alloggiamenti, Stalle, e Viveri per le loro Persone e de' suoi servitori di tutto quello che averanno bisogno, perchè tale è la volontà di S. Ser.tà; sotto a quelle pene a chi ricusasse di obbedir alle presenti nre che saranno convenienti all'innobedienza loro.

Di Spilimbergo li 16 settembre 1581.

Gio: Michiel K. Proc.r Amb.r
Giacomo Soranzo P.r Amb.
Paulo Tiepolo P.r Amb.
Gio: Corraro Amb.r

Locus Sigilli.

Fran.co Moretti Sec.o

1507 2. 8bris. Indictio Synodi celebrandae Utini die 25. mensis [illegible]

Paulus Bizantius J. U. D. Episcopus Catharensis, et in Patria ac Diocesi Aquilejensi, [illegible] et Rmi D. D. Joannis Grimani Miseratione Divina Patriarchae, et Principis Aquilejensis Dignissimi in [illegible] et temporalibus Vicarius Generalis. Universis, et singulis D[omi]nis Abbatibus, Prioribus, Prepo[sitis], Decanis, Archidiaconis, Archipresbyteris, Plebanis, Canonicis, [illegible], et aliis quibuscumque, quocumque [nom]ine et titulo nuncupentur, et quacumque praefulgeant dignitate per universam Diocesim nostram Aquile[jensem] salutem in Domino sempiternam. Noveritis quod inter omnes Pastoralis curae sollicitudines, quibus [illegible] amantissimus, ac religiosissimus D. Joannes Grimanus Patriarcha, et Princeps antedictus incessanter urgetur, [illegible] premitur, illa eum potissimum vehementius urit, et angit, ut Presbyteri, et Religiosi aliique Ecclesiastici viri [illegible] [illegible] caritatis [illegible] eradicatis, grex Aquilejensis suae custodiae commissus in fidei puritate, [et] sinceritate quam Sancta Romana Universalis Ecclesia, persisteret, fructusque uberes in Domo Dei [illegible] permanentes, germinare, cumque totam rem prudenter perseverantur, videretque id facile consequi non [illegible] nisi pravos nefariorum conatus reprimeret, atque a Clero Aquilejensi omnem rubiginem, quam [illegible] Clericorum depravatis moribus, vitaque corrupta, necnon Praelatorum negligentia perniciosa con[traxit] [illegible] penitus detegeret. Hinc est, quod more Amantissimi Patris salutis filiorum zelantis, et conquirentis, [illegible] opus tam pium, ac salutare ad perfectum perduceret, Synodum Diocesanam retroactis temporibus Aquileja [illegible], quo religiosorum virorum coetus ipso jubente convenit. Verum enim vero (proh dolor) venit etiam [inimicu]s homo, et seminavit zizaniam, carnales contentiones insurrexerunt, et factum est, ut ita dicamus, quod [illegible] intestinae, quae, puto calamitas, ut vigiliis ac quietibus sedari possit, aliquod tempus expostulabat [illegible] maximis dissentiis, quae ex annona, ac bonorum penuria, aeris intemperie, ceterisque incommodis [illegible] substitudat, ob quam causam eo res perducta est, quod dictus fratrum conventus impositis rebus non sine [illegible] proborum virorum dolore inde sejectus [illegible] hoc opus tam salutare, ac Diocesi Aquilejensi maxime [illegible] hucusque protractum est. Quamobrem idem D. Patriarcha, ac Princeps cupiens ovibus sibi commissis con[illegible] exhibere medelam, nobis saepe, ac saepius modis omnibus injunxit ac strictissime praecepit, ut in Civita[te U]tinensi ad hoc opus explendum omnium civitatum, ac terrarum in Diocesi Aquilejensium existentium ap[tissi]ma, ac commodissima Diocesanam Synodum ad diem Sanctae Catharinae, quae erit XXV. mensis Novembris [illegible] indiceremus. Nos igitur licet quotidianis imo jam fatis familiaribus indispositionibus vexati, [a]liis urgentibus negotiis involuti libentissime hunc laborem nostris humeris satis imparem suscepimus, tum [illegible] Catholicus prout tenemur debitam reverentiam, ac obedientiam exhibeamus, tum etiam, ut cunctos [illegible] nostris vigiliis ac lucubrationibus commendatos Spiritus Sancti gratia assistente, ad maturam frugem [perdu]ceremus; quo facilius Vinea Domini, in qua cultores, ac speculatores existunt, extirpatis [illegible] [illegible] atque enormibus abusibus, ac superstitionibus, quibus obsita esse videtur, imbrem gratiae recipiat, [illegible] sic praeparati non erubescant se esse Sacerdotes, atque in sortem Domini vocatos, et nos etiam de pro[mot]ione eorum ad tantam dignitatem in die tremendi judicii coram Tribunali districti Judicis non erubesca[mus]. Quapropter vobis omnibus, ac singulis Presbyteris in virtute Sanctae obedientiae, ac sub poenis [illegible] in similibus casibus contra contumaces ferri solitis praecipimus, et mandamus, quod ad

diei supta pro celebranda pta Diocesana Synodo ad Civitatem utinensem accedatis, et Conventui ... mini eternum siquitem recepturi, si dictum onus tam pium ac salutare vestra presentia decorati ... rite, et recte in Domino expleveritis; in quorum fidem

Utini die martis [illegible] octobris 1584.

Franciscus Vosettus Not.s Curiae Patriarchalis Aquileiensis manu propria

1584.

Sessio Prima Sanctae Synodi Aquilejensis celebratae in Collegiata Ecclesia Utinensi die 26. Novembris 1584.

In Xti nomine. Amen. Rmus in Xto Pater Dnus Paulus Bizantius I.V.D. Dei, et Apostolicae Sedis [illegible] Episcopus Catharensis, et in Patriarchatu et Diecesi Aquilejensi Illmi, et Rmi D. D. Joannis [illegible] miseratione [illegible] Patriarchae et Principis Aquilejensis in spiritualibus, et temporalibus Suffraganeus, et Vicarius Generalis in [illegible] [illegible] Synodo invigilans summo mane e domibus Patriarchalibus, a monasterium gloriosae Virginis Mariae Gratiarum [illegible], in quo Illmus D. Caesar de Nores, comes de Orsara Dei, et ejusdem Sedis Apostolicae gratia Epus Parentinus [illegible] ac visitator Apostolicus sibi elegerat hospitium. Inde ipsum Illmum Dominum, qui Synodo voluit interesse, [illegible] est ad ecclesiam Collegiatam Beatae Mariae Majoris hujus Civitatis Utinensis ipsa principium daturus ad [illegible] et gloriam Ssmae, et individuae Trinitatis Patris, et Filii, et Spiritus Sancti; ad quam cum ecclesiam, ut inven[illegible] [illegible], factaque oratione memoratus Illmus D. Epus, et Visitator Apostolicus indutus vestibus Pontificalibus, [illegible] decantavit missam ad Altare majus presentibus, et assistentibus Rmo Dno Suffraganeo, et Vicario [illegible] suis familiaribus indispositionibus laborante, et propterea celebrare non valente, nec non Rdis [illegible] Aquilejensis eccliae, et duarum collegiatarum insignium hujus Dioecesis Canonicis ab eorum Rdis Capitulis [illegible] electis, et Deputatis Rdis Dnis Andrea Negrai Goritiensi, Paulo Blasiolo Superioris Carinthiae, [illegible] Quintiliano Carneae, ac Leonardo Pinassa Cadubrii Patriarchalibus Archidiaconis, Rdis DD. [illegible] [illegible], et Fortunati Collegiatae Aquilejensis ecclae, et ecclesiae collegiatae Sancti Petri de Carnea Prepositis [illegible] pariter DD. Plebanis et Curatis totius fere Dioecesis, praecipue quae est in districtu Serm̃i Dominii [illegible] et Goritiensis Archidiaconatu, Magcis insuper septemviris aliisque quamplurimis utriusque ordinis hujus [illegible] Civibus. Illmo autem Dno visitatori celebranti inserviebat Rdus D. Paulus Theupolus Decanus e[illegible] Sanctae Aquilejensis ecclae pro Diacono, et Rdus D. Joannes Leonardus Frattina Canonicus quoque [illegible] Aquilejensis pro Subdiacono, induti Stolis, seu Dalmaticis pro decantatione epistolae, et evangelii [illegible], Baculi vero, et insulae Turibuli, et aliarum ceremoniarum ministratores erant Rdi Dni Jacobus [illegible] Franciscus, Hieronymus Raymundus, Franciscus Marinus, et Livius Antonius omnes predictae Aqui[illegible] [illegible] ecclae Canonici, tres hujus Civitatis Nobiles, nempe Dni Odoricus de Susanis, Scipio Guardus, et [illegible] Franciscus Bartholinus inter sacri celebrationem aquam manibus predicto Illmo D. Visitatori in[illegible] [illegible]erunt, ab ejusdemque Illmi manibus idem Rmus Dnus Suffraganeus, et Vicarius Illmus sumpsit Eu[illegible] [illegible] Sacramentum. Peracta demum in musicis, cantibus, et organis sacra missa predictus Illmus D. visitator [illegible] Pontificalibus indumentis, Cappa Pontificali indutus a dicto majori Altare recedens sedit in Cat[illegible] [illegible] sub Baldachino ad dexteram Altaris posita, ac decenter ornata. Rmus vero D. Suffraganeus [illegible] Vicarius indutus alba Pontificali, et mitra, ac stola ad populum conversus mandavit alta voce monen[illegible] omnes, et singuli cujuscumque status, et conditionis laici ab ecclesia recederent, quibus statim recessis, [illegible] fuerunt januae, et ego Mattheus Cancellarius mandato ejusdem Rmi D. Suffraganei, et Vicarii [illegible] [illegible] versus Synodum in haec verba, vid. Accedat Rdum capitulum Aquilejense, illicoque accesserunt

RR. Dni Decanus, et ceteri Dni Canonici ad hoc a suo RRo Capitulo deputati induti suis … et almutijs, et sederunt ad dexteram dicti Altaris majoris, clamavi deinde, veniant cetera RRi … stantes: simul, et conjunctim accesserunt RR. Dni Canonici utriusque Collegiate Eccle, ut … alterique sibi elegerunt scamnum e regione Altaris majoris, alteri vero a Cornu Evangelii … rij, et omnes super scamnis electis sederunt.

Ego Bernardinus Amm… ticus Not. Utinensis, et Curie Patriarchalis Aquilejensis Cancellarius requisitus suprad… descripsi ex actis Synodi Aquilejensis celebrate in Collegiata Utinensi de anno 1589. in Cancellaria Patriali Aquilejense existentibus in testimonium cum solito signo subscripsi hac die … Julij …

Venetijs … [illegible]

Rmo, atque Illmo D. D. Io: Grimano Patre Aquilejensi

In Dei Aeterni Nomine
Amen

Anno de incarnatione Dñi Nri Iesu Christi millesimo [illegible] centesimo octuagesimo quarto Indne sett.ma die nono . . . X nona mensis octobris, In triremi magna ... Alexandri [illegible] in [illegible] detto il ... de [illegible], dove [illegible] andose l'Ill.mo ... [illegible] Antonio [illegible] infermo del corpo, sano per ... della mente e considerando l'humanità sogetta alla morte, volendo però provedere agl'interessi suoi e particolarm.te dell'Anima in questa sua malatia per ogni acidente che potesse occorergli essendo nella più solene maniera [illegible] non fossero stese tutte le formule solite de' testam.ti, ordina et vole che sia esequito quanto segue

Prima però racomandando con tutto il suo core l'Anima sua al Creattore [illegible] in caso di morte che il suo corpo sia vestito da Capucino è sepolto senza vanità, [illegible] ndo ai [illegible] [illegible] mettro per cadauno; et che sia fatto senza ritardo, al Capucino che fauorirà l'habito [illegible] nuovo, così che vesti proviste come era prima è che gli siano date tutte quelle messe che releuerà la summa del dinaro, che qui sotto sarà descritto in uso dell'anima sua et in sodisfatione dei danni che ...

à ... possa haver inferitti à particolari
Che venendo in salvo l'Ill.mo et Ecc.mo Sig.r Prov.r Gen.l Comm.te
d.a Armata cechini effettivi sessanta 60 di sua ragione
... esser distribuiti cechini otto alla famiglia
di s.e et à quella dell'Ill.mo et Ecc.mo Ill.mo Don Giovanni
dela Galealla, cioè quatro per cadauna in ... di ...
verso li servittori delle med.me, che tutti si debbano intendere
inclusi nella partecipatione
Debbano pure essere dati della ragione sudetta cechini ...
al s.r D.r Marinoni Medico in sodisfattione dell'assistenza
diligente che lo stesso gl'ha contribuita nella sua inf.
Che al s.r Aimici ... Chirurgo della Galealla siano ...
li medicamenti secondo l'ordinario, e perchè il medico
l'ha ... con distintione ... che in avantaggio gli
siano donati cechini due oltre il pagam.to sudetto.
Che à Carlo Amonaro suo serv.re hora infermo siano ...
cechini dieci nel caso, che si ressani ad ogetto di esegu...
... l'intend.e sua che è, che lasciando à ... Ridruzz..
Ascanio suoi dilett.mi fratelli le robbe sue che qui ...
debba imbarcarle e condurle ad Udine e q.te gli dovranno
esser consegnate con inventario, et occorendo che ...
servitore spendesse d.o avantaggio nell'occ.e med.ma dovranno
li sudetti ressarcirlo, come parimente pagarlo il ...

per il tempo del viaggio tutto
Lascia di più per atto di gratitudine un reale a Michel Crivelli, che nella malatia l'hà servito.

Per l'adempimento totale delle sud.e cose instituisse supplicando l'Ecc.mo Sig.r Consig.re C.no per suo Comissario quale detta in caso di morte de Carlo sud.to suo ser.re espedir à Torino le sud.e sue robbe inventariate, che consistono in tre forzieri et una cassa serrata, che hora esiste in salvo in casa del Sig.r Fisig.r Conar. do Acarro et di impiegare tutto il denaro che sopra vanzera ai lasci sud.i (da escorporarsi dai sessanta cechini) tolore le spese, che occorressero in che si rimette alla distributione di S.E.) in tante messe come sopra si è detto

Nel caso poi che per la malatia alla quale soccombe in presente non potesse l'Ill.mo et Ecc.mo Sig. Comiss.o C.no esseguire la sua ultima volontà, supplica l'Ecc.mo Sig.r Governator Bon ad essercitare la sud.a Comiss.e con la facoltà, e condit.i sudette, così che per difetto d'assistenza non resti inesequita detta sua volontà.

Fatum nella Galealia sud.a nel Porto della Torre Ua di Prevesa presenti il Sig.r Ant.o Angelo Corni da Trina D. S. Franian Pattouli da Verona hora sotto Capo Asemo Bogdano dal Ars, Paulo Romano da Ven.a Capo, et Bartolomio Rucci da Genova staffiere di Corte

Io Gioseppe Acarro Caneliere dell'Ill.mo et Ecc.mo

Io: Carlo Commissario d'Armata ~~come~~ così pregato in manca[n]za di Notari scrissi il pnte Testamento et lo sottoscrissi di proprio pugno

Adi 20 Ottobre 1684 s.n.

Ritrovandosi l'Illmo S.r C.te Germanico Antonini nel l[etto]
e nello stato sopra prescritto e desiderando d'aggiong[ere]
al Testamento qui sopra ordinato sia in via di codicillo
ò con qual si voglia titolo deffinir si debba l'aggiont[a]
pnte, pur che goda la qualità d'assolutamente va[lida]
susistente et inalterabile come di sua ferma et ultima
volontà ordina e lascia

Che della portione che li tocca così paterna come materna
tanto de beni stabili come mobili debbano essere liberi
li S.ri Adriani et Ascanio suoi fratelli nella forma che
resti espresso dei mobili che sono qui come s'è detto nel
in avantaggio che siano oltre li X.ci cechini descritti nel
Testamento dati altri sei cechini à Carlo Antonaro suo
servitore in segno di riconoscim.to per la sua servitù
statagli: con conditione espressa che d.i S.ri suoi fratelli
haverne cura; e protettione così che goda il frutto delle
sue raccomandationi et in avantaggio raccordar si debba
della sua lui anima in caso di morte, ricevere
dire, qual bene, che è certo, che come fratelli gli

contribuivano in cosa di tanto momento, et importanza
lascia di più che del corpo dei sessanta cecchini descritti nel
testamento debbano non solo escorporarsi li sei d.ti di sopra,
ma altri due ancora da esser donati ad Antonio Pevana,
che l'ha servito molte volte nel farli la barba.
Quali cose ordinate furono p.nti il s.r D. Angelo Sorni
e D. Flavian Pattocchi, e Paulo Romano da Venezia,
e scritte per me Gioseppe Acauro Canc.r rogato già del
Testamento.

1565
5. abril

R

Reuerendissime Domine amice charissime, Salutẽ et beneuolentiæ nostræ affectum. Magna sane animi lætitia affecti sumus, cum modo ex lr̃is Dil: Vr̃æ, trigesima Octobris proxime decursi è Sancto Vito ad nos perscriptis intelligeremus, eandem ad Diocesim suam Patriarchalem in Foro Julij isthinc sitam, tandem incolumen appulisse, ibidemq suam residentiam instituendam, deliberasse. Hoc enim ipsum est, quod nos, et parens noster charissimus D: Ferdinandus Imperator quondam foelicissimæ recordationis, iam dudum summis uotis concupiuimus, Certo scientes, quantum damni ac detrimenti absentia Prælatorum, è contra, quantum emolumenti, eorundem præsentia ouibus sibi commissis adferre soleat. Adeo, ut hoc Dil: uræ tam pium ac salubre institutum haud satis ac pro debito collaudare ualeamus. Faxit modo DEVS omnipotens, ac pater totius consolationis, ut hac sua præsentia, uigilantia, atq oculari inspectione mores clericorum corrigantur, scandala, et abusus, si qui forte irrepserunt, tollantur, oues errantes reducantur, omnia deniq nitori pristino restituantur. Nos, si quid ad eam rem

iuuandam, uel promouendam usui esse pote,
rimus, non recusamus labores, neque suppetias
ferendas, Quinimo ad id nos D: V: ad omne
ipsius nutum et requisitionem semper ha,
bebit promptissimos. Atque his tandem Dil:
Vram bene, foeliciterque ualere optamus. Da,
tæ in Metropoli nostra Grætij Decima quin,
ta Nouembris Anno Octuagesimo Quinto /.

CAROLUS DEI gratia Archidux Austriæ
Dux Burgundiæ etc. Comes Tyrolis etc.

Carolus

Reverendissimo in Christo, domino Joanni Grimano. Patriarchæ Aquileiensi amico nostro charissimo.

[illegible] die [illegible] aprilis 1587 [illegible] in camera [illegible] Capituli Aquileiensis Illmo et Rmo D. D. Joanni Grimano Patriarche et Principi Aquileie existente Utini in domibus Habi[tationis] [illegible] D. D. [illegible] et fratrum de Antoniniis [illegible] [illegible] [illegible]

25

Illmo et Rmo Mons. Patriarca et Padrone Colmo

[illegible] sempre in tutte le occasioni dimostrato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obedientissimi et devotissimi di V. S. Illma et Rma dalla cui infinita benignità confessano d'aver continuamente ricevuto innumerabili gratie, et favori, di che ne tengono viva memoria, perciò non intendendo per alcun modo il presente di punto contravenire alla retta, giusta, et santa intentione [illegible] [illegible], conoscendo massimamente per se stessi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ferma, et permanente volontà conservare, et mantenere le ragioni [illegible] [illegible] et antichissime [illegible] [illegible] suo Capitolo, così per maggior [illegible] [illegible] sua, come per dignità et esaltatione di questa sua Santa Chiesa, però [illegible] comparono dinanzi et con [illegible] affetto [illegible] Illma et Rma come benignissimo [illegible], et suo amorevolissimo Padre con se stessa, et con l'autorità di se me[de]sima con paterna carità [illegible], termini, et decida ogni sorte di dubie[tà], difficoltà, et controversia o di già nata, o che anco havesse potuto nascere per l'avvenire per occasione della giurisd.ne cumulativa criminale, che in vir[tù] della decisione della Sacra Congregatione [illegible] Illmi Sig.ri Cardinali sopra li [illegible] da esso Capitolo [illegible] ottenuto sotto li 10 [?]bre 1585 il detto [Capitolo] [illegible] et pretende di haver contro li Beneficiati, et Ministri [illegible] [illegible] [illegible] le infrascritte conditioni e [illegible] alle [illegible] [illegible] ragionevoli, et approbabili con ogni riverenza, et sommissione [illegible] [illegible] supplicano che V. S. Illma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] di assentir[e] [illegible] confermando, autenticando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

... se stesso, e con la sua autorità voglia deliberare, decidere, et terminar ... la
sopradetta difficoltà, et controversia per causa di detta giurisd.ne cumulativa da me ...
contro la quale li detti [illegible] ha intendo, et resti affatto sopita, levata, et ter-
si che più per tal occasione non vi rimanghi alcun scropolo di dubietà, conformando
a esso mio [illegible] cap. et canonici nostri nobil mansuetudine, et [illegible]
Ill.ma Sig.ria [illegible] come suoi ossequentissimi figlioli, et sincerissimi [illegible]
[illegible] tutto habbino a [illegible], et a riconoscere il beneficio, et [illegible] da detto
decreto, sentenza, et terminatione della sua mera clemenza, ch'attino [illegible]
con [illegible] et con mala [illegible]. dall'animo suo [illegible]
certo saranno [illegible] se li inchinano, et a [illegible]
sua si raccommandano.

Se Mons. Ill.mo Patriarca, ò suo Vicario havrà piena [illegible] et assoluta auto-
senza attendere à pretensione alcuna di conoscere criminalmente, castigare, ò [illegible]
Decano Canonici Vicarij Mansionarij, Capellani, Chierici, et ogn'altro Minist[ro]
beneficiato della Chiesa d'Aquileia ogni volta, che commetteranno, ò vero [illegible]
imputati d'haver commesso l'infrascritti delitti, cioè;

P.o di peccato contro natura 2o di Sacrilegio ò Vergini sacre 3o di concubinato
4o di simonia. 5o di homicidij, etiam [illegible], et pensati 6o di [illegible]
Vergini, et 7o d'incendij Notturni, che in tutti li altri casi, et delitti comme[ssi]
et messi d'ogni et qualunque sorte et nella Diocesi d'Aquileia commetteranno
ò che si inquirerà esser stati commessi con al Decano, Canonici, Vicarij Mansionarij
Capellani Chierici, et altri Ministri della Chiesa d'Aquileia, come [illegible]
de beneficiato le beneficij uniti alla mensa capitolare d'Aquileia, et [illegible]
[illegible] et sempre mai [illegible] ad prevenzione, [illegible] Mons. Patriarca
sarà primo ad inquirire, et formar processo [illegible]
contro alcuno in quel caso, et e contra se il Capitolo sarà primo ad inquirire, et à [illegible]
processo, il Sig. Patriarca non si possa più ingerire in modo alcuno:

ma' che sia il Capitolo proclamare, et liberamente ispedire sino alla deffinitiva sentenza
medesime, dovendo il Capitolo haver auttorità, facoltà et giurisdittione di bandire le
loro persone ree et [illegible] non solamente dalla sua giurisdittione, ma anco (per concessione
[illegible] di V. S. Ill.ma) la qual auttorità detto Capitolo ha' al detto [illegible] dimandare.
[illegible] alle [illegible]
[illegible] occorreranno [illegible] delinquenti salva però l'errore al Tribunal
[illegible] difficoltà, o controversia fra il Vicario di V. S. Ill.ma et il
detto Capitolo [illegible] occorreranno [illegible]
[illegible], in qual caso si abbia a fare la decisione et terminazione [illegible]
[illegible] Mons. Ill.mo Patriarca [illegible] di tali delitti
[illegible] debba appartenere al Capitolo overo a V. S. Ill.ma

Parimente nascendo dubbio fra esso Mons. Vicario et detto Capitolo [illegible]
[illegible] se detto convicinato sia publico, o no, s'habbia a fare, come di sopra, alla decisi-
one [illegible] Patriarca [illegible], e la com-
[illegible] del convicinato [illegible] Ill.ma
la [illegible], distributione di quei beneficij, delli quali occorrerà, che li [illegible]
[illegible], et restino privati, o [illegible], si faccia [illegible] Mons. Ill.mo Patriarca,
ma per esso Capitolo, a cui l'institutione, collatione, o provisione di questi tali
beneficij aspettarà, o apparterrà ad esso Capitolo

Joannes Grimanus Patriarcha Aquileiensis
Paulus Stezzolus Decanus Aquileiensis
Annibal Canussius Canonicus Aquileiensis
Fulvius Frangipanis de Castello Canonicus Aquil.
Gaspar de Strasoldo Canonicus Aquil.
Marius Andreatius Canonicus Aquil.

1558

26

Sixtus PP. V.

Venerabilis Frater, sive dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem
exponi nobis nuper fecerunt dilecti Filij Communitas, et Homines
Civitatis Utinensis, quod cum Mons Pietatis iam a multis Annis pro
subventione pauperum in dicta Civitate ad expellendas Hebreorum
usuras, ex quibus populus illarum partium maximum damnum
patiebatur, institutus in tantam angustiam reducatur, ut quamvis
ex particularibus elemosinis, et publicis pecunijs per dictos expo=
nentes eidem Monti quolibet Anno applicatis illius capitale sum=
mam $\overset{m}{20}$ Ducator. vel circa ad presens constituat ac in ea magna
liberorum depositorum quantitas reperiatur, nihilominus consi=
derabis urgentibus pauperum dicte Civitatis et illius districtus per=
sonarum ad illum pignora, ut sic inveniatur frequentibus deferen=
tium necessitatibus ipsa summa videatur minima exindeque
sequatur, ut permulti pauperes, et egeni sine aliquo subsidio in
eorum necessitatibus quibus premuntur remaneant, reliqui vero
minimo, et minori, quam par sit, fulciantur presidio non sine fre=
quentibus pauperum huiusmodi acclamationibus crescente etiam
in dies populi multitudine et eiusdem Montis pecuniarum pe=
nuria, et dictarum partium sterilitate, id causante, quibus pro=
fecto succurri posse videtur, si personis pecuniam in dictum Mon=
tem deponentibus aliquod honestum, et utile commodum exinde
cum bona conscientia percipiendi facultas concederetur, cupiantq;

propterea tam Communitas, et Homines prefati, quam dilecti filii eiusdem Montis Gubernatores premissis de aliquo decenti, et licito remedio, cum nostra, et Sedis Apostolicę auctoritate subveniri. Propterea Nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus pauperum, et miserabilium personarum statui paterno affectu compatientes in premissis opportune providere de benignitate Apostolica dignarem. Nos igitur exponentes predictos specialibus favoribus et gratijs prosequi volentes, et a quibusuis excommunicationis, suspensionis, et interdicti; alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, et pęnis a iure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis se quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum presentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, certam tamen de premissis notitiam non habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati Fraternitati tuę Frater Episcope, siue dilectioni tuę Fili Vicari per presentes committimus, et mandamus, quatenus omnibus, et singulis, qui in ipsum Montem pecunias deinceps deposuerint, Tria cum dimidio tantum pro quolibet centinario, et anno percipiendi, et exigendi, ac eiusdem Montis Officialibus pro tempore existentibus tria cum dimidio pro quolibet centinario et anno huiusmodi deponentibus dandi illisque ea bona conscientia sine alicuius censurę incursu, et conscientię scrupulo ad instar similium Montium

Veronensis, et Viennae Civitatum recipiendi, et retinendi, ac in suos usus ac utilitatem convertendi licentiam autem nostram perpetuo concedas, et indulgeas, ac ipsos omnes, et singulos super praemissis a quoquam molestari, perturbari, aut inquietari nullatenus posse; et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit irritum et inanem dicta auctoritate decernas. Non obstantibus Constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac Statutis, et Consuetudinibus etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, nec non prohibitionibus desuper quomodolibet hactenus factis, et in posterum faciendis ceterisque contrarijs quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 30. Ianuarij 1588. Pontificatus Nostri Anno 3°.

A Tergo.

Ven. Fratri Episcopo Utinen., sive Dilecto Filio eius Vicario in Spiritualibus Vicario Generali &.

Copia !

14 Aplis 1593

28

... Christi Nomine amen. Die mercurij quartadecima mensis Aplis

1590 20 Agosto in Pregadi.

27

Che fatti venire nel collegio Nostro gl' Ambasciatori della Mag.ca Città d'Udine sia lor letto quanto segue:

Magnifici Ambasciatori, se Noi a richiesta del sommo Pontefice avemo prestato il braccio secolare per l'esecuzione delli ordini dati da S. Beatitudine a Mons.r Eletto d'Aquileja circa il dover mandar di qua quante monache imputate di gravissimi eccessi d'eresia, potrete ben conoscere per vostra prudenza essersi fatto quello, che cause ecclesiastiche di minor importanza assai, che non è questa, la quale essendo da S. Santità stata delegata al tribunal della S. Inquisizione di questa Città coll' intervento di Mons.r Eletto, onde è necessario, che ella si continui, e formi di qua. Ne spiace non veder alcuna via conveniente di poter soddisfar alla vostra supplicazione di far tornar per ora le vostre monache; potrete nondimeno viver sicuri con questa Mag.ca Città, che siccome partecipiamo con l'animo ancor noi del vostro presente travaglio, così non mancheremo di poner ogni cura, affinchè con quella maturità, e diligenza, che si conviene, sia visto, e ben considerato, e che il caso sia spedito con ogni prestezza possibile, e già ne abbiamo da Noi eccitati gl' Assistenti nostri all' inquisizione, siccome faremo per l'avvenire, non consentendo, che ella riceva torto, o pregiudizio in alcuna maniera. Frattanto dovete restar tutti molto consolati, così dall' innocenza, che supponete in esse, la qual quando sia giustificata, e fatta conoscere (il che ancor Noi vogliamo sperare) potrà risarcirvi d'avvantaggio d'ogni disturbo passato, come dalla certezza, che deve regnare in voi della nostra paterna carità, pronta per se stessa al beneficio, e soddisfazione de' Nostri sudditi, e di voi fedelissimi, e carissimi Nostri in particolare.

ne.
, et
e Aqui:
ctilis
cisus
Coadju:
anr ,
ii Aquil.
et prope
llæ, et
ranne de
Nordis,
ilvio
erio
Vaz:
ivino
rea
nonicis

præbendatis, residentibus, et Captum integrum facientibus cum plures, et nec non astantibus V. Ven. Præsbiteris Mansionarijs

[illegible]

[illegible]

[illegible]

14 Aplis 1593

28

Invit. Nomine amen. Die mercurij quartadecima mensis Aplis
Milesimo quingentesimo nonagesimo tertio Indictione
sexta Pontificatus vero Sanctissimi in Christo Patris, et
D. N. P.P. Clementis octavi anno primo. Actum Aqui:
:lejæ in Sancta Patriarchali Ecclesia de mane expletis
Divinis Offitiis, Ubi Illmus. et Rmus Dnus Franciscus
Barbaro Dei Gratia Archiepiscopus Tyrensis, et Coadju:
:tor perpetuus Illmi, et Rmi Dni D.ni Ioannis Grimani
Patriarchæ, et Principis Aquilejensis in tota Dioecesi Aquilej.
sedes in Cathedra Patriarcali ante Altare Majus, et prope
chorum hyemale existente præmisso sono Campanellæ, et
coadunatis RR. D.D. Paulo Theupolo Decano, Ioanne de
Carlevarijs I. U. Doct., Annibale Canussio, Iacobo Clordo,
Ioanne Leonardo Fratina, Hieronymo Raijmundo, Fulvio
Frangipane de Castello, Vincentio Colloreto, Mario
Mortignaco, Livio Tritonio, Borlholomæo Bellio, Riz:
:zardo de Sbrojavacca, Valentino Pasqualio, Baldovino
Richio, Fran.co Nordio Hieronymo Bipone, et Andrea
Coesarino omnibus in præfata Patriarchali Ecclesia Canonicis
præbendatis, ressidentibus, et Captum integrum facientibus
cum plures, et nec non astantibus V. Ven. Præsbiteris

Mansionarijs

Mansionarijs, et toto Clero præfatæ Ecclesiæ, et illius ja:
:nuis undequaquam apertis, et præsente, et frequenti fideli
christianorum populo exhibens sese paterna charitate, et
vero Dei zelo semper invigilantem, et assiduum Ministr
in exercendo munere Pastorali in dicta Ecclesia, et tota Dio
sua pro salute animarum omnium fidelium sibi in Chris
commissarum, et vicissim in conservanda, et amplificanda
libertate, et authoritate Ecclesiastica, et in tutandis, e
restituendis in pristinum Dei Omnipotentis auxilio
:prietatibus, et juribus Patriarchalibus, tam Ecclesiastic
quam Sæcularibus, et demum in favendo rebus, et statu
præfati sui Capituli, benigniter jussit, ut ibidem perlege
:rentur Literæ, sive Bullæ Appostolicæ Beatissimi in
Christo Patris Fœl. record. Sixti Quinti datæ Romæ
apud Sanctum Petrum Anno Incarnat: Dominicæ
MDLXXXV. Nonis octobris, et sui Pontificatus anno pri
de provisione, et electione Coadjutoris perpetui in dicto
Patriarchatu, vivente præfato D. Patriarcha Grimano, et
de immediate successione in Patriarcham post obitum illius
Illustriss.mi D. Grimani in personam præfati R.mi D.ni Francisci
Barbari factis, et emanatis, et prout latius in dictis Ni

Apo

Appoticis, quæ alta, et intelligibili voce ad omnium præfattor. D.D. Congregattorum astantium, e Populi audientiam, et notitiam a me Cancello infpto de mandato fuerunt lectæ, ... de verbo ad verbum recitatæ. Quarum tenore audito, et percepto præfatus D. Paulus Theup. Decanus tam totius Capituli, et præfattorum D.D. Canonicor... ita annuentium, quam sui ipsius nomine faciens uti filius obedientiæ dictas litteras, sive Bullas Appostolicas humiliter deosculans, et super caput suum extol: :lens recepit, et acceptavit pro ratis, firmis, et gratis: promittens, et spondens quo supra nomine ipsi Illmo, et Rmo Dno Francisco Barbaro Coadjutori, et per consequens Patriarchæ ellecto in præfata Ecclesia, et Dioecesi Aquilejen. debitam fidelitatem, obsequium, et obbedientiam in omnibus, et per omnia quæ spectant tam ad Divinum cultum, et servitium in præfata Patriarchali sua Ecclesia, et tota Dioecesi, quam ad conservationem, et amplificationem Jurium, et proprietatum cujuscumque ... ipsius D. Coadjutoris, et Patriarchæ ellecti &. Et hoc rite, et fideliter promisit, et sppondit, prout in ipsis litteris Pon: :tifitiis videre est, et pro debita earum executione fieri, et servari debet. Quibus omnibus peractis ad laudem Dei Omnip:

Gloriosæ

gloriosæ semper Virginis Mariæ, et Sanctorum Martyrum
Hermacoræ, et Fortunati Patronorum ijdem D.D. Decan
Canonici, et Capitulum cum toto supranotato Clero reve-
:ter comitati sunt ipsum Ill.mum et Rmum D.num Bart
Coadjutorem, et Patriarcham ellectum, et Succesorem a
præfata Patriarchali Ecclesia usque ad domum suæ hab
:tationis vid. humiliter valedicendo, manus suas deosc
:lando, et omnem foelicitatem a Deo Omnipotente eidem
deprecando. —

(L.S.)

Ex Præsbj: Posidonius Asbinus a
Utino præfati Rndi Capituli Aquile
Cancell, et Impli Aute Notus, nec non
in Metropolitana Ecclesia Imperialis
Civitatis Bisuntinæ Canonicus premis
ac tum rogatus scripsi, pub.ci me subs
et sigillum Captre in fidem apposui.

1594, 17 aprile. Udine. Antonio Vescovo di Torcello consegna il Pallio a Francesco Barbaro Patriarca d'Aquileja

... Giovanni Bottenda notajo e Cancelliere Patriarcale. Arch. Not. Udine.

In nomine Domini Amen. Notum sit omnibus presentes visuris, perlecturis seu auditoris, quod die XVII mensis aprilis MDXCIV, ind. VII, que fuit Dominica in albis, in choro Ecclesie Collegiate Civitatis Utini Aquilejensis Diocesis, Rev.mus in Christo Pater et D. D. Franciscus Barbaro Dei et Apostolice Sedis gratia Patriarcha Aquilejensis, accepto Palio sumpto de corpore Beati Petri insigni plenitudinis officii Pontificalis tradito a Rev.mo D. D. Antonio Grimano Episcopo Torcellano, ac in presentia Rev.mi D. D. Matthei Sanuto Episcopi Concordiensis, Juramentum fidelitatis coram prefato Rev.mo Torcellano nomine Sancte Sedis recipiente emisit iuxta formam Bulle Rome transmisse in hec verba:

Ego Franciscus Patriarcha Aquilegiensis ab hac hora in antea fidelis et obediens ero Beato Petro, Sancteque Apostolice Romane Ecclesie et Domino meo D. Clementi Pape VIII, suisque successoribus canonice intrantibus, non ero in consilio aut consensu vel facto, ut vitam perdant aut membrum, seu capiantur mala captione, consilium vero, quod mihi credituri sunt, per se aut nuntios, seu litteras ad eorum damnum, me sciente, nemini pandam. Papatum Romanum et Regalia S. Petri adiutor eis ero ad retinendum et defendendum contra omnem hominem,

legatum Apostolicæ Sedis in eundo et redeundo honorifice tractabo et in suis necessitatibus adiuvabo. Vocatus ad Sinodum veniam, nisi prepeditus fuero canonica prepeditione. Apostolorum limina singulis trienniis visitabo aut per me, aut per meum nuntium, nisi absolvar licentia. Possessiones vero ad mensam mei Patriarchatus pertinentes non vendam neque donabo, neque impignorabo, neque de novo infeudabo, vel aliquomodo alienabo, inconsulto Romano Pontifice. Sic me Deus adiuvet.

Et hæc sancta Dei evangelia, presentibus admodum R. R. D. D.: Paulo Theupolo Decano Aquileiensi, Martio Andreuccio J. U. D. Decano Utinensi et Capitulis Aquilegensibus et Utinensibus, admodum R. R. D. D. Julio Settimio Prothonotario Apostolico, Auditore eiusdem Rev.mi D. Patriarchæ ac Johanne Baptista Scarsabursa Canonico Civitatensi, Commensali Patriarchali; nec non Sacræ Theologiæ Doctore, D. D. Jo. Baptista Angelucio de Perusio Ord. Min. Conv. Inquisitore a S. Sede Apostolica specialiter in Diocesi Aquileiensi et Concordiensi delegato et Aurelio Caposanto etiam de Perusio Ord. S. Augustini Concionatore, cum innumera Populi multitudine.

215

In Christi Nomine Amen. Anno ab ejus Nativita:
te millesimo quingentesimo nonagesimo quinto
Indictione octava die vero Veneris 20 Ianuarii
Illmus et Rever: in Christo Pater et DD. Franciscus Bar:
barus Dei et Aposto: Sedis gratia Patriarca Aqui:
lejensis et existens in Camera Audientiae Palatii
Patriarcalis Civitatis Utini infrascriptum condidit
Decretum

Civitatem Utini amplitudine loci ac Civium numero longe,
lateq: in Vicos et diversa membra dispersam congrega
tamen dispositione dispositam ut licet hactenus dis:
tinctione Parochiarum propriorum Parocorum procu:
ratione Ecclesiarum Parochialium comodo et usu
caruerit, et incerto quodam Spirituali gubernio non
sine animarum periculo visa fuerit, cum in normam
aliquam et distinctam formam distribuere, qui ante nos
fuerunt non comode fortasse potuerint Divina Pro:
videntia factum est ut ea res ad Officium nostrum
pertinere aliquando ceperit. Cum autem nos etiam
perspecta locorum qualitate et Tridentini Concilii
Decreto de re hujusmodi edito, satis diu laboraveri:
mus ut rem magnis septam dificultatibus in aliquem
statum referemus nihil tamen adhuc efficere intercur:
rentibus occupationibus quae nos alio vel invitos ad:
duxerunt, potuimus tandem vero aliquin favente Dei
Gratia ne Civitas Utinensis eo careat quo primariae So:
tantur et fruentur Civitates distributionis Parochiarum
bono praefati Concilii Tridentini Decretum exequuti
Universam Civitatem in octo partes, idest in octo Paro:
chias dividendam et distribuendam censuimus, ut prae:
senti Decreto distinguimus, divisam distinctamq: pro:
nuntiamus

nuntiamus et pro divisa in has octo partes in omne tempus haberi debere reputari et judicari volumus et declaramus. Inhibentes autem omnibus et singulis Parochis et Curatis et universis gradus Sacerdotibus Curam Animarum quoque quocunque nomine ac titulo apud aliquam Ecclesiarum Parochialium seu Curatorum in dicta Civitate exercentibus sub poena suspensionis a Divinis et aliis arbitrio Nostro juxta transgressionem et contumaciam irremissibiliter infligendis ut quisquis se suis limitatis finibus contineat, neq: terminos Parochiae excepto casu necessitatis transilire aut contendere audeat. Parochialia vero Jura quibusq: Parochiis et earum singulis decreto praesenti erectis et Parochis qui Parochiales obtinent seu in posterum obtinebunt volumus omnia integra illibata et salva esse nec ullo aut superiorum temporum abusu, licentia vel praetextu imminui aut violari posse.

1776 14 marzo

in Pregadi

31

Rassoghé il Senato dalle accurate scritture ora intese dal Magistrato alle Xme del Clero, e dal savio Cassier del collegio le istanze del Capitolo Arcivescovile d'Udine per motivo della nuova imposta Redecima, che dimostrano alterate le misure fissate nell'eresione di questo Arcivescovado, e del Capitolo stesso rapporto agl'assegnamenti delle Dignità, Canonici, ed altri individui, che lo compongono. Constante però questo Consiglio nelle massime di preservare nell'intiero suo essere quanto fu convenuto colla Corte di Roma, e dichiarato nella Bolla d'erezione del di 19 febr.° 1753 m. v. in riguardo alle rendite formanti li rispettivi assegnamenti, determina di commettere al Magistrato sud.° l'esame, e il confronto dei conteggi sulle Rendite calcolate in allora per le rispettive congrue fissate ~~nella~~ Bolla sud.ta con li prezzi stabiliti general.e per la nuova Redecima ecclesiastica per riferire a questo Consiglio il risultato, da cui apparisca l'alterazione, che deriva dalla nuova imposta addossata al Capitolo stesso delle misure stabilite col Decreto 1753 per passare alle relative deliberazioni coerenti alla massima, che per publica giustizia e fede trova l'autorità del Senato di riconfermare preservando li fatti assegnamenti, e le cose tutte ne' modi convenute con la Corte di Roma

Pietro Franceschi N. Ducale

Tratta dal Libro Registro Decreti dell'eccl.mo Senato, e Terminazioni esistente al Magistrato Ecc.mo alle Xme del Clero.

Li 30 Aprile 1791

Il Deputato al Dazion di Ven.za

1776 – 27 Aprile
In Pregadi

Essendo comprovata evidentemente dalla scrittura ora letta del Magistrato alle Xme del Clero, e dal accompagnato conteggio l'alterazione, che deriva agli individui del Capitolo Arcivescovile d'Udine dalle misure fissate per le rispettive congrue della nuova imposta Redecima; e riconfermatosi da questo Consiglio con la recente Deliberazione 14 marzo decorso di preservare a quel Capitolo per atto di Giustizia, e fede inalterabilmente come furono nel: la sua erezione assegnate le Rendite tutte componenti le stabilite congrue ne modi convenuti con la Corte di Roma, ed espressi nella Bolla di d.a erezione La Publica maturità in ri: flesso anche alla singolarità del caso coerentemente delibera: che inalterabile rimaner dovendo la sum̃a delle Quote stabilite, non abbia ad alterarsi l'aggravio fissato col Decreto 2 Giugno 1750; al qual effetto sarà cura del Magistrato sudetto ordinare le occorrenti rettificazioni

Ghislanzoni Secret.rio

1596. 12. Luglio.

Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Patriarcha Aquileiæ, &c.

VNIVERSIS CHRISTI FIDELIBVS
in Prouincia Aquileiensi constitutis Salutem in Domino.

OPTABILEM post multa secula dilectissimi, optabilem quidem in præsentia facultatem arripimus, vt Aquileiensis Prouincia Metropoliticam vocem aliquando audiat, & agnoscat; vos autem filios nostros paterno complectamur studio, & ad veram pietatem, in qua progressos hactenus confidimus, nostra etiam cohortatione excitemus: quòd eò nobis iucundius accidit, quò propius ad muneris nostri officium; quod Pastoralis oneris cura impofuit, & administratio; accessimus, vt vos aliquando in paterni sinus complexum receptos per Reuerendissimos Coepiscopos fratres nostros; quorum nobis præsentia vestrum referet, & proponet filiale studium; beneuolentiæ, & charitatis calore foueremus. Vos estis dilectissimi, vos inquàm estis membra de membro, & ad caput Metropoliticum gubernij ordine, quasi naturæ quadam lege, pertinetis; nec ipsi possumus vos non agnoscere membra, aut officium nostrum negligere; quod, vt exhiberi minus antè posset, à temporum iniuria, & communibus ærumnis manauit. At verò tempus iam putationis aduenit, quo à Patrefamilias operarij in vineam Domini missi eradicent, plantent; virgulta, & palmites, vel flexione castigent, vel falce succidant, vel molliore fimo alant; vt det florens tandem vinea odorem suum. Vt autem diligens debet esse cultor vineæ, & ad omnia, quæ vel custodia requirit, vel industria, paratus, & aptus; ita munus etiam suum in eo debet agnoscere, vt malam rubiginem auertat, & demolientes vulpeculas abigat, & consumentis bruchi voracitatem reprimat; consequetur enim, vt vocem patrisfamilias non audiat conquerentis, expectasse vuas, accepisse labruscas.

At verò electa vinea, quam plantauit Dominus omne semen bonum; quomodo conuersa in prauum vinea aliena? aut qua ratione propria, ~~& aliena? propria~~ illa quidem, quia electa, & omne semen bonum: aliena, quia conuersa in prauum. an non eadem propria, & aliena? propria quidem, & aliena: non enim ius creationis, & redemptionis peruersitas sustulit, sed gratiam Creatoris amisit, qua suo poterat conditori copulari: quamuis autem aliena peccando à suo principio recesserit, & in errores abierit multiplices à recta semita discedens; Diuina tamen radiante gratia in propriam restitui, & fœcunditatis sanctæ munere donari, & augeri potest. Hoc vobis dilectissimi proponimus, atque omnibus studijs commendamus; vt mentis oculis contemplemini, quàm fragilis, & caduca sit vita hominis ad malum proni ab adolescentia sua; cuius causa in lege mandatum sit, vt Agnum comedentes baculos tenerent, quò sustentaretur imbecillitas, corporeæ molis pondus leuaretur, & procedentium gressus, si quid intercurreret offensionis, correctione, & disciplina emendaretur. Neque tamen, vt audistis, & legistis dilectissimi, satis fuit populo DEI in veteri testamento agnum comedisse, & lactucas agrestes; itemq; manibus baculos tenuisse, vt ad promissæ regionis amænitatem, & vbertatem perueniret: qui ab Aegypto discesserunt, mortui sunt; ad promissam terram venerunt omnes; ex omnibus Iosue cum Caleb peruenit vnus. magnum sacramentum dilectissimi. quod autem Spiritus sanctus hac nobis serie rerum, & factorum significauit, hoc Apostolus diuino præconio inculcauit, vt mortui peccato iustitiæ viuamus, & ingredi festinemus in illam, quam Dominus diligentibus se præparauit, requiem; vbi pax vera, satietas plena, securitas, & gaudium sempiternum. at verò, vt perueniamus, moriendum est, viuente vno Iosue cum socio, quæ fides operibus viua est, per quam in vitam cęlestem alimur, & iustificamur: hæc dux est nostra, rerum fundamentum, beatæ vitæ principium: huic superædificemus non fœnum, aut stipulam, sed aurum, argentum, omnem lapidem pretiosum; quæ noua creatura est, sanctorum cætibus in cœlesti Hierusalem, quæ sursum mater nostra est, inferenda. Quod sæpè Patrum, & Pastorum voce vobis intimatum non ambigimus.

Nunc verò; dum omnes Coepiscopi in communem gubernij Ecclesiastici tractatum conuenimus, & propriam Prouinciæ causam, quæ vestra est, agimus; ad vestræ charitatis officium pertinet, supplicationes DEO offerre orationi instantes, & postulantes, vt impleatur gratia eius in nobis; vt, quod bonum est, quod rectum, quod cum DEI gloria, & animarum salute consentaneum, agnoscamus, arctissimis studijs complectamur, & solicitudine etiam pia exequamur: quæ contrà; non modò accuratè declinemus, sed Pastorali vigilantia auertere, & profligare studeamus: his enim speramus subsidijs spiritualibus fore, vt, quæ cupimus, & conamur, auctore, & duce DEO, vobis supplicantibus, consequamur.

Vt autem vtriusque sexus fideles opus sanctum pijs orationibus prosequantur, summopere cupimus, Reuerendissimorum DD. Episcoporum dispositione in vnaquaque Diœcesi per vniuersam Prouinciam populos de re tota à Curatis instrui, & supplicationes publicas, vel orationem 40. horarum sub ipsum Synodi tempus institui; vt multiplicatis intercessoribus postulata Dominus per suam misericordiam concedat.

Datum Vtini die xij. Mensis Iulij. qui natalis est Sanctorum Hermacoræ, & Fortunati Patronorum Ecclesiæ Aquileiensis. Anno M. D. XCVI.

VTINI, Ex Typographia Io. Baptistæ Natolini.

Benedictus Vrsarius Clericus Imolensis
Prouincialis Synodi Prosecretarius.

1596. 12. Luglio.

[illegible]

186 t. Av. 36

Die 14. Octobris 1597.

Ill.mus et Rev. D.D. Franciscus Barbaro Patriarcha Aquilejen. Visa supradicta instantia facta parte Rev. Capituli Utini in qua conclusive petitur ius investiendi ad Ecclesias Parochiales Civitatis Utinen., sibi conservari visis eius iuribus pro parte Capituli coram Dom. S. Ill.ma productis et auditis etiam in voce Rev. Dom. Decano et Canonicis pro eo intervenientibus iusta petita sentiens esse prompte concedenda decrevit Curatos praefatae Civitatis ad idem Capitulum remittendos esse pro ut remisit pro investitura accipienda.

Dicitur a D. S. Illust. cum in Scriptura nomine Capituli praesentata exprimantur quaedam si per lapsum linguae aut calami evolata excusanda sin minus omnino corrigenda.

Scriptum est. Quod nullus Parochus aut Capellanus Ecclesiarum Civitatis Utini ullo umquam tempore ausus fuerit Curam animarum in dicta Civitate exercere nisi prius obtenta licentia a dicto Capitulo.

Et hoc contra ius et factum notissime verum cum nullibi probetur aut probabile appareat a Capitulo dari licentiam exercendi Curam animarum datur enim tantummodo locus a Capitulo per deputationem Vicariorum in Ecclesiis Mensae Capitulari unitis. Vicarii a deputati nec possunt necessitent nisi facultatem aut licentiam habeant exercendi Curam animarum ab Ord.

Patriarcali, quam si non habent nihil audent, et nihil debent.

Item scriptum est: Cum autem Cura dictae Civitatis principaliter semper extiterit penes dictum Capitulum. Hoc verificari nulla ratione potest quia cura autem Civitatis et Dioecesis principaliter est penes Praelatum, ministerialiter penes Curatos praevia semper approbatione et licentia Patriarchali.

Item est scriptum: Post distinctionem Parochiarum factam ab antedicto Ill.mo Dom. Patriarca cum consensu Capituli qui fuit praestitus cum conditione etc. poterit esse modestior enuntiatio. neque enim in distinctione Parochiarum ulla ~~[illegible]~~ unquam ne imaginative quidem proposita est conditio sed nec ulla cuique erat illius proponenda.

Quod scriptum de consensu: novum est et vanum. non est ita, cum sine Praelatus gubernium Ecclesiasticum tractat ut in huiusmodi re consensum Capituli Ecclesiae Collegiatae expectet cum in Metropolitana quidem Ecclesia Capituli tractatum aut consilium minus vero consensum habere compellatur.

Atque ista de mandato S. D. Ill.mi adscripta sunt, ne quis per exhibitionem incongruae scripturae et taciturnitate Officii Patriarcalis interpretaretur approbatum esse quod per ipsa scriptum fuit, et ius aliquod per supradicta quaesitum sibi

deberi et ad perpetuam rei memoriam in Actis Cancellariae Patriarchalis inscribi et legi vahent.

Franciscus Patriarca Aquilejen.

Joannes Bottana Cancell. Patriarchalis prout invenit desumptum in originali extraxit et subscripsit de mandato etc.

34

[illegible]

... seriem et formam Instrumenti per me Notarium infrascriptum extendi conficiendi et celebrandi inter Ser: Dominium Nostrum Venetiarum eiusque infrascriptos Clar.mos Intervenientes ex una et eundem D. Ex.mum Binonum ... ex altera tenoris et continentiae prout in eadem forma, et serie Instrumenti continetur, quod Instrumentum sad: ... in Ex.mo Senatu ... factum, et scribendum etiam ... dictos Clar.mos D.D. Intervenientes subinstanti die. Ideo prenominati Ad. Ex. D. ... Binonus, et Clar.mi Dni Marcus Contarinus, et Andreas Mauroceno agentes nomine predicti Ser.mi Dnij ... facultatibus, et auctoritate ... Patrie ... parte capta in eodem Ex.mo Senatu sub die 31 Iulij ... omnibus forma Instrumenti predicti in executionem ... Ex.mi Senatus rogaverunt, et celebraverunt, ac stipulaverunt, et erat, atque cantatas in ... qui sequitur modum

... in nova Constitutione Calmae pro munitione, et presidio ac tutella non solum totius Patriae Fori Iulij ... totius Italiae ad impediendum, et opprimendum Catholicae Fidei Hosticum impetus incursus, ac incursiones ... ex illis Locis ... necessitate, et

[illegible]

[illegible] DD. [illegible]

[illegible] Dominum [illegible] Principe [illegible]

[illegible]

[illegible] affecta [illegible]

[illegible] affici [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] constitutioni adhaeretibus, et [illegible]

[illegible] Capitulo [illegible]

facultates [illegible] seu Canonici ex [illegible]

[illegible]

[illegible] affect [illegible]

[illegible] bonos [illegible]

[illegible] et ipsorum Capit

et Canonicorum eidem [illegible] consultibus [illegible]

[illegible] inter se pluribus tractatibus, et [illegible]

diligenter, et mature [illegible]

[illegible] cognoscentes nullum alium superesse modum

quo RR.di Capitulum, et Canonici predicti quiete [illegible]

[illegible], et servare prout [illegible]

et [illegible] in hoc [illegible] quo [illegible]

[illegible] ac debitae obedientiae [illegible]

[illegible] Principum [illegible]

[illegible]

[illegible] Notarij publica [illegible]

ad [illegible] specialiter [illegible] et [illegible]

[illegible] alitev constituit

[illegible] Simonea Can.

[illegible] quod ubi Procurator, et

[illegible] DD. [illegible]

[illegible]

[illegible] affectibus [illegible]

[illegible], gressantibusq, [illegible]

actionib, et generaliter, et particulariter [illegible]

[illegible], et habere [illegible]

habere possunt [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

quibus affictib, seu [illegible]

[illegible]

[illegible] Bonor [illegible]

et in quantitate [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

et in parte [illegible] Ser. de Bonis [illegible]

predictis, [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] fuerit eius

absque alia contradictione, vel obstaculo nemine

sibi contradicente, nullo amplius Iure nulla actione

in eis de omnib. Bonis dicto R.do Cap.lo, et Canonicis rema-

tibus, sed translatis omnino in eundem Ser. Do:

nec nunquam illud pretendere valeant ex quib.

et omnibus, et Iurib. superius cessis, sed libere, ut

dictum est remaneant Ser.ma Dom: cu omnibus pro-

uentibus, et fructibus specificatis, et alijs quibusque

spectantibus, et pertinentibus, vel qui, aut quae specta-

potuerint pro d.o R.do Cap.lo, et Canonicis ex predictis

Terris, fundis, sediminibus, affictibus, seu Censibus

Iuribus, Iurisdictionib. [illegible] et quali-

tercumque ex pacto et conventione expressis, et

convento Antedicti Ser. DD. Marcus Severinus

et Andreas Maccarano agentes noie Ser. Dom

in eum facultatis eis attributa [illegible] parte [illegible]

in Ex.mo Senatu sub die 31 Iulij proximi elapsi
stante eiusmodi cessione, et renuntiatione ut s.a
Ser.mo Dom: p. dictos R.mos Cap.lum, et Canonicos Ecclesiae
Aquil. facta in eundem omnium Bonorum, et Iurium
supradictorum, et renunciatorum compensationem
assignaverunt eisdem R.mis Cap.lo, et Canonicis totidem
Blada, foragia, et Vina ad eandem mensuram
Vini, et in eadem quantitate superius enarrata
et introitibus, et affictibus, quos Ser.mus Dom: annua=
tim exigit, et percepit, et nominantur Affitti di
Corte, et Livelli della Camera d'Udine, à Ser.mo Dom
dandis, et pro Iurisdictione Temporali - -
ut s.a cessa similiter assignaverunt ipsi R.do Cap.lo,
et Canonicis Duc.tos ducentos ad £ 6:4 pro Ducato
annuatim introitibus supradictis. Itaque admodo
in antea, et perpetuis futuris temporibus iam dicti
R.di Cap.li, et Canonici, et pro tempore existentes
quod annis eadem Blada, foragia, et Vina, et pecunias
libere habere, percipere, et exigere possint, et
valeant, ac disponere pro ut disponere poterant
de Bonis omnibus superius renunciatis, ad quae
peragenda prenom.ti Cl.mi Ser. Marcus, et Andreas
nomine Ser.mi Dom: constituerunt dictos R.mos
Cap.lum, et Canonicos Procuratores suos irrevoca=
bilès, et insuper proprio promiserunt de eius=
modi assignat.es notam particularem fieri facere
in libris eiusdem Camerae, ut patuerit expresse
Hoc tamen expresso declarato, quod presens Ins=
trumentum aliquo modo non intelligatur dero=
gatum contentis in deliberat.e eiusdem Ex. Senatus
die 29 Ianuarij 1597 occasione Terrenorum
occupatorum à Terra Alterin, Baiannis, Zucco.

Janis, et alijs Edifficijs publicis Fortilibus La...
qua non debeant aliquibus, bonificarij omnia
singula suprascripta, et in partibus Scripto conten-
annotata, et descripta singula singulis congru...
et debite referendo supradicte partes R. ...
trahentes, agentes, et intervenientes prom...
runt, et solemniter convenerunt perpetuo,
omni futuro tempore habere, tenere, firm...
ratta, et grata attendere, et inviolabiliter
observare, et contravenire, opponere, aut
contradicere ipsi, vel alios modo aliqua ratio...
vel causa; Iure vel de facto, vel expressa ...
sobrescr, et obligat omnium, et singulorum Bon...
prelibati Ser.mi Dom:i et dictorum R. Capli, et
Canonicorum Nob:, et Hab: presentium, et futuro...
et pro Maiori, et firmiori sub existentia presen...
contractus, et intervenientibus prefactus R. D...
Hiar. Procurator ex auctoritate sibi atributa ...
procuratorum in eius persona factum pro supr...
et dicti Clar.mi Agentes, et Intervenientes iuravu...
ad Sancta Dei Evangelia predicta omnia obser...
... sub pena, qua soluta, vel non temp...
presens Instrumentum cum contentis in ea in...
firmitate permaneat de supraquibus omni...
et singulis premissis rogatus fui Ego Not.s Sub...
infrascriptus ut omnium, et plura, et pu...
conficere debeam infrascriptum Instrument...
Acta fuerunt premissa Venetijs in Domo habitat...
infra Ser Clar.mi D: Marci Querinio de Confinio S...
Marie Formose, sub anno, die, mense, et Indict...
quibus supra presentibus ibidem R.do Presbitero D...
... Baptista Paladino Man...cis in ...

Santy

Sanctę Trinitatis, spect.^{lis} D.^{ni} Evani Sorano Civis et Ven.^{ti} q. D. Iacobi in presentiarum Nuntio Mag.^{cae} Communitatis Utini in hac Civitate, et D.^{no} Hier.^{mo} de Brebeis q. D. Stephani Cive Forojulien. testib. ad premissa vocatis, et rogatis.

Ego Hieronimus Bisonus Prot.^{s} Aquilejensis Aquil. Canonicus tanquam Procur. R.^{mi} Capli, et Canonicorum Cathedralis Ecclesiae Aquil. affermo, et approbo omnia, et singula contenta in pnti Instro

Venetijs die 23 octobris 1597

Io Marco Querino già Savio di T.F. in virtù della Parte nominata nel pnte Instro approbo, et affermo quanto di sopra si contiene

Io Andrea Morosini già Savio di T.F. in virtù della Parte nomi. nel pnte Instro approbo, et affermo quanto di sopra si contiene –

Tratta la pnte Copia d'altra simile esistente in quest'Uff.^{o} de Feudi d'Udine

Die 8. Novembri 1597. 35

Congregati coram Ill.mo, et R.mo D.D. Fran.co Barbaro Dei, et Ap.licae Sedis grã Patriarcha Aquilejae &c. existente in Palatio suae residentiae s. in confinio S. Bartholomei civitatis Utini R.R. Evander Lutronius, et Livius Tritonius Canonici Aquilejae, et Presbyteri Marcus Caratus Mansionarius Coll.ae Utin. substitutus, ut in decreto diei hodierni, et Lucas Mehillus Sacrista Collegiatae Utin. pro Clero, factaque propositione per Ill.mum D. Patriarcham, quod si infrascta Beneficia Seminario Aquilejen. unirentur, sequeretur ut non modo praefatum Seminarium comode sustentari, et promoveri possit, sed etiam ipsum Clerum Diecesis Aquilejen. in contributione dimidiae Decimae liberatum iri, habitoque maturo de praemissis dictorum D.D. consilio, et attenta universali auctte Seminarii, et Cleri, infrascta Beneficia Seminario Aquilejen. sine praejudicio obtinentium univit, cum vacaverint effectualiter ipsius Seminarii juribus incorporanda, sic et omni meliori modo, et ita mandavit per me Joannem Bottana Cancellarium de praemissis notam fieri, prout p. feci

Beneficia unita Seminario Aquilejen.

Plebs Rosa

Artenea

Pallarzoli

Praepositura SS. Felicis, et Fortunati de Aquileja

Decanatus SS. Felicis, et Fortunati de Aquileja

Scolasticaria SS. Felicis, et Fortunati de Aquileja

Canonicatus omnes SS. Felicis, et Fortunati

Decanatus Eccl.ae S. Cipriani de Aquileja cum tribus Canonicatibus.

Clericatus Morteglianj

+ Clericatus Quadruvii

Clericatus S. Mariæ de Valle

+ Sacristia Collegiatæ Utinen.

Clericatus S. Jo: Bap.tæ in S. Caspeano

Clericatus SS. Corporis Christi in Eccl.a S. Caspeani

Clericatus Pallarroli

Clericatus Plaini

L. S.

Antedictum Decretum ex suo Originali alien[a]
manu descriptum requisitus subs.t Bernardin[us]
Amutius Cancell.nius Cat.s Aquilejen. et sig. in fid[em]

Nos Bernardus Valvasonus J. V. D. Can.s Aquilejen. et Vic. Catchalis
Aquilejen. Generalis fidem indubiam facimus, et attestamur, supradi[ctum]
Sp. D. Bernardinum Amutium esse Cancell.rium Cathalem Aquilejen. cu[ius]
scripturis hic, et ubique plena fides adhibetur.

Coadjutor Cancell.riæ Catchalis Aquilejen. de m.to

Ex alio consimili autentico manu supradicti D.ni Amu-
tii, sigillo Catchali munito, et cum legalitate ut sup[ra]
existentis penes ad.m R.dum D.num Rectorem Seminarii
Aquilejen. Exemplum præmissum manu propria
eduxit, et rogatus in fidem subscripsit, ac sigillo Cat[hedr]-
ali roboravit Gaspar Pardolinus V. A. ex duodecim
Coll.ii Utini ac Curiæ Cat.s Aquil.s Not.s

L. S.

Utini die 26. Junii 1692.

S.r [illegible] del Pal.o [illegible] Barberino [illegible] scritti [illegible] del Palazzo [illegible] 1598. [illegible]

Molto Ill.re Sig.re

N. S.re al S.r Card.le vuol proporre la Coad.ria di V. S. ma è necess.o
per questo effetto haver una Chiesa Titulare, et per esser la
Coad.ria di Chiesa Patr.le saria molto conveniente che la Titu-
lar fosse Arcivescovale, per tanto N. S.re m'ha ordinato ch'io
dica a V. S. che facci ritrovar la detta Chiesa Titulare in
partib. infidelium come è solito, et ne mandi nota alla S.ria S.
procurando di saper il modo della Vacatione, che per ordinario
sogliono esser informati il Sec.rio delli Concistoriali del S.r Card.le
Montalto, et i Chierici et Comp.ni del sacro Coll.o, o finalm.te da
li istessi [illegible] pront.i se ne piglia alcuna, procurando dagli Officiali
li istessi saper che non sia data ad altri. come meglio da q.ti
diversi prattici saria informata V. S. dicendo io questo per abondanza,
et per desiderio di servirla, et riverente le bacio le mani.
di Palazzo [illegible]
di V. S. M. Ill.re

Ser.re aff.mo
Silvio Antoniano

[illegible]

Al Sig.r Hermolao Barbaro

Ill.re Sig.r

37

1598. 24 Maggio - Marano. Lett.a del Provv.r Pietro Donado al Capitano di Gradisca protestandosi della buona vicinanza con Maranutto.

In risposta di V. S. Ill.re delli xxij del presente hoggi riceuute mi occorre dirli che non essendo stato ne da off.li di questo luogo, chi non u'erano, ne da soldati come fin hora sono informato fatto alc.o insulto a quelli di Marranutto ne manco fatta [illegible] in quella giurisditione, intendo con mio grandiss.o dispiacere esserle reportata diuersamente [illegible] uerita qual è che dal so[illegible] di questo Presidio, come [illegible] stando sopra queste muraglie hanno ueduto fu fatto ritornare in dietro dalla spianata di questa fortezza un soldato [illegible] che [illegible]. Ne si come non è l'[illegible] [illegible] [illegible] così la prego ad accertarsi che quando uccedà a [illegible] l che sarà sempre [illegible] si operera di quella maniera, che si richiede. [illegible] che hanno le Ser.me [illegible] corrispondenza, che per il buon uicinato [illegible] da noi dimostrata [illegible] l'[illegible] e [illegible] d'esser [illegible] al qual ci off.mo

Marano li xxiij Maggio 1598

Piero Donado [illegible]

[illegible]

G[illegible]a

inodo Barbaro 1599

ria ...
ito di med
so gistom
lovmeno
ha la strada
da quale
la cosa
riognito
clarlo
mo aporto
intdvao
quali
bre che
ù Sil
ù ...
ità inost
nt. compatto
ni he
orditori
nos
far mio
mici di casa
alla Sino
mi libera
dla nistra
etto il
è costui
cto Gennaro
si facesse
oficio con
riconero a
Imperiale
instanza
si qual

INDICTIO
SYNODI DIOECESANAE AQVILEIENSIS II.
AD DIEM QVINTAM MENSIS SEPTEMB. MDXCIX.

In nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis Patris, Filij, & Spiritussancti. Amen.

FRANCISCVS BARBARVS

Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Patriarcha Aquileiæ, &c.

SAcrorum Canonum dispositione sancitum est; vt, quæ Concilijs Prouincialibus acta, & conclusa sunt, & sanctæ Sedis Apostolicæ auctoritate confirmata, in Synodo Diœcesana pro executione, & implemento promulgentur; & aliquid præterea decernatur, quo tota restituendæ disciplinæ ratio consistat, & conseruetur. Hoc ipsi hactenus cùm propter grauissima impedimenta facere non potuerimus, nunc autem facere cupiamus: Vniuersis, & singulis cuiuscunque ordinis clericis Diœcesis nostræ Aquileiensis beneficia Ecclesiastica cum cura, vel sine obtinentibus, necnon sacris ordinibus initiatis tàm Secularibus, quàm Regularibus, qui iure, vel consuetudine, vel Concilij Tridentini decreto interesse debent Synodo: excepto clero, qui de mandato nostro subest Archidiacono nostro Goritiensi, & eo, qui est in Prouincijs Carniolæ, Styriæ, & Carinthiæ Diœcesis nostræ Aquileiensis, quem in præsenti ex causis rationabilibus ad Synodum duximus non esse vocandum: Synodum Diœcesanam Aquileiensem Secundam indicimus, promulgamus, & intimamus: omnes, & singulos eorum monentes, eam nos in Ciuitate Vtini in eiusdem Ciuitatis Ecclesia collegiata die quinta mensis Septemb. anno currenti Omnipotentis Dei aspirante gratia in eius nomine celebraturos esse. Itaque omnibus, & singulis supradictis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis à sacris Canonibus constitutis mandamus, & districtè præcipimus, vt præstituta die, habitu clericali cum superpelliceo decenti in Ecclesiam collegiatam antedictam, in qua Synodus celebrabitur, conuenire summo mane debeant, nec inde sine nostra licentia discedere. Si qui verò impedimentum habuerint, quò minus ad Synodum venire possint, illud coram Iudicibus à nobis deputandis, seruatis seruandis, probare debebunt, vt super eo, quod iuris fuerit, decerni possit.

Datum Vtini in Palatio Patriarchali die 17. Iulij. 1599. Apud Natolinum.

Sinodo Barbaro 1599

Indice del Sinodo in Udine 1599
27 luglio.

Indiz.ne del Sinodo in Udine 1599
27 luglio.

2